Lei 8,50

CONSTANTIN CHIRIŢĂ • ROATA NOROCULUI

CONSTANTIN CHIRIŢĂ

ROATA NOROCULUI

EDITURA TINERETULUI

Coperta de LILIANA ROŞIANU

CONSTANTIN CHIRIŢĂ

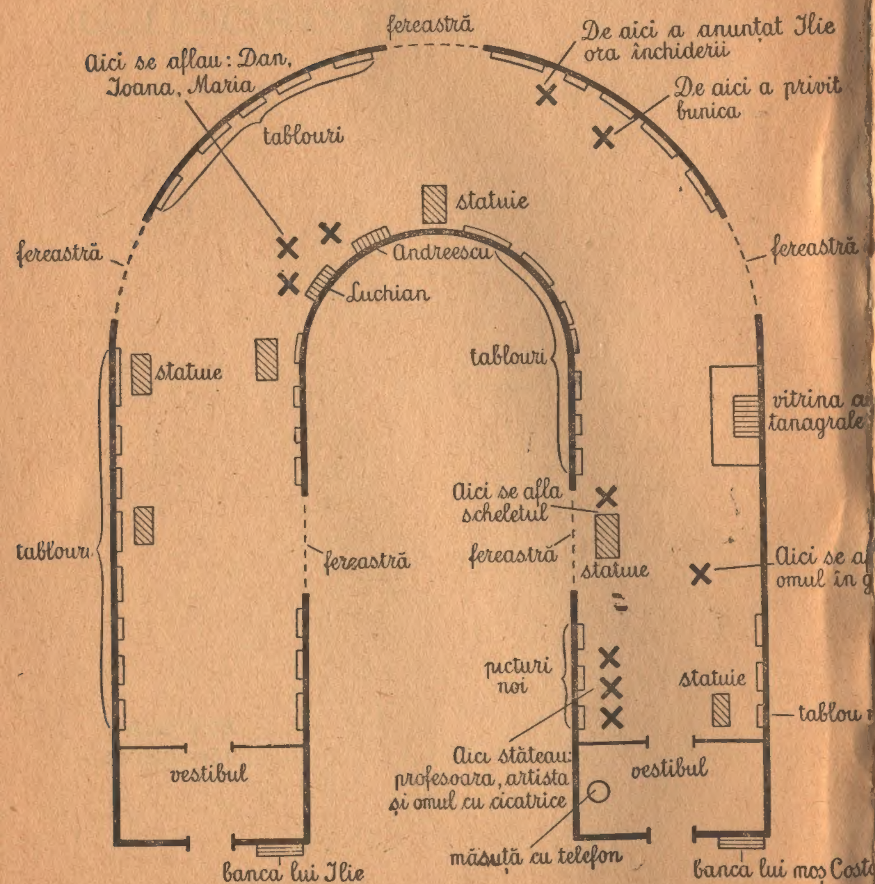
ROATA NOROCULUI

Roman

EDITURA
TINERETULUI

MUZEUL CU TANAGRALE

Locurile unde se aflau vizitatorii înainte de ora închiderii, în clipa cînd s-a uitat bunica în aripa dreaptă.

După cum știți, dragii mei, într-o seară tristă m-am despărțit de cireșari. Mi s-a părut mie că momentul de care mă temeam atît de mult sosise. M-am înarmat cu cantitatea necesară de cruzime și, în ciuda încercărilor abile și duioase ale lui Tic, am decretat : despărțirea. Îndurerat, le-am spus în șoaptă : „drum bun !", m-am uitat îndelung după umbrele lor care se topeau în noapte, am simțit cum mîna îmi apasă pieptul și am închis cîteva clipe ochii, pentru că mă ustura întunericul... Logica fermă care hotărîse actul despărțirii dispăruse atunci. Eram trist, foarte trist, dar începeam să aud tot mai clar vorbele rostite cîndva de Maria : „Sîntem o clipă din imaginația lumii..."

În zori, cînd capul mi-a căzut pe pernă, vorbele ei se dizolvaseră într-o melodie, într-un motiv duios, care-mi apropia pleoapele. Ultimele imagini pe care le-am văzut, înainte de a-mi pierde orice urmă de luciditate, au fost acelea ale cireșarilor. Îmi făceau semne cu mîna. Degetele le tremurau. Încercam să deschid ochii, parcă pentru a-i mai zări măcar o dată în toate contururile lor, dar oricît mă chinuiam, dorința nu mi se împlinea. Nu vedeam decît niște degete nesigure care tremurau... Nimic altceva... Degete... dege... de...

Și m-am ocupat apoi de alte treburi, alți eroi își cereau dreptul la viață, prin cărți, și modelîndu-i îmi închipuiam că așa vor arăta cireșarii mei la o anumită vîrstă. Prin urmare nu-i uitasem, nu muriseră de tot. Spiritul lor îl simțeam undeva lîngă mine. Poate chiar în mine. Un singur lucru nu reușeam, poate pentru că nu puneam prea multă tenacitate în încercările mele. Acela de a mi-i reprezenta fizic, așa cum mă obișnuisem altădată cu ei. Adică să-l văd pe Tic ciufulit, cu ochii lui sclipitori ca argintul viu, căutînd pe cineva sau ceva asupra căruia să-și reverse cîteva vorbe acide sau duioase ; pe Ursu cu mușchii lui de oțel, azvîrlindu-se ca un fus într-un vîrtej ucigaș ; pe Victor, noaptea, la o masă slab luminată, ducîndu-și mîinile la tîmple și concentrîndu-se desperat asupra unei probleme ; pe Dan neliniștit, suferind aprioric la gîndul unei eventuale zîzănii ; pe Lucia prefăcîndu-se aspră, severă, pentru a-și ascunde emoția și a da un alt sens fierbințelii obrajilor ; pe Maria privind visătoare cerul și fantezia nelimitată a norilor ; pe Ionel uitat de autor într-o atitudine de nehotărîre, dar și de speranță...

Pînă ce într-o zi mi-a sosit prima scrisoare. A urmat alta, apoi alta, și altele, și altele. În toate eram întrebat despre cireșari, în

toate eram mustrat pentru că mă despărţisem cu atîta uşurinţă de ei. „De ce nu ne-aţi întrebat şi pe noi ?" mi se spunea în scrisori. „Adică noi nu avem nici un drept asupra lor ?" Da ! Mă simţeam încolţit. Devenisem nervos. Foarte greu izbuteam să mă apuc de ceva. De cîteva ori m-am pomenit în faţa unor cititori — în şcoli, în tabere, în întreprinderi — şi am auzit şi acolo aceleaşi întrebări rostite parcă mai ferm, mai categoric. Mi se cerea un răspuns. Şi pentru ca răspunsul să nu fie greu de găsit, auzeam sau citeam tot mai des o frază care mi se părea cunoscută : „Eu, dacă aş fi în locul dumneavoastră, aş mai găsi o vacanţă, un loc necercetat..." Da ! Cititorii repetau fraza lui Tic din epilogul trilogiei.

Şi atunci m-am gîndit, aşa cum au făcut uneori, cu sau fără voia lor, cireşarii, la micul zeu salvator, la Tic. I-am dibuit repede ascunzişul şi deodată m-am pomenit în faţa lui. Era palid, slab : m-am înfiorat, văzîndu-l. Mi s-au strîns, fără voie, pumnii, gata să-l înfrunt pe cel care-l supusese la chinuri. Imediat, însă, mîinile mi s-au muiat şi vorbele care se cereau violente s-au transformat într-un oftat. Ştiam cine era vinovatul. Am tăcut multă vreme. Mă uitam în altă parte, dar simţeam asupra mea privirile bolnave ale micului zeu altădată atît de neastîmpărat. Pînă la urmă tot i-am spus pentru ce-am venit. A tăcut şi el multă vreme.

Primele cuvinte i-au răsunat slab, abia le auzeam, parcă nu erau rostite de un om viu :

— Şi noi v-am ascuns ceva... Sau poate am uitat să vă povestim, pentru că lucrurile acelea *nu ni s-au părut interesante. Sau poate vi le-am povestit, dar dumneavoastră nu vi s-au părut interesante... (Vocea lui Tic suna mai tare, i se distingeau şi intonaţiile, dintre care una de ironie nu mi se părea de loc nesigură şi neintenţionată.) N-am insistat pentru că vă ştiam ocupat. De, nu puteaţi să vă gîndiţi toată vremea la noi şi la năzbîtiile noastre. Mai ales că* istoria aceea *ne-a blagoslovit cu atîtea eşecuri... Doamne ! Nu ştiam pe unde să scoatem cămăşile... deşi eram îmbrăcaţi în maiouri...*

Am simţit dintr-o dată mîna lui Tic jucîndu-se gingaş în părul meu. Am deschis ochii. Era Tic, aşa cum îl cunoscusem şi îl îndrăgisem. Ciufulit. Cu ochii lui sclipitori ca argintul viu...

— Nici acum nu vă amintiţi ? Nu se poate ! Eram la un bîlci, la un iarmaroc în oraşul...

ŞI UN PROLOG

Da. Cireşarii, adică o parte din ei, erau la un bîlci în orăşelul D... (După cum vedeţi, Tic exagerase — are uneori acest obicei — numind un oarecare tîrguşor : oraş.) Era în august şi fără îndoială că în multe locuri din ţară căldura îi obliga pe oameni la moleşeală. Orăşelul acesta — nu foarte departe de cel în care trăiau cireşarii — era renumit în toată regiunea pentru clima sa plăcută, răcoroasă, care aduna mulţi turişti în timpul verii. Se afla într-o vale adîncă şi era înconjurat din toate părţile de dealuri înalte, împădurite, pline de poieni în care amatorii de iarbă verde îşi petreceau zilele de odihnă şi de sărbătoare. O apă isteaţă, curajoasă, cu un nume foarte frumos şi potrivit : Căprioara, care-şi avea obîrşia undeva în munţi, se hotărîse, cu multă vreme în urmă, să nu înconjoare obstacolul semeţ din calea ei, ci să-şi spargă un drum printre dealuri, dăruind astfel locului pecetea cea mai sigură de aşezare omenească. Şi cum dincolo de dealuri se aşterneau spre sud cîmpii mănoase şi se înălţau, spre nord, nişte culmi viguroase care adăposteau zăcăminte bogate în minereuri, e lesne de înţeles dezvoltarea orăşelului. Nu se poate şti, sau încă nu ştim cine construise prima casă acolo, în fundul acela de căldare, dar ceilalţi oameni care s-au aciuat cu timpul, care s-au alăturat primei familii, au luat casa drept model, zidindu-şi întocmai şi locuinţele lor. Aşa se face că printre pomii şi arborii care creşteau puzderie în valea aceea se înălţau din loc în loc clădiri robuste, cu etaj, toate vopsite într-un gri-închis, toate cu cerdac la parter, toate cu acoperiş de olane la fel de gri şi mai ales la fel de ţuguiat şi de nesfîrşit. Nimic ciudat, ar putea spune oricine. Vile

obişnuite într-un loc unde oamenii au pasiunea griului. Casele mai aveau însă ceva, ceva cu totul particular. Paralel cu acoperişul şi parcă ţîşnind din el şi numai în aceeaşi direcţie, spre răsărit, se ridica un turnuleţ, un fel de cilindru cu diametrul de cel mult doi metri, înalt cam de trei metri şi jumătate, în care se tăiase un brîu de ferestrui, atît de strîmte, că de departe păreau nişte crăpături prin care, cu greutate, s-ar strecura o rîndunică. Nu se poate afirma nimic cu privire la utilitatea şi estetica acelui turnuleţ; locuitorii nu păreau niciodată dispuşi să dea vreo explicaţie; dacă-i întrebai, ridicau din umeri şi schimbau imediat subiectul discuţiei. Din această cauză, fantezia curiosului alerga nepriponită, căutînd mai ales în trecutul aşezării enigme ascunse şi înjghebînd, din fapte simple, istorii uimitoare. Turnuleţul de la răsărit acoperit cu un capac de olane cărămizii, aproape plat, asemănător celui cu care gospodinele acoperă de obicei crătiţele pe foc, rămînea însă mut, indiferent; nici o armă, nici o lunetă, nici un steguleţ, nici un mesaj nu se strecurau prin ferestruile lui.

Cam acesta era orăşelul pe care-l cutreierau cireşarii. Poate ar fi trebuit să mai amintim de clădirile mari, în care sălăşluiau instituţiile lui, dar nici acestea nu se deosebeau prea mult de celelalte case. Adunaţi cîte vile — numărul lor depinde de instituţia la care vă gîndiţi: şcoală, spital, teatru etc. — lipiţi-le perfect, aveţi grijă să păstraţi un singur turnuleţ îndrăgostit de acelaşi punct cardinal şi... gata! Numele instituţiei să-l înscrieţi cu litere negre pe un fond gri.

Una din atracţiile orăşelului o constituia şi bîlciul anual. Nu ştiu dacă în altă parte un iarmaroc durează atît de mult ca aici. Primele barăci şi primele mijloace de distracţie apăreau pe la începutul lui iulie pe un cîmp larg, neted, în partea de apus a oraşului. Pîrîul cu numele lui frumos tăia cîmpul drept în două. Bîlciul se oficia pe ambele maluri, cu singura deosebire că în partea stîngă se aflau numai locuri de distracţie, iar în partea dreaptă numai locuri de petrecere (sau mai bine zis cele care se adresau îndeletnicirilor mai puţin spectaculoase, dar nu mai puţin necesare), cum ar fi: restaurante, cofetării, berării, simigerii şi altele.

Ar fi încă multe de spus despre înjghebările de pe partea dreaptă a Căprioarei, despre specialităţile nemaipomenite care se pregăteau şi se ofereau cu multă generozitate acolo. Prefer să închid însă acest subiect — nu fără a adresa felicitările şi mulţumirile de rigoare — pentru că eroii noştri se plimbă mai cu seamă pe partea stîngă, unde se află un circ cu program suplimentar de lupte libere şi cu invitaţii stăruitoare — adevărate rugăminţi — adresate spectatorilor cam în felul acesta: „Cine vrea să se ia la întrecere cu marele campion Bill Tănase, supranumit *Tigrul din Mizil*... Omul cu muşchii de beton armat... Care cu o singură mînă şi chiar cu un singur picior ridică o sută de chile de fier... Cine-l doboară ia cinci sute... Nu i se cere nimic celui *crunt* bătut... Cine se ia la întrecere..." Se mai află acolo o sumedenie de panorame şi de menajerii, în care se hlizesc maimuţe roase şi jerpelite şi se îngroapă oameni de vii; în care şerpi cu cinci capete şi trei cozi spun: „Bună ziua!" în treisprezece limbi, şi apoi în şoaptă: „Tîmpiţilor!" în limba romînă; în care vlăjgani buni nu pentru a conduce, ci pentru a căra ditamai tractor îşi bagă cuţite în burtă sau îşi smulg degetele de la mîini; în care urşi rebegiţi joacă rumba sau aşteaptă mormăind clienţi pentru „călcat"; în care un uriaş de doi metri se transformă mai întîi în pitic, apoi în crocodil, apoi în şoarece, iar la sfîrşit într-un ghemotoc de panglici albastre; se mai află acolo tarabe cu ceasuri, cu sticle de colonie, mari cît damigenele, cu bricege, binocluri, aparate de fotografiat, mănuşi de box, maşini de scris, sticle de şampanie, bocanci de schi, teodolite, năframe, colivii cu piţigoi, almanahuri, portmonee, lulele, nasturi de alamă, fluiere, goarne şi brichete, toate aranjate cu artă, fiecare în dreptul unui număr din cele treizeci şi cinci, cîte se află în cercul mare al mesei, pentru că al treizeci şi şaselea, cel din mijloc, cifra maximă pe care o oferă cele şase zaruri aruncate de o mînă dibace, dă cîştig de cauză proprietarului tarabei; iar dacă joci toată masa, toate cele treizeci şi şase de numere, cîştigi o lulea prăpădită („ghinion, nene, tocmai treisprezece ţi-a ieşit!"), dar imediat vine consolarea: „Ciubucul lui Alipaşa. Să nu-ţi faci inimă rea".

Şi cîte nu se mai află în partea stîngă a Căprioarei! Avioane, lanţuri, bărci, căluşei, biciclete, zidul morţii, viţelul cu cinci picioare, forfotă, trompete, mingi cu elastic, încercarea puterii, pocnitoare, coifuri, fesuri, cămile, statui, atleţi şi un hipopotam împăiat la o vîrstă fragedă. Nimic din ce constituie gloria şi senzaţia unui bîlci nu lipseşte, pentru că sîntem în luna august şi bîlciul e în toi, îşi trăieşte zilele şi nopţile cele mai bogate.

În aceste zile s-a gîndit Ioana să-l invite pe vărul ei, Dan, în orăşel, fără să uite să adauge că poate să-şi aducă toţi prietenii, „douăzeci de-ar fi, fiindcă loc este berechet... În casă sau în grădină, în corturi, ba avem şi un turnuleţ ciudat, în care se poate instala un pat de campanie". Ioana ştia foarte bine că prietenii lui Dan nu sînt chiar douăzeci, ci numai şase. (Doar citise aventurile cireşarilor.) De aceea strecurase în scrisoare aluzia naivă despre un turnuleţ ciudat. Mai adăugase cîteva cuvinte despre iarmaroc, despre un circ extraordinar şi despre o poiană tăinuită, în care se bănuieşte că ar exista nişte ruine misterioase... „de pe timpul... dar drept să-ţi spun, nimeni n-a reuşit să stabilească vechimea lor cu precizie".

Fiind în plină criză de lîncezeală, Dan s-a înviorat citind scrisoarea şi a alergat într-un suflet la *Ticuşor* (prin urmare se aflau în relaţii bune, altminteri s-ar fi dus la *Tic*). Ticuşor, îngîndurat, meditativ, s-a adresat Mariei cu o întrebare lăturalnică;

— Ce zici? S-o credem sau nu?

— E o fată isteaţă... cel puţin în intenţii, i-a răspuns Maria. Vrea să-şi facă relaţii... Of! Mă ucide matematica asta! Mai ales formulele...

Tic a imitat mai întîi ceea ce era mai uşor din pălăvrăgeala profund neplăcută a surorii lui. Adică a oftat:

— Of!... Văd că te pricepi la formule... Înţelegi tu la ce anume formule mă refer... Eu... Ştii ce-aş face eu, dac-aş simţi că vrea să mă ucidă cineva? Aş arunca aiurea cartea, ştii tu de ce... pentru că e o minciună... şi m-aş duce...

— Unde-ai arunca-o?

— Unde-aş arunca-o? (Tic voia să cîştige timp.)

— Hai spune, Ticuşorule!

— De ce vrei să mă derutezi? Pot s-o arunc undeva... şi pînă îţi pipăi tu cucuiul, eu am şi tulit-o. De pildă, într-o poiană.

— În care „se *bănuieşte că ar exista* nişte ruine misterioase de pe timpul..." Aici ai sfeclit-o, Ticuşor. A pus în vîrful undiţei o nadă prea deocheată. Numai unul ca tine ar putea să-i dea tîrcoale. Va să zică A plus B minus C la puterea...

— Nouă... şaisprezece... douăzeci şi cinci... treizeci şi şase, numără Tic, cu mari pauze între cifre.

— Ce te-a apucat? întrebă neliniştită Maria. Nu înţeleg ce urmăreşti cu aiurelile tale?

— Nu-ţi răspund. Numai dacă-mi răspunzi şi tu la o întrebare. Facem un pact. Să fim sinceri amîndoi.

— Bine... încuviinţă Maria într-o doară. Spune!

— Tu chiar nu te plictiseşti de loc? Şi nu crezi că ne-am putea distra puţintel... de pildă la un iarmaroc?

Maria se rezemă de speteaza fotoliului şi îşi desfăcu obosită braţele:

— Da! Mă plictisesc. Dar mi-e teamă să nu mă plictisesc şi mai tare în altă parte. Şi mai e ceva. Chiar să nu ne petrecem nici o vacanţă în întregime acasă?

Tic n-a sărit imediat într-un picior, aşa cum ar fi vrut. A mai oftat o dată, şi-a pregătit un zîmbet înţelegător, apoi i-a dat dreptate Mariei, cu un accent de nepăsare în voce:

— Brrrr! Cum facem să-i înştiinţăm şi pe ceilalţi? Dar cu Lucia să vorbeşti tu, că eu n-am nici o şansă...

— Stai! Stai puţin! Mai întîi eşti şi tu dator cu un răspuns. Şi nu uita pactul!

— Număram nişte epitete, răspunse ciufuliciul. Nu ca să le distribui imediat. Mai mult pentru rezervă.

— Fugi! se oţărî Maria. Dacă mai rămîi o clipă aici...

— Direct la Ursu! rîse Tic din pragul uşii.

Care cu cine a vorbit nu mai interesează. Scrisoarea Ioanei, folosită ca argument decisiv în discuţii, n-a avut însă nici pe departe efectul mesajului trimis cîndva de fata în alb. Şi Victor, şi Lucia, chiar şi Ursu şi-au descoperit preocupări urgente şi foarte importante. Ionel era în altă parte cu părinţii... altfel ar fi căzut pradă insistenţelor lui Tic.

Aşa se face că într-o bună zi, spre prînz, Ioana s-a pomenit doar cu trei oaspeţi sunîndu-i la uşă şi toţi trei prăfuiţi,

posomorîţi, plictisiţi deja de uniformitatea orăşelului. Gazda s-a speriat la început văzîndu-le mutrele jalnice. A crezut că li s-a întîmplat celorlalţi cine ştie ce pe drum.

— Adică... ? Nu cumva... ? a început ea să se bîlbîie.

Maria şi-a închipuit că fata lansase într-o doară invitaţia ca Dan să-şi aducă prietenii şi acum nu-şi putea ascunde părerea de rău.

— O, nu-i nimic ! îşi luă ea inima în dinţi. Am venit doar să-l conducem pe Dan şi să vizităm cîteva ore iarmarocul.

Tic se uită dezolat la turnuleţul inutil.

„Doamne ! Ce lipsă de fantezie ! îşi spunea în gînd. Toate, toate la fel ! Cred că nici ciorile nu s-ar aciua acolo."

— Dar vă rog să poftiţi ! şi-a revenit în fire Ioana. Nici nu vă închipuiţi cîtă bucurie îmi faceţi !

Emoţia fetei l-a înviorat pentru cîteva clipe pe Tic. A căutat repede un compliment şi i l-a oferit, fără să-l mai cenzureze.

— Ce turn interesant ! Mai ales acoperişul. E ca un...

— Credeţi ? l-a întrerupt Ioana cu neîncredere.

Tic a tresărit bănuitor. Pentru prima dată, o fată mai mare îi vorbea la plural. Precis ironie. Într-o clipită i s-au schimbat sentimentele :

— E ca un capac de cratiţă fără toarte...

— Exact ! i-a replicat fata. Dar la toarte nu m-am gîndit.

— Nici eu, s-a scuzat Tic. Ştiţi... de multe ori ies nişte cuvinte... aşa cum fac cei de la iarmaroace...

Se putea să nu se vorbească imediat despre renumitul bîlci care era atunci în toi ? Şi să nu se planifice prima vizită chiar pentru acea seară ? Numai că prima vizită a durat cam o oră şi jumătate. În plus : s-a făcut cu nişte însoţitori, cu bunicii Ioanei, care, din păcate, nu erau prea bătrîni ca să se asemene cu bunicii sfătoşi şi cumsecade din basme. Mai mult : amîndoi erau foarte severi şi nu aflaseră încă despre cireşari. Şi chiar dacă ar fi aflat, ar fi socotit toate păţaniile lor nişte scorneli primejdioase, care nici măcar nu trebuie cunoscute de copii.

Drept urmare, plimbarea prin iarmaroc s-a petrecut în mare parte pe malul drept al Căprioarei, oferindu-li-se tinerilor din belşug explicaţii şi mai cu economie specialităţi. Pe

partea stîngă nu s-a zăbovit prea mult. S-a vizitat viţelul cu cinci picioare, o cămilă jupuită pe jumătate, o panoramă în care activa un păianjen uriaş, cu cap de crocodil, iar de-a lungul pereţilor se înşirau nişte busturi făcute dintr-un aliaj galben, ciudat, fiecare reprezentînd un personaj din istorie : Hanibal, Napoleon, Cleopatra, Atila (lîngă el era un bici uriaş), Maria Antoaneta, un papă Leon, Ahile, Alexandru Macedon. (Lîngă acesta din urmă se afla scheletul unui braţ, iar deasupra o tăbliţă pe care scria cu litere de tipar : „Braţul marelui împărat la vîrsta de doisprezece ani".)

— Cînd te gîndeşti că braţul ăsta a tăiat nodul gordian ! s-a auzit o voce gravă şi cultă de undeva.

Ultimul loc unde s-au oprit a fost o roată a norocului.

— Poate cîştigăm ligheanul acela mare, a spus bunica şi a împins, emoţionată, şipca subţire cu o coardă mică de oţel la capăt.

N-a cîştigat însă decît o statuetă de ghips, cam de mărimea unui deget, care putea să reprezinte orice, de la măgar pînă la pistol automat. I s-a oferit cu un gest generos lui Tic, pentru că era cel mai tînăr şi cel mai trist dintre toţi. Abia în timpul cinei micul cireşar a reuşit să scape de podoaba cu care-l decoraseră bătrînii. L-a aşezat pe masă cu atîta grijă, că, la primul gest al bunicului, obiectul, care fusese decretat lăstun, s-a prăvălit pe cimentul bucătăriei, sfărîmîndu-se în bucăţele. La aceasta contribuise şi talpa cireşarului care s-a mişcat cu iuţeala fulgerului.

Din cauza accidentului, masa n-a fost prea veselă. Bunica îşi dojenea fără încetare soţul şi cu vorbele şi cu privirile. Prima întrebare a lui Tic, atunci cînd tinerii au rămas singuri, a fost aceasta :

— Ce bunici de treabă ! N-aveţi şi străbunici ?

Talpa lui apăsa fără milă piciorul lui Dan, de parc-ar fi voit să sfărîme alt obiect neidentificabil, cîştigat de însoţitorii lor severi la roata norocului.

I-a mai trecut însă supărarea cînd a fost anunţat că va dormi împreună cu Dan în camera de lîngă turn. Dacă nu s-ar fi întîmplat aceasta, Tic ar fi convins-o, fără greutate, pe

Maria să se întoarcă imediat acasă. Iar cireşarii n-ar mai fi trăit o aventură, care, ca şi celelalte, i-a pus la grele încercări. Turnul acela, în ciuda banalităţii lui, proiecta un fel de miraj asupra tînărului cireşar. Voia să-l cerceteze pe îndelete. Nu trebuia să-şi sacrifice decît o parte din somn. I-a făcut cu ochiul lui Dan şi Dan parcă l-a înţeles.

Şi cu aceasta începe noua aventură a cireşarilor.

C A P I T O L U L I

1

Dan şi Tic erau de cîteva minute în camera pe care le-o rezervase Ioana. Nici nu-şi desfăcuseră bagajele. Se vedea bine că nici unul nu era în apele lui. Se plimbau de colo pînă colo, fără să rostească o vorbă, fără măcar să se privească. Numai cînd li se întîlneau drumurile, se fereau, mişcînd amîndoi din sprîncene. Dan privea cu tot mai multă insistenţă un pat comod, lipit de unul din pereţii camerei, dar nu pierdea prilejul să arunce ocheade clandestine spre alt pat, de campanie, aşezat la fereastră. Nu ştia ce să prefere : comoditatea sau ineditul ? Nu mai dormise niciodată pînă atunci într-un pat de campanie ; îl tenta necunoscutul. Pe de altă parte, însă, oboseala pe care i-o strecurase în oase plimbarea neinteresantă prin bîlci îl îndemna spre un confort sigur. Oscilaţia aceasta îl făcea să piardă din vedere un singur amănunt şi acest amănunt îl constituia persoana prietenului său, care ca prin farmec căpătă dintr-o dată darul vorbirii :

— Abia aştept să mă tolănesc în patul cel mare ! Of ! Măcar cu plăcerea asta să mă aleg !

Dan constată o oarecare manevră în gestul cu care Tic îşi însoţise vorbele. Cireşarul cel mic alungase cu o mişcare de dispreţ imaginea nevăzută a patului de campanie.

— Eu cred... încercă el o acţiune timidă, nesigură, de opoziţie. Eu cred că ar fi mai bine...

— Dacă vrei tu, profită imediat Tic de şovăiala lui Dan, mă voi supune dorinţei tale. Asta pentru că trec printr-un moment de slăbiciune... Brrr ! M-a ucis păunul acela cu coadă de urangutan care s-a băgat la masă sub talpa mea...

Înainte de a-şi termina ultimele vorbe, se aşeză cu dispreţ, aproape cu dezgust, pe patul cu pricina.

— Adică, se dumeri Dan, tu îmi atribui nişte dorinţe la care nu ne-am gîndit nici unul.

— Nu-i adevărat! decretă Tic. Ne-am gîndit amîndoi, ştii tu bine asta, aşa cum ştii ce înseamnă şi dreptul primului venit. Brrr! E cam ciolănoasă dihania asta pe care stau, dar ce să-i faci? Cei mici sînt întotdeauna obligaţi să suporte caznele.

Dan se opri semeţ în faţa patului pe care ofta Tic:

— Uite ce-i! Poţi să faci pledoarii cîte vrei de unul singur. Dar cînd sînt doi, trebuie să porneşti de la un fapt adevărat. Să cădem amîndoi de acord asupra premizei.

— Ai dreptate, răspunse Tic înţelegător, întrerupînd brusc elanul lui Dan. Cum putem să ne culcăm o dată cu găinile? Nici nu s-a înnoptat bine. De aceea propun două premize. O să-mi explici tu, mai tîrziu, ce înseamnă aia premiză.

Dan îşi duse mîinile la cap, ca şi cum ar fi voit să se ferească de nişte lovituri, sau mai degrabă să potolească durerea unor lovituri:

— Stai! Stai puţin! Premiza e o chestie de logică, dar tu vorbeşti în mod conştient ilogic pentru a mă zăpăci. La urma urmei, ce vrei? Vrei patul de campanie? Ţi-l dăruiesc, poftim! Numai termină odată cu manevrele tale!

— E grozav patul! spuse Tic înveselit. Dar şi tu eşti un prieten grozav! Zău că ţi-l voi împrumuta şi ţie, după ce ne întoarcem. Ca să nu zici că...

Dan se răţoi grav de astă dată:

— Aşa nu mai merge! Sînt un prieten grozav, ai dreptate; numai cu condiţia ca prin expresia asta să nu înţelegi un nătărău. Pentru că nătărău nu sînt. Oricît aş convieţui cu tine.

Tic sări colţos în picioare. Ochii lui scăpărau:

— Nu eşti nătărău? Bine! Spune-mi ce este după uşa aia?

— O pereche de ochelari, o găină şi o roabă cu două roţi, răspunse Dan enervat.

— Asta pentru că vorbeai de logică... Stai! Pentru că vreau să-ţi fac o demonstraţie. O pereche de ochelari? Da! Ţi-ar cam trebui, ca să vezi mai bine cum e aranjată o casă... găină? Fiuuuu! Aici ai nimerit-o grozav, dacă mă uit la tine şi văd cum eşti gata să adormi de-a-n picioarele... Cîrr! Fac eu pentru tine, ca să nu oboseşti

prea tare... Aşa! Şi o roabă cu două roţi? Aici nu prea te înţeleg. Poate c-ai vrut să spui două picioare. Picioarele servesc la mers, nu? Dar şi roaba, la urma urmei, e un vehicul... Ia spune-mi, ce înţelegi din toate astea?

Torentul verbal al lui Tic aproape îl azvîrli pe Dan în mijlocul patului confortabil. Clipea des din ochi şi-şi freca genunchii cu mîinile. Şi deodată îl apucă rîsul. Un rîs superior, prefăcut. Apoi vorbi foarte sigur de el:

— Să nu crezi c-am aruncat vorbele la întîmplare, minţi el. M-a înzestrat natura cu o inteligenţă spontană. De fapt, ştii lucrul acesta. Aşa! Sigur că da! Te referi... adică m-am referit la camera misterioasă de dincolo. Pe urmă chestia cu găina. Ai spus singur că am nimerit-o. Iar în ceea ce priveşte roaba... Aici trebuie să recunosc că am cam sfeclit-o. Dar tu ai auzit de Piroboridava?

— Dar tu ai auzit de Doripirobava? întrebă Tic. Eu zic că e mai bine să facem pace.

— Facem! răspunse Dan. Pentru că patul meu e într-adevăr grozav şi nu risc să mă tragă un curent. Dar să ştii că în chestia cu Piroboridava ai greşit, Ticuşorule. Nu e o şaradă cum îţi închipui tu. E numele unui oraş dac din Moldova de jos, care a fost dezgropat cu mulţi ani în urmă.

Tic se înveseli iarăşi:

— Aşa da! Dar nu prea ştiu de ce ţi-a venit tocmai acum în minte?

— Zău că nu ştiu nici eu...

— Te-ai gîndit cumva la turnul de după uşă? El te-a inspirat? Spune drept!

— Care turn?! se miră Dan. Aaaa! Dar nătîng mai sînt... Sigur că da! Uşa aia duce la turn.

Tic se întristă pentru un moment:

— Şi eu care eram să cred în declaraţiile tale despre... Cum îi spuneai? Inteligenţă spontană, nu? Ei, nu-i nimic... Şi zic să începem cît mai repede cercetările. Şi să botezăm turnul cu numele oraşului acela... Bori... Piro...

— Piroboridava, Ticuşorule...

— Pirobori... dava! Pi-ro-bo-ri-da-va..., silabisi Tic. Şi s-a găsit ceva acolo?

— Un muzeu întreg. Nu ştiu cîte volume s-au scris.

Pe Tic îl acostă un gînd drăgălaş:

2

— Eşti un băiat cumsecade, Dan. Ştii... în chestia cu patul. Nu vreau să-mi închipui că l-am smuls prin şmecherie. Acum, dacă mă gîndesc bine, sînt convins că mi l-ai fi cedat de bună voie. Sau l-aş fi cîştigat prin tragere la sorţi...

— Chiar eşti convins de ultima posibilitate ?

Tic făcu un gest de plictiseală cu mîna :

— Ha ! Aranjam eu în aşa fel sorţii, că puteam să cîştig amîndouă paturile... Dar n-ar fi mai bine să ne ocupăm puţintel de Piroboridava ? Poate găsim măcar o părticică de muzeu. Cîteva monede, nişte statui, nişte...

— Nişte case... nişte ziduri de cetate, îl completă Dan. Îţi închipui tu că un asemenea turn e deschis pentru oricine ?

— Nu... Dar cei care ne-au găzduit aici cred că ne-au subestimat. Sau, cine ştie ? ne consideră nişte... aşa cum spuneai tu... nişte nătărăi.

— Cu alte cuvinte, ai vrut să spui : nişte băieţi cuminţi, cumsecade... Nu crezi tu că pălăvrăgim prea mult ?

— Fiuuuu ! fluieră Tic surprins. Şi eu care-am lăţit mereu discuţia, numai ca să-ţi treacă supărarea cu patul ! Ia uite ce om de acţiune ai devenit ! Dac-aş avea un şperaclu...

Dar nici Tic, nici Dan nu aveau asemenea unelte în bagajele lor. Stăteau amîndoi în faţa uşii, privind cu uimire nestăpînită o broască ciudată, aşa cum nu mai văzuseră pînă atunci. Broasca era împlîntată artistic în lemnul uşii. În loc de clanţă avea un mîner rotund şi strălucitor de alamă, iar de sub mîner coborau în jos trei deschizături, trei găuri de chei, fiecare avînd altă formă şi altă dimensiune.

— De astă dată am feştelit-o, se tîngui Dan. Fir-ar să fie ! De unde facem noi rost de trei chei ?

— De trei chei am putea să facem noi rost, îi răspunse Tic. E mai greu să găsim trei chei care să se potrivească la găurile astea duşmane.

— Eu mă las păgubaş, se consolă Dan, uitîndu-se cu plăcere spre patul de lîngă perete. Prefer să mă transform în găină... sau în cocoş, sau în răţoi, în orice orătanie vrei tu. Mai bine s-o rugăm frumos pe Ioana, mîine dimineaţă, să ne deschidă...

Tic îşi încrucişă braţele ca un judecător :

— Mai întîi că Ioana e... cum să-ţi spun ?... e cam lipsită de fantezie. Şi chiar dac-ar avea o fărîmă de drăcie din asta, nu-i uita pe bunicii ei... (Tic încercă să le imite vocea :) „Un copil bun e întotdeauna cuminte... Chifteluţele cu mărar nu sînt cu morcov... Şi, mă rog, dacă nu te superi matale, ce notă ai luat la purtare pe trimestrul întîi, acum patru ani ?" Nu numai că nu ne-ar da cheile, dar cred c-ar telefona la şcoală, ca să vadă ce notă am luat atunci la purtare... Probabil c-ar întreba şi de absenţele motivate din trimestrul al doilea...

Dan rîdea cu gura pînă la urechi :

— Ha-ha-ha ! Stai puţin, că-mi rupi fălcile ! Adică mi le rup singur. Aproape că m-ai trezit. Şi dacă mă gîndesc bine, de vreme ce uşa se deschide cu trei chei, trebuie să fie ceva extra, ceva cumplit acolo.

— La asta m-am gîndit şi eu, recunoscu Tic cu francheţe.

— Şi atunci avem noi dreptul să facem investigaţii, dragă Tic ? Nu ne asemănăm cu nişte... ? Înţelegi tu ce vreau să spun.

Tic era în dilemă. Înghiţi de cîteva ori în sec, se depărtă de uşa cu pricina, dar imediat se apropie şi spuse cu o voce care voia să fie convingătoare :

— Eu cred că avem dreptul ! Dacă părinţii Ioanei ar fi fost acasă... Ia spune tu ! Nu ne-ar fi arătat din prima clipă, înainte de a ne duce la iarmaroc, unde, sînt sigur, ne-ar fi plimbat numai pe partea fără chifteluţe cu mărar şi gogoşi cît ţigările... „cîte două de fiecare, pentru că *veţi* fi cuminţi"... Ia spune ! Nu ne-ar fi arătat din prima clipă turnul ?

— Dacă-i cunoşti tu atît de bine ! îi replică Dan. Dar, să-ţi spun drept, nu prea sînt convingătoare argumentele tale. Dacă nu i-ai imita atît de bine pe bunici...

Încîntat că, prin vorbele pe care le auzise, Dan îşi dăduse acordul total la acţiunea pe care o va întreprinde, Tic se şi porni pe treabă. La repezeală făcu rost de nişte scule rudimentare : cîteva cuie, un briceag, cîteva fire de sîrmă, un cleştişor, şi începu să meşterească migălos şi tenace la uşa misterioasă. Dan îl ajuta cum putea. Adică trăgea cu urechea la uşa cealaltă, după ce stabilise fără vorbe un cod sumar, în care semnalele de alarmă, sau de linişte, sau de atenţie se făceau cu ajutorul degetelor. Minutele treceau însă şi nici un declic nu anunţa succes la

vreuna din încuietori. Rîvna lui Tic se transformă în nervozitate, apoi în furie. Devenise roşu ca racul şi plin de sudoare. Sîrmele, şi cuiele, şi cleştişorul lui manevrate cu dibăcie desperată acţionau în gol, nu întîlneau nici un obstacol pe care să-l întoarcă, să-l neutralizeze. Se roti încet şi-l privi pe Dan cu mutra unui condamnat la moarte.

— Nu mai mănînc toată viaţa mea castraveţi cu usturoi! explodă prichindelul. Şi orice scatiu pe care o să-l văd... Uh! Dă-mi, te rog, ceva să mă şterg. „Oamenii cumsecade sînt buni!" Piroboribaba! Războiul!... De ce rîzi ca o gîscă? Du-te tu şi deschide uşa! Hai!

Dan se supuse unei inspiraţii de moment. Apucă mînerul de alamă şi-l întoarse încet. Într-adevăr, uşa se deschise.

Cei doi cireşari se uitau unul la altul, cu gurile căscate. Tic se înfurie şi mai tare. Îşi căuta epitetele, cele mai curajoase, pentru a se autoflagela, dar deodată îi veni o idee salvatoare care-l calmă şi-i aduse zîmbetul pe buze:

— Am jucat bine teatru, nu-i aşa?... Sau ai auzit cînd le-am descuiat?

Dan îl invită cu degetul:

— Uită-te numai puţin, Ticuşorule! Aici, pe stinghie.

Broasca era falsă. Găurile constituiau un simplu decor. Singura închizătoare o forma mînerul.

— Şi tu crezi că n-o să mă răzbun? spuse Tic cu un glas cumplit. O să... o să... Las' c-o să le-arăt eu!

Furia îi trecu însă repede. Ardea de nerăbdare să vadă ce e în camera misterioasă, ce este după uşa care-l chinuise şi-l batjocorise atît de nedrept.

Dan parcă n-avea curajul s-o deschidă. I se strecurase în suflet o bănuială, care se transforma încetul cu încetul în certitudine. Îşi luă totuşi inima în dinţi şi spuse cu un ton jalnic:

— Uită-te tu! Eu simt că, înainte de a răsări bine soarele, o ştergem din oraşul ăsta...

Bănuiala lui Dan se adeveri imediat. Lumina pătrunsă prin uşa larg deschisă izgoni umbrele din toate colţurile turnuleţului. Şi în faţa ochilor celor doi apăru o privelişte albă, fără pată, neverosimilă. Turnuleţul era complet gol. Nici măcar un fir de păianjen nu se afla în el. Nici o deschizătură nu se vedea în zid. Ceea ce însemna că şi ferestruicile care se zăreau de afară erau false.

Tic ciocăni totuşi în pereţi, însă cu nepăsare. Ridica mereu din umeri. Crunta deziluzie îl linıştise ca o apă fermecată. Făcu chiar cîteva constatări binevoitoare:

— Doamne! Cît de curat e totul! Nici un fir de praf, nici o urmă de... Cred că se curăţă aici de trei ori pe zi. Dar şi pe noi ne-au curăţat de nişte gînduri frumoase.

Dan, cireşarul care umbla cel mai puţin după emoţii tari, era mulţumit de starea lui Tic. Poate că la această mulţumire contribuia în oarecare măsură şi somnul care-i dădea din cînd în cînd tîrcoale. O singură oală să fi găsit acolo, sau cine ştie ce deschizătură ciudată şi gata, adio cu liniştea şi cu visul pentru cîteva ore! Se îndrepta cu un mers moale, de om abătut, spre pat. Figura pe care nu i-o putea vedea Tic purta primele semne ale unei fericiri apropiate.

— O experienţă ca atîtea altele, rosti el împăciuitor. Crezi că mai e vremea găinilor?

Noaptea îşi trimisese voalurile ei negre asupra pămîntului. Dar prin geamul deschis se zăreau nu tocmai departe mii de lumini, şi o dată cu o adiere răcoroasă pătrundeau în cameră zvonuri de fanfare răguşite şi nişte zgomote îndepărtate, în care foarte greu puteai să deosebeşti: pocnete, chiuituri, strigăte. Scăpat de preocuparea aceea, pe care o şi calificase neroadă, Tic se pomeni deodată treaz, cu antenele întinse şi ele nu întîrziară să recepteze cu fidelitate tumultul îndepărtat. Cu singura deosebire că fantezia lui diviza tumultul în categorii distincte, care-i aduceau în faţa ochilor cele mai tentante imagini. Se întoarse rugător spre Dan:

— Ai spus adineauri că, înainte de-a răsări soarele, o s-o ştergem din oraşul acesta. De ce să aşteptăm pînă atunci? Şi de ce să ieşim din oraş? Nu crezi că am putea să-i vizităm pentru cîteva minute nişte locuri?

Arătă cu degetul spre vălmăşagul de lumini.

Auzindu-i vocea rugătoare, Dan simţi că partida de somn timpuriu e definitiv şi iremediabil pierdută:

— Şi cam ce înţelegi tu, Ticuşorule, prin cîteva minute?

— Cel mult două ore, răspunse Tic foarte prompt. Şi abia acum pricep ce înseamnă o inteligenţă spontană.

Pactul era pecetluit. Dan se întoarse cu faţa la perete, pentru a-şi ascunde un căscat uriaş, în timp ce Tic îşi freca palmele de bucurie.

Ce forfotă era în bîlci la ora aceea! Şi în dreapta, şi în stînga Căprioarei. Eroii noştri nu zăboviră decît cîteva minute în partea dreaptă. Se înfruptară repede cu nişte gogoşi cît pălăriile de mari, îşi răcoriră gîtlejurile cu îngheţata de zmeură: „mamă, mamă!", şi apoi, ca vîntul peste un podeţ împodobit cu panglici de hîrtie de toate culorile, poposiră în partea stîngă, acolo unde-i chemau inimile. Nu ştiau încotro să se ducă, nu ştiau încotro să se uite. Totul se mişca ameţitor în jurul lor. Jocuri, oameni, lumini. Şi nu mai era nimeni care să-i tragă de mînecă sau să le amintească sever despre şcoală, despre importanţa gramaticii, despre oameni care au ajuns mari, fără să se plimbe prin iarmaroace. („Parcă altminteri, gîndise Tic atunci, ar fi rămas mici, ca piticii de la panorama de vizavi!") Erau liberi şi voiau să vadă cît mai multe, şi se gîndeau cu plăcere că părăsiseră casa sărind de pe fereastră într-un nuc care-şi aranjase parcă special crengile pentru acţiunea lor. Se auzeau mereu acorduri de fanfară, cînd repezite, cînd lăbărţate, explodînd fals, dar cu un entuziasm cumplit, aşa cum numai la bîlci se pot auzi. Goarne, trompete, clarinete, tromboane, tobe îşi împreunau sunetele în cîntece uluitoare — o armonie fantastică a stridenţelor — în care se recunoştea vag fie un marş şovăitor, cu alternanţe de tango, fie un vals răguşit, cu improvizaţii periodice de sîrbă oltenească. Fundalul acesta muzical pătrundea pe nesimţite în memorie, căutînd un ascunziş definitiv, care va apare mai tîrziu în amintire: neverosimil, unic şi, mai ales, fermecător.

Cei doi prieteni holbau ochii la estradele suspendate, pe care oameni îmbrăcaţi în costume extravagante — o învălmăşire de culori indescriptibile — se agitau şi răcneau pînă le ieşeau ochii din cap. Unii scoteau panglici, cutii, şerpi şi cranii din jobene găurite, alţii sfărîmau lanţuri şi împrăştiau flăcări orbitoare din degete sau din gură, alţii se îndoiau pînă nu le mai deosebeai mîinile de picioare, alţii ţopăiau ca nişte popîndăi şi făceau salturi mortale, cu uşurinţa unui pisoi, alţii mergeau cu capul în jos, în mîini, în timp ce în jurul fiecărui picior se învîrteau cercuri colorate, alţii, pur şi simplu, strigau şi gesticulau anunţînd numere senzaţionale, nemaivăzute, nemaiauzite, nemaipomenite, nemaiîntîlnite. Şi peste tot se ofereau reduceri unice, şi se promiteau premii pentru curaj şi perspicacitate, şi se declara că nemulţumitul va primi de zece ori suma plătită, şi se vorbea direct cu spectatorul:

— Intră, intră, nea Costică! Vino-ncoace, nea Mitică! Program mare, astă-seară, pentru mata, coană mare! Ia-ţi băieţii şi nepoţii şi intraţi, intraţi cu toţii... Hai, grăbiţi! Luaţi bilete, pentru militari şi fete! Daţi semnalul din trompete.

— Slab, slab! îi şoptea Tic la urechea lui Dan.

— Mie totuşi îmi place, Ticuşorule. Nu ceea ce se întîmplă acolo. Toată atmosfera asta. E ca un rotocol făcut din tot felul de sfori colorate, un ghem pe care nu ştii de unde să-l începi. Ştii? Eu nu mă uit atît la ăia de sus care ţipă şi se agită. Mă uit mai mult la cei care se uită la ei. Ia priveşte-l pe cel de lîngă roata norocului! Acolo! Îl vezi? I-a căzut pălăria din cap de atîta rîs. Şi nici nu-şi dă seama că i-a căzut.

Tic parcă-şi aduse aminte de ceva:

— Hai repede acolo! Mi-am pus eu ceva în cap cu roata norocului. Vreau să-i prind şmecheria.

Un cerc uriaş de oameni era în jurul roţii. Cireşarii abia îşi găsiră un loc de unde să poată privi. Mişcarea necontenită îi strivea. Se prinseră de mîini şi îşi înţepeniră picioarele în pămînt, pentru a rezista întrucîtva.

Roata ţăcănea ca o mitralieră. Aproape fără întrerupere. Dacă nu-şi încerca nimeni norocul, atunci cel care o avea în seamă împingea cu putere şipca şi striga cît îl ţinea gura:

— Încercaţi-vă norocul! Fiecare număr cîştigător! Nimeni nu pierde! Toată lumea cîştigă! Vaze, lighene, oale, crătiţi! Încercaţi-vă norocul! Paguba e numai a noastră! Statui! Celebrul cap de negru al lui Fradaburidi! Priviţi şi nu mai uitaţi! Glastra în care Frederic al şaselea a oferit flori Giocondei! Originală de două mii de ani! Atletul cu discul, bust artistic de la ultima olimpiadă! Găleţi smălţuite cu smalţ din Othelo! Toată lumea cîştigă! Şi numeroase obiecte pentru casă şi petrecere. Poftiţi! Poftiţi! Cine ia oala cea mare? Încap opt sute nouăzeci şi trei de sarmale! Poftiţi!

Oamenii nu rezistau chemării. Roata se învîrtea mereu. Nici un număr nu pierdea. Cei mai norocoşi cîştigau o solniţă sau o ceşcuţă de lut, care costau cam a treia parte din suma plătită pentru o tragere. De obicei însă ieşeau numai bucăţele

de ghips modelate şi vopsite rudimentar. Îşi încercă şi Tic de trei ori norocul şi de fiecare dată cîştigă aceleaşi obiecte. Un fel de lulea de ghips, care nici măcar nu era găurită.

— Nu se poate, îi şopti el lui Dan. Am numărat de cîte ori s-a tras de cînd sîntem noi aici. Ştii de cîte ori? De treizeci şi opt de ori! Şi, cu toate acestea, nimeni n-a cîşigat un obiect mai mare... E o şmecherie la mijloc. În total sînt o sută douăzeci de numere. Fă şi tu o socoteală...

O dată cu Dan mai auzi cineva vorbele lui Tic. Un tînăr înalt, puternic, cu aer de atlet, îmbrăcat într-un costum uşor de sportiv. Abia îşi ţinea rîsul. Şi el stătea de mai multă vreme acolo, urmărind împreună cu cireşarii ce se petrecea la roata norocului. Cînd Tic termină de vorbit, clătină din cap, parcă a aprobare.

Şi deodată răsună vocea gîjîită a proprietarului:

— Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercaţi-l! Curaj! Curaj! Nimeni nu pierde! Vine, vine norocul!

Supunîndu-se parcă acestui îndemn, un tinerel de vreo 14—15 ani se îndreptă şovăitor spre roată. Stătu în cumpănă o secundă, îşi făcu apoi curaj şi împinse şipca. Nu prea tare. Ţăcănitul metalului lovit deveni tot mai rar. Tinerelul aştepta indiferent. Vocea gîjîită îl trezi:

— A luat-o! A luat-o! Uite cum a luat-o!

Vesel de parc-ar fi cîştigat el, proprietarul îşi agita într-o mînă pălăria de paie cu boruri mari, iar în cealaltă o găleată roşie, frumos smălţuită. Oamenii se îmbulziră ca la nuntă. Băiatul luă repede găleata în mînă şi, parcă pentru a nu-i da timp omului cu pălărie de paie să se răzgîndească, o şi tuli printre rînduri, urmărit de o sumedenie de priviri invidioase.

Imediat îşi încercară norocul şi alţii. Printre ei şi Tic. Tînărul puternic din spatele lui făcu un gest cu mîna, pentru a-l opri. Era însă prea tîrziu. Tic împinsese şipca. La fel ca norocoşii dinaintea lui, cîştigă aceeaşi lulea inutilă, scîrboasă. Două minute mai tîrziu, mîna lui Tic împinse din nou şipca. De astă dată nu mai cîştigă luleaua, ci un obiect inform, colorat strident, asemenea celui pe care-l zdrobise cu pantoful în timpul mesei. Se uită la Dan cu privirile unui om pus pe bătaie:

— Fir-ar să fie! Îmi vine să... O să arunc cu un bolovan în taraba asta! Mai zi că nu-i şmecherie! Dar tot nu mă las!

Tînărul atlet din spatele lui clătină iarăşi din cap, în semn de aprobare. Izbuti să-l oprească la timp pe Tic. Se aplecă şi-i spuse în şoaptă:

— Dacă-i şmecherie, de ce joci? Mi se pare că e a şaptea oară, nu?

Tic se uită plin de curiozitate la interlocutorul neaşteptat. Nu descoperi dojană pe faţa acestuia, ci mai degrabă veselie şi complicitate.

— Dar dumneavoastră... începu Tic, însă nu mai avu vreme să termine întrebarea, pentru că vocea gîjîită a omului cu pălărie de paie răsuna desperată:

— Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercaţi-l! Curaj! Curaj! Vine, vine norocul!

Din mulţimea de spectatori se desprinse un bărbat între două vîrste, îmbrăcat destul de modest. Stătu şi el în cumpănă o clipă. Parcă nu ştia cum să împingă şipca. Mai tare sau mai încet. Pînă la urmă se hotărî. Împinse.

— A luat-o! A luat-o! ţipă din nou gîjîitul.

Numărul la care se oprise coarda de oţel — 72 — oferea drept cîştig un serviciu de ceai pentru şase persoane.

Tic se uită întrebător spre cel care-l împiedicase să-şi încerce pentru a şaptea oară norocul.

— Asta nu înseamnă nimic, îi şopti atletul. Ai socotit singur şi ai ajuns la o anumită... idee. Toţi sînt nişte şmecheri ...Şi aici, şi dincolo, la zaruri... şi dincolo, la ceasuri... Ai prea mulţi bani de pierdut?

— Sînteţi chiar atît de sigur? întrebă Dan.

Atletul clătină din cap, aproape plictisit. Gestul lui arăta că nu mai are nici o îndoială. Ar fi vrut şi Tic să întrebe ceva, dar îl opri din nou vocea omului cu pălărie de paie:

— Vine, vine norocul! Încercaţi-l!

Tînărul cu înfăţişare simpatică de atlet se posomorî.

— Nişte dobitoci, nişte pungaşi! şopti el printre dinţi.

Nu-şi termină însă bine vorbele, că o femeie blondă şi durdulie se văzu posesoarea unei cratiţi care reprezenta cel puţin de treizeci de ori valoarea taxei de participare la roata norocului.

— Acum ce mai spuneţi? întrebă Tic triumfător, de parc-ar fi cîştigat el obiectul. În ultimele douăsprezece trageri au ieşit trei premii mari. Am văzut cu ochii mei!

Atletul nu părea de loc convins. Îşi menţinea în continuare părerea, pe care o exprima însă tot în şoaptă:

— E o şarlatanie!... Dar dacă dumneata nu vrei să crezi...

Tic nu putea să creadă. Aşa că mai cîştigă două lulele şi o pasăre neidentificabilă, cît degetul de mare. Ba îl îndemnă şi pe Dan să-şi încerce norocul de trei ori la rînd, dar şi acesta nu se alese cu nimic altceva decît cu două ceşcuţe şi cu o lulea negăurită.

— La urma urmei, ce vrei tu aici? îl întrebă Dan iritat. Nu vezi că nu avem noroc?

— Aş vrea să cîştig atletul acela cu discul, îi răspunse trist Tic. Are numărul optzeci şi nouă. O dată mi-a ieşit optzeci şi patru, altă dată optzeci şi cinci. Nu vezi ce aproape am fost de el?

Dan holbă ochii. Era uimit. Cuvintele lui Tic ascundeau nişte mistere.

— Întîmplător te-ai apropiat... sau...?

— Nu, Dan, îi răspunse Tic. Nu întîmplător. Am calculat şi eu. N-ai văzut că trăgeam după ce şipca rămînea într-un anumit loc? La început m-am antrenat. Am vrut să mă obişnuiesc cu rezistenţa cuielor. Cînd am încercat cu adevărat, m-am apropiat de număr. Şi dac-ai şti cît îmi place statuia aceea!

Dan trecu de la admiraţie la duioşie. Privi şi el atletul cu discul şi într-adevăr i se păru deosebit faţă de celelalte obiecte. Avea o anumită fineţe şi o mişcare graţioasă, care nu-i ascundea însă forţa, şi nişte detalii care surprindeau prin autenticul lor.

— Într-adevăr, e foarte frumos, Tic. Nu ştiu cum a ajuns printre atîtea cratiţi şi lighene...

Abia în acel moment începu Dan să cerceteze lucrurile care se înălţau în piramida din interiorul roţii. Nu mai privi ca pînă atunci cratiţele, găleţile, serviciile de ceai şi de cafea, farfuriile colorate, castroanele şi celelalte obiecte care încîntă ochiul gospodinelor sau îi obligă pe cetăţenii întîrziaţi să-şi încerce norocul, cu gîndul de a-şi împăca nevestele bosumflate. Privea vălmăşagul de culori şi străluciri cu ochi de artist. De aceea descoperi cîteva obiecte care păreau stridente în piramidă. Investigaţia lui superioară era ajutată de semnele foarte precise ale lui Tic. Lucru ciudat, de astă dată gusturile celor doi cireşari se asemănau, se identificau. Şi unul şi altul căzură de acord că singurele obiecte care meritau atenţia lor, care eventual puteau să intre în posesia lor — în afară de aruncătorul de disc — erau următoarele: o vază mare, lăcuită în culori închise şi brăzdată neregulat de vinişoare aurii, probabil o imitaţie chinezească; un cuplu de dansatori sugerînd o piruetă îndrăzneaţă, sculptat în marmură şi aşezat pe un soclu mare de granit; un cap în mărime naturală (Dan susţinea că-l reprezintă pe Apolo) vopsit urît în bronz, fără să i se fi alterat însă frumuseţea trăsăturilor; un negru bizar, îmbrăcat într-un costum alb colonial, cu caschetă pe cap şi cu arme prinse la centură. Celelalte statuete erau banale sau erau atît de prost executate, încît făceau rău privirilor...

— Ei, ce crezi, avem vreo şansă? îl întrebă Tic pe Dan.

Dan nu avu vreme să-i răspundă, sau poate Tic se dezinteresă pentru un moment de răspunsul prietenului său. Cireşarul cel ciufulit se uita pe furiş la un personaj ciudat, care apăruse ca din pămînt lîngă roata norocului. Era un om înalt şi slab, adus din spate, îmbrăcat într-un pardesiu lung, cenuşiu, cu o pălărie de aceeaşi culoare şi cam ponosită, pe cap. Într-o mînă ţinea o umbrelă bine strînsă, care-i servea şi de baston. Şi umbrela era tot gri. Şi batista cu care-şi acoperea nasul şi gura, parcă pentru a se apăra de praf, era gri. Nişte ochelari cu rame groase şi lentile întunecate îi ascundeau ochii.

— Pariezi cu mine că are mustăţi? propuse pe neaşteptate şi cu multă siguranţă Tic.

— Le-ai văzut înainte de a şi le acoperi cu batista? întrebă la rîndul său Dan.

— Nu. Dar dacă te uiţi mai bine, ai să vezi la marginea de jos a batistei capătul unei bărbi. O barbă sură.

— Şi după socotelile tale, înţelese Dan, cine are barbă nu se poate să nu aibă şi mustăţi... Să ştii că nu e regulă absolută.

— Sssst! făcu Tic, ducînd mîna la gură. Hai să ne apropiem de el. Dar mai întîi urmăreşte-i privirile...

Cireşarii îşi croiră drum prin mulţime. Apropiindu-se de „omul în gri", Dan avu timp să-l observe. Din locul unde se afla, omul în gri trebuia să-şi îndoaie gîtul pentru a avea în raza privirilor lui un anumit obiect din piramida roţii norocului. De aceea, ochelarii nu-i puteau ascunde intenţia. Cireşarii îl supravegheau. Obiectul cu pricina era aruncătorul de disc.

În cîteva clipe, Tic şi Dan ajunseră în spatele ciudatului personaj. Tocmai la timp pentru a-i auzi vocea — o voce

piţigăiată, nervoasă — cu care se adresa omului cu pălărie de paie :

— Nu vindeţi cumva aruncătorul de disc ? E singurul obiect care mă interesează...

Proprietarul tarabei rămase un moment nehotărît. Voia să spună ceva, dar parcă buzele nu aveau curajul să se deschidă.

În clipa aceea, Tic îl zări alături pe tînărul cu înfăţişare de atlet. Părea şi el foarte interesat de ceea ce se întîmplă în faţa lui. Dintr-un exces de simpatie, cireşarul îl lovi cu cotul, dar imediat se ruşină. Atletul însă îi răspunse cu acelaşi gest, îi făcu complice din ochi, apoi îi indică printr-o privire scurtă personajul în gri.

— Îl vindeţi sau nu ? întrebă pentru a doua oară acesta.

Omul cu pălărie de paie redeveni subit oratorul dezinvolt, cu voce gîjîită :

— Încercaţi-vă norocul ! Statuia lui Fradaburidi !

— Fradaburidi ? repetă uimită o voce piţigăiată.

Apoi, cu un gest furios, omul în gri împinse şipca de lemn, după care dispăru în mulţime.

— Optzeci şi nouă ! ţipă ca un apucat proprietarul tarabei. Optzeci şi nouă !

Dan simţi degetele lui Tic înfigîndu-i-se în braţ ca nişte cîrlige. Îşi smuci mîna, dar într-o clipă se pomeni că repetă şi mai violent gestul lui Tic :

— Aruncătorul de disc ! Dacă n-ar fi plecat...

Numai atletul de lîngă ei părea sceptic :

— Nu cred eu că va cîştiga vreodată cineva aruncătorul lui Fradaburidi.

Tic nu era însă de acord cu această părere :

— Păi n-aţi văzut că l-a cîştigat ? În faţa noastră. Dac-ar fi jucat cu adevărat...

— I-ar fi ieşit o lulea sau o pasăre ca acelea pe care le ai dumneata în mînă... Ţi-am spus că-s toţi nişte şarlatani...

Clătină din cap înfuriat, apoi îşi făcu loc cu coatele printre spectatori. Tic îi urmări multă vreme cu privirea silueta. Era aproape cu un cap mai înalt decît oamenii pe lîngă care trecea. „Oare cine-o fi ?“ îşi spunea în gînd cireşarul. „Şi de ce-o fi atît de înfuriat pe...?“ Dar nu mai avu timp să-şi termine gîndul. O voce binecunoscută se ridică deasupra tumultului :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o !

Un fior săgetă inima lui Tic. Întoarse capul iute ca un căţel. Se linişti însă repede. Aruncătorul de disc se afla la locul lui. În schimb, pe palma întinsă a omului cu pălărie de paie se odihnea strălucitor un castron de supă. Cîştigătorul nu-i era necunoscut. Parcă-l mai zărise undeva, şi nu de multă vreme. Îşi aminti imediat. Era acelaşi tinerel care cîştigase cu vreun ceas înainte o găleată roşie smălţuită. Numai că de astă dată purta pe cap o şapcă albastră, cu cozoroc de ţiplă. De aceea nu-l recunoscuse imediat. Şi simţea cum îl roade invidia.

— Oare de ce unii oameni sînt atît de norocoşi ? îl întrebă el pe Dan. Eu am tras de zece ori şi m-am ales cu nişte...

Nu mai rosti cuvîntul. Se mulţumi să scape din mînă obiectele cîştigate. Îl imită şi Dan.

— Cu banii pe care i-am pierdut aici, Ticuşorule...

— Adică tu îţi închipui că n-o să cîştig eu aruncătorul de disc ? Chiar de-ar trebui să-mi risipesc toate economiile... Nu mă las. Şi-mi pare bine că n-am uitat carnetul de CEC.

Dan nu părea prea convins de ceea ce auzea.

— Eu nu zic că n-ai putea să-l cîştigi... Dar mai este un lucru la care ar trebui să te gîndeşti. Şansa aceasta o are oricine. S-ar putea ca mîine dimineaţă să nu-l mai vedem acolo...

— Înţeleg, răspunse Tic nu tocmai mulţumit. Vrei să plecăm şi să ne întoarcem mîine dimineaţă... Fir-ar să fie ! Nu mi-e necaz că plecăm. Mi s-a făcut şi mie somn. Mi-e teamă să nu-l cîştige altcineva. Asta e !... Ce zici ? Să mai încerc o dată ?

— Treaba ta, răspunse Dan. Nu zic nici da, nici nu. Ştii tu ce se întîmplă în asemenea cazuri... N-am acum nevoie de tunete. Am nevoie de linişte, pentru că mi-e un somn cumplit.

Tic stătea la îndoială. Să mai încerce sau nu ? Avea nevoie de un îndemn. Afirmativ sau negativ. Răspunsul lui Dan, neutru, îl ţintuia locului... Ce să facă ? Noroc că-l zări în mulţime pe tînărul cu înfăţişare de atlet. Venea spre ei, spre roata norocului. Prin urmare nu va mai juca... pînă mîine dimineaţă.

— Atunci hai să mergem ! îi spuse el lui Dan. Poate că pînă mîine dimineaţă n-o să se cîştige... Şi poate că pînă atunci vom descoperi o metodă care să ni-l aducă mai sigur în mîinile noastre.

Tic îşi făcea curaj, pentru că în sinea lui era trist. Cheltuise o groază de bani, îi risipise în vînt şi mai ales simţea că n-o să se poată stăpîni şi va mai pierde încă mulţi.

— Nu! se hotărî el. Numai mîine! Nu se poate să nu-l cîştig. Uite, aş fi în stare să-ţi jur, dar încă n-o fac. Şi nu înţeleg cum poţi să fii tu atît de nepăsător?

— Nici eu nu ştiu ce e cu tine, îi răspunse Dan. Oare te atrage aruncătorul de disc sau jocul în sine?

Apariţia atletului le întrerupse convorbirea.

— Ei, v-aţi lecuit? îi întrebă acesta. Mai bine duceţi-vă acasă... Nu se termină bîlciul într-o zi!

Şi iarăşi îi făcu un semn de complicitate cu ochiul lui Tic. Cînd se uită însă spre roata norocului, privirile i se încruntară.

Cireşarii mai zăboviră un timp în iarmaroc, însă nu la roata norocului. Undeva, în apropiere. Se ascunseseră în umbra unei tarabe închise şi de acolo îl urmăreau pe atletul încruntat. Îl vedeau nemişcat, cu mîinile în buzunare, cu privirile întunecate. Din cînd în cînd clătina din cap, de parc-ar fi dibuit rostul sau înţelesul unor enigme.

— Oare cine-o fi şi ce-o fi cu el? întrebă Dan. Nici nu vorbeşte, nici nu joacă, nici măcar nu se înveseleşte...

Tic nu ştia nici el ce să răspundă. Mintea lui făurea fel de fel de planuri legate de aruncătorul de disc.

3

Cireşarii intrară în cameră pe drumul pe care ieşiseră. Adică pe fereastră, slujindu-se de acelaşi nuc docil şi prietenos. Ora era destul de tîrzie. Se apropia miezul nopţii. Aprinseră lumina cu multă precauţie — de altfel inutilă — se mişcară în vîrful picioarelor, cu ochii întredeschişi, pentru a suporta mai uşor strălucirea becurilor. Tocmai în clipa cînd se pregăteau să-şi facă un semn de mulţumire cu cotul, privirile lor întîlniră o coală de hîrtie, fixată probabil cu o pioneză sus, în uşa care ducea spre turnuleţ. Poate că n-ar fi observat imediat coala, dacă n-ar fi fost tăiată în diagonală de o săgeată groasă, făcută din tuş negru. Bineînţeles că săgeata era doar un semnal de atenţie. Cînd se apropiară

ca hipnotizaţi de uşă, cireşarii descoperiră în dreapta şi în stînga săgeţii cîteva rînduri scrise de mîini diferite.

— Ăsta e scrisul Mariei, spuse Tic, arătînd spre rîndurile din dreapta. Dacă nu-l mai cunosc eu...

— Iar ăsta, descoperi la rîndul său Dan, indicînd cu degetul rîndurile din stînga săgeţii, e scrisul scumpei mele verişoare. Numai ea are obiceiul să folosească atîtea bucle şi să-şi încline literele spre stînga.

Preocuparea lor era prea formală pentru situaţia în care se aflau. Se agăţau dinadins de idei colaterale, pentru a întîrzia un lucru pe care-l simţeau neplăcut. Bănuiau ei că au comis pe undeva o trădare. De aceea îşi relatau descoperirile, plimbîndu-şi privirile pe tavan, cu un glas care trăda o indiferenţă prea sigură pentru a fi reală. Nu puteau însă evita pentru prea multă vreme contactul cu literele care deja le ardeau ochii. Tic — pe care-l cunoaştem cu toţii ca pe o persoană înzestrată din plin cu simţ practic — îşi făcu primul curaj şi citi cu voce surprinsă — fără îndoială prefăcută — rîndurile Mariei:

— Ţi-am spus eu că e ea, începu el, se cunoaşte de la primele cuvinte: „Să vă fie ruşine ----------" (prea multe liniuţe şi dacă le număr... da! ne aseamănă cu animalele acelea cu urechi lungi, de care rîde toată lumea. În fond e o proastă, pentru că fapta noastră nu are nimic de rîs în ea. Aşa! Mai departe: „Aţi plecat, bineînţeles, la iarmaroc, întîi aţi mîncat gogoşi, pe dreapta, ca să ni le turnaţi nouă, mîine dimineaţă, sub forma unui somn lung şi a unor visuri încîlcite..." (Îi place s-o facă pe deşteapta. De unde ştie ea ce i-am fi spus mîine dimineaţă?)

— Ba mie mi se pare, recunoscu Dan, că i-aş fi vorbit chiar aşa despre prima noapte petrecută aici...

— Tu! Ei bine, află că eu i-aş fi spus că am citit o carte pînă la miezul nopţii şi că pe urmă m-am gîndit la ce ni s-a întîmplat nouă, vara trecută, la Castelul celor două cruci. Lasă, lasă, n-o mai apăra. Mai bine să citesc mai departe: „Pe urmă v-aţi dus în partea stîngă, aţi holbat ochii ca nişte nătărăi la panoramele groteşti de acolo... (Las' că-i arăt eu mîine dimineaţă. Îşi dă aere de detectiv!) apoi cîrnul şi-a consumat un sfert din economii jucînd la roata norocului... (Nu-i adevărat! N-am cheltuit decît... decît a cincea parte, o cincime şi jumătate!) şi a cîştigat: un păun, o privighetoare, o ciocîrlie, o vrabie, un crocodil, o găină etc. şi un măgăruş mai mic decît el... (Nu-i adevărat! Mi se pare

că am cîştigat şi nişte lulele.) Încă o dată să vă fie ruşine, pentru că nu ne-aţi invitat şi pe noi. Ne-am fi întors mai devreme acasă şi am fi redus la un sfert cheltuielile, chiar dacă ne-aţi fi oferit cîte două gogoşi. Acum e trecut de zece, ne ducem la culcare şi ne gîndim că Dan devine pe zi ce trece mai nesuferit şi mai uricios. Celălalt... (probabil că e vorba de mine) e un ingrat şi un - - - - - mare !..." (Ce lipsă de fantezie ! Foloseşte acelaşi cuvînt, în locul liniuţelor, la singular...)

În sinea lui, Tic era amărît. Îşi disimulă însă starea, luînd masca unui om plictisit şi jignit pe nedrept.

— Degeaba, Tic, spuse Dan cu blîndeţe, Maria are dreptate. Nu crezi tu că merităm epitetele acelea înlocuite cu liniuţe ?

— Se putea să nu-i iei tu apărarea... ripostă cireşarul cel cîrn şi ciufulit. Să ştii că n-ai nici un folos din asta. Nu-i pasă niciodată de tine. Dar mai bine citeşte ce scrie ailaltă, care-şi potriveşte scrisul după forma părului.

Dan se supuse imediat cererii lui Tic, pentru a scăpa de un sentiment neplăcut de jenă :

— Ioana ! Pare mult mai zgîrcită decît Maria. Sau poate e mai timidă. În sfîrşit... Să descifrăm buclele ei. Da : „Nu era nevoie să săriţi pe geam şi să coborîţi pe nuc. Am avut grijă să vă las toate uşile deschise, pentru că aşa e obiceiul la noi, şi pentru că voiam să vă facem o vizită. Nu vreţi să întocmim mîine dimineaţă un plan, un program de distracţie ?"

Tic reţinu un singur lucru din rîndurile fetei cu bucle :

— De unde a ştiut ea că am plecat pe geam ? Doar n-am lăsat nici un semn. Sau...

Renunţă însă la vorbe, cel puţin pentru cîteva clipe, şi alergă la geam, unde întreprinse nişte cercetări meticuloase, care l-ar fi făcut invidios şi pe Sherlock Holmes.

— Da ! se dezmetici el. Mai întîi am lăsat deschis chiar geamul ăsta atît de puţin folosit, care dă spre nuc. Pe urmă am uitat aici scaunul pe care ne-am căţărat. Şi mi se pare că am julit puţintel şi peretele cu vîrful pantofilor. Ne-am purtat ca nişte proşti...

— Ştiu eu, Ticuşor. Eu cred mai degrabă că nici Maria, nici Ioana nu sînt chiar atît de naive... Pe Maria o cunosc eu bine...

— Eu o cunosc şi mai bine ! se burzului Tic. Ştiu eu cîte parale face. Dacă n-aş fi eu...

Dan căscă de cîteva ori, fără să se mai ascundă, ducîndu-şi mîna la gură. Începu chiar să se dezbrace, lîngă patul comod, pentru a nu-i mai da lui Tic posibilitatea să înceapă o nouă conversaţie pe care capul lui buimac n-ar mai fi putut-o suporta.

— E aproape miezul nopţii, se tîngui el. Şi mi s-au făcut pleoapele de plumb, Ticuşorule. Noapte bună !

Mai mult din spirit de imitaţie, ceea ce nu prea era în obiceiul lui, Tic se dezbrăcă şi se întinse, fără prea multă convingere, în patul de campanie. Plăcerea contactului cu somiera elastică şi confortabilă nu ţinu prea multă vreme. Îl năpădeau roiuri de gînduri, iar imaginile care colorau aceste gînduri încă nu voiau să se încîlcească, în ciuda întunericului care învăluise camera.

— Hm ! spuse el rîzînd. Ce caraghios era ăla cu pălărie de paie ! Ai văzut ? Cînd îşi scotea pălăria, parcă descoperea o sfeclă roşie, nespălată. Şi cînd ţipa, i se umflau ochii... parcă sufla cineva din spate...

— Da... mormăi Dan ca prin vis. Cineva din spate... O pompă. O pompă de bicicletă.

— Nu-i adevărat ! Mie mi se părea că-i suflă cineva în ceafă, într-o gaură. Da... Şi puştiul ăla... ăla cu cozoroc de ţiplă. Stătea ca un bleg acolo, învîrtea fără să se uite... Ia spune ! De ce toţi blegii au noroc ? De ce a cîştigat de două ori ? De două ori a tras şi de două ori a cîştigat obiecte mari... Eu am tras... Ştii de cîte ori am tras eu ? De unsprezece ori ! Pssat ! Maria are dreptate ! Dacă mai pun la socoteală şi costul gogoşilor, am cheltuit într-adevăr un sfert din economii... De unsprezece ori ! Şi ce-am cîştigat ? Nişte lulele şi nişte orătănii cu fulgi în coadă. Şi eu am calculat de fiecare dată... Nu-i aşa că are dreptate Maria ?

— Maria... Maria..., şopti Dan pe jumătate adormit.

— Parc-ai spune poezii, aşa îi rosteşti numele... Hei ! Nu cumva ai adormit ?

— Cum ? tresări Dan speriat. Cine-a adormit ?

— Tu ! Şopteai numele Mariei ca într-o poezie, ca într-un cîntec. Nesuferita...

— Eu ? Poate am visat, Ticuşorule, se scuză Dan ruşinat. Mi se încîlcesc toate gîndurile. Zău, lasă-mă să dorm...

Tic îşi scoase limba pe întuneric, în direcţia lui Dan. Apoi se ridică într-un cot şi spuse cu glasul unei bunici :

— Dormi, dormi, copilaşule... Nani, nani... La urma urmei, pot să gîndesc şi singur. Şi la altă urma urmei, ai tot dreptul să dormi, să visezi...

— Zău, Ticuşorule, am şi eu dreptul să dorm...

— Dar şi eu am dreptul să gîndesc cu voce tare. Dacă nu-mi închipui că mă ascultă cineva, mi se înceţoşează ideile...

— Nu te ascultă nimeni, Ticuşorule. Eu am adormit. Nu ai nevoie decît de un sfert de metru pătrat de ceaţă, un decimetru cub... un degetar...

Tic nu-l mai asculta. Alte imagini îi apăreau în minte. La început confuze, dilatate, nesigure, dar se concentra atît de mult să le prindă, să le reţină, încît izbutea să le clarifice, să risipească negura care le învăluia. Uneori chiar se pomenea că suflă cu buzele ţuguiate parcă pentru a împrăştia, pentru a alunga un val de fum răutăcios.

— Şi omul în gri !... Ce om ciudat ! Totul în gri. Parcă era scos din cenuşă... Oare de ce îşi acoperea faţa ? Şi de ce purta ochelari întunecaţi noaptea ? Tu crezi că era atît de bătrîn pe cît părea ? De ce-şi ascundea barba... şi mustăţile ?

Un nou val de ceaţă îl înfăşură pe Tic. O clipă, gîndurile i se încîlciră. Tresări însă repede ca un automat şi se feri, inutil, de parc-ar fi fost prins asupra unui fapt urît :

— Dan ! Ai adormit ? întrebă el. Hei, Dan !

— Da... da... bolborosi Dan prin somn.

— Tu crezi că bătrînul acela în gri era chiar atît de bătrîn ? Ştii ? Ăla cu batista, cu mustăţile nevăzute...

— Da... da... îi răspunse Dan.

— Eu nu cred ! E ceva necurat la mijloc. Şi aruncătorul de disc. De ce voia tocmai aruncătorul de disc ? Ce-i trebuie unui bătrîn atletul acela frumos ? Spune şi tu !

— Da... da.. repeta Dan.

Tic se ridică iarăşi într-un cot, cu gîndurile aprinse de altă imagine :

— Şi atletul acela... Nu, nu aruncătorul... Ăla din spatele nostru. Ăla cu părul tuns scurt. Zău că era foarte simpatic. Ce căuta el acolo ? Tu ştii că n-a jucat niciodată ? Zău că da ! Şi se uita mereu, parcă nu voia să-i scape nimic. Dacă l-aş fi ascultat pe el... Am mai tras pe urmă de... Oare de cîte ori am tras ? De patru... de cinci ori... ? Oare de cîte ori am tras ?

Tic se lupta cu somnul. Nu voia să se lase doborît. Îşi schimonosea faţa, îşi scutura mereu capul, uneori îşi înfigea unghiile în frunte. Imaginile se pierdeau, se topeau într-o ceaţă, pe care n-o mai putea alunga cu forţele lui slăbite. Valurile erau tot mai dese, mai groase, auzul îşi punea paveze prin care răzbăteau vag acorduri ciudate, lăbărţate, stranii, de fanfare. Tot ce mai rămăsese treaz, conştient se condensa într-o dorinţă moale, grea, care-l îneca încet ca o apă cleioasă, ca un nămol. Aruncătorul de disc. Îl dorea ca pe o fiinţă vie, ca pe o călătorie, ca pe o poveste din vremea însetată a copilăriei, ca pe albul unei fete întîlnită de mult, într-un cuib al munţilor.

Un fulger de luciditate, de trezie îl răscoli, fără să-l scoată însă din starea de toropeală care-i îngreuna trupul şi membrele.

„Trebuie să dorm, îşi spuse el în gînd. Trebuie să dorm, şi mîine să fiu limpede, şi mîine... Ce este mîine ?... Ce trebuie să fac mîine ?... Unde ?..."

O roată uriaşă se învîrtea ameţitor. Se învîrtea, se învîrtea şi coarda de oţel care lovea cuiele nu mai scotea zgomote. Cuiele erau de lemn şi coarda, o vergea de pluş care nu scotea zgomote, ci trimitea nişte valuri calde de ceaţă, nişte valuri care legănau, care ungeau pleoapele cu catifea, care se strecurau în urechi pînă la timpane, care obligau răsuflarea să fie tot mai lentă şi mai regulată.

Era miezul nopţii, era ora somnului naiv, dulce, generos, pe care-l merită copilăria.

Şi deodată, ca o trompetă semeaţă, unică, arogantă, răsună cîntecul unui cocoş. Şi Tic şi Dan se treziră speriaţi. Parcă le ţipase cineva în ureche printr-o pîlnie. La început nu înţeleseră ce s-a întîmplat. Abia după cîteva minute, cînd răsună al doilea „cucurigu !" la fel de falnic şi de entuziast, amîndoi pricepură cine i-a trezit. Dan se tîngui neputincios. Tic însă, mai practic, alergă la geamuri şi le închise fără şovăială. Nici unul nu se trezise de-a binelea. Acţionau ca nişte somnambuli. Adormiră repede, dar nu scăpară de atenţia cocoşului. Acutele lui disperate străpungeau pereţii şi ferestrele ca pe nişte ţesături de mătase. Tic se uită la ceasul lui fosforescent. Era ora unu.

— Poate că de la ora asta se va potoli, îi spuse în şoaptă lui Dan. A anunţat miezul nopţii pentru noi, apoi pentru Europa centrală. Cred că nu-l interesează şi ţările din preajma primului meridian.

— Nu ştiu de ce vorbeşti în şoaptă ? îl întrebă Dan. Ţi-e teamă să nu te audă ?

— Mi-e teamă să nu mă trezesc, răspunse Tic bosumflat.
Somnul le dădea tîrcoale şi nici unul nu i se împotrivea. Imagini confuze începeau să se transforme în visuri. Poate că pe feţele lor răsărea zîmbetul duios şi liniştit al destinderii, al trecerii spre somn. Primele tresăriri, primele neguri şi încîlceli...

Şi iarăşi strigătul victorios de trompetă!

Cu mîinile la urechi, Dan începu să se tînguie şi să se roage:

— Fă ceva, Ticuşorule! Altfel mă sinucid. Îmi dau cu ceva în cap... sau mai bine dă-mi tu cu ceva în cap, ca să nu mai aud asasinul.

Tic nu se lăsă prea mult rugat. Dibui un obiect undeva pe o ladă de lîngă patul lui şi-l aruncă drept în capul lui Dan.

— Pune-ţi perna pe cap, poate nu-l mai auzi! Eu o să-mi sacrific un pantof. Deocamdată e ora unu şi un sfert...

— Crezi că pantoful e mai bun decît o pernă? întrebă Dan.

Tic nu-i răspunse. Deschise geamul şi aşteptă cu răsuflarea tăiată. Aproape un sfert de oră rămase acolo, tremurînd, cu pantoful în mînă. Abia la unu şi jumătate, un „cucurigu" viteaz îi indică locul unde se află cocoşul. Bănuia că e cocoţat pe o creangă laterală a nucului. Azvîrli pantoful cu precizie în direcţia aceea şi nişte cîrîieli speriate îl anunţară că nu greşise ţinta. Se auzi şi un zgomot de crengi lovite, parcă provocate de căderea unui corp.

— Cred că l-am pregătit pentru ciulama, spuse Tic în şoaptă. Dacă nu i-am spart capul, atunci şi-a rupt gîtul în cădere.

Tic era optimist. Exact din acelaşi loc, un sfert de oră mai tîrziu, cocoşul îşi azvîrli în văzduh şi în camera celor doi cireşari proiectilul sonor. Tic îi trimise în schimb, drept cadou, celălalt pantof, ceea ce stîrni ca şi mai înainte critici şi refuzuri cîrîitoare, fîlfîit de aripi şi lovituri de crengi. Un vaiet prelungit şi exprimat în limbaj păsăresc îi umplu de bucurie inima somnorosului cireşar.

— Tu nu simţi mirosul pulpelor prăjite? Eu simt şi aroma garniturii de cartofi, şi gustul verzii călite. Noapte bună! O să visez o friptură...

Cireşarii nu apucară să intre în relaţii de armonie cu visul. Nici măcar cu somnul. Exact peste un sfert de oră, nemuritorul cocoş era la datorie cu trompeta şi mai strălucitoare, şi mai sonoră.

Spiritul practic iarăşi birui în Tic:

— Cel puţin acum îi cunosc programul. Îşi începe concertul la douăsprezece, la miezul nopţii, şi-l repetă la fiecare sfert de oră. Îmi pare rău că nu mi-am adus praştia. Nu mai scăpa el de pilaf. Cu foi de dafin, aşa cum îl face Zînica, în partea dreaptă a Căprioarei. Dacă eşti drăguţ, dă-mi pantoful stîng...

Eforturile cireşarilor fură zadarnice. Nici pantofii lui Dan nu izbutiră să vicieze fidelitatea şi precizia cocoşului. Se uitau amîndoi la ceas, aşteptînd să se scurgă sfertul de oră dintre un cîntat şi altul. E adevărat că se prefăceau adormiţi, îşi îndesau pernele pe cap, îşi propuneau visuri, dar totul zadarnic. Obsesia era mai puternică decît voinţa lor. Mureau de somn, dar nu puteau să adoarmă. Se va scurge oare un sfert de oră fără să cînte cocoşul? Aşa treceau orele, împărţite în sferturi precise şi toate semnalate de ceasornicul cu pene, pinteni şi creastă. Abia în zori, oboseala îi doborî în nişte tenebre, din care nu-i mai puteau scoate tunuri şi canonade şi divizii întregi de cocoşi înfumuraţi.

Dar două cuvinte rostite în şoaptă?

CAPITOLUL II

1

— Sus, leneşilor! răzbătură şoaptele Mariei prin uşa întredeschisă.

Dan sări ca o lăcustă în mijlocul camerei. Tic îşi ascunse şi mai aprig capul între perne, fără să uite să mormăie mai întîi cîteva cuvinte:

— Huo! Nu vreau să mă scol o dată cu cocoşii!

— Dac-ai şti tu de cînd s-a trezit cocoşul! încercă să-l consoleze Maria.

Din patul lui Tic, o pernă îşi luă zborul cu precizia unui cîntec de cocoş. Poposi exact în spaţiul dintre uşă şi pervaz, unde cu o clipită înainte se aflase capul Mariei. Şi asta fără ca frăţiorul să fi deschis ochii.

— Lasă-mă în pace! se răsti el. Şi dacă vrei să ştii, criminalul cu pinteni s-a trezit exact la miezul nopţii cu hotărîrea mizerabilă de a-i trezi şi pe cei din jur.

— Pe cei care şi-au ales atunci ora de culcare, adăugă cu un ton de admonestare Maria.

— Ce oră de culcare? întrebă Dan încă buimac. Dormeam ca nişte îngeraşi cu aripile moleşite.

— Adică n-aţi aprins lumina, cînd v-aţi întors? N-aţi citit răvaşele noastre de dragoste? Nu v-aţi smuls părul din cap de ruşine? Sau sînteţi nişte diavoli mincinoşi?

— Aaaa! îşi aminti Dan. Am făcut o plimbare prin împrejurimi. Sufăr de o insomnie congenitală, ştii tu...

— Hm... suferi de insomnie, spuse Maria de după uşă. Suferi de minciună congenitală, nesuferitule! Întocmai ca haimanaua aia cîrnă, care-şi dă aere de frăţior precoce. Să vă fie ruşine!

Tic bîţîia de nerăbdare. Voia să-i dea Mariei o replică usturătoare, dar capul lui era încă pe jumătate ameţit. Putea să se schimonosească, să scoată limba, să-şi prelungească nasul, batjocoritor, cu ajutorul palmei. Dar ce folos? Ascunsă de după uşă, surioara lui nu ar fi văzut nimic. Spuse ce-i veni în minte atunci:

— Şi ţie, mă rog, de ce să nu-ţi fie ruşine? Repeţi nişte cuvinte urîte ca o papalagioaică. Altceva nu poate să-ţi intre în capul tău strîmt şi negricios, fără bucle... Mi-e somn şi dacă mi-ai vedea limba...

— Bine! se retrase Maria îmbufnată. Să ştiţi că nucul e pus acolo pentru umbră. Aşa că dacă v-aţi fi uitat la ceas şi nu la fereastra pe care aţi sărit ca nişte nătărăi... Noi ne ducem la plimbare. Într-o poiană fără nume. Adio şi să mai ştiţi că nu v-am trezit pînă acum... din milă.

Nu era o ameninţare vană. Maria cobora într-adevăr treptele. Şi încă foarte repede.

— Tu chiar crezi că ne lasă singuri cu ăia? întrebă Tic speriat. Trebuie să-mi lustruiesc pantofii, să-mi fac cîte două funde la şireturi şi să-mi pun şi o şapcă pe cap. Ştii, cu părul meu o să creadă că nu m-am pieptănat. Numai nasul nu văd cum să mi-l aranjez. O să spună că-l ţin aşa într-adins.

Dan se înveseli la început, dar cînd se uită la ceas se pomeni că-şi trage o palmă, pentru a se trezi mai bine.

— E trecut de zece, Ticuşorule! Ce ne facem?

— Dacă mai ai nevoie de palme, răspunse Tic repede, pot să-ţi împrumut o curea. Odată a fost şi ea piele vie.

— Mai bine împrumută-mi o pereche de pantofi de piele, se rugă Dan, uitîndu-se stăruitor pe fereastră. Nu văd nici măcar un centimetru de şiret.

Imediat apăru şi capul lui Tic în cadrul ferestrei. Ochii lui iscodiră cu puterea unui binoclu toată porţiunea de sub nuc, dar zadarnic! Nici urmă de pantofi!

— Dacă ni i-au luat ei? întrebă Tic agitat. Aoleu! Să vezi ce morală şi exemple din antichitate şi din cartierul ăsta, de acum treizeci de ani!

— O să spunem că aşa e tradiţia în oraşul nostru, zise Dan. În loc să se lase pantofii, ca la hotel, în faţa uşii, se lasă în curte, pe cerdac, sau pe trepte...

— Tu crezi că eu, cînd am aruncat cu pantofii, am calculat în aşa fel ca să cadă unul lîngă altul pe cerdac?

— Dacă n-au închis poarta, aseară! rîse Dan. A intrat un cîine străin, sau o pisică şi a tîrît pantofii. Bine că n-a fugit cu ei în stradă. Gata!

Tinerii făcură un duş zdravăn şi se îmbrăcară la iuţeală. Jos în hol, îi aştepta masa. Dulceaţă, unt, caşcaval, ceai. Ceaiul se cam răcise. Păşeau încet şi cu teamă pe covor, parcă pentru a-l feri de uzură. Auzind un zgomot îndepărtat se aşezară repede pe scaune, pentru a nu li se vedea picioarele goale. Noroc că faţa de masă era lungă. Gestul lor fu atît de iute, încît simţiră din plin contactul cu nişte obiecte dure, nemiloase, pe care nu le observaseră pe scaune. N-avură vreme să încerce vreo manevră, pentru că uşa din dreapta se deschise. Bunica, înaltă şi severă, îşi făcu apariţia şi-i iscodi îndelung şi fără jenă din pragul uşii. Dan suportă ca un stoic durerea care-i stîlcea fundul, cu gîndul că merită o asemenea pedeapsă pentru faptele comise în timpul nopţii. Tic se simţea însă nedreptăţit. Căuta un pretext care să-i salveze pulpele de acţiunea tenace şi neînduratoare a cioturilor de sub el.

— Ieri parcă eraţi mai mici, răsună vocea bătrînei. Sau poate păreaţi aşa, din cauza luminii electrice.

Cei doi rămîneau muţi şi nemişcaţi. Numai Dan, văzînd cum tremură buzele prietenului său, înţelese cîte replici usturătoare erau spuse în gînd.

— Vă lipseşte ceva? întrebă parcă mai îngăduitoare bunica.

— Puţin unt... spuse Tic, cu un curaj nemaipomenit.

— Extraordinar! se supără gazda. Nu trebuia să le las pe ele să pregătească masa. Tocmai untul să-l uite! Oare pe unde le umblă gîndurile? Cînd aveam vîrsta lor, ehei... mi-aduc aminte, la onomastica unei mătuşi... Da, da, era ziua mătuşii Smărăndiţa, şi mi se dăduse mie în grijă pregătirea mesei...

— Şi puţină sare, vă rog, se milogi Tic, nemaiputînd suporta durerea. Şi dacă aveţi, şi puţină lămîie...

Bătrîna se uita la el, din pragul uşii, ca la o arătare. Nu-şi putea crede urechilor. Sentimentul de gazdă birui însă în ea:

— Sigur că da! Mie nu mi-ar fi scăpat nimic. Eu ştiu pe unde le umblă mintea...?

Şi părăsi, în sfîrşit, camera. Cam neconvinsă, cam nesigură, încă nehotărîtă. Nu ştia ce să admonesteze mai întîi: vina şi superficialitatea fetelor sau obrăznicia naivă a ciufuliciului?

— Untul! ţipă Tic, imediat ce bunica dispăru. Ascunde-l undeva, sub masă, unde ştii! Sarea o răstorn eu în buzunar, iar lămîia... Unde să ascund lămîia?

Amîndoi săriseră în picioare, descoperind în acelaşi timp pe scaune obiectele care-i torturaseră pînă atunci: pantofii. Bineînţeles, fiecare se aşezase pe pantofii celuilalt.

— Nu puteau să ne indice locurile cu o carte de vizită, mormăi Dan înfuriat.

Schimbară la repezeală încălţămintea şi în mai puţin de o secundă erau amîndoi cu pantofii în picioare. Nu se gîndiră să-şi înnoade şireturile. Voiau mai întîi să citească un bileţel strecurat în pantoful lui Dan.

— „Altă dată, imită Tic vocea Mariei, să nu vă mai lăsaţi pantofii sub nuc. Puteţi să vă căţăraţi cu ei în picioare. O oră întreagă ne-am chinuit să-i curăţăm. Toate orătăniile din curte şi-au găsit de lucru în preajma lor..." Of! Bine că n-au dat peste ei bunicii. Sînt convins c-am fi umblat toată ziua în ciorapi prin cameră...

Nu mai avu timp să-şi continue atacurile, pentru că bunica pătrunse în sufragerie, cu o tavă încărcată.

— Lămîia am găsit-o, o întîmpină Tic foarte îndatoritor. Era după ceainic.

— Şi untul, completă Dan, zîmbind oarecum vinovat. Era după coşul cu pîine.

Dacă fetele uitaseră ceva, acel ceva era coşul cu pîine la care se referise Dan şi care se afla plin, cu o piramidă de felii prăjite, pe tava bunicii severe.

Bătrîna, pe nedrept numită astfel, pentru că era încă viguroasă, dreaptă, doar cu cîteva fire albe în păr, răspunse cu siguranţa care o caracteriza, fără să ia în seamă, sau poate fără să observe, fîstîceala celor doi cireşari:

— Nu era chiar după coşul cu pîine, şi asta spre norocul Ioanei. A avut grijă să-l lase în frigider. Îmi pare bine că au mîncat jumătatea de pachet, care a rămas de aseară. Îi place atît de mult untul surioarei matale?

Tic tresări brusc şi se uită speriat pe geam. Gestul neaşteptat al cireşarului, un gest de spaimă, de surpriză neplăcută, era cît pe-aci să răstoarne tava din mîinile bunicii. Nu pentru că Tic ar fi trimis un proiectil nevăzut drept în braţele care ţineau tava, ci din simplu motiv că bătrîna îl imită pe cireşarul cel cîrn. Tresări şi ea şi se

uită spre geam, parcă pentru a preîntîmpina o primejdie, dîndu-i astfel răgaz lui Tic să dosească jumătatea de pachet de unt sub nişte şerveţele.

— Mi s-a părut că văd un uliu, spuse el, după ce-şi îndeplini cu succes misiunea. Dar nu era decît un cocoş...

Micul dejun începu şi continuă fără alt incident. Rezemată de fereastră, bunica îi supraveghea şi-i îndemna din cînd în cînd cu privirile, sau chiar cu vorbele, să se ospăteze din belşug. La terminarea mesei mulţumiră politicos amîndoi, prezentîndu-se în faţa ei ca nişte nepoţi care cer voie să se joace.

— Să vă fie de bine, le ură ea. Şi să vă înnodaţi şireturile.

2

Exista o poiană fără nume într-una din pădurile care împrejmuiau orăşelul, botezată astfel, pesemne, de un cetăţean aflat în conflict temporar cu fantezia. Cei doi cireşari, crezînd că Maria le oferise spre dezlegare o enigmă, nu întrebară unde se află Poiana fără nume, ci căutară să şi-o imagineze privind, cel puţin cîteva minute, cu asiduitate, ochiurile de verdeaţă care se zăreau, ici-colo, pe dealurile împădurite. Investigaţia îi obosi repede. Ajungînd la concluzia leneşă, dar foarte argumentată, că e imposibil să descopere poiana în care s-au dus fetele („nişte scîrboase, nişte nesuferite care au vrut să scape de noi"), porniră bineînţeles cu paşi chinuiţi şi cu nişte mutre de martiri spre iarmaroc. Autoflagelarea ţinu doar două-trei minute. Aşa că după cîteva sute de metri alergau veseli, fără să se uite însă unul la altul, spre locul unde Căprioara împarte cetăţenii orăşelului în două categorii: în gurmanzi şi în amatori de distracţii ieftine... sau costisitoare.

Ioana şi Maria aşteptau nerăbdătoare în poiana amintită sosirea întîrziaţilor. E adevărat că o bună bucată de vreme, preocupate să citească două romane de aventuri, n-au simţit scurgerea timpului. Pînă cînd s-au uitat la ceas, amîndouă odată, apoi una la alta, apoi tot mai insistent pe cărarea care urca domol spre poiană.

— Poate că dacă ar fi fost Victor, sau Ursu... încercă Ioana, foarte timidă, să deschidă conversaţia.

Maria înţelese gîndul neterminat al noii sale prietene. Aceasta îşi închipuia că Dan şi Tic nu vor fi în stare, sau poate vor descoperi cu întîrziere poiana în care se aciuaseră ele.

— Imposibil! spuse ea. Trebuie să apară dintr-un moment în altul. Am trecut doar prin atîtea întîmplări! Îi cunosc. E un fleac pentru ei să afle unde e poiana... Ţi-a plăcut cartea?

— Şi da, şi nu, răspunse fără prea mare plăcere Ioana. Nu pot să înţeleg un lucru. De ce aproape toate romanele de aventuri, romane care se adresează mai ales tineretului, au ca eroi principali oameni maturi? Eu aş vrea să fie toţi tineri, să aibă vîrsta noastră. Nu crezi că ne-am identifica mai uşor cu eroii cărţilor?

— Asta e şi părerea mea, zîmbi Maria. Dar noi n-avem nici o putere. Totul depinde de părerea autorilor. Şi ei, aşa cum ai spus, au predilecţie pentru...

— Iartă-mă că te întrerup. De ce spui că noi n-avem nici o putere? Eu mă gîndesc de multă vreme la voi, de altfel de aceea v-am şi invitat aici şi-mi pare rău că n-au venit toţi. Voi n-aţi oferit cu peripeţiile voastre subiecte pentru autori? Şi crezi că nu mai sînt şi alţi tineri care au trăit întîmplări asemănătoare?

Maria simţea o anumită jenă. Ioana începea să-i placă, deşi îşi dădea seama că nu-i dibuise toate ascunzişurile, că se putea aştepta din partea ei la surprize, care, ca toate surprizele, pot fi calificate şi cu plus, dar şi cu minus. Era o fată inteligentă, poate puţin cam timidă, cam leneşă în iniţiative. Sau poate sărise fără voia ei, ori fără să-şi dea seama, puntea subţire, îngustă, pe care o constituie vîrsta romantismului. Dar dacă educaţia şi structura ei se opuneau visului, fanteziei, romantismului?

Răspunsul la ultima întrebare veni imediat:

— Uneori simt în mine nişte valuri... nu ştiu cum să-ţi spun... sau parcă mă cheamă nişte valuri albastre, îndepărtate... Nu! Nu m-am exprimat bine. Nu ştiu dacă sînt albastre, pentru că îmi apar nedefinite, şi nici nu ştiu dacă sînt valuri. Poate sînt nişte nori care se topesc înainte de a le putea reţine imaginea... Dar aici, în orăşelul nostru, e atîta monotonie, atîta uniformitate... Nimic interesant nu se poate întîmpla... Nu zîmbi! Aici şi rîsul mi se pare plani-

ficat, minutul, secunda lui sînt dinainte cunoscute... Şi emoţia, şi ea ţine de evenimente precise, de sărbători, de aniversări, de onomastice... Uite, eu ştiu precis ce cadou mi se va face de Anul nou; niciodată nu mă înşel. Ştiu, cînd voi lua o notă bună, cum vor reacţiona părinţii şi bunicii; zău, uneori mi se pare că se ştie şi ziua în care eu sau altcineva îşi va scrînti piciorul. E o monotonie sigură, fatală, definitivă. De aceea v-am chemat. Ca să inventăm ceva, dar îmi dau seama că nu se poate întîmpla nimic aici. Aici nu se poate zbura decît cu avionul. Şi tare aş vrea...

Ioana vorbise cu capul în pămînt. Dacă s-ar fi uitat în ochii Mariei, ar fi văzut luciri duioase, umezi. Privirile ei erau triste, vocea i se îneca; de aceea nu-şi termină fraza.

— Adineauri simţeam o oarecare jenă, îi răspunse Maria, cucerită de franchețea Ioanei. Îţi bănuiam calităţi frumoase şi mi se părea ridicol să te uiţi la mine ca la o eroină. Acum sînt şi mai încurcată... Poate nici n-ar fi trebuit să-ţi vorbesc. Poate că tu în locul meu...

— Nu! se opuse Ioana cu îndîrjire. Te cunosc bine, şi dacă nu te cunosc, te simt. Ştiu ce-aţi făcut, ştiu ce-ai făcut tu. Cum poţi să încerci o comparaţie? Ce ştii despre mine? Sînt o elevă model, o fată ascultătoare, cuminte, care nu ies din vorba părinţilor sau profesorilor, zîmbesc cînd mi se aduc laude... Nici nu ştiu dacă m-a certat cineva pînă acum. Poate bunicii, dar ei... Iar pe întuneric îmi vine să plîng, mi se pare că sînt falsă, că nu fac ceea ce aş vrea şi aş putea eu să fac... Na! Sînt o idioată cu pretenţii. Rebeliunile mele provin, pesemne, din lectură şi din visuri întotdeauna întrerupte... Îţi fac o mărturisire foarte sinceră. Nici un vis frumos nu ajunge pînă la capăt. Spre sfîrşit se întrerupe. Sau poate nu sînt eu capabilă să-mi amintesc sfîrşitul. În orice caz, dacă zbor, sau dacă sînt undeva unde simt apropierea unei mîngîieri, visul se întrerupe. Mă trezesc dimineaţa goală şi tristă. Nu pot să-mi continui visul şi am o ură pe somn! Dacă aş putea, n-aş dormi nici o clipă...

Maria o înţelegea foarte bine. Trecuse şi ea prin clipe asemănătoare, cu visuri întrerupte, cu somn duşmănos, cu tristeţi şi amărăciuni matinale. Mărturisirea spontană, făcută cu atîta convingere, în loc s-o îndurereze, îi strecură o undă de veselie duioasă în suflet.

— De cîtă vreme treci prin stările acestea? întrebă ea şi se strădui să-şi ascundă veselia.

Ioana slobozi primele cuvinte, fără să se gîndească. Era mai degrabă încruntată decît tristă:

— Dintotdeauna... adică de cîteva luni: adică, ştiu eu? poate de un an de zile... Dar timpul nici nu contează. Adevărul e cel pe care ţi l-am spus. E monotonie şi moleşeală şi-mi vine să strig în gura mare tuturor că sînt nişte... Îţi imaginezi ce cuvînt am vrut să folosesc. Poate că mi s-ar potrivi mai bine mie. Dac-aş fi acum într-o barcă, pe o mare albastră!... Nu! nu albastră! o mare violetă, cu reflexe aurii la orizont... Sau pe vîrful unui munte înalt, înalt, deasupra lumii, să stau ca un steag acolo şi să privesc departe, şi să se împrăştie din mine culori... Oh! Oare cine a aşezat oraşul nostru aici, în decorul ăsta banal?

Maria rîse şi rîsul ei o molipsi şi pe cealaltă. Numai că în ochii Ioanei apăruseră lacrimi de ciudă. Smulse cu mîna înfierbîntată cîteva smocuri de iarbă, cărora apoi le rupse vîrfurile cu dinţii. Nu-şi dezlipi privirile din pămînt.

— M-am gîndit şi eu de multe ori la cele ce-mi spui, începu Maria. Am blestemat şi eu orăşelul nostru, poate că nici acum nu-l iubesc prea mult. Cîte insulte nu i-am aruncat! Şi de cîte ori nu mi se părea că toţi oamenii pe care îi întîlneam îmi sînt duşmani, că nu mă înţeleg, că nu vor să mă înţeleagă, că mă dispreţuiesc şi-mi aruncă pe furiş priviri batjocoritoare. Erau momente cînd chiar îi înzestram eu cu asemenea priviri. De fapt, îi nedreptăţeam, dar pe atunci nu-mi dădeam seama. Cine ştie ce-şi aminteau ei, sau cine ştie ce vedeau, poate chiar felul cum îmi purtam eu servieta, şi zîmbeau. Mi-i închipuiam însă ironici sau dispreţuitori. Nici acum n-am scăpat de asemenea metehne şi nu ştiu cum de m-a apucat acest moment de luciditate. Parcă mi-aş aminti o altă lume prin care n-am trecut cu fiinţa mea vie... Brrrr! vorba lui Tic. Mi se pare că exagerăm, că ne dăm prea mare importanţă şi, de fapt, cine şi ce sîntem? Mi se pare că n-am trecut încă de copilărie. Eu, chiar cînd mă răzvrătesc, simt în adîncul meu nevoia unui impuls dinafară... Mă prefac tristă, îndurerată, dar abia aştept vorbele mamei, întîi ca să le contrazic, apoi ca să mi le amintesc şi apoi — îţi mărturisesc foarte sincer — ca să le ascult...

— N-ai dreptate! se îndîrji Ioana, N-ai, n-ai! Tu te-ai plimbat prin toate fanteziile. Singură sau cu prietenii tăi, probabil că şi visurile tale au un sfîrşit... Dar eu... Eu ruginesc, mă ofilesc şi nimeni nu-mi udă rădăcinile. Nici

măcar de urechi nu mă trage nimeni, pentru că sînt prea cumínte. Aşa !... Şi să nu te înspăimînţi, pentru că o să-mi treacă imediat. Dar mai întîi să recunoşti că oraşul nostru nu oferă nimănui nici o posibilitate de... Uită-te şi tu ! Aceleaşi vile, cred că şi boabele de grîu se deosebesc mai mult între ele. O să-mi spui imediat: dar pădurile, dar poienile ? Vrei să ştii ceva ? Toţi copacii sînt număraţi aici, şi puieţii. Iar poienile... Ei bine, să ştii că se cunoaşte suprafaţa fiecăreia pînă la centimetru pătrat. Ah !

Iar o cuprinse rîsul pe Maria. Şi înţelese din vorbele prietenei sale că aceasta trece prin ultima criză de furie. Ultima erupţie, apoi se va linişti. Şi se gîndi să aducă ea cu un minut mai devreme liniştea. Mai ales că era şi timpul.

— Ne-am luat cu vorba şi, precum vezi, n-a venit nimeni după noi. Oare nu li s-au confiscat pantofii ?

— Eu aş fi alergat şi cu picioarele goale, numai să mă fi chemat cineva, răspunse Ioana cu ultimele rămăşiţe de împotrivire. Dar nu cred în ideea ta cu pantofii. Ştiu, am nişte bunici pe care încă nu i-a moleşit şi încălzit vîrsta. Sînt cam ciudaţi, dar au un suflet bun... Oare ce mi-a venit să-i apăr ? Pentru că fără să fie bătrîni, sînt cam învechiţi...

— Doamne ! rîse Maria. Cu cîtă uşurinţă îi judecăm pe cei mari ! Nu spun asta pentru tine. O spun mai ales pentru mine, pentru că şi eu trec prin momente asemănătoare. Atunci cînd mă consider neînţeleasă... şi poate că şi sînt uneori... Ne place să ne alintăm.

— Dacă nu face altcineva lucrul acesta ?

Maria pricepu că e pe cale să se deschidă o nouă discuţie, mult mai complicată decît prima, şi se simţea prea nesigură pentru a o duce la capăt. Reveni, de parcă n-ar fi auzit întrebarea, la preocuparea de mai înainte :

— Şi dacă n-au să mai vină după noi ? Şi-i aşteptăm aici ca proastele, de parc-ar fi cine ştie cine. Ştii de cît timp îi aşteptăm ? Mai bine de două ore ! Sînt sigură că au găsit un pretext şi în loc să vină aici, s-au dus... acolo unde au fost şi aseară...

— La iarmaroc ? întrebă Ioana. Nu ştiu ce pot să găsească interesant acolo... Praf, praf, praf... şi ţipete, şi cele mai zănatice culori. Să-ţi spun drept, mie mi se pare că şi bîlciul ăsta, atît de aşteptat, se potriveşte monotoniei oraşului nostru. N-ai văzut ? Aceleaşi rîsete caraghioase, parcă s-ar multiplica o fotografie. Îmbrăcămintea şi încălţămintea la fel, adică gri, plină de praf. Şi mereu aceleaşi şi aceleaşi voci, rostind aceleaşi şi aceleaşi cuvinte. Toate răguşite şi parcă s-ar învîrti la nesfîrşit o singură placă, veche, crăpată, din alt secol... Brrrr ! vorba fratelui tău... care nu cred că mai vine...

— Nu vrei să mergem după ei la iarmaroc ? propuse Maria. Eu nu cred că m-aş plictisi.

— Şi dacă nu-i găsim acolo ? Dacă umblă după noi prin cine ştie ce coclauri ?

— Asta n-o mai cred ! răspunse Maria foarte sigură. Că ne-au abandonat, invocînd un pretext oarecare, da. Dar că ne caută prin alte locuri, în nici un caz. Cine ştie pe unde cască gura acum !

Mai mult din politeţe, Ioana acceptă propunerea.

— Dacă tu crezi... Bine ! De altfel nici n-avem ce face altceva. Nu mai e nimic interesant în oraş... Poate muzeul. Sînt cîteva obiecte foarte, foarte preţioase acolo... Dar nu ştiu dacă le mai putem vedea. Mi se pare că, începînd de azi sau de mîine, muzeul se închide.

3

Tic şi Dan se înfipseseră de multă vreme, ca nişte pari, lîngă roata norocului. Parcă făceau parte din decorul bîlciului. Nimic nu-i mişca din gropile lor. Cel puţin Tic nu mai auzea şi nu mai vedea altceva decît roata de lemn cu piramida ei strălucitoare de obiecte şi strigătele de îndemn şi de bucurie ale omului cu pălărie de paie. Dan paralizase lîngă el, mai mult din solidaritate. Privirile lui alunecau din cînd în cînd pe lîngă cele cinci obiecte care rămîneau nemişcate la locurile lor. Gîndurile însă îi fugeau în altă parte. Ar fi preferat decît să stea acolo în soarele dogoritor, în mijlocul norilor leneşi de praf, cu picioarele chinuite de durere, să se tolănească undeva într-o poiană răcoroasă, pe un covor moale şi mătăsos de iarbă şi să audă, în locul reclamelor răguşite, vorbele usturătoare ale Mariei sau lamentările verişoarei lui. Din păcate, în afara controverselor pur verbale, îi venea foarte greu să i se opună lui Tic. Mai ales cînd vedea cît de fascinat se uită la cele cinci

obiecte ciudate şi cu cîtă atenţie calculează mişcările şi opririle corzii de oţel. Îndura nemişcarea şi mai ales muţenia ca o tortură. Şi în anumite clipe se pomenea blestemîndu-se că acceptase cu atîta uşurinţă ideea sinuoasă a lui Tic de a porni spre bîlci şi nu spre pădure. Dar cînd îşi vedea prietenul concentrat, mut, crispat, chinuit de neputinţă, revenea la sentimentul de solidaritate care-l pironise acolo.

Era puţină lume în jurul roţii, pentru că era puţină lume în iarmaroc. Foarte rar îşi încerca vreun plimbăreţ norocul. Mai ales oameni de la ţară, atraşi de îndemnurile repetate, aproape personale ale omului cu pălărie de paie. Împingeau cu teamă şipca de lemn şi aşteptau neîncrezători rezultatul, cam întotdeauna acelaşi : o lulea, sau o pasăre cu pene colorate în coadă, sau un iepuraş mic cît degetul, sau cine ştie ce altă statuetă de ghips fără nici o valoare. Uneori, coarda de oţel se oprea în apropierea numerelor mari şi oscilaţiile ei făceau să tremure inima cireşarului cîrn şi ciufulit. Dar, ca prin miracol, sau poate din cauza rugăminţilor mute şi fierbinţi ale lui Tic, coarda de oţel depăşea sau se oprea cu cîteva cuie înaintea numărului cîştigător.

Foarte tîrziu, Tic observă printre spectatori un personaj preacunoscut pentru a scăpa atenţiei lui. Era tinerelul care, noaptea trecută, cîştigase cele două obiecte gospodăreşti. Nu-l remarcase pînă atunci, pentru că stătea aproape ascuns în spatele unei tarabe la care se vindeau fesuri. Purta, ca şi ultima dată cînd îl văzuse, şapca aceea albastră cu cozoroc de ţiplă.

Tic îi făcu semn lui Dan cu cotul şi prin cîteva cuvinte şi gesturi meşteşugite îi dezvălui prezenţa şi locul unde se afla cozorocul. (Hotărîseră amîndoi să-i dea această denumire.) Dan nu acordă prea mare atenţie senzaţionalei descoperiri ; Tic, în schimb, trecu imediat la o supraveghere foarte atentă şi la nişte calcule foarte complicate în felul lor. Acestea survenîră însă mai tîrziu. Cireşarul urmărea fiecare gest al cozorocului, îi urmărea mai ales privirile şi pentru a nu i le întîlni, recurgea la cele mai abile subterfugii. Nu voia în nici un chip ca tinerelul să se simtă supravegheat. De aceea, în anumite clipe, norii foarte rari de pe cer, păsările mai îndrăzneţe şi gîzele pe care ele le vînau, sau vreun spectator oarecare, deveneau ţinte de un interes extraordinar pentru poetul sau căutătorul de fizionomii în care se întrupa — de la caz la caz — cireşarul cel cîrn. Astfel evita să i se încrucişeze privirile cu cele ale cozorocului.

Atitudinea cozorocului i se părea puţintel cam stranie lui Tic. Şi prin faptul că stătea nemişcat şi ascuns ; şi prin faptul că privea aproape fără contenire ceea ce se întîmpla la roata norocului ; dar mai ales prin faptul că erau clipe cînd tresărea, cînd parc-ar fi vrut să sară de la locul lui, dar se reţinea în ultimul moment. Aceste clipe îl inciudau pe Tic, pentru că nu izbutea să le descopere cauza. Tresăririle şi impulsurile cozorocului se repetau parcă la anumite intervale ; nu erau neregulate, cu toată spontaneitatea lor ; păreau în relaţie strînsă cu *ceva*. Acest *ceva* îi scăpa lui Tic. Ceasul nu-i fu de nici un ajutor cireşarului. Dan îi şoptise la ureche să controleze tresăririle cozorocului cu ajutorul ceasului. Tic se supusese fără prea multă convingere şi instinctul îi dăduse dreptate. (Instinctul sau poate bunul simţ.) Gesturile ciudate ale tinerelului de după taraba cu fesuri nu se repetau la perioade precise. Uneori la două minute, alteori la cinci minute, alteori la şapte sau zece minute. Nu era nici o relaţie de timp între ele. Atunci ?...

La un moment dat, Tic zări în mulţimea spectatorilor (se adunaseră dintr-o dată şi fără motiv aparent o grămadă de oameni în jurul roţii) şi pe atletul care-i strecurase în suflet o anumită simpatie. Avu chiar impresia că-i zîmbeşte şi că-l salută ştrengăreşte, clătinînd capul, aşa cum îi era obiceiul. Din păcate, îl pierdu repede din vedere, sau poate plecase el din cercul acela gălăgios ; Tic n-avu vreme să se gîndească prea mult, din cauza altor evenimente la care era obligat să participe.

Omul cu pălărie de paie începu să strige parcă mai tare ca de obicei :

— Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage ? Statuia lui Fradaburidi !

Tic cunoştea pe dinafară repertoriul sărac al omului cu pălărie de paie, pentru a mai lua în seamă vorbele lui. Toată atenţia sa era concentrată asupra cozorocului. Băiatul părea în prada unei agitaţii neobişnuite. Tresări parcă mai puternic ca altă dată (ceea ce îl îndemnă pe Tic să-i facă semn cu cotul lui Dan) şi porni subit, ca mînat de un imbold,

cu neputinţă de evitat, spre roata norocului. Plăti cu un gest cam timid taxa de tragere, apoi împinse şipca. Coarda de oţel se învîrti cam de două ori în jurul cuielor, dar tocmai cînd îşi încetini mersul, pentru a poposi în dreptul unui număr, între coardă şi privirea lui Tic se interpuse trupul gras al omului cu pălărie de paie. Strigătul acestuia răni urechile cireşarilor :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o ! Vaza ! Vaza ! Cristalul din Veneţia ! Uite cum a luat-o ! Cu trei lei a luat-o !

Vaza nu prea era ea dintr-un cristal celebru şi mai ales nu era aceea pe care o remarcaseră cireşarii. Totuşi era frumos lucrată, dintr-o sticlă limpede, strălucitoare şi valoarea ei depăşea cu mult suma de trei lei.

Îndîrjit şi bucuros în acelaşi timp, tinerelul mai trase o dată, şi încă o dată, dar norocul nu mai fu de partea lui. De aceea renunţă să mai joace. Îşi croi drum prin mulţimea care îl privea cu invidie şi, cînd găsi spaţiu mai liber, paşii lui deveniră sprinteni, poate chiar prea sprinteni. Parc-ar fi vrut să scape de ameninţarea unei primejdii.

Privitorii căpătară curaj. Se îmbulzeau tot mai mulţi spre locul unde se afla şipca de lemn. Într-o singură clipă, Tic luă o hotărîre eroică :

— Rămîi tu aici ! îi spuse lui Dan. Eu mă duc să văd ce se întîmplă cu cozorocul.

Nici el nu ştia de ce luase acea hotărîre, dar nici nu voia să se gîndească la motivul care o determinase. Auzi în spatele lui ţăcănitul ca de mitralieră al corzii de oţel şi o zbughi imediat în direcţia în care plecase tinerelul, fericitul cîştigător. Îi zărea şapca albastră la vreo douăzeci de metri înaintea lui şi era fericit că are un asemenea minunat punct de reper. În clipa cînd cozorocul coti după o tarabă care deschidea un fel de uliţă în bîlci, Tic îşi iuţi paşii, sau, ca să spunem adevărul adevărat, începu să fugă în toată regula. Îi era teamă să nu-l piardă pe undeva printre tarabe şi ulicioare. Cînd ajunse la locul unde tinerelul cotise, cireşarul abia avu timp să-i mai zărească pentru o clipită şapca albastră dispărînd după alt cot. Ezită o fracţiune de secundă, parcă pentru a-şi întipări mai bine locul în memorie, dar chiar în clipa cînd îşi simţi muşchii picioarelor în stare de alarmă, gata pentru start, o voce fermă îl ţintui locului :

— Stai !

Tic închise ochii pentru o secundă, aşteptînd docil o lovitură cumplită pe ceafă. Sentimentul de culpabilitate îi dispăru însă în clipa cînd deschise ochii, lăsînd loc unei stări de revoltă, atît de aprigă, încît simţi vibraţii de oţel în pumnii strînşi. Şi vocea cîştigă subit un accent de violenţă :

— De ce ? Cu ce drept ?...

Dar îl pufni dintr-o dată rîsul, pentru că întorcînd capul, zări chipul vesel şi clipirea ştrengărească a atletului. Pentru prima dată, Tic îl vedea în plină lumină şi foarte aproape. Atletul nu era chiar atît de tînăr cum îi apăruse la prima vedere. Şi asta din cauza unor cute groase care-i brăzdau fruntea, din cauza ochilor care păreau obosiţi. Sclipirile lor erau vioaie, ironice, ştrengăreşti, dar cutele subţiri de la colţuri, cearcănele evidente şi o paloare vagă, stranie, mărturiseau veghe, aşteptare, efort, nelinişte. Un zîmbet plin, spontan, îi şterse ca prin farmec oboseala, îi lumină şi-i întineri figura.

— Cred că e timpul să ne cunoaştem, spuse el şi-i întinse mîna cireşarului. Măcar cu numele mic. Al meu e Terenţiu.

— Dacă e vorba de numele mic... al meu e într-adevăr mic... O singură silabă : Tic. Şi-mi pare foarte bine, deşi din cauza... din cauza acestei cunoştinţe neaşteptate am pierdut un lucru foarte important. Adică nu un lucru, ci o fiinţă care ducea cu ea un lucru şi un mister încă nedezlegat.

Cutele de pe fruntea lui Terenţiu se adînciră.

— Bănuiesc despre ce este vorba. Hm... Nu crezi că eşti prea tînăr, pentru a te ocupa de asemenea mistere ?

— Ha ! rîse Tic, trimiţîndu-şi gîndurile, ca nişte fulgere, prin amintiri nu prea îndepărtate. Dacă nu mă opreaţi dumneavoastră, o anumită parte din mister, măcar cinci sau zece la sută ar fi fost, în mod sigur, clarificată. V-am spus doar cum mă cheamă...

Atletul îşi prinse şoldurile în mîini, pentru a da un aer de ironie atenţiei cu care-l privea pe micul său interlocutor.

— Va să zică ai devenit celebru din naştere !... Mă mir cum de n-am auzit pînă acum de dumneata.

— Chiar n-aţi auzit ? se întristă Tic pentru un moment.

— Hai să lăsăm asta ! se hotărî brusc Terenţiu. Eşti un tinerel simpatic, chiar foarte simpatic, de aceea vreau să te feresc de copilării sau de imprudenţe. Spune-mi imediat ce vrei să ştii !

Tonul cu care i se făcuse invitaţia era categoric. Şi Tic suporta foarte greu asemenea porunci. Mai ales că-l invadaseră nişte gînduri confuze în clipa aceea. Bîlbîiala lui nu era prefăcută, aşa cum obişnuia el cînd voia să cîştige timp, dar aceasta nu-l împiedică să ajungă la acelaşi rezultat :

— De ce... ? Adică... Ştiţi... Am şi eu o dorinţă... Adică... Brrr ! Vreau să-mi explic un anumit lucru... şi mai ales vreau să obţin un anumit lucru...

— Cu ce se ocupă părinţii dumitale ? întrebă dintr-o dată Terenţiu, cu un vădit accent de nemulţumire. Locuieşti aici în oraş ?

Întrebările şi răspunsurile directe îi erau nesuferite lui Tic. Îl cuprinse un val de împotrivire.

— Nu pot să răspund din obligaţie. Eu cînd îl întreb ceva pe cineva, care mi-a spus mai înainte că-mi este foarte simpatic... Ştiţi... Eu de ce nu v-am întrebat nimic ? Şi nici n-o să vă întreb... aşa cum cred eu că face un judecător...

— Aha ! pricepu atletul, reluîndu-şi aerul vesel. Va să zică simpatia e reciprocă. Atunci se schimbă situaţia şi e cazul să-ţi spun cîteva vorbe... Nu ! Nu vreau să-ţi dau sfaturi, Doamne fereşte ! Te-am văzut pierzîndu-ţi timpul pe la roata norocului şi... m-am gîndit că ai putea să-ţi pierzi şi banii acolo, fără nici un folos. Dacă eşti atît de deştept pe cît pari, sau pe cît vrei să dai a înţelege... nu crezi că e un păcat să te amesteci printre şmecherii aceia ?

— Păcat nu cred eu că este, răspunse Tic, însoţindu-şi vorbele cu un surîs viclean. Şi să ştiţi că pînă la urmă tot voi dibui şmecheria şi voi deveni proprietarul unui anumit obiect de acolo... Dacă Tic îşi pune ceva în gînd...

Involuntar, atletul îşi plimbă degetele prin părul ciufuliciului. Era un gest de alintare cam dur, ca al unui părinte sau al unui frate mai mare care vrea în acelaşi timp să-şi şi dojenească odrasla sau frăţiorul neascultător.

— Oh ! Oh ! zîmbi el. Eşti pus pe fapte mari şi, ţi-am mai spus o dată, cam primejdioase. Ascultă bine ! Nu e uşor să descurci iţele de aici. Sînt prea încîlcite şi ai putea să te loveşti de nişte piedici cam colţuroase, care pot lăsa urme şi dureri... Lasă-i pe alţii să se ocupe de treburile astea. Au şi mai multă experienţă şi... sînt mai chemaţi decît dumneata...

— Aha ! înţelese cireşarul. Prin urmare, dumneavoastră...

Terenţiu duse repede degetul la buze, indicînd ferm tăcere :

— Stai ! Nu te grăbi ! Nu-ţi împuia capul cu asemenea gînduri. Mai bine te-ai plimba prin bîlci, împreună cu prietenul dumitale, ca doi copii cuminţi care vor să se distreze... Mai mult ziua şi mai puţin noaptea. Nu mi-ai spus ce sînt părinţii dumitale, dar eu nu cred că ei ar fi bucuroşi să-şi ştie copiii prin bîlci, în toiul nopţii, aruncîndu-şi banii unor vagabonzi. Nu-i aşa că ai plecat de acasă, aseară, sărind pe fereastră ?

— Da... răspunse Tic, înroşindu-se. Numai că am plecat din altă casă. Nu locuiesc aici. Sîntem invitaţi la nişte rude... aşa că e mai... e mai uşor de folosit fereastra...

Terenţiu rîse cu toată faţa. Îi pierise orice urmă de severitate. Iarăşi îşi plimbă degetele prin părul ciufuliciului ; de astă dată însă fără duritate.

— Şi cam ce obiect te interesează acolo ?

— Atletul ! Atletul cu discul ! răspunse Tic fără ezitare.

— Fiuu ! fluieră Terenţiu. Statuia lui Fradaburidi ?! Îmi pare rău că te întristez, dar nu cred că vei putea s-o cîştigi.

— De ce ? întrebă Tic nedumerit. Am aceleaşi şanse ca oricare altul. Nu-mi trebuie decît mai multă stăruinţă. Şi în privinţa asta, vă rog să mă credeţi...

— Nu-i vorba de şanse şi de stăruinţă, începu să-l lămurească atletul. Pot să pariez cu dumneata că, oricît ai juca, nu-l vei cîştiga niciodată. Numai în cazul cînd e de acord borţosul...

— Borţosul ! se miră Tic. Aaaa ! Ăla cu pălărie de paie ? Într-adevăr, i se potriveşte bine porecla. Dar nu văd de ce trebuie să fie el de acord ? Să ştiţi că am urmărit fiecare tragere, bineînţeles cînd eram de faţă, şi am ajuns la nişte calcule pe care, dacă le-aş folosi cum trebuie şi cînd trebuie...

Terenţiu surîse compătimitor.

— Acolo nu se cîştigă cu calcule, dragul meu...

— Nu-s de acord cu dumneavoastră, răspunse Tic foarte prompt. De cînd supraveghez roata norocului, cozorocul a cîştigat de trei ori. Şi de fiecare dată cîte un obiect important. Şi am mai văzut că nu trage la întîmplare. Calculează şi el ca şi mine. Numai că nu ştiu cum izbuteşte să-şi aleagă momentul cel mai favorabil.

— Cine-i cozorocul ? întrebă atletul.

— Băiatul acela cu şapcă albastră şi cu cozoroc de ţiplă. I-am dat noi această denumire convenţională, aşa cum dumneavoastră l-aţi numit pe ăla borţosul. Şi dacă nu mă opreaţi, îl urmăream mai departe, fără să simtă el, şi cine ştie ce noutăţi aş mai fi aflat. Dar să ştiţi că nu-l las, chiar dac-ar trebui pentru asta să mă transform în copoi.

Chipul lui Terenţiu deveni dur, sever. Prinse cu mîinile umerii lui Tic şi-i strînse pînă cireşarul simţi durerea în oase.

— Lasă la o parte orice calcule şi urmăriri! Prin bîlci nu umblă numai oameni de treabă. Mai sînt destui pungaşi, derbedei, vagabonzi, pe care n-ar fi bine să-i cunoşti sub înfăţişarea lor adevărată. E mai mult decît un sfat ceea ce-ţi spun. Poate că sînt alţii care au menirea să descurce aceste iţe. Şi în nici un caz nişte copii. Şi să nu uiţi ce ţi-am spus la început. Eşti un băiat simpatic şi probabil deştept. E bine să te ştii simpatic, dar nu e prea bine să-ţi închipui că eşti foarte deştept.

Atletul îl lăsă pe Tic năucit. Cireşarul nu ştia ce să creadă. Un vălmăşag de sentimente, un vălmăşag de gînduri cutreierau fiinţa lui. Nu ştia încă dacă trebuie să se ferească, să se apere, să acţioneze, să lase totul baltă, să fie perseverent sau nepăsător. I se părea că e înconjurat din toate părţile de enigme şi acest lucru îl irita. Îi pierise pentru un timp acel surîs cuceritor care-i deschidea peste tot porţile.

„Fir-ar să fie! îşi spuse el în gînd. O să las totul baltă şi o să fug spre casă. Poate o să născocim ceva în oraşul nostru. Brrr! Ce vacanţă ingrată!"

4

Cu aceste gînduri ajunse Tic la roata norocului. Primul personaj pe care-l zări acolo fu omul în gri. Arăta la fel ca în seara trecută. Nu mai depăşise însă rîndul spectatorilor încă nedecişi. Stătea retras undeva, ferindu-se parcă să fie băgat în seamă, şi privea ţintă un singur punct al piramidei cu obiecte strălucitoare. Cireşarul descoperi imediat obiectul

care-l fascina pe omul în gri. Era acelaşi de care se îndrăgostise şi el: atletul cu discul. Bătrînul nu rămase prea multă vreme acolo sau poate sosind cu mult înaintea lui Tic se săturase tot privind statuia. Nu plecă însă fără să bolborosească nişte cuvinte pe care urechile ciulite şi pregătite pentru orice eventualitate ale celui mai tînăr dintre cireşari le prinse şi le descifră fără greş:

— Hm... Hm... Statuia lui Fradaburidi! Fradaburidi!!

Tic ar fi pornit fără şovăială şi pe urmele acestui personaj ciudat, dacă n-ar fi zărit la vechiul post de observaţie chipul năucit şi roşu ca sfecla al lui Dan. Iar la doi paşi de el, două fete, ţinîndu-se de mînă, zîmbeau batjocoritor: Maria şi Ioana.

Nu mai era nici o îndoială. Dan pierduse bătălia... dacă avusese loc vreo bătălie... Cine ştie? poate că se predase fără nici o rezistenţă. Probabil că nici o mişcare, nici un gînd, nici un gest pe care îl făcuseră cei doi cireşari nu rămăsese nedezvăluit.

— Da! spuse Tic furios, oprindu-se sfidător în faţa Mariei. Tot ce ţi-a spus dumnealui e adevărat. N-a exagerat cu nimic şi n-a ascuns nimic. Cred că nu e nevoie să-ţi mai repet, cum faci tu cînd îţi înveţi lecţiile de fizică...

— Sau cum faci tu cînd spui o minciună gogonată, îi replică Maria. Mai întîi află că abia am sosit şi, în al doilea rînd, sînt situaţii ca aceasta cînd nu se vorbeşte la singular. Ca să ştim cum stăm şi cu politeţea. Şi în al treilea rînd, dacă am aflat ceva, atunci tu eşti cel care ne-ai spus şi nu prietenul care s-a transformat în sfinx de culoare roşie.

Tic trăi un moment penibil. Şi pentru că-l jignise pe Dan pe nedrept (dar asta nu se întîmpla pentru prima dată); şi pentru că o jignise pe Ioana, ignorîndu-i prezenţa (deşi, prin felul în care se comportase, voise s-o scoată din cauză), mai puţin pentru că-şi jignise sora; mai mult însă pentru că se autojignise, transformîndu-se într-un mic imbecil. Acest ultim lucru îl scotea din sărite. Prin felul cum se purtase dăduse un răspuns general afirmativ gîndurilor şi întrebărilor cu siguranţă batjocoritoare şi duşmănoase ale celor două domnişoare, care se ţineau prieteneşte de mînă.

— Va să zică v-aţi împrietenit... la toartă, spuse el, în loc de orice altceva. Mîine-poimîine o să faceţi schimb de nume, iar eu, începînd din această clipă...

— Nu începînd din această clipă, Ticuşorule, îi spuse Maria aproape plictisită. De multă vreme eşti urîcios şi nesuferit, mai ales cînd te încăpăţînezi în prostii. Într-adevăr, în ultimul timp frecvenţa lor... mă cam înspăimîntă.

— Lasă-mă-n pace ! se opuse el cu iuţeală. Fără prostiile mele... Bine ! O să vedeţi voi ! M-am gîndit eu ce-o să fac. Şi mîine, împreună cu Ursu, şi cu Victor, şi cu... fără voi... Las' că ştiu eu... Nu-i aşa, Dan ?... Fradaburidi !...

— Fradaburidi ? se întrebă Dan inocent şi cu voce tare.

Fetele dădură un alt înţeles întrebării lui Dan.

— Ce-i cu Fradaburidi ? întrebară la rîndul lor. Cine e acest Fradaburidi ? Iarăşi o scorneală de-a ta ?

Ultima întrebare îi aparţinea Mariei, care se uita curioasă cînd la Dan, cînd la Tic. Primul îşi ţinea privirile ascunse în pămînt, celălalt privea foarte atent o gheretă la care se vindeau mingi colorate, cu coadă de cauciuc. Rîsul abia stăpînit nu i-l stîrnise însă ceea ce se întîmpla acolo, ci curiozitatea incipientă a celor două prietene.

— Aha ! pricepu Maria. Vrei să scapi din încurcătură, folosind metodele tale vechi... Ştii, dragă Ioana, cum face dumnealui cînd e într-o încurcătură ? Scorneşte un nume ciudat ca acest Fradaburidi, cei care îl ascultă se apucă să-i găsească un înţeles şi astfel dumnealui cîştigă timp pentru a inventa altă poveste.

— Bine ! acceptă Tic. Dacă nu vă mulţumiţi cu Fradaburidi, atunci o să scornesc alt nume... De pildă... Piro... Pio... Da ! Piroboridava !

— Piroboridava ! ? tresări Ioana. Ăsta nu-i un nume scornit. Nu-ţi aminteşti ? se adresă ea Mariei. Nu-i numele unui oraş dac de pe lîngă Tecuci ?

— Da ! răspunse Maria. E o cetate dacică descoperită în apropierea Siretului. Îmi amintesc. Pînă la descoperirea aşezărilor din munţii Grădiştei era cea mai importantă cetate dacică dezgropată la noi...

— Nu-s chiar atît de sigur, interveni Dan.

— Aaaa ! Prin urmare, tu i-ai sugerat acest nume, se dezmetici Maria. De la cine altcineva putea să-l afle ? Şi celălalt... îîî... Bra... Fra... Bra... Fradaburidi ? Tot opera ta e ?

— Nu ! se dezvinovăţi Dan. N-am nimic cu Fradaburidi. L-am auzit şi eu, cum l-aţi auzit şi voi.

— Poate că face parte din metodă, rîse Ioana. Întîi un nume straniu, inventat, apoi altul la fel de straniu, însă real, pentru a da o anumită autenticitate şi primului... Trebuie să recunosc că e o metodă inteligentă...

— Mulţumesc, răspunse Tic, în urma unei clipe de meditaţie, care-l îndemnase să nu piardă măcar acest compliment rostit cu un accent atît de sincer.

Tinerii se îndepărtaseră de roata norocului. Porniseră pe cîmp, spre un pod îndepărtat, care scurta însă drumul. Foamea le dădea tîrcoale şi gîndurile lor începeau să graviteze tot mai des în jurul unei mese încărcate cu bunătăţi. Cîmpul era pustiu. În depărtare, doar, se zărea o siluetă mişcătoare, dar nimeni n-o luă în seamă. Oarecare plictiseală se strecurase în sufletele lor. Dan îşi răscolea în gînd biblioteca, alegînd cărţi pe care nu le citise sau le pusese la loc după ce citise, nemulţumit, un capitol sau două. Ioana blestema cu ochii închişi monotonia şi uniformitatea oraşului, pentru că nu oferea nici o atracţie deosebită, misterioasă, pentru că nu-i îndemna la acţiuni nemaipomenite pe noii ei prieteni ; blestema şi se gîndea că foarte repede va rămîne iarăşi singură, cu acea senzaţie dureroasă, că în fiecare noapte i se taie aripile înălţate spre zbor. Maria încerca să se obişnuiască într-un fel cu ideea că va petrece o vacanţă plictisitoare, o oarecare vacanţă, fără acele tentaţii, enigme şi emoţii pe care le trăise în Peştera Neagră sau în Cetatea Vulturilor. Ştia că repede-repede se va lăsa pradă unor visuri care îi vor înfăţişa fantastice aventuri. Iar Tic... Ticuşor îşi făcea planurile de plecare neîntîrziată, convins că alături de Victor şi de Ursu... da, şi de Dan, şi de Lucia, şi de nesuferita lui soră, va da peste un lucru extraordinar. „Nu se poate să rămînem ca nişte copaci, nemişcaţi şi tîmpiţi," îşi spunea el în gînd. E adevărat că nu putea să scape de nişte imagini care îi apăreau ca nişte fulgere ; şi prin ele întrezărea oameni ciudaţi, obiecte strălucitoare, un discobol în plin efort, şi auzea în permanenţă un ţăcănit ca de mitralieră. Oare mîine toate acestea vor fi nişte simple amintiri ? se emoţionă Tic o clipă. Încetini pasul. Fetele erau înainte, mergeau tăcute, cu capul în pămînt. Dan îşi potrivi mersul după cel al lui Tic, aşa că după cîteva se-

cunde amîndoi erau la vreo douăzeci de metri în urma fetelor. Puteau vorbi în şoaptă.

— Tu ce zici ? întrebă Tic. Să mai facem o încercare după-masă ? Dacă nu reuşim, ne luăm calabalîcul şi...

— Va să zică te-ai resemnat...

Dan răspunse fără să se gîndească şi mai ales fără să-şi închipuie că vorbele sale, aruncate la întîmplare, cu o voce obosită, vor avea efectul unei explozii. Pumnul lui Tic îl lovi cu atîta putere în spate, încît simţi că i se taie răsuflarea. Durerea îi închirci trupul, dar îl părăsi repede cînd îl zări pe Tic uitîndu-se sus, spre orizont, şi izbind furios cu piciorul în pămînt.

— Ce te-a apucat ? Şi de ce-ai dat în mine ?

— În tine ? ! tresări Tic. Cînd ? Aaa ! Nici nu mi-am dat seama... Oraşul ăsta mi-a învineţit oasele. După-masă voi pune mîna pe discobol. Dacă nu-l cîştig, îl iau. Îl iau şi fug. N-o să mă prindă borţosul...

— Eşti nebun ? ! Nici n-o să ai vreme să te mişti. Nu din cauza borţosului. Oamenii din jur. Nimeni nu suferă hoţii.

— Pssst ! se învioră Tic. Am o idee, o idee grozavă. Poţi să-i pui cruce discobolului. Nu-i aşa că stă chiar în vîrful piramidei ? În orice caz, cam pe-acolo. Gata ! E grozav ! Dar trebuie să aşteptăm pînă înnoptează. Am nevoie de întuneric. Grozav !

Fetele se treziră dintr-o dată singure. Simţiră aceasta cînd, cotind printr-o pădurice, se pomeniră în faţa unui personaj ciudat, un bătrîn înalt şi uscăţiv, îmbrăcat în gri, care privea soarele prin ochelarii lui întunecaţi şi bolborosea cuvinte nedesluşite. Atitudinea lui li se păru prefăcută şi o uşoară spaimă le încolţi pe neaşteptate. Paşii li se încetiniră, dar tot nu reuşiră să evite întîlnirea cu personajul, înainte de apariţia băieţilor, din simplul motiv că bătrînul, săturîndu-se probabil să se uite la soare, evadă din starea de paralizie şi porni cu atîta iuţeală pe cărare, de parcă l-ar fi împins cineva de la spate. Fetele abia avură timp să se ferească din calea lui ; mergea ca un orb sau se prefăcea că nu vede nimic ? Din bodogăneala lui neîntreruptă reuşiră totuşi să desluşească un cuvînt : „Fradaburidi"...

— Ai auzit ? se întrebară fetele în acelaşi timp. Fradaburidi ! Deci nu e o scorneală a ălora.

Maria arăta cu mîna locul unde se opriseră Tic şi Dan, chiar la capătul păduricii. Cei doi nu se sinchiseau însă de ele. Se uitau cu cefele înţepenite într-o anumită direcţie, spre o anumită ţintă, pe care fetele n-o puteau vedea din cauza păduricii, dar pe care o ghiceau : omul în gri.

5

Somnul de după-masă era obligatoriu în vila Ioanei. Sentinţa fu primită fără nici o crîcneală de către băieţi. Fetele încercară să protesteze nu atît prin vorbe, cît prin gesturi şi priviri ; destul de timide şi acestea. Ioana ştia că împotrivirea e zadarnică, dar i se părea că bosumflarea face parte din personalitatea ei. Bunica nu i se adresă direct ; vorbea cu băieţii :

— O să vă prindă foarte bine somnul ! Să ştiţi de la mine : somnul de după-amiază te obişnuieşte să fii cuminte, ordonat, ascultător. Te pregăteşte pentru viaţă.

— Eu voi fi foarte cuminte în viaţă, răspunse Tic.

— Dar în timpul şcolii ? întrebă Ioana.

— De-aceea aveţi vacanţă, spuse nestingherită bunica. Vă odihniţi, vă pregătiţi pentru zilele de şcoală. Da, da ! De la o vreme, băieţii încep să aibă mai multă minte decît fetele.

— Mai ales cînd sînt obosiţi, adăugă Maria în şoaptă.

Tic şi Dan porniseră spre camera de lîngă turn. Era cald, o căldură grea, obositoare, care înnămolea orice fantezie.

— Eu îi dau dreptate, de astă dată, bunicii, spuse Tic. După o masă atît de bogată, după noaptea nenorocită cu cocoşul... Of ! Ştii ce somn mi s-a făcut ?

— Nu ştiu ce-o să spui mîine sau poimîine... Dar povestea aia cu cuminţenia... Ce ţi-a venit să faci declaraţia ?

— Ei, na ! Parcă tu nu ştii ! Aşa-s eu ! Dacă am prilejul să mulţumesc pe cineva. Hai mai bine să dormim pînă la cinci... sau pînă la patru şi jumătate. Îmi trebuie neapărat o oră pentru antrenament. E grozav ! Grozav ! Bine că aruncă discul...

Dan încercă de cîteva ori să obţină mai multe lămuriri de la Tic. Ciufuliciul se dăruia însă cu toată ardoarea somnului. În loc de vorbe răspundea prin chicoteli; parcă-şi pregătea visele. Dan oftă, înfuriat că nu are partener de conversaţie. Îşi aminti cît îl chinuise Tic noaptea trecută. Se revoltă, pentru că îşi închipuia că are gust de vorbă, dar adormi înaintea lui Tic.

Fetele îşi blestemau soarta, inventau fraze, cuvinte şi formule care să cristalizeze cît mai sugestiv dispreţul lor pentru cei doi somnoroşi. Dar nu simţeau nici o satisfacţie. Ele stăteau ca pe ghimpi, iar ei dormeau nepăsători ca nişte pisoi.

— Asta nu se poate! se înfurie Maria. Eu zic să-i sculăm.

— Imposibil! Trebuie să trecem prin hol.

— Aş trece şi prin zid...

— Ar fi mai uşor, zise Ioana. În hol croşetează bunica. În fiecare după-amiază, de cînd îmi amintesc eu, de cînd eram atîtica, stă acolo şi croşetează. Trebuie să răbdăm pînă la cinci.

— N-ai o enciclopedie? Un Larousse sau altceva?

— Pentru ce? Adică... Iartă-mă, se scuză Ioana. Nu ştiu ce mi-a venit să te întreb pentru ce ai nevoie. De obicei sînt discretă... Avem o enciclopedie mare... din păcate, în biblioteca din hol. Dar am un Larousse aici... Uite! Acolo, după sticlă. Stai, că ţi-l aduc eu.

Nu mai era nevoie. Maria îl găsi repede şi începu să-l răsfoiască.

— Nu dau peste nici un Fradaburidi, spuse ea necăjită.

— De Fradaburidi era vorba? Poate că-l găsim în enciclopedie. Mă întreb şi eu cine-o fi? Şi *ei* de ce nu vor să ne spună?

— Pentru că n-am insistat noi, îi răspunse Maria. E mai plăcut cînd descifrezi singur o enigmă.

Pe Ioana o atacă subit un gînd:

— Ce te face să crezi că Fradaburidi e ceva celebru?

— Rezonanţa... Ca la Epaminonda, ca la Vercingetorix...

— Eu mi-am închipuit mai degrabă că e numele unui oraş sau al unei regiuni. L-am legat mai mult de geografie, nu de istorie.

— Hai să facem pronosticuri cu privire la Fradaburidi! propuse Maria. Va trece mai repede timpul.

Stăteau tolănite, fiecare pe patul ei. Începu un joc original de născociri, de presupuneri şi invenţii. Fantezia le duse pe amîndouă atît de departe, încît căzură foarte uşor pradă somnului.

6

Cu cîteva minute înainte de ora cinci se treziră toţi. Li se părea că rătăcesc prin infern. Pentru că era întuneric ca noaptea, fulgerele adunau fiori electrici pe limbă, iar tunetele cutremurau pereţii.

Fetele alergară la ferestre, dar nu ca să le închidă, ci să se împotrivească fierbinţi rafalelor reci şi puternice. Ghemuite, cu mîinile înfipte în pervaz, abia puteau să reziste vijeliei. Erau atît de ameţite, că nu simţiră imediat declanşarea potopului. Cînd izbutiră, cu chiu cu vai, să închidă geamurile, apa curgea din părul lor ca dintr-o cişmea. Erau însă atît de fericite, că se pomeniră amîndouă dansînd în mijlocul camerei.

— Fantastic! spuse Ioana, avîntîndu-se într-o piruetă. Nici nu ştiu ce e pe faţa mea. Apă, lacrimi?... Niciodată n-am pomenit o asemenea furtună. Îmi vine să mă urc în vîrful nucului şi să stau acolo pînă se termină totul...

— E o prostie, îi răspunse Maria. Emoţiile n-au întotdeauna nevoie de vijelii. Ah! Cîte furtuni n-am trăit noi în mijlocul celui mai nepăsător decor!

— Voi! Eu vreau furtuni, vreau să mă rostogolesc o dată cu apele unui torent, vreau să ajung... Oare unde vreau să ajung?

— În baie! se auzi o voce severă. Imediat în baie!

Bunica stătea încruntată în pragul uşii, cu două halate în mînă. Fetele se supuseră, fără să scoată o vorbă.

În camera băieţilor era o linişte neverosimilă. Pe pat, în capul oaselor, cu spatele rezemat de perete, Dan rătăcea prin alte lumi. Nu auzea şi nu vedea nimic. Îşi acoperise capul cu o pernă uriaşă. Numai nasul şi gura i se vedeau. Respira regulat; parcă se supunea unui exerciţiu precis.

— De ce să mă consum degeaba? spuse el într-un tîrziu. Mai bine să-mi păstrez nervii pentru altceva...

Tic îşi lipise faţa de sticla geamului. Văzut de afară, era hidos. Dar cine avea asemenea preocupări ? Clipea des din ochi ; adică se ferea inconştient de luminile orbitoare ale fulgerelor.

— Pentru ce să-ţi păstrezi nervii ? întrebă el furios că fusese nevoit să-şi desprindă gura de geam. Şi parcă tu ai nervi !

Nu primi nici un răspuns, pentru că nimeni nu putea să-i audă vorbele. Şi nici n-avea nevoie de vreun răspuns. Se retrase cu un pas de la fereastră, rămase cîteva secunde în cumpănă, apoi se prăvăli pe patul de campanie. Supraevaluase rezistenţa patului. Căzu pe podea cu patul peste el. Furia îl făcu neputincios. Nu se mişcă. Stătea pe podea, rezemat în coate şi-n bărbie, ca un paralitic, cu patul odihnindu-se deasupra lui.

„Măcar de-aş adormi !" îşi spuse el în gînd.

Şi Dan, cu capul ascuns în pernă, gîndea cam la fel.

Dar gîndurile lor nu se împliniră. Ioana şi Maria dădură buzna în camera lor. Se opriră însă în prag, săgetate de spaimă. O clipă numai. Ca slobozite dintr-o praştie, alergară amîndouă. Maria spre Tic, Ioana spre Dan. Probabil că amîndouă au rostit întrebarea în acelaşi timp :

— Ce s-a întîmplat ?

Dan răspunse cu ochii închişi şi profund fericit :

— Visez... Am ajuns undeva, la mare, poate chiar la Veneţia, şi mă plimb cu o gondolă...

Tic nici nu simţi că i se ia greutatea de pe spate. (E drept că patul era foarte uşor.) Rămase în aceeaşi poziţie.

— Sînt distrus...

— Ţi-ai rupt ceva ? se înfioră Maria. Spune repede !

— M-a distrus vijelia. Mi-a ucis toate planurile. S-a dus dracului Fradaburidi. Oare ce-o fi acum în iarmaroc ?

— La asta te gîndeşti tu ? Dacă vrei să faci băi de nămol, n-ai decît... Du-te !

— Sînteţi nişte proşti ! se auzi vocea lui Dan. Aţi venit aici cu gînduri extraordinare şi acum aţi căzut în letargie. Eu încerc să mă adaptez mediului şi reuşesc de minune. Am făcut nişte călătorii grozave, dar cîte n-am făcut !

— Asta nu-i adaptare la mediu, spuse Ioana. Pentru că nu trăieşti aici. Evadezi. Şi ai norocul că-ţi duci visurile pînă la capăt...

— Aiureli ! se enervă Dan. N-ajung niciodată pînă la capăt. Trec din vis în vis. Asta-i frumuseţea ! Dacă vreţi, pot să vă povestesc unul din ele...

— Nu ! se opuse Tic cu vehemenţă. N-am nevoie acum de visurile tale. Mai bine mă duc afară, în ploaie...

— N-ai decît, îi răspunse Dan. Eu am vrut să vă mai înveselesc puţin. Nu m-am gîndit la mine, ci la voi.

Tăcerea se lăsă ca o cortină în camera de lîngă turn. Nimeni n-avea chef de vorbă. Parcă ascultau cu toţii răpăitul sacadat al ploii. De multă vreme nu trăiseră cireşarii o asemenea stare de somnolenţă. Se simţeau străini, stingheri, îi încolţeau gînduri duşmănoase. Cel mai mult dintre toţi suferea Tic. Planul său isteţ — aşa îl calificase el într-un moment de entuziasm — de capturare a discobolului fusese lichidat şi înghiţit de furtuna neprevăzută. E adevărat că şi acest plan era un paleativ ; izvorîse din necesitatea de a face ceva în acest orăşel pe care începuse să-l urască. Ciufuliciul nu se împăca de loc cu inacţiunea şi, în lipsă de altceva, se hotărîse să treacă discobolul în proprietatea lui. Totul era pus la punct. La un singur lucru nu se gîndise. Dar cine şi-ar fi închipuit că se va revărsa un potop asupra oraşului, care va scoate bîlciul din circulaţie ? Sau, mai bine zis, care va opri circulaţia în bîlci ? Un lucru era însă sigur : nu va aştepta pînă se va usca pămîntul. Mai bine învins, ruşinat, dar acasă. Fir-ar să fie de ploaie neghioabă ! Nu putea să mai aştepte o zi !

Totuşi ploaia se opri. Dintr-o dată. Norii se topiră ca prin farmec şi soarele, coborînd spre asfinţit, luă din nou în stăpînire pămîntul. Cam timid, cam obosit, cam morocănos, dar totuşi soare. Camera în care stăteau tinerii se umplu de lumină. Feţele lor însă nu acceptară darul acela neaşteptat. Rămîneau în continuare plictisite şi rebegite. Ce folos ? Acum, la spartul tîrgului ! La drept vorbind, lumina îi indispunea. Pînă atunci îşi ascunseseră tristeţile în întuneric. Şi iată că lumina îi trăda.

— Acum da ! încercă Dan o diversiune. Cele mai frumoase plimbări, cele mai plăcute, cele mai interesante... sînt cele de după ploaie.

— Dacă mergi în picioarele goale pe cîmp, prin iarbă... îl completă Maria.

— Duceţi-vă voi ! îi îndemnă Tic furios. Eu o să stau sub nuc, fiindcă îmi place ploaia. Vreau să simt picurii pe gît.

— Şi eu vreau să te ştiu în toate minţile...

Maria n-avu vreme să-şi termine fraza. Bunica apăruse în prag. Vocea îi suna ca o poruncă :

— Peste jumătate de oră mergem la muzeu !

Invitaţia aceea nu înveseli pe nimeni. Dac-ar fi fost făcută pe un ton mai nesigur, nimeni n-ar fi ascultat-o. A doua zi dimineaţa, cireşarii ar fi plecat acasă, Ioana ar fi rămas la cheremul viselor sale întrerupte, iar orăşelul şi-ar fi continuat existenţa sa obişnuită, monotonă. Din fericire, bunica fusese fermă şi autoritară.

7

Paznicul nu se clinti din uşa muzeului :

— Aţi venit prea tîrziu. La ora asta nu mai intră nimeni.

Era înalt şi lat cît uşa. Pe capul strălucitor şi roşu nu descopereai nici un fir de păr. Vocea groasă, de bas, făcea să zbîrnîie geamurile din jur. Văzîndu-l, te gîndeai imediat la huidumele cărora li se azvîrle bile şi ghiulele de oţel, la circ, şi le prind pe ceafă. Privirile saşii îl făceau şi mai fioros.

Cu toate acestea, bunica nici nu-l luă în seamă :

— Intraţi ! le spuse ea tinerilor. Mai e o jumătate de oră pînă la închidere.

Paznicul rămase în acelaşi loc. Ba îşi potrivi în aşa fel trupul, ca să nu lase loc de intrare nici pentru o muscă.

— Azi e program special, explică el. Închidem cu o jumătate de oră mai devreme, fiindcă de mîine se închide muzeul.

— În cazul acesta, interveni Dan, ar trebui să închideţi cu o jumătate de oră mai tîrziu. Cel puţin cu o jumătate de oră.

Paznicul ridică din umeri, iar bunica se uită cu neplăcere vădită la cireşarul cel vorbăreţ. N-avea nevoie de ajutorul lui.

— Din moment ce nu s-a scris în ziare, te rog să ne dai drumul. Imediat !

Tic nu auzise niciodată o poruncă rostită cu atîta siguranţă. Acel „imediat“ îl dădu pe paznic la o parte, ca pe

o gînganie. Ba îl făcu să-şi încline şi capul, speriat, ca în faţa unui personaj foarte important. Succesul acesta îl scoase pe cireşar din toropeală şi-i strecură în suflet un sentiment de stimă pentru bunica Ioanei.

Interiorul muzeului avea forma unei potcoave. Pe pereţi şi pe piedestale speciale se aflau o sumedenie de statui şi de tablouri. Tinerii erau obligaţi de însoţitorul lor sever — bunica — să privească fiecare obiect cel puţin un minut. După victoria repurtată asupra paznicului, nimeni nu mai îndrăznea să se opună voinţei ei. Se aflau acolo şi pînze, şi statui frumoase, semnate de nume cunoscute, dar şi foarte multă umplutură. Cireşarii şi Ioana cam strîmbau din nas şi parcă, înţeleşi, scoteau exclamaţii încete de admiraţie tocmai în faţa obiectelor de duzină. Numai Tic nu lua parte la acest joc. Căuta ceva deosebit şi nu găsea. Această căutare îi duse privirile spre centrul potcoavei. Şi deodată tresări. Îl trase de mînecă pe Dan şi-i şopti ceva la ureche. Dan se adresă imediat bunicii, cerînd o explicaţie oarecare despre un tablou pe care îl văzuseră. Bunica şi tot cortegiul se zgîiau iarăşi la tabloul cu pricina, iar Tic o tuli fără zgomot, dar destul de iute, spre centrul sălii. Încă doi paşi şi dispăru din raza vederii celorlalţi.

În aripa în care pătrunsese Tic mai erau cîteva persoane, iar obiectele păreau mai mari, mai impunătoare. Se aflau cîteva statui în mărime naturală, pe socluri înalte, şi undeva, pe la mijloc, o vitrină uriaşă, care părea centrul de interes al muzeului. În faţa ei stăteau toate celelalte persoane şi printre ele omul în gri.

Cireşarul înaintă cu precauţie, în vîrful picioarelor. Nu se amestecă imediat printre ceilalţi vizitatori, ci se furişă în spatele unei statui. Vitrina era la cîţiva metri în faţa lui, dar nu putea să distingă obiectele din interior, din cauza barierei pe care o constituiau vizitatorii. Nici omul în gri nu era în primul rînd al curioşilor. Stătea în spatele lor, sprijinindu-se cu mîna de soclul unei statui. Era înalt, aşa că putea vedea foarte bine podoabele din vitrină. Tic înţelese însă că straniul personaj nu privea vitrina. Era prea absent şi era prea multă nemişcare în atitudinea lui. Tic ar fi pariat cu oricine că omul în gri îşi ţinea ochii închişi. Nemişcarea lui nu dură însă prea multă vreme. Se uită la ceas, un ceas mare, strălucitor, pe care-l ţinea

într-unul din buzunarele vestei, apoi porni cu paşi lenţi spre centrul potcoavei, şi nu spre ieşire, aşa cum se aştepta Tic.

Cireşarul se ascunse şi mai bine, aproape lipindu-se de statuie. Omul în gri trecu pe lîngă el, mai că-l atinse cu mîna, dar Tic avu convingerea fermă că nu fusese văzut. Ar fi vrut să întoarcă încet capul, pentru a-l urmări pe ciudatul vizitator, dar spaima îl menţinea încă într-o stare de paralizie. Numai ochii îi alergau fără voie pe o rază scurtă. Exact în clipa cînd se hotărî să pornească după omul în gri, privirile lui întîlniră într-un colţ al sălii, într-un ungher întunecos, pe tînărul cu înfăţişare de atlet. Figura lui nu mai era zîmbitoare. Părea foarte preocupat, neliniştit, nervos.

„Cu ăsta ce-o mai fi aici ?" se întrebă cireşarul în gînd.

Atletul se desprinse din ungherul întunecos şi se apropie de vitrină, oprindu-se — după părerea lui Tic — exact în locul în care stătuse omul în gri. Nu zăbovi însă nici el prea multă vreme. După cîteva minute părăsi vitrina şi se îndreptă spre ieşire dar, mai întîi, aruncă o privire spre centrul potcoavei. Tic n-avu timp să-l vadă ieşind, pentru că, urmărind privirile atletului, zărise în centrul sălii statura uriaşă a paznicului. Din trei paşi, se alătură grupului de vizitatori, ocupînd un loc în extrema dreaptă, pentru a fi mai aproape de ieşire.

Vitrina avea cîteva compartimente căptuşite cu catifea în care se aflau tot felul de obiecte vechi, mai ales ceramică, monede, unelte de bronz şi podoabe de argint. Compartimentul central adăpostea cinci statuete cam veştejite de vreme, dar toate lucrate cu o gingăşie şi zugrăvite în nişte culori cum nu mai văzuse niciodată Tic pînă atunci. Îi venea să fluiere de admiraţie. Era o anumită asemănare între acele statuete şi discobolul lui Fradaburidi. Pe o etichetă mare, lipită de peretele din fund al compartimentului, se aflau scrise cîteva cuvinte, pe care Tic le citi imediat :

„TANAGRALE ORIGINALE DIN BEOTIA — donaţie profesorul Neştian"

Toate statuetele reprezentau femei. Erau mici de-o şchioapă, dar autorii lor nu uitaseră nici un detaliu. Două din ele erau îmbrăcate în voaluri ; sute şi mii de cute, de creţuri era toată îmbrăcămintea. Alta era surprinsă dansînd, şi aşteptai, văzînd-o, să-şi termine pirueta. Alta purta un obiect mutilat, probabil o amforă. Mîna cealaltă, corpul, mişcarea picioarelor, intenţia mişcării realizau un extraordinar echilibru. Ultima, fără mîini, stînd pe un jilţ înalt, reprezenta o zeiţă. Figura ei împrăştia un aer de siguranţă şi demnitate, de fineţe şi severitate.

Tic le-ar fi privit multă vreme, dacă n-ar fi simţit paznicul în spatele său şi dacă n-ar fi ghicit, în uitătura încruntată a acestuia, intenţii nu prea blajine. Căută la repezeală un mijloc de salvare. Trebuia să se agaţe de unul din vizitatori şi-i trecu iute în revistă pe toţi. Erau patru persoane, atîtea mai rămăseseră în faţa vitrinei : două femei, una foarte tînără, alta cam bătrîioară, şi doi bărbaţi, unul în floarea vîrstei, altul slab şi galben ca un schelet, dintre aceia cărora nu le poţi ghici vîrsta.

„Băbuţa ! se hotărî Tic. Pe ea o cuceresc repede."

Mai întîi se uită însă la ceas, cu un gest plictisit, ca şi cum ora i-ar fi amintit un lucru pe care-l uitase, tresări şi încercă să se îndrepte spre persoana pe care o transformase în bunică. Paznicul îi aţinu însă calea şi cu un gest categoric îi indică ieşirea.

— Poftim ? căută Tic să se împotrivească.

Paznicul îi răspunse tot fără vorbe, mişcînd de cîteva ori un deget gros cît braţul unui copil. Manevra aceasta tăcută îl zăpăci pe cireşar. Porni spre ieşire ca un căţel zgribulit. Abia pe la jumătatea drumului înţelese că se comportase ca un nerod şi mai înţelese că partida era definitiv pierdută. După ce se dovedise atît de slab, nu mai avea nici o şansă să reînceapă disputa cu paznicul. Nu-i rămînea decît să se strîmbe la el, ceea ce şi făcu, bineînţeles cînd ajunse la doi metri de uşă. Coborî destul de repede treptele şi se ascunse în umbra unui copac. Inima însă i se făcu cît un purice, pentru că namila cu capul chel apăru în uşă şi, după ce-i spuse cîteva cuvinte celuilalt paznic de la ieşire, coborî treptele venind parcă pe urmele lui. Din fericire, paşii namilei îşi continuară drumul pe aleea asfaltată — probabil era interzisă călcarea ierbii — iar Tic se lipi cît putu de trunchiul copacului. Rămase acolo şi după ce-l văzu pe „urmăritor" luîndu-şi postul în primire, la intrarea în muzeu.

Tic ar fi părăsit fără îndoială locul în care se afla, dacă n-ar fi zărit, din întîmplare, la cîţiva paşi în spatele lui, o bancă îngustă, fără spetează, cam incomodă, totuşi o bancă. Şi, pe deasupra, se găsea în umbră, la adăpostul oricăror priviri indiscrete. Imediat se aşeză pe ea, pentru a aştepta acolo ieşirea celorlalţi. Banca era un post ideal de observaţie. Îi dădea prilejul să vadă şi intrarea şi ieşirea din muzeu.

Primele minute de aşteptare se scurseră fără nici un incident. Cei doi paznici stăteau neclintiţi la posturile lor. Exact în acelaşi moment, ca şi cum s-ar fi înţeles între ei, îşi aprinseră cîte o ţigară.

„Hm!" zîmbi cireşarul, dar n-avu vreme să-şi ducă pînă la capăt comentariul — iniţial răutăcios — pentru că atenţia îi fu captată de un bărbat înalt, care se îndrepta cu paşi repezi spre ieşirea muzeului. Paznicul îl salută politicos şi-i lăsă cale liberă. Apoi îşi reluă liniştit fumatul.

Tic se uită la ceas, mai degrabă din plictiseală. Şi tot din aceeaşi cauză se uită şi mai tîrziu, cînd personajul, atît de politicos salutat de către paznic, ieşi pe aceeaşi uşă pe care intrase. De astă dată însă nu se mai înapoie pe drumul pe care venise. Trecu pe lîngă Tic şi se opri cîteva clipe în faţa paznicului de la intrare. Probabil, îi spunea ceva, pentru că huiduma clătina docilă din cap.

— Am înţeles, tovarăşe director, răzbătu pînă la Tic o voce groasă de bas.

„Eram sigur, îşi spuse cireşarul. Puteam să pariez cu orişicine că e directorul muzeului. Dar nici nu e mare scofală..."

Paznicul scoase o cheie uriaşă, descuie uşa şi dispăru în muzeu. Tic se uită iarăşi la ceas, apoi îşi îndreptă privirile spre ieşire.

„Dacă nu s-a dus să-i dea afară, să-mi ziceţi cuţu! se adresă cireşarul copacilor din jur. În mai puţin de trei minute, toţi vor părăsi muzeul."

Prevederile lui se adeveriră. După două minute numai ieşi primul grup de vizitatori, dar nu acela la care se gîndise el. De data aceasta, Tic ar fi pierdut totul, pentru că ar fi pariat pe orice. Primul grup care părăsea muzeul îl constituiau bunica şi cei trei sateliţi. Coborau scările ca o avalanşă.

„Aşa fac şi eu cînd mă supără cineva, rîse Tic. Plec din casa lui, convins că gestul meu îl va ofensa. Numai că m-am gîndit prea tîrziu la asemenea posibilitate."

Meditaţia spontană nu împiedică oaia rătăcită să se furişeze, tiptil şi pe nevăzute, înapoi în turmă. Dan îi dădu a înţelege că nu i se remarcase lipsa. Tinerii însă nu mergeau, ci fugeau de-a binelea, ca să ţină pasul cu bunica înfuriată. Pînă la urmă, însă, obosi şi ea, sau poate vederea unei bănci goale la capătul parcului îi provocă oboseala.

— Dumneata pe unde-ai fost? se răsti ea la Tic, după ce se aşeză pe bancă. De ce-ai rămas mereu în urmă?

— Tanagralele... răspunse Tic, fericit că nu-l întrebase de ce-o luase înainte.

— Care tanagrale? întrebară Ioana şi Maria în acelaşi timp.

Dan le făcu semn cu cotul (stătea între ele, la mijloc), şi ele se grăbiră să repare gafa:

— Aaa! Tanagralele... Sigur că da...

— Care tanagrale? întrebă bunica la rîndul ei. Pe unde ai umblat dumneata?

Tot Dan încercă să-l scoată pe Tic din încurcătură printr-o diversiune:

— Ştiţi...? L-a luat la rost paznicul, pentru că a rămas în urma noastră. Ăla chel, cu capul roşu, care n-a ştiut cum să se poarte cu dumneavoastră.

— Îl voi reclama la director, la sfat, la minister! explodă bătrîna. Neobrăzatul! De la dumneata ce-a vrut?

— M-a cam înghiontit, răspunse Tic. Dar m-am strîmbat şi eu la el... cînd am ajuns la uşă.

— Foarte bine! Ba nu! se răzgîndi bunica. Nu-i frumos să te strîmbi!

— Dar şi el are o mutră, de parcă se strîmbă tot timpul, căută Tic o cale de retragere. L-am imitat puţin.

Ceilalţi erau să izbucnească în rîs. Din fericire, bunica se sculă brusc, obligîndu-i să pornească spre casă.

— Repede! Să nu întîrziem la cină! îi invită ea.

Bineînţeles că nu se putea întîrzia la cină, pentru că ea era aceea care o pregătea.

Dan rămase iarăşi în urmă, cu Tic.

— Ce s-a întîmplat? întrebă ciufuliciul. V-a dat afară din muzeu? Eu ştiam că se apropie ora de închidere.

— S-a repetat scena de la intrare, răspunse Dan. Tocmai ajunseserăm în centrul potcoavei, cînd ne-am pomenit cu namila lîngă noi. A întins un braţ cît un stîlp de telegraf, arătînd spre uşă. „Ora de închidere", a spus tare, pentru toţi. „Imediat!" i-a spus încet, dar foarte ferm bunicii. Ea a pornit ca din puşcă. Şi noi după ea.

— Prin urmare, se întristă Tic, n-aţi văzut tanagralele.

— Eşti nebun? Ce tanagrale? Aiurezi?

Tăcură brusc amîndoi. Ajunseseră acasă.

CAPITOLUL III

1

La ora zece se termină cina. Băieţii, fetele şi bunicii se despărţiră, urîndu-şi unii altora „noapte bună !". La ora zece şi jumătate, pe baza înţelegerii conspirative din timpul mesei, tinerii se întîlniră în camera de lîngă turn. Pînă atunci, Dan refuză categoric orice conversaţie cu Tic. Îşi trecuse nişte însemnări în jurnal. De ce hotărîseră ei să se întîlnească la zece şi jumătate, nimeni nu poate şti ! Fapt este că se aflau toţi laolaltă, gata să-şi depene întîmplările zilei.

— Acum poţi să-mi spui de ce m-ai făcut nebun ? îl întrebă Tic pe Dan. Cred c-am răbdat destul. Mai mult de un ceas.

— Asta-i o manieră de a începe discuţia ? îşi admonestă Maria frăţiorul.

— Mai întîi să răspundă dumnealui, se apără Tic.

Dan, băiatul atît de calm şi de potolit, se înfurie :

— Nu ştiu dacă eşti nebun, dar în conflict cu inteligenţa eşti, în orice caz. Ce tot îi dai cu tanagralele ? N-ai văzut cu cîte riscuri te-am scos din încurcătură ?

Tic îl privi uluit, ba se uită şi la ceilalţi, parcă pentru a cere o mînă de ajutor.

— Ştii cu ce ţi-aş da în cap ? Cu o statuetă din acelea. Chiar cu riscul s-o distrug.

Ioana încercă să-i tempereze pe cei doi cocoşei :

— Nu puteţi să ne spuneţi şi nouă de ce vă certaţi ? Sau dacă e un secret de-al vostru... eu sînt gata să mă retrag.

— L-am întrebat dacă a văzut statuetele, tanagralele, răspunse Tic, şi dumnealui m-a făcut nebun. Ba mi se pare...

— Da ! îl întrerupse Dan. Ţi-am spus că aiurezi.

— Nu-i adevărat ! M-ai întrebat. Dacă mi-ai fi spus că aiurez, ţi-ai fi schimbat hainele în timpul mesei...

— Asta cum vine ? întrebă Maria nedumerită.

— Foarte simplu. I-aş fi răsturnat farfuria în aşa fel, ca să se creadă că el a făcut-o. Mă pricep eu...

— Tot nu înţeleg pentru ce vă certaţi, zise Ioana. Despre ce tanagrale e vorba ?

Tic se credea victima unui complot. Sau a unei farse. Se uită fără sfială la ceilalţi, dar nu descoperi nici o urmă de zîmbet pe feţele lor.

— Aaaa ! se dumeri el. N-aţi mai avut timp să vedeţi vitrina. Aţi şters-o prea repede ! Păcat ! Eu, în locul vostru...

— Ce-ai fi făcut în locul nostru ? îl întrebă Dan. Monede, şi ceramică, şi unelte, şi inele am văzut cu sutele în alte părţi, în alte muzee. Şi mai vechi, şi mai interesante.

— Nu ţi-e ruşine să ne insulţi muzeul ? se bosumflă Ioana. Ce, al vostru e mai bogat ?

Tic se uită iarăşi la ei cu priviri curioase.

— Va să zică tot aţi văzut vitrina...

Maria făcu un gest de plictiseală :

— Cîteva secunde. Nici măcar un minut. Dar, vorba lui Dan, tot n-aveam ce vedea...

— Şi tanagralele ! ţipă Tic. Tanagralele nu le-aţi văzut ? V-aţi uitat peste tot şi numai în mijlocul vitrinei nu v-aţi uitat ? Sau vă bateţi joc de mine ?

— Sau îţi baţi tu joc de noi ? îi răspunse Dan. Ne-am uitat şi în compartimentul din mijloc, dar în afară de o etichetă nu era nimic altceva.

— Nici tu n-ai văzut cele cinci statuete ? o întrebă Tic pe Maria. Cinci femei. Două înfăşurate în voaluri, una pe tron, una dansînd şi una ducînd o amforă.

— Niciodată n-ai suferit de lipsă de fantezie, Ticuşorule !

— Las' că suferi tu de altceva ! Te-ai molipsit de la ăla...

— Staţi ! interveni Ioana. E o neînţelegere la mijloc.

— Să nu fie o farsă...

— Nu, nu ! E o neînţelegere. Ai văzut într-adevăr cele cinci statuete ? Şi eu le-am văzut... de mai multe ori, ultima dată acum cîteva luni. Sînt exact aşa cum le-ai descris.

— Da ! se avîntă Tic. Una purta un voal albastru, cealaltă un voal roz. Cucoana de pe tron n-avea mîini, iar cea care dansa avea faţa julită. Iar aia care purta amfora... aia... era aplecată în stînga, din cauza greutăţii... Şi amfora era mutilată. Nici nu ştiu dacă ţinea o amforă...

— Da! încuviinţă Ioana, cu ochii holbaţi. Într-adevăr, sînt exact aşa. Ai mai vizitat vreodată muzeul?
— Nu! răspunse Dan în locul lui Tic. Şi nici nu văd de unde a aflat atîtea detalii. Par prea proaspete... Spune drept, Ticuşorule! Te-a informat cineva, sau le-ai văzut cu ochii tăi?
Dacă întrebarea ar fi fost rostită cu alt ton şi nu ca o rugăminte, cum o exprimase Dan, Tic ar fi sărit în gîtul acestuia. Se mulţumi să se aşeze pe pat şi rămase acolo, cu coatele pe genunchi, fără a scoate o vorbă.
— Cred c-ar fi bine să recapitulăm, propuse Maria. Şi ca să evităm orice neînţelegeri, şi ca să terminăm odată cu babilonia asta, la orice întrebare care se iscă să se răspundă scurt, prin da sau nu, fără să se dea alte amănunte.
Tăcerea celorlalţi suna ca un acord.
— Bine, continuă ea. De mai multe ori, dar nu astă seară, Ioana a văzut în muzeu tanagralele.
— Da! afirmă Ioana. Dacă e nevoie, pot să precizez data.
— Aceleaşi statuete au fost văzute şi astă-seară de Tic.
— Îhî! afirmă, în raport cu personalitatea lui, ciufuliciul.
— Noi, însă, noi: Ioana, Maria şi Dan... şi bunica... nu le-am văzut. Şi cum nimeni nu minte... Ia spune drept, Ticuşorule, nu cumva ţi s-a părut?
Tic se pregătea să sară ca o panteră; noroc că-l opri Ioana:
— Te rog... Nu căuta alt înţeles întrebării... Ni se pare atît de ciudat totul nouă, ăstora care am văzut cu ochii noştri vitrina goală, încît... încît, fiind trei, avem dreptul să cerem celui care a văzut altceva, el fiind singurul care a văzut altceva...
Tic înţelese tot gîndul Ioanei şi se calmă imediat.
— V-am spus doar. V-am dat şi amănunte şi pot să vă mai dau încă o sută... Cînd scornesc ceva... nu vă dau prilejul să vă îndoiţi. Ştiu eu cum să fabric de-alde astea...
— Prin urmare, reluă Maria, Tic a văzut tanagralele, iar noi nu le-am văzut.
— Asta-i concluzia ta? întrebă Dan. Ce mai încolo-ncoace! Tanagralele au dispărut. Probabil că s-a răzbunat paznicul pe noi. Le-a scos ca să nu le vedem.
— Imposibil! spuse Tic. Paznicul m-a dat pe mine afară. M-a luat din faţa vitrinei şi a ieşit imediat după mine pe uşă. Pe urmă n-a mai intrat în muzeu decît ca să vă dea pe voi afară.

— De unde ştii tu? întrebă Maria. L-ai urmărit în permanenţă? Dacă a mai intrat fără să-l vezi? Sau dacă a intrat celălalt paznic?
— Dacă vă spun eu! Nu i-am scăpat nici o clipă din ochi.
— Atunci? se înfioră Ioana.
— La un moment dat a intrat directorul în muzeu, continuă Tic. A intrat pe uşa de la ieşire şi a ieşit tot pe acolo.
— Ce păcat! se întristă Ioana.
— De ce păcat? se miră Dan.
— Înseamnă că le-a luat el...
— Şi ăsta e un păcat? se miră iarăşi Dan. Nu cumva îţi zburdă imaginaţia şi te gîndeşti la cine ştie ce?
— Staţi o clipă! încercă Tic să-i potolească. Directorul a ieşit aşa cum a intrat. Nu ducea nimic cu el. L-am văzut la lumină. N-avea unde să pună statuetele. Nici măcar haină nu purta.
— Altcineva n-a mai intrat? întrebă Maria. Sau poate că a ieşit altcineva între timp?
— Pînă ce-aţi ieşit voi, n-a mai intrat şi n-a mai ieşit nimeni din muzeu. Dar voi l-aţi văzut pe director?
— Nu! răspunse Ioana. Eu îl cunosc bine. E profesorul nostru de istorie. Nu l-am văzut. V-aş fi spus imediat.
— Şi totuşi numai apariţia lui poate explica dispariţia tanagralelor, zise Dan. Păcat că nu ştim cu precizie orele...
— Ba eu le ştiu! strigă Tic.
— De ce avem nevoie de ore? rîse Maria. Mie mi se pare totul foarte limpede. Dintr-un motiv sau altul, directorul a scos statuetele din vitrină. Numai că, în loc să le ducă în afara muzeului, le-a pus în altă parte, în interiorul muzeului.
— Motive ar fi, spuse Ioana. De mîine încep reparaţii în muzeu. Nu ştiu ce anume. Poate se repară numai exteriorul.
— Vedeţi?
— Staţi, că n-am terminat! continuă Ioana. Eu cunosc foarte bine muzeul. Am fost de zeci de ori în el. Nu există nici o altă cameră, nici o altă cale de comunicare decît cele două uşi de la capetele potcoavei. Birourile sînt în faţă, în scobitura potcoavei, dar ele nu comunică direct cu muzeul.
— Poate c-o fi undeva, în perete, vreo ascunzătoare secretă, îşi dădu Dan cu părerea.
— Vorbe! îi replică Maria. Şi s-a apucat să ascundă statuetele în văzul tuturor... E o prezumţie slabă, Dan.

— Voi l-aţi văzut pe director ? întrebă Tic. Nu ! Înseamnă că a rămas tot timpul în aripa dreaptă. Dac-am şti ce-a căutat acolo !

— Poate că nici n-a intrat înăuntru, spuse Ioana. Dac-a stat tot timpul în hol ? În holul de la ieşire... E un telefon acolo. Poate c-a telefonat undeva, în oraş.

— Sau poate că s-a întîlnit cu cineva în muzeu...

— Atunci de ce acel cineva n-a ieşit o dată cu directorul ? Eşti sigur, Tic, că n-a ieşit nimeni o dată cu el sau după el ?

— V-am spus o dată. N-a intrat decît el în muzeu şi a ieşit cu mîinile goale, după... după cîteva minute...

— Tocmai atît cît ar fi durat o convorbire telefonică.

— Poate c-ar fi totuşi bine să încercăm să precizăm orele.

Tic făcuse deja cîteva însemnări pe o foaie de hîrtie :

— Eu am ieşit... adică a trebuit să ies afară la ora nouă fără douăzeci. Nu ştiu de ce m-am uitat la ceas, dar bine că m-am uitat. La nouă fără un sfert a apărut directorul...

— Stai puţin ! îl întrerupse Maria. Înseamnă că la ora nouă fără douăzeci, tanagralele erau în vitrină. Mai departe, Ticuşorule !

— La ora nouă fără un sfert a apărut directorul, adică a intrat în muzeu, după ce l-a salutat foarte politicos paznicul. Aşa ! Mă uitam mereu la ceas, din plictiseală. De aceea am reţinut orele. La ora nouă fără şapte minute, directorul a ieşit. Cel mult un minut a durat drumul de la ieşire la cealaltă poartă. Deci la nouă fără şase minute s-a oprit în faţa huidumei.

— Stai ! interveni iarăşi Maria. Dac-a ieşit cu mîinile goale, dacă n-a ieşit nimeni după el, dacă nu se află nici o altă cale de comunicare între muzeu şi birouri, înseamnă că la ora nouă fără şapte minute tanagralele erau încă în vitrină.

— Cum ai ajuns la deducţia asta ? o întrebă Dan.

— Dacă tanagralele n-ar fi fost la locul lor, directorul ar fi dat imediat alarma.

— Dar dacă n-a intrat de loc în muzeu ? Dac-a vorbit pur şi simplu la telefon, de acolo, din hol ? o interogă Ioana.

— Mi se pare nefiresc. Chiar dac-a vorbit la telefon, măcar pentru un minut-două, ar fi trebuit să intre în muzeu.

— Ei, asta-i ! se opuse Dan. Poate i s-au spus lucruri atît de importante la telefon, încît nu s-a mai gîndit, n-a mai apucat să se gîndească să intre în muzeu.

Privirile tuturor se îndreptară spre Tic. Ciufuliciul nu părea de loc intimidat. Răspunse foarte sigur :

— Nu mi s-a părut de loc că se grăbeşte. A stat de vorbă şi cu celălalt paznic. Cred că vreo două minute. Deci la nouă fără patru minute, huiduma a intrat în muzeu. La nouă fără două minute aţi ieşit voi.

— Eşti sigur, Ticuşor ?

— Foarte sigur. Nu ştiu dacă e potrivit ceasul meu după ora exactă.

— Asta n-are nici o importanţă, îl linişti Dan. Un minut-două înainte sau în urmă nu contează. Importante sînt intervalurile de timp. Durata lor contează. Şi aici se pare că nu greşeşti... Ar fi bine să mai repeţi o dată...

Tic se supuse imediat :

— La nouă fără douăzeci am ieşit eu. La nouă fără un sfert a intrat directorul. La nouă fără opt minute a ieşit directorul, la nouă fără şase minute, directorul s-a despărţit de paznicul de la intrare şi tot la aceeaşi oră paznicul a intrat în muzeu. Cînd s-au furat tanagralele ?

Tic nu făcuse altceva decît să dea glas, la modul cel mai brutal, întrebării care stătea pe buzele tuturor.

— Da ! Cînd s-au furat ? se repezi Ioana.

Dan şi Maria făcură o vajnică opoziţie de circumstanţă, pentru că, în sinea lor, erau la fel de convinşi că statuetele fuseseră furate. De ce-i preocupa pe ei ora la care s-au furat e o altă problemă.

— Dacă-l excludem pe director, spuse Maria, înseamnă că statuetele s-au furat între ora nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute, cînd ne-am oprit noi în dreptul vitrinei şi nu le-am mai văzut.

— Eşti prea sigură ! îi ripostă Dan. Dacă directorul n-a intrat de loc în muzeu ?

— Eu sînt convinsă că a intrat ! se încăpăţînă Maria. Dar nu-s de loc împotriva lămuririi acestei probleme. Trebuie să aflăm cît mai repede dacă directorul a telefonat sau nu de acolo, din hol.

Privirile tuturor se îndreptară spre Tic.

— Nu ştiu, răspunse ciufuliciul. Din locul unde eram, nu puteam să văd tot holul. De ce să vă mint ? Lăsaţi-mă pînă mîine dimineaţă. În două minute aflu şi cu cine a vorbit la telefon... dacă a vorbit, bineînţeles.

— Oare chiar s-au furat ? întrebă cineva.

— Sigur, sigur! se înfierbîntă Ioana. Brrr! S-au furat tanagralele! O să vuiască oraşul! Toată faima oraşului nostru erau aceste tanagrale! Ce-o să fie, doamne, ce-o să fie! În sfîrşit, s-a întîmplat şi aici, la noi, ceva deosebit!

— Nu te grăbi! o temperă Dan. Noi facem aici simple supoziţii. Cine ştie unde o fi adevărul? Şi mai ales, nu trăncăni. Nu vrem, din cauza unor vorbe aruncate în vînt, să ajungem de rîsul lumii. Înţelegi, Ioana?

— Cum vă închipuiţi aşa ceva? O să tac ca o moluscă. Nu spun nimănui nimic. Îmi ajunge că sînt împreună cu voi. Dac-aţi şti la ce mă gîndesc acum...

— Eu ştiu, îi răspunse Maria. Nu te gîndeşti la nimic. Te rogi. Se cunoaşte după faţa ta...

Ioana se înroşi. Îşi plecă privirile în pămînt. Pumnii însă nu şi-i desfăcu.

— Şi din străinătate veneau oameni special ca să le vadă, şopti ea. Toată faima oraşului... Extraordinar!

— Prin urmare, aşteptăm pînă mîine dimineaţă, conchise Maria. Să vedem ce veşti noi o să ne aducă Tic.

Fetele se pregăteau de plecare. Nu prea se îndurau ele, dar ora era prea tîrzie. Sufletele tuturor erau scurmate de nelinişte. Oare urmau să trăiască o nouă aventură? Sau le dădea ghes dorinţa? Asta era teama Mariei. Poate că dorinţa lor complica sau denatura o întîmplare, o faptă cît se poate de simplă. În raţionamentul lor verbal era ceva nesigur, ceva forţat. Dac-ar fi fost Victor lîngă ei, cît de clare le-ar fi apărut lucrurile!

2

Tic îşi mutase patul de campanie lîngă cel al lui Dan.

— Ştii ce încerc eu acum? spuse el. Încerc să mă pun în pielea lui Victor. Mă întreb cum ar proceda el?

— E foarte greu, Ticuşorule. Şi să nu crezi că prin asta vreau să te subestimez... Mă gîndesc şi eu la Victor, şi sînt convins că şi Maria, ba şi zănatica aia de verişoară-mea fac acelaşi lucru. Şi cu toate acestea ni se încîlcesc gîndurile, nu găsim firul care să le lege, nu găsim premiza de la care să pornim...

— Tu ce crezi, Dan? S-au furat sau nu tanagralele?

Dan stătu o clipă pe gînduri:

— În fond, tu ai dreptate. Să ne punem în pielea lui Victor. Nu ştiu de ce am impresia că el nu ar da imediat un verdict. Ar cumpăni mai pe îndelete faptele. El ar porni în raţionament de la o certitudine.

— Şi noi nu putem să găsim una de asta, cum spui tu... o certitudine?

— Ba da! se hotărî Dan, după o scurtă chibzuială. O certitudine este: dispariţia tanagralelor. Nu ştim dacă s-au furat sau nu. Ştim însă în mod sigur că au dispărut. Cum? Cînd? Cine?... Iată întrebările la care ar trebui să răspundem. Şi la fiecare întrebare, cîte presupuneri nu se pot face?!

— Dac-am putea elimina măcar o întrebare, şuşoti ciufuliciul cu vocea tremurîndă. Măcar una...

— Cu oarecare bunăvoinţă s-ar putea face lucru acesta, medită Dan. De fapt, ne-am şi ocupat de această întrebare: cînd au dispărut tanagralele? Am gravitat mereu în jurul ei. Şi să-ţi spun drept, dragă Tic, nu mi se pare de loc cea mai importantă. Cu ce ne-ar putea ajuta dacă am găsi răspunsul?

Pesimismul lui Dan nu-l mulţumea de loc pe Tic:

— De unde ştii tu că nu e întrebarea cea mai importantă? Eu am scăpat odată de o chelfăneală cruntă, datorită unei întîmplări cu ceasul. În drumul de la şcoală acasă m-a provocat un derbedeu. Nu ştiu dacă eram chiar nevinovat, în orice caz el a sărit la bătaie. Tocmai mă învăţase cu o zi înainte Ursu nişte figuri de judo. Aşa că mi-au reuşit grozav. Se tăvălea ca dracul de durere. L-am văzut însă pe fratele lui, alt derbedeu, dar mai mare decît el, şi ce să fac? Am luat-o la goană. M-am oprit acasă. Mama era în bibliotecă şi i s-a părut că am sosit prea devreme. S-a uitat la ceas. Pendula din biroul tatii arăta ora două. Am mîncat, mi-am făcut lecţiile, am bătut vreo oră mingea... Pe la şase a sosit şi tata acasă. M-a chemat imediat: „Ia să-mi spui cu ce te ocupai la ora două şi jumătate?"... Tu nu ştii cum întreabă tata cînd vrea să scoată ceva de la mine... Eram cît pe-aci să spun totul. Şi deodată o aud pe mama în spatele meu: „Ce putea să facă la ora două şi jumătate, dacă a sosit de la ora două acasă? Mînca..." Am tăcut mîlc. Tata însă nu: „Eşti sigură că la ora două şi jumătate era acasă?" Mama i-a răspuns foarte calm, în momentul acela era foarte sinceră: „Azi a venit mai devreme. M-am uitat la ceas cînd a sosit. Era două fix..." Tata a ridicat din umeri şi a mormăit cam aşa:

„Înseamnă că m-am înşelat eu"... Prin urmare mă văzuse în plină încăierare cu derbedeul acela... dar nu era sigur că fusesem eu. A tăcut şi el. Apoi a ieşit afară, nu ştiu pentru ce treburi. Şi deodată o văd pe mama îngălbenindu-se. Nici nu s-a uitat la mine. I-am urmărit privirile. Pendula din biroul tatii arăta tot ora două. Mi-a făcut un semn cu mîna şi m-am supus... adică am potrivit pendula şi-am învîrtit arcul... Şi tu mai spui că nu e întrebarea cea mai importantă! Crezi că m-ar mai fi întrebat tata cum m-am bătut şi cine era ăla cu care m-am bătut?

Dan rîdea cu hohote:

— La urma urmei, cine te-a salvat? Pendula sau mama?

— De ce rîzi ca un prost? Nu la urma urmei, ci cine m-a salvat mai întîi? Aşa trebuie să întrebi. Ceasul m-a salvat... adică el a ajutat-o pe mama să mă salveze, la urma urmei.

— O fărîmă de adevăr este în ceea ce spui tu, Ticuşor. Dar e prea firavă şi nu ştiu unde s-o plasez. Încă nu-mi poate intra în cap: ce folos avem noi, dacă ştim ora precisă cînd au dispărut tanagralele?

— Păi n-ai spus tu adineauri că trebuie să pornim de la nişte certitudini? Ştim deocamdată că statuetele au dispărut...

— În împrejurări ciudate, să nu uităm, adăugă Dan.

— Şi apoi ştim aproape sigur şi ora cînd au dispărut, dacă ne luăm după Maria: între nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute.

Dan se ridică brusc în capul oaselor:

— Putem să ne luăm după raţionamentul Mariei?

— Parcă am mai discutat lucrul ăsta...

— Da, da! recunoscu Dan. Ne învîrtim într-un cerc vicios. Dac-am şti ce-a făcut directorul în cele şapte minute cît a stat în muzeu! Eu încep să cred tot mai mult că el a luat statuetele şi le-a depozitat undeva... undeva în interiorul muzeului.

— De ce? întrebă Tic.

— De ce?... Ca să le pună la adăpost. Nu spunea Ioana, nu spuneau şi paznicii, că de mîine încep reparaţiile? Asta-i!

— Brrr! se înfurie Tic. Am rămas de unde am plecat. De ce nu-ţi vine şi ţie o idee mai ca lumea?

— Ideea e simplă, ţi-am spus-o: statuetele au fost puse la adăpost. E clar, nu?

— Ei, acum vezi, se răzbună Tic, cît de important ar fi să ştim ora exactă la care au dispărut tanagralele? Dac-au

dispărut între nouă fără un sfert şi nouă fără opt minute, înseamnă, după teoria ta, că au fost depozitate de director.

— Şi dac-au dispărut între nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute, înţelese Dan, înseamnă că au fost furate. Da, Ticuşorule, ai mare dreptate. Dar cum dracu' să stabilim ora precisă?

3

În camera lor, fetele discutau exact aceeaşi problemă.

— Aici e toată cheia! spunea Maria. Cînd au dispărut tanagralele? Cînd vom răspunde la întrebarea asta, vom şti dacă statuetele au fost furate, sau au fost depozitate undeva.

— Dar nu spuneai tu că directorul... încercă să protesteze Ioana.

— Nu ştiu ce-am spus atunci şi chiar dacă ştiu, n-are nici o importanţă. În cazurile acestea trebuie să păstrăm numai gîndurile cele mai lucide, cele mai limpezi.

— Eu nu-s de acord cu tine. Tu parc-ai vrea să impui anumite reguli care ţie ţi se par clare. Eu cred că trebuie să dăm frîu liber oricărui gînd. Cine ştie de unde iese adevărul?

Maria clătină nedecisă din cap:

— Ai şi nu ai dreptate... Nu strică să adunăm cît mai multe presupuneri, dar mi-e teamă că nu le alegem decît pe cele care ne convin, să nu confundăm presupunerile cu dorinţele noastre.

Ioana se întristă. I se părea că un nou vis, în care-şi ancorase toate speranţele, e pe cale să se întrerupă. Ar fi vrut să se opună cu toate puterile, dar logica o îndemna să-i dea dreptate Mariei.

— Dac-am şti ce-a făcut directorul acolo? spuse ea.

Maria îi răspunse zîmbind:

— A vrut să vadă ceva, să spună ceva paznicilor, să facă o inspecţie... Avea o mie de motive ca să vină la muzeu. Sau a venit pur şi simplu să depoziteze undeva tanagralele. De ce să nu presupunem că se află într-un anumit loc în perete o ascunzătoare secretă? Cunoşti tu atît de bine muzeul?

— Cunosc însă foarte bine obiceiurile de la noi. Nici o casă nu se deosebeşte de alta. Uite, eu pun mîna în foc că nu există în muzeu nici o ascunzătoare secretă. La noi, totul e uniform...

— Dac-ai fi trecut prin ce-am trecut noi, spuse Maria, n-ai vorbi cu atîta siguranţă. Cîte ascunzători secrete n-am găsit noi acolo unde nici prin gînd nu ţi-ar fi trecut!

Ioana n-o asculta. O idee neaşteptată îi fulgeră mintea:

— Să zicem c-ar exista o ascunzătoare secretă în muzeu, deşi nu cred. Pentru ce să se depoziteze statuetele acolo?

— Pentru ce?! întrebă uimită Maria. Te contrazici singură. N-ai spus tu mai înainte că se vor face reparaţii la muzeu? Ca să fie ferite de accidente...

— Mie mi se pare că vitrina e cel mai bun adăpost. De ce să le scoată de acolo şi să le ducă în altă parte? Dacă s-ar face reparaţii în interiorul muzeului atunci cele mai primejduite obiecte n-ar fi cele din vitrină, ci cele de pe pereţi... Avem cîteva tablouri de Grigorescu, două de Luchian şi, aşa se spune, una din cele mai preţioase picturi ale lui Andreescu. Şi bustul acela de Paciurea, de care nu mai voiai să te desparţi... N-ar fi fost firesc să se adăpostească mai întîi acestea, dacă se fac reparaţii în interior? În cazul cînd ar exista o ascunzătoare secretă...

Încă înainte de a termina de vorbit Ioana, Maria se convinsese de adevărul spuselor ei. Într-adevăr, nimic nu justifica scoaterea statuetelor din vitrină. Ele erau cele mai puţin periclitate din toate obiectele din muzeu..

— Ai dreptate, Ioana. Dispariţia lor e ilogică... Şi totuşi, Tic le-a văzut în vitrină, cu un sfert de oră înainte de a ajunge noi acolo... Atunci ce s-a întîmplat cu ele? Crede-mă! Nu mai înţeleg nimic. Absolut nimic.

— Tot mai crezi că exagerez dacă susţin că singura concluzie logică e aceea că s-au furat? Şi dacă ai înţelege ce însemnau aceste tanagrale pentru oraşul nostru! Doamne! Ce-o să fie! Se zice că valorează de nu ştiu cîte ori greutatea lor în aur. Ce-o să fie!

— Cine să le fure? Cine?

Fetele se priveau năucite, rostind în neştire aceeaşi întrebare: „Cine?"

Dac-ar fi fost acolo Victor, ar fi apelat la altă întrebare, la fel de simplă, care ar fi dus mult mai repede la adevăr.

După peregrinări absurde cu ajutorul fanteziei, după dispute verbale cumplite dar inutile, obosiţi, Tic şi Dan ajunseseră la aceeaşi întrebare: „Cine?"

— Tu mai ţii minte, Ticuşor, cîte persoane erau în muzeu, acolo, în aripa dreaptă, în momentul cînd te-a dat paznicul afară?

— Fir-ar să fie de huidumă! se burzului Tic. Dacă nu m-ar fi dat afară, poate nu s-ar fi furat tanagralele... Stai! Stai! Cînd a venit paznicul să vă dea pe voi afară, unde eraţi?

— Încă nu trecuserăm de centrul potcoavei, răspunse Dan.

— Prin urmare, pînă atunci n-aţi văzut nici o clipă ce se petrece în aripa dreaptă. Sigur că da! Dacă toate cele cinci persoane au fost complici?

— Acum stai şi tu! îl potoli Dan. Nu te avînta prea departe. S-o luăm cu încetul. *Ergo:* au fost cinci persoane în muzeu, în afară de noi.

— Ce-nseamnă *ergo?* întrebă Tic.

— Înseamnă: *prin urmare.* Eşti sigur că erau numai cinci persoane? Poate că mai era cineva ascuns pe după vreo statuie.

Tic se lumină dintr-o dată la faţă. Dar numai pentru o clipă.

— Da, mai era cineva. Dar a plecat înaintea mea. Nu ştiu cum de am uitat să-ţi spun? Ştii cine era?... Atletul de la roata norocului...

— Atletul?! se miră Dan. Ce căuta el acolo?

— Nu ştiu ce căuta acolo, dar îmi închipui că n-avea ce să caute în bîlci. Din cauza ploii bîlciul a fost închis. Dacă urmărea pe cineva? Atunci de ce-a plecat înainte de închiderea muzeului? Hopa! Se încîlcesc şi mai rău iţele...

— Eşti sigur că a plecat înaintea ta? Poate numai ţi s-a părut, poate s-a ascuns după o statuie.

Tic rămase un moment nedecis.

— Nu l-am văzut cînd a ieşit; l-am văzut pornind spre ieşire. Nu! Sigur n-a rămas acolo! L-aş fi zărit în timp ce plecam. O să-l întreb mîine...

— Mîine? zîmbi Dan, uitîndu-se la ceas. O să-l întrebi

tu azi... Dar să trecem peste asta. Să-l excludem pe atlet, de vreme ce l-ai văzut ieşind... Să ne oprim la cele cinci persoane. Dacă statuetele s-au furat, una din cele cinci persoane e hoţul. Asta în mod sigur. Le mai ţii minte ?

— Parcă i-am fotografiat, spuse Tic, sărind de pe pat. Măcar cu asta m-am ales. Am clişeele lor aici (arătă cu mîna la cap). Oricînd şi oriunde i-aş vedea, i-aş recunoaşte. Dintr-o mie. Ştii ce s-a întîmplat ? Am simţit că paznicul vrea să mă izgonească şi atunci mi-am căutat un salvator... pe care l-am găsit în persoana unei bunici. Dar pînă m-am hotărît, i-am fotografiat pe toţi ceilalţi, ca să-l aleg pe cel mai bun.

Dan nu pierdu prilejul să-şi felicite prietenul :

— Bravo ! Datorită ţie n-o să plecăm de la zero. Şi ce părere ţi-ai făcut despre ei ? Poţi să developezi clişeele ?

Tic îşi adună amintirile :

— Mai întîi, bunica. Era îmbrăcată într-o rochie lungă, de catifea... Stai ! Îmbrăcămintea nu contează. Mîine poate s-o schimbe. Purta o pălărie înaltă şi neagră, ca un joben...

— Perfect ! rîse Dan. Cu pălăria asta o identificăm uşor.

— Aoleu ! se tîngui Tic. Cealaltă, cea tînără, nu purta pălărie. În schimb avea mănuşi... lungi pînă la cot, mi se pare albastre, cam de culoarea cerului... Aş recunoaşte-o imediat. Era foarte frumoasă, Dan. Parcă o pictase cineva... Şi pe urmă doi bărbaţi. Unul probabil că ieşise atunci din mormînt. Era ca un schelet, numai oase. Nici nu se putea ţine bine pe picioare. Se clătina mereu. Cred că i se desfăcuseră oasele. Celălalt ? Prea mare lucru n-am observat la el. Îi străluceau ochii cînd se uita la statui, ba îi tremurau şi mîinile... Zău că nu glumesc... Oare n-o fi el hoţul ? Şi tocmai pe el nu mi-l amintesc bine... Ba da ! Ba da ! Avea o rană roşie, o cicatrice, ceva ca un semicerc sub buza de jos. Pe al cincilea îl cunoşti şi tu. Omul în gri... Oare cine-o fi hoţul ?

Dan ridică din umeri neputincios :

— Nu ştiu. N-am curajul să spun că e unul sau altul. În clipa cînd mă gîndesc la o persoană anume, am impresia că batjocoresc pe cineva fără motiv. Nu uita ! Nici nu ştim sigur dacă statuetele s-au furat sau nu. Facem simple prezumţii.

— Atunci de ce m-ai lăsat pe mine să-i batjocoresc ? se înfurie ciufuliciul.

— Mai domol, Ticuşorule ! Parcă eu nu i-am insultat!... Unul din ei tot trebuie să fi şterpelit tanagralele. Şi, fără tine, nu se poate şti dacă ar fi fost vreodată dibuit. Pentru că i-ai fotografiat fără greş. Bravo !

Complimentul lui Dan îi făcu plăcere ciufuliciului. Neştiind ce să răspundă, întrebă cît e ora. Şi se îngroziră amîndoi cînd se uitară la ceas.

— Iar o să dormim patru ore ! se plînse Dan. Stingerea !

Tic îşi duse patul la loc, lîngă fereastră, apoi stinse lumina. Îşi urară amîndoi odată : „Noapte bună !" Parc-ar fi presimţit un pericol.

Preocupaţi cu descurcarea şi încurcarea — mai ales — a unor enigme, pînă atunci nu auziseră atacurile nemiloase ale cocoşului. În momentul cînd pleoapele li se lipiră, iar gîndurile li se întunecară, trompeta semeaţă le sună la amîndoi în ureche.

— Iar ? se înspăimîntă Tic. Unde-s pantofii ?

Era o ameninţare pur verbală, de care criminalul cu pinteni nu ţinu seamă. Şi nici cireşarii n-o mai puseră în aplicare, convinşi deja de ineficacitatea ei. Se mulţumiră să-l blesteme crunt în clipa cînd tresăreau în somn.

— Ce ne facem ? întrebă Tic. Mîine nu-mi mai scapă...

— Nici tu nu dormi ? se văietă Dan. Sînt distrus.

Abia în zori, cînd cocoşul părăsi nucul, izbutiră să adoarmă. Cîteva ore de somn greu, fără vise.

CAPITOLUL IV

1

Se sculară toţi indispuşi. La masă, nimeni nu scoase o vorbă. Numai Tic, la sfîrşit, arătînd cu degetul spre uşa pe care tocmai dispăruse bunica, întrebă bosumflat:

— Dimineaţa ni se face program ?

Ioana — pentru că, în ultimă instanţă, ei îi era adresată întrebarea — îşi plecă privirile în pămînt şi mormăi ceva nedeslușit. Profitînd de faptul că nu era văzută, Maria îşi dojeni frăţiorul cu mîna. Tic înţelese, tăcu şi înghiţi în sec. Era surprinzătoare docilitatea lui. Prin urmare, Tic nu se afla în zi bună — gîndi Dan — şi toate speranţele erau îndreptate spre el. Ca să nu se ivească noi conflicte, Dan crezu că e momentul să-şi destăinuiască unii altora rezultatele raţionamentelor din timpul nopţii. Atmosfera parcă se mai învioră cu ocazia discuţiilor. Concluzia fetelor că nimic nu justifica scoaterea statuetelor din vitrină îi convinse foarte repede pe băieţi.

— Asta da ! le felicită Dan. Nouă nu ne-a trecut prin cap. Noi ne-am gîndit la făptaş.

— Noi abia am ajuns la întrebarea asta, spuse Maria. Bineînţeles dacă îl scoatem din cauză pe director.

Tic era sătul de vorbărie. Bănuia că iar se vor face presupuneri, că iar se vor învîrti cu întrebările în jurul aceluiaşi punct. Era sătul pînă în gît. Aceleaşi întrebări puse sub altă formă, aceleaşi probleme văzute din alt unghi... Nu mai putea suporta. Şi mai ales — îşi dădu el seama — era dator să vină cu o clarificare, cu un amănunt care ar fi spulberat multe întrebări. Simţi aceasta înainte de a observa privirile întrebătoare ale tuturor îndreptate asupra lui.

— Eu plec, spuse el. Am nişte treburi în oraş.

Pe măsură ce se apropia de muzeu, Tic simţea cum se trezeşte, cum îl părăseşte lîncezeala. Ceaţa în care se aflase pînă atunci se rarefia. Îşi aminti că în ajun plouase şi descoperi că urmele ploii abia se mai zăreau ici-colo. Vîntul nopţii zvîntase pămîntul. Răcoarea era plăcută. Soarele împrăştia o lumină blîndă, vîntul n-avea nici măcar puterea să prăvălească boabele de rouă.

Întîlnirea aceasta neaşteptată cu natura binevoitoare îl învioră şi-l limpezi pe Tic. Regretă cele cîteva vorbe spuse cu răutate în timpul mesei şi căută imediat un vinovat: somnul. Un somn greu şi foarte scurt. Şi cine era vinovat de acest somn ? Cocoşul ! Ceea ce îl făcu pe cireşar să intre pentru două minute într-un anumit magazin din centrul oraşului şi să iasă de acolo cu un pacheţel — nu prea în armonie cu diminutivul — care totuşi intră lesne în buzunarul său. După care pătrunse în parcul orăşelului, cu aerul unui băiat care-şi aminteşte, cu bucurie, cele mai grele lecţii din timpul anului şcolar. (Numai algebră şi fizică.) După o scurtă, dar ageră recunoaştere, îşi alese o bancă, de astă dată cu spetează, în umbra unui boschet. Era ferit de soare, de privirile unor cerberi uriaşi, pe care-i zărise din prima clipă, nu fără să-i tresară inima. Şi în loc de fizică începu să se gîndească la chimie, adică la anumite combinaţii, la multiple combinaţii care ar putea provoca o reacţie pozitivă la unul din cerberi. Huiduma era exclusă din principiu şi de altfel nici nu putea să-i fie de vreun ajutor, deşi — îşi aminti cireşarul — directorul îşi pierduse două minute cu ea.

Tic nu-şi dezlipea ochii de la muzeu. Şi mai ales nu scăpa nici o mişcare, nici un gest al cerberului din partea dreaptă. Părea un om în vîrstă, aproape un moşneag („Dă, Doamne, să fie cît mai bătrîn!" se ruga el), avea părul alb şi nişte mustăţi lungi, albe şi era adus din spate. De la distanţa aceea nu putea, din păcate, să-i observe trăsăturile feţei, ca să ştie dacă va avea de-a face cu un om hain sau cu un bătrîn cumsecade, ca să-şi potrivească metoda cea mai bună de atac. Mintea lui scornea fel de fel de planuri. La început, fiecare i se părea interesant, dar după o clipă numai îl respingea ca absurd şi ineficient. Dacă cerberul cel chel şi crud ar fi dispărut undeva, şi-ar fi luat inima în dinţi şi s-ar fi apropiat de celălalt paznic. Huiduma rămînea însă nemişcată la postul ei, adică pe o bancă de lemn, solidă (e absolut necesar adjectivul, dacă ne

gîndim la proporţiile paznicului), aşezată în rînd cu treptele care urcau spre intrarea în muzeu.

O voce de copil îl făcu pe Tic să tresară :

— Bună dimineaţa ! Nu ştiţi cît e ceasul ?

Descoperi în faţa lui un băiat de vre-o zece-unsprezece ani, slăbuţ, timid şi cam nătîng. I se adresase însă atît de politicos, încît se simţi obligat să răspundă. Puştiul mulţumi la fel de politicos, apoi se aşeză pe un colţ al băncii.

— Ai întîlnire la vîrsta asta ? îl întrebă Tic cu un ton de plictiseală şi de dispreţ.

— Nu chiar la ora asta, îi răspunse prichindelul. Puţin mai tîrziu, spre prînz.

Tic îşi cercetă „oaspetele" mai pe îndelete. Oare nu auzise bine întrebarea, sau o făcea pe isteţul ?

O explozie de zgomote brutale îi aduse aminte cireşarului că are altceva de făcut, nu să-şi piardă vremea cu un puşti pretenţios. Şi se mînie cînd văzu forfota din faţa muzeului. Staţionau acolo trei camioane şi din ele se descărcau tot felul de lucruri : pari, scînduri, vergele de fier, lăzi, butoaie, unelte. După îmbrăcăminte, cei care descărcau păreau zidari.

— Hai ! Cară-te de-aici ! se enervă Tic. Caută-ţi alt loc de întîlnire ! Şterge-o !

Parcă-l trăsnise cineva în creştetul capului pe prichindel. Suferea. Îi venea să plîngă. Abia reuşi să îngîne cu o voce ceţoasă :

— Eu v-am răspuns frumos... De ce vă purtaţi aşa ?

Cu toată duioşia care-l cuprinse, cireşarul, din păcate, n-avea timp nici de scuze, nici de explicaţii. Scoase un leu din buzunar şi i-l întinse puştiului:

— Poftim ! Ia-ţi îngheţată de la taraba din faţa parcului. Hai ! Hai ! Repede !

Nu se putea o mai mare ofensă ca aceasta. Prichindelul se întoarse scurt din călcîie şi porni fără să spună „bună ziua", ceea ce în concepţia şi în obiceiurile lui era o jignire nemaipomenită. Mergea drept şi iute, fără să se mai uite înapoi.

Chiar dacă s-ar fi uitat, nu l-ar mai fi zărit pe Tic. Cireşarul se amestecase în mulţimea de curioşi din faţa muzeului. Pentru că huiduma se transformase din cerber în cărăuş, iar paznicul de la ieşire se înfipsese undeva, în faţă, cam pe la mijlocul clădirii. Răspundea fără încetare

întrebărilor pe care i le puneau trecătorii atraşi de hărmălaie.

„Acum e momentul !" îşi spuse Tic. La atac !"

Cel puţin douăzeci de oameni erau în jurul paznicului. Mai tineri, mai bătrîni, gospodine, studente, militari, trecători de toate zilele.

— Cît durează reparaţiile ?

— Apoi... cam o săptămînă.

— Se repară şi pe dinăuntru sau numai exteriorul ?

— Apoi... numai pe dinafară, aşa cum se vopsesc cucoanele...

— În ce culoare ?

Paznicul nu răspunse la întrebarea lui Tic. Clătină capul a mustrare. Noroc că tînărul îşi ascunsese mutra.

— Gri deschis sau închis ? completă cineva întrebarea lui Tic.

— Apoi... aşa cam pe la jum'a'.

— Se repară şi olanele ? Şi turnuleţul ?

— Mi se pare că i s-a stricat acoperişul...

— De unde s-au adus materialele ? Aş avea şi eu nevoie de nişte ciment şi de nişte pietriş.

— Apoi...

— S-au mai achiziţionat ceva tablouri ? Parcă era vorba...

— De ce nu mutaţi statuia aceea, cu caporalul, în centru ?

— De ce în centru ? Mai bine în aripa dreaptă...

— Apoi...

— Alaltăieri era un praf cît degetul pe vitrină...

— Cînd încep reparaţiile ?

— Apoi, nu vedeţi ? Chiar în dimineaţa asta...

— Şi nu puteaţi să le începeţi mîine ?

— De ce mîine ? Foarte bine puteau să înceapă ieri !

— Şi dacă s-ar fi amînat cu o săptămînă, ce se întîmpla ?

— De unde ai luat roşiile ? Splendide ! Splendide !

— Crezi dumneata că zidarii ăştia or să facă treabă !

— Apoi... lucrează în acord. Treaba lor...

— Cît îi plătiţi ? Anul trecut, cînd s-a vopsit şcoala...

— De ce nu se angajează un ghid ? Sînt atîţia studenţi...

— Apoi... asta nu-i treaba mea...

— Urmezi Artele plastice ?

— Directorul n-a plecat în concediu ?

— Apoi... peste vreo două-trei zile pleacă la Herculane...

— *A telefonat aseară de la muzeu?*

— Apoi da... aşa, mai spre seară...

— Aţi adus şi..

— *Cam pe la ce oră?*

— Apoi... nu mai înţeleg nimic. Eu ştiu despre ce oră întrebaţi dumneavoastră? Şi ce să aducă?

Tic îşi pregătise cu cea mai mare grijă cele două întrebări. Ştia că i se va răspunde mecanic. Din nefericire, după ce i se răspunsese la prima, cineva i-o luase înainte cu jumătate de întrebare. Era riscant să încerce şi a doua oară. Mai ales că rămăseseră foarte puţini curioşi, iar întrebările erau mult mai concrete. Se întreba numai despre reparaţii. Era cît pe-aci să plece, îl reţinu însă o întrebare care-i oferea iarăşi perspective de acţiune.

— Nu ştiţi, directorul e acasă?

„Acum e acum! îşi spuse Tic. Nu trebuie cu nici un chip să pierd prilejul ăsta."

Paznicul răspunse mai greu:

— Apoi... de unde să ştiu eu? Mai bine întrebaţi-l pe feciorul lui dom' director. Acolo, sub castan...

Tic simţi cum îi bagă cineva un cuţit în spate. Înainte de a întoarce capul, ştia pe cine va zări „acolo, sub castan". Nu era o presimţire, ci o certitudine.

Într-adevăr, sub castan, cu braţele încrucişate, cu figura împietrită într-o grimasă de plictiseală, se afla prichindelul pe care-l gonise, nu de mult, cu atîta autoritate.

Tic nu se pierdu însă în lamentări. Simţul practic birui iarăşi într-însul. Mai întîi se hotărî să ocolească parcul, pentru a-l surprinde pe puşti nu din faţă, ci pe neaşteptate, din spate. Între timp îşi va făuri el un plan de acţiune.

Tot timpul cît înconjură parcul, nu se gîndi decît la acest lucru: Cum să-l recucerească pe princhindel? Cu vorbe? Imposibil. Nu-şi făcea iluzii. Îl insultase prea grav, pentru a-l atrage cu cîteva vorbe, oricît de abile ar fi fost ele. Ştia cireşarul, din proprie experienţă, că mai greu se recucereşte, decît se cucereşte cineva. Metoda de a proceda încet şi pe îndelete nu-i surîdea de loc. Nici nu credea în eficienţa ei şi nici nu avea timp pentru asta. Ar fi însemnat să-şi piardă ore întregi, cu riscul de a suferi un eşec. S-o facă în continuare pe nepăsătorul, pe preocupatul, pentru a-l întărîta? Îşi aminti pe loc versurile unui poet la care ţinea foarte mult:

Ispitele uşoare şi blajine
N-au fost şi nu sînt pentru mine.

Oare îl va întărîta, oare îl va atrage prin atitudinea lui de nepăsare morocănoasă, printr-un aer ursuz, pe prichindel? Erau şanse. Dar cît va trebui să joace acest rol? După cîte ore puştiul se va apropia de el? Altceva... Altceva...

Tic ajunsese din nou la banca umbrită de boschet. Zărea printre crengi silueta puştiului, la vreo zece metri de el. Rămăsese în acelaşi loc în care-l zărise ultima dată şi parcă în aceeaşi atitudine. Prin urmare, prichindelul avea voinţă, ambiţie şi tenacitate. Nu era uşor de luptat cu dînsul, mai ales după gafa grosolană pe care o comisese.

Şansa cea mai sigură şi mai rapidă era o acţiune bruscă, dură, brutală. Ceva care să-l năucească, să-l uimească şi în acelaşi timp să-l atragă, să-i facă plăcere.

Obosindu-l, probabil, nemişcarea, puştiul se îndreptă spre banca unde-şi instalase Tic postul de observaţie noaptea trecută. Se aşeză pe ea şi începu să se joace cu cîteva pietre. Încerca să jongleze, dar nu-i reuşeau decît trei-patru mişcări. Mai multe nu izbutea. Scăpa întotdeauna o piatră din mînă.

Exerciţiul acela copilăresc îi aminti cireşarului un plan mai vechi, pentru realizarea căruia vizitase cu cîtva timp înainte un magazin. Faţa lui se lumină subit. Gata: Descoperise procedeul cu care să-l recucerească pe prichindel! Pachetul pe care Tic îl băgase în buzunar conţinea printre altele o funie nu prea groasă, în schimb foarte solidă. În două minute, Tic transformă funia într-un lasso, pe care l-ar fi invidiat orice cowboy. Prima ţintă fu vîrful unui arbust. Era la vreo şase metri depărtare de bancă. Laţul se înfăşură în jurul vîrfului chiar de la prima aruncare. Şi pentru că mai izbuti de cîteva ori, îşi căută altă ţintă mai îndepărtată: creanga unui copac. (Semăna atît de mult cu braţul unui om!) Primele două încercări constituiră tot atîtea eşecuri. Laţul atinsese creanga, în ambele rînduri, cu partea exterioară. A treia oară însă, ramura rebelă, ciotul acela care semăna cu braţul unui om, nu mai scăpă abilităţii cireşarului. Nici a patra oară, nici a cincea oară. Distanţa dintre aruncător şi ciot era aproape

identică, după părerea lui Tic, cu distanţa dintre el şi prichindel. Acum venea greul. Dacă nu reuşea de la prima încercare, putea să lase totul baltă. Planul său se baza în primul rînd pe surpriză.

Prichindelul continua să jongleze cu cele trei pietre ale lui. Nu progresase însă cu nimic în răstimpul în care Tic se ocupase de altceva. Tot trei-patru mişcări reuşea. Dacă mîinile i-ar fi rămas înţepenite cum era ciotul la care se antrenase Tic, lassoul s-ar fi înfăşurat, în mod sigur, în jurul unui braţ. Din păcate, mîinile puştiului erau în continuă mişcare. Cireşarul era nevoit să calculeze aruncarea în raport cu mişcarea mîinilor celuilalt. Calculul, oricît de exact ar fi fost, nu elimina însă toate riscurile. Unul mai rămînea. Şi evitarea lui nu ţinea de aruncător. Era o simplă chestie de noroc. Dacă jonglerul scăpa piatra, nu la a treia sau la a patra mişcare, ci la prima sau la a doua, mîna lui, în loc să stea ridicată, ar fi coborît după piatră, iar lassoul ar fi scăpat ţinta. De aceea, Tic nu se grăbi. Mai aşteptă un timp, pînă ce sesiză o anumită regularitate, un oarecare ritm în mişcările puştiului. Profitînd de acest răgaz, îşi alese şi un loc mai bun de aruncare, un loc care-i oferea spaţiul necesar şi nu-i punea în faţă nici un obstacol. Era o cale perfect liberă între aruncător şi ţinta mobilă.

În sfîrşit, consideră că momentul prielnic a sosit. Îşi ţinu răsuflarea, învîrti de cîteva ori lassoul deasupra capului (prichindelul era la prima mişcare) şi aruncă. Lassoul se înfăşură în jurul braţului, cînd puştiul ajunsese la a treia mişcare. Tic trase cu putere. Întîi se auzi un ţipăt scurt, de surpriză, apoi jonglerul îşi pierdu echilibrul. Se prăbuşi în iarbă, cu picioarele în sus.

„Mai mult decît mi-am dorit!" îşi spuse Tic triumfător.

2

Tudorel, prichindelul, îşi găsise în sfîrşit idolul. În jumătate de oră învăţase tot felul de scamatorii, jonglerii, acrobaţii şi figuri de judo, rezolvase o sumedenie de probleme distractive de matematică, răspunsese la o seamă de întrebări care-l purtaseră cu gîndul prin toate cele cinci continente

şi Antarctica. Fiecare succes îl făcea să ţopăie ca un popîndău.

— Ei, acum să ne odihnim puţin, propuse Tic, cînd îl văzu cum îi curge apa pe faţă. Stai aci, lîngă mine.

Tudorel se supuse imediat, de parcă odihna ar fi însemnat un nou exerciţiu.

— Te culci tîrziu? îl întrebă cireşarul.

— De obicei pe la zece... dacă nu se întîmplă ceva special.

— Probabil că între nouă şi zece îţi completezi jurnalul?

Perspicacitatea lui Tic nu mai era o noutate pentru prichindel. De aceea nu se miră cîtuşi de puţin cînd îi auzi întrebarea.

— Exact! răspunse el. Dar sînt zile banale cînd termin însemnările în cinci minute.

— Ziua de ieri cum a fost? Excepţională... sau banală?

— Foarte banală... pînă spre seară, cînd am aflat că tata pleacă la Bucureşti. Aproape o oră m-am chinuit gîndindu-mă ce să-i spun să-mi aducă.

— Aaa! pricepu Tic. Va să zică nu ştiai că pleacă...

— Nici el nu ştia. A aflat foarte tîrziu... I-a sosit o telegramă la şcoală... Şi dădea mereu telefon acasă, să vadă dacă n-a venit mama... Ea e inginer agronom şi e toată ziua pe teren.

Tic rîse misterios şi făcu nişte semne cabalistice cu mîna:

— Nu-i aşa că a dat telefon de la muzeu pe la... pe la nouă fără zece... Stai puţin! Fix la nouă fără paisprezece minute, nu?

— Da! se miră Tudorel. La nouă fără un sfert. Ţin minte pentru că m-a întrebat cît arată ceasul din birou. Şi a mai dat din nou peste cinci minute, dar mama încă nu sosise... Adică am văzut-o pe stradă şi i-am spus că vine.

Tic îşi făcu la iuţeală un nou plan.

— Prin urmare, ziua de ieri nu a fost o zi banală. Îmi închipui că l-ai condus pe tăticul la gară...

— Da, împreună cu mama.

— Mai ţii minte numărul locomotivei? Ia să văd!

— 231.058. Sistem „Pacific".

— Construită la Reşiţa, în 1939, şi revizuită la Bucureşti, în anul... în anul 1948!

— Exact! Mi-am notat şi eu. Dar dumneavoastră de unde ştiţi? Aţi fost în gară?

Ca să fim sinceri, lui Tic îi plăcea atitudinea reverenţioasă a lui Tudorel. Chiar o încuraja.

— Nu ! N-am fost în gară, răspunse cireşarul. Cunosc însă orice tip de locomotivă, cunosc o mulţime de numere. Îmi place să le memorez. Ai făcut vreodată exerciţii de memorie ?

— Exerciţii ? întrebă Tudorel. Nu ştiu... Nu ştiu la ce fel de exerciţii vă referiţi. Dacă mă izbesc într-o zi de prea multe numere şi amănunte... importante, le trec seara în jurnal.

— M-am gîndit la altceva. Ştiu eu un exerciţiu foarte util. De pildă... De pildă, ia caută să-ţi aminteşti ce-ai făcut între... La ce oră a plecat trenul ?

Prichindelul răspunse vesel şi prompt :

— La unsprezece şi două minute... Ora de plecare e însă unsprezece şi un minut.

— Aşa... continuă cireşarul. Caută să-ţi aminteşti ce ai făcut între ora nouă şi unsprezece fără un minut... fără un minut, nu fără două minute. Ai să poţi ?

— Fără două minute ? Pardon ! Fără un minut ? Ce am făcut eu ?... Sigur că pot !

Se întîmplase aşa cum calculase şi prevăzuse Tic. Încurcat la început de acea diferenţă dintre un minut şi două minute, prichindelul trecuse imediat la răspuns, fără să se mai gîndească la fondul întrebării.

— Păi, la ora nouă fără ceva a sosit mama, iar după cîteva minute... cred că pe la nouă şi cinci... a venit şi tata. Pe urmă... pe urmă ne-a spus că pleacă la Bucureşti...

— Stai puţin ! îl întrerupse Tic. Am spus că facem un exerciţiu de memorie. Trebuie să-ţi aminteşti toate amănuntele. De pildă, cum era îmbrăcat tăticul, ce avea în mînă, cuvintele pe care le-a spus cînd a deschis uşa... Înţelegi ?

— Acuma sigur că înţeleg, se lămuri prichindelul. N-am făcut pînă azi asemenea exerciţii de memorie... Sigur că da !... Să spun cum era îmbrăcat tăticul... Avea pantaloni gri de tergal şi o bluză cu mîneci, tot gri, un gri mai închis. I-a făcut-o mama cadou de ziua lui. N-avea nimic în mînă... Adică nu ! Îşi cumpărase două pachete de ţigări „Virginia" şi le ţinea în mînă. Nu le pune în buzunar, pentru că i se umflă... aşa spune mama.

— Nu avea şi alt pachet la el ? Ia încearcă să-ţi aminteşti ! Poate cînd a intrat în casă...

— Nu ! N-avea nici un alt pachet. L-am văzut doar de la geam. Şi eu şi mama. Şi i-am ieşit în întîmpinare pe scări. Eu mai în faţă, mama la... cred că la doi paşi în urma mea. Ea era îmbrăcată...

— Va să zică, tăticul v-a spus că pleacă la Bucureşti... V-a spus asta după ce-a intrat în casă sau chiar pe scări ?

Întrebarea precisă îl făcu pe Tudorel să uite că începuse să dea amănunte despre îmbrăcămintea mamei sale.

— Ne-a luat pe amîndoi de umeri, continuă el. Eu eram în dreapta, mama în stînga. Am intrat în casă. Tata... adică tăticul, aşa cum spuneţi dumneavoastră, a închis uşa cu piciorul, apoi ne-a spus că trebuie să plece urgent la Bucureşti, la o şedinţă. Pe mine m-a trimis să-i aduc un pahar de apă. Am înţeles că vrea să-i spună mamei ceva... ceva...

— Confidenţial... îl ajută Tic.

— Da... Aşa că am întîrziat puţin, ca să-i las să termine. Poate c-aş mai fi stat cîteva minute, dar am auzit soneria. M-am dus eu să deschid. Era paznicul muzeului. Adusese cheile...

— Iar ai greşit, îl admonestă Tic cu un zîmbet. Care dintre paznici era ? Şi ce i-a mai adus în afară de chei ?

— Adevărat... recunoscu Tudorel. Era Ilie, un paznic mai nou... Se spune că în tinereţe a fost luptător la circ. N-a adus decît cheile, altceva nimic. Şi ta... tăticul i-a spus să supravegheze reparaţiile şi să mai pună un anunţ... adică i-a spus să scrie pe anunţ că muzeul e închis temporar pentru reparaţii... Pe urmă, mama a început să facă bagajele. Tăticul a zis că are nevoie numai de o servietă, cu o pijama şi cîteva cărţi, dar mama n-a fost de acord. Tăticu iar a...

— Şi te-a trimis să-i mai aduci un pahar de apă...

— Da, încuviinţă surprins prichindelul. De fapt uitasem să-i aduc paharul cu apă, dar şi el uitase că uitasem să i-l aduc... Cînd am intrat cu apa, am ghicit după faţa mamei că tăticul va pleca la Bucureşti numai cu servieta. Dar în timp ce el vorbea la telefon, tot i-a strecurat mama în servietă un pacheţel cu mîncare...

— Ei ! Acum vreau să văd dacă îţi mai aminteşti ce-a vorbit tăticul la telefon ? îl întrebă Tic.

Tudorel căzu pe gînduri. Părea nedecis. Tic sesiză un oarecare pericol, sau mai bine zis, pentru a preîntîmpina orice pericol, se grăbi să sară în „ajutorul" puştiului :

— Eu am pierdut odată un concurs de memorie, pentru că n-am izbutit să-mi amintesc o convorbire telefonică...

Acum tu nu ai ce pierde, dar eu, atunci... Premiul întîi era o minge de fotbal... formidabilă... o minge de import, cu semnătura lui Pele pe ea. Bineînţeles că semnătura nu era autentică... Oricum însă... Lasă, lasă... Dacă nu-ţi aminteşti, nu pierzi prea multe puncte... Vreo şase...

— Cum să nu-mi amintesc ? se repezi Tudorel. Din păcate, l-am auzit vorbind numai pe tata. Şi el nu spunea decît „da, da", sau „foarte bine". O dată a spus : „N-aveţi nici o grijă, tovarăşe profesor..." Şi a mai spus că pleacă la Bucureşti „probabil pentru două-trei zile, aşa că va trebui să-mi amîn cu o săptămînă concediul", şi a mai spus... Ce-a mai spus ?... Aha ! Da ! A spus că muzeul se redeschide peste o săptămînă, „cel mult zece zile". Pe urmă a zis „mulţumesc şi vă urez succes, în loc de noapte bună", şi a închis telefonul.

Cîte speranţe îşi pusese Tic în acea convorbire şi de fapt cît de banală şi de neinteresantă i se părea ! Era trist, însă spiritul de sportivitate îl obligă să-l felicite pe Tudorel pentru extraordinara sa memorie :

— Bravo ! Ai cîştigat şase puncte în plus ! Şi ai merita să te trec în rîndul candidaţilor de cireşari... Numai că...

Emoţia îl făcu nepoliticos pe prichindel. Nici nu-şi dădu seama că-l întrerupe pe Tic :

— Dumneavoastră îi cunoaşteţi pe cireşari ? Le-am citit şi eu aventurile şi m-am îndrăgostit mai ales de...

— Tic ! fu întrerupt prichindelul la rîndul său.

— Şi de Tic. Dar parcă mai mult de Ursu şi de Victor...

— Bine, bine, spuse neîncoronatul cireşar. Mi se pare că n-am terminat exerciţiul... Ce-a mai făcut pe urmă tăticul ? Aţi plecat imediat la gară, sau mai întîi aţi luat masa ?

Tic se grăbea. I se părea că aflase tot ceea ce îl putea interesa pe el şi pe ceilalţi cireşari. Voia să scurteze exerciţiul. Ultima lui întrebare îl obliga însă pe Tudorel să uite un amănunt — cîteva vorbe pe care tăticul le adresase soţiei, încă bosumflate, imediat ce aşezase telefonul în furcă — care i-ar fi scutit pe cireşari de multe chinuri, eşecuri şi eforturi. Dar erau atît de banale acele vorbe, încît nu se poate şti dacă prichindelul şi le-ar fi amintit în acea clipă. El nu făcu altceva decît să se conformeze prescripţiilor lui Tic.

— Da ! Mai întîi am luat masa... Mi s-a făcut observaţie că ţin furculiţa prea de jos... Eu ştiu cum se ţine furculiţa, dar am apucat-o anume mai de jos, ca să nu se mai uite toţi cu ochii în farfurie şi să aibă pe cine să critice. În tot timpul mesei mi s-a făcut morală, cînd din stînga, cînd din dreapta, dar cînd ne-am sculat de la masă, ta... tăticul şi mămica se împăcaseră... Aşa că mi-a reuşit planul...

„Dacă n-aş fi folosit metoda cu lassoul, îşi spuse Tic în gînd, nu l-aş mai fi recucerit în vecii vecilor pe isteţul ăsta."

— Va să zică aşa ! spuse Tic cu voce tare. Acum fii foarte atent. Exerciţiul se termină printr-o suită de întrebări, la care trebuie să se răspundă imediat prin : *da* sau *nu*. Dacă nu poţi să dai un răspuns precis, ridici mîna. Nu se aprobă nici o ezitare, nici măcar o fracţiune de secundă. Ai înţeles ?

— Dacă nu pot să răspund imediat prin da sau nu, trebuie să ridic mîna. Care mînă ? Dreapta se ridică mai uşor.

— Mîna dreaptă, acceptă cireşarul. Şi acum : atenţie ! Încep întrebările !... Aşa !... A mai venit cineva în vizită pînă aţi plecat la gară ?

— Nu ! răspunse foarte prompt prichindelul.

— A mai telefonat cineva ?

— Da !

— Cine ? se repezi Tic cu întrebarea.

— Inginerul agronom de la Poieneşti.

— Altcineva ? întrebă Tic nemulţumit.

— Nu !

— Aţi plecat la gară cu automobilul ?

— Nu !

— Pe jos ?

— Da ! Stăm destul de aproape de gară. În cinci minute...

— Doar ne-am înţeles cum să răspunzi, îl apostrofă Tic. Fără amănunte. Prin da sau nu.

— Dar atunci cînd m-aţi întrebat cine a telefonat, cum puteam să răspund ?

— Întrebarea asta intră în categoria Piroboridava. O să înţelegi mai tîrziu ce importanţă are această categorie...

Prichindelul făcu o mutră mirată :

— Piroboridava ? Mi se pare că tăticul a lucrat acolo. Avem şi nişte cărţi.

— Cu atît mai bine, îl încurajă Tic, luînd un aer misterios. Te las să faci singur relaţia... Aşa !... Continuăm !... V-aţi întîlnit cu cineva pe drum ?

— Da !

Tic era în încurcătură Ca să menţină regula jocului, trebuia să obţină răspunsul folosind întrebări colaterale :

— V-a dat cineva vreun comision ?
— Nu !
— Ați vorbit cu cineva ?
Prichindelul ridică mîna dreaptă. Tic înțelese :
— V-ați salutat numai ? Nu ?
— Da !
— Ați stat pe peron pînă la plecarea trenului ?
— Da ! Am ajuns cu trei minute înainte de plecarea trenului. Tăticul nu vrea să-și piardă vremea pe peron. Mămica, în schimb, stă pe peron cîte o jumătate de oră. Odată...
— Iar ai uitat regulile jocului...
— Păi dacă mă întrebați atît de ușor ?
— Cîte vagoane de clasa a doua avea trenul ? încercă Tic să repare. Unsprezece ?
— Nu !
— Nouă ?
— Nu !
— Opt ?
— Nu !
— Zece ?
— Nu !
— Șapte ?
— Nu !
— Cinci ?
— Nu !
— Șase ?
— Nu !
— Două ? se răsti exasperat cireșarul.
— Da !
„Idiot ce sînt ! își spuse Tic. Doar știam că pe linia asta circulă un autorapid !"
— Atunci de ce mi-ai spus mai adineauri numărul locomotivei ? Cum vine asta ? Autorapid cu locomotivă „Pacific" ?
— Atunci m-ați întrebat ce număr avea locomotiva. În gară era o singură locomotivă, la celălalt tren, care face cruce cu autorapidul.
— În afară de rămas bun a mai spus tăticul și altceva ?
— Da !
— Ți-a spus să fii cuminte ?
— Da !
— Și să ții furculița cum trebuie ?

— Da !
— Ce constelație ai văzut deasupra trenului ? Carul Mare ?
Puștiul ridică mîna.
— Nu era chiar deasupra. Era mai spre dreapta ?
— Da !
— S-a mai urcat cineva cu tăticul în compartiment ?
— Da !
— Știi cine era ?
— Da !
— Cine ?
— Profesorul de matematică.
— Acum aplicăm metoda Bradafuribi ! Fii atent ! Cîte geamuri avea primul vagon ? Cinci secunde de gîndire !
— Opt !
Tudorel ezitase doar o secundă și faptul acesta îl puse pe gînduri pe Tic :
— Ești sigur sau știi că nu te pot controla ?
— Ultima... răspunse prichindelul cam amărît.
— Aha ! Bine... Acum îți voi înșira zece cuvinte. Fii atent. Trebuie să-mi spui care dintre ele au fost rostite de tăticul tău, din clipa cînd ați plecat de acasă și pînă a plecat trenul. Încep ! Voi vorbi rar, ca să-ți dau răgaz de gîndire. Gata ! Încep : Radio... Ilie.... Telefon... Ziar... Statuetă... Concediu... Muncă... Adăpost... Muzeu... Vitrină... Prudență...
— Ați rostit unsprezece !
— Primul punct l-ai cîștigat, îl felicită Tic. Bravo ! Acum să văd ce faci cu celelalte !
— De acasă pînă la plecarea trenului, zise prichindelul, ca pentru sine. Și cum mă puteți controla ?
— Mai întîi îți voi cere să fii sincer și apoi... am eu metodele mele. Răgaz de gîndire : două minute.
Tudorel închise ochii și se concentră cumplit. Și pumnii i se strînseseră. Tic se uita cînd la el, cînd la ceas :
— Atenție ! Încă un minut... Încă treizeci de secunde... Zece secunde... Gata !
Puștiul deschise ochii. Probabil că-și ținuse și respirația, pentru că răsufla de parcă abia terminase o probă de fugă.
— Din cele... unsprezece cuvinte îmi amintesc că a rostit : ... Telefon... Concediu... Muzeu... Muncă... Adică a folosit verbul a munci... Altele nu-mi mai amintesc... Ba da ! Ziar ! Din păcate mi-a venit în minte prea tîrziu...

— Vom vedea noi dac-ai pierdut sau nu punctul, spuse cireşarul pe un ton încă sever. Urmează controlul! În ce împrejurări a rostit cuvîntul... cuvîntul... „muzeu“?

— I-a spus pe drum mamei: „Tocmai acuma plec, cînd se fac reparaţii la muzeu. Ăştia trebuie supravegheaţi îndeaproape...“

— Plauzibil... acceptă Tic. Dar cuvîntul „telefon“, în ce împrejurări l-a rostit?

— Aaaa! L-a rostit de mai mult ori. Întîi a spus că-i va da telefon mamei mîine seară, adică azi... Pe urmă a spus că a dat de vreo zece ori telefon acasă, pentru a-i anunţa mamei plecarea... De fapt n-a dat decît de şapte ori... Pe urmă... a spus că ar fi trebuit să mai dea un telefon...

— Ajunge! îl opri Tic, comiţînd o nouă greşeală. Nu e nevoie să controlez mai departe. *Ergo*: ai cîştigat toate punctele!

— Ce înseamnă *ergo*? întrebă la rîndul său prichindelul.

— Prin urmare... deci... răspunse Tic, mai inspirat decît Dan.

Tudorel nu înţelese.

— E un titlu? Un epitet?

Confuzia se risipi repede. Cireşarul continuă cu un ton foarte patetic:

— Ergo... ştii? asta face parte din ritual... ai obţinut punctajul maxim minus două. Şi eu am obţinut prima dată acelaşi punctaj, deşi aş fi meritat „minus unu“... Aşa! Mi se pare că peste zece minute am o întîlnire, nu în parc, în altă parte...

Prichindelul se întristă imediat şi era atît de sinceră întristarea lui, încît Tic se emoţionă şi spuse la repezeală ceea ce crezu el că va fi o minciună:

— N-ai nici o grijă! Ne mai întîlnim noi. Poate chiar în dimineaţa asta. Tot aici, în parc, pe banca asta.

Cuvintele lui Tic, din fericire rostite fără duioşie (ştia cireşarul cum să se poarte cu puştii), readuseră pe faţa lui Tudorel speranţa şi buna dispoziţie. Ba avu chiar curajul prichindelul să-i pună lui Tic o întrebare care-l frămînta de multă vreme:

— Puteţi să-mi spuneţi de ce în exerciţiul de memorie nu m-aţi întrebat nimic despre ma... despre mămica? E o regulă a jocului?

Pe Tic îl pufni rîsul, dar ca să nu strice relaţia nou înfiripată, ca să nu alunece, să nu nimicească mirajul despre care vorbeau cu atîta pasiune ochii prichindelului, îşi termină rîsul printr-o grimasă de durere, ca şi cum un gîdilici s-a transformat brusc într-un junghi. Chiar îşi duse mîinile spre gamba dreaptă şi începu s-o frece.

— Nu! Nu-i o regulă, răspunse el. Este o premiză spontană. Nu l-ai condus la gară pe tăticul?

— A, da! răspunse puştiul automat, gîndindu-se că va trebui să găsească mai tîrziu tîlcul frazei lui Tic.

Era exact ceea ce urmărise cireşarul.

3

Ascunşi într-un foişor umbros din mijlocul grădinii, Maria, Dan şi Ioana îşi băteau de aproape două ceasuri capul, încercînd să dea un răspuns la aceeaşi întrebare care-i frămîntase şi în timpul nopţii: „Cine?“ Dan relatase întocmai, parcă citise dintr-o carte, înfăţişarea celor cinci personaje descrise cu atîta precizie de cireşarul cel cîrn şi ciufulit. Vai! Ce repede li se aprinsese fantezia! Fiecare îşi căuta un suspect. La început se repeziseră toţi asupra omului în gri. Mai ales că Ioana nu-şi amintea să-l fi văzut vreodată în oraş. Întrebările curgeau lanţ: Cine era acest ciudat personaj? De unde venea? Ce căuta în oraş? Ce căuta în bîlci? Ce căuta la muzeu? Ce legătură era între el şi acel enigmatic Fradaburidi căruia i se rostea numele ca un trofeu la roata norocului? De ce întrebase dacă e de vînzare discobolul?

— Gata! strigase Ioana. El e făptaşul! El e! Se interesează peste tot de statui... Oare s-a dus la muzeu numai ca să vadă, pur şi simplu, tanagralele?

Şi Maria şi Dan erau mai temperaţi. Personajul în gri le apărea şi lor la fel de ciudat; cu toate acestea nu aveau curajul să-l declare suspectul numărul unu. Îi reţinea pe amîndoi ceva nedefinit.

— Şi scheletul? spusese Maria. Ăsta ce cusur are? Ce căuta el la muzeu? Cine-l cunoaşte? Oare s-a dus la muzeu numai ca să vadă, pur şi simplu, tanagralele?

Repetiţia era o săgeată la adresa Ioanei. Dan simţise pericolul unei înfruntări care va depăşi repede subiectul discuţiei şi în căutarea unui colac de salvare, descoperise o idee cît se poate de preţioasă. O comunicase repede fetelor :

— Aşa nu mai merge ! spusese el, prefăcîndu-se furios. O să ajungem la certuri... tangenţiale sau chiar externe preocupărilor noastre. De ce nu procedăm metodic ? Să ne gîndim la toate personajele în bloc... Adică să le vedem în grup. Şi să folosim metoda eliminării. Să nu pornim de la cine ar putea să fie făptaşul. Să pornim de la cine n-ar putea să fie.

Ioana acceptase imediat ideea lui Dan. Maria încă se codea.

— Pe cine să excludem ? întrebase ea cu voce înceată, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi.

— Pe fata cu mănuşi ! se repezi Dan. După descrierea lui Tic este exact tipul de vizitatoare.

— Şi pe tînărul cu cicatrice ! sărise Ioana. Cel căruia-i sticleau ochii de admiraţie.

Maria intervenise ironică :

— Atunci ar fi cazul să-i arătăm aceeaşi bunăvoinţă şi politeţe şi doamnei cu joben. O cucoană în vîrstă cu rochie de catifea... Poate are pasiunea muzeelor...

Ioana era în cumpănă. Dan, în schimb, jubila :

— Imposibil ! N-o putem exclude. Ori e făptaşa principală, ori e complice. Precis ! Îmi pun gîtul !

— De unde atîta siguranţă ? Ştii tu ceva în plus ?

— Nu ! se apărase Dan. Ştiu tot atît cît voi. Folosesc aceleaşi date ca voi... dar am o intuiţie de detectiv. Recunoaşteţi şi voi ! Pînă în momentul acesta, cucoana cu rochia de catifea e singura persoană care putea să scoată, fără să atragă atenţia nimănui, statuetele din muzeu... Repet încă o dată... Bazîndu-ne pe datele pe care le avem.

— De ce ea şi nu altcineva ? întrebase Ioana.

— Pentru că, după cîte ştim pînă acum din relatările lui Tic, numai ea avea *cu* ce să scoată afară tanagralele. Ticuşor nu ne-a spus că a văzut la celelalte persoane serviete sau alte mijloace de cărat.

— Înseamnă că ai ascuns, sau ai omis să ne spui un amănunt.

— Of, Doamne ! De cîte ori să repet ? Nu v-am ascuns nimic. Mă folosesc de aceleaşi date... Şi tot voi îmi interziceţi dreptul de a mă califica după merit. Unde se

puteau ascunde cel mai uşor statuetele ? Cum puteau să iasă afară din muzeu, fără să atragă atenţia cuiva ? Nu în pălărie ? Nu cu ajutorul pălăriei ?

Ideea lui Dan stîrnise şi haz şi surpriză... Pornit pe ofensivă, cireşarul continuă :

— Prin urmare, n-o putem scoate din rîndul suspecţilor. În orice caz, mai greu decît pe cei doi tineri.

Ioana îşi făcuse în sfîrşit curaj :

— După descrierea pe care mi-aţi făcut-o... mă refer la îmbrăcăminte... cucoana cu joben s-ar putea să fie o persoană pe care o cunosc... profesoara de pian Magda Prosano. Ştiu că ea are obiceiul să poarte pălării mai bizare.

— Ei şi ! îi răspunsese Dan. Orice răufăcător e cunoscut de cineva sau de un grup de oameni. Ce dacă o cunoşti tu ? Asta o absolvă de orice păcate ?... Dac-ar fi aşa, nu m-aş mai dezlipi de tine.

Maria rîdea de-a binelea. Dan devenise cel de toate zilele. Adică sărea de la o extremă la alta, confunda glumele cu lucrurile serioase, se umfla, se dezumfla şi făcea totul cu o inocenţă cuceritoare.

Ioana nu înţelegea ce se petrece. Credea că e batjocorită pentru vreo prostie pe care o spusese fără să-şi dea seama şi-i venea să plîngă de ciudă :

— Ce-aveţi cu mine ? se răzvrătise ea. V-am spus că s-ar putea s-o cunosc. Nici măcar n-am afirmat categoric. La urma urmei, e singura persoană identificată din cele cinci care se aflau în muzeu în momentul dispariţiei tanagralelor.

Ioana rostise un adevăr care risipi pentru un moment veselia. O oarecare undă de gravitate plutea în aer. Ce folos că se ştiau cîteva detalii din înfăţişarea celor cinci personaje ! Principalul era ca ele să fie identificate. Şi Ioana, poate fără să-şi dea seama, îndreptase investigaţiile lor din domeniul teoretic în cel practic. O nouă problemă se ridica în faţa tinerilor.

— Da ! E o chestie, spusese Dan. Trebuie să ne gîndim la identificarea persoanelor, dar pînă atunci n-ar strica totuşi să terminăm lista suspecţilor. Eu îmi menţin punctul de vedere. Cucoana cu joben e cel puţin suspecta numărul doi. Sau unu şi doi la un loc... E cazul să recunoaşteţi şi voi. Între ea şi fata cu mănuşi, sau între ea şi tînărul cu cicatrice, dac-ar fi de ales... eu cred că la ea v-aţi opri... Dar

nu vreau prin asta să atac orgoliul nimănui. Ei! De acord să încheiem lista ?... Adică eu vă fac o propunere. Suspectul numărul unu : cucoana !

— Veto ! strigase Ioana. Suspectul numărul unu : omul în gri ! Între el şi statuete...

— Dă-mi voie să termin lista. Amendamentele după aceea. Ergo : suspectul numărul unu : cucoana !... Suspectul numărul doi : omul în gri !... suspectul numărul trei : scheletul !... E mai uşor să identificăm trei oameni decît cinci.

— Mie nu-mi dă pace un gînd. În aproape toate cărţile poliţiste pe care le-am citit, făptaşul era persoana cea mai puţin suspectă... Putem să dăm la o parte această posibilitate ?... Ce ştim noi despre cele cinci persoane ? Ioana are dreptate. Cunoaştem doar cîteva detalii fizice, sau de îmbrăcăminte, pe care ni le-a relatat Ticuşor. Şi-ncă şi asta datorită unei întîmplări. Dacă nu s-ar fi gîndit să-şi aleagă un salvator, pentru a se apăra de paznic, n-am fi ştiut absolut nimic...

— Eu zic să fii mai puţin modestă, o întrerupsese Dan. Frăţiorul tău s-a născut cu darul observaţiei, aşa că...

— Aşa că... nu posedăm aproape nimic, continuase Maria. Nu putem să ne lăsăm frapaţi şi atraşi de nu ştiu ce extravaganţe în îmbrăcăminte sau de nişte detalii fizice ieşite din comun... Eu ştiu ?... Mi-e teamă să nu greşim... Să nu ne spargem capul alergînd după unii şi să-i lăsăm pe alţii să alerge fără grijă... V-am spus... Cei pe care-i suspectezi mai puţin îţi oferă cele mai mari surprize. Acum, dacă îmi cade în mînă o carte poliţistă, toate bănuielile mele se îndreaptă spre cei care par cei mai inocenţi. Şi mereu am satisfacţii...

Dan strîmbase din nas :

— N-ai nici un merit pentru că aplici o regulă, nu urmezi un fir logic. Eu, dac-aş fi autor, aş îndrepta toate bănuielile spre cel mai suspect personaj, dar în aşa hal ca să creadă cititorii că vreau să-mi bat joc de ei într-un mod grosolan. Ar spune că e un truc şi ar face nişte calcule şi nişte supoziţii în legătură cu alte personaje, anume le-aş plimba aiurea prin carte, pînă la saturaţie. Vor bănui fiecare personaj pe rînd... În fond, cîte nedreptăţi nu suferă autorul ! Dacă le bănuieşti pe fiecare pe rînd, cum să n-ai satisfacţii la urmă ? Unul din cei bănuiţi tot va fi făptaşul. Atunci de ce să te lauzi că l-ai dibuit de la pagina cutare ?

Eu însă l-aş face făptaş pe cel mai grotesc, pe cel care-a fost prins cu arma în mînă, fumegînd, în pagina a treia a cărţii... La urma urmei, jocul contează, nu ?... Of... m-am luat cu teoria...

— Mai bine răspunde precis ! îl încolţise Maria. Poţi să elimini de pe lista suspecţilor cele două personaje care, după descrierea lui Tic, par cele mai inocente ?

— De cîteva minute nu mai am acest curaj, Maria. Dac-ar fi fost vorba despre vreun joc literar, despre o carte... de, mai treacă-meargă... Dar în condiţiile astea reale nu ne putem permite să omitem nici o posibilitate. Sînt pentru includerea celor doi tineri pe lista suspecţilor...

— Şi eu sînt pentru, spusese Ioana. Dacă-i trecem pe locurile patru şi cinci...

Maria nici nu se sinchisea :

— Ordinea reală n-o pot stabili decît faptele. După cîteva ore s-ar putea ca suspectul numărul unu să treacă pe locul cinci, iar acesta pe locul unu.

— Te asigur, însă, o întrerupsese Dan, că numărul unu al meu nu-i va ceda niciodată locul numărului doi al dumneaei. Fac pe dracu-n patru şi tot dovedesc pînă la urmă că statuetele au fost scoase afară prin intermediul jobenului. Chiar dacă... Aoleu ! Dacă i s-a furat mai întîi cucoanei pălăria, acolo în muzeu, şi pe urmă ăla a pus statuetele în ea ? „Bună seara ! Ce mai faceţi ? Vai, ce frumos tablou ! Vedeţi ?" Apoi un ghiont uşor şi ţac ! i-a luat pălăria de pe cap. Eu nu l-am văzut pe unul la bîlci căzîndu-i pălăria şi el rîdea mai departe, fără să-şi dea seama ? I l-am arătat şi lui Tic. Foarte uşor se poate şterpeli o pălărie...

Peroraţia lui Dan despre pălărie avusese darul să le descopere o nouă întrebare, la care nimeni nu se gîndise pînă atunci : Cum au fost furate tanagralele ? Şi era firesc ca, punîndu-se această întrebare, să se ceară răspunsul la o alta mai veche, pe care o escamotaseră mai toţi prin teorii şi presupuneri, legînd-o de necesităţi oportune şi supunînd-o pragmatismului : S-au furat sau nu tanagralele ? La stadiul la care ajunseseră discuţiile, răspunsul era imperios necesar. De aceea aşteptau toţi, cu sufletul la gură, întoarcerea lui Tic.

— Cum s-au furat tanagralele ?

Exact în clipa cînd Dan repeta această întrebare, apăru la poarta grădinii Tic.

— Cu alte cuvinte, spuse Maria, după ce Tic își termină relatarea, fără să piardă din vedere nici cel mai mic amănunt, directorul, cum a ajuns la muzeu, a dat un telefon acasă, din hol, apoi a intrat înăuntru, a stat cinci minute, n-a observat nici o neregulă și s-a întors din nou în hol, pentru a telefona acasă. Băiatul l-a anunțat că vine maică-sa și atunci directorul s-a îndreptat spre casă.

— Stai! se repezi Dan. Nu s-a întors imediat acasă. Mai întîi a stat de vorbă cu celălalt portar. De ce?

— Deducția e simplă, răspunse Maria. I-a spus să închidă muzeul și să-i aducă pe urmă cheile acasă. Toată atitudinea lui dovedește foarte limpede un lucru: n-a observat nici o neregulă în muzeu. Deci, în timpul inspecției sale, statuetele erau la locul lor.

— Tu crezi că a făcut o inspecție? întrebă Ioana.

— Nu o inspecție specială. A trecut prin muzeu ca orișice director. Mai ales că trebuia să plece la București. Era obligat să vadă ce se petrece în muzeu înainte de plecarea lui și înainte de a începe reparațiile.

— Atunci de ce n-a trecut, de ce n-a vizitat și aripa în care ne aflam noi? Doar și acolo sînt lucruri prețioase.

— Nu știu, Dan. De unde să știu? Poate c-a venit pînă într-un anumit punct, s-a uitat în treacăt și s-a întors înapoi în aripa dreaptă. A văzut că sîntem cu bunica... Ia spune, Ioana! Directorul o cunoaște pe bunica ta?

— Cum să n-o cunoască! Nu e om în oraș care să n-o cunoască! Poate numai cei nou veniți...

— Și noi cum de nu l-am văzut? întrebă Dan. Ia să ne gîndim cam pe unde eram noi la ora aceea? Între nouă fără un sfert și nouă fără opt minute... Cine își mai amintește? Paznicul ne-a smuls de lîngă un Grigorescu, nu? Peisajul acela din perioada albă.

— Eu știu unde eram, zise Ioana. Eram în locul acela în care se află bustul lui Paciurea și tabloul lui Andreescu. Am stat o mulțime acolo...

— Exact! aprobă Dan. Îmi amintesc și eu. Și mi se pare că eram cu spatele la centrul potcoavei. Prin urmare, nu e nici o enigmă faptul că nu l-am văzut pe director.

— Și în restul timpului? întrebă Maria. Directorul a zăbovit cel puțin cinci minute în muzeu; intervalul în care a dat cele două telefoane. Ce-a făcut în tot acest timp?

— S-a plimbat... își dădu Tic cu părerea.

Maria nu era prea încîntată de răspunsul frățiorului ei.

— S-a plimbat! E ușor de spus. Nu-i trebuia mai mult de două minute pentru a trece în revistă muzeul. Restul timpului?

Tot Tic răspunse:

— S-a plimbat, așteptînd să dea celălalt telefon. Nu uita: a fost chemat urgent la București, cei de acasă nu știau; pesemne voia să-i anunțe cu cîteva minute mai devreme...

— Așa și așa... zise Dan. Argumentul e mai degrabă psihologic. Nu zic că nu-l putem lua în considerație. La o analiză mai atentă însă... se cam prăbușește...

— Bine că rezistă argumentele tale! Le-ai făcut din beton armat. De cîte ori cade unul, îți face un cucui, ca să ai o scuză pentru teoriile tale neroade...

— Dac-am ști ce-a făcut directorul în cele cinci minute! reveni Maria la vechea întrebare.

— Vezi? nu pierdu Dan prilejul. Dacă nici familia nu e de acord... Zău, Ticușorule...

— Zău, Nedănuțule...

— Poate că directorul a stat de vorbă cu cineva, cu o persoană din cele cinci, se auzi vocea Ioanei. Imposibil ca una din cele cinci persoane să nu-l fi cunoscut, sau să nu fi fost cunoscută. Profesoara de pian, în mod sigur!

— Care profesoară de pian? întrebă Tic.

— Aia cu jobenul, Ticușorule, îi răspunse Dan. Pe aia am identificat-o, cu ajutorul Ioanei. Și-am mai identificat și arma crimei... mijlocul cu care s-au scos statuetele din muzeu. Ține-te bine, Tic! Jobenul cucoanei!

Ciufuliciul căzu o clipă pe gînduri:

— Eu știu? Adică da! Cred că încăpeau toate cele cinci tanagrale în pălăria aceea uriașă. Da' tu chiar crezi că ea a...

— Complice, în orice caz! decretă Dan. Dacă n-ai văzut tu altă persoană cu vreo sacoșă în mînă...

— Nu știu, Dan. Nu-mi amintesc. Cînd m-am uitat la cele patru persoane, ca să-mi aleg salvatorul...

— Care patru? întrebă Maria. Pînă acum ai susținut că erau cinci persoane în muzeu!

— Aaaa! Omul în gri! îşi aminti Tic. El a plecat din faţa vitrinei înainte de a ajunge eu acolo...

— Ciudat! murmură Ioana. De ce-a plecat?

— Ei, asta-i! se enervă Dan. Ai tu ce ai cu „omul în gri"! De ce-a plecat? De ce-am plecat noi din faţa lui Luchian, din cauza asta a plecat...

— De fapt, nici n-a stat în faţa vitrinei, adică n-a stat aproape de vitrină. Se uita mai de departe, peste capetele celorlalţi. Şi mi s-a părut că nici nu se uită la statuete.

— Poate că se uita la pălăria cucoanei şi se gîndea cum s-o şterpelească...

— Eu mai degrabă cred că se uita, spuse Tic foarte serios, la locul în care, peste zece minute, se va opri un bleg...

— Ha-ha! rîse Dan. De astă dată nu ţi-a mers! În aripa dreaptă nu m-am oprit nicăieri, aşa că...

— Aşa că, spuse Tic întristat, ai acceptat epitetul, fără să te mai opreşti în aripa dreaptă.

— Terminaţi odată! se răţoi Maria la ei. Mereu pierdem firul logic al discuţiei...

— Dacă tu-ţi închipui că firul nostru are ceva comun cu logica... mormăi Dan, destul de încet ca să nu fie auzit de Maria.

— Putem presupune, continuă ea, că directorul a vorbit în intervalul celor cinci minute cu o anumită persoană, aşa ca să treacă timpul... dacă renunţăm la gîndul c-ar fi ascuns undeva tanagralele... într-o încăpere secretă.

— Sînt atît de sigură, explodă Ioana, că nu s-au ascuns tanagralele şi că nu există încăpere secretă în muzeu, încît dacă mi s-ar dovedi contrariul, aş fi în stare să-mi smulg singură tot părul din cap, fir cu fir...

Toţi se uitară ca la o comandă la părul ei sclipitor şi ondulat şi o licărire de teamă şi compătimire li se strecură în priviri. N-aveau de unde să-şi închipuie cît adevăr conţineau vorbele ei. Îi impresiona mai puţin explozia ei sentimentală decît raţionamentul Mariei.

— Ce concluzie putem trage? îşi reluă Maria raţionamentul. Atîta vreme cît directorul a rămas în muzeu, tanagralele erau la locul lor. În cele cinci minute nu se putea să nu observe dispariţia lor, mai ales că a stat aproape tot

timpul în aripa dreaptă. Deci tanagralele au dispărut după ce-a plecat directorul... Deci...

— ...Tanagralele au fost furate! conchise Ioana.

Timp de o secundă, Tic se văzu în muzeu, în faţa vitrinei, strecurat în pielea unuia care ar vrea să fure statuetele:

— Imposibil! spuse el. Cum dracu' să le furi aşa, dintr-o dată, fără să te vadă nimeni? Cum să le scoţi din vitrină? Cu ce? De unde cheie?

— Poate c-au spart sticla, se gîndi Maria.

— Ce sticlă? Geamurile erau din „sekurit". Am văzut eu. Nici cu toporul nu le poţi sparge...

— La asta nu ne-am gîndit, se tîngui Dan. Şi mi se pare întrebarea cea mai importantă. Cum s-au scos statuetele din vitrină? Eşti sigur că vitrina era încuiată, Ticuşorule?

— Eşti sigur că mi-ai pus această întrebare?... Spuneţi şi voi! Oare cum s-au scos statuetele de acolo?

— În trei minute... adăugă Maria. Înseamnă că nu s-au putut scoate decît folosindu-se cheia vitrinei. Oare în trei minute, dacă ai cheia...

— Ce trei minute! ripostă Tic. Eu, dacă am cheia vitrinei, le scot în mai puţin de zece secunde...

— Aşa cum ai deschis şi uşa turnuleţului, se grăbi Dan să folosească minunatul prilej de înţepătură.

— Aia era deschisă...

— Şi dacă era deschisă şi uşa vitrinei? întrebă Dan.

— Imposibil! se alarmă Tic. Şi totuşi... Dacă uşa vitrinei era descuiată?

— Atunci pe ce cale mergem? se îngrozi Maria. A fost un furt spontan sau premeditat? Şi-a fabricat cineva o cheie sau a găsit uşa vitrinei deschisă? Cum rezolvăm dilema asta?

Căzură toţi pe gînduri. Întrebările nu se mai terminau. Apăreau mereu altele noi, parcă mai importante. Zeci şi zeci de întrebări. Era de neînchipuit că nu descopereau tocmai întrebarea hotărîtoare... Căutau răspunsuri. Parcă stăteau pe jeratic. Şi rămîneau încă pe jeratic. Uitau să sară din el. Nu toţi. Adică nu aproape toţi... În tăcerea aceea gravă se auzi deodată vocea lui Tic:

— Trebuie să mă întorc în parc. Mai am puţină treabă... şi o obligaţie de onoare... Mă aşteaptă cineva acolo şi e un personaj foarte important pentru situaţia în care ne aflăm...

5

Nu atît din recunoştinţă, cît mai mult din simpatie, Tic se hotărî să-i facă o surpriză prichindelului. Era convins că Tudorel îl aşteaptă pe bancă („Săracul! gîndi Tic. Ar putea să mă aştepte acolo pînă seara, pînă cînd i se întoarce mămica de pe teren") şi voia să-l atace din nou pe neaşteptate, cu ajutorul lassoului. De aceea intră în parc pe altă poartă şi alese o altă alee care-l ducea exact în spatele băncii. Era acolo un arbore cu coroană bogată, în care se putea urca fără nici un efort. Un post ideal de atac prin surprindere. Acestea erau intenţiile cireşarului. Dar ele nu se realizară întocmai. Din simplul motiv că Tudorel nu era singur. Tic n-avu nevoie să se urce în copac pentru a face această constatare. Chiar din locul în care se oprise, sub arbore, Tic îl văzu pe Tudorel stînd în echilibru pe speteaza băncii, în faţa privirilor înspăimîntate ale unui copil cu vreo doi-trei ani mai mic decît dînsul. Şi cum cei doi păreau antrenaţi într-o convorbire misterioasă, ciufuliciul se gîndi că nu i-ar strica să accepte, măcar pentru cîteva clipe, rolul de martor nevăzut. În două secunde ajunse în spatele boschetului, fără să trosnească o creangă, fără să tremure o frunză, fără să se sperie o gînganie.

— Bine! se auzi vocea lui Tudorel. Şi ce-a mai spus tăticul după ce s-a sculat de la masă?... Să zicem... la ora nouă şi douăsprezece minute?

Răspunse o voce cam miorlăită:

— Tati... adică tăticul a spus... a spus... Dar nu e adevărat!... A spus că sînt cel mai rău copil din oraş...

— Tu nu trebuie să hotărăşti dacă e adevărat sau nu. Să-mi spui numai ce-a spus el. Înţelegi?... Bine! Mai departe... De cîte ori a vorbit la telefon după ce-a sosit acasă?

Puştiul răspunse înfricoşat:

— N-avem telefon...

— Bine... Adică nu e bine! se răzgîndi Tudorel. De ce n-aveţi telefon?... Aşa! Iar acum vine sistemul Piroboridava. O să înţelegi mai tîrziu, peste cîţiva ani, ce importanţă are această categorie... Nu trebuie să răspunzi decît prin *da* sau *nu*. Dacă răspunsul nu e clar, atunci ridici mîna dreaptă în sus. Bagă de seamă! Prin da sau nu! Începem... A mai venit cineva în vizită la voi?

— Nu!

— Scînceşti după ce iei bătaie acasă?

— Îîîî... Da.

— Ai împlinit nouă ani?

— Nu!

— Ai trecut de opt ani?

— Da.

— Ai opt ani şi unsprezece luni?

— Nu!

— Aaaa! îşi aminti Tudorel. Ai opt ani şi două luni?

— Nu! răspunse puştiul uimit.

— Cum nu?

— Am opt ani şi nouă luni...

— Da... M-am grăbit, îşi spuse Tudorel ca pentru sine. După unsprezece vine nouă... Nu-i nimic... Mai departe! Aţi plecat la gară cu auto...? Stai! Aţi plecat la gară pe jos?

— Cînd? întrebă puştiul nedumerit.

— Of... se înfurie Tudorel. De ce nu respecţi regulile? Trebuia să ridici mîna dreaptă!

— Aha! înţelese puştiul. Ai vrut să mă duci...

Tic nu se mai putea stăpîni. Explodă într-un hohot de rîs care alungă toate păsările din jur. După cele cîteva clipe, necesare, de uimire, cireşarul îi făcu un paşaport fulger examinatului, cu viză specială de ieşire prin poarta parcului. Tudorel părea necăjit:

— Dacă nu eraţi dumneavoastră... obţinea minimum plus două puncte. L-aţi salvat de la dezastru!

— Mult mai interesant este, îşi începu Tic acţiunea, cînd faci aceste exerciţii cu oameni mai în vîrstă... cu părinţii, de pildă, sau cu oameni apropiaţi, care nu te iau în bătaie de joc... Ştii ce te sfătuiesc? Să încerci la prînz cu mămica sau cu tăticul.

Mutra prichindelului se posomorî din nou:

— Mămica nu vine la prînz... E în plină campanie, iar tăticul e plecat la Bucureşti... Aşa că trebuie să aştept pînă deseară.

— Da... da... se prefăcu cireşarul că-şi aminteşte. Păcat! Dac-ai cunoaşte pe cineva pe aici, prin apropiere...

Tudorel sări în sus ca un arc:

— Aici! Chiar aici! Vizavi! Moş Costache, paznicul muzeului! El mă cunoaşte... spune că mă cunoaşte de cînd locuiam în coş. Şi-i şi place să stea de vorbă cu mine. El

mă provoacă, zice, ca să-i mai treacă timpul. Dar numai în vacanţe...

— E o idee grozavă, îl încurajă Tic. Nu-ţi rămîne decît s-o pui în aplicare. Pînă mă întorc eu, cam peste două ore, ai tot timpul. Numai să nu uiţi sistemele. Să nu inversezi Bradafuribi cu Piroboridava şi să lansezi la momentul oportun premizele spontane. Altminteri, n-o să obţii cine ştie ce rezultate...

Prichindelul o cam încurcase. Toată figura lui exprima o profundă şi arzătoare rugăminte :

— Dacă m-aţi ajuta măcar un minut-două să repet, sau să pun la punct sistemele. Prima dată am fost prea emoţionat şi n-am memorat chiar totul.

— Hm... cumpăni Tic. Trebuia să termin nişte schiţe... Întotdeauna cînd vin într-un oraş pe care nu-l cunosc, am obiceiul să schiţez pe foi de bloc clădirile mai interesante. Aici... m-am oprit la o vilă din partea de sud a oraşului... După-masă voi termina teatrul. Şi mai am o mulţime : Sfatul, o vilă spre răsărit, un pod peste Căprioara, muzeul...

— Muzeul ? se înveseli prichindelul. Nu puteţi să faceţi acum muzeul şi după-masă teatrul ?

— Da, spuse Tic cu indiferenţă în voce. E o idee. N-o să mă încurce prea tare... dar n-am blocul la mine... Oare o fi deschis la librărie ?

Tudorel o luă la goană, fără să-l mai întrebe pe Tic. După două minute era înapoi cu un caiet de desen în mînă.

— Aoleu ! se sperie el. Am uitat să iau creion...

Cireşarul îl linişti repede :

— De creion nu mă despart niciodată... Da... Cît ai fost plecat, m-am gîndit la un exerciţiu. Eu cred c-ar fi bine să-l întrebi pe moş Costache...

Şi începu să-şi dăscălească elevul, dîndu-i cele mai precise indicaţii cu privire la metodele pe care trebuie să le aplice în timpul exerciţiului şi alcătuindu-i un chestionar de bază. Toate întrebările se refereau la o durată de timp foarte scurtă : nouă fără un sfert şi nouă fix şi ele urmăreau să controleze dacă moş Costache are spirit de observaţie : dacă-şi aminteşte, de pildă, cine era în muzeu la ora aceea, cum era îmbrăcată fiecare persoană, cine cu cine a vorbit, cu cine s-a întreţinut directorul muzeului, ce anume obiecte s-au bucurat de atenţia vizitatorilor etc.

— Şi ca să fie mai amuzant jocul, îi făcu Tic cu ochiul prichindelului, la unele răspunsuri *vom* scorni alte întrebări, mai încuietoare. Eu voi schiţa în apropierea voastră şi dacă mă vei auzi tuşind, să ştii că e un semnal. Dacă dau din cap a negaţie, pui întrebarea „cînd ?", dacă aprob, pui întrebarea „cum ?", dacă stau nemişcat, pui întrebarea „unde ?", dacă îmi plec capul în partea dreaptă, pui întrebarea „ce fel ?", dacă îmi plec capul în partea stîngă, pui întrebarea „cît ?". Nu-i aşa că am stabilit un cod grozav ?

Tudorel era în culmea bucuriei. Niciodată nu participase la un joc atît de ciudat, atît de complicat, atît de interesant. Repeta în gînd semnalele codului.

— Ia să facem un control ! propuse Tic. Uită-te la mine ! Să zicem că moş Costache ţi-a răspuns cam aşa : „După aceea a venit şi Ilie, am stat puţintel de vorbă, de... ca oamenii, după ce şi-au terminat lucrul..." Uită-te la mine ! Ce-l întrebi ?

Tudorel îl văzu pe Tic negînd cu capul şi imediat dădu răspunsul :

— Îl întreb : cînd a venit nea Ilie, moş Costache ?

— Excelent !... Şi dacă îmi plec capul în partea stîngă ?

— În partea stîngă ? repetă Tudorel. Atunci... Atunci îl întreb : Bine... Ei, dar poţi să-mi spui acum, precis, cîte minute ai stat de vorbă cu el ?

— Şi mai excelent ! Bravo !... Numai să ştii cum să-l iei, ca să nu refuze jocul.

— Nu v-am spus că-i place să mă iscodească ? Ha-ha ! Mi-a venit şi mie rîndul ! Mă duc !

— Stai ! îl opri Tic. Întîi mă duc eu. Şi după două minute şi... douăzeci de secunde, vii şi tu. În nici un caz nu trebuie să observe că sîntem în combinaţie. Piere tot farmecul jocului...

Cu blocul de desen deschis şi fluturîndu-l ca pe-o legitimaţie, Tic trecu de două ori prin faţa paznicului, apoi se duse glonţ la el :

— Bună ziua ! Nu vă supăraţi că vă deranjez ! Ceilalţi au venit ? Sau poate că am greşit eu ora ?

— Care ceilalţi ? întrebă moş Costache. Pentru ce să vină ?

Tic se prefăcu nedumerit :

— Grupa a patra... Ni s-a cerut să facem schiţa muzeului...

— Ahaaa... A mai fost şi un student, acu' două săptămîni, tot ca să facă un desen... D-apăi n-a venit nimeni pînă la dumneata... S-or fi dus la scăldat... De... vreme frumoasă... Nu-s chiar toţi aşa de silitori... Da' dumneata...

Moşul nu-şi mai termină întrebarea. Apăruse prichindelul şi dintr-o dată centrul său de interes se schimbă :

— Ia vin' la moşu', ca să ne mai treacă olecuţă timpul... Ori ai venit şi mătăluţă tot pentru desene ?

Prima parte a conversaţiei nu-l interesa pe cireşar. Mai mult. Prefăcîndu-se discret se îndepărtă de paznic, atras de un ornament de la capătul scărilor. Luă o poziţie, o atitudine pe care ar fi invidiat-o orice pictor abstracţionist şi începu să mîzgălească foile de hîrtie. Cînd îşi termină prima schiţă şi se mută la celălalt capăt al scărilor, pentru a copia din alt unghi acelaşi ornament — adică se apropie la cîţiva paşi de banca pe care stăteau moş Costache şi Tudorel — îl auzi pe acesta din urmă rostind cu voce foarte veselă :

— Bine ! Atunci începem... Dar te rog, moş Costache, să nu cumva să depăşeşti ora... şi să fii sincer, că altfel jocul nu are nici un farmec... Aşa ! Începem !

Tic nu mai arunca la întîmplare linii sau bucle pe foaia de bloc. Îşi nota cu repeziciune răspunsurile care i se păreau utile şi importante. Tuşi de cîteva ori şi de fiecare dată, înţelegînd semnalul, prichindelul punea exact întrebarea care-l preocupa. O singură dată, spre sfîrşitul chestionarului, Tudorel se cam fîstîci. Cireşarul tuşise şi-şi plecase capul în partea stîngă. Moş Costache răspunsese cam aşa :

„Şi dumneaei (era vorba de cucoana cu joben), şi duduiţa, şi mai cu seamă flăcăul acela subţire au mai fost pe la muzeu..."

— Cîţi ? întrebase foarte prompt Tudorel.

Tic continua să tuşească aplecîndu-şi mai tare capul spre stînga. Tudorel tot nu înţelese :

— Cîte ? Cît ? încerca el cu voce tare interpretarea semnalului.

Moş Costache se scărpina în cap şi era mai zăpăcit decît examinatorul lui. Tic interveni la ţanc, pentru a-i scoate din încurcătură :

— Nu ştiţi *de cîte ori* s-a reparat muzeul pînă acum ?

Moşul căută prin amintiri :

— Tare îmi vine a crede că asta e cea de-a doua reparaţie.

— Vă mulţumesc foarte mult, spuse cireşarul. Dacă n-au venit pînă acum... o să mă duc şi eu la scăldat. Bună ziua !

Prichindelul era în derută. Oare idolul lui se va duce la scăldat ? De aceea se grăbi cu întrebările. Dădu peste cap sistemul Bradafuribi, iar ritualul final îl transformă în simulacru :

— Ergo, moş Costache : ai obţinut maximum minus trei puncte. Cu un punct mai puţin decît mine.

— Ehei ! se bucură bătrînul. Atunci matale meriţi un ergo şi mai mare !

Tudorel nu-l mai auzi. Uitase toate consemnele. Alerga de-i sfîrîiau picioarele. Pătrunse în parc ca o vijelie.

— Am crezut că vă duceţi la scăldat... se scuză el gîfîind.

— Astăzi n-am timp de baie, răspunse Tic. Am cîteva treburi foarte urgente. Ce notă i-ai dat ?

— Maximum... minus trei puncte...

— Nu cumva te-ai grăbit ? E o notă foarte mare... Ţi-a răspuns şi la ultima întrebare ? Ţi-a răspuns în amănunt ?

Tudorel încercă să imite vocea moşneagului :

— „Pe dumneaei am mai văzut-o de trei-patru ori. Pe domnul cu barbă a doua oară... Cel mai des vine flăcăul. Săptămîna asta cred c-a fost în fiecare zi... Duduiţa ?... A fost şi ea de vreo trei ori... adicătelea... Şi ieri, şi alaltăieri... ba şi răsalaltăieri a fost... Mai înainte nu ştiu s-o fi văzut..."

Tic se sculă de pe bancă şi-i întinse, solemn, mîna prichindelului :

— Foarte bine ! Ai reuşit excelent şi ca examinator...

— Cu ajutorul dumneavoastră, spuse Tudorel roşu pînă la urechi. Şi să vă spun drept, la sfîrşit am cam... am cam rasolit-o, cum se spune. Îmi era teamă că plecaţi...

— Nu puteam să plec fără să-ţi comunic rezultatul. Dacă rămîi în partea asta, poate te mai întîlnesc...

Era convins că prichindelul nu se va dezlipi de bancă. Îi părea rău. Dar îşi aminti că şi el — ehei, de cîte ori ! — aştepta se nu ore, ci zile întregi (exagera !) sosirea vreunei veşti sau a vreunui prieten.

Tic își găsi prietenii la cealaltă extremă a parcului, într-un rondou înconjurat de arbuști și sălcii, pe care-l stabiliseră în comun drept loc de întîlnire. Îl așteptau toți cu sufletul la gură. Cît îi chinuise nerăbdarea! Nici nu mai avuseseră curajul să emită supoziții. Simțeau nevoia unor clarificări, pentru a da un dram de utilitate și siguranță raționamentelor lor.

— Eu am descoperit hoțul! îl întîmpină Dan. L-am descoperit de vreo cinci ori pînă acum. Numai că de fiecare dată e altul. Pentru variație m-am hotărît să mă amestec printre suspecți... Și las toate porțile deschise... *Per me se va nella città dolente* [1]... Brrr! Vorba ta. Ne plîngeam de lîncezeală și iată cît de repede am ajuns în infern... Știți doar că în infern cam toți sînt puși la cazne inutile...

— Lasă-mă dracului în pace! se enervă Tic.

— Pînă acum ți-am făcut preambulul. Așa că...

— Așa că... îl întrerupse Tic. Ascultați-mi mai bine raportul. Nici nu știu cum să încep.

Ciufuliciul n-avea nevoie să mai parcurgă o dată notele. Recapitulase în gînd totul, tot ceea ce îi dezvăluise exercițiul de memorie suportat de moș Costache, și selecționase cu grijă ceea ce i se părea lui mai important.

— Mai întîi, începu el, au fost cinci persoane înăuntru.

— Extraordinar! aplaudă Dan. Dac-am fi știut asta de la început...

— Ordinar! ripostă Tic. Și știam asta de la început... Și vă rog să nu mă mai întrerupeți. Va să zică au fost cinci persoane... Cucoana cu joben, așa cum zicea... îîîî (Tic încă nu știa cum să-i spună Ioanei cînd era de față cu ea). Într-adevăr, e profesoară de pian... Ai avut dreptate!

— În sfîrșit! răsuflă Maria. Primul punct cîștigat!

Ioana ridică din umeri, dînd a înțelege că n-are nici un merit în identificarea cucoanei cu joben, deși obrajii i se coloraseră. O încolțeau pesemne prea multe priviri.

[1] „Prin mine se intră în cetatea durerii" (Dante „Divina Comedie" — Infernul.)

— Așa... continuă Tic. Scheletul e un fost colonel sau maior, probabil maior, pentru că (Tic imită vocea moșneagului) „Ehei! De cînd a ieșit din armată! De vreo douăzeci de ani". Acum, adică de douăzeci de ani, are altă ocupație: e bețiv. Toată ziua stă prin cîrciumi. Rar, foarte rar, o dată, de două ori pe an e treaz, „ș-apoi ș-atunci, cînd vede halul în care a ajuns, s-apucă iar să bea, ca să uite. Așa o ține..."

— Hopa! sări Dan cu gura. Ăsta merită locul întîi pe lista suspecților. Adică locul unu-doi. Dar eu tot nu renunț la omul în gri și nici la cucoana cu joben, oricît ar cînta ea la pian. Ce ziceți? Merge ca să aspire tustrei la locul întîi?

— Taci odată! îl înghionti Maria. Avem destul timp să discutăm mai tîrziu. Spune, Ticușor!

— Familiarism... murmură Dan.

Tic își ascultă sora:

— Duduița... așa o numește moș Costache, paznicul... duduița cu mănuși albastre e artistă... Nu știu la ce teatru, dar în mod sigur în București. Marieta...

— Marieta Nicolau! țipă Ioana. O cunosc, cum să n-o cunosc! A venit și aici în turneu. Juca un rol... Pssst! Extraordinar! Juca rolul unei hoațe...

— Hopa! interveni iarăși Dan. Un adevărat asalt pentru locul întîi! Continuă, Ticulețule! Devine din ce în ce mai palpitant. Dacă omul în gri a fost scamator, iar ăla cu cicatrice brazilian...

Momentul de veselie nu dură prea mult. Ciufuliciul își continuă raportul:

— S-ar putea ca Dan să aibă dreptate. Despre omul în gri și despre cel cu cicatrice n-am putut să aflăm nimic. Adică... adică nu știm cine sînt... Omul în gri a mai fost o dată la muzeu. Cel cu cicatrice a fost, ultima săptămînă, aproape în fiecare zi... Artista a fost și ieri, și alaltăieri, și răsalaltăieri... Cucoana cu joben a fost de vreo trei-patru ori în ultimul timp...

— Ce trebuie să înțelegem prin ultimul timp, Ticușorule?

— Nu știu nici eu, Maria. Ultimul timp... Eu am adăugat ultimul timp. Poate să însemne și un an, și cinci... Nu știu...

— Și scheletul, maiorul? întrebă Ioana.

Tic încercă să-și amintească. Paznicul nu vorbise despre schelet. Tudorel întrebase precis de cîte ori i-a văzut pe cei cinci la muzeu. Întrucît paznicul nu-l amintise, probabil că-l văzuse pentru prima dată. Le relată și celorlalți presupunerea sa și toți îi dădură dreptate.

— Foarte suspect ! medită Dan cu voce tare. Ce-a căutat bețivul la muzeu ? Așa, nitam-nisam ! Aici e cheia misterului ! O să vedeți ! El e făptașul ! Si-gur !

— Cum să n-ai dreptate ? îi răspunse ironic Maria. Pînă acum pe toți i-ai declarat hoți. Pînă la urmă, unul din ei va fi dovedit și tu te vei mîndri cu inteligența și perspicacitatea ta. Mai adineauri ai declanșat un atac împotriva cititorilor care bănuind la rînd toate personajele cărții...

— Ei și ! Eu nu-s un cititor ? Și nu simțiți că mi-am asumat un anumit rol ? Eu trebuie să fiu omul simplu pe care îl impresionează fiecare fapt în parte, omul de bună-credință, cu resurse de gîndire limitate, care spune ce-i trece prin cap, poate eu o fac mai hazliu, pentru a nu lăsa nici o întrebare, nici o posibilitate, nici o enigmă necomentate... Știi tu doar ! Spiritele fine, ca tine sau ca alții, pot să ignoreze, din dispreț, ca neinteresante, ca prea banale, unele căi, unele întrebări și poate tocmai pe acolo sau poate de acolo se strecoară adevărul. De aceea mă bag mereu. Ca să ascultați opiniile mediocre ale omului simplu... Acordați-mi rolul acesta... Dacă nu, mi-l iau singur... sau mi-l mențin...

— Ce teorii faci tu acolo ? îl ridiculiză Tic. Nici măcar n-am terminat... deși nu mai am mult. Asta e tot ce am putut să aflu despre persoanele care au fost aseară în muzeu... Acum despre tăti... despre director... Chestia cu telefoanele e adevărată. Între cele două telefoane a intrat în muzeu. Cam cinci minute, cam atîta a stat. Din păcate, paznicul nu l-a urmărit tot timpul. L-a văzut salutînd-o pe cucoana cu joben, apoi l-a văzut ducîndu-se spre omul în gri. Ăsta nu era împreună cu ceilalți vizitatori. Stătea singur în preajma vitrinei.

— Ești sigur că s-a dus spre omul în gri ? întrebă Ioana.

— Asta n-o mai știu. Așa i s-a părut paznicului. Poate că s-a dus spre centrul potcoavei, să vadă dacă mai e cineva înăuntru.

— Prin urmare, nu știm ce-a făcut directorul înăuntru... zise Dan. Păcat !... Și n-ai aflat nimic despre vreo ascunzătoare ?

— Nu ! răspunse Tic. Am strecurat însă o întrebare în chestionar : Ce se întîmplă cu obiectele cînd muzeul e închis ? „Ce să se întîmple ? a răspuns paznicul rîzînd. Stau toate la locul lor, așa cum stau noaptea și joia“... Știți ? Joia, muzeul e de obicei închis.

— Atunci e limpede ! triumfă Ioana. Nu se află nici o ascunzătoare în muzeu. V-am spus !

— Nu te grăbi ! o temperă Dan. Nu uita că atunci cînd a răspuns, paznicul rîdea... Rîsul ăsta e enigmatic...

Remarca lui stîrni — și asta era destinația ei — rîsete.

— Mi se pare că ți-ai luat rolul de bufon, îi declară Maria, singura care nu participase la hazul celorlalți. Mie mi se pare foarte gravă situația, tocmai pentru că se limpezește. Toate încercările noastre de a ne împotrivi ideii furtului și de a o transforma într-o dispariție enigmatică se dovedesc cam inutile. Voi mai aveți vreun dubiu ?

Dan răspunse zgomotos. Ceilalți, Ioana și Tic, își plecară capul. Erau impresionați de felul cum vorbise Maria și de subînțelesul vorbelor ei. Ceea ce li se păruse pînă atunci o combinație de joacă și de adevăr, balansîndu-se cînd într-o parte, cînd în alta, devenea o realitate crudă.

— Statuetele n-au fost depozitate într-o ascunzătoare secretă, recapitulă Maria. Directorul nu le-a luat cu el. La ora nouă fără un sfert le-a văzut Tic ; la ora nouă fără șapte minute, sau la ora nouă fără opt minute le-a văzut directorul, altminteri ar fi dat alarma ; *iar la ora nouă fără trei minute nu mai erau în vitrină !* Ultimul om care le-a văzut a fost de bună seamă directorul... Ei bine...

— Asta nu putem ști ! îi întrerupse Ioana pledoaria. Poate că le-a mai văzut, după director, altcineva...

Dan parcă o pîndea. Imediat se repezi asupra ei :

— Formidabil ! Ăsta model de logică ! Tu ce crezi ? Ăla care le-a furat a lucrat cu ochii închiși ?

Ioana se fistici. Știa că voise să spună altceva, altă idee o îmbiase, dar intervenția ironică a lui Dan și zîmbetele furișe ale celorlalți — mai ales acestea — îi încîlciră gîndurile. Își mușcă buzele de ciudă. Oare ce voise să spună ? Ceva ca un fulger îi luminase capul pentru o clipă. Și totuși, Dan era principalul vinovat.

— Mai bine ți-ai ține tu gura închisă, se răzbună ea într-un mod lamentabil.

Maria făcu din nou pace :

— Ei bine ! continuă ea. Ce s-a întîmplat în muzeu între ora nouă fără șapte minute și ora nouă fără trei minute ? Care persoană anume, din cele cinci, a furat tanagralele ?

— Și cînd te gîndești, adăugă Dan cu tonul său semi-ironic, că nu mai putem folosi metoda eliminării... Nici măcar

nu-i mai putem grada pe suspecţi... cu excepţia scheletului. El are gradul de maior sau de colonel.

— Poate ar fi bine să ne gîndim la felul cum stăteau în sală, cînd i-a văzut paznicul ultima dată... spuse Ioana, îndreptîndu-şi privirile spre Tic. După ce-a ieşit directorul...

Ciufuliciul avea răspunsul pregătit :

— Paznicul s-a uitat în sală, dar pesemne că din locul unde se afla el nu se vedea toată sala. Pe omul în gri nu l-a zărit. Nici pe artistă. Ceilalţi priveau nişte tablouri pe peretele din stînga.

— De unde se poate deduce că omul în gri şi artista, spuse Maria, priveau ceva pe peretele din dreapta.

— Nu ştii, Ticuşor, întrebă Dan, de astă dată serios, cam la ce distanţă erau unii de alţii ?

— N-am putut să aflu. Dar nu erau în grup. Nu priveau toţi acelaşi tablou. Aoleu ! Am uitat să vă spun... În partea dinspre ieşire, şi pe un perete, şi pe altul, s-au agăţat nişte tablouri noi. Paznicul se lăuda că sînt foarte preţioase. Nişte donaţii. Nu ştiu de la cine...

— Iată un amănunt important ! reflectă Maria.

— De ce ? întrebă Dan. De ce ? Pentru că vrei tu ?

— Nu, Dan ! Pentru cei care vizitează mai des un muzeu, cred că lucrurile noi prezintă o atracţie deosebită. În orice caz, îi atrag mai mult decît cele cunoscute.

— Doamne, ce aforism ! se încăpăţînă Dan. Manualele de fizică folosesc la însuşirea fizicii. Cam aşa ar veni... Sau... O casă nouă nu e veche ; veniţi s-o vedeţi !

— Exact ! spuse Ioana, dar fără să-i ia apărarea. Veniţi să le vedeţi ! Eu înţeleg ce vrea să spună Maria şi-i dau dreptate. Vizitatorii se uită mai pe îndelete la obiectele noi... Şi nu uita, scumpul meu văr, că ele sînt agăţate lîngă uşă...

— Eu ţi-am spus că joc rolul omului simplu, scumpa mea verişoară. Şi dacă ar fi fost agăţate în centru ?

— Foarte simplu ! răspunse Maria. Vizitatorii, uitîndu-se la ele, aveau şi vitrina în raza vederii. Fără voia lor. Pe cînd aşa... Cred că acum înţelegi.

— Înţeleg, recunoscu Dan cu toată sinceritatea. Preocupaţi să se uite la tablouri, nu mai aveau posibilitatea să vadă ce se petrece în spatele lor, adică la vitrină... Prin urmare...

— ...Prin urmare, sublinie Maria, absolut toţi sînt suspecţi. Oricare din ei putea să profite de atenţia celorlalţi, adică de neatenţia lor. E acelaşi lucru. Şi dacă, aşa cum spunea Tic, în zece secunde tanagralele puteau fi luate din vitrină, atunci... atunci, cu sau fără complici, furtul s-a comis.

— Fiuuuu ! fluieră Tic. Dar cum dracu' s-au putut scoate din vitrină ? Şi-a făcut cineva cheie, sau a găsit vitrina descuiată ? Am ajuns iarăşi la întrebarea asta...

— Cu alte cuvinte, vrei să întrebi dacă furtul a fost spontan sau premeditat ? insinuă Maria.

Ciufuliciul nu se gîndise la aceasta. Reflecţia lui punea însă în discuţie una din problemele capitale ale enigmei.

— Spontan sau premeditat ? repetă Ioana cu emoţie neprefăcută în voce. Dacă vitrina era descuiată, oricare din cei cinci puteau să ia tanagralele... dacă-i considerăm pe toţi cinci suspecţi.

— Iar dacă furtul a fost premeditat, unul singur este în afara cauzei, sugeră Maria.

— Cine ? se interesă Dan imediat.

— Scheletul ! Maiorul ! răspunse Ioana în locul Mariei. Numai el n-a mai vizitat muzeul. Numai el nu putea să ia tiparul cheii. Toţi ceilalţi aveau această posibilitate.

— Mai ales artista, mai ales tînărul cu cicatrice, spuse Maria, care au venit cîteva zile la rînd în muzeu... Ia să ne gîndim puţin ! Oare putea să rămînă vitrina descuiată ? Înainte de reparaţii ? Înainte să plece directorul la Bucureşti ? Mie mi se pare imposibil ! Poate că directorul a venit special ca să vadă, înainte de plecare, dacă obiectele sînt în siguranţă. Şi n-ar fi uitat el să controleze tocmai vitrina. Şi chiar dacă n-a intrat special pentru asta în muzeu, eu nu cred că nu s-ar fi uitat, măcar pentru o clipă, la vitrină... Eu sînt aproape sigură că fapta a fost premeditată. Sare în ochi.

— În cazul acesta, se tîngui Dan, îmi ştergi un suspect de pe listă. Tocmai cînd voiam să-l înalţ în grad ! L-aş fi făcut general... suspect.

— Logic, cam aşa stau lucrurile, îi dădu Maria dreptate. Dacă nu-l ştergem de pe listă, cel puţin îl lăsăm la coadă...

— Cumplită degradare...

— Eu sînt de acord cu tine, Maria, spuse Ioana. Faptele şi logica îl arată cel mai puţin suspect. Dar mai e ceva. Dacă s-a lucrat în complicitate ? În cazul acesta ce facem ? Nu apare cu atît mai ciudată prezenţa lui la muzeu ? Am auzit şi eu de el. Tot oraşul îl cunoaşte. La şcoală sau în familii, cînd se ceartă un copil, zău că se spune aşa : „Vrei

să ajungi ca Scarlat ?" Ce căuta el în muzeu ? Aşa, ca să vadă tablourile ?

— Poate că era treaz... sugeră Dan. Tu parcă l-ai văzut, Ticuşorule. Cum ţi se părea ?

— Acum îmi închipui că era beat. Atunci m-a înspăimîntat pentru că arăta ca un schelet şi era galben de parcă îl dezgropaseră din mormînt. Îmi amintesc însă că se clătina...

— Dacă s-o fi obişnuit aşa, spuse Dan. Eu cred c-o să se clatine şi în mormînt... Şi s-ar putea să ajungem şi noi acolo...

— Nu eşti chiar aşa de departe...

— Dacă mă condamnaţi la moarte prin inaniţie... Ştiţi voi cît e ceasul ? Şi s-ar putea să mai murim şi de altceva. De ruşine.

Trecuse ora prînzului. Aproape că o luară la goană. Nu de foame le era lor. La altceva se gîndeau. Adică la altcineva. Nici unul nu se grăbi să intre pe poartă. Bunica însă îi zări, şi culmea ! le făcu semn cu mîna să vină mai repede.

— S-a întîmplat o minune... şopti Ioana.

Cînd se apropiară de ea, o văzură veselă. Încruntătura ei era prefăcută. Zîmbetul abia şi-l ascundea.

„Tortura prin speranţă", şopti Dan în sinea lui.

— Spălaţi-vă pe mîini şi duceţi-vă mai repede în chioşc, îi îmboldi ea. Astăzi luăm prînzul acolo.

— Zău că s-a întîmplat o minune-! repetă Ioana.

Chioşcul nu era gol. Înăuntru îi aşteptau, veseli ca nişte clovni, Lucia şi Ionel...

— Dar aşezaţi-vă odată ! se încruntă bunica. Se răceşte supa. Şi nu vă mai uitaţi aşa !

Bunica se uita însă cu cea mai duioasă privire din lume într-un singur loc. Acolo era minunea. Lucia o cucerise.

C A P I T O L U L V

1

Bunica nu scăpă prilejul să strecoare, în timpul mesei, cîteva complimente Luciei. Mai ales că toţi ceilalţi, inclusiv Ionel, dădeau semne de nerăbdare : se grăbeau să-şi termine porţiile, loveau tacîmurile, vărsau din cînd în cînd cîte un strop de supă sau de sos pe faţa de masă albă ca laptele, se foiau de parcă fiecare se aşezase pe un loc străin. Numai Lucia, calmă şi meticuloasă ca întotdeauna, demonstra un rafinament şi o politeţe care umezeau ochii bunicii, atît de iscoditori şi de încruntaţi de obicei.

Masa se termină cu un compot făcut din tot felul de poame cu o nemaipomenită artă culinară. Şi cum era şi ultimul fel, şi cum nu mai era mult pînă la clipa cînd vor rămîne singuri, compotul avu un succes extraordinar. Uriaşa cratiţă se goli atît de repede, de parcă n-ar fi fost niciodată plină.

În sfîrşit, tinerii rămaseră singuri. Întrebările dintr-o tabără şi din alta curgeau şiroaie. Pînă ce Lucia îşi duse mîinile la urechi şi începu să ţipe :

— Nu mai înţeleg nimic ! Mă ucideţi ! Pentru Dumnezeu, hai să procedăm metodic ! Poftim ! Întrebaţi-ne ! În două minute terminaţi cu noi...

— Ceilalţi de ce n-au venit ? se repezi Tic cu prima întrebare.

— Stai, Ticuşor, încercă Dan s-o imite pe Lucia. Să procedăm metodic. De unde aţi ştiut că avem nevoie de ajutorul vostru ?

— De la voi, răspunse Ionel. Voi ne-aţi chemat...

Ioana, Tic, Maria, Dan se uitau unii la alţii ca la nişte suspecţi. Cine luase iniţiativa ?

— Prin telepatie ? întrebă Dan.

— Nu cred, zîmbi Lucia. Pentru că nu v-aţi gîndit la noi.

— Dac-ai şti de cîte ori m-am gîndit...

— Lasă, Dan. Nu te mai scuza. De aceea am venit. Pentru că nu v-aţi gîndit la noi. Şi atunci (Lucia îşi schimbă tonul) ne-am gîndit noi la voi. Şi ne-am zis : dacă v-aţi fi plictisit, v-aţi fi întors acasă. Nu sînteţi voi oamenii care să accepte plictiseala. Dar nici nu ne-aţi scris, nici nu ne-aţi chemat telefonic sau telegrafic, şi atunci iar ne-am zis : ceva, ceva s-a întîmplat acolo, dacă nici nu vin, nici nu ne cheamă. Au dibuit ceva, sînt abia la început, dar sînt atît de preocupaţi, încît au uitat să ne cheme. Pînă se trezesc ei, hai să le facem o vizită.

— Dar Victor şi Ursu ? întrebă Tic.

— Victor şi Ursu sînt prinşi pînă peste cap în nişte treburi, spuse Ionel. Nu zic că n-ar fi venit şi ei încoace, dac-ar fi fost ceva foarte grav. Dar, precum ştiţi, lucrurile grave se anunţă prin telegrame... Aşa că am hotărît în comun să venim deocamdată numai noi... Dacă ne acceptaţi, bineînţeles.

— Vai de mine ! se îmbujoră Ioana. Avem spaţiu berechet... Şi n-am văzut-o pe bunica atît de veselă de nu ştiu cînd...

— Mare noroc să ai o asemenea bunică ! o gratulă la rîndul ei Lucia. Eu, din păcate, n-am.

— Mare noroc să ai şi o asemenea Lucie, mormăi Dan cu voce destul de înceată, ca să fie auzit numai de Tic.

Ciufuliciul lansă, fără să-şi dea seama, o insultă generală :

— Dac-aţi şti voi ce nevoie avem de Victor ! Of !

— E chiar atît de grav ? întrebă Ionel. Atunci de ce ne ţineţi pe jeratic ? Noi... în plus nu mai avem nimic... Banalităţi.

— E grav ! se declanşă Maria. Nu mai pot suporta ! Pînă acum m-am ţinut tare... Tare, e un fel de-a vorbi. Am jucat un rol care nu era al meu... Şi Dan pretinde că ar juca un rol... Eu însă l-am jucat cu adevărat. Am vrut să fiu alta decît ceea ce sînt... adică n-am vrut... M-am gîndit că sînt nevoită... Poate că mă şi alint acum în faţa voastră... De ce să nu recunosc că mi-a plăcut şi că de multe ori nici nu simţeam că sînt în pielea altcuiva...

— Brrrr ! o întrerupse Dan. Eu am impresia că acum încerci tu să joci nişte roluri...

— Taci din gură ! se răsti Maria. Deşi... poate că ai dreptate. Îmi plesneşte capul, Lucia. M-au ucis atîtea întrebări şi atîta necesitate de logică.

— Află că pe noi nu ne-au ucis, o anunţă Tic. Şi ne-au chinuit poate mai mult decît pe tine. Adică tu crezi că noi sîntem nişte cifre şi tu eşti creierul electronic care trebuie să manevreze cifrele. Tot ziceai tu ceva despre rol...

— Nesuferitule ! se înfurie Maria. Tocmai cînd eram să spun că singurul care a făcut ceva...

— De ce nu mi-ai spus înainte ? se înduioşă Tic. Sînt şi eu furios... Puteam să mă reped asupra altcuiva.

Degetul lui Tic arăta spre Dan. Acesta însă era cu gîndurile în altă parte.

— N-are nici un rost să ne mai lamentăm. Aflaţi de la mine, se adresă el celor noi veniţi, că aţi căzut într-un moment... nici nu ştiu cum să-l calific ? Aţi picat la ţanc !

— Să ne fie de bine, îi mulţumi Ionel, dar eu tot nu înţeleg ce se întîmplă. Parc-aţi interpreta o farsă. Decît să vă pierdeţi bunătate de timp, spuneţi-ne de la început : idioţilor ! Şi daţi-i drumul cu rîsul !

— Ei ! Ne faceţi părtaşi la enigmele voastre ? îl îmboldi la rîndul ei Lucia.

Ce urmă după acest schimb de cuvinte, e greu de redat. Pînă ce Lucia a pus ordine în relatări a trecut multă vreme. Fiecare se repezea cu o întrebare sau cu un amănunt. Mai apoi rolurile se inversară. Rapoartele se dădeau foarte ordonat şi disciplinat, iar întrebările Luciei şi ale lui Ionel erau atît de dese şi de diverse, încît cu greu se putea răspunde. Şi mereu răsăreau fapte, şi mereu se lansau supoziţii, şi mereu apăreau întrebări. Pînă cînd, la un moment dat, unii îşi dădură seama că nu mai au ce să spună, iar alţii că nu mai au ce să întrebe. Cu alte cuvinte, ceea ce în limbajul cireşarilor se numea deocamdată „Enigma tanagralelor" devenise preocuparea tuturor celor şase tineri adunaţi în chioşc. Noii veniţi ştiau toate amănuntele, ştiau toate frămîntările prin care trecuseră ceilalţi. Ba ştiau şi rolul fiecăruia în încercarea desperată de a se clarifica misterul. Ceea ce, ca să fim sinceri, îi crease lui Tic nişte satisfacţii grozave, însă ascunse.

Şi ca întotdeauna după o mare răbufnire, urmă o perioadă lungă de linişte şi de meditaţie. Se însăilau gînduri, se năş-

teau idei îndrăzneţe, numeroasele firişoare subţiri începeau să se încolăcească pe o axă logică.

Cireşarii erau din nou în miezul unei neaşteptate şi uimitoare aventuri. Aceasta era convingerea tuturor.

2

— Toată speranţa noastră e în voi, rupse Dan tăcerea. Toată speranţa noastră... şi liniştea mea. Am impresia că o parte din grijile mele vor trece asupra voastră.

Tic se strîmbă la el :

— Tu n-ai spus pînă acum decît neghiobii... Ce nevoie ai de linişte ?

— La urma urmei, se încăpăţînă Dan, n-am făcut altceva decît să te salvez pe tine şi pe ceilalţi. Unul din noi tot ar fi fost obligat să vînture aiureli.

Maria ignoră disputa incipientă dintre cei doi cireşari. Ea se uita cînd la Lucia, cînd la Ionel, şi privirile ei cereau un răspuns neîntîrziat. Acelaşi lucru se petrecea şi cu Ioana. Lucia încremenise. Faţa ei era ca o mască. Nici o tresărire nu-i altera imobilitatea. Ionel, în schimb, tremura ca un vrăbioi iarna. Mereu era pe cale să deschidă gura, dar mereu se oprea în ultimul moment. Cînd se hotărî, în sfîrşit, vălmăşagul de gînduri care-i cutreierau capul se topi ca un nor. Cîteva clipe rămase cu gura deschisă, fără să articuleze un cuvînt.

— Da... spuse el după un mare efort. Unul din cei cinci e autorul. Sau poate unul din cei patru... dacă pornim de la premiza că furtul a fost premeditat. Nu ştiu de ce, eu am impresia că în afacerea asta e implicată o singură persoană... S-a lucrat repede, sigur, fără ezitări... Scheletul n-ar fi fost capabil, n-ar fi avut cînd să gîndească un asemenea plan, o acţiune atît de temerară. Eu aş reduce grupul de suspecţi la patru.

— Eu... spuse Lucia cu o voce care arăta că încă meditează, eu l-aş mări, mai degrabă, la şase... Dacă sînteţi de acord că directorul trebuie exclus din orice combinaţie.

Auzindu-i primele vorbe, toţi îşi închipuiră că Lucia se gîndeşte la director ca la un eventual suspect. Negarea acestei posibilităţi avu efectul unei lovituri de teatru.

— Aha ! se înviora Dan. Te gîndeşti la eroul lui Wells, sau la ăsta mai recent din „Vaillant", la Jacques Flash. Poate că a ajuns şi pe-aici omul invizibil.

— Nu ! îl reteză Lucia. Mă gîndesc că nu avem voie să omitem nici o posibilitate. Fără să ajungem la absurd, bineînţeles, cum ar fi cazul cu directorul.

— Stai puţin ! o rugă Dan. Fac eu o socoteală în capul meu şi, ştiţi bine, obişnuiesc să gîndesc în tăcere şi cu voce tare. Deci : personajul cel mai inocent e directorul. Spun asta, ca să nu-şi închipuie cineva că nu vrem să atragem atenţia şi asupra lui. Gata ! Am terminat. Poţi să continui, Lucia.

Cea vizată îşi continuă raţionamentul, fără să se tulbure cîtuşi de puţin :

— Numai dacă mărim la maximum cercul suspecţilor putem să eliminăm, să preîntîmpinăm orice eventuală surpriză.

— În cazul acesta, spuse Tic, nemulţumit că nu dibuie gîndul Luciei, cel mai bun lucru ar fi să suspectăm pe toţi oamenii din oraş, pe excursionişti (sînt o grămadă), pe saltimbanci, adică şi pe toţi cei de la bîlci. Unul din ei tot trebuie să fi dat lovitura.

Diversiunea lui Tic nu avu nici un efect asupra Luciei. Rămînea în continuare impasibilă.

— Mai este un posibil suspect, la care nu v-aţi gîndit. În afară de voi, n-a mai pătruns nimeni în muzeu, între nouă fără şapte minute şi nouă fără trei minute ?

— Absolut nimeni ! răspunse Tic, culegînd şi aprobarea celorlalţi. Nici o muscă.

— Dar tocmai tu, Ticuşorule, ai dovedit contrariul în informaţiile pe care le-ai dat. Cel de-al şaselea suspect nu e o plăzmuire a imaginaţiei mele. Tu ni l-ai făcut cadou. N-ai spus tu că după ce directorul, la ora nouă fără patru minute, a vorbit cu paznicul (mi se pare că-l cheamă Ilie), acesta din urmă a intrat în muzeu, după ce mai întîi a descuiat uşa ?

— Aaaaa ! se auziră mai multe exclamaţii de surpriză.

Imediat însă veni şi replica dată în numele tuturor de Maria :

— Ştim că a intrat în muzeu, Lucia. Dar a intrat ca să ne dea pe noi afară... Probabil în urma indicaţiilor directorului. El nici n-a ajuns pînă la vitrină, acolo unde se aflau statuetele.

— Asta-i problema! apăsă Lucia cuvintele. A ajuns pînă la vitrină sau nu?

— E absurd! interveni brusc Ionel. Chiar dac-a ajuns pînă la vitrină, nu putea s-o vadă altfel decît goală. Aşa cum au văzut-o Ioana, Maria, bunica şi Dan. Mai mult. Faptul că n-a dat alarma înseamnă că n-a ajuns pînă acolo.

— Sigur că da! întări Ioana. Noi am văzut vitrina goală. Dacă şi el o vedea la fel, în urma noastră, nu era obligat să dea alarma?

— Da! Da! se încăpăţînă Lucia. Cînd a văzut vitrina? După ce-aţi trecut voi prin faţa ei, sau înainte de asta? Sau mai bine răspundeţi: cine dintre voi l-a văzut intrînd pe uşa muzeului? Sau măcar amintiţi-vă de unde venea, din ce direcţie, în momentul cînd v-a cerut să ieşiţi!

Dan, Ioana şi Maria schimbară priviri interogative. Nici unul nu-şi amintea să-l fi văzut pe paznic în momentul cînd intra pe uşă, nici unul nu-şi amintea să-l fi văzut din ce direcţie venea în clipa cînd i-a acostat. Se pomeniseră cu el, în spate, pe neaşteptate. Parcă ieşise din pămînt.

— Dacă mai întîi a trecut pe lîngă voi, continuă Lucia, a ajuns în aripa cealaltă, îndemnat de un motiv oarecare: să vadă dacă mai este lume, să inspecteze vitrina şi abia apoi s-a întors ca să vă anunţe că muzeul se închide?

— Fac o obiecţie! se repezi Ionel. După spusele lui Tic, de la intrarea paznicului în muzeu, adică după ce a descuiat uşa, şi pînă la ieşirea voastră, s-au scurs în total două minute, să zicem două şi jumătate, sau chiar trei. Avea el răgazul să golească vitrina? Adică să treacă tiptil pe lîngă voi, să sesizeze o situaţie favorabilă de acţiune, în aripa cealaltă, să scoată statuetele, să le ascundă, sau să le împacheteze, şi apoi să se întoarcă la voi?

— Cînd ai cheia la tine, orice încuietoare e un fleac, zise Tic cam iritat. V-am mai spus doar. Şi ce vă uitaţi la mine? Duceţi-vă cu cheia în mînă, să descuiaţi bufetul din hol şi să luaţi de acolo cinci pahare aranjate frumos, cu spaţii goale între ele. Nu ştiu de ce voi vă imaginaţi, gîndindu-vă la vitrină, o casă de fier? Încercaţi şi faceţi experienţa pe care v-am propus-o. Eu, dacă-mi daţi cheia, fac

să dispară cele cinci pahare în cinci secunde. Asta, chestia asta cu timpul nu e o problemă. Totul e să ai cheia.

— Te înţeleg, Tic, îi spuse Ionel. Dar, recunoaşte şi tu, trebuia să-l servească un concurs de împrejurări foarte favorabil. Să treacă pe lîngă voi neobservat, să nu-l vadă nici ceilalţi din aripa dreaptă. Oricît ar fi premeditat el furtul, putea să se bizuie pe un asemenea concurs de împrejurări?

Argumentele lui Ionel erau foarte convingătoare. Le acceptaseră toţi prin tăcere... Adică aproape toţi. Pentru că Lucia zîmbea atît de ironic!

— Tu, Ionel, nu faci decît să întăreşti presupunerile mele, îi replică Lucia. Concursul de împrejurări pe care l-ai etalat tu îi era necesar pentru... finalizare... mai bine zis pentru confirmarea furtului, nu pentru comiterea lui. Pentru că, dragii mei, el era singurul om care nu risca nimic. Chiar dacă l-aţi fi văzut trecînd pe lîngă voi, chiar dacă l-ar fi văzut cineva umblînd la vitrină, chiar dac-ar fi fost văzut cînd scotea şi ascundea statuetele! Cui i-ar fi trecut prin cap că în faţa lor se comite un furt? Ce-ar fi gîndit oricine? Paznicul muzeului îşi îndeplineşte îndatoririle! Nevăzut însă de nimeni, nici trecînd în aripa dreaptă, nici umblînd la vitrină, nici revenind în aripa stîngă, ceea ce putea fi considerat de oricine o îndatorire se transforma în cea mai abilă şi mai premeditată lovitură. Iar alibiul lui era inatacabil. Asta e situaţia!

— Extraordinar! se minună Ioana, exprimînd cum nu se putea mai bine starea tuturor.

— Iată, în sfîrşit, suspectul numărul unu! spuse Dan în codul pe care îl cunoaştem atît de bine. Asta nu mai are nevoie să împartă cu nimeni locul întîi.

— E o simplă presupunere, se retrase modestă Lucia. M-am gîndit că n-ar fi bine să pierdem din vedere şi această posibilitate. Prin urmare, lista suspecţilor se măreşte... Sau, mai bine zis, mi se pare că se încheie.

— Chiar paznicul muzeului? se întrebă cu voce tare Maria. Numai la el nu m-aş fi gîndit. Deşi el era cel mai în măsură să-şi procure cheia, să pîndească momentul cel mai favorabil pentru punerea în aplicare a planului său, pentru a face să planeze bănuiala furtului nu asupra lui, pentru că alibiul lui e într-adevăr inatacabil, ci asupra altor cinci persoane.

— Asupra altor nouă persoane, adăugă Ionel. Pentru că voi vă scoateţi din cauză. Alţii însă nu v-ar fi scos atît de lesne.

— Staţi să ne mai gîndim puţin asupra alibiului, spuse Dan, reluîndu-şi rolul său de om simplu. De ce să nu cadă vina pe el ? Putea fi acuzat că a luat statuetele după închiderea muzeului !

— Cum după închiderea muzeului ? sări Tic. Păi n-a dus imediat cheile la director ?

— Şi nu sînt doi oameni în permanenţă de pază acolo ? interveni şi Ioana. L-ar fi văzut moş Costache, dacă intra după închiderea muzeului.

— Ne batem cu morile de vînt, spuse Lucia. La orice cercetări — şi el, închipuindu-ni-l făptaş, ştia lucrul acesta — se afla imediat că tanagralele au dispărut între ora nouă fără şapte minute şi ora nouă fără trei minute. Pentru că la ora nouă fără opt minute directorul le-a văzut, iar la ora nouă fără trei minute, voi nu le-aţi mai văzut. El, cu alibiul lui, era imediat scos din cauză. Voi... tu, Maria, şi voi, şi bunica îi baraţi drumul spre lista suspecţilor.

— Este ! acceptă Dan. Ai păşit cu dreptul, Lucia. Într-un timp foarte scurt...

— Nu te grăbi, Dan ! Eu n-am făcut altceva decît să închei lista suspecţilor, v-am mai spus.

— Stai ! sări Tic. Mai este un fapt. De ce, după ce-a vorbit cu directorul, a mai intrat în muzeu ?

— Ca să vă dea pe voi afară ! îi ripostă Dan.

— Ba nu ! se împotrivi ciufuliciul. Ca să-şi pună planul în aplicare. Putea foarte bine să se ducă la celălalt paznic, la moş Costache, sau numai să strige la el, că nu era mare distanţă, să-i spună acestuia să închidă muzeul.

— E şi acesta un raţionament, spuse Lucia. Dar eu din clipa asta mă opun la orice gradaţii şi mai ales la orice ochelari... de cal. Dacă ne uităm într-o singură direcţie, putem să ajungem la un eşec cumplit. Paznicul e un suspect ca oricare altul. Dacă nu ne intră asta în cap... Ia gîndiţi-vă puţin ! Ce-a căutat în fiecare zi la muzeu tînărul acela cu cicatrice ? Şi mereu în faţa vitrinei, cum spunea celălalt paznic pe care l-a descusut Tic.

— Nu eu l-am descusut, se apără Tic. Adică l-am descusut prin intermediul unui... unui elev de-al meu.

— N-are a face, continuă Lucia. Ce-a căutat o săptămînă în şir acolo ? S-ar putea ca nici să nu fie din acest oraş.

Un simplu vizitator. Moş Costache nu-l cunoaşte. Şi e paznic la muzeu de douăzeci de ani. Adică de cel puţin douăzeci de ani locuieşte în acest oraş. Ce-a căutat acolo ? Poate că s-a gîndit tot timpul cum să pună mîna pe tanagrale. Şi la momentul oportun, adică găsind momentul cel mai prielnic, a acţionat, după ce în prealabil şi-a confecţionat sculele necesare... De ce să nu fie mai suspectat decît paznicul, sau cel puţin la fel ca acesta ?

— Mai că aş înclina să-l trec din nou primul pe lista suspecţilor, spuse Dan convins pe deplin, în rolul pe care şi-l asumase, de noile argumente ale Luciei.

— Şi artista ? izbucni Maria. Ea ce cusur are ? Să zicem că prima dată a venit ca tot omul să viziteze muzeul. A doua oară, ca să revadă un obiect, sau poate mai multe, care i-au plăcut în mod deosebit. Dar a treia oară pentru ce-a venit ?

— Te pui tu cu artistele ! rîse Ionel. Poate că nu-s ca toţi oamenii. Cine ştie ce gînduri li se pot aprinde în cap, cu totul pe neaşteptate, cine ştie ce sentimente le pot scurma...?

— Tocmai de-aceea, îl întrerupse Maria. Cine ştie ce gînduri, cine ştie ce sentimente... au încolţit-o. Eu nu zic că n-ar fi putut să viziteze muzeul de trei ori... Unii privesc mai pe îndelete un obiect. Dar chiar de trei ori la rînd, o seară după alta... mi se pare cel puţin suspect.

— Moş Costache spunea că tot prin preajma vitrinei îşi găsea de lucru, îi sări Tic în ajutor.

— Vedeţi ? întări Lucia. Maria are dreptate. Atîtea argumente logice şi psihologice se pot aduce în sprijinul ipotezei ei !

Dan se uita cu oarecare bănuială la Lucia.

— Eu am impresia, scumpa mea, că tu vrei să-l treci pe fiecare suspect, pe rînd, în capul listei, şi făcînd asta, îmi nenoroceşti rolul. Nu-mi mai laşi nici o posibilitate de acţiune, nu-mi dai prilejul să uit acel amănunt, lucru atît de posibil omului simplu pe care-l interpretez, sau acel personaj care ar oferi brusc, eclatant şi uluitor cheia pentru descifrarea enigmei. Ce surpriză mai poţi să-mi aduci ?... Şi mie îmi trecea prin cap, în momentele cînd îmi închipuiam că voi deveni autor de romane poliţiste, să scriu o carte în care numele făptaşului, ca urmare a unei demonstraţii logice foarte riguroase, să apară abia pe ultima pagină, el fiind existent în roman ca personaj, dar nimeni să nu se gîndească

pînă la ultima pagină la el. Bineînţeles, ultima pagină trebuie să aibă cinci rînduri. Şi îmi mai trece prin cap să dau cititorilor cheia cu care se dezleagă întreaga enigmă chiar în ultimul rînd al cărţii, ea fiind însă existentă în multe din paginile cărţii... Tu ai pornit un asemenea atac, încît, folosindu-mă de datele pe care le oferă aventura noastră, n-aş putea în nici un caz să scriu o asemenea carte.

Oare Dan avea dreptate ?

3

— Eşti prea pretenţios, Dan, i se adresă Lucia. Surpriza nu trebuie să se bazeze pe inducerea în eroare a cititorului... Nu mă întrerupe ! Ştiu ce vrei să spui. Că eşti hotărît, în cartea ta imaginară, să nu abandonezi nici o clipă de la logica faptelor. Pe undeva, însă, tot vei strecura nişte amănunte de natură să deruteze, cu multă abilitate, raţionamentul cititorului.

— Nu ! se opuse Dan. Mă gîndesc că orice fapt poate fi privit din mai multe unghiuri. Şi mai cred, e opinia mea personală, că un adevăr, un adevăr adevărat, poate fi urmărit, fără greşeală, în procesul lui, adică în retrospectivă, prin două raţionamente opuse, însă perfect valabile. Cu această metodă aş scrie acea carte despre care v-am vorbit. Bineînţeles, e un vis al meu, mai degrabă o teorie, o fantasmă...

— Hai să lăsăm fantasmele astea, propuse Ionel. Să revenim mai bine la oile noastre.

— Eu însă îmi voi păstra mai departe rolul, anunţă Dan.

— Da, să revenim la problema noastră, fu şi părerea Ioanei. Cum ne comportăm faţă de cucoana cu joben ?

— Cum să ne comportăm ? răspunse Lucia. Aşa cum ne comportăm cu toţi ceilalţi. În privinţa ei, cred că Dan are dreptate. Ea este poate singura persoană care putea să scoată, fără să atragă atenţia nimănui, statuetele din muzeu. Dacă sîntem de acord că încăpeau în pălărie, şi se pare că aţi ajuns la această concluzie. Dacă e făptaşă sau o simplă complice... aceasta ne-o va spune viitorul.

— Şi artista ? se interesă Maria. Oare a fost o simplă figurantă ?

— Figurantă a fost, în orice caz, la începutul carierei sale, încercă Dan să înveselească asistenţa. Pe deasupra, a mai jucat şi rolul unei hoaţe, pe scenă, aşa că nu ar fi chiar atît de străină într-un astfel de rol, în viaţă...

— Şi omul în gri ? întrebă Ioana, amintindu-şi cu cîtă ardoare susţinuse culpabilitatea lui, nu cu mult timp înainte.

— Aici nu mai e nimic de adăugat, zise Ionel. L-aţi sucit pe toate feţele. E foarte misterios şi dacă ne gîndim că e necunoscut în oraş... Pornesc tot de la faptul că paznicul nu-şi aminteşte de el... Un om cu înfăţişarea lui nu putea să nu atragă atenţia, chiar dac-ar fi numai de o săptămînă-două în oraş... Ce căuta el acolo ? Şi-apoi la iarmaroc... Nu s-a interesat de statuia aceea...?

— Discobolul lui Fradaburidi ! îl ajută Tic.

— Tocmai. Vă repet. Mi se pare foarte misterios. Să nu uităm că a mai fost o dată la muzeu...

Se crezu dator şi Tic să intervină cu o părere :

— Şi să nu uităm că poartă nişte ochelari cu ramele groase de un deget, cu nişte lentile prin care nu i se văd ochii... şi cu o barbă, şi cu nişte mustăţi care pot să nu fie adevărate. Şi ţine aproape întotdeauna batista la faţă... Aşa !

— Şi cu scheletul ce facem ? întrebă Ionel.

— Sau îl facem complice cu cineva, sau îl scoatem de pe lista suspecţilor, spuse Dan, jumătate în glumă, jumătate în serios.

Tăcu subit. Îi venise un gînd în minte şi voia, mai înainte de a şi-l dezvălui, să-l limpezească.

— Faptul că e beţiv nu-l absolvă, se înflăcără Ionel. Beţia a devenit, poate, pentru el o stare firească. Sînt cazuri de beţivi care au făcut lucruri de geniu. Excepţii, bineînţeles. Dar de ce să nu fie şi beţivul nostru o excepţie ? S-a întîlnit şi el cu un moment extraordinar. Şi a acţionat cu atîta siguranţă şi inteligenţă, cum alţii poate n-ar fi fost capabili.

— Moş Costache, adăugă Tic, spunea că în tinereţea lui, maiorul, pe atunci nu ştiu ce grad avea, putea să vorbească latineşte. Amănuntul ăsta am uitat să vi-l spun. Cred că e singurul pe care l-am uitat, se scuză ciufuliciul.

— Cu atît mai mult ! reveni Ionel. Nu putem în nici un caz să-l ştergem de pe lista suspecţilor, cum ai spus tu, Dan, chiar dacă singurul motiv ar fi acela că în momentul dispariţiei tanagralelor era în muzeu. Dar, după cum vezi, se adaugă şi alte argumente... de ordin logic şi psihologic.

Dan se trezi din meditaţia lui îndelungată :

— Ştii ce, Ticuşorule ! Parcă spuneai că mai era cineva în muzeu, dar că a plecat înainte ca tu să fi fost dat afară ?

— Aaaa ! îşi aminti ciufuliciul. Atletul ! Şi ce vrei tu să insinuezi ?

— Pentru că plecînd înainte, răspunse Dan, vrem-nu vrem, îl scoatem din cauză... Atunci de ce să nu-l punem în legătură cu scheletul ? El a organizat ceva pe-acolo, prin muzeu, iar scheletul a acţionat. Adică au lucrat în complicitate. Mie mi se pare foarte plauzibilă şi ipoteza asta...

— Nu mă opun din principiu la ea, spuse Maria. Dar ca să nu ne irosim eforturile în vînt, trebuie să precizăm cîteva lucruri. Şi cel mai important este : dacă atletul şi scheletul se cunosc. Adică dacă au organizat împreună acţiunea... Nu-mi închipui că ajungi pînă acolo, încît să le sincronizezi gîndurile şi acţiunile de la distanţă, spontan, separat unul de altul, fără o întîlnire prealabilă... Măcar o dată să se fi văzut, sau să se fi cunoscut foarte bine dinainte. Într-o afacere gravă ca aceasta, nimeni nu se dă pe mîna unui necunoscut...

— Uiţi că scheletul e un beţiv ? persevera Dan. Cu unul de teapa aceasta poţi să faci oricînd un tîrg. În jumătate de oră. Atletul a deschis vitrina, adică a descuiat-o şi a plecat, pentru a ieşi din cauză. Celălalt, într-un moment prielnic, a scos tanagralele din vitrină şi a plecat şi el...

— Devenind prin aceasta unul din suspecţi, îl întrerupse Lucia. Adică s-a înscris cu forţa pe lista suspecţilor.

— Parcă el ştia lucrul acesta... spuse Dan. Ce ştia el ? Beţiv cum e, a devenit un simplu instrument.

Toţi acceptară că ideea lui Dan are o doză de logică. Ioana veni prima cu întrebarea :

— Atunci putea să devină instrumentul oricui. Nu numai al atletului. Un fel de pradă azvîrlită fără nici o milă.

— Cam aşa, începu Dan să traducă. Eu îţi deschid vitrina şi mă car. Am nişte treburi importante. Tu iei statuetele, cînd îţi dai seama că nu te vede nimeni. Dacă te prinde (asta autorul combinaţiei o spune în gînd), treaba ta. Nu te-am văzut, nu te-am cunoscut. Dacă nu te prinde (tot în gînd), ne întîlnim la ora cutare, în locul cutare (asta cu voce tare). Bravo, nenişorule ! (apoi tot în gînd) Cît să-i dau ? Un pol ? Cincizeci ? O sută ? (apoi cu voce tare) Ţine, nenişorule ! Să-ţi cumperi cîteva sticle cu rachiu. E prea mult pentru hîrburile astea mutilate. Ai văzut doar şi dumneata cum arată ! Nişte jucării puţintel mai vechi... Pe urmă, adio ! Nu te-am văzut, nu te-am cunoscut. Dacă tipul respectiv umbla deghizat, ia spuneţi-mi ! Cum o să se apere beţivul ? Poate să ţipe oricît, poate să spună oricui că a fost un simplu instrument. Eu cred că nici n-ar şti ce să spună. S-ar bîlbîi şi gata ! O să-i curgă vorbele în neştire. N-o să poată să scoată nimeni nimic de la el. Şi cine-ar putea să-i dea crezare ? O să-şi mai amintească el ceva ? Nici nu se putea un personaj mai ideal, în stare să devină oricînd instrumentul cuiva. Conştient... sau mai degrabă, sau în primul rînd, inconştient. Să căutăm, prin urmare, pe cel care l-a folosit. De aceea mă gîndesc să-l introducem pe lista suspecţilor şi pe atletul lui Tic. Dixi !

Ciufuliciul nu numai că nu era de acord cu Dan. Vorbăria acestuia, teoriile, ideile lui care loveau în ultimă instanţă în cunoştinţa lui simpatică de la bîlci, îl iritau nevoie mare.

— Eşti un caraghios ! îi spuse el oratorului, în lipsă de orice argument logic. Atunci de ce să nu ne gîndim şi la borţos ? Şi la Ursu... Şi la Hanibal ?... Eşti un caraghios, şi Ioana are dreptate. Asta-i !

Abia după ce termină de vorbit, Tic îşi dădu seama că-i spusese Ioanei pentru prima dată pe nume. Şi ca în urma unei înţelegeri tacite, a unui pact nevăzut, semnat atunci, interveni şi ea :

— Şi eu sînt de părerea lui Tic. Şi v-am mai spus asta. Numai că el, exagerînd, a demonstrat la ce implicaţii absurde poate duce teoria lui Dan.

— Am impresia că nu pe mine vreţi să mă convingeţi. Parc-aţi fi în slujba unui autor care vrea să adoarmă, la un moment dat, vigilenţa cititorilor... Treaba voastră !... Numai să-mi răspundeţi la întrebarea asta : Ce căuta atletul la muzeu ?... După cîte mi-am dat seama, el are ce are cu bîlciul. Şi cu toate astea, a renunţat la bîlci şi a venit la muzeu...

— Şi noi n-am făcut la fel ? îi răspunse Maria.

— Nouă... parcă ne-a întocmit altcineva programul, insinuă Dan. Dacă era după noi, am fi preferat bîlciul. Nu-i aşa, Tic ?

— Nu ! Nu-i aşa !... Nu ne-am fi dus la bîlci, chiar dacă n-am fi avut program de muzeu. Da !

— Tocmai tu spui asta ? Te credeam mai...

— Nu mă interesează cum mă credeai tu! Pentru că ești un uituc. Nu-ți mai aduci aminte că ieri a plouat? Ai uitat vijelia! Aha! Sigur că da! Dac-ai stat tot timpul cu capul înfofolit... Ieri seară n-a fost bîlci... Așa, ca să știi... M-am uitat pe geam de cîteva ori. Nu era nici o lumină aprinsă. Cred că era un glod pînă la genunchi...

— Mă retrag... și-mi retrag intenția de insultă, spuse Dan, ridicînd mîinile în sus. Într-adevăr! Cred că aseară bîlciul a fost închis... Pentru renovare... Nu-i așa, Ticușorule?

Ciufuliciul se îmbună:

— Bine... Prin urmare, atletul a venit la muzeu, pentru că nu avea ce face...

— Sau pentru că avea o treabă specială, sugeră Ioana.

— De aceea a plecat înainte de a se închide muzeul? întrebă Tic. Dac-ar fi rămas în preajma clădirii, l-aș fi zărit, sau poate m-ar fi zărit el... Și cred c-am fi schimbat cîteva vorbe, așa cum ne-am obișnuit. A plecat așa cum au plecat și alții înaintea lui.

— Mi se pare că evadăm, că ieșim din subiect, zise Ionel.

— Ba nu! se amestecă Lucia în vorbă. Nu facem altceva decît să dăm o undă de claritate faptelor și personajelor. Dar ca să concentrăm discuția, înainte de a trece la acțiune, eu zic să ne gîndim și la schelet ca la un suspect: complice sau autor. S-a făcut atîta risipă de argumente, și de interpretări, și de presupuneri, că n-a ajuns cu nimic mai prejos decît celelalte personaje... În ceea ce privește atletul... Cred că aici ne lipsește un amănunt. (Lucia se uită la Tic.) Încă nu știm dac-a mai fost sau nu la muzeu. E foarte greu de imaginat că, fără să fi mai fost acolo, chiar de la primul lui contact cu muzeul, să găsească imediat mijlocul de a deschide vitrina, sau dacă a găsit-o deschisă, să-și ochească imediat un complice sigur printre cele cinci persoane, care să-i urmeze întocmai indicațiile. Să nu uităm că nici scheletul n-a mai fost pînă ieri la muzeu. Spun asta, gîndindu-mă că am putea să-l considerăm pe schelet inițiatorul furtului, fără ca prin asta să-l scoatem din rolul care i se potrivește, teoretic, cel mai bine, și anume acela de instrument. În clipa cînd vom ști (Lucia se uită din nou în direcția în care stătea Tic) dacă atletul a mai vizitat muzeul, atunci vom lua în considerație și posibilitatea unei colaborări dintre el și schelet, sau dintre el și oricare alt personaj care se afla acolo.

— Aflu eu... și chiar foarte repede, se angajă imediat Tic.

— Pînă atunci, continuă Lucia, să ne îndreptăm atenția spre cele șase persoane pe care le-am trecut în revistă. Dacă directorul, care a văzut ultimul statuetele, n-a dat alarma... Nu! Nu! Vreau să plec de la faptul aproape sigur că directorul a văzut ultimul statuetele, ca să fixăm ora furtului...

Lucia nu mai avu vreme să-și termine fraza. Ioana, amintindu-și parcă un anumit lucru, sări în sus și făcu un gest de tăcere cu mîinile:

— Acum știu! Mi s-a limpezit gîndul. M-a mai fulgerat o dată, dar ei nu m-au lăsat. S-au repezit asupra mea, m-am intimidat și l-am pierdut pe drum. Da, da! Eu zic să nu plecăm de la faptul că ultimul om care a văzut statuetele a fost directorul!... Vă rog, ascultați-mă!... Iar vreți să-mi spuneți că, bineînțeles, hoțul n-a putut să opereze cu ochii închiși. Nu! Nu-i vorba despre asta. Oare nu putem să aflăm pe adevăratul făptaș, adică pe autorul furtului... nu putem să-l aflăm mult mai repede și mai ușor, dacă știm persoana care a văzut ultima dată statuetele? Poate că după director le-a mai văzut cineva... Și apoi altcineva... Ei bine, cine-a fost ultimul?

— Ultimul a fost cel care le-a scos! accentuă Dan.

— Foarte bine! acceptă Ioana. Dar înaintea lui nu le-a văzut altcineva? Între ora nouă fără opt minute și ora nouă fără trei minute? Cei care le-au văzut în acest interval nu ies automat din cauză? Și, prin eliminare, nu ajungem astfel la o listă de suspecți mult mai restrînsă? Poate chiar de-a dreptul la făptaș?

Lucia, de obicei atît de calmă și de închisă, se înviorase ca un copil. Ideea Ioanei o cucerise cu totul.

— Bravo! spuse ea. Ideea ta e grozavă! Ba nu! E extraordinar de utilă! E exact ceea ce ne trebuia în clipa de față... Cine a văzut ultima dată statuetele? Așa vom ajunge să eliminăm rînd pe rînd suspecții, apropiindu-ne tot mai mult de făptaș.

— Chiar atît de ușor nu va fi, își destăinui Maria gîndurile. Pentru că nu toate persoanele de acolo au stat cu ceasul în mînă, pentru a vedea ora la care s-au uitat ultima dată la vitrină. Dacă n-ar fi această durată de timp foarte redusă în care s-a comis furtul, aceste cinci minute... ehei! cît de simplu ne-am descurca aplicînd această idee. Din păcate...

Şi Maria rostise un adevăr greu de atacat. Entuziasmul Luciei scăzu. Se vedea aceasta pe faţa ei. În locul bucuriei nestăpînite de adineauri, chipul ei împrăştia un aer de gravitate, de concentrare, de meditaţie.

— Da, da... încuviinţă Lucia. Ceea ce ni se părea acum cîteva clipe foarte simplu şi uşor se complică rău de tot. Maria are dreptate. Cine va şti ora precisă, minutul, fracţiunea de minut la care s-a uitat la vitrină ?... Da ! Durata asta scurtă de cinci minute e un blestem. Şi chiar dacă, din întîmplare, despărţindu-se de vitrină, s-au uitat la ceas şi îşi amintesc ora la care s-au uitat şi o aflăm, de unde vom şti noi că mergeau bine ceasurile lor ?... Nu şi le-au potrivit toţi după ora exactă... Foarte complicat !

— Poate că unii au mania să se uite la ceas şi să-şi memoreze ora cînd au văzut sau cînd n-au văzut ceva, spuse Dan mai mult în glumă.

— Unii... unul, îl luă Lucia în serios. Dar ceilalţi ? Trebuie să aflăm ora asta blestemată, slujindu-ne poate de alte detalii. Cum erau grupaţi în muzeu ? Ce anume obiecte priveau ? Poate că unii discutau între ei, comentau ceva... Se pot confrunta spusele lor şi astfel ies din cauză... Bineînţeles, dacă ideea unei complicităţi ni se pare absurdă. Pentru că, de obicei, aşa se fabrică alibiurile. Două persoane pot spune că la ora cutare, ora crimei, au fost împreună în locul cutare. Gata ! Se strecoară în afara cauzei... Cît mai multe amănunte cu privire la mişcarea şi la relaţiile dintre cele cinci personaje în acele blestemate cinci minute trebuie să aflăm. Pentru ca, adunînd datele, să ne formăm o părere generală, comună, asupra situaţiei şi să aplicăm eficient metoda eliminării. Nu ?

Nu mai era nevoie de alte îndemnuri. Fiecare era în muzeu şi încerca să se plaseze în pielea unuia din cele cinci personaje, pentru a-i veni mai uşor să se descurce cu întrebările atunci cînd se va afla, aievea, în faţa lui. Da, da. Tinerii se gîndeau la acţiune, mai ales că ştiau încotro, cum şi cu ce scop urmau să-şi înceapă acţiunea. Vremea întrebărilor trecuse. Aşa credeau ei, sau aşa sperau. În orice caz, simţeau că vehiculul care le depozita întrebările se apropia de capul liniei. De fapt, făcea o simplă escală. Dar asta n-are nici o importanţă.

Mai rămînea o problemă : repartizarea sarcinilor, cum îi plăcea Luciei s-o numească. O problemă de loc uşoară, pentru că intrau în joc atîtea gusturi şi temperamente.

Înainte de a se trece concret la repartizare, începuseră să se aprindă conflictele. (E drept, deocamdată în priviri.) Lucia procedă însă cu atîta iscusinţă, sau mai bine zis cu un asemenea simţ al realităţii, că se auziră doar cîteva bubuituri, şi acestea surde, nu izbucni, aşa cum se speriase ea, o furtună, o vijelie. Autorul moral al celor cîteva bubuituri era, bineînţeles, Tic. Fusese cuprins de o asemenea frenezie cînd auzise cuvintele : „acţiune“, „investigaţii“, „urgenţă“, „orientare“, că la fiecare întrebare se repezea, cu o sinceritate incontestabilă, cerînd să i se încredinţeze neapărat lui sarcina respectivă. Se domoli (însă nu în întregime), cînd i se atrase atenţia că prin comportarea lui îşi subestimează prietenii. O anumită rîcă faţă de Lucia (autoarea remarcii) rămase în sufletul cîrnului simpatic şi neastîmpărat.

— Nu uita, i se adresă Lucia, că tu trebuie să afli şi dacă atletul a mai vizitat muzeul.

— Pot să mă duc să-l întreb acum, direct, îi ripostă el. Ce, e mare lucru ?

Imediat interveni Ionel, cu un gînd care-l păştea de mai mult timp şi pe care vorbele lui Tic i-l amintiseră :

— Mai e ceva ! Ca în toate întîmplările noastre, trebuie să păstrăm cel mai strict secret. Nimeni nu trebuie să afle, nimeni nu trebuie să bănuiască măcar intenţiile şi acţiunea noastră. Să ne prefacem preocupaţi de altceva. Aici, fiecare îşi poate da frîu liber fanteziei. Să aplicăm cu grijă metoda noastră, a cireşarilor : prudenţă şi curaj... Să nu ne pomenim, din pricina unei neghiobii, ridicoli în ochii oamenilor.

— În cel mai rău caz, îl linişti Dan, ne alegem cu un exerciţiu de logică. Cine ştie la ce ne va folosi cîndva acest lucru ! Vorbesc tot cu glasul personajului pe care-l interpretez. Iar mă gîndesc la cartea mea imaginară. Trebuie să-i dau şi această posibilitate cititorului. Să-şi închipuie că tot ce se întîmplă e un simplu exerciţiu de logică. Că nu va ieşi nimeni rău pînă la urmă. Totul a fost o farsă. Detectivul sau detectivii au ajuns ridicoli, iar autorul un farsor. Să ne închipuim că noi am fi eroii cărţii. Oare nu ne paşte ridicolul ?

— Of ! Ce rău îmi pare că n-ai scris cartea asta ! se jelui Tic. M-aş fi depărtat la zece metri de tine şi ţi-aş fi aruncat-o exact în creştetul capului. De aproape nu te-ar fi durut...

Dan îi întinse mîna lui Tic în semn că-i acceptă gluma. Şi astfel pericolul unei certe sau al unei simple digresiuni

se îndepărtă. Iar Lucia izbuti — cu nu ştim cîte minute mai devreme, pentru că nu ştim cît ar fi durat evadarea de la subiect — să amintească încă o dată sarcinile fiecăruia.

Tic urma să se ocupe de omul în gri ; Maria de artistă ; Ionel de schelet ; Ioana de cucoana cu joben ; Dan de omul cu cicatrice. Lucia rămînea permanent de gardă, pentru a primi rapoarte şi pentru a repartiza, dacă era cazul, noi sarcini, pe baza rapoartelor primite. Sediul cartierului general al cireşarilor era chioşcul din mijlocul grădinii.

Cel mai fericit dintre toţi era Tic. Descoperise o lacună în planul de repartizare al sarcinilor, dar îşi propuse să tacă mîlc. Ca şi cum i-ar fi simţit gîndul, Ionel întrebă :

— Şi Ilie, paznicul chel şi fioros ?

— Rămînerea sau scoaterea lui de pe lista suspecţilor, îi răspunse Lucia, ţin într-o măsură hotărîtoare de ceea ce vom afla de la ceilalţi. Şi apoi, pe el ştim unde să-l găsim, ştim de unde şi cum să-l luăm. Cel puţin aşa cred eu.

Ciufuliciul se întristă. Dar cînd îl văzu pe Dan holbînd ochii spre cer şi ridicînd din umeri ca un neajutorat de soartă, se învioră iarăşi. Cum îl va descoperi Dan pe omul cu cicatrice, unde îl va descoperi, cînd nimeni nu-i cunoaşte identitatea ? Tocmai Dan rămăsese să ia legătura cu cel mai enigmatic personaj.

Tic îi făcu un semn de complicitate cu ochiul. Dan îl înţelese. Aşa că nimeni nu porni nehotărît la marele examen.

CAPITOLUL VI

1

Ioana se gudură aproape un sfert de oră pe lîngă bunică-sa, risipind ca niciodată complimente, manifestînd ca niciodată bunăvoinţă, arătînd ca niciodată docilitate. Bătrîna era sigură că nepoata sa, pe care de altfel o iubea cu dragoste neţărmurită, observase simpatia şi căldura cu care o primise pe Lucia, şi urmărea prin purtarea sa nouă s-o recucerească. De aceea rezistă atîta timp la asalturile ei sentimentale. Convingerea ei se întări şi mai mult cînd Ioana aduse vorba despre pian.

— Ştii ce rău îmi pare, bunicuţo, că am renunţat la pian ? Îmi pare atît de rău că nu te-am ascultat atunci...

Cum să nu-şi amintească bunica ! Cît o bătuse la cap şi pe ea şi pe mama ei, care-i luase apărarea ! Numai că acel „atunci" era atît de îndepărtat ! Şapte sau opt ani trecuseră. Opt ani ! Era pe vremea cînd se construia clădirea teatrului. Cum să nu-şi amintească ! Profesoara de pian stătea chiar vizavi de teatru. De cîte ori n-o dusese şi n-o adusese pe Ioana de acolo ! Nu-i spusese ea : „Învaţă, fetiţo ! Învaţă pianul ! Cine ştie ! Mîine-poimîine, vei da şi tu un concert. Poate chiar în sala asta care se construieşte acum..." Ioana, nu ! Încăpăţînată ca întotdeauna, nu voia să facă un lucru la care era silită.

— Am ştiut eu şi ţi-am spus atunci, îi răspunse bunica, ţi-am spus că odată şi odată o să-ţi pară rău şi o să-ţi smulgi părul din cap pentru că nu m-ai ascultat... Şi atunci aveai păr frumos ; toată lumea de pe stradă se oprea ca să te admire. Dar parcă mai frumos îl ai acum...

— Ştii, bunicuţo... Ca să nu mi-l smulg mai tîrziu... Nu spuneai matale ? „Mai bine mai tîrziu decît niciodată"... M-am gîndit că nu-i trecută vremea ca să învăţ pianul...

Cum să-ţi spun ?... Parc-aş fi neisprăvită... Prietenele mele, Maria şi Lucia, ştiu să cînte la pian... Iar eu...

— Acuma abia înţeleg... Va să zică asta era ? Ei, vezi ? De cîte ori ţi-am spus cît de important este pentru un copil să ştie să-şi aleagă prietenii ! Vezi cum te-au molipsit ? Ei, da ! Prietenii din acestea mai înţeleg şi eu. Să ştii că ai multe de învăţat de la Lucia... şi de la cealaltă, nu zic nu. Poţi s-o opreşti... poţi să le opreşti aici pînă la începerea anului şcolar... Să vezi cît de mult o să te iubească pe urmă bunica...

Ioana ar fi vrut să-i întrerupă sfaturile, dar îi era teamă că prin aceasta i-ar pierde bunăvoinţa. O lăsă să vorbească şi la prima pauză se şi repezi :

— Ştii, bunicuţo ! M-a cuprins o asemenea ambiţie, că aş începe chiar de astăzi să iau lecţii. Nu că mîine m-aş răzgîndi...

Ioana tăcu. Nu era rău, gîndi ea, să strecoare şi o mică ameninţare. Bătrîna crezu că sesizează un pericol şi o îmboldi imediat :

— Chiar azi să te duci la profesoară. Chiar acum. Vorbeşte cu ea ! Nu eşti la vîrsta cînd îţi mai trebuie dădacă. Du-te şi vorbeşte singură ! Te cunosc eu. Dacă-ţi dai cuvîntul o dată, nu ţi-l mai retragi... Îţi mai aminteşti unde stă ?... Iar în privinţa costului, asta nu te interesează pe tine...

Ultimele cuvinte abia le auzi Ioana. Era la poartă. Ştia că va trebui să se ocupe de nesuferitul acela de pian, dar marea aventură la care participa merita acest sacrificiu. Avea uşă deschisă la profesoara de pian ; putea să discute orice cu dînsa ; şi profesoara de pian era o femeie cam excentrică ; purta pălării ciudate şi una din ele avea forma unui joben ; şi această pălărie fusese zărită ieri seara, între orele nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute, în muzeul oraşului.

Ioana era o fată norocoasă. O găsi acasă pe profesoara de pian. Era singură, nu avea pe nimeni în vizită, nu avea nici un elev la oră. Îşi terminase chiar şi somnul de după-masă, care neîmplinit o irita foarte tare.

Nu se poate şti dacă profesoara era sau nu era în criză de elevi. Fapt este că o primi fără nici o rezervă, măcar de circumstanţă, pe Ioana în rîndurile viitorilor solişti. Îi vorbi cu mare căldură despre muzică, despre marele rol al interpreţilor, fără de care muzica n-ar exista, şi o întrebă pe

noua ei elevă dacă doreşte să înceapă imediat lecţiile. Fata se înfricoşă. Parcă plana un pericol în aer. Figura ei era însă copleşită de interes şi admiraţie cînd dădu răspunsul :

— Începem de azi... dar aş vrea atît de mult să-mi mai vorbiţi despre muzică ! Aş dori să faceţi din prima noastră oră, o oră de... o oră de... Nici nu ştiu cum să mă exprim...

Atinsă cu atîta duioşie în coardele sensibile, profesoara satisfăcu dorinţa elevei şi începu să-i vorbească încet şi emoţionat despre splendoarea şi rolul muzicii în univers. Ioana asculta fascinată, plimbîndu-şi fără întrerupere ochii de la un capăt la altul al camerei. Cerceta toate ungherele, lumina cu privirile ei cele mai întunecate colţuri, deschidea şi răscolea prin dulapuri, prin valize, prin sertare, chiar şi prin nişte cutii nevinovate de fondante. Ca să nu mai vorbim de bibelouri. Toate înduraseră privirea iscoditoare, nemiloasă, a viitoarei pianiste. Un singur gest şi ar fi sărit direct în braţele ei, pentru a-şi dovedi autenticitatea sau structura lor placidă, fără enigme, atît de dure şi de pătrunzătoare erau privirile ei. Mai toate bibelourile — destul de puţine de altfel — erau de porţelan şi reprezentau mai ales animale. Cîini, urşi, maimuţe, un hipopotam, un cal nărăvaş şi o veveriţă cu coada spartă la vîrf. (Avea ochi buni eleva !) Pe pereţii camerei erau agăţate cîteva tablouri : o natură moartă, un peisaj înfăţişînd un plop îndoit de furtună, capul unui copil cîrlionţat şi reproducerea unui car cu boi de Grigorescu (perioada albă).

Concluzia Ioanei era clară : profesoara nu era pasionată numai de muzică. Arta plastică nu era ultima dintre preocupările sale. Bibelouri, tablouri, ţesături în culori destul de fine, covoraşe de preţ, mobile vechi, sculptate cu artă... Dar ultimele trei categorii nu făceau parte din arta plastică, recunoscu ea. În acelaşi timp însă încercă să se convingă că nu are de-a face cu o persoană obişnuită. Toată atmosfera din camera aceea i se părea plină de mister. Pînă şi glasul profesoarei, catifelat, nuanţat, pînă şi vorbele ei care aduceau atîtea elogii artei muzicale i se păreau că izvorăsc dintr-un suflet enigmatic.

— Muzica, numai muzica, numai ea, draga mea, putea să creeze acest univers atît de fantastic, îşi termină profesoara pledoaria cerută, în slujba lui Euterpe.

„Univers fantastic ! gîndi Ioana. Prea e îndrăgostită de fantastic profesoara mea ! Mai bine îi ascultam conferinţa. Cine ştie ? aş fi aflat mai multe..."

Poate de aceea Ioana începu să-şi apropie pe ocolite profesoara de subiectul care o interesa. Se dovedi foarte abilă şi astfel izbuti, nu după multă vreme, să ajungă cu conversaţia la arta plastică (profesoara vădea cunoştinţe serioase), şi apoi ca un rezultat firesc, la podoabele pe care le conţinea muzeul.

— Chiar aseară am fost la muzeu, îi spuse Ioana, încercînd să-şi pună toată candoarea şi naivitatea ei în fraza aceea banală.

„Şi v-am văzut şi pe dumneavoastră", era cît pe-aci să continue, dar se opri la timp.

Spaima frazei nerostite încă n-o părăsise. Ce greşeală era să facă! I s-ar fi înfăţişat dintr-o dată profesoarei drept o martoră a faptei pe care aceasta o comisese. Cine ştie dacă ar mai fi părăsit vie acea locuinţă? Poate că într-una din cutiile cu fondante se aflau bomboane otrăvite. I s-ar fi oferit una, ea n-ar fi putut să refuze... Sau poate i-ar fi strecurat, pe neobservate, într-un pahar cu apă, numai o picătură de... Bine că tăcuse la timp!

— Şi eu am fost aseară la muzeu, îi zîmbi profesoara. Mi-a spus cineva că au sosit cîteva tablouri noi... Într-adevăr, foarte frumoase! O nouă donaţie a profesorului Neştian... Nu vrei o bomboană, draga mea?... Poate ţi s-a făcut sete...

— Nu... ştiţi... eu... se bîlbîi Ioana. Nu sînt obişnuită cu dulciurile... Iar apă nu beau decît la masă...

— Sau poate preferi alunele...?

„În alune n-are cum să strecoare ceva", gîndi Ioana.

— Da... Îmi plac foarte mult, rosti ea cu voce tare, şi rostea purul adevăr.

În clipa cînd le văzu însă pe masă, pline de sare, unele cam arse, într-un coşuleţ de argint foarte îmbietor, îşi propuse să nu le atingă nici măcar cu mîna.

— Ai văzut şi dumneata ultimele tablouri? o întrebă profesoara. Era unul, lîngă ieşire, o pînză de Schweitzer-Cumpăna, o frumuseţe... N-am putut să mă dezlipesc de ea. Dacă n-ar fi răsunat vocea paznicului... Se făcuse ora de închidere... Aş fi rămas acolo un ceas şi mai bine... Dar de ce nu te serveşti! Poţi să le spargi în dinţi; li se rafinează gustul...

Prin cîte emoţii trecea Ioana! Nu găsea nici o scuză şi apoi profesoara rostise o frază care-i făcuse inima cît un purice. Trebuia să ia imediat o hotărîre! Şi o luă.

— Oare de ce e atît de nepoliticos Ili... paznicul muzeului? Se poartă atît de urît cu vizitatorii!

— Probabil că are şi el ordine, dispoziţii... Nu poate să aştepte pe toţi vizitatorii. Mai erau şi alţii care, ca şi mine, ar mai fi rămas multă vreme în muzeu...

— Da?! întrebă Maria, uimită. Mai erau şi alţii?

— Aşa mi s-a părut... Cîteva persoane erau chiar lîngă mine. Nu ştiu cine, mi se pare o femeie, privea un portret nou şi îşi rostea comentariile cu voce tare. Nu e frumos, draga mea. Dacă s-ar apuca toţi spectatorii, în timpul unui concert, sau numai cîţiva, să-şi exprime comentariile cu voce tare, unde am ajunge?

— Era frumos portretul acela? se grăbi Ioana să întrerupă comentariul despre comentarii.

— Foarte frumos! Un cap superb de femeie. O candoare subtilă, rafinată în priviri, şi o duritate pe cale de a se naşte în colţul buzelor... Splendid! Dar asta nu înseamnă neapărat că trebuie să-l elogiezi în plin muzeu. Mai era un domn lîngă ea, care privea tabloul, însă mult mai rezervat.

— Domnul acela înalt, ca un... ca un... Domnul acela cu faţa foarte osoasă? izbuti cu chiu cu vai Ioana să găsească o expresie mai potrivită.

— Nu... Nu cred... Mi se pare că era un domn mai tînăr... Dar de ce nu te serveşti?

— Vă mulţumesc foarte mult, sînt foarte bine prăjite, minţi Ioana. N-aţi avut şi dumneavoastră impresia că aseară s-a închis mai devreme muzeul?

— Vai de mine! o linişti profesoara. Nu!... Cînd am auzit vocea paznicului, m-am uitat la ceas, cu gîndul ca să-l pun la punct. N-am simţit cînd a trecut timpul în faţa acelui splendid tablou. Şi îl priveam de zece minute încheiate... Nu, draga mea. Era exact ora de închidere. Poate un minut-două mai devreme. Dar nu puteam pentru două minute să-l... să-i fac observaţii... Nu toate ceasurile merg la fel. Poate că al meu rămăsese în urmă.

— Aveţi dreptate... Doar nu era să-i cereţi paznicului să vă arate ceasul... Nici nu cred...

Ioana se opri intenţionat. Profesoara căzu în cursa ei:

— Vai de mine! Cum să fac lucrul acesta! Şi nici nu se putea. El era în fundul sălii, lîngă statuia „maternităţii".

— Vă mulţumesc foarte mult, vă mulţumesc din inimă, spuse Ioana, deja în picioare, cu pumnul plin de alune. Rareori am simţit clipe atît de plăcute ca astăzi, lîngă dum-

neavoastră. Iar vorbele, gîndurile dumneavoastră despre muzică nu le voi uita niciodată.

Profesoara o mîngîie înduioşată pe obraji şi-i spuse că are un suflet de artistă.

Ioana închise ochii, fericită că ştie ce persoane se găseau lîngă ea la o anumită oră blestemată, că ştie unde se afla paznicul muzeului, unde se oprise el, după ce a invitat grupul bunicii să iasă afară. Nu se întorcea cu mîinile goale după prima ei incursiune. La drept vorbind, i se părea că deţine nişte informaţii extraordinare.

Oare o favorizase norocul, sau propria iscusinţă ?

2

Ionel aflase strada şi numărul la care locuieşte scheletul ; nu-i fusese prea greu. Întrebase un camionagiu în centrul oraşului, pretextînd că trebuie să-i ducă o scrisoare din partea cuiva. Pornise de la premiza că un asemenea personaj nu se poate să nu fie cunoscut în oraş. Spre marea lui surprindere, locuinţa scheletului se afla pe o stradă frumoasă, un bulevard la extremitatea de nord a oraşului, şi vilele care-l alcătuiau se înşiruiau chiar pe deal, oferind ochilor o privelişte foarte pitorească. Ionel se minună şi mai mult cînd ajunse în faţa locuinţei maiorului. Casa era bine întreţinută, cel puţin în exterior, iar grădina era plină de flori şi de pomi fructiferi. Nu se aştepta la aşa ceva. Poate din cauza aceasta se simţi intimidat ; nu reuşea să născocească un plan care să-l introducă fără risc în „găoacea" ciudatului personaj. Se plimba prin faţa casei parcă în aşteptarea cuiva.

Timiditatea lui se transformă în spaimă, cînd îşi dădu seama că era privit de la una din ferestrele casei. Ce pretext putea să mai scornească pentru a intra înăuntru ? Celui care îl văzuse dînd tîrcoale locuinţei i s-ar fi părut cel puţin nefiresc interesul său pentru schelet. Se gîndi că singurul lucru pe care poate să-l mai facă este acela de a-şi continua plimbarea, de a se uita tot mai des la ceas, pentru a dovedi că într-adevăr este victima unei întîrzieri la un rendez-vous... amical... sau amoros.

Se complăcu în această situaţie care-l făcea ridicol în ochii unui străin, gîndindu-se că peste un sfert de oră, cel mult, va trebui să dea bir cu fugiţii. Şi se blestema şi se înjura, de parcă s-ar fi adresat unui duşman lăsat moştenire de bunii şi străbunii familiei. Îşi închipuia că e categorisit cel puţin imbecil, dar asta conta pentru el cel mai puţin în momentul acela. Groaza lui era că nu va duce nici o informaţie la cartierul general al cireşarilor. Şi probabil că va fi singurul cu care se va întîmpla acest lucru.

Tocmai situaţia aceasta de victimă îl salvă pe Ionel. Arătaţi-mi omul care să nu încerce din tot sufletul să-şi consoleze semenul batjocorit şi rănit mişeleşte cu arma perfidă a rendez-vous-ului ! Mai ales cînd omul acela este un bărbat cam trecut de a doua tinereţe, cu înclinaţii spre vîrsta albă, începînd să se obişnuiască deja cu retrăirea amintirilor pline de întîlniri, la care el a fost întotdeauna punctual, iar ea sosea cu întîrzieri astronomice, „pentru că oamenii cei mai leneşi din lume sînt croitoresele", „pentru că manichiuristele şi coafezele au o încetineală de cîrtiţe", „pentru că ora de pian s-a prelungit, fir-ar să fie de maimuţă îmbătrînită !", „pentru că a aşteptat o oră şi jumătate la locul unde s-au întîlnit data trecută şi abia apoi s-a gîndit că întîlnirea s-a fixat la locul dintîi, deşi ea e convinsă că nu greşeşte" (ce plăcută va fi după această explicaţie întîlnirea, nu mai e cazul să spunem).

Acest candidat la postul de moşneag părăsise fereastra ; venise la gard, ca să-l vadă mai bine pe nefericitul tînăr cu care se asemănase cîndva şi care-i răscolea amintirile.

Ionel nu mai putea suporta. Se mai uită o dată la ceas ; voia să-şi joace pînă la capăt rolul de neghiob ; apoi din simplă curiozitate (dar cît curaj i-a trebuit pentru aceasta !) privi o fracţiune de secundă spre personajul care în mod sigur rîdea de el (părerea lui Ionel). Şi deodată auzi o voce cam scorojită :

— Nu mai vine !... Gata !... Dar ţi-aş da un sfat. Data viitoare să întîrzii dumneata, ca să-ţi iei revanşa. Atunci o să te aştepte ea cel puţin o jumătate de ceas. Ascultă-mă, fiindcă-ţi vreau binele. Dacă nu le mai cunosc eu...

Din fericire, Ionel acceptă jocul. Răspunse cu o voce în care mînia nu era de loc prefăcută :

— Aşa voi face. O voi lăsa să aştepte, nu o jumătate de ceas, ci o oră întreagă.

— Nu, nu, nu! îl povăţui moşnegelul. O oră întreagă nu! N-o mai prinzi a doua oară. Are şi femeia răbdarea ei. Jumătate de oră îşi va aminti şi ea că a întîrziat fără motive, va înţelege ce înseamnă să aştepţi, îşi va face remuşcări şi îşi va propune să nu mai întîrzie niciodată. N-ai nici o grijă, că n-o să se ţină de promisiune, chiar dacă şi-o face ei şi nu unui străin. După o jumătate de oră, însă, va începe să se enerveze. O să-şi aducă aminte că, de fapt, ea n-a întîrziat, sau că n-a avut nici o vină pentru că matale te-ai grăbit să fixezi ora; ea ar fi vrut, dacă ai mai fi întrebat-o o dată, să fixeze întîlnirea cu o oră mai tîrziu. Dar aşa-s bărbaţii! va spune ea în continuare. Nu cer niciodată părerea femeilor. Ce? Milişor n-a păţit-o cu băiatul ăla. I-a promis că vor merge împreună la schi, o lună întreagă a încîntat-o cu promisiunea asta, înaintea vacanţei, şi cînd a sosit momentul plecării, hop! şi-a rupt un picior. Desigur că a făcut-o dinadins, ca să plece ea singură şi el să rămînă cu Suzica. Pe urmă îşi va aminti că nota pe care i-a dat-o profesorul de franceză, cînd n-a deschis gura nici măcar pentru un „oui", e din cauza dumitale, că tot din cauza dumitale şi-a agăţat cu o lună înainte ciorapul, cînd căuta lingura de sarmale, că tot de aceea s-a lovit la ochi cu trei ani în urmă, cînd dumneata locuiai în alt oraş. „Pentru că dacă n-ar fi fost el..." Adio cu întîlnirea viitoare... Sau o să treacă exact la ora fixată, cu cel mai aprig duşman al dumitale la braţ, şi-i va spune cu voce tare şi veselă ca să n-o confunzi cu altcineva: „Nu-i aşa că o să mă ierţi, puişorule, că am venit cu un sfert de oră mai devreme?" Aşa zic eu! Data viitoare să n-o laşi să aştepte decît o jumătate de oră. Nici un minut mai mult. Şi să vezi pe urmă...

Lui Ionel îi revenise buna dispoziţie. Moşnegelul, pe care-l urîse atît de crunt cu puţin timp înainte, îi devenise foarte simpatic şi pofta lui de vorbă îi dădea curaj. Poate că pînă la urmă tot va izbuti să afle ceva de la el. Nu ştia însă cum să apropie discuţia de subiectul care-l interesa. Mai mult ca să spună şi el ceva, începu cu o banalitate:

— Aveţi o grădină foarte frumoasă. Şi casa e parcă mai deosebită decît cele din jur. Se simte de la o poştă mîna gospodarului.

— Mai întîi îmi pare bine că ţi-a trecut supărarea, îi răspunse moşnegelul. Se vede şi după faţa dumitale. Şi, nu ştiu de ce, am impresia că o să-mi asculţi sfaturile. Dacă ţi-au făcut atît de repede bine, numai auzindu-le, apoi să

vezi ce bine or să-ţi facă, dacă le vei asculta... Dar vorbele dumitale prea multă bucurie nu-mi aduc. Aş putea spune că din contră. Lasă, nu te speria... Dumneata n-ai de unde să ştii... Ehei! Dacă ai cunoaşte povestea casei pe care o vezi, n-ai mai aduce niciodată vorba despre ea, oriunde te-ai afla. Grădina e frumoasă, pentru că o îngrijesc eu şi soaţa mea. Casa, pe dinafară, arată cum arată, tot din pricina asta. De... Stăm şi noi în ea. N-o să ne facem de rîsul lumii. Avem şi două cămăruţe care n-ar alunga oamenii văzîndu-le. Ba chiar i-ar îmbia să rămînă înăuntru. Şi cu asta, gata! Mai departe e paragină şi pustiu. Şi jale, de parcă în fiecare zi ar muri cineva aici... Of! Of! În toată hardughia asta pe care o vezi găseşti un pat, o masă, două scaune şi un dulap. Şi nu ştiu cît timp or mai rămîne şi ăstea. Şi dac-ai şti matale ce-a fost înăuntru! Muzeu se putea face din casa asta, atîtea minunăţii avea. Şi s-au dus toate, toate, toate pe rachiu. Un sfert de veac s-a vîndut, fără contenire, din casa asta. Un sfert de veac, înţelegi matale? O viaţă de om! Şi parcă nu se mai termina. Mereu, mereu! Pînă a sosit ziua cînd n-a mai avut ce să vîndă. Ziua asta a fost acum două săptămîni. A vrut el să dea şi lucrurile despre care ţi-am vorbit, dar ne-am rugat noi de clienţi să nu le ia, să spună că nu-i interesează. Pînă la urmă tot o să treacă unu' peste rugămintea noastră şi atunci mă întreb şi eu: Unde o să doarmă? Şi de două săptămîni, de cînd nu mai are ce să vîndă, umblă ca un bezmetic. Intră prin cîrciumi, goleşte paharele oamenilor de la masă şi spune într-una poezii. Din Virgiliu, şi din Horaţiu, şi din Cezar... Vai de capul nostru! Şi poate că nu e vina lui... El a vrut să facă latina... Auzi dumneata? În clasa a opta de liceu vorbea latineşte cu profesorul mai bine decît el. Toată lumea se minuna. Dar ei, nu! Să-l facă ofiţer, pentru că e înalt şi chipeş, ajunge sigur general... A ajuns pînă la gradul de maior, şi asta cu proptele, cu intervenţii în fiecare lună... Cică făcea nişte orgii de se cutremurau oraşele. Nu-i păsa de nimeni şi de nimic. Pînă a prădat casieria garnizoanei, ca să-şi plătească datoriile la un chef. Că el făcea ce făcea, dar dator nu rămînea la nimeni şi nici n-a rămas. Atunci, gata! N-au mai putut să-l scape. Tot regimentul ştia. L-au dat afară. Şi-a ajuns ce-a ajuns. Ca să vezi şi matale ce e viaţa...

Povestirea îl cutremurase pe Ionel. Îi trebui multă vreme ca să scape de starea de spaimă în care-l cufundase vorbele

moşneagului şi să-şi aducă aminte pentru ce venise pe strada aceea.

— Şi ziceţi că acum s-a mai domolit ? întrebă el.

— Mai ştim noi ce e cu el ? Toată ziua spune poezii. Şi afară, şi-n casă. Într-o seară l-am văzut războindu-se cu o fantomă, că nu era nimeni înăuntru. Dădea cu pumnii în ea, pe urmă a început s-o caute cu sabia, dar nu avea nimic în mînă. Pe urmă cu pistolul. Şi la urmă de tot a îndreptat împotriva ei un tun. Comanda ca la armată. Că a fost ofiţer de artilerie. Ca să vezi unde poate să aducă pe un om băutura. Eşti tînăr, băiatul meu, şi ia aminte ! Să te fereşti de alcool ca de diavol. Alcoolul e mai rău decît diavolul. E blestemul lumii !

— N-o să pun o picătură în gură toată viaţa mea, promise Ionel cu toată sinceritatea.

— Nici chiar aşa, îl opri bătrînul. Un pahar-două nu face nici un rău. Cu măsură băut nu strică sănătăţii. Răul e cînd îi pierzi măsura. Şi e atîta viclenie în el, că nu-ţi dai seama la început ce primejdie te paşte...

Înfricoşat că ar putea să audă un întreg discurs, întocmit după toate canoanele clasice, cu privire la alcool, Ionel se hotărî să-şi întrerupă interlocutorul :

— Şi în ultimele zile tot aşa a venit acasă ?

— Alaltăieri nici nu l-am văzut, îi mărturisi moşnegelul. Aseară parcă n-a venit aşa de tîrziu, ba mi s-a părut că nici nu e beat. Bodogănea el ceva. Dar nu am înţeles bine despre ce vorbea. Că nu mai vorbea în latină. Parcă în greacă, în greaca veche. Am făcut-o şi eu în clasa a opta, dar aşa cum am făcut-o, aşa am uitat-o. Nu ştiu ce căuta el prin Beoţia, că vorba asta am auzit-o. Şi-o fi amintit că a fost în Grecia cînd era tînăr, că o vreme a călătorit mult... Într-un an a plecat împreună cu profesorul Neştian. Erau tineri amîndoi... Abia ieşise sublocotenent. Şef de promoţie. Familia, de bucurie, l-a trimis în străinătate. Şi-a colindat nu ştiu cîte ţări. Eu eram mic pe-atunci. Nu-mi mai aduc aminte. Cînd m-am făcut mai mare, l-am cunoscut cum îl cunosc şi astăzi... Ce nenorocire ! Ce nenorocire !

— Şi spuneţi că aseară vorbea în greaca veche ?

— Aşa mi s-a părut. Nu se auzea desluşit. A ajuns să vorbească mai limpede cînd e beat decît atunci cînd e treaz.

— Va să zică aseară nu era beat... spuse Ionel.

— Aşa mi s-a părut. A umblat prin toată casa, a răscolit peste tot, cred că şi zidurile le-a ciocănit. Căuta probabil

rachiu, sau ştiu eu ce căuta ? Că toată casa e goală. Ce-şi închipuia el că o să găsească ? Numai că noi, eu şi soaţa mea, ne-am obişnuit cu toate drăcoveniile lui. Nu ne mai mirăm de nimic. Durerea însă nu se poate şterge. Ea rămîne şi ne scurmă, aşa cum scurmă găinile prin ogradă gunoaiele...

— Poate că astăzi n-o să mai bea, încercă Ionel să-l consoleze, fără să facă asta cu totul gratuit. Dacă nici la prînz n-a fost beat...

— Dar cine l-a văzut la prînz ?... Crezi că mănîncă vreodată la prînz acasă ? Îi lăsăm seara mîncare, dar şi pe aceea numai dimineaţa, cînd se scoală, o mănîncă. Umblă ca-n fiecare zi după băutură. Nu după mîncare. De aceea e slab ca un schelet. Eu nu înţeleg cum de se mai ţine pe picioare. Ştii dumneata cît de mult s-a schimbat în ultimii ani, de cînd nu mai mănîncă ? Dacă fratele cel mai mic, care nu-l văzuse de cinci ani, nu l-a mai recunoscut ! Şi doar e frate, fratele nostru ! Ani de zile am stat împreună...

Durerea care-l cuprinse pe Ionel era aşa de mare, că nu mai putu să reziste. Îşi luă rămas bun de la moşnegel, cu vocea înecată şi cu ochii plini de lacrimi.

3

Tic şi Dan erau în parc, pe banca din faţa muzeului. Îl expediaseră acasă, cu un pretext irefutabil, pe prichindelul care organiza exerciţii de memorie cu micii vizitatori ai parcului. Dar asta nu înainte de a-l trimite la moş Costache şi de a afla de la dînsul, prin cîteva întrebări meşteşugite, dacă atletul, „tînărul acela înalt, cu tricou de marinar“, mai fusese şi cu altă ocazie în vizită la muzeu. Răspunsul fusese negativ, aşa cum dorise de altfel ciufuliciul.

Scăpaţi de povara pe care o constituia prezenţa lui Tudorel, cei doi cireşari încercau să întocmească un plan de bătaie.

— Noi sîntem cei mai oropsiţi, se plînse Dan. Din cele cinci personaje, numai două n-au identitate şi tocmai în sarcina noastră au căzut amîndouă ! Crezi tu că e întîmplător ?

— Nu, îi dădu Tic dreptate. Pentru că ești prieten cu mine.

— Asta cum trebuie s-o interpretez ? Ca un compliment sau ca... Aaaa ! se dumeri el. Îți faci singur complimente și pe mine mă lași cu gura căscată ! Va să zică tu crezi că Lucia mi l-a încredințat pe ăla cu cicatrice, știind c-o să lucrăm mînă în mînă...

— A vrut, n-a vrut, dar după cum vezi, așa s-a nimerit. Și tu ți-o închipui pe Lucia făcînd lucruri la care nu s-a gîndit cel puțin de cînd avea trei ani ?

— Acum, să-ți spun drept, Ticușor, nu știu ce m-aș fi făcut singur. Cu tine împreună am mai mare curaj. Simt curajul în mine, dar nu știu ce să fac cu el. Îți dau voie să-l exploatezi cum și cînd vrei.

— Curaj ! îl persiflă Tic. Mai degrabă ne trebuie deaia... Știi tu de care !... Ești doar plin de ea. Tu o numești inteligență spontană...

— Aha ! își aminti Dan. Cîtă vrei, Ticușorule. Mă pricep de minune s-o adaptez în orice împrejurări. Numai să creezi tu împrejurările... Și fiindcă a cam sosit timpul lor, ia spune tu cum crezi că am putea să identificăm măcar cele două personaje ? Eu, ca să-ți spun părerea mea, nu mă tem atît de mult de omul în gri.

— Pentru că e în sarcina mea...

Dan nu dădu prea mare atenție completării făcută spontan de cireșarul cel cîrn.

— Cum ne descurcăm însă cu celălalt ? Nu știm absolut nimic despre el. Atîta că are o cicatrice... care, să-ți spun drept, putea să fie urma unui sărut pe care i l-a dat pe furiș artista, acolo, în muzeu... Nu-ți mai amintești ? Era fardată duduița ?

Tic rămase o clipă în cumpănă :

— La asta nu m-am gîndit. Dar nu cred. Imposibil. De ce nu erau împreună ? Nu păreau ei chiar în relații care să lase asemenea urme. Nu, Dan. Semnul acela roșu, mai degrabă roz, era în mod sigur o cicatrice.

— De ce ? Pentru că era roz ? Te pui tu cu rujurile astea noi... Dac-ai ști cîte nuanțe de roz, numai cîte nuanțe de roz există ! Eu însă nu mă opun. De ce să eliminăm singurul semn distinctiv, chiar dac-a fost făcut de un ruj contemporan ?

Ce să facă Tic ? Putea să-și înghită rîsul ?

— Mai bine să ne împărțim sarcinile, propuse el, după ce trecu momentul de veselie. Să începem colinda pe străzile orașului, că altă posibilitate de a da peste ei nu avem. Mai ales peste ăla cu cicatrice, cum îi spui tu.

— Nu știam că ești un adept atît de fanatic al teoriei hazardului. Eu cunosc un caz, dragă Ticușor, cînd doi oameni care stăteau în același bloc nu s-au văzut timp de cinci ani niciodată... Unul era paralizat, iar celălalt nu era medic... Gata ! Gata ! Am terminat cu glumele.

Tic rîse iarăși cu poftă, dar, ca și cum i-ar fi venit o idee mare, se potoli subit :

— Pe undeva ai și tu dreptate. Nu ne putem lăsa pe seama întîmplării. Și totuși n-ar strica să cutreierăm măcar pentru puțin timp străzile cele mai populate.

— Nu cred eu, Ticușor, că la ora asta străzile cele mai populate se află în oraș. Zău că nu fac glume ! Știi și tu doar... Străzile cele mai populate se află în iarmaroc.

— Nu se poate să mergem acolo fără aprobarea Luciei, spuse Tic. Nu ni s-a...

— Chiar în caz de forță majoră ?

Tic nu se lăsă cucerit de pretextul plăcut și plauzibil oferit de Dan. Simțul datoriei și al disciplinei erau mai puternice.

— Nu ! Nu ! Dac-o să vedem că batem pasul pe loc în oraș... poate c-o să mergem și acolo. Dar mai întîi... Ție nu ți se pare cam misterios personajul ăsta cu cicatrice ?

— Numai ăsta ? răspunse Dan. Toate mi se par ultra, supra, infra, intra, extra misterioase. Dar și ăsta. Parcă mai mult decît toți. În primul rînd, pentru că nu-l cunoaște nimeni în oraș. Și cred că ești de părerea mea că moș Costache reprezintă în cazul nostru orașul. Avea cumva mutră de scamator, de saltimbanc, de... Ia stai puțin ! Dacă totuși cicatricea era urma unei deghizări ? Știi ! E clovn la circ și nu s-a spălat bine după matineu... Ce-ar fi să-l căutăm totuși în bîlci ? Zău că nu glumesc...

— Ori ai tu dreptate, îi replică Tic, ori e un oarecare excursionist, ori s-a mutat de curînd în oraș. Altceva nu văd.

— Și unde să-l căutăm mai întîi ?

— Pentru că sîntem în oraş... să începem să-l căutăm în oraş. Şi dacă nu dăm de el...

— Dac-am şti cum îl cheamă! se tîngui Dan. Ce noroc au ceilalţi! Se duc la adresa exactă, sună la uşă. Bună ziua. Îmi daţi voie? Sînt cutare. Aş vrea să ştiu dacă personajul cutare e acasă. A! Dumneavoastră sînteţi? Ce bucurie! Dacă sînteţi amabil, ce-aţi făcut dumneavoastră aseară, între ora nouă fără opt minute şi ora nouă fără trei minute?... Aud?... Aaa! N-aţi fost în oraş? Atunci, vă rog să scoateţi imediat tanagralele. Număr pînă la trei... Aşa, domnule! Mulţumesc... Pe cînd noi, dragă Ticuşorule... Noi trebuie să găsim un om fără nume în furnicarul ăsta. Oare cîţi locuitori are oraşul?

— Am o idee, spuse Tic.

— Şi eu am cîteva. Dar prea fixe şi prea vechi, ca bancul ăsta imbecil. Gata! Gata! Mă las de glume pînă cînd îmi dai tu dezlegarea, pentru că te ştiu mărinimos.

— Nu ştiu dac-o să obţinem vreun rezultat, dar cred că trebuie să încercăm. Cam în ce locuri au obiceiul oamenii să dea buzna?

— La cinema, la bîlci... răspunse Dan. La magazine, cînd se distribuie peşte, la restaurante... La librării, cînd apar aventurile cireşarilor...

— Să alegem locul unde se află... unde există un reper, Dan. Sigur că da. Hai să mergem la restaurantul principal. Facem acolo prima încercare...

— În calitate de consumatori? întrebă Dan. Dacă tu îţi închipui că ne va lua vreun chelner în serios, îţi faci iluzii.

— Ba trebuie să ne ia, se înverşună Tic. Şi nu un singur chelner. Toţi chelnerii din resturant şi din alte restaurante. Dar pînă ajungem acolo, să deschidem bine ochii pe străzi.

Cei doi cireşari aleseră dinadins străzile cele mai aglomerate. Cercetau toate chipurile pe care le întîlneau. Cu atîta insistenţă, că nu o dată erau pe cale să cunoască duritatea caldarîmului. Nu se uitau pe unde merg. Se uitau numai la figurile oamenilor. Cîte ciocniri, cîte înghiontiri, cîte apostrofări, cîte epitete, nu mai este cazul să amintim. Din păcate, pasiunea lor pentru fizionomii nu le furniză nici o satisfacţie. Ajunseră la restaurantul principal al oraşului, cu speranţele intacte. Se aşezară la o masă şi comandară, cuminţi, două siropuri.

Chelnerul care îi servea era bătrîn, slab şi în criză de clienţi. Cele două siropuri reprezentau pentru el, în acea zi, un adevărat eveniment.

Tic nu-l acostă imediat. Îi mulţumi doar, însă cu un asemenea gest şi cu asemenea priviri, de parcă i s-ar fi oferit acea licoare în mijlocul Saharei, după zece zile de mers prin arşiţă. Mutra de obicei servilă a chelnerului se împodobi cu un zîmbet pe care de mulţi ani nu-l mai exprimase.

— Să-l mai lăsăm puţin, îi şopti Tic lui Dan, după ce chelnerul se îndepărtă. La a doua comandă pornim la atac.

Însetat, Dan sorbi paharul dintr-o înghiţitură. Dar cînd îl aşeză gol pe masă, figura lui mărturisea nedumerire:

— Tu crezi că ăsta-i sirop? Şi mai vrei să mai comandăm încă un rînd? Nu! Eu prefer sifon sec. Sau, dacă eşti de acord, un ţap cu guler, pe care să-l împărţim pe din două...

— Gulerul? întrebă Tic. Ce să fac cu jumătate de guler?

— Un suport pentru jumătate de cravată, tăiată pe lung... Tu m-ai provocat... De aceea a ieşit un banc atît de prost. Ştii tu. Legea adaptării... Şi-acum, gata! Vreau să-ţi spun ceva serios, care mă roade de multă vreme. Ştii ce mi-a trecut mie prin cap? Brrr! Bine c-ai lansat expresia asta, care anunţă o stare de groază... Încă o dată brrrr! Ei bine, Ticuşorule! Eu m-am gîndit că în locul vitrinei, exact în locul acela, între ora nouă fără opt minute şi ora nouă fără trei minute a stat o fiinţă vie. Să zicem un bărbat. O femeie ar fi prea de tot. Şi cînd am trecut noi, la ora nouă fără trei minute, prin faţa lui, l-am văzut lungit, sau rezemat de perete, sau în orice poziţie, după preferinţă, însă cu un cuţit în spate. Adică în locul omului viu şi exuberant, pe care l-ai văzut tu la ora nouă fără un sfert, noi am găsit un cadavru... Cuţitul reprezintă cheia vitrinei. Cît s-a băgat cheia în broască, s-a băgat şi cuţitul în spatele sau în pieptul individului. Zece secunde pentru furt, zece secunde pentru crimă... Prin urmare, nu e vorba de tanagrale, ci de un cadavru... Tu crezi că se schimbă cu ceva datele problemei? Eu sînt convins că rămîn exact la fel. Aceiaşi oameni, aceleaşi întrebări, aceleaşi presupuneri, aceleaşi piste. Nimic, dar absolut nimic nu se schimbă... Prin urmare, sîntem în căutarea unui asasin, nu a unui spărgător. Hai să ne în-

chipuim lucrul acesta ! Ca în romanele poliţiste. Să căutăm ucigaşul,odiosul ucigaş !

— Brrr ! se înfioră Tic. Doamne ! Ce imaginaţie !... Nu ştiu, Dan, ce să zic, zău că nu ştiu ! Poate că nu se schimbă nimic, nu vreau să mă gîndesc la asta acum. Eu cred că e mai bine să-l căutăm pe omul cu cicatrice. Asta e sarcina pe care ne-a dat-o Lucia. Şi dacă ţii cu orice preţ la ideea ta... poţi s-o discuţi cu Lucia, cînd ne întoarcem să-i dăm raportul...

— Mersi ! îi răspunse Dan. Ca să ajung eu în starea ăluia cu care vreau să înlocuiesc vitrina. Nu. Prefer să adulmec urmele omului cu cicatrice. Deşi, Ticuşor, dacă s-a spălat dimineaţă şi pe faţă, aşa cum obişnuim noi... S-au dus o dată cu săpunul şi şansele noastre... Cerem ţapul acela, ca să ne mai înviorăm puţintel ? Chelnerul parcă vine spre noi.

— Comandă tu, că eşti mai mare, şopti ciufuliciul.

— Vă rog, vă rog... se înfăţişă chelnerul, cu aerul unui om fericit că a izbutit să treacă prin mii de bariere pentru a ajunge la timp la cei pe care-i iubeşte. Încă un rînd ?

Dan făcu un gest superior de negaţie cu mîna.

— Un ţap ! comandă el, cu o voce plictisită, de parcă ajunsese la al zecilea. Un ţap de aceeaşi culoare !

— Nu avem decît blondă — îl anunţă chelnerul.

— Foarte bine, acceptă Dan. Un ţap înainte de a se duce la banchet. Ştiţi dumneavoastră.

— Şi la banchete servim tot în acelaşi... în aceleaşi chestii de sticlă : regale, ţapi, halbe... După cum preferă clientul.

— Adică fără guler, traduse Tic limbajul lui Dan.

— Aaaa ! exclamă ospătarul, cu o lucire de nepreţuită stimă şi recunoştinţă în priviri. Sigur că da. Imediat !

Şi se întoarse imediat, aşa cum promisese, aducînd un ţap plin, fără guler, şi două pahare curate, în care vărsă berea — ca un reprezentant unic al egalităţii pe pămînt — exact la acelaşi nivel în amîndouă. Se uită cu înţeles la Tic, aşteptînd în acelaşi timp un răspuns la gestul său, care nu putea fi interpretat decît ca o dovadă de stimă şi consideraţie.

Ciufuliciul nu pierdu, bineînţeles, prilejul :

— Serviţi de mult aici, în oraş ? întrebă el.

— Extraordinar ! Cu patruzeci şi cinci de ani în urmă am fost picolo la grădina publică, şi tot în acelaşi an am

fost picolo şi la bîlci. La restaurantul „Frunză verde". Dar dumneavoastră cred că nu eraţi născut pe atunci, dacă-mi permiteţi să fac această observaţie. Extraordinar !

Tic clătină din cap a admiraţie :

— Cred că nu există om în oraş pe care să nu-l fi servit...

— Dacă-mi permiteţi, se înclină ospătarul, l-am servit, desigur, şi pe tatăl dumneavoastră... şi pe bunicul dumneavoastră. Extraordinar !

— Noi nu sîntem de-aici, interveni Dan. Am venit în vizită la nişte prieteni...

— Da ?! se miră ospătarul. Extraordinar ! Nu mi-aş fi închipuit. Aş fi jurat, dacă-mi permiteţi, că sînteţi din oraşul nostru, după felul cum arătaţi...

— Aveţi dreptate, îi spuse Tic. Semănăm la faţă... şi la îmbrăcăminte... şi la vorbă...

— Uneori semănăm şi la ochi, completă Dan. Aţi observat, desigur, şi dumneavoastră, dacă-mi permiteţi...

— Desigur, încuviinţă chelnerul foarte politicos. Cînd v-am văzut la masă, am ştiut, desigur, că o să comandaţi ceva. Extraordinar !... Un an mai tîrziu, ba mi se pare chiar după nouă luni şi jumătate, am fost angajat, tot picolo, la alt restaurant de pe bulevardul Calomfir. Îi spunea restaurantului, dacă-mi permiteţi, „La noi ca la nimenea". Dar n-am rămas acolo decît trei săptămîni, ba mi se pare numai douăzeci de zile, fiindcă m-a luat într-o seară unu' Ghiţă Zdrob pentru două luni la el la ţară. Avea o crîşmă chiar în mijlocul satului : „La nenea". Şi pe urmă... da... dacă-mi permiteţi... Extraordinar !

Tic însă nu-i mai permise. Îşi închipuia că ospătarul, bătrîn cum era, se perindase prin cel puţin o sută douăzeci şi trei de restaurante. Îl întrebă direct :

— Aţi putea să ne ajutaţi să ieşim dintr-o încurcătură ?

Ca prin farmec, chelnerul se schimbă la faţă. Nu mai era omul politicos şi servil dinainte. Părea gata să se azvîrle asupra celor doi clienţi. Noroc că Dan sesiză, din instinct de conservare, marea primejdie. Scoase o bancnotă de douăzeci şi cinci de lei o dată cu batista şi se grăbi să-şi şteargă nasul. Privirile de Argus ale ospătarului străluciră o fracţiune de secundă, apoi faţa lui se îmbogăţi cu o expresie pe care nici cei mai duioşi bunici n-ar fi capabili s-o arate nepoţilor ascultători.

— Extraordinar! Cum să nu vă ajut? Dacă-mi permiteţi, pot să aştept să-mi plătiţi mîine consumaţia. Mi s-a mai întîmplat chestia asta şi alte dăţi.

Zîmbetul lui era duios, înţelegător. Lui Tic i se păru însă că urechile i se lungesc şi i se lăţesc, pentru a auzi fără greş răspunsul. De aceea se hotărî să-l liniştească definitiv:

— Nu de bani este vorba. Avem chiar prea mulţi. Şi s-ar putea să avem şi bani străini. Nu ştim sigur, pentru că plicul l-am lăsat acasă. Dacă nu reuşim să-l găsim pe cel care l-a pierdut...

— Aţi găsit un plic cu bani? întrebă brusc ospătarul, dovedind o foarte vie perspicacitate cînd era vorba de probleme pecuniare. L-aţi găsit pe stradă sau acasă?

— Nu ştim dacă are bani în el, răspunse Tic. S-ar putea, pentru că nu e chiar atît de subţire.

— Şi nu l-aţi desfăcut? Extraordinar!

De astă dată, expresia lui favorită îşi găsise locul. Iar uimirea de pe faţa lui nu mai era prefăcută.

Dan sesiză planul ciufuliciului şi se grăbi să-i sară în ajutor:

— Din păcate, plicul nu are adresă. Nici un semn, ca să ştim cui îi aparţine.

Chelnerul era pe cale să-şi amintească o întîmplare recentă. Pentru că nu zăbovi decît o clipă. În momentul cînd tresări şi cînd duse mîna la buzunar, pentru a constata că nu mai are o anumită „chestie", probabil un plic, Tic era gata cu completarea:

— Am văzut cînd l-a scăpat cineva, cînd i-a căzut jos din buzunar, dar n-am apucat să i-l dăm. Persoana respectivă se urcase în autobuz şi autobuzul demarase.

— Extraordinar! se miră iarăşi chelnerul, schimbîndu-şi planul şi fizionomia: Am cîţiva nepoţi care, dacă-mi permiteţi, au prostul obicei să-şi pună banii în plicuri. De cîte ori nu le-am spus să-şi scrie măcar numele pe plic. Desigur că nu m-au ascultat. Aţi văzut pe persoana aceea la faţă?

— Cum să nu! spuse Tic, cu hotărîrea de a ucide în faşă orice manevră a ospătarului. Am şi stat de vorbă cu el. E un om tînăr, poate că nici nu are treizeci de ani. Din păcate, nu ştim cum îl cheamă, nici unde stă, nici unde lucrează. Atîta ştim: că are o cicatrice roşie, un semn sub buza de jos... Cum să vă spun?... Parcă l-ar fi tăiat paharul, jumătatea de jos a paharului... Dumneavoastră nu-l cunoaşteţi? Cred că s-ar bucura foarte mult dacă i-am înapoia

plicul... eventual prin intermediul dumneavoastră. Noi nu avem nevoie de recompensă...

Nu mai era nevoie de răspuns verbal. Figura chelnerului exprima toate stările posibile. La început regret, pe urmă uimire, apoi iar regret, ceva mai slab, apoi interes, apoi siguranţă, apoi iar o undă de regret (şi mai slabă), apoi chibzuială, ezitare şi în sfîrşit, hotărîre:

— Vi-l găsesc eu, n-aveţi nici o grijă, numai dacă-mi permiteţi... Spuneţi că era tînăr, în jur de treizeci de ani?... Desigur... Desigur că era tînăr... Extraordinar!

Cireşarii plătiră consumaţia, oferind în plus chelnerului un bacşiş generos, apoi părăsiră restaurantul. Parcă mai auzeau cuvintele ospătarului:

— Mai treceţi pe aici. Cît de des. Mă interesez eu, desigur. Nu se poate să nu-l aflu.

Erau din nou pe strada principală şi mai aglomerată acum, la asfinţitul soarelui. Căutau, căutau, dar nici o clipă privirile lor nu tresăreau. Nici omul în gri, nici omul cu cicatrice nu se plimbau la ora aceea pe stradă. Tic era atît de întristat, că Dan simţi nevoia să-l consoleze:

— Nu-ţi mai fă griji, Ticuşorule. Ştii cum urlă acum telefonul fără fir? Nu cred că mai prinde cineva tonul în oraş.

Tic îşi deschise palmele şi i le arătă lui Dan:

— Uite cum ne întoarcem la cartierul general! Îmi vine să mor de necaz. Şi asta numai din cauza ta!

— Sînt în criză, Ticuşorule, recunoscu Dan. Nu-mi mai vine nici o idee genială în minte. Ce să fac? Poate că sînt obosit. Gîndeşte-te şi tu! În două nopţi am dormit cîteva ore şi apoi atîtea emoţii...

— Fiuuu! îşi aminti ciufuliciul. Era să uit. M-am pregătit de dimineaţă şi era cît pe-aci să uit. Nu vezi că asfinţeşte soarele? Hai mai repede acasă!

— Dacă vrei tu să obţinem primii felicitările Luciei, hai! spuse Dan, grăbind pasul.

— Nu vreau asta! Vreau altceva! Vreau să dorm la noapte. Dacă pe tine nu te interesează...

— Acum ştiu ce urmăreşti, pricepu Dan. Dar am auzit şi meniul de mîine. Se serveşte viţel. Supă, rasol, şniţel... toate cu concursul unui viţel. Cocoşul nu s-a planificat.

Cireşarii se apropiau de casă. Tic îl îmboldi pe Dan:

— Tu du-te înainte. Caută s-o ţii pe bunica de vorbă. Spune-i... spune-i ce note a luat Lucia în ultimul trimestru. N-ai nevoie să minţi, că n-a avut nici un nouă.

— Mă duc, dar îmi declin orice... orice... Tu ştii că mie nu-mi place nici ciulamaua, nici pilaful, nici prăjitura de cocoş. Extraordinar! Dacă-mi permiteţi, bineînţeles...

Dan fugi. După cîteva minute se strecură şi Tic în curte. Orătăniile se pregăteau de culcare. Ochi cocoşul. Era mare, puternic, ţanţoş, aşa cum îi stă bine unui cocoş. Nu l-ar fi prins, o zi întreagă să fi fugit după el. În buzunarul lui se găsea însă o funie subţire, transformată de dimineaţă în lasso, iar în mîini avea amintirea unor exerciţii. Criminalul cu pinteni parcă bănuia ceva. Se îndrepta glonţ spre nuc. Dar nu mai avu vreme să ajungă în prima creangă. Lassoul îi curmă brusc elanul. Nici măcar nu avu vreme să dea un semnal de alarmă. Cîrîielile i se înecară în gît. Tic îl trase cu iuţeală spre dînsul, îl prinse între picioare şi începu operaţia pe care i-o promisese în gînd. Adică scoase din buzunar un rotocol de izolier-band, tăie o bucată cam de zece centimetri, pe care începu s-o înfăşoare cu pricepere în jurul pliscului. Totul dură zece secunde. Cocoşul sări din mîinile lui ca o ghiulea. Dar se opri undeva năuc şi iritat. Îşi sucea capul în toate părţile. Pliscul însă nu voia să-l asculte. Se transforma parcă într-un gotcan, aşa se sălbăticise. Zadarnic. Ameţit de neputinţă şi de oboseală, se căţără în nuc.

Cînd trecu pe sub pom, Tic i se adresă în şoaptă:

— Nu te speria, puişor cuminte! N-o să te fac de rîs în faţa găinilor. Mîine dimineaţă îţi redau glasul. Dar seara iar îţi priponesc pliscul... Noapte bună! Nu ţie îţi spun. Îmi urez singur. Numai că, pînă atunci, of! cîte nu ne aşteaptă! Să dea Domnul să nu-ţi fi încuiat pliscul degeaba...

4

Maria aştepta de un sfert de oră în camera artistei. Cînd vecina de hol a anunţat-o că o caută cineva, artista a sărit ca arsă din pat, a înhăţat un maldăr de fuste, bluze, rochii, furouri şi ciorapi, a înfipt în degetele mîinii libere patru

perechi de pantofi şi a alergat într-un suflet în baie. Apoi, deschizînd pentru o clipă uşa, i-a spus vecinei:

— Să mă aştepte numai două secunde în cameră... Ah! cum am uitat? Mă întorc imediat.

Maria aşteptă, dar nu fără folos. Camera nu-i spunea mare lucru. Era o cameră obişnuită, special mobilată pentru vizitatorii de sezon. În graba ei, artista lăsase deschise uşile şifonierului. Dar, în afară de cîteva obiecte vestimentare, nu se afla nimic altceva în compartimente. Sus, pe şifonier, se odihneau două valize uriaşe, cu siguranţă goale sau golite, gîndi Maria. Căuta ascunzişuri posibile în încăpere, dar oricît îi zburda fantezia, nu le descoperea. Toaleta, scaunele, fotoliul, biblioteca mică, adăpostind cîteva vaze fără flori, cîteva albume, două sau trei fotografii înrămate şi cam tot atîtea cărţi, noptierele, toate erau mobile noi, cu linii limpezi, moderne, fără ascunzători secrete. Singurul obiect din cameră, greu de cercetat şi prin aceasta mai dubios, era patul. Dîndu-şi seama că-i va fi cu neputinţă să sondeze interiorul lui, Maria căută altceva. Şi anume ascunzătoarea ideală, obiectul cel mai simplu şi mai banal, la care nimeni nu se va gîndi ca la o ascunzătoare posibilă. Unde? se întreba ea. Şi deodată zări într-un colţ o cutie de carton, aruncată la întîmplare. O cutie de pantofi. Capacul i se părea săltat, neglijent pus. Dar cînd atinse cutia cu vîrful sandalei, o simţi goală. Se îndreptă din întîmplare spre fereastră, din necesitatea de a se mişca. Fereastra dădea într-o curte interioară. Un plop subţirel îşi lungea timid crengile pînă în apropierea pervazului. Una din crengi, cea mai apropiată, se îndoia din cauza unei greutăţi neobişnuite. Adică se agăţase de ea o plasă, iar în plasă se afla un pachet din hîrtie de ziar.

Maria nu mai avu răgazul să cerceteze pachetul, pe jumătate acoperit de frunze, pentru că se deschise brusc uşa şi în cadrul ei se ivi o arătare albastră, cu un cerc roşu sîngeriu în partea de jos a feţei, acolo unde de obicei se află gura. Surpriza Mariei era un fleac pe lîngă uimirea artistei.

— Dumneata erai?! spuse arătarea, după un lung moment de tăcere. Te-a trimis *el*?

Atîta duritate suportase bietul şi micul pronume, încît Maria îşi închipui că are, într-adevăr, de-a face cu o actriţă remarcabilă. Încercă să se scuze cu un gest rafinat, adică îşi frecă, abia atingîndu-şi-le, mîinile.

— Nu... Vă rog să mă iertaţi... Nu ştiu la ce vă referiţi. Probabil că e o...

„O confuzie", ar fi vrut să spună Maria, dar se opri la timp. Poate că suspensia o va face pe gazdă să dea cîteva lămuriri suplimentare, pe care le-ar fi suportat cu îngăduinţă, chiar dacă nu s-ar fi încadrat în obiectul preocupărilor ei.

Suspicioasă din fire, sau poate ajunsă astfel pe baza unei intense experienţe, artista depăşi momentul dificil.

— Pe mine mă căutaţi ? întrebă ea cu tonul uneia care a fost vecină cu o familie de aristocraţi şi obişnuia să pîndească, noaptea, prin perdea, ce se petrece dincolo.

— Chiar pe dumneavoastră... răspunse Maria, ca o elevă nepregătită, în faţa unei profesoare severe. Am auzit că sînteţi în oraş... şi am vrut să vă cunosc... (Şi deodată exuberantă :) Atît de mult am vrut să cunosc o artistă adevărată ! (Apoi timidă, dar cu privirile în reverie :) Şi atît de mult aş vrea să ajung şi eu pe scenă... (Apoi rugătoare, sinceră, emoţionată :) Vă închipuiţi ce se petrece în sufletul meu... Nici nu-mi vine să cred că sînt aici, în faţa dumneavoastră, că aţi putea să-mi întindeţi mîna...

Mărturisirea aceea atît de spontană şi de sinceră („Cînd le voi spune, n-or să mă creadă, invidioşii !") îi întări brusc oasele artistei, ca după o îndelungată cură de calciu Sandoz, îi mări înălţimea cu cel puţin cinci centimetri şi o făcu să-şi amintească ultimele fotografii („penibile, săraca !") ale Sophiei Loren.

— Da, da... spuse ea, micşorîndu-şi la maximum cercul roşu de deasupra bărbiei, cu convingerea că aşa făcea şi Greta Garbo cînd răspundea unui admirator. Te rog, ia loc... pe scaun. (Nu putea să-i acorde fotoliul unei admiratoare paralizate. Nici n-ar fi ştiut cum să stea pe el.)

„Vin, doică ! Fii statornic, Montague.
Mai stai o clipă-două, mă întorc."

Ce splendid ! (Îşi ridică trei degete de la mîna stîngă, parcă pentru a le număra, apoi privindu-le repetă ultimul vers :)

„Mai stai o clipă-două, mă întorc".

— Splendid ! rosti Maria în adoraţie. Aţi jucat de multe ori rolul Julietei ?

Şi era atîta naivitate, atîta teamă sinceră că întrebarea ar putea să ofenseze o persoană atît de celebră !

— O, da ! spuse artista, ca şi cum ar fi răspuns la întrebarea : Citiţi revista „Cinema" ? Şi continuă să recite :

„O inimă de şarpe tăinuită
Sub chip de floare ! A mai stat balaur..."

A mai... a mai stat balaur... balaur... (Şi la examen se încurcase la acelaşi vers.) Balaur... Balaur... îngînă ea meditativ.

Maria îşi plecă vinovată ochii în pămînt :

— ...„În peşteră atît de minunată..."

— Da ! Da ! se repezi ea, ca un copil căruia i se suflă lecţia la tablă.

„Tiran frumos ! Angelică satană !..." (Se opri brusc, uitîndu-se la Maria ca la un călău. E adevărat că nici nu mai ştia versurile următoare.)

„În clipa asta ar fi gata să sară la bătaie, gîndi Maria. Mare, mare primejdie ! Nu mi-e de bătaie. Sarcina !"

— Am auzit că vă plac versurile acestea, i se destăinui Maria cu inflexiuni şi voaluri în voce. O zi întreagă am căutat cartea, ca să ştiu că le ştiu cînd vin la dumneavoastră...

— Da, da... acceptă artista explicaţiile Mariei şi îşi aminti cu nostalgie că rostise de multe ori primele două versuri, iar la începutul carierei de şi mai multe ori ultimul vers : „Tiran frumos ! Angelică satană !"

— Sînteţi foarte îndrăgostită de Shakespeare, se spune peste tot în oraş. Vă place atît de mult ?

Ah ! Cît ar fi vrut cea întrebată să poarte acum rochia Ofeliei din scena înecului, aşa cum o văzuse în filmul lui Lawrence Olivier ! Numai voaluri albe, dantele... Şi să se plimbe prin cameră, chiar cu riscul de a-i provoca o criză de inimă admiratoarei.

— Enorm ! Îmi place enorm, formidabil ! răspunse ea.

Maria îşi muşcă buzele pînă la sînge, chemînd în ajutor durerea împotriva rîsului care se pregătea ucigător, eruptiv, în pieptul ei. Şi se gîndea mereu cum s-o apropie de tanagrale. Şi pînă la urmă se gîndi să se folosească tot de idolul ei, Shakespeare.

— Ştiţi ce-aş fi vrut să vă mai întreb ? Dar vă rog să-mi spuneţi dacă nu vă răpesc timpul.

— Nu ! pronunţă actriţa un verdict generos, arătînd o favoare cu totul specială, dar uitîndu-se totodată şi la ceas.

— Aş fi vrut să vă întreb dacă vă plac şi alte piese de Shakespeare... cele scrise în ultima perioadă... Troilus şi Cresida... Pericle... Timon din Atena... ?

— Da ! răspunse ea scurt, fără să manifeste o încîntare deosebită. Toate piesele lui îmi plac foarte mult. Da, şi Pericle, şi... Trolius şi Timon... Sînt frumoase, plăcute, interesante.

— Mă gîndeam la Marina, zîmbi Maria cu gingăşie. Nu găsiţi că e o coincidenţă interesantă ? Pe ea o cheamă Marina... pe dumneavoastră Marieta... Cred că vi s-ar potrivi foarte bine rolul.

— Da ? surîse aprobator şi prieteneşte artista. Formidabil ! I-am spus şi eu regizorului acelaşi lucru... Dar el a preferat-o pe alta... o stri... Vai ! Să nu crezi că e atît de liniştită lumea noastră, a actorilor... Mă refer, bineînţeles, la actorii mari, nu la figuranţi sau la dubluri, sau la cei care joacă roluri episodice. Dac-ai şti cîtă mîncătorie e la noi ! Vai ! Cîte roluri nu se dau după ochi sau după... după... Mi-e şi ruşine să spun. Atît de răi şi de apucaţi sînt unii regizori ; şi fiecare îşi are protejaţii şi protejatele lui ; şi să-i vezi pe aceştia cum şuşotesc pe la colţuri, cînd iese o creaţie mai bună ; mi-e teamă să beau dimineaţa cafeaua ; să nu mă pomenesc cu cianură în ea... Ce mă fac eu dacă mor ? Sau chiar pe scenă, cînd sînt scene cu dueluri, cum e cînd duelează ăla... Cyrano, sau cînd se trage cu pistolul, cum s-a întîmplat într-o piesă în care am avut o admirabilă creaţie, magnifică ; au crăpat toate de necaz ; le vedeam cum îşi muşcă unghiile în sală sau în culise ; una şi-a rupt în zeci de fîşii rochia de seară, chiar pe stradă, în faţa afişului pe care era trecut numele meu ; alta a vrut să bage un glonţ adevărat în pistolul cu care se trăgea în mine, pe scenă ; noroc că a uitat glonţul acasă ; vai ! şi cîte altele, cînd te lansezi ca vedetă ! Dacă le auzi vorbind între ele ! Ştii ? se adună toate în cîte o cabină şi încep să boscorodească bra, bra, bra, bra... fac descîntece acolo, aduc cărbuni şi-i ard în ibricul de ceai ; sau se duc la studio, să spună nu că ele sînt fotogenice, se duc să spună că tu nu eşti fotogenică, şi mai spun că ai un ochi mai mare şi unul mai mic, că nasul se loveşte de bărbie. Şi cînd te duci acasă, zău că te doare capul şi iei cîte două antinevralgice... Vai, vai, vai !... Dacă ar şti Shakespeare, săracul, l-ar pune pe Hamlet să-i ucidă pe toţi artiştii, atunci cînd merge cu ei să joace în faţa lui tată-său vitreg, ăla care l-a ucis pe taică-său... Of ! Şi cît am vrut ca s-o joc pe Ofelia ! Dar iar m-am gîndit că or să crape de ciudă, şi or să pună la cale cine ştie ce ; aşa că m-am lăsat păgubaşă... Şi acum joc într-o piesă în care omor pe cineva, pentru că m-a lăsat pe drumuri. Dar cel puţin le fac în ciudă. Şi ele simt că le spun lor cînd spun : „Ah ! ce v-aş gîtui pe toţi, uite aşa şi aşa şi aşa..." Ultimul *aşa* l-am adăugat eu... Că şi noi, actorii, introducem replici în piese, după temperamentul fiecăruia. Că doar sîntem şi noi creatori...

„Ce potop ! Ce potop ! gîndi Maria. Dacă ar juca un rol ca acesta pe care mi l-a jucat acum, ar înnebuni sala. Brrr ! Cum a trecut timpul ! Trebuie s-o iau direct, altfel nu mai merge. Dacă mai începe o tiradă din asta, fără cap şi fără coadă, mă ţine aici pînă mîine dimineaţă."

— N-aţi fost aseară la muzeu ? Parcă v-am zărit... sau poate mi s-a părut numai...

— La muzeu ? se trezi actriţa. Da, da. S-a ţinut tot timpul un bărbat de mine şi, ca să scap de el, am intrat în muzeu. Dar şi acolo a intrat după mine. L-aş fi dat afară, dar nu ştiu pe unde a intrat, că l-am găsit înăuntru. Şi n-am putut să văd nici un moment un tablou ca lumea, din cauza lui... Oare cum pot fi aşa bărbaţii ? Cum aud că eşti artistă, cum se uită toată lumea la tine şi toţi, toţi numai la căsătorie se gîndesc. Eu nu vreau să mă mărit. Vreau să mă dedic numai artei. Tot sufletul să mi-l dau, toată fiinţa, să nu mai rămînă nimic pentru altceva, sau pentru altcineva... Şi el tot timpul se ţinea de mine...

„Ceva tot am aflat, se bucură Maria. Un lucru e sigur. Duduiţa nu l-a slăbit din ochi pe tînărul acela cu cicatrice nici o clipă. Şi probabil de aceea s-a dus în ultimele trei zile la muzeu. Ştia că e şi el acolo. Alta e problema. Dacă nici el n-a slăbit-o din ochi şi ce făcea el acolo în fiecare seară ? Oare premedita dispariţia tanagralelor ?"

Şi deodată Maria făcu descoperirea ! Tînărul cu cicatrice trebuia scos din cauză. Era singurul care avea un alibi perfect ! Oriunde ar fi fost în muzeu, erau nişte ochi care-l urmăreau fără încetare. Deci nu putea să golească vitrina, fără să fie văzut. Şi se gîndi că trebuie să se convingă definitiv de lucrul acesta, mai ales că artista era foarte dispusă să graviteze în jurul personajului. Aproape că n-o mai interesa situaţia artistei pe lista suspecţilor. Voia să dovedească alibiul omului cu cicatrice.

— S-ar putea să fie un om serios...

— Te mai îndoieşti de lucrul acesta? se supără artista.

Maria nu făcuse nici o gafă. Premeditase iritarea artistei, cu speranţa că va scăpa mai uşor adevărurile pe care le aştepta.

— Vă rog să mă iertaţi, se scuză ea. M-am gîndit că se acostează atît de uşor pe stradă...

— Cum îţi închipui că el e un om care se pretează la aşa ceva? începu actriţa. E chiar prea serios. (Şi deodată îşi aminti că spusese altceva cu cîteva clipe înainte.) Adică... face propuneri foarte serioase. El nu umblă ca alţii terchea-berchea pe stradă. Îi place să stea la muzeu, să observe fiecare lucru în parte. Stă în faţa unor tablouri sau în faţa unor statui cîte un sfert de oră... Era un portret foarte frumos într-un loc şi l-a privit fără să se clintească... m-am uitat eu la ceas... douăzeci de minute...

— Poate că e pictor... sau student la Arte plastice...

— Nu e pictor... Nu! Mi-a răspuns foarte politicos: „Nu, domnişoară! Nu sînt pictor... nici sculptor..." Sculptor, a adăugat de la el... Mi-a răspuns foarte serios.

— Şi-a stat tot timpul cu dumneavoastră aseară la muzeu? Probabil, că voia să vă cunoască preferinţele.

— Da, da! Eşti o fată inteligentă. M-am gîndit şi eu la asta. La fiecare tablou la care mă opream eu, se oprea şi el. Chiar m-am mirat că ni se aseamănă gusturile...

„Oare cine s-a mirat? se întrebă Maria în gînd. Prin urmare, iată, în sfîrşit, un personaj scos de pe lista suspecţilor. Gata! Nu mai am nici un dubiu. Asemenea ochi nu pot să se înşele şi mai ales nu pot să obosească. Dar ea, în schimb, a fost oare atrasă numai de cel pe care-l atrăgeau tablourile, acolo, în muzeu? Trebuie să aduc vorba despre statuete şi să văd cum reacţionează. Asta înainte de-a pleca. Pînă atunci ar mai fi cîte ceva de clarificat."

— Eu îmi închipui că aveţi un gust atît de rafinat, că toate persoanele din muzeu priveau împreună cu dumneavoastră tablourile la care vă uitaţi.

— Nu ştiu... răspunse artista, cuprinsă subit de un acces de modestie. Poate că da... Eu n-aveam timp să mă uit la persoanele care se aflau în muzeu. Erau atîtea tablouri acolo!

„Ori spune adevărul, medită Maria, ori a văzut ceva despre care nu vrea să vorbească, ori e implicată ea în dispariţia tanagralelor. La urma urmei, sarcina noastră este să eliminăm suspecţii. Dacă prin atitudinea ei preferă să

rămînă încă pe listă, treaba ei!" conchise nu fără răutate Maria.

— Vă rog să mă iertaţi că v-am reţinut atît de mult... Dar e atît de plăcut să stai de vorbă cu o persoană cultă şi informată şi atît de amabilă, că greu, greu îţi vine să te desparţi de ea!

— Mulţumesc, răspunse artista absentă. Ce păcat că s-a închis muzeul! Mi-au mai rămas cîteva tablouri de văzut... şi... Îmi place să-mi petrec vacanţele aici... la muzeu... la... Păcat că s-a închis... Îţi mulţumesc, îţi mulţumesc! Mi-ai făcut mare plăcere...

Maria ajunse la uşă. Înainte de a păşi pragul, puse ultima întrebare, cu aceeaşi voce timidă cu care vorbise la început:

— Da... Voiam să vă mai întreb ceva... În piesele lui Hariton aţi jucat?

— Hariton? A, da! Sigur că da...

— Aţi jucat şi în... Casa cu statuete?

— Da! răspunse ea, fără să se jeneze. Dar nu în rolul principal, din cauza unei invidioase. În cel secundar. Chiar am debutat cu acest rol într-o zi ploioasă, de martie.

Maria o privea prin genele întredeschise cu o atenţie cumplită, dar nu observă nici o tresărire pe faţa artistei. Şi plecă mai nedecisă decît intrase. Femeia aceasta avea un talent extraordinar de a minţi fără să clipească. De ce să nu creadă că era implicată în dispariţia tanagralelor? Nu-i tresărise nici un muşchi al feţei cînd auzise cuvîntul „statuete". Dar nici atunci cînd spusese că jucase rolul secundar într-o piesă care nu exista, scrisă de un autor care nu existase niciodată.

5

Începea să se întunece cînd tinerii se întîlniseră, toţi, în chioşcul din mijlocul grădinii. Trecuţi prin atîtea încercări şi experienţe, cireşarii instituiseră un sistem de informare reciprocă de o mare rapiditate şi precizie. Făceau mai întîi o relatare de ansamblu, extrăgeau apoi esenţa problemei, înfăţişînd-o cu toate argumentele pro şi contra culese, aminteau amănuntele care aparent nu aveau nici o însem-

nătate, iar la urmă își manifestau propriul punct de vedere. Dacă mai existau lacune, ele erau imediat sesizate și completate. În felul acesta, într-un timp foarte scurt, ceea ce fusese domeniul unuia singur devenea foarte repede domeniul familiar al tuturor. Sistemul fusese verificat de nenumărate ori și cu timpul încetase să mai fie un sistem. Se transformase într-un obicei de toate zilele.

Și de data aceasta sistemul își dovedi eficiența. Nu mult timp de la întîlnirea din chioșc, toți știau cu precizie ce se întîmplase în perioada cît acționaseră izolat. Rapoartele lor aduceau în esență următoarele precizări :

1. Omul cu cicatrice nu era un locuitor al orașului, sau se mutase de foarte puțină vreme în oraș. Posibilități : a. să fie în concediu de odihnă ; b. să fi venit o dată cu bîlciul. Observații : se exclude posibilitatea de a fi un oarecare turist (o săptămînă la rînd vizitase muzeul).
2. Omul în gri nu era cunoscut în oraș. Încă nu se aflase dacă a plecat sau nu din oraș. Observații : trebuie căutat la bîlci, unde a fost întîlnit de două ori. Urgent.
3. Atletul a vizitat o singură dată muzeul. Pînă la proba contrarie (eventualitatea unei complicități), este scos de pe lista suspecților.
4. Cucoana cu joben oferă un alibi aproape irefutabil omului cu cicatrice și artistei. Observații : vezi raportul despre artistă. Confirmă suspectarea paznicului.
5. Artista oferă un alibi foarte solid omului cu cicatrice.
6. Scheletul e într-o perioadă de luciditate.
7. Paznicul rămîne în continuare pe lista suspecților. Depoziția cucoanei cu joben poate fi interpretată în ambele sensuri : și favorabil și nefavorabil.

Cam acestea erau datele esențiale din rapoartele aduse. Implicațiile erau însă mult mai diverse și mai serioase. Și fiecare tînăr era conștient de lucrul acesta. De aceea nimeni încă nu îndrăznea să spargă tăcerea. Așteptau un imbold. Și el veni bineînțeles de la Lucia, aceea care le centralizase rapoartele și făcuse însemnările de mai înainte.

— Eu propun să începem cu lista suspecților, zise ea. Ca să reducem cîmpul investigațiilor și să ne disciplinăm mai bine raționamentul, deducțiile, ipotezele. Nici atletul, nici omul cu cicatrice n-au ce căuta pe lista noastră. Primul pentru că n-a fost în muzeu în momentul blestemat, al doilea pentru că două persoane, interogate separat, susțin alibiul lui.

— Și noi, care am pus orășelul pe ghimpi, ce facem ? întrebă Tic. La ora asta toți chelnerii de pe o rază de zece kilometri îl caută pe omul cu cicatrice...

— Asta încă nu-i nimic, adăugă Dan. Să nu ne caute mai tîrziu el pe noi. Pe unde scoatem cămașa ?

— Eu port maiou, ripostă Tic. Am spus asta de la începutul cărții... Și chiar să-l ștergem așa, dintr-o dată ?

— Nu, Ticușor, îl liniști Lucia. Trebuie găsit. Artista ne-a dat un alibi pentru el. Dar de unde știm noi că și el ne va oferi un alibi solid pentru artistă ?

— Dar cucoana cu joben ? interveni Ioana. Ea ne-a dat alibiuri pentru amîndoi. Se pare că în perioada blestemată i-a văzut pe amîndoi uitîndu-se la același tablou. Să zicem că el nu putea să scape de sub observația artistei...

— Sigur nu ! accentuă Maria. Și m-am gîndit și eu la ce spui tu. Dar cred că problema cea mai importantă e alta. Excluzînd suspecții, unul după altul, de pe listă, prin metoda pe care o folosim acum, aceea a alibiurilor personale, individuale, nu excludem în aceeași măsură și posibilitatea furtului prin complicitate ? Dacă artista a colaborat împreună cu drăguțul ei ? Știți cum m-a întîmpinat cînd m-a văzut ? „El te-a trimis ?" așa mi-a spus. Oare la cine se gîndea ? Mie mi s-a părut că-l aștepta pe el... Se poate să fi fost și o simplă închipuire a ei. De multe ori vezi totul din jurul tău nu cum este, ci cum ai dori să fie. De aceea susțin ideea Luciei. Omul cu cicatrice trebuie găsit. Dar nu sînt de acord și cu prima ei idee și anume de a-l șterge de pe lista suspecților. Numai dacă abandonăm ideea complicității, și eu sînt cu totul împotriva abandonării.

— Stați ! Stați ! se învolbură Dan. Gata ! Misterul s-a clarificat. Am găsit cheia enigmei ! E formidabilă ! Cea mai ingenioasă idee a secolului. Știți cine a comis furtul ? Cele două cucoane în complicitate. Rujul și jobenul. Oferindu-i alibi celui mai suspect dintre toți — nu omul cu cicatrice a venit la muzeu șapte zile la rînd ? — se scot pe ele din cauză. Aia care purta valiza cu tanagralele pe cap spune că a văzut-o pe ailaltă cu tipul în fața unui tablou, în momentul blestemat. Le oferă alibi la amîndoi. Dar înseamnă că și ea a fost acolo tot timpul. Deci nu s-a putut mișca. Sau s-a mișcat artista. I-a luat pălăria, s-a dus la vitrină, a umplut-o de tanagrale și pe urmă i-a pus-o înapoi pe cap. Cîteva minute o să suporte ea greutatea... Vedeți ce ingenios ! Se cunoaște că a jucat rolul unei hoațe... iar cealaltă

a învăţat meseria din diverse librete de operă şi operetă... Formidabil !

— Nu e nimic formidabil, îl temperă Maria. O simplă posibilitate ca atîtea altele, poate mai trasă de păr ca altele.

— Mă opun ! rezistă Dan eroic. Tu nu vezi că amîndouă se servesc de omul cu cicatrice cu atîta abilitate că ăsta, o să vezi tu, o să le ofere cel mai solid alibi ; pentru că şi ele îi oferă lui, fără să-i spună.

— Ce nevoie are el de alibi, dacă e nevinovat ? se încăpăţînă Maria. Şi ce tot ai cu femeile ? Cu ce au deschis uşa vitrinei ? Cum, cînd au făcut cheia ? Cine le-a făcut-o ? Cum au scos statuetele ?... Mai bine l-ai găsi pe omul cu cicatrice, ca să ne lămurim cu problema alibiurilor !

— Şi eu care credeam... se plînse Dan. Nu-i nimic. Îmi susţin mai departe ideea, în calitatea pe care mi-o dă rolul meu vechi. Ofer prin ea ideea celor mai năstruşnice combinaţii... Şi nu te mai răţoi aşa, că ea dă apă la moară teoriei tale cu complicitatea. E cea mai ingenioasă întruchipare a teoriei tale. Dixi !

— Aş vrea să spun şi eu ceva, se înscrise Tic la cuvînt. Artista zice că a stat mereu împreună cu omul cu cicatrice, fiindcă nu putea să scape de el... Stai să termin, Maria... Cucoana cu joben spune că i-a văzut alături, uitîndu-se la un tablou, cu puţin timp înainte de închiderea muzeului... Dar nu uitaţi că şi paznicul a privit în sală după plecarea directorului, probabil în timp ce ieşea directorul. Şi el n-a mai văzut-o pe artistă alături de omul cu cicatrice. Aşa spunea el. Unde era artista ?...

— Unde era ? repetă Maria întrebarea. Era după o statuie şi-l urmărea pe omul tău, să vadă dacă va intra sau nu în vorbă cu cucoana. Cum să-l slăbească din ochi ? Numai dacă...

— Ei, vezi ? o îndemnă Lucia. Numai dacă avea ceva mult mai important de făcut, nu ?... Dar eu mai reţin ceva din ceea ce spune Tic. După plecarea directorului din muzeu, trei oameni, în trei momente diferite, plasaţi în unghiuri diferite, l-au văzut pe omul cu cicatrice privind nu ştiu ce tablou aşezat pe peretele din stînga, la o distanţă apreciabilă de vitrină. În condiţiile acestea mai putem noi să-l considerăm suspect ?

— Da ! răspunse Ionel. Sînt absolut convins că nu el a scos statuetele din vitrină. Dar un complice de-al lui putea

să le scoată. De unde ştim noi că nu s-a amestecat intenţionat printre cei care priveau tablourile, pentru a risipi mai tîrziu orice bănuială că ar fi comis el furtul ? A venit în fiecare zi la muzeu, a confecţionat cheia, a văzut care-i situaţia şi la momentul hotărît a înmînat cheia complicelui... sau complicei.

— Şi el a venit la muzeu şapte zile la rînd, ca să atragă în mod special atenţia asupra lui ? întrebă Lucia.

— Argument psihologic, protestă Maria. Şi apoi eu am văzut la artistă, nu în cameră, ci afară, ascuns între frunzele unui plop, un pachet ciudat.

— Asta seamănă cu un amănunt pus special de autori în cărţi, pentru a induce în eroare cititorii, spuse Dan. E pentru naivi, Maria. Să-ţi spun eu ce era în pachet ? Cinci roşii şi un sfert de kilogram de brînză telemea, puse la umbră...

— Îmi pare rău că nu m-am interesat dacă e frigider în casă, reflectă Maria. În orice caz, artista asta e foarte dubioasă... Sau e extraordinar de inteligentă şi de talentată... sau e de-o prostie fenomenală.

— Eu aş înclina spre ultima părere, o ajută Dan. Numai nătîngii pot spune cu atîta uşurinţă şi nepăsare prostii de genul celora pe care ţi le-a debitat ea.

— Cum faci tu acum, nu pierdu Tic prilejul să se afirme.

Lucia ceru cu un gest scurt linişte :

— Ca să lămurim misterul ei şi alte mistere, trebuie să-l găsim pe omul cu cicatrice. Şi asta cît mai urgent. Mă gîndesc la un lucru. Dacă paznicul ar fi văzut-o pe artistă lîngă omul cu cicatrice, eliminam dintr-o dată trei suspecţi. Ne-am fi continuat mult mai uşor cercetările...

— N-ai dreptate, se opuse Ioana. Paznicul i-a văzut împreună doar într-una din secundele celor trei minute blestemate. De unde ştim noi ce-au făcut pe urmă ? Poate s-au despărţit... Adică (îşi aminti ea) ai dreptate... Şi cucoana cu joben, şi artista susţin că erau în locul în care le-a văzut paznicul. Da ! Trebuie să aflăm ce a văzut omul cu cicatrice după plecarea directorului...

În clipa aceea descoperi Maria greşeala săvîrşită de toţi cei care făcuseră cercetări :

— Am uitat toţi un lucru, spuse ea. Trebuia să ne interesăm în primul rînd despre ceea ce s-a întîmplat în muzeu, în timpul în care a fost directorul acolo... Adică să legăm cercetările noastre de momentul directorului.

— Absurd! se împotrivi Dan. Statuetele s-au furat după ce-a plecat directorul, în cele două sau trei minute care au trecut pînă la apariţia paznicului. Nu s-au putut fura în timp ce era el acolo. E la mintea cocoşului.

Tic se gîndi atunci la împintenatul imobilizat, dar vocea surorii sale îi scurtă evadarea:

— Nu te grăbi dumneata cu concluziile! Lasă-mă să-mi duc ideea pînă la capăt. Noi am uitat că directorul, plecarea lui, mai ales plecarea lui, constituie momentul crucial al enigmei. Nu trebuia să întrebăm: unde eraţi înainte de închiderea muzeului? Înainte poate să însemne şi trei minute, dar şi zece sau douăzeci de minute. Trebuia să procedăm altfel. Să întrebăm pe fiecare în parte dacă l-a văzut pe director în sală, dacă l-a văzut cînd a plecat, mă rog... Şi apoi, sub o formulă sau alta, să ne interesăm ce s-a mai întîmplat în muzeu, după ce-a plecat directorul. Să profităm adică de momentul acesta precis pe care-l constituie plecarea directorului şi care inaugurează momentul blestemat.

— Eu abia am avut curajul să întreb ceva, mărturisi Ioana. M-am simţit mereu într-o mare primejdie.

— Precizarea Mariei e foarte importantă, susţinu Ionel. Cel puţin pentru cercetările viitoare.

Era şi părerea Luciei:

— Într-adevăr. Dar să nu uităm că sîntem la primele noastre investigaţii. Pînă acum n-am făcut decît presupuneri. Am luat, cum s-ar spune, primul contact cu personajele. La al doilea contact sîntem obligaţi să aplicăm metoda Mariei.

— Eu pot să mă duc chiar mîine, se oferi Ioana. Găsesc un pretext foarte uşor.

— Şi e şi foarte necesar să te duci, o îndemnă Lucia. Paznicul spunea că directorul a salutat-o pe doamna cu joben, cînd a intrat în sală. Poate că a salutat-o şi la plecare. Trebuie să afli care era situaţia atunci şi ce s-a întîmplat după aceea, pînă cînd paznicul a anunţat închiderea.

Maria strîmbă din nas:

— Pentru mine e de-a dreptul penibil, după chestia cu Hariton. Mi-e teamă să nu...

— Aiurea... încercă Dan s-o liniştească. Spune că ai găsit, sau că ai citit o piesă extraordinară...

— Formidabilă, aşa îi place să zică...

— Eu sînt obişnuit cu „extraordinarul“, continuă Dan. Spune-i că ai citit o piesă ex... formidabilă de Dantic... Nu te supăra, Ticuşorule, că m-am instalat înainte: Ticdan nu prea sună a autor... Dantic, în schimb, aduce a Alighieri... Şi poate o să-i dea ăleia prilejul s-o corecteze pe Maria: „Nu Dantic, domnişoară... Vai de mine, se poate să nu ştii?! Dante a scris-o... Ăla care a găsit bijuterii la Monte Cristo... Vai! Ce frumoase bijuterii! Şi cum le împărţea pe gratis tuturor! Vai! Ce ghinion! Nu putea să se nască mai tîrziu... Of! Bărbaţii de azi... Ştiu eu unul...“ Şi aşa mai departe. O să ai precis succes, Maria.

— O să am pe dracu'! Probabil că directorul nu i-a dat nici o atenţie, şi atunci o să spună: „Cine? Directorul? Nici nu l-am văzut, nici nu ştiu cum arată. Dar nu cred c-a fost în muzeu. Nu se putea să nu-i facă observaţii tînărului care se ţinea de mine. Bărbaţii, cînd văd o...“ Şi aşa mai departe. Mai bine du-te tu!

— Înainte sau după ce dau de omul cu cicatrice? întrebă Dan. Şi într-un caz şi-n altul, dacă e adevărat ce spune interpreta lui Hariton, riscaţi să restrîngeţi grupul cireşarilor, sau să vă dedicaţi toţi profesiei de medic.

— Dacă vreţi, mă duc eu, se oferi Tic. La început mă dau fratele „unui domn care vă cunoaşte şi vă admiră“, şi la sfîrşit o întreb, după ce-i spun că-mi caut de cincisprezece ani părinţii. Ştiţi... asta ca să-mi măresc vîrsta... O întreb dacă nu sînt cumva copilul ei.

— Voi, ăştia cu glumele, spuse Lucia, uitîndu-se insistent la Tic şi la Dan, ar fi mai bine să vă ocupaţi de personajele voastre. Nu ştim nimic despre ele şi poate că ele constituie cheia enigmei.

Tic vru să spună ceva, dar Ionel i-o luă înainte:

— Şi scheletul? Uitaţi că el a fost în Grecia? Poate c-a vizitat şi Beoţia?... Ce-a căutat dintr-o dată la muzeu şi încă într-un moment de luciditate? Ce l-a apucat să vorbească aşa, din senin, în greaca veche? Şi să răscolească toată casa, şi să facă exerciţii de atac? Ascundea ceva? Se pregătea să întîmpine pe cineva?

— În privinţa lui, încercă Lucia să aducă o lămurire, în cazul lui ne izbim de un obstacol, dar am mai vorbit despre asta. Premeditarea. Numai dacă a sesizat că vitrina e descuiată... Dar şi atunci se pune întrebarea: ce-a făcut cu tanagralele? Unde le-a ascuns, ca să poată ieşi neobservat din muzeu? Era pentru prima dată acolo. Nu-şi adusese nimic pentru...

— Asta e! o întrerupse Ionel. Ce-a căutat la muzeu? Dacă s-a dus cu gîndul să fure ceva? Atunci nu a luat ceva

cu dînsul ? O sacoşă, o plasă ? Sau poate nici nu avea nevoie de aşa ceva. Şi-a aplicat pur şi simplu un buzunar mare în interiorul hainei... Cu ce gînduri s-a dus scheletul la muzeu ? Ce anume l-a îndemnat ? Ce anume l-a atras ? E de douăzeci şi cinci de ani în oraş şi iată că-i vine deodată în cap să viziteze muzeul. Oare fără nici un scop ?... Poate c-a venit cu gîndul să fure şi întîlnind un prilej foarte favorabil — vitrina descuiată — şi-a pus planul în aplicare... De unde ştim noi că, dacă vitrina ar fi fost încuiată, n-ar fi dispărut din muzeu un Luchian sau un Andreescu ?

— Dar de unde ştim noi că vitrina a fost descuiată ? întrebă Lucia. Ipoteze, mereu ipoteze. Mă îngrozesc la gîndul că n-am clarificat nimic, că s-au încurcat şi mai mult iţele pe care le ţinem în mînă... De pildă, ideea lui Dan. Şi ea trebuie luată în consideraţie. Pînă mai adineauri mă gîndeam că am putea să-l ştergem măcar pe schelet de pe lista suspecţilor... Singurul lucru care mă face să nu desper e că sîntem abia la începutul cercetărilor noastre. Şi mai este ceva. Tot o speranţă de-a mea. E de-ajuns să aflăm un singur amănunt, care ne scapă acum, dar care poate să ne parvină oricînd : într-un minut, într-un ceas, într-o zi şi care dintr-o dată reduce numărul suspecţilor la unul singur, sau la doi, sau ne dezvăluie direct vinovatul. Amintiţi-vă ! Cînd tu, Ticuşor, pe-atunci erai într-adevăr Ticuşor, ai scos aparatul de T.F.F. în Peştera Neagră, cum ne-am lămurit imediat cine se află în urma noastră ! Sau cînd a sesizat Victor singurul lucru inutil în încăperile din Castelul fetei în alb, coloana aceea maiestuoasă, cît de repede i-am dezlegat misterul !... Căutînd mereu, cu atenţie, fără să ignorăm nimic, nu se poate să nu ajungem şi de astă dată la amănuntul care va oferi cheia enigmei.

Lucia nu vorbise cu căldură, ci cu acea severitate care o caracteriza. Le dăduse celorlalţi exact imboldul de care aveau nevoie în situaţia confuză, încîlcită, în care se găseau. Toţi înţelegeau că le trebuie şi mai multă tenacitate, şi mai multă hotărîre, şi mai multă iscusinţă pentru a parcurge misterul pînă la capăt.

— Am omis două personaje, îi trezi vocea Ioanei. Paznicul şi omul în gri. Putem să-i excludem din preocupările noastre ? Profesoara mi-a spus că paznicul n-a străbătut întregul muzeu... A rămas în centrul potcoavei, de acolo a anunţat închiderea...

— N-a pătruns în aripa dreaptă, sau nu l-a văzut nimeni trecînd ? întrebă Ionel. Situaţia lui rămîne neschimbată. Adică rămîne în continuare suspect.

— Iar despre omul în gri, spuse Tic, eu bănuiesc unde l-am putea găsi. Dacă sînteţi de acord, putem să-i facem, în grup, o vizită, după cină.

Ciufuliciul nu uitase, aşa cum nu-l uitase pe criminalul cu pinteni, sarcinile suplimentare pe care şi le luase în legătură cu roata norocului. Spre bucuria lui, toţi ceilalţi, în frunte cu Lucia, acceptară să facă o plimbare nocturnă în iarmaroc. Dacă le va da voie bunica, bineînţeles. Iar bunica uitîndu-se după-masă cu încredere la Lucia, îşi dădu acordul.

1

Feeria şi vacarmul îi ameţiră pe toţi, chiar şi pe Tic şi pe Dan, care nu făceau prima dată cunoştinţă cu bîlciul din orăşelul Ioanei. Uitară pentru o vreme îndatoririle pe care singuri şi le asumaseră, dăruindu-se fără zgîrcenie amuzamentelor atît de diverse şi de stridente din jurul lor. Culorile se schimbau la fiecare pas; firmele veştejite şi spălăcite înfăţişau mereu alte minunăţii; trîmbiţele şi vocile de pe fiecare estradă anunţau noi numere, unice, nemaivăzute, nemaipomenite; orchestrele sugrumate, adăpostite în trunchiurile uriaşe de la căluşei, de la lanţuri, de la roată mare, proiectau în văzduh nişte melodii care păreau din altă lume; omuleţi de-o şchioapă sau lungani deşiraţi pînă la cer, cu fesuri înstelate pe cap, ţipau, răguşeau şi iar ţipau, îmbiindu-te să le cumperi mărfurile, şi peste tot se rîdea şi oamenii se strîmbau unii la alţii, cu măşti sau fără; şi o puzderie de mese şi gherete ofereau sigur şi pe gratis: ceasuri, ţigarete, cizme, borcane, baticuri, mingi, ciocolată, becuri, şampanie, pocnitori, ibrice, stilouri, bricege, şireturi şi loţiune de păr. Iar în locul cel mai potrivit, circul cu cortegiul lui de zburători, acrobaţi, luptători, saltimbanci, clovni, jongleri, biciclişti, tigri, cai, urşi, pantere, girafe, lei, rinoceri, crocodili, canguri, struţi şi elefanţi, toate zugrăvite fioros pe cartoane uriaşe, dar din pîlnia mare de tablă, care nu se mai dezlipea de la gură, se auzea mereu: „Ce vedeţi aici pe pînză este viu şi natural. Hai! Intraţi, intraţi cu toţii — un program fenomenal!" Şi cîte alte versuri, şi rime, şi onomatopee, şi exclamaţii, şi mai ales muzica, fanfarele entuziaste şi neobosite, şi tobele, bubuind neîntrerupt, pînă la distrugere, şi melodiile îndrăzneţe ca nişte jeturi de apă risipindu-se în stropi mărunţi şi inundînd pe nevăzute memoria. Şi mai ales cei care vedeau şi auzeau

toate acestea, devenind toţi naivi, copilăroşi, uitînd ca în urma unui farmec, anatomia, fizica şi buna-cuviinţă. Spectacol unic, în care fiecare juca pentru celălalt: actorii pentru spectatori şi spectatorii pentru actori.

Cireşarii noştri se opriseră în faţa circului. Se anunţa cu tobe, tromboane, goarne şi ţipete începerea spectacolului: „Ultimul salt mortal! Reprezentaţia începe!" Acrobatul de pe estradă dispăru după nişte perdele, dar după două minute apăru altul, făcu şi acesta cîteva tumbe, şi iarăşi se dădu semnalul de începere, şi iarăşi după două minute apăru un saltimbanc, apoi un scamator, apoi un clovn, apoi primul acrobat, apoi un vlăjgan cît toate zilele rupînd nişte lanţuri de parcă erau panglici de hîrtie, apoi un jongler cu trei făclii aprinse, pînă ce Tic spuse foarte sigur:

— Altceva nu cred că mai au în programul dinăuntru; poate una care se îndoaie, dar din ălea nu pot să văd...

Şi plecară spre alte locuri. Tic şi Dan îi conduceau. Mergeau pe căi ocolite spre un anumit loc care-l interesa în mod deosebit pe cel mai tînăr dintre cireşari. Se opriră în apropierea acelei roţi verticale, de care se agaţă scaune şi care în limbajul de bîlci se numesc lanţuri. Erau vreo patru mecanisme de acest fel în bîlci, dar Tic îl alesese pe cel mai mare dintre ele, un adevărat uriaş, care domina împrejurimile mobile şi colorate.

— Vrei să te dai în lanţuri? îl întrebă Dan. Eu n-am nici o poftă, Ticuşorule.

— Vreau să fac o repetiţie, răspunse el. Vreau să fac un mic antrenament şi mai vreau să-mi arunc o privire de sus, de la înălţime, asupra bîlciului. Cine ştie ce voi descoperi! Tu spune-i Luciei şi Mariei că m-am dus să cumpăr ceva.

Şi ciufuliciul dispăru într-o clipă în mulţime. După cinci minute se întoarse cu un fes pe care-l puse pe capul lui Dan.

— Pentru fesul ăsta ne-ai făcut să aşteptăm atîta timp? îl ocărî Maria. Nesuferitule!... De cînd te aşteptăm au trecut cel puţin zece vînzători de fesuri pe lîngă noi. La patru fesuri, unul cadou, aşa ţipau.

— Ei, poftim! răspunse el. Ia-l de la Dan. Ţi-l fac ţie cadou. Mie mi l-a pus cineva în cap pentru reclamă. Am încercat opt şi ăla mi-a zis că-mi stă atît de bine cu fesul, încît mi l-a pus pe al nouălea pe cap şi m-a rugat să mă plimb aşa prin bîlci. E din material mai bun. Şi eu zic să mergem în altă parte.

Îl luă pe Dan de mînă, Dan pe Maria, Maria pe Ioana, Ioana pe Ionel, Ionel pe Lucia şi astfel, în şir indian, înveselindu-se, porniră spre necunoscut, adică spre locul unde-i ducea Tic, şi Tic îi ducea spre roata norocului, în partea opusă aceleia în care îl aşteptaseră cele cinci minute. Din cauza vălmăşagului de oameni, cei mai mulţi simpli privitori, cireşarii nu zăreau decît vîrful piramidei. Şi chiar în vîrf, ca un trofeu unic, se afla discobolul lui Fradaburidi.

— Probabil că a cîştigat cineva un obiect mare, pronostică Dan. De aceea e atîta înghesuială. Trebuie să mai aşteptăm puţin.

Tic zări silueta atletului strecurîndu-se prin masa de spectatori, afară. Îi dădu cu cotul lui Dan, acesta Mariei şi aşa mai departe, pînă la capătul şirului. Apoi începu să funcţioneze telefonul fără fir. Atletul nu-i zărise. Părea preocupat. Trecu la un pas de Lucia. Apoi fu înghiţit de mulţime. Şirul cireşarilor se transformă în cerc.

— Oare unde se duce ? întrebă Lucia.

— Poate că urmăreşte pe cineva, spuse Tic.

— Nu cred. Era într-adevăr grăbit, dar nu mi s-a părut că se uită după cineva anume. Privea în sus. Parcă voia să numere stelele.

— Numai poet nu credeam că este, i se adresă Dan Luciei. Să fie iarmarocul un subiect de inspiraţie pentru poeţi ?... E a treia oară că venim la bîlci şi e tot a treia oară că-l întîlnim.

— Eu am o bănuială... firavă, murmură Tic, dar atît de încet că numai Dan îl auzi.

Iar Dan ştiind că prietenul său nu vorbeşte şi nu tace degeaba, prin urmare nici nu şopteşte fără motiv, găsi în murmurul lui Tic un motiv de tăcere. Atît doar : îl lovi cu cotul. Neinformat, Tic lovi mai departe pînă i se înapoie lovitura. Aşteptau toţi să li se dezvăluie pricina semnalului de alarmă. Şi negăsind răspunsul în priviri sau în vorbe, priveau fiecare într-o anumită direcţie.

— Scheletul ! şopti Ioana înfricoşată.

Într-adevăr, în raza privirilor ei, undeva, nu prea departe, se zărea scheletul. Abia atunci făcură şi ceilalţi cunoştinţă cu el. Pentru că, subit, cercul se transformă din nou în şir, potrivind-o pe Ioana la mijloc. Şi Ioana privea fără încetare spre acelaşi punct.

Nici zece metri nu-i despărţeau pe tineri de personajul despre care vorbiseră atîta vreme. Era în faţa lor şi va-

lurile de oameni nu-i puteau ascunde decît trupul. Capul lui rămînea parcă suspendat şi era atît de palid, că se putea asemăna cu un glob slab luminat, aşa cum atîrnau cu sutele prin iarmaroc. Parcă şi părul rar, care-i acoperea creştetul, era galben. Nici un muşchi nu se mişca pe faţa lui. Ochii înfundaţi în orbite şi oasele puternic reliefate, ajutate de jocul de umbre la care era supus tot bîlciul, îi dădeau însă o expresie fantomatică.

— E neverosimil ! şopti îngrozit Ionel, care-şi vedea pentru prima dată personajul. L-am creat mereu cu imaginaţia, dar nici o clipă n-am îndrăznit să ajung pînă acolo, încît să mi-l reprezint ca pe un mort. Brrr ! se cutremură el. Parc-aş vedea o fotografie de pe sticluţele cu otravă.

Ceilalţi erau mai puţin impresionaţi, dar un fior de spaimă încă li se zbătea în inimă. Scheletul nu se mişca. Parcă era un felinar pe jumătate stins, înfipt în mijlocul iarmarocului. Numai ochii îi rătăceau în neştire, ochi sticloşi, înfundaţi, ca ai unui bolnav în delir.

— Nu mai pot suporta... se rugă Ionel. Şi nu numai asta. Dacă ne observă ? Dacă vine la noi şi ne întreabă pentru ce-l privim ? Eu cred că aş leşina...

Tic îl înghionti zdravăn în coaste, atît de zdravăn că lui Ionel i se opri respiraţia.

— Nu fi prost ! îl încurajă ciufuliciul în stilul său original. Mai bine fă-te că rîzi de ceea ce-ţi spun...

Mutra lui Ionel exprima însă nu veselie, ci suferinţă. Încă nu-şi recăpătase respiraţia normală.

— Du... După... ce... După ce m-ai... m-ai ucis...

— Aoleu ! Am uitat ! se scuză Tic. Nu mi-am dat seama şi te-am lovit exact acolo unde m-a învăţat Ursu să lovesc, dacă sare vreun vagabond la bătaie. Ultima figură care m-a învăţat. Şi am aplicat-o inconştient. Noroc că n-am dat mai tare...

— Ai folosit-o şi cu mine, îi aminti Dan. Şi tot cam prin aceste locuri. Şi tot cam aşa. Numai motivul diferea.

Ciufuliciul se uită şi la unul şi la altul.

— Mi-a explicat-o teoretic... Şi tot teoretic am aplicat-o, ca să-mi obişnuiesc mîna. S-a întîmplat ca s-o experimentez cu voi.

Toţi cireşarii, cu excepţia Luciei, participau la discuţia care se ivise. Incidentul o bucura pe Lucia. Nimeni nu se mai uita la schelet, în afară de ea. Privirile ei însă păreau că

urmăresc vîrtejul lanţurilor. Dar şi Ionel îşi aminti sarcina pe care o avea.

Scheletul rămînea în acelaşi loc, imobil, straniu în agitaţia, veselia, mişcarea şi larma generală. Părea o ameninţare la adresa lumii, întruchiparea unui verdict inevitabil, o primejdie suspendată, gata oricînd să se reverse, încremenind, pietrificînd mişcarea.

Aşa îl defini Ionel în gînd, luptîndu-se cu o groază de sentimente nelămurite. Apoi simţi că-l cuprinde ura şi o dorinţă nebună de acţiune. Starea aceasta nu ţinu decît o clipă.

Oamenii nu mai dădeau buzna spre roata norocului. Ţăcănitul ca de mitralieră al corzii de oţel răsuna mai rar. Cercul compact de privitori se mai destrămase. Ionel primi sarcina de a nu-şi pierde din ochi personajul. Ceilalţi se apropiau de roata norocului. Ajunseră la cîţiva paşi de piramida încărcată cu obiecte.

Omul cu pălărie de paie îl salută pe Tic ca pe o veche cunoştinţă. Îi zîmbi şi-i făcu semn cu mîna :

— Poftiţi, poftiţi ! Încercaţi-vă norocul ! Nimeni nu pierde. Toată lumea cîştigă. Poftiţi ! Încercaţi-vă norocul ! Care mai trage ? Toate numerele cîştigătoare !

Cireşarii se înţeleseseră între ei să nu stea în grup, pentru a nu observa nimeni că veniseră împreună. Hotărîseră aceasta, pentru a fi pregătiţi la orice întîmplare, la orice eventualitate.

Tic nu rămase indiferent la apelul borţosului. Plăti trei trageri, apoi puse mîna pe şipca de lemn. Oare mai era mîna lui obişnuită cu rezistenţa cuielor ? Ei şi ! Prima dată va face o încercare ; poate că va aduce coarda spre una din porţiunile roţii, care-i ofereau mai mare siguranţă, pe care le experimentase. Şi chiar aşa se întîmplă. Împinse uşor. Coarda se opri în dreptul unui şir de numere care, în concepţia lui, reprezentau startul ideal pentru tragerile cu şanse. Cam tot din acelaşi loc împinsese şi cozorocul cînd îl văzuse cîştigînd ultima dată. Îşi potrivi cea de-a doua mişcare, fără să se uite la animalul de ghips, mic şi diform, pe care i-l oferea borţosul. Împinse scurt şi puternic. Cîştigă o lulea. Şi tot o lulea negăurită cîştigă şi a treia oară... Înfuriat, mai cumpără patru trageri, şi apoi încă patru. Abia la penultima cîştigă un obiect mai mare : un iepuraş alb, cam cît pumnul lui. În schimb trecuse de două ori (doar trei numere îl despărţeau) pe lîngă negrul în costum colonial, iar o dată coarda depăşise cu numai cinci numere discobolul lui Fradaburidi.

Toate obiectele cîştigate de Tic încăpeau în mîna mare a borţosului. Tic nu voi să le primească, nu voi în ruptul capului, în ciuda îndemnurilor şi rugăminţilor lui. Neavînd ce face, acesta le puse într-o ladă, sub roată.

Ciufuliciul era înfuriat la culme. Trăsese de unsprezece ori la rînd, fără nici un folos. Ba se mai şi făcuse de rîs în faţa celorlalţi. O văzuse şi pe Maria, şi pe Lucia, îl văzuse şi pe Dan aruncîndu-i priviri desperate să înceteze, dar el, cuprins de frenezia jocului, se prefăcu că nu le observă.

— Tot vă iau eu, pînă la urmă, discobolul ! spuse ciufuliciul, ca o ameninţare supremă.

— Poftim ? Poftim ? îl întrebă borţosul pe Tic, apoi se adresă înflăcărat privitorilor : Încercaţi-vă norocul ! Care mai trage ? Nici un număr nu pierde ! Poftiţi ! Poftiţi !... Ce spuneţi dumneavoastră ?

— Despre atletul lui Fradaburidi... răspunse încă supărat marele păgubaş. Tot o să-l iau pînă la urmă...

— Statuia lui Fradaburidi ! ţipă ca la un semnal omul cu pălărie de paie. Atletul cu discul ! Bust artistic, de la ultima olimpiadă ! Autentică, de două mii de ani ! Care mai trage ? Încercaţi-vă norocul !

Umilit, Tic îşi îndreptă încercarea în altă direcţie :

— Nu l-aţi văzut cumva astăzi pe domnul acela bătrîn cu barbă, domnul acela înalt, îmbrăcat în gri... care v-a întrebat alaltăseară dacă nu e de vînzare discobolul lui Fradaburidi ?

— Îl ştiu, îl ştiu, cum să nu-l ştiu... răspunse proprietarul. M-am obişnuit cu vizitele dumnealui. Aproape în fiecare zi trece pe aici. Şi azi a trecut... înainte de prînz... Care mai trage ?

— Îl cunoaşteţi ? insistă Tic.

— Care mai trage ? Încercaţi-vă norocul !... Vase, crătiţi, lighene, servicii de masă... L-am văzut şi eu la bîlci. Nu-l cunosc. Nu ştiu ce-i cu el. Poate ştii dumneata, că nimeni dintre noi n-a reuşit să afle ce e cu el... Servicii de masă ! Crătiţi cu smalţ ! Vase originale... Stă cîte un minut-două în faţa mea, se uită nu ştiu unde... Încercaţi-vă norocul ! Care mai trage ?... Că nu i se pot vedea ochii prin ochelarii aceia groşi... Pe urmă pleacă... Nimeni nu pierde ! Toată lumea cîştigă ! Încercaţi-vă norocul ! Care mai trage ? Poftiţi ! Poftiţi !

Dan se strîmba fără încetare la Tic. Dar ciufuliciul nu-i dădea nici o atenţie. Îl interesa mult mai mult convorbirea cu borţosul decît orice altceva. Nemairezistînd, Dan îl trase

cu toată puterea de mînă. Tic își pierdu echilibrul. Abia în ultima clipă evită să se ciocnească de o persoană care stătea la un metru în spatele lui. Se și gîndi să-l înghiontească pe Dan în același loc dureros ; din fericire însă pentru acesta din urmă, ciufuliciul își ridică privirile și descoperi în persoana pe care era s-o lovească... pe schelet. Picioarele i se înmuiară ; și doar e binecunoscut faptul că Tic nu-și pierde firea cu una, cu două. Ochii scheletului îl priveau. Oare ce exprimau scînteile acelea adînci ? Și mai simți strecurîndu-i-se prin păr ceva dur, uscat, ca niște bețe. Totul dură poate o secundă. Tic își reveni, iar senzația de atingere îl părăsi. Se strînse lîngă Dan. Avea un zîmbet forțat pe față.

— Ce ți-a făcut ? îl întrebă Dan la ureche. Am crezut că vrea să te strîngă de gît...

— Nu știu, răspunse Tic. N-am simțit nimic.

Ciufuliciul nu mințea. Nu-și putea imagina că bețele pe care le simțise o fracțiune de secundă în părul lui fuseseră degetele scheletului.

— Probabil că a vrut să te tragă de urechi... și apoi s-a răzgîndit, încercă Dan să-l liniștească.

Tic își aminti cine provocase posibila ciocnire, își aminti și gîndul lui de atunci. Brațul se destinse parcă fără voia lui. Dan observase însă mișcarea și o pară. Se alese cu o lovitură ușoară, de toate zilele.

Nimic deosebit nu se mai întîmplase la roata norocului în tot acest timp. Își mai încercaseră cîțiva oameni șansa și se aleseseră cu lulele sau cu statuete cît degetul.

Și deodată, scheletul puse mîna pe șipca de lemn. Borțosul îl întîmpină fără nici o jenă :

— Toată lumea cîștigă ! Nimeni nu pierde !... Plata, vă rog. Mai întîi plata !

Fostul maior scoase din buzunar o bancnotă jerpelită de douăzeci și cinci de lei. I-o întinse proprietarului, și fața acestuia se lumină imediat :

— Poftiți ! Poftiți ! Încercați-vă norocul !

— Mi-e milă de el, îi șopti Dan lui Tic la ureche. De un sfert de oră se uită și așteaptă. Oare ce crede ? O să-și piardă banii, ca tine. Ai să vezi !

— Mai bine aici decît să se ducă pe băutură, îi răspunse Tic. Eu mai degrabă mă întreb de unde are bani ? Oare nu...

Nu mai apucă să-și termine cuvintele. Zărise pe cineva în mulțime. Atletul se apropia de cercul de spectatori de la roata

norocului. Tic îl părăsi pe Dan fără explicații și porni în întîmpinarea cunoștinței sale. Acesta îi întinse mîna :

— Cred că astăzi n-ai mai jucat...

— De unsprezece ori la rînd, îi mărturisi Tic. Numai lulele și iepurași. Dar tot îl iau pînă la urmă !

— De unsprezece ori la rînd ?! se miră atletul. Îți mai amintești ce ți-am spus ? De ce nu mă asculți ?

Fără să se uite la fața atletului, cireșarul simțea după tonul cu care i se vorbea că are de-a face cu un om înfuriat. Chiar se simți prins de umăr și zgîlțîit. Abia atunci îndrăzni să se uite la el. Parcă-i mai trecuse mînia, dar priviri de dojană tot mai avea în ochi, și capul i se clătina amenințător. Cel puțin aceasta era impresia lui Tic.

Omul cu pălărie de paie strigă parcă și mai tare :

— Încercați-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage ? Toate numerele cîștigă !

Scheletul pusese mîna pe șipcă. Borțosul îi făcu însă un semn de așteptare. Trăsese de patru ori pînă atunci și cîștigase două lulele și doi iepuri.

— Încercați-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage ? Nici un număr nu pierde ! Discobolul lui Fradaburidi ! Vine, vine norocul !

— Fir-ar să fie ! înjură atletul. Ăștia ar trebui bătuți ! Da, da ! Sigur că da !

Vorbise printre dinți, dar Tic îl auzi foarte bine. Și ciufuliciului îi părea rău de schelet. Ajunsese la a cincea tragere.

— Poftiți ! Poftiți ! îi spunea proprietarul.

Fostul maior împinse cu o nepăsare totală. Nici nu urmări mersul corzii de oțel. Parcă nici vocea borțosului nu-l trezi din apatia și indiferența lui :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o ! Toate numerele cîștigă !

Agita în aer, deasupra capului, o oală uriașă, probabil aceea despre care spunea că poate adăposti aproape o mie de sarmale. Scheletul parcă nu înțelegea despre ce e vorba. Ridică din umeri. N-avea ce face cu oala. Uimit, borțosul nu știa cum să reacționeze. Se uita spre spectatori, cerînd parcă din partea lor o mînă de ajutor. Sau avea el un plan ? gîndi Tic. Poate vrea să știe dacă au văzut și alții cînd scheletul a cîștigat oala ? Dacă alții n-au observat, atunci... Cît de ușor putea să-l ducă pe omul acela atît de nepăsător ! Dar nu ! hotărî Tic. Nu-l va lăsa. Șase martori erau acolo...

Omul cu pălărie de paie întrebă cu un zîmbet nătîng :

— Dacă doriți, v-o cumpărăm imediat. La prețul de cost.

Celălalt acceptă, plecîndu-şi capul. Cît i s-a plătit pe oală maiorului, nimeni nu poate şti. Scheletul şi-a pus banii în buzunar şi tot fără să scoată nici o vorbă, a plecat de la roata norocului. Nici nu mai putea sta acolo. Oamenii dădeau buzna. Trăgeau, trăgeau, şi ţăcănea coarda de oţel, şi se uitau uluiţi la lulelele şi la iepuraşii pe care borţosul, radios, li-i înmîna. Chiar şi Tic simţi imboldul să mai tragă o dată. Dar mîna care-l prinse de umăr era prea puternică.

— Ţi-am spus ce se întîmplă aici ! auzi vorbele şoptite ale atletului, şi şoaptele sunau ca o dojană familiară. Lasă-i pe nătîngi să-şi piardă banii... N-ai simţit că e o şmecherie ?

— Orice-ar fi ! Discobolul tot îl voi lua !

Se uita la discobol. Oare a cîta oară de cînd era la roata norocului ? Oare a cîta oară în acea seară ! Şi iarăşi observă asemănarea dintre acel discobol şi statuetele pe care le admirase cîteva minute la muzeu. Avea ceva din graţia acelor statuete, deşi părea mai nou, mai strălucitor. Asociaţia aceasta îi aduse în minte evenimentele la care participase şi la care participa. Îi făcu semn atletului să se retragă într-un loc mai izolat. Figura lui era probabil atît de serioasă, că Terenţiu îl ascultă. Se opriră amîndoi în locul indicat de Tic, în apropiere de trunchiul uriaş al lanţurilor.

— V-am văzut la muzeu aseară, îi spuse Tic în şoaptă.

Terenţiu nu înţelegea ce urmăreşte ciufuliciul cu această destăinuire. Nu se încadra în atmosfera conspirativă pe care o sugera şi o cerea tonul lui Tic.

— Aţi văzut şi dumneavoastră tanagralele, nu-i aşa ?

Atletul tot nu înţelese despre ce este vorba :

— Ce tanagrale ? Unde ? Cînd ?

— Eu am crezut că aţi văzut şi vitrina, spuse Tic cam bosumflat.

— Da. Am văzut-o. Nici nu mi s-a părut altceva mai interesant în muzeu.

Auzind aceasta, Tic nu se mai stăpîni :

— Vreau să vă spun un secret... Dar vă rog foarte mult să-l păstraţi... Pe cuvînt de onoare... Statuetele au dispărut... S-au furat... Ştim sigur asta şi sîntem singurii care o ştim. Eu şi prietenii mei.

Terenţiu îl privi la început cu uimire, apoi cu neîncredere. Făcu chiar şi o mişcare de plictiseală cu mîna :

— Te lăudai că eşti deştept. Eu credeam că eşti... Ia spune ! Pentru asta m-ai chemat aici ?

Faţa cireşarului exprima o durere atît de stranie, încît atletul îşi domoli vocea. Tic profită de răgaz :

— Nu ştie nimeni că s-au furat, pentru că muzeul e închis, cheile sînt la director, iar directorul e plecat la Bucureşti. Noi avem nişte bănuieli şi pînă la urmă tot vom descoperi hoţul ! Am mai făcut fapte din acestea... Noi vrem ca, în ziua cînd se întoarce directorul, să-i spunem cine este hoţul. Pe urmă... treaba lui !

Era ceva în tonul lui Tic care lovea în neîncrederea şi nepăsarea atletului.

— Să nu faceţi zgomot de pomană. E cam primejdios !

— Ştim, răspunse Tic, şi de aceea n-am spus nimic nimănui... pînă acum...

Apropoul aduse un zîmbet fugar pe faţa atletului :

— Îţi mulţumesc pentru încredere. Din păcate, sînt plin de treburi pînă peste cap. Trebuie să fiu cînd într-un loc, cînd în altul, nici n-am timp să mă odihnesc. Dorm cîte două-trei ore pe noapte... Toate acestea le discutăm între noi, bineînţeles... pentru că-mi eşti foarte simpatic. Dacă vei avea nevoie de ajutorul meu... îţi stau la dispoziţie... Deşi eu, din anumite motive, continui să cred că toată povestea e o născocire a minţii voastre... Lasă, lasă ! Vom vedea cine are dreptate pînă la urmă... Şi îţi mai dau un sfat. Nu un sfat. Un ordin ! Nu mai azvîrli banii la roata norocului ! Nu-i mai arunca în vînt... Asta era... Şi trebuie să plec urgent... La revedere !

Tic ar fi vrut să dea cîteva explicaţii, să-şi manifeste opoziţia faţă de unele vorbe ale atletului, dar acesta plecă. Numai cînd ajunse în dreptul roţii norocului se opri pentru o clipă, se încruntă şi făcu din cap un semn inutil de ameninţare. Apoi Tic îl pierdu în mulţimea care se îmbulzea.

Omul cu pălăria de paie se agita în mijlocul unui grup — printre ei şi cireşarii — care ezitau să-şi încerce norocul. Ca şi cum ar fi simţit starea lor, începu să-şi înşiruie repertoriul :

— Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage ? Vase, servicii, lighene, statui ! Discobolul lui Fradaburidi. Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul !

Atrasă de înflăcărarea cu care vorbea borţosul, o gospodină căută în sacoşă şi scoase suma cerută. Dar mai iute decît ea fu un tinerel. Puse mîna pe şipcă, privi într-o anumită direcţie şi împinse încet. Coarda de oţel nu străbătu nici jumătate din roată. Ca atras de un magnet, Tic îşi făcu drum prin

mulţimea de gură-cască. Răzbătu greu. Vocea borţosului îi sfîrteca urechile :

— A luat-o ! uite, lume, cum a luat-o ! Încercaţi-vă norocul ! Nimeni nu pierde ! Toate numerele cîştigă. A luat-o ! Uite cum a luat-o !

Şi lumea se înghesuia... ca la bîlci. Şi Ticuşor îşi zdrelea trupul încercînd să treacă precum un sfredel prin zidul nemilos. Cînd ajunse, în sfîrşit, la loc liber, abia apucă să mai vadă silueta unui băieţandru suptă de mulţimea care se îmbulzea. Abia ieşise din cerc şi acum se zbătea ca un desperat să-l străpungă. Cît se chinui ciufuliciul pînă învinse presiunea mulţimii ! I se părea că un veac, deşi trecuseră doar cîteva secunde. Cînd ajunse însă, nu mai zări nici urmă de băieţandru. Şi băieţandrul nici măcar nu mai purta şapca aceea cu cozoroc de ţiplă, care-i servise altădată ca punct de reper. Îi venea să-şi dea cu pumnii în cap. Numai două secunde să fi cîştigat, atîta, şi era acum pe urmele norocosului jucător.

Stătea abătut, cu umerii rezemaţi de peretele unei gherete la care se vînduse pînă nu de mult îngheţată. Îl auzea pe omul cu pălărie de paie răcnind ca un apucat, auzea ţăcănitul ca de mitralieră al corzii de oţel cînd lovea cuiele, auzea exclamaţii de surpriză şi de nemulţumire, auzea comentarii despre băiatul care cîştigase „în faţa mea a cîştigat, domnule, un cogeamite serviciu de ceai", auzea toate acestea, dar nimic nu-l mai interesa. Se simţea obosit, parcă i se amărîse şi gura. Cînd o să mai pună mîna pe cozoroc ? Poate că pierduse ultima şansă, ultima, ultima... Simţi că se apropie cineva de el şi tresări speriat. Era Dan, şi el cu o mutră pleoştită, cu umerii scăpaţi în jos, cu mîinile atîrnîndu-i ca nişte mîneci goale.

— L-am scăpat, Ticuşorule... Nu ştiu ce s-a întîmplat cu el. Parc-a intrat în pămînt.

— Ai fost după cozoroc ? se trezi ciufuliciul. Cum de l-ai pierdut ?... Te-a oprit cineva ?

— A cotit pe o uliţă. Eram la vreo zece metri în urma lui. Am fugit, dar cînd am ajuns după cot, n-am mai văzut pe nimeni, adică nu l-am mai văzut pe el. Erau nişte oameni pe acolo, cu petromaxuri în mîini... Ştii ? Chiar în spatele barăcilor... Nu prea am avut curajul... Aveau nişte figuri cam dubioase. Dacă l-aş fi văzut pe el, cred că m-aş fi aventurat.

— Cam prin ce loc a dispărut ? întrebă Tic.

Dan arătă cu mîna într-o direcţie, spre un stîlp de încercare a puterii, dar lui Tic locul acela nu-i spuse nimic. Cînd cozorocul scăpase de sub supravegherea lui, apucase într-o direcţie diametral opusă.

— Ai aflat ceva de la atlet ? îl întrebă Dan.

— Mai degrabă a aflat el de la mine... dar să nu le spui celorlalţi. Habar n-are despre tanagrale. Aş putea să jur că nu e implicat în afacerea asta. Se uita la mine ca la un smintit cînd m-a auzit. Şi sînt convins că nu crede că s-au furat... Şi iar m-a obligat să nu mai joc la roata norocului...

Dan citi pe faţa lui Tic o schimbare profundă şi întoarse capul, spre a se uita acolo unde se uita şi prietenul său. Nu-i fu greu să zărească în mulţime statura uriaşă şi capul chel, fără nici un fir de păr, al paznicului de la intrarea muzeului.

— Ilie ! spuse Tic. Parcă şi-au dat toţi întîlnire aici... Dar pe ăsta nu-l mai scap, în copoi de m-aş transforma...

N-a fost nevoie să se transforme în copoi, ci într-un pitic hazos, cu barbă lungă pînă la brîu şi cu mustăţi pînă la urechi. Şi cu un fes pe cap. Acesta a fost deghizamentul pe care şi l-a putut întocmi la repezeală ciufuliciul, pentru a se învîrti fără riscuri în preajma lui Ilie, şi pentru a fi în nota travestiurilor care se efectuau în acea seară la bîlci. Faţa artificială, masca lui Tic, era veselă şi nepăsătoare. În dosul măştii însă era zugrăvită, şi nu de mîna unui pictor oarecare, o expresie reală de teamă şi de uimire. Pentru că Ilie, îndepărtînd cu simpla mişcare a coatelor cete de cîte patru-cinci oameni, îşi făcea loc spre roata norocului. Tic nu ezită mai mult de două secunde, înainte de a porni pe urmele uriaşului. Şi obstacolul uman se refăcu parcă şi mai strîns, şi mai greu de învins ! Ei ! Dar acum cireşarul avea experienţă. Se avîntă iarăşi ca un sfredel şi cînd ajunse pe la mijlocul barierei, abia atunci îşi dădu seama că din masca de carton care-i înveselea, dar mai ales care-i ascundea faţa, rămăseseră doar cîteva resturi jalnice. Nici fesul nu-l mai avea pe cap. Îl pierduse în timp ce străbătea zăgazul uman, sau mai bine zis inuman. Totuşi, nu-şi scoase masca de pe faţă în momentul cînd reuşi să răsufle. Şi-o potrivi numai, pentru a înregistra mai limpede, pentru a fotografia scena care se petrecea la cîţiva paşi de el.

Ilie şi omul cu pălărie de paie se băteau pe umeri ca nişte prieteni vechi, de cînd lumea. Şi tot atunci ghici Tic forţa care se ascundea sub înfăţişarea ridicolă a borţosului. Şi, ca din senin, răsăriră în preajma celor doi cîteva persoane

care nu-i erau de loc, dar absolut de loc necunoscute lui Tic: Ioana, Dan şi Ionel. Lucia şi Maria priveau scena din alt unghi mai puţin convenabil. Ciufuliciul se văzu nevoit să renunţe la semne şi să folosească, în locul lor, ghionturile, pentru a-i determina pe cei trei curioşi să-şi caute alte locuri în jurul roţii. Cînd termină aceasta, acceptă să i se lungească urechile (doar i le ascundea masca), pentru a surprinde o convorbire care-l atrăgea mai mult decît orice dialog cu care se fălea antichitatea. S-o ascultăm şi noi.

— Bine, mă Hultane, de ce nu mi-ai dat veste mai devreme?

— Încercaţi-vă norocul! Care mai trage?... Ştiam eu c-o să vii... Obiecte pentru gospodărie. Nimeni nu pierde!... Ai reuşit bine?... Vase, lighene, crătiţi, servicii!

— Cam... Da' tu mai ştii cînd te-am învîrtit cinci minute pe umeri? Te-ai prăvălit ca un dovleac. Aşteptam să-ţi curgă seminţele...

— Seminţe, vaze, castroane, statui!... Las' că şi eu te-am pus o dată. Icneai ca un bivol... Care mai trage? Încercaţi-vă norocul!... Şi zi-i! A ieşit bine pînă la urmă?... Care mai trage? Poftiţi! Poftiţi!

— Cam... Dar ăl mai crunt a fost Neamţu, mă! Oho! Cît m-a chinuit! Îmi intrau picioarele în pămînt, aşa greu era...

— Care mai trage?... Nu mai vor, mă! Toţi se codesc... Încercaţi-vă norocul!

— Dă-le şi tu o momeală...

— N-am semnal... Nici un număr nu pierde!... Şi dacă n-am semnal, poa' să treacă o zi şi... Toate numerele cîştigă! Care mai trage?... Tu te-ai aranjat de tot?... Poftiţi!

— Cam... Mă, eu aş vrea să-ţi spun o vorbă, da' nu aici, în gloata asta, cu toţi în urechile noastre şi cu urechile tuturor la noi... Aş vrea să boscorodim pe îndelete...

— Facem, mă Ilie... Faceţi jocurile! Care mai trage?... Şi cînd vrei tu să fie asta?... Oale, vaze, lighene!

— Păi, acu' cît mai devreme, aş zice mîine noapte, că pe urmă... Cine ştie?

— Statuia lui Fradaburidi!... Te ţine rău în hamuri, măi Ilie... De la ultima olimpiadă... Care mai trage?

— Decît cu pungăşiile astea mărunte pe care le faci tu... Cine-i ăsta Fradaburidi? Te-ai bătut vreodată cu el?

— Parcă eu ştiu! Fradaburidi! Marele discobou!

— Discobol, mă! Te-aude cine ştie cine...

— Discobolul! Cine vrea să-l ia? Nimeni nu pierde! Încercaţi-vă norocul! Oale, crătiţi, vaze, căldări! Care mai trage!...

— Vas'că mîine noapte vii... adică vin eu... Mergem la o crîşmă... Fac eu cinste, că tu eşti pîrlit... Vreau să te fac om, mă! Numai să ai curaj!

— Trageţi! Trageţi! Încercaţi-vă norocul!... Dacă-i vorba de bani buni, cum să nu vin?... Servicii! Pentru gospodine!... Că doar mă ştii...

— Nu vezi, mă, că nu trage nimeni? Dă-le o momeală!

— Care mai trage?... Ţi-am spus că n-am semnalul... N-am voie. Vrei s-o păţesc?... Care mai trage? Încercaţi-vă norocul!

— Mă Hultane, eu plec. Mîine seară. Pe la unş'p'ce, e bine?

— Pentru gospodine!... S-a făcut... Poftiţi! Poftiţi!... La unş'p'ce, Ilie... Vaze, oale, crătiţi, căldări!

Cele două matahale se despărţiră, strîngîndu-şi mîinile cu putere. Îşi scoase şi Tic jalnica mască de pe faţă. Şi cîteva minute mai tîrziu, cireşarii erau în afara cercului, dar nu prea departe, pentru a asculta raportul şoptit al ciufuliciului. Acolo îi descoperi atletul. Îl ameninţă pe Tic, clătinînd din cap, şi-i trecu prin faţa ochilor ceasul de mînă. Era o oră foarte tîrzie. Atletul nu se mai opri la roata norocului. Porni în altă direcţie. Tic îl urmări însă cu privirea şi-l văzu oprindu-se lîngă căluşei, unde îl aşteptau trei bărbaţi. Rămase cu ei.

Hultanul striga de-i ieşeau ochii din cap:

— Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Poftiţi! Poftiţi! Vine, vine norocul! Care mai trage?

Şi după o pauză iar se auzi vocea lui, mai tare:

— A luat-o! Uite cum a luat-o!

Un cetăţean primea din mîinile lui o căldare.

— Păcat că n-am fost acolo! se tîngui Tic. Aş fi prins şi eu semnalul... Dar tot voi pune mîna pe discobol!

Era tîrziu. Bîlciul încă nu obosise. Larma şi luminile lui şi mai ales fanfarele lui dezlănţuite îi cîntau puterea. Dar cireşarii trebuiau să se întoarcă acasă. Porniră din nou în lanţ, lăsîndu-se conduşi, ca şi la sosire, de cel mai tînăr dintre ei. El nu mergea însă pe o linie dreaptă, ci în zigzag. Dar nu pentru a ocoli aglomeraţiile umane, ci pentru a descoperi noutăţi. Trecură şi pe lîngă căluşei. Atletul era tot

acolo. Din cei trei bărbaţi, unul singur rămăsese cu el. Discutau, ascunşi de umbra pe care o proiecta cilindrul central al căluşeilor. Tic îi făcu semn cu mîna. Atletul îi răspunse fluturîndu-şi o clipă palma deschisă.

2

Ioana şi Maria adormiră în clipa cînd puseră capul pe pernă. Lucia le mai lăsă un timp pînă se convinse că somnul le învăluise definitiv, ca o cortină groasă de catifea, şi abia atunci se sculă din patul ei, luă de undeva o servietă mică de piele, scoase din ea un caiet şi cu el în mînă se duse la o măsuţă mică de lîngă fereastră, pe care suferea, stinsă, o lampă de citit. Multă, multă vreme rămase nemişcată la masa aceea, cu capul sprijinit în coate. Îşi aduna şi-şi disciplina gîndurile. Auzea parcă în depărtare respiraţia regulată a prietenelor ei, şi o uşoară invidie o cuprinse. Dar nu, nu se putea lăsa cucerită de orice gînd. Avea nevoie de limpezime şi parcă de aceea stătea în întuneric, ca să simtă fizic lumina, s-o absoarbă, să se lase pătrunsă de ea pînă în cele mai adînci cute ale fiinţei.

Simţea nelămurit că-i lipseşte ceva. Întîmplările prin care trecuse şi cele care i se povestiseră nu voiau să se împletească pe un fir logic. Se lăbărţau izolat, refuzau unitatea. Oare era ea obosită, sau se întîlnea în acea tăcere neverosimilă cu un adevăr crud ? Ce anume element esenţial, care ar fi realizat unitatea faptelor, lipsea în construcţia logică pe care o întrevedea ? Lipsea oare un amănunt esenţial, sau era vulnerabilă premiza ?

După ce mai controlă o dată, deşi inutil, somnul prietenelor ei, Lucia aprinse lampa. Lumina ei era discretă, nu putea să stingherească pe nimeni. Şi, pe caietul de care nu se despărţea niciodată, începu să recapituleze şirul întîmplărilor şi să tragă primele concluzii cu privire la personajele implicate în enigma obsedantă. Iată cum sintetiză ea întîmplările şi personajele pe foile caietului fidel.

Fapte :

1. La ora nouă fără un sfert, Tic şi împreună cu el alte cinci persoane au văzut statuetele în vitrină.

2. La ora nouă fără trei minute, Dan, Ioana, Maria şi bunica au văzut vitrina goală. Rămăsese numai eticheta.
3. La ora nouă fără opt sau şapte minute, directorul iese din muzeu, fără să ducă nimic cu dînsul şi fără să dea alarma.

Întrebare : Există o ascunzătoare secretă în muzeu ?
Logica, tradiţia şi unele cercetări verbale dau un răspuns negativ.
Observaţie în sprijinul răspunsului : Muzeul reparîndu-se în exterior, e absurd să se depoziteze tocmai obiectele cel mai bine apărate.

Concluzie firească : Tanagralele au fost furate.
Observaţie esenţială : Deoarece la ora nouă fără un sfert tanagralele au fost văzute în vitrină, iar la ora nouă fără trei minute n-au mai fost văzute, autorul furtului nu poate fi decît unul din vizitatorii care se aflau în acea perioadă înăuntru. (E vorba de autorul activ, nu de autorul moral.)

A doua observaţie esenţială : Se exclud ca făptaşi posibili următoarele persoane : Maria, Ioana, bunica, Dan.

A treia observaţie esenţială : Nu poate fi exclus paznicul de la intrare.

Suspecţi :

1. Scheletul. Argumente : Era în muzeu în perioada B. Vizita pentru prima oară muzeul. E într-un hal de degradare care-l poate transforma foarte lesne în răufăcător. (Poate c-a jefuit şi pînă acum. Deci sînt necesare informaţii suplimentare.) Posedă inteligenţa necesară, pentru a profita de o situaţie favorabilă. Nu se exclude ideea că a venit la muzeu mînat de gînduri urîte. Are relaţii dubioase. Poate fi folosit foarte uşor ca instrument. Să fie văzut în special în această postură.

Întrebare : Dacă se află în stare de luciditate ? (Ceea ce începe să se confirme.) Răspuns posibil : Datele de mai sus nu se anulează. Mai mult : e mai plauzibil în postura de făptaş direct.

Argumente contra : Nu a putut să premediteze furtul şi cum e greu de închipuit că furtul a fost spontan, acuzaţiile împotriva lui se anulează în foarte mare măsură.

Întrebare esenţială : Ce-a căutat la muzeu exact în ziua dispariţiei tanagralelor ?

Sarcina de bază : Înainte de orice, să se găsească un răspuns la această întrebare.

2. Omul cu cicatrice. Argumente : Era la muzeu în perioada B. A vizitat şapte zile la rînd muzeul, fiind deci personajul care cunoştea cel mai bine situaţia, obiceiurile, aranjamentul. Date ideale pentru premeditarea furtului. Intr-un anumit moment al perioadei B. nu a fost văzut în grup. Unde era ? În alt moment al perioadei B. a fost văzut împreună cu artista. Prin toată atitudinea lui e foarte suspect.
Argumente contra : A fost urmărit în permanenţă de un alt personaj : artista. Foarte greu de închipuit că a izbutit să scape de sub supravegherea ei exact în perioada care îi era necesară pentru comiterea furtului.
Întrebare : Se poate vorbi de o complicitate între el şi artistă ?
Sarcini : Să se afle identitatea lui.
Să se afle de ce s-a dus şapte zile la rînd la muzeu.
Să se afle adevăratele relaţii dintre el şi artistă.
3. Cucoana cu joben : Argumente : Era în muzeu în perioada B. A mai fost de cîteva ori la muzeu, deci putea să premediteze furtul. Purta cu ea (pălăria) mijlocul de a scoate statuetele din muzeu, fără să atragă atenţia. Are predilecţie pentru obiecte de artă. Nu e exclusă ideea complicităţii. Are mîini iscusite, repezi (pianistă).
Argumente contra : A fost văzută într-un moment al perioadei B. într-un grup. În parte îi oferă şi artista un alibi. E o persoană distinsă, cultă, cu poziţie în societate.
4. Omul în gri : Argumente : Era în muzeu în perioada B. A mai fost şi cu o zi înainte. Condiţii de premeditare a furtului. Purta un pardesiu gri şi deci avea unde să ascundă tanagralele. Personaj enigmatic, necunoscut, se interesează de obiecte de artă.
Întrebare : A vorbit sau nu directorul cu el ? De ce s-a dus directorul spre el ? Sau pur şi simplu s-a dus spre vitrină şi el fiind în partea aceea i s-a părut paznicului că se duce spre el... Ce-a căutat în muzeu cu o zi înainte ?
Sarcini de bază : Să se afle identitatea lui. Să se răspundă la întrebările de mai sus. Să se afle ce motive îl fac să viziteze zilnic bîlciul.
5. Artista. Argumente : A fost în muzeu în perioada B. A vizitat muzeul trei zile consecutiv (ultima fiind cea în care s-au furat tanagralele). Condiţii de premeditare a furtului. Condiţii psihologice (a jucat într-o piesă rolul unei hoaţe) şi poate şi condiţii fizice : dexteritate, curaj, tupeu. Are obiceiul să denatureze adevărul (aproape o regulă).
Întrebare : Cine i-a făcut cheia ? Ce-a căutat în muzeu trei zile la rînd ?
Argumente contra : Are un solid alibi pentru o parte din perioada B. (poate chiar pentru întreaga perioadă) oferit de cucoana cu joben şi de paznic.
Sarcini importante : Să se răspundă la întrebările de mai sus. Să se afle adevăratele ei relaţii cu omul cu cicatrice. Să se ia în considerare şi posibilitatea complicităţii. (Mai cu seamă între ea şi omul cu cicatrice. Fără să se excludă şi altele.)
6. Paznicul de la intrare. Argumente : Cunoaşte cel mai bine muzeul. Condiţii ideale de premeditare. Condiţii ideale de a descuia vitrina şi a dosi tanagralele. Avea marele atú ca, surprins asupra faptului, să nu poată fi învinuit de furt. Deci nu întîmpina nici un risc. Ideea furtului extrem de ingenioasă, dar nu izvorăşte atît din inteligenţă, cît din observaţie. Relaţii dubioase. Vrea să-l atragă într-o combinaţie (?) pe un fost prieten care lucrează în bîlci (Hultanul). A lucrat şi el în trecut la bîlci.
Sarcini : Să se afle ce combinaţie pune la cale. Să se afle cu precizie dacă a trecut sau nu de centrul potcoavei, cînd a anunţat închiderea muzeului.

Aici se opreau însemnările Luciei. Creionul încă nu-i scăpase din mînă. Capul însă i se odihnea pe masă, furat de somn.

3

Undeva se frămîntau zorii. În camera băieţilor era linişte. Scăpaţi de atacurile cocoşului, adormiseră şi ei repede. Un somn profund, liniştit. Doar spre zori, Ionel începu să se frămînte în pat. Se chinuia să alunge o vedenie în somn şi nu reuşea. Vedenia îl îngrozea atît de rău, încît făcu un efort suprem şi se trezi, pentru a o alunga definitiv. Îi văzu pe Tic şi pe Dan dormind liniştiţi în paturile lor. Auzea cum se zbate cocoşul în nuc. Probabil voia să cînte, dar inelul de izolier-band îl împiedica. (Tic îi povestise, înainte

de a adormi, cum transformase criminalul cu pinteni într-o oarecare pasăre inofensivă.)

Ionel se plimba prin cameră, încet, tăcut, cu paşi de somnambul. Ştia că nu va mai putea să adormă. Şi plimbarea inutilă îl irita. Deodată îşi aduse aminte de sarcinile care i se încredinţaseră. Un gînd obsedant începu să-i dea tîrcoale. Întîi ca o întrebare inofensivă: Oare ce face la ora asta scheletul? Stă singur în camera lui pustie? Sau poate s-a sculat?... Îl văzu executînd asalturi cu spada. Mînuia arma cu o iscusinţă diabolică. Şi sărea în lături, cînd presimţea un atac, ca un adolescent... Ionel nu mai putea suporta imaginea îndepărtată care se voala. Voia să fie în camera scheletului nu cu gîndurile, cu imaginaţia, ci cu fiinţa lui trează, vie.

Se îmbrăcă la iuţeală. Deşi era frig afară, frigul aurorii, îşi puse doar o cămaşă subţire pe el şi se mulţumi cu nişte pantaloni scurţi, despre care nici nu ştia că-i are în valiză. De teamă că orice ezitare îi va moleşi gîndul, sări imediat pe geam, se agăţă de una din crengile nucului, aşa cum făcuseră Tic şi Dan în prima seară cînd plecaseră la bîlci, şi apoi coborî cu grijă. Numai cocoşul îl privi speriat, şi i se păru că pliscul cocoşului se umflase ca o minge. Cînd simţi pămîntul sub picioare, răsuflă uşurat. Nimic nu-l mai putea împiedica. Nici nu ieşi pe poartă. Sări gardul cu uşurinţa unei pisici. Şi porni la fugă pe străzile cunoscute, care-l duceau spre locuinţa maiorului. Fugea ca un bezmetic. Îşi simţea spatele ud, sudoarea îi curgea şiroaie pe faţă, dar nu se oprea. Nici cînd o siluetă înaltă, nedefinită în culoarea zorilor, încercă să-i bareze drumul şi să-l prindă cu mîna, nu se opri. O ocoli ca o sfîrlează şi-şi mări iuţeala. Nu-şi închipuise niciodată că are o asemenea rezistenţă. În fuga lui nebună trecu de locuinţa scheletului, fără să-şi dea seama. Deşi simţea că se întîmplă ceva straniu cu el. Oare îl forţa cineva, necunoscut, să nu se oprească, să nu intre acolo, pentru a-l feri de o cumplită primejdie? Degete de gheaţă îi frecau spinarea. Fugea, fugea orbeşte spre capătul străzii. Şi deodată, ceva ca un braţ de fier îl opri. Atît de brusc de parcă s-ar fi curmat o mişcare străină. Ştia ce-l oprise. Gîndul său obsedant de a-l vizita pe maior la ora aceea. Se împotrivea mişcării care voia să-l salveze. Ud leoarcă de transpiraţie, cu picioarele tremurînde, cu răsuflarea sugrumată, cu inima rupîndu-i pieptul, făcu cale-ntoarsă. Mergea încet, încet, de astă dată, pentru a întîrzia primejdia. Se apropia de poarta pe care o cunoştea atît de bine. Era în

faţa ei. Un pas, doi paşi, trei paşi, şi ar fi fost salvat. Va trece oare de poarta care se deschidea încet, trasă de o mînă nevăzută? N-avu puterea să facă pasul. Un singur pas. Se întoarse încet din călcîie şi intră pe poartă. Prundişul aleei îi tortura tălpile rănite de alergătură. Ce idee stupidă! De ce alergase? Ca să-şi irosească forţele, să nu mai aibă nici o putere tocmai în momentul cînd i se cerea luciditate, hotărîre, rezistenţă de fier? Faţa îi era aprinsă, iar picurii de sudoare reci ca gheaţa. Căută o batistă în buzunar, dar nu găsi. Se şterse cu mîna, dar şi mîna îi era udă. Uşa casei era deschisă. Ştia că rămînînd acolo, în faţa uşii, ar mai fi existat o posibilitate de salvare. Poate c-ar fi ieşit fratele maiorului, l-ar fi văzut şi... Dar nu rezistă. Parcă-l împingea cineva de la spate. Urcă treptele, căutînd cu tălpile rănite smocurile de muşchi, care răsăriseră printre crăpături. Şi pătrunse în casă. Trecu printr-un vestibul strîmt. Se mai vedeau găurile în care fuseseră înfipte odinioară cuiere grele, de coarne de cerb. Acum nu mai era nimic în vestibul. Şi oglinda veche se demontase din perete. Tencuiala şi varul cenuşiu ningeau un praf des, mirositor, care îneca.

Scheletul îl văzu imediat ce trecu pragul holului. Într-o mînă ţinea o statuetă de tanagra. Cealaltă şi-o ascundea la spate. Era mai hidos decît la bîlci. Era aşa de galben, că toată lumina din încăpere iradia din craniul lui.

Lui Ionel i se muiară picioarele:

— Vă rog să mă iertaţi, se bîlbîi el. Cred că am greşit adresa. Am întîlnire cu o... cu o... Fratele dumneavoastră mă cunoaşte. Mi s-a dat o adresă greşită.

Nici buzele nu i se mişcau cînd vorbea. Şi cuvintele lui erau rostite într-o limbă pe care Ionel nu o înţelegea. Nu înţelegea nici un cuvînt, dar erau atît de limpezi, că le citea. Da! Citea vorbele scheletului. Nu-i mai auzea glasul, deşi ştia că răsună, că umple de sonoritate toată încăperea. Ionel citea şi, ca prin vis, reuşi să traducă totul.

— Să nu-ţi fie frică. Iubesc copiii. Îmi place să-i alint. Îmi place să le spun poveşti... Trebuia să fiu bunic... Ştii cîţi ani am? Şaptezeci de ani...

Scheletul vorbea, dar Ionel nu-i mai citea cuvintele. Vedea un singur lucru în încăperea aceea. Nici pe maior nu-l mai vedea. Numai sabia pe care o ascundea la spate, o sabie lungă, ascuţită, strălucind ca diamantul. De ce-o ţinea la spate? De ce-o ascundea? Şi de ce ochii lui pluteau parcă fără cap prin cameră?

— Nu mişca ! îi ordonă maiorul. Stai drept ! Şi ascultă ce-ţi comand eu ! Întoarce-te jumătate spre stînga. Să nu-ţi dezlipeşti privirile de privirile mele ! Şi acum pregăteşte-te ! Vei merge înapoi. Cu spatele. Nu ştii încotro mergi. Cînd ai intrat în casă, nu ai socotit direcţia. Nu vei şti nici o clipă unde mergi. De ce-ai venit aici ? Cine te-a trimis ? Nu trebuie să-mi răspunzi. Vei merge cu spatele şi cu ochii în ochii mei ! Nu aveai voie să pătrunzi în casa asta ! Vei merge înapoi ! Şi nu vei şti unde mergi. Priveşte-mă în ochi ! Şi acum vei începe să mergi. Cu spatele. Fără să ştii unde. Acum ! Primul pas ! Fă primul pas ! Am spus ! Primul pas !

Ionel rămase cu piciorul suspendat în aer. Nu îndrăznea să-l lase în jos. Nu ştia dacă talpa lui va întîlni pămînt sau altceva. Şi privirea lui era sorbită de văgăunile întunecate în care licăreau două scîntei firave, îndepărtate — ochii scheletului. Simţea cum i se fură privirea, cum i se soarbe, cum nu mai vede cu ochii lui. Ce-a căutat în casa asta blestemată ? A vrut să arate celorlalţi că e curajos şi că are personalitate ? Şi de ce-a fugit ? Fuga i-a ucis luciditatea, curajul, prudenţa. Numai fuga. Şi sudoarea care-i îngheţa spatele şi faţa ! Parcă-i curgea şi părul o dată cu şiroaiele de sudoare. Nu mai vedea. Ochii lui nu mai aveau puterea să vadă. Îi închise, pentru a simţi cu genele rotirea globilor. Dar vocea maiorului îi opri mişcarea :

— Priveşte-mă în ochi ! Lasă piciorul jos ! Jos !

Ionel se supuse. Piciorul lui întîlni ceva dur. Podeaua ? Era mai sus decît nivelul la care se afla celălalt picior.

— Priveşte-mă în ochi ! Lasă-ţi toată greutatea corpului pe picior ! Nu ştii unde mergi ! Nu ştii unde calci ! Priveşte-mă în ochi ! Lasă-ţi toată greutatea corpului pe piciorul stîng !

Da ! Ionel începuse mişcarea comandată, ducîndu-şi înapoi, spre acel necunoscut care-l îngrozea, piciorul stîng. Comanda îl apăsa ca un sac cu plumb. Oare ce căutase în casa asta ? Îşi lăsă încet greutatea corpului pe piciorul stîng. Necunoscutul acela dur, mai ridicat decît podeaua, rezistă apăsării. Piciorul drept se ridica fără voia lui de pe podea.

— Al doilea pas ! ordonă maiorul. Cu dreptul. În spate. Fără să ştii unde mergi. Priveşte-mă în ochi ! Al doilea pas !

Ionel îl făcu. Nu putea să se împotrivească. Dac-ar fi izbutit măcar să-şi deschidă buzele, să spună cîteva cuvinte !

Coborî încet piciorul, dar mişcarea nu se mai termina. Talpa nu mai întîlnea nici un obstacol. Trecuse de nivelul podelei. Piciorul era mai jos, dar talpa nu întîlnea nici o împotrivire. Piciorul stîng i se scurta, iar dreptul i se lungea, i se lungea, cobora în gol, mereu în gol. Şi abisul nu avea fund. Şi piciorul nu întîlnea nimic, şi parcă i se subţia tot lungindu-i-se, simţea că i-a ajuns ca un fir de pai. Nu-l mai cobora el, cu muşchii lui, cu voinţa lui. Piciorul i se scurgea ca o şuviţă uleioasă, care odată şi odată tot se va termina.

— Şi acum repede ! ordonă scheletul. Vei merge cu spatele, fără să ştii încotro. Repede ! Pas de marş ! Ascultă comanda ! După mine ! Încep ! Stîngul ! Dreptul ! Stîngul ! Dreptul ! Stîngul !

Ionel se supunea comenzilor. Picioarele, unul scurt, mic, parcă-i ajungea pînă la bărbie, altul lung, nesfîrşit, moale ca o aţă, executau comenzile ducîndu-l undeva.

— Stîngul ! Dreptul ! Stîngul ! Dreptul ! ordona fără contenire scheletul. Nu ştii unde mergi !

Oare unde îl duceau aceşti paşi hidoşi ? Spatele îngheţat aştepta degete scîrboase, ascuţite, fierbinţi, lungi, nesfîrşit de lungi. Undeva, în mersul acesta nebunesc, carnea lui vie va întîlni limbi de reptile, picioare de păianjen, răsuflări de fiare. Şi paşii se supuneau comenzilor, fără nici o împotrivire.

— Stîngul ! Dreptul ! Stîngul ! Dreptul ! comanda maiorul. Stîngul ! Dreptul !

Ionel simţea în spate apropierea necunoscutului. Mergea, mergea, mergea şi parcă picioarele i se întorseseră din trunchi. Păşeau înainte, nu înapoi, dar privirile lui rămîneau mai departe sorbite de văgăunile scheletului. Şi necunoscutul înfiorător îl cuprinse deodată cu zeci de mii de braţe...

Cînd se trezi gemînd, îi văzu pe Tic şi pe Dan îngroziţi.

— Ce coşmar înfiorător ! se cutremură el şi le povesti visul.

— Lipseau cîteva pagini de groază, îl linişti Dan.

1

— Oare ce s-o fi întîmplat cu cocoşul ? întrebă bunica în timpul micului dejun. Parcă s-a sălbăticit. Aleargă într-una şi cîntă ca un blestemat. Auziţi-l !

Din trei în trei secunde, cocoşul lansa cîte un „cucurigu !" asurzitor şi de fiecare dată folosea alt registru. Parcă se pregătea pentru un concert şi-şi verifica, tenace, toate posibilităţile. Cînd ajungea la acute, urechile mesenilor simţeau atacurile necruţătoare ale unor proiectile.

— Huşşşş ! îl alungă din prag bunica. Huş, dihanie nesătulă ! Ţi s-a făcut dor de tigaie ?

— Iertaţi-l... se rugă Tic, conştient de vina pe care o avea. O fi adormit azi-noapte şi acuma se simte dator...

Cocoşul ghici probabil o ameninţare în vorbele bătrînei, aşa că-şi luă tălpăşiţa şi se aciuă undeva, în fundul grădinii. Nu renunţă însă la antrenamentul său. Adevărul e că fuga lui avea alt motiv, mult mai real. Îl zărise pe ciufulici ieşind din casă şi o amintire nebuloasă îi înfioră mintea de cocoş. Îşi verifică fără ezitare iuţeala picioarelor, dar ajungînd la loc sigur, îl cuprinse setea de răzbunare. Îşi anunţă găinile — prefăcîndu-se generos şi modern — că sînt libere, şi se dedică imediat preocupării sonore.

Tinerii, adunaţi la cartierul general, uitaseră însă de el. Ascultau raportul sintetic făcut de Lucia şi se grăbeau să-l completeze cu alte fapte. Toate „noutăţile" pe care ei le aduceau se integrau însă, sub o formă sau alta, în raportul prezentat.

— Astăzi trebuie neapărat să restrîngem cercul suspecţilor, spuse Lucia. Ori găsim...

— Eu am impresia, draga mea, o întrerupse Dan, că în fiecare zi cercul se lărgeşte, nu se restrînge. Ieri l-a dilatat nea Ilie, astăzi va fi rîndul lui moş Costache, mîine...

— Ce-ai cu moş Costache ? îl repezi Tic. Pe moş Costache l-am văzut eu, în toate cele cincisprezece minute, afară. Nici nu s-a mişcat de la locul lui.

— Poate că era un altul, deghizat, care juca rolul lui moş Costache. Întuneric... penumbră... puţin răguşit... Şi directorul putea să se înşele, nu numai tu... Sau... Aoleu ! Cum am scăpat asta din vedere ? Dacă s-a pitit cineva după o statuie, a prins un moment bun, a înşfăcat tanagralele. Şi după ce s-au stins luminile, şi s-a închis muzeul, iar lui moş Costache i-a căzut ţigara din gură din pricina moţăielii, a deschis frumuşel fereastra, a sărit, a închis-o la loc, şi cînd se va observa furtul, vina va cădea pe zidari. Ei ! Acum ce mai spuneţi ?

— Foarte ingenios ! îl ironiză Maria. Dar de ce n-a scos tanagralele din vitrină, după ce s-au stins luminile, după ce s-a încuiat muzeul, după ce moş Costache a început să moţăie ?

— Ca să ne dea nouă de furcă ! îi răspunse Dan prompt, deşi cam amărît.

— Avem nişte întrebări la care trebuie să răspundem, le atrase atenţia Lucia, şi nişte sarcini de bază care trebuie rezolvate. Dacă sînteţi de acord, bineînţeles...

— Foarte bine ! o aprobă Ionel. Dar eu nu mă mai duc la schelet... după coşmarul prin care am trecut. Şi acum mi se pare că merg cu spatele prin nişte locuri pe care nu le cunosc şi mă aşteaptă undeva nişte tentacule cu ventuze tăioase...

Tic îi însoţi cuvintele cu expresia binecunoscută :

— Brrr ! Şi nu te mai lăuda cu tentaculele. Ia încearcă să mergi cu spatele pe aici, prin curte, după ce te uiţi jumătate de oră în direcţia spre care vei porni. Să vezi cum te gîndeşti că vei da peste o groapă, sau peste o cărămidă, sau că te vei izbi de colţii unui dulău ieşit din senin... Ştiu eu, dar tu ai uitat. Am mai făcut noi jocul ăsta odată şi ai căzut cît erai de lung, numai pentru că ţi-ai proptit piciorul într-o cracă...

Ionel îşi aminti şi zîmbi. Un zîmbet de circumstanţă, evident. Pentru că tot îl mai treceau fiori, îi simţea mai ales în şira spinării, aceea care trebuia să înfrunte, în coşmar, necunoscutul.

— Nu vrei să mergem la schelet ? îl întrebă el pe ciufulici. Parc-aş avea mai mult curaj.

— Eu am treabă cu Dan. Nu uita că singurele personaje despre care nu ştim nimic...

Maria îl opri cu un gest brusc :

— Am o propunere ! strigă ea. Să nu mai plece nimeni de unul singur. Să ne împărţim în grupuri de cîte doi, ca să preîntîmpinăm orice eventualitate. Mă gîndesc la absurdităţi, dar n-are a face. De ce să nu fim pregătiţi pentru orice ? Poate că unul din noi, urmărind un personaj, ajunge într-un loc necunoscut. Ce face singur ? Se duce după el. Şi dacă nu mai iese ?... Pe cînd în doi, celălalt poate să stea ascuns undeva şi dacă vede că primul nu mai iese, aleargă aici şi dă alarma. Sau să presupunem că personajul urmărit se întîlneşte cu cineva : un cunoscut sau un necunoscut. În orice caz, un tip dubios. După care să se ducă, dacă la un moment dat cei doi se despart ?... Pe cînd, dacă nu e singur...

Propunerea Mariei fu aprobată cu entuziasm. Numai cînd se formară grupurile avură loc discuţii. Unul din grupuri era alcătuit mai demult : Tic şi Dan. Nimeni nu avu nici o obiecţie. Ceilalţi însă nu ştiau cum să se potrivească mai bine. Dilema fu rezolvată de opţiunea Ioanei :

— Eu aş dori să merg cu Ionel, spuse ea. Întîi la schelet, sau întîi la profesoară... O să ne înţelegem noi.

— Cred şi eu, bolborosi Tic. Mai ales că aveţi acelaşi nume.

Ionel se cam înroşi, dar îşi ascunse emoţia prefăcîndu-se cucerit de ideea Ioanei. Lucia şi Maria ridicară în acelaşi timp din umeri. Erau forţate să acţioneze împreună.

— Două femei ca să descoasă una singură ?! se miră Dan. Îi daţi prea mare importanţă. Să vedeţi voi dacă n-o veţi determina, prin admiraţia pe care i-o veţi mărturisi, să refuze chiar rolurile principale : Julieta, Antigona, Nora, Desdemona, Galathea, Salva... Poate că pe Salva n-o va refuza...

— Asta cine mai e ? întrebă Maria.

— O eroină formidabilă pentru viitoarea piesă pe care Hariton o va scrie special pentru ea. Numai aşa o veţi cuceri. Dar pentru asta chiar amîndouă trebuie să vă duceţi ?

— Îl mai avem şi pe paznic în sarcină, îl linişti Lucia. După convorbirea de aseară trebuie să ne ocupăm mai pe îndelete de el... Aşa ! Şi cîteva detalii... importante. Dacă se iveşte ceva deosebit, cu totul deosebit, atunci se lansează o chemare urgentă, un răvaş care se va lăsa aici în chioşc, după scîndura asta. Prin urmare, atunci cînd unul din noi are timp liber, vine la chioşc şi controlează ascunzătoarea. Răvaşul, după ce e citit, va fi pus la loc.

— Eu cred că ar trebui extins sistemul şi pentru lucruri mai puţin deosebite, spuse Ionel. Ca să ştim fiecare unul de altul.

Amendamentul lui Ionel fu acceptat fără obiecţii. Grupurile se pregăteau de acţiune. Era nervozitate, neastîmpăr, emoţie, teamă de necunoscut. Dar de cîte ori nu mai trecuseră prin stări asemănătoare cireşarii ?

2

Primul cuplu care-şi luă tălpăşiţa, şi-ncă în mare grabă, fu cel format din Tic şi Dan. Cînd cei doi ajunseră în centrul oraşului şi Dan văzu că Tic n-avea de gînd să se oprească, se răzvrăti şi îşi încetini mersul, dar nu fără a-l trage de mînă şi pe ciufuliciul grăbit :

— Nu mă mai chinui atît ! Fugi de parc-ai fi în urmărirea unui hoţ ! Stai oleacă, să mai răsuflu...

— Crezi că după un om de treabă se grăbeşte cineva ? îi ripostă Tic.

Dan se uită în urmă şi clătină afirmativ din cap :

— Ai dreptate. Nu văd pe nimeni în urma mea. Şi cînd mă gîndesc, Ticuşor, continuă el, spre a-şi trage răsuflarea, că poate nici nu s-au furat tanagralele ! Să vezi dacă n-o să am eu dreptate. Ne agităm ca nişte tîmpiţi, degeaba.

Tic îl înfruntă cu privirea lui caracteristică, privire care mărturisea o ironie compătimitoare :

— Cum să n-ai dreptate ? Cred că n-a rămas posibilitate pe care să n-o fi „descoperit“. Cu sistemul ăsta... Nu-ţi rămîne decît s-o suspectezi şi pe Ioana, şi gata ! Ai fost primul care ai dibuit enigma...

— Şi de ce să nu mă gîndesc şi la ea ? se întrebă Dan mai mult pentru sine. Eu nu pot să jur că a stat tot timpul lîngă noi. Cunoştea şi ea muzeul... Poate ştia că vitrina e descuiată şi... Aoleu ! Ea e ! În mod sigur e ea ! Ne-a chemat special aici pentru asta ! Ia gîndeşte-te puţin ! La urma urmei, pentru ce ne-a chemat ? Nu ştii cît am suferit noi

în prima zi? Ca să vedem bîlciul ăsta idiot? Ca să ne tolănim într-o poiană fără nume?... Nu, Ticuşor! A organizat furtul, ca să ne pună pe noi la încercare. Să vadă dacă ne descurcăm... Pssttt! Ce ingenioasă! Cît de abil a combinat totul! Dar tot i-am venit eu de hac! Ai văzut? Probabil că se plictisea în decorul ăsta monoton şi deodată i-a venit ideea asta. Şi bineînţeles e personajul cel mai inocent. Cum poate să-ţi treacă prin cap s-o bănuieşti tocmai pe ea?... Asta-i, Ticuşor! Nu degeaba, în cărţi, adevăraţii vinovaţi sînt persoanele cele mai inocente. Spune şi tu! Fără ideea asta a mea, ne-am fi gîndit vreo clipă la Ioana? Şi la urmă, după ce ne-am fi smuls părul din cap, ne-ar fi arătat triumfătoare tanagralele. Ha-ha-ha-ha! De-o sută de ori ha-ha-ha! ar fi rîs ea. Cireşarii! Poftim! Aţi vrut să vă puneţi cu mine? Na! V-am făcut-o!

— Mai bine fă un pronostic despre omul cu cicatrice, îl povăţui Tic.

— Cum? Tu nu iei în serios ideea mea? Nici nu se putea idee mai genială. Mai genială decît a ei. Gîndeşte-te, Ticuşorule! Nu e Ioana cel mai inocent personaj din cele pe care le cunoaştem pînă acum în acest oraş?

— Ştii ceva, Dan? Eu am şterpelit tanagralele şi mă mir cum de nu te-ai gîndit pînă acum şi la asta.

— După ce n-ai fost în stare să descui uşa turnuleţului...

— Păi tocmai experienţa aia m-a determinat să încerc uşa vitrinei, răspunse Tic. Am văzut că era deschisă...

— Lasă bancurile, Ticuşor! Te cunosc eu foarte bine. Tu nu eşti chiar atît de inocent, ca să oferi un final surpriză...

Băieţii ajunseseră în faţa restaurantului. Binecunoscutul lor ospătar era, ca şi ieri, în criză de clienţi. Cînd îi văzu, dispăru ca un popîndău. Apăru însă imediat pe terasă, purtînd cu gesturi de jongler două pahare cu sirop, un ţap de bere şi două pahare goale. Îşi zîmbea lui însuşi, cu o profunzime netăgăduită, probabil ca Napoleon după bătălia de la Austerlitz.

— Extraordinar! îi salută el. Dacă-mi permiteţi, v-am adus comanda. Desigur şi ţapul de aceeaşi culoare ca ieri.

Dar nu pentru acest bun venit îşi confecţionase el zîmbetul victorios, gîndi Tic. Vrea să se joace cu noi ca pisica şi şoarecele. Ei bine! Şi-l opri exact în momentul critic pe Dan, care avea întrebarea pe buze.

— Nu aveţi şi puţină gheaţă? întrebă ciufuliciul. Şi v-am ruga şi o farfurioară în care s-o puneţi. Şi cîteva scobitori...

Inteligenţa chelnerului nu era într-o relaţie foarte armonioasă cu zîmbetul său napoleonian. Faţa lui exprima o nedumerire ca aceea a înaltului personaj la Waterloo, după bătălie. Poate de aceea pierdu şi el bătălia.

— Ştiţi că am dat de tînărul acela care a pierdut plicul! Eu personal l-am găsit. Extraordinar! Desigur că va veni aici imediat după-masă, dacă-mi permiteţi... Gheaţa încă nu a sosit, dar scobitori vă aduc imediat, dacă-mi permiteţi... Şi farfurioara, desigur.

Primi însă imediat plata pentru că nici Dan, nici Tic nu simţeau nici o plăcere să stea acolo pe terasă, în bătaia unui soare nemilos.

— Şi-acum ce facem? întrebă Dan, după ce scăpară de asalturile ospătarului şi se aşezară pe o bancă la capătul bulevardului principal. Îl aşteptăm aici pe omul în gri?

— Decît aici, mai bine să mergem la bîlci, propuse Tic. Acolo avem mai multe şanse să-l întîlnim.

— Iar la roata norocului? spuse Dan cu dezgust. Şi, ca să-ţi spun drept, am uitat banii în ceilalţi pantaloni...

— N-am nici un chef să-mi azvîrl banii în vînt, îi răspunse Tic. Şi la ai tăi n-am apelat pînă acum. Mă gîndesc numai la omul în gri... şi la borţos. Ce strică dacă mai aflăm ceva despre el.

. . . .

Cîtă deosebire între bîlciul de seară şi cel de dimineaţă! Totul era jalnic, obosit, fleşcăit. Tot ceea ce nu se vedea noaptea sărea acum în ochi. Pînzele julite ale panoramelor, crăpăturile şi tencuiala veştejită a barăcilor, vopseaua scorojită de pe căluşei, puzderia de hîrtii colorate răspîndite peste tot, ca după o vijelie, figurile oamenilor, palide, încercănate, hirsute, ca după un somn scurt, agitat. Ici-colo, cîteva trompete încercau să învioreze atmosfera, dar sunetele lor răguşite întristau.

Cîţiva puşti se adunaseră la roata norocului. Un individ înalt cît o prăjină, pe care Tic îl mai zărise undeva, poate pe o estradă, încerca să-i ademenească, învîrtind fără încetare şipca de lemn şi arătîndu-le un obiect diform pe care-l înălţase spre nori cu mîna stîngă. Era eternul iepuraş de ghips, iepuraşul dintotdeauna al bîlciurilor, cu singura deosebire că mărimea lui era grotescă.

— Care vrea să-l ia? Care vrea să-l ia? striga lunganul. O singură tragere şi e al tău! O singură tragere! Cine-şi încearcă norocul? O singură tragere!

Lunganul ţipa din obişnuinţă, fără nici o pasiune. Nu avea în voce acel îndemn al borţosului, care te obliga să împingi şipca. Era şi el obosit, şi probabil că în pauze rostea cu glas încet înjurături. Şi acestea moi şi fără ţintă. Văzîndu-i pe cireşari, privirea lui deveni mai vie iar glasul parcă i se mai învioră. Pe la mijlocul chemării îşi dădu seama de inutilitatea efortului şi se adresă din nou puştilor care-şi scotoceau buzunarele.

— Ne mai lipseşte un leu, nene, se rugă unul din ei. Ne lăsaţi să mai tragem o dată?

Lunganul le făcu semn cu mîna că nu, apoi îşi continuă apelul, plimbîndu-le prin faţa ochilor ameţiţi oribilul iepuraş. Puştii scotociră iarăşi prin buzunare, cîţiva chiar le întoarseră pe dos spre a-şi dovedi sinceritatea şi pînă la urmă reuşiră să adune din monede de cîte cincisprezece şi zece bani şi leul trebuincios. Lunganul numără de două ori cantitatea aceea de mărunţiş, care-i umplea palma:

— Încă zece bani! strigă el cu vocea cu care făcea reclamă. Încă zece bani! Care vrea să-l ia? O singură tragere!

Primi şi cei zece bani şi atunci începu conflictul: care dintre ei să tragă? Cel care oferise cea mai mare parte din sumă îşi reclama întîietatea. Dar el mai trăsese o dată. Cearta ţinu vreo zece minute, pînă se înţeleseră între ei ca să-şi încerce norocul acela care nu trăsese pînă atunci niciodată, un prichindel care stătea amărît şi fără speranţă deoparte.

Tic şi Dan priveau scena din apropiere şi amîndoi se gîndeau ce se va întîmpla dacă şipca şi coarda de oţel se vor opri în dreptul unui număr mare.

Prichindelul împinse, abia ajungea cu mîna pînă la şipcă. Îi dăduse altul un ghiont, de aceea mişcă şipca. Coarda de oţel abia lovea cuiele. Înainta încet, încet şi Tic ghici, după încetineala cu care oţelul înainta, regiunea în care se va opri. Îl săgetă brusc un fior şi alergă ca un apucat spre roată. Din trei paşi fu acolo. Exact în momentul cînd coarda se opri. Dar chiar în aceeaşi clipă, lunganul îi făcu vînt mai departe, cu o mişcare scurtă din cot. Puştii erau însă foarte atenţi, ştiau toate numerele pe dinafară. Începură să vocifereze, să ţipe, să urle.

— A luat-o! Uite cum a luat-o! ţipă lunganul şi scoase din piramida de obiecte un iepuraş de ghips, aproape tot atît de mare ca acela pe care-l ţinea în mînă.

Ceata de puşti era în dubiu. Unii ar fi vrut să ceară obiectul cîştigat, o vază albastră, cu vinişoare aurii, probabil o imitaţie chinezească, alţii erau mulţumiţi şi cu iepuraşul care li se oferea. Şi unora şi altora le era teamă că lunganul se va înfuria şi le va da banii înapoi sau îi va pune să mai tragă o dată.

Ciufuliciul nu mai putea suporta atîta nedreptate. Îşi strînse pumnii şi se răsti la lungan:

— Să le dai vaza! Am văzut cu ochii mei numărul la care s-a oprit. Şi eu şi prietenul meu.

Lunganul se uită spre Dan, apoi din nou, nepăsător, la Tic:

— Hai, car-te! Car-te mai repede, pînă nu-ţi dilesc muia!

Ciufuliciul nu înţelese ce spusese lunganul. Şi mutra îi era prea indiferentă, ca să se gîndească la o insultă.

— Vă rog să le daţi obiectul, rosti el mai calm. Norocul e noroc. Trebuie respectat!

Lunganul strîmbă din nas, apoi scuipă cu o precizie uimitoare exact în vîrful pantofului lui Tic. O clipă, cireşarul îşi privi pantoful. Era descumpănit. Nu mai întîlnise asemenea precizie. În următoarea clipă, însă, descoperi situaţia în care se afla. În jurul lui, puştii rîdeau cu gura pînă la urechi. Gestul lunganului îi copleşise, aşa cum era să-l copleşească şi pe el. Furia îi congestionă faţa. Se repezi în neştire spre lungan, dar acesta, cu o mişcare iarăşi foarte precisă, îşi întinse piciorul şi opri cu talpa vîrful pantofului pe care-l scuipase mai înainte, exact în clipa cînd trebuia să se ridice de la pămînt pentru a continua mersul. Tic îşi pierdu echilibrul şi căzu ca un nătărău în praf. În momentul acela nu-şi mai pierdu însă cumpătul. Nici nu se ridică imediat — în ciuda rîsetelor care-i răneau urechile — pentru a se gîndi la replica pe care poate să i-o dea lunganului. Să-şi încerce forţele cu el, nici vorbă. Era de trei ori mai înalt şi mai puternic. Trebuia să se gîndească la altceva. Şi văzu nu departe de el o piatră. Ca o sfîrlează se ridică de jos. Într-o secundă era cu piatra în mînă. Dar tot într-o secundă, vlăjganul fu lîngă el şi, înainte ca Tic să arunce, îi trăsni o palmă, care-l azvîrli din nou în praf şi-l făcu să scape şi piatra din mînă. Lovitura îl ameţise. Se uita ca prin ceaţă la lungan. Îl zări

pe Dan apropiindu-se de roata norocului şi mai zări în mîna lui Dan o scîndură groasă. Oare de unde o luase ? se gîndi Tic. Dar cînd îl văzu pe lungan rotindu-şi braţul, înţelese că Dan va avea imediat aceeaşi soartă ca a lui. Vru să-i strige ceva, pentru a-l feri de lovitură, dar nici nu mai avu timp, nici nu mai era nevoie. O palmă uriaşă — aşa şi-o imagină ciufuliciul — izbi scurt ceafa vlăjganului, aruncîndu-l la cîţiva metri de roata norocului şi la cîţiva centimetri de el. Putea Tic să nu profite de prilej ? Îşi înfipse unghiile în faţa lunganului şi sfîşie pînă auzi ţipete. Durerea îl trezise pe lungan din năuceală. Cireşarul crezu că se va repezi la el. Se sculă imediat şi alergă într-un suflet spre cel care-l salvase.

Atletul nu-l întîmpină cu prea mare bucurie :

— Ţi-am spus să ai grijă şi să te fereşti, îl mustră el. Ţi-am spus că poţi să dai peste vagabonzi. Ai scăpat uşor. Putea să te rupă în bătăi.

Tic încercă să-i explice atletului ce se întîmplase, dar acesta nu voi să-l asculte.

— Acum n-am timp. Altă dată. Şi ascultă mai bine sfaturile pe care ţi le-am dat.

Lunganul îşi reluase postul lîngă roata norocului. Lui Tic încă-i mai era teamă de el. Dar cînd îl văzu cum tremură din toate încheieturile, la privirea pe care i-o aruncă atletul înainte de a pleca, se linişti. Era absolut convins că lunganul cu faţa julită — parcă i se puseseră gratii pe obraz — nu-l va mai atinge cîte zile va avea, nici măcar cu vorba. Se uită apoi în jur, pentru a vedea ce se întîmplase cu ceata de puşti. Şi urmele parcă li se şterseseră. Lui Tic i se făcu ciudă. Măcar să-l fi văzut pe lungan dîndu-se de-a rostogolul prin praf.

Dan îl aştepta mai la o parte, cu scîndura încă în mînă.

— Brrr ! Ştii cum l-a atins ? Dacă nu-l trezeai tu cu unghiile, stătea acolo, răstignit, pînă la prînz... Dobitocul ! Ar putea măcar să-ţi mulţumească pentru asta.

Vorbele lui Dan îi aduceau o foarte vagă consolare ciufuliciului. Niciodată pînă atunci nu fusese atît de înjosit în faţa unora mai mici decît el.

— Nu ştiu de ce faci mutra asta ? continuă Dan. La urma urmei, am scăpat destul de ieftin. Mai ales eu, care eram sigur că-mi voi căuta dinţii prin praf. Crezi că i-aş mai fi găsit ?

Tic tot nu se înveseli. Îl ardea încă urma loviturii pe care o primise şi, mai mult decît asta, îl durea ca o bătătură vîrful unui deget de la picior. Deasupra degetului, pe pantof, se vedea o pată întunecată. Pata aceea de pe vîrful pantofului îi provoca durerea. Şi rîsetele puştilor cărora le luase apărarea.

Mergeau amîndoi abătuţi prin praf. Numai cînd ajunseră la unul din podurile care despărţea distracţiile de restaurante se opriră pentru a privi înapoi. Puştii se adunaseră iarăşi la roata norocului. Pesemne că-şi scotoceau iarăşi buzunarele. În dreptul piramidei cu obiecte strălucitoare nu mai era însă lunganul. Acesta se strecura, cu umerii aplecaţi, ameţit, slujindu-se parcă de picioare străine, printre tarabele fără mărfuri, fără proprietari, fără muşterii. Abia acum simţea urma loviturii, gîndi Tic. Dar nu-l urmări multă vreme. Îşi pironi din nou privirile la roata norocului. În locul lunganului apăruse altcineva. Un individ gros, chel, care-şi făcea vînt cu o pălărie de paie.

Cireşarii trecură totuşi podul. Nările lor adulmecau, dezinteresate, mirosul fripturilor. Era mai multă veselie în partea aceasta a bîlciului. Şi îi mai atrăgea ceva acolo. La o masă, singur, în faţa unei sticle de vin neîncepută se afla scheletul.

3

Ioana şi Ionel mergeau tăcuţi pe bulevardul de la marginea de nord a oraşului. De ce-i cuprinsese muţenia ? Nu puteau să-şi răspundă. El îşi închipuise că o va lua vesel de braţ, că-şi vor spune o sumedenie de amănunte hazoase şi astfel va scăpa de ghearele încă nedesfăcute ale coşmarului. Pînă ajunseseră pe bulevard mai schimbaseră cîteva cuvinte. Dar imediat ce se pomeniseră sub umbra deasă a teilor şi castanilor, cuvintele li se împleticiră. Din cînd în cînd tuşea cîte unul, ca şi cum ar fi fost pe cale să înceapă o conversaţie. Şi mergeau la o asemenea distanţă unul de altul, de parcă îi separa o maşină nevăzută, care-şi potrivise viteza după mersul lor. Înfricoşaţi că ar putea să întîlnească o groapă în calea lor, cercetau în permanenţă trotuarul. Şi tuşeau din cînd în cînd, iar el îşi ţinea mîinile la spate ; şi

se uitau mereu în pămînt, iar ea îşi împletise degetele ţinîndu-le strîns în dreptul pieptului.

Ionel zări de departe chipul şi silueta moşnegelului. Şi cu cît se apropia de casa blestemată, cu atît creştea emoţia lui. Dar izvorul emoţiei nu era în casa de care se apropiau.

— Trebuie să te iau la braţ! se hotărî Ionel, fără să ridice privirile din pămînt şi fără să facă acei doi sau trei paşi care l-ar fi apropiat de ea.

— De ce? întrebă ea, strîngîndu-şi şi mai tare pumnii.

— Ştii... încercă el să explice. Moşnegelul... fratele maiorului... El a crezut că am o întîlnire şi că mi s-a tras chiulul... Trebuia să-i explic de ce stau în faţa casei lui. Altminteri nu intram cu el în vorbă... adică nu intra el în vorbă cu mine... Adică... mi se pare că m-am încurcat... Ştii?... O să creadă că ai venit la întîlnire, şi...

Tot explicîndu-i şi bîlbîindu-se se pomeniră amîndoi în faţa casei scheletului, fără să-şi fi dat braţul unul altuia, ba parcă şi mai distanţaţi. Locul maşinii nevăzute i-l luase un camion, tot nevăzut.

Ionel îl salută politicos pe moşnegelul care-i făcea cu ochiul din poartă.

— Bună! îi răspunse acesta. Aşa e cînd te mulţumeşti cu o jumătate de oră. Şi încotro?

Un pretext ideal pentru a se opri. Ioana, însă, în loc să se apropie de poartă, se îndepărtă timidă, rezemîndu-se de trunchiul unui arbore.

— La plimbare, răspunse Ionel. E o dimineaţă frumoasă, e linişte, nici nu e prea cald, nici lume multă...

„Oare ce-aş putea să-i mai spun?" se întrebă cireşarul, îngrozit de banalităţile care-i ieşiseră din gură. Iar ea stătea acolo şi auzea tot!"

— Da, da... îl aprobă moşnegelul. Dar noaptea e şi mai frumos. Nimic nu e mai frumos decît umbra nopţii, vara. Mai fluieră cîte un mierloi sau, dacă ai noroc, o privighetoare, şi e şi mireasma copacilor şi e aşa de linişte, că se aude şi inima cînd bate... Atunci ce nevoie mai ai de vorbe? Simţi părul străin pe obrajii tăi, şi degetele străine tremurînd în mîna ta... ...(şi cu voce foarte înceată) Ai lăsat-o să aştepte mai mult de o jumătate de oră?... (cu voce foarte tare) Să ştii dumneata, domnişoară, că nu e lucru mai frumos ca plimbarea de seară, după ce guşti dimineaţa umbra castanilor... Seara, să vezi dumneata... Ehei, abia cîte o luminiţă, şi aia mai mult ca să facă umbră, să-şi ia copacii putere de

la ea. Şi simţi nevoia să te sprijini de cineva, de cineva anume, nu de oricine. Şi mai auzi şi zborul unei gîngănii, şi simţi cum îţi fîlfîie ceva pe la ureche, şi-atunci îţi fereşti urechea, ţi-o apropii de un obraz cald şi răsufli adînc de două-trei ori. Apoi te uiţi la cer şi vezi cum cade o stea şi iar ţi se face frică şi te ghemuieşti la un piept care nu şovăie. Şi fără să fi vrut anume, asculţi bătăile unei inimi... (cu voce foarte joasă) Spun bine, nu-i aşa?... (şi iar cu voce foarte tare) Şi-ţi dai deodată seama că inima aceea bate aşa de tare tot fiindcă nu vrea ea; şi strîngi şi mai tare degetele şi, fiindcă nu simţi nici o durere, te uiţi nedumerită la ele şi descoperi că strîngi degetele altei mîini... Se mai aude departe şi clopotul unui ceas, dar nu te mai gîndeşti la oră în momentul acela. Îţi dai seama că nu mai mergi de multă vreme... (cu voce foarte joasă) Lasă, domnule, nu vezi că nu i-a trecut supărarea... (şi iar cu voce foarte tare) dar simţi că merge ceva în tine şi nu ştii unde te duce... De aceea ridici privirile în sus. Şi nu mai întîlneşti stelele, şi nici n-ai vrea să le întîlneşti atunci... Între cer şi priviri s-a ivit o umbră, şi umbra e vie şi-o simţi cum se apleacă... Închizi ochii şi aştepţi... Ehei!... Cîtă minune e seara... Numai să nu întîrzii la întîlnire...

Ionel se rezemase de gard. Toată vlaga din oase i se scursese. Pledoaria aceea parcă îl anulase. Bătrînul, văzîndu-l atît de pleoştit, îi şopti imediat:

— Păi dacă acuma, dimineaţa, fără să se întîmple nimic, te pierzi aşa, atunci ce-ai să faci deseară? Dumneata s-o laşi pe ea să viseze, şi să fii treaz şi tare, că pe urmă te ia cu vorba şi să vezi cum te întoarce. Te ţine cinci luni de zile pînă te lasă să-ţi lipeşti obrazul de-al ei... Las-o pe ea să viseze. Dumneata să numeri în gînd din trei în trei pînă la nouă sute nouăzeci şi nouă şi pe urmă să oftezi de cîteva ori şi iar s-o iei de la început cu numărătoarea...

Învingîndu-şi starea de jenă, sau poate din simplă curiozitate, Ioana se apropie, în sfîrşit, de poartă. Cu un curaj de zile mari îi răspunse moşnegelului:

— Vă mulţumesc pentru intenţiile dumneavoastră... Dar în privinţa asta nu se dau sfaturi...

Şi dacă e să vorbim drept, oratorul de mai înainte se fîstîci ca un copilandru, aşa cum i se întîmplase de nenumărate ori în momentele, veştejite de multe decenii, despre care vorbise cu atîta dezinvoltură şi pricepere. Şi ca să-şi

ajunge mai repede starea, schimbă imediat subiectul discuţiei :

— Şi, cum îţi spuneam aseară, iar a venit tîrziu şi iar a început să răscolească toată casa. Uite, nu pot să ştiu ce căuta. Şi nu băuse. Pot să jur că nu băuse. Aşa ceva nu s-a mai întîmplat de douăzeci de ani ; să nu bea mai multe zile la rînd. Eu şi soaţa mea ne uităm toată ziua la icoane, rugîndu-ne să-l ţie Domnul aşa. Da' cine mai poate spera într-o minune la aproape şaptezeci de ani cîţi are ? Şi iar s-a războit cu o fantomă. Dar nu cu armele. Cu pumnii dădea în ea ! Săracu' ! Cine poate şti prin ce trece el acum ? Cînd vede casa goală şi pustie. Şi-o fi amintind cum era în tinereţe.

— Parcă l-am văzut într-o seară la muzeu ? se hotărî Ionel să întrebe. Ieri... Ba nu ! Alaltăieri seara...

— La muzeu ?! se miră moşnegelul. Ei, asta nu mi-ar fi trecut prin cap ! Dar ce să caute la muzeu ?

Ionel căpătă şi mai mult curaj :

— Mi s-a părut că se uita la o vitrină. Nu ştiu la ce anume, pentru că erau mai multe obiecte acolo...

— La vitrină... La vitrină... repetă bătrînul înduioşat. Ştiu eu la ce se uita... Nici nu vă închipuiţi ce bucurie mi-aţi făcut ! Înseamnă că începe să-şi aducă aminte... Numai dacă nu s-ar apuca din nou de băutură... Ştiu la ce se uita. Cum să nu ştiu... Acu' cincisprezece ani le-a vîndut. Ultimele lucruri de preţ care mai rămăseseră în casă. Zece ani le-a ţinut lîngă el şi casa se golea, dar de ele nu se putea despărţi. Aşa beat cum era... Dar într-o zi tot le-a dat. Ca să-şi plătească nişte datorii. Le-a vîndut la un negustor cu a zecea parte din preţul lor... Cum să nu-mi amintesc ?

— Bijuterii de familie ? întrebă Ioana, arzînd de nerăbdare.

— Bijuterii ? repetă bătrînul. Bijuteriile le-a vîndut în primul an. Nu, domnişoară. Nu bijuterii. Ceva mai de preţ. Nişte statuete mici cît mîna ; li se spune tanagrale, după locul unde au fost dezgropate prima dată. Le-a adus cu el din Grecia, cînd a fost acolo cu profesorul Neştian... O groază de bani trebuie să fi dat pe ele. Dar pe atunci avea bani. Prea mulţi chiar. Cred că asta l-a nenorocit. A adus cu el două statuete. Parcă le văd. Un Eros gata să sară asupra cuiva şi o dansatoare fără un braţ. Nişte minunăţii. Şi ţinea la ele ca la ochii din cap. Pesemne că-l lega o amintire, dar n-a vrut să spună nimic, nimănui. Nici mie, la care ţinea cel mai mult... Cît de mult ţinea la ele ! Dacă zece ani de zile, aşa cum era, că nici pe mine nu mă recunoştea, şi tot le-a apărat. Să nu fi venit datornicii aceia pe capul lui, le aveam şi astăzi. Că el, în privinţa datoriilor, era un om de onoare. Şi ăia au cerut atît de mulţi bani, că n-am avut de unde să-i scoatem. Dar eu şi pînă astăzi cred că totul a fost pus la cale. L-au înşelat, l-au pus să iscălească la beţie nişte chitanţe. A fost o înţelegere la mijloc, altfel cum ar fi apărut, aşa, din senin, negustorul acela din Bucureşti ? Ştiţi cum s-a tocmit ? Namila aceea cu barbă sură şi cu ochi ca de cucuvaie... i-a socotit cinci sticle de rachiu peste suma la care se ridicau datoriile. Auziţi ? Cinci sticle de rachiu atît a dat pe ele. Zicea că datoriile fac la un loc cît o mie de sticle de rachiu, şi se arăta generos, tîlharul...

Ioana, asemenea lui Ionel, era înduioşată de povestea pe care o auzea. Nu-şi pierdu însă luciditatea şi pregăti o nouă întrebare, pentru a risipi orice dubiu :

— Credeţi că s-a uitat la statuetele donate de profesorul Neştian ? Şi nu v-a spus nimic cînd a sosit acasă ?

— Păi la ce altceva să se fi uitat, dacă a intrat în muzeu ? Da' de ce-o fi intrat ? Să-şi fi adus aminte ? Aşa, din senin, după ce timp de cincisprezece ani a uitat totul ? Iacă un lucru pe care nu pot să-l înţeleg. Dar asta nu scade cu nimic bucuria pe care mi-aţi făcut-o... Dacă şi-a adus aminte de tanagrale, înseamnă că a intrat într-o zodie bună... Oare ce n-au făcut toţi doctorii şi toate medicamentele cu care a fost tratat să izbutească aşa dintr-o dată ? Da, da. Era să uit. Aseară a mîncat. Şi nu s-a mai întîmplat lucrul acesta de foarte mulţi ani... Abia aştept să mă duc să-i spun soaţei mele vestea pe care mi-aţi adus-o...

Asta era dorinţa fierbinte şi a celor doi tineri. Să scape mai repede de moşnegelul care-i îmbogăţise cu atîtea fapte senzaţionale. Se retraseră încet, salutînd politicos, mergeau cu spatele spre bordura trotuarului, dar moşnegelul nu-i lăsă să plece fără să mai adauge cîteva cuvinte :

— Aliaţi-vă cu seara, cu noaptea şi umbrele ei... şi să nu întîrziaţi niciodată la întîlnire... Cel mult o jumătate de oră...

Parcă ei mai auzeau cuvintele bătrînului. Ar fi vrut să alerge, dar îşi simţeau picioarele moleşite amîndoi. Cînd moşnegelul dispăru de la poartă, Ioana oftă şi se uită drept în ochii lui Ionel :

— Te rog să mă iei de braţ, sau lasă-mă să mă sprijin de tine.

Alte sentimente provocaseră neaşteptata rugăminte. Dar aceasta nu atenuă cu nimic tremurul şi emoţia lui Ionel.

4

Maria şi Lucia fuseseră degeaba la muzeu. Ilie nu era acolo. Un singur paznic supraveghea muzeul. Stătea pe o bancă, lîngă uşa de la ieşire şi răspundea întrebărilor unui prichindel. Ghinionul se ţinea scai de ele. Nici pe artistă n-o găsiseră acasă.

— A plecat de o jumătate de oră cu un domn în vîrstă. A spus că e unchiul dumneaei.

— Unchiul Toader? întrebă veselă Maria. Un domn înalt, cu pălărie de paie? Şi cu ochelari cu ramă groasă?

— Nu mai poartă ochelari cu rame groase... cam de două luni, îi sări Lucia în ajutor.

Iscusinţa fetelor nu duse la nici un rezultat. Vecina, după o clipă de gîndire, răspunse indiferentă:

— Nu ştiu dacă era unchiul dumneavoastră, pentru că nu l-am văzut decît de la fereastră, în stradă. Mi se pare că era cu capul gol... Poate era alt unchi...

Femeia nu trînti uşa, ci o închise încet. Chiar dac-ar fi rămas în prag, fetele tot n-ar mai fi avut curajul s-o întrebe altceva, după remarca usturătoare de la sfîrşit. Se întoarseră acasă, cu speranţa că vor găsi un răvaş în ascunzătoare. Dar nici acolo nu era nimic. Păşiseră cu stîngul.

— Hai să mai mergem o dată la muzeu, spuse Maria, fără nici o convingere. Poate o fi venit paznicul nostru între timp.

— Haidem... răspunse Lucia, la fel de neconvinsă. Tot n-avem ce face aici.

Dar n-apucară să facă doi paşi, că ghinionul le ieşi din nou în cale. Bunica le chema să-i dea o mînă de ajutor în bucătărie:

— Dacă n-aveţi vreo treabă importantă, se grăbi ea să adauge. Vreau să pregătim împreună o prăjitură specială. Cu ocazia asta învăţaţi şi voi cum s-o faceţi.

Răspunseră cu atîta promptitudine şi erau atît de bucuroase, de vioaie, de parcă mergeau să afle misterul tanagralelor, nu să ajute la aluat şi la bătutul ouălor.

— Cum vă place oraşul nostru? întrebă bunica, în timp ce ungea nişte tăvi cu un şomoiog de pene îmbibat de untură.

Toate superlativele pe care le puteau găsi cele două ajutoare de gospodine li se păreau sărace pentru a elogia frumuseţea oraşului. De emoţie, bunica era să scape cutia cu scorţişoară. O prinse în aer ca un jongler şi fetele se minunară, de astă dată sincer, de îndemînarea ei. Alerga de la un capăt la altul al bucătăriei, neobosită, ca o fetişcană. Şi le întreba mereu despre oraşul lor, despre părinţi, despre profesori, uneori se interesa de cunoştinţe, pe care nu le mai văzuse de douăzeci de ani.

— Am fost de multe ori în oraşul vostru, le mărturisi ea. Şi m-am simţit întotdeauna bine... Nu! Nu pune aşa aluatul. Se întăreşte şi pe urmă... Mai aşteaptă două minute. Exact două minute. Numără în gînd pînă la o sută cincizeci.

— Pînă la o sută cincizeci? întrebă Lucia mirată.

— Da, da. Pentru că mătăluţă numeri mai repede decît... (arătă spre Maria)... dumneaei. Dumneaei nu ajunge nici pînă la optzeci. Şi dă-i zor cu ouăle. Mai repede, mai cu foc!... Mai e muzeul acela de pe deal la voi în oraş?

— Nu mai e pe deal, răspunse Lucia. S-a mutat în centru. În vechea clădire a poştei. Nu mai încăpeau acolo obiectele... Unde să pun cratiţa?

— Pe scăunel... acolo, lîngă sobă. Aşa... Erau trei picturi de Grigorescu, pe vremea mea, în muzeul vostru...

— Acum avem cinci, răspunse Maria, considerînd pauza bunicii drept o invitaţie.

— Aveţi şi Luchieni?... Nu! Nu te aşeza pe scaunul acela. E plin de făină. Şi cîţi Aman?

— Doi Luchieni, şi... Cîţi Aman avem, Maria?

— Şase, răspunse Maria. Dar Luchian numai unul. Celălalt e o copie. S-a descoperit săptămîna trecută.

— Aveţi cumva şi tanagrale? întrebă bunica, în timp ce bătea straşnic ouăle.

— Din păcate, nu. Avem puţine statui şi nici una nu-mi place.

— Mie îmi plac, spuse Lucia. Sînt cîteva... Ne pare aşa de rău că n-am văzut tanagralele...

— Dac-aş fi ştiut că muzeul intră în reparaţie, v-aş fi dus mai întîi acolo, regretă bunica. Eu le văzusem cu cîteva zile înainte, ba mi se pare chiar cu o zi înainte de a sosi voi aici... Cît de greu trece cîteodată timpul...! Şi m-am gîndit să vă duc mai întîi în aripa stîngă. Păcat! Nimic nu-mi place mai mult în muzeu ca tanagralele. Sînt unii care vin din alte părţi şi chiar din alte ţări ca să le vadă. Şi cînd am fost noi erau doi străini în sală. Un tînăr şi un bătrîn. Nu i-am mai văzut pînă acum în oraş.

Maria se uită mirată la Lucia. Cînd îi văzuse bunica pe cei doi străini? Înfuriată de gestul paznicului, trecuse prin aripa dreaptă cu capul sus, fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga. Maria încercă o întrebare hazardată:

— I-aţi văzut înainte sau după plecarea directorului?

Bunica rîse şi-o ameninţă cu degetul:

— Eu credeam că te uitai la tablouri, şi cînd colo... Directorul tocmai trecea prin faţa uşii de la intrare. Se ducea spre casă. Nici nu ştiam că fusese în muzeu. A intrat pe dincolo?

Maria ridică, nepoliticoasă, din umeri:

— De unde să ştim noi? Nu l-am văzut... Dar nici pe dumneavoastră nu v-am văzut cînd aţi trecut în partea dreaptă.

Era întrebarea subînţeleasă în care Maria investise tot curajul şi toate speranţele ei. Bunica zîmbi din nou:

— Vă subjugase pe toţi Andreescu. Dumneata mi se pare că rămăseseşi tot la Luchian... M-am dus pentru două secunde, ca să văd cine mai e dincolo...

Amîndouă fetele erau să scape cratiţele din mînă. Aveau în faţa lor persoana care putea oferi cele mai sigure alibiuri. Stătuseră atîta timp lîngă ea şi nu ştiau acest lucru! Maria aproape mîngîia cojile ouălor pe care le spărsese cu atîta ciudă. Şi îi mai veni în minte şi o idee bună: exerciţiul de memorie de care le povestise Tic. Imediat îi făcu ochi dulci bunicii, veni mai aproape de ea, îi scutură şorţul, îi făcu cîteva complimente cu privire la tinereţea şi supleţea ei (la care primi răspunsuri duioase), apoi îi propuse exerciţiul lui Tic:

— Bunicuţo! Vrei să facem un joc în timp ce aşteptăm să crească aluatul? Un exerciţiu de memorie. Ne întrebăm una pe alta diferite lucruri. Aşa cum fac eu cu Lucia.

Cele două tinere experimentară o mostră de asemenea exerciţiu, pentru a o pregăti pe bunica. Lucia o întrebă pe Maria cîteva amănunte de la bîlci, din noaptea trecută. Unde stătuse? Ce obiecte remarcase în piramidă? Dacă-şi aminteşte chipurile cîtorva norocoşi, sau candidaţi la noroc. Îi veni şi rîndul Mariei. O întrebă mai întîi pe bunica dacă-şi aminteşte rochia pe care a purtat-o la aniversarea Ioanei, cu cinci ani în urmă. Era o întrebare de control, la care bunica răspunse cu o precizie uluitoare.

— Dar rochia pe care ai purtat-o cu patru seri în urmă? îşi continuă Maria întrebările.

— Hoaţă mai eşti! o ameninţă bunica. Mă întrebi ce rochie purtam la muzeu, ca să mă poţi controla?... Catifea mov, cu guler negru. Am îmbrăcat-o prima dată cu doisprezece ani în urmă...

— Sînt mulţumită, o opri Maria. Dar poţi să-mi spui, de pildă... Trebuie să găsesc o întrebare mai complicată... Da! Am găsit! Evrika! Spune, bunicuţo... cîte persoane erau în aripa dreaptă a muzeului, cînd te-ai uitat matale... şi mai spune cum erau îmbrăcate... şi mai spune cum şi unde stăteau? Ia să vedem, Lucia!

Bunica aşeză pe masă castronul care-i încurca mîinile, căzu un moment pe gînduri, apoi se uită fix în ochii Mariei. Îşi duse şi mîinile la cap, albindu-i-se pentru o clipă părul încă negru şi lucios. Efortul îi închise ochii. Maria profită de răgaz şi-i făcu un semn Luciei.

— Cît răgaz de gîndire am? întrebă bunica. De fapt, pot să răspund... Cîte persoane erau?... Cinci persoane. Trei bărbaţi şi două femei... Cum erau îmbrăcate?... Doamna Prosano era în taior negru şi avea o pălărie înaltă pe cap... Domnişoara de lîngă ea era într-o rochie de stofă, foarte strînsă pe trup şi cam decoltată, o rochie de culoare închisă şi avea în mînă... un pulover alb, gros. Tînărul din cealaltă parte a doamnei Prosano... n-avea pălărie... cred că era într-un costum gri... nu ştiu sigur... Maiorul Scarlat în costumul de toate zilele... N-are nici un rost să vi-l descriu, pentru că îl văd mereu cu el... Şi mai era un domn cu spatele, adică în profil, un domn foarte înalt, cu barbă şi mustăţi, pe care iarăşi nu-l cunosc. Era îmbrăcat într-un pardesiu gri, un fel de halat, pentru că părea foarte uşor. Curentul îi clătina poalele... Cum şi unde stăteau?... Parcă v-am spus... Doamna Prosano, domnişoara şi tînărul parcă formau un grup, în colţ, spre ieşire, în partea dreaptă... Maiorul Scarlat lîngă o statuie, cam prin mijlocul sălii... Ba nu! Mai spre uşă... Pentru că la mijloc e vitrina şi el stătea mai încolo de vitrină... cam la jumătatea distanţei dintre vitrină şi uşă, însă

lipit de perete. În fața lui, dar mai spre mijlocul sălii, stătea domnul acela înalt cu pardesiul. Nu știu la ce se uita... Știu însă că maiorul Scarlat se uita la el. Și parcă se ferea să fie văzut... Asta m-a frapat în atitudinea lui. De aceea am zăbovit cîteva secunde. Altminteri, după o clipă m-aș fi întors înapoi... Ei, sînteți mulțumite ?

Și Lucia, și Maria o îmbrățișară, amîndouă odată. Erau fericite cum rareori fuseseră. Bunica le furnizase amănunte foarte sigure și oferise cîtorva personaje alibiuri greu de clintit. Și toate acestea cu preț derizoriu : una bătuse niște ouă, alta frămîntase o cocă moale. Și tot ele se vor înfrupta, nu peste mult timp, din prăjitura care, sigur, va fi delicioasă, o minune a artei culinare.

5

Scheletul era la aceeași masă, în același restaurant, în fața aceleiași sticle de vin, din care nu turnase nici o picătură în pahar. Stătea nemișcat, ca o statuie, parcă i se înțepeniseră oasele. Nici măcar nu se sprijinea cu coatele pe masă. Din cînd în cînd scotea un creion din buzunar și desena ceva pe o foaie de hîrtie. O dată sau de două ori pusese mîna pe sticlă și o ridicase în bătaia soarelui, parcă pentru a controla culoarea vinului. Nici cînd ospătarul se opri în fața lui și-l întrebă dacă dorește să mănînce ceva, nu răspunse nimic, nu făcu nici o mișcare.

Tic și Dan îl urmăreau fără întrerupere, îi înregistrau fiecare gest, fiecare mișcare și fixau totul în timp, de parcă se oficia un ritual la masa de lîngă ei. Consumaseră pînă atunci o mare parte din bucătăria restaurantului, pentru a-și păstra masa. Era ora prînzului și bîlciul — în regiunea aceasta — începea să se aglomereze. Acum își explicară cei doi cireșari de ce restaurantul central era atît de puțin frecventat. Toate bunătățile și trufandalele orașului, toți maeștrii artei culinare se mutaseră probabil aici. Constatarea aceasta nu-i mulțumea însă de loc. Se apropia ora care-i obliga să se despartă de schelet, și conviețuirea cu el nu le furnizase, pînă atunci, nici un amănunt demn de luat în seamă. Ar fi plecat ei, dar îi atrăgea ca un magnet nu atît personajul pe care-l supravegheau ca pe o lamelă la microscop, cît foaia de hîrtie lăsată cu atîta neglijență pe masă. De aproape un ceas maiorul uitase de ea. Și Tic născocea fel de fel de planuri care s-o aducă în posesia lui.

Un alt chelner decît cel care-i servise pînă atunci veni să le ceară plata. Plictisiți de atîta așteptare și mai ales grăbiți de întîlnirea pe care o aveau la alt restaurant, acceptară pretențiile nepoliticoase ale tînărului cu halat alb. Inutil să spunem că nota de plată cuprindea și costul unei baterii pe care cireșarii o văzuseră la altă masă. Ei băuseră numai sifon. Tic se adresă lui Dan cu un zîmbet care cerea socoteală :

— De fapt, trebuia să faci cinste... Știți ? (îi spuse chelnerului) tatăl lui a fost avansat colonel chiar ieri la prînz.

Și astfel nota de plată deveni exact ceea ce trebuie să fie o asemenea foaie de hîrtie : precisă, într-o relație foarte sigură cu memoria clientului și cu posibilitățile din portofel.

Maiorul se sculase de la masă înaintea cireșarilor și lăsase foaia de hîrtie acolo. Buzunarul lui Tic o înghiți într-o fracțiune de secundă și, ca să evite orice hazard, ciufuliciul lăsă în schimb o foaie de hîrtie goală pe masă. Dar și ea dispăru după cîteva secunde, luată de vînt.

— Ar fi avut aceeași soartă, se dezvinovăți el, mîngîindu-și buzunarul. Și să știi, Dan ! Buzunarul mă arde ca un fier de călcat, dar de uitat nu mă uit pînă nu găsesc condiții ideale. Presimt că e ceva nemaipomenit și ar fi păcat s-o rasolim.

Dan acceptă. Ce putea să facă ? Și astfel posesori ai unei comori neașteptate, părăsiră bîlciul. Avură norocul să găsească un autobuz gata de start, drept care, în mai puțin de zece minute, erau în fața restaurantului central. Omul cu cicatrice se afla pe terasă, singur la o masă.

Fără istorisirea și reflecțiile Mariei, cei doi ar fi sfeclit-o. Fiindcă omul cu cicatrice nu era prea vesel, cînd îi văzu la masă, lîngă el. Tic simți instinctiv cu cine are de-a face. Îi pieri orice teamă. Nici cînd auzi întrebarea răstită a tînărului nu se fîstîci :

— Ce-i cu plicul ăla cu bani pe care l-am pierdut ?

— Un truc, răspunse ciufuliciul plin de curaj. Am vrut să ne întîlnim cu dumneavoastră.

Tînărul fu cuprins subit de un acces de veselie :

— Ia te uită pînă unde ați mers !... Inventați povești cu plicuri, ca să atrageți oamenii în capcană ! De data asta nu se prinde. S-a dus !

„Asta s-o crezi dumneata!" îşi spuse Tic în gînd.

— Mai avem şi altceva, continuă cu voce tare ciufuliciul.

— Nici nu vreau să aud! Discutaţi cu directorul fabricii. Dacă îmi dă el voie, poate. În două luni de zile, cît stau aici, nu pot să mă ocup şi de voi. Îmi sînteţi dragi, dar ce să fac... Mă aşteaptă şi alte fabrici din ţară. Şi peste tot specific local. Ce ştiţi voi?... Voi ştiţi atît: să cereţi într-una!

— Păcat că nu v-am prins într-o zi mai bună... sau că nu sîntem noi în formă... Nu ne-aţi fi scăpat atît de uşor...

Dan îl imitase pe Tic. Voia să cîştige noi amănunte, provocîndu-şi interlocutorul.

— Să vedem mîine... Poate îmi fac puţin timp... Dar să nu vă mai prind cu plicuri sau telegrame sau invitaţii... Îmi daţi un telefon la fabrică. Voi lucra toată dimineaţa la modele, secţia întîi, ştiu toţi.

— Vă mulţumim foarte mult, şi, pentru că sînteţi atît de amabil, vrem să vă spunem şi noi ceva, zise Dan.

— Ceva personal, particular, adăugă Tic, şi să ştiţi că n-are nici o legătură cu...

Făcu pauza necesară pentru a primi o completare, dar cum ea întîrzia şi cum chipul tînărului exprima un aer de neîncredere, cireşarul continuă grăbit:

— Ştiţi... Cînd aţi fost la muzeu, era o cuconiţă acolo, am auzit-o întîmpător vorbind...

— Aia de la muzeu? rîse tînărul. Am tăcut mereu, nici măcar nu i-am răspuns cînd m-a întrebat cît e ceasul, şi făcea nişte remarci de-ţi venea să-ţi iei lumea-n cap...

— Se lăuda că v-aţi ţinut de ea, spuse Dan. O prietenă de-a noastră s-a întîlnit cu ea. Spunea că v-aţi ţinut mereu după ea. Şi mai zicea că înainte de închiderea muzeului aţi privit împreună vreo zece-cincisprezece minute aceleaşi tablouri.

Relatarea nu-l indispuse de loc pe tînărul cu cicatrice:

— Treaba ei! Poate să spună ce vrea. Mie nu-mi plac astea care se bagă cu de-a sila în om. Nu-i daţi nici o importanţă!

Tic se opuse:

— Dumneavoastră faceţi ce vreţi. Dar noi prestigiul vi-l apărăm. O să-i clocesc eu una... De ce se laudă că, înainte de a se închide muzeul, aţi privit aproape un sfert de oră aceleaşi tablouri?

— Staţi! Nu vă grăbiţi cu sentinţa. Am observat şi eu că se uita la aceleaşi tablouri, mai ales înainte de a se închide muzeul. Erau două pînze noi, foarte frumoase. Mai era o doamnă care se uita la ele... Dar ea nu se minuna în gura mare, lăudînd exact ce nu era în tablouri... De cîteva ori ne-am şi înţeles, eu şi doamna aceea, din priviri. Mai bine zis rîdeam pe înfundate la remarcile duduiţei decoltate...

— Aţi văzut şi tanagralele? întrebă Dan.

— Dar pentru ce credeţi că m-am dus atîtea zile în şir la muzeu? De cînd am sosit în oraş, în fiecare seară, acolo mi-am petrecut timpul... Păcat că s-a închis!

— Şi nouă ne pare rău, îl imită Tic.

Ciufuliciul se gîndea ce întrebări să mai scornească pentru a afla şi alte amănunte de la tînăr. Acesta se sculase însă în picioare. Se uită la ceas, ca pentru a se scuza:

— N-am ce face... Îmi pare rău, dar trebuie să plec. A fost simpatică ideea voastră cu plicul, am ştiut de la început că e un truc. Cu toate acestea am venit. M-am mai aerisit şi eu puţin şi am cunoscut doi băieţi simpatici şi cam timizi. Ei, ne vedem mîine?... Fiuuu! Era cît pe-aci să vă chem degeaba la fabrică... Uitasem. Mîine şi poimîine sosesc nişte delegaţii străine... Peste trei zile. E mai bine. Dacă nu daţi peste mine în nici un chip, organizaţi-mi o cununie, sau altceva, în afară de înmormîntare. Şi tot o să mă scoateţi.

Imediat după plecarea tînărului sosi chelnerul. Probabil că-i pîndise în tot timpul convorbirii:

— Extraordinar! spuse el. I-aţi dat plicul? El nu voia să creadă! Desigur că l-a primit! Dacă-mi permiteţi, erau mulţi bani în el?

— Ne-am înşelat noi, răspunse Tic. Erau cîteva scrisori de la un unchi care-i murise de două săptămîni. Nici n-apucase să le citească...

— Extraordinar! Desigur că i-a lăsat ceva avere... Era vesel cînd a plecat...

— Aş, de unde! se strîmbă Dan. I-a lăsat numai datorii. Îl cunoaşteţi bine?

Chelnerul nu înţelese la început despre cine e vorba. Abia mai tîrziu se dumiri:

— Maistrul Andronic? Extraordinar! Se spune că este cel mai mare meşter din ţară la suflatul sticlei. N-aţi văzut ultimele cristale la expoziţia fabricii? El le-a suflat. Desigur, e o plăcere că l-am cunoscut... dacă-mi permiteţi, bineînţeles.

— S-au limpezit cîteva lucruri, spuse Tic, după plecarea ospătarului. O dată cu el mai ies două personaje de pe lista suspecţilor. Cred că nu mai eşti împotriva lui, acum, după ce l-ai cunoscut ? N-ai văzut ce simpatic este ?

— Nu ştiu, răspunse Dan evaziv. Nu vreau să mă pronunţ. Nici eu nu-l cred vinovat. Dar ţi-am atras atenţia asupra altui lucru. Uită-te şi la personajele inocente din jurul tău. S-ar putea să ne vină de acolo marea surpriză.

— Eu, de pildă, cred că tu eşti cel mai inocent... însă din foarte multe puncte de vedere...

— Ticuşor, treaba ta. Nu vrei să crezi... n-ai decît. Dar asta nu mă împiedică să-mi fac datoria, în rolul pe care mi l-am ales... Şi dacă mai vrei să ştii ceva... Ei, uite, îmi fac curaj şi îţi spun. Am citit cărţi în care făptaşul, vinovatul, e chiar detectivul. Da, da ! Nu rîde ca un...

— Ce vrei să insinuezi cu asta ? îl întrebă Tic, cu o vagă ameninţare în voce. Nu crezi că eşti cam... Mă refer la cuvîntul pe care l-ai lăsat adineauri în suspensie... l-ai păstrat pentru tine.

— N-ai nici un motiv ca să te superi, Ticuşorule. Totul e să înţelegi rolul meu. De ce nu te gîndeşti puţin ? Cîţi detectivi urmăresc misterul acesta ? Mi se pare că vreo patru, dacă-i excludem pe Ionel şi pe Lucia... pentru că ei n-au existat în timpul momentului blestemat. (Cu bunica nu ştiu ce să facem ? În sfîrşit...) De ce să nu ne gîndim şi la unul din aceştia patru ? Fiecare dintre ei, şi mai cu seamă unul, puţintel ciufulit şi cîrn, avea toate condiţiile să escamoteze tanagralele. Nu le lipsea nici inteligenţa, nici dibăcia, nici simţul de a se orienta în orice împrejurare... nici simţul farsei... Nu vreau decît să atrag atenţia şi asupra acestei posibilităţi şi cu asta, dragul meu Ticuşor, presimt că am lichidat toate posibilităţile... Dacă mai născocesc vreuna, necunoscută, o să-mi fac datoria, n-ai nici o grijă... Şi acum, dacă-mi permiteţi, desigur, n-ai vrea să studiem hîrtia aceea misterioasă, care a fost pe masa scheletului ?

Tic scoase hîrtia şi o puse pe masă. Capetele celor doi prieteni se apropiară. Coala era înnegrită de mîzgăleli şi pe o faţă şi pe alta. Tot felul de semne cabalistice, fără nici o noimă, la prima vedere. Linii, cercuri, bucle, ştersături. Privită însă mai cu atenţie, ea oferea cîteva semne distinctive. Şi pentru a reţine tot ceea ce era demn de reţinut, tinerii o cercetară, nu în ansamblu, ci pe porţiuni precise. Ca să-şi uşureze munca, o împărţiră în mai multe dreptunghiuri (sau pătrate), aşa cum fac elevii cînd copiază o hartă. În felul acesta nu putea să le scape nimic aprigilor căutători. Apoi începu migăloasa muncă de cercetare a pătratelor. Nici cel mai puternic microscop, electronic să fi fost, n-ar fi egalat teribila şi riguroasa selecţie pe care o făceau privirile cireşarilor. La capătul unui ceas de încordare şi concentrare supremă, mută — aşa cum conveniseră — pe foaia de hîrtie apăruseră mai multe cerculeţe sau cercuri mai mari, trasate cu creion albastru, care conţineau, în interiorul lor, semnele distinctive, mîzgălelile cu sens, literele sau cuvintele pe care le desenase acolo scheletul, în diversele momente ale meditaţiei sale.

Din literele culese, cireşarii nu izbutiră să închege nici un cuvînt ca lumea. Erau patru B în majuscule, un G uriaş, cîţiva M răspîndiţi peste tot, doi de R, piperniciţi, abia identificabili (Dan susţinea că pot să fie V), şi o singură vocală, un A, care se repeta cel mai des pe cele două feţe ale colii.

Dintre cuvintele distincte (pentru că mai erau pe foaia de hîrtie şi cîteva serpentine, cîteva zigzaguri care puteau fi interpretate ; încercînd să le dezlege, Tic descoperi că există un cuvînt format din şapte litere, probabil cel mai lung din limba romînă, care poate fi scris numai din linii zigzagate : minimum ; fără puncte acest cuvînt ar părea un exerciţiu liniar, pentru învăţarea lui i, la începutul clasei întîi) deci, dintre cuvintele distincte trei fuseseră, după mari cazne şi interpretări, descifrate. Şi anume : Tanagra... Neştian... şi... Scarbat... Ultimul dăduse loc la dispute şi interpretări, pentru că nu se ştia sigur dacă e vorba de c sau de e, de r sau de v, iar t-ul final nu prea avea la extremitatea de sus liniuţa orizontală. Cea mai senzaţională descoperire era însă alta. Aşa îşi închipuiau, cel puţin, tinerii. Din mîzgălelile groteşti ei selecţionaseră un număr de desene, toate foarte copilăreşti, ridicole, dar care reprezentau fiecare ceva. Nu desenul în sine era interesant — deşi în alte condiţii putea să participe la cine ştie ce expoziţie extravagantă — ci intenţia desenului, strădania autorului de a exprima ceva. Cele şapte desene selecţionate reprezentau figuri, unele neterminate — le lipsea o mînă, sau un braţ, sau un picior. Aceste amănunte îl determinară pe Tic să facă o asociaţie ingenioasă : desenele scheletului încercau să reprezinte tanagralele.

— Asta e ! spuse Tic. Tanagralele ! Tanagralele din vitrină ! Parcă le văd. Uite dansatoarea ! O vezi ? Aici ! Asta

strîmbă. Şi uite şi femeia cu amforă... Nu vezi că-i atîrnă ceva în mînă... Uite şi zeiţa fără braţe, uite şi ăstea două îmbrăcate... Da, da! Sînt femeile cu voaluri, pe care le-am văzut eu în vitrină. Scheletul nu le-a putut desena voalurile, le-a îmbrăcat într-o simplă mantie... Tanagralele din vitrină...

— Şi ăstea două? întrebă Dan. Omuleţul ăsta aplecat şi femeia asta fără o mînă... Astea ce mai sînt?

— Habar n-am! răspunse ciufuliciul. O fi încercat altceva şi nu i-a reuşit.

— Nu cred, Ticuşor. Tot ce nu i-a reuşit a fost şters. Nu vezi capetele acestea care ies din colaci? Astea sînt figuri şterse. Se simte furia cu care au fost desfiinţate. Nu i-au reuşit, nu i-au plăcut, şi atunci le-a şters... Oare ce-o fi?

Tic ridică din umeri, nedumerit:

— Nu ştiu... Eu n-am văzut decît cinci statuete în muzeu. Şi nimeni altcineva n-a văzut mai multe. Dar să-ţi spun drept, nici nu mă mai interesează ce reprezintă. Tu nu-ţi dai seama că am descoperit tocmai amănuntul esenţial de care vorbea Lucia?... Ar trebui să-i mulţumesc lunganului. Dacă n-ar fi făcut el şmecheria acolo şi nu ne-am fi repezit la el, ne-am fi plimbat ca nişte gură-cască prin bîlci, fără să întîlnim scheletul...

— Şi dacă nu era atletul... adăugă Dan, stăteam acum la patul unui invalid şi căutam să-i alin durerile prin glume... care l-ar fi făcut să sufere şi mai mult...

— De astă dată te iert, pentru că sînt foarte bucuros, Dan. Şi cum se potrivesc toate!... Maistrul ne-a dat alibiuri pentru cele două cucoane, şi prin asta şi pentru el... şi hop! ne cade în mînă hîrtia scheletului! Ceilalţi oare ce-au făcut?... Cum vor suporta explozia bombei?

6

Bunica, veselă şi mai sprintenă ca oricînd, alergă spre chioşc, pentru a anunţa masa.

— Azi am întîrziat olecuţă, dar avem nişte bunătăţi, să-ţi lingi buzele, nu alta. Haideţi! Repede!... Ceilalţi băieţi sînt în casă?

Asta era nenorocirea! Ceilalţi băieţi nu erau în casă. Nu lăsaseră nici un răvaş în ascunzătoare şi nici măcar nu lăsaseră semne că umblaseră acolo şi dăduseră peste semnalul de alarmă şi de urgenţă, binecunoscut în codul cireşarilor: S.O.S., scris în litere uriaşe de mîna Luciei. Bunica aştepta răspunsul şi Maria, cea mai în măsură să dea o explicaţie, pentru că era vorba în primul rînd de frăţiorul ei, începu să se bîlbîie:

— Ei... Ticu... Tic şi Dan... s-ar putea să nu vină la masă. Ştiţi?... S-au dus la nişte prieteni... Şi au spus că ar putea să ia masa acolo.

Vestea o supără la culme pe bunica. De aceea se pregătise ea? Cîte speranţe îşi pusese în prînzul care de fapt sărbătorea o aniversare tainică! Se împlineau treizeci şi cinci de ani de cînd la un prînz asemănător, între prieteni, cunoscuse un tînăr timid şi cam stingher, de care nu se mai despărţise pe urmă. Pregătise atunci o prăjitură, aşa hotărîseră sorţii. Şi fistichie cum era, făcuse prăjitura după chipul ei. Tînărul, neputînd refuza din cauza timidităţii şi de teamă că ar putea s-o jignească pe gazdă, pe care o considera autoarea delicioasei prăjituri, mîncă trei porţii uriaşe. Şi de atunci, în fiecare an, la o anumită dată, se repeta întîmplarea veche. Cît o rugase pe bunica mama Ioanei, şi mai tîrziu Ioana, să facă mai des prăjiturile acelea romboidale, sau măcar să le dea reţeta! Zadarnic! Demersurile lor nu avuseseră niciodată succes. Şi nu accepta pe nimeni din familie în preajma ei, cînd se întîmpla evenimentul.

Masa nu fu prea veselă, dar nimeni nu avea asemenea pretenţii. Bătrînul stătea ca şi atunci, timid, emoţionat, numai că de astă dată gusta doar din felurile care i se puneau în faţă. Îşi păstra forţele şi capacitatea pentru cele trei porţii care îl aşteptau semeţe pe o farfurie ascunsă cu grijă în bufet. Pentru că şi farfuria participase la întîlnirea care se petrecuse cu treizeci şi cinci de ani în urmă.

Tinerii stăteau ca pe ace. Se uitau mereu, fie pe fereastră, fie la uşă, întorceau capul, tresăreau la fiecare cîntec de cocoş — şi cînta împintenatul, nu glumă — abia aşteptau să se termine odată masa aceea încărcată de bucate. Cînd văzură prăjitura, îngălbeniră. Nici o alună n-ar mai fi putut să bage în gură, darămite romburile acelea pline de creme şi de cristale ciudate. Încercară chiar un gest de scuză. Ioana însă îl reteză, cerînd tăcere:

— Bunico! spuse ea. Nu ne aduci și cîte un păhărel de vin?

Și cum bunica zîmbi mulțumită și plecă în căutarea licorii, Ioana avu răgazul să declanșeze telefonul fără fir. Era o comandă fără echivoc: „Obligatoriu să mîncați toată prăjitura!" Ceea ce, după eforturi desperate, se întîmplă.

Foarte fericită, bunica privea din capul mesei — și atunci ocupa același loc — lupta sonoră, din păcate uneori prea sonoră, dar de astă dată acest lucru n-o mai irita — dintre lingurițele nemiloase de metal și romburile docile. Și observa ea cum Ioana se uită cu niște căutături stranii într-o anumită direcție și cînd mai descoperi și timiditatea băiatului pe care-l țінteau privirile furișe ale nepoatei, fericirea ei nu mai avu margini. O clipă se gîndi că poate sute de ani prăjitura va trece ca o ștafetă din familie în familie, servindu-se o dată pe an... Lîngă ea, bunicul răsufla greu, dar victoria fusese cîștigată. Nici o firimitură nu mai rămăsese în farfurie.

Îndopați că abia se mai țineau pe picioare, tinerii ajunseră cu chiu și vai în chioșc. O bucată de vreme stătură tăcuți și nemișcați în șezlongurile cu care mobilaseră chioșcul. Încetul cu încetul, spiritul de acțiune îi cucerea. Prînzul, ale cărui urme dispăreau, îi întrerupsese în mijlocul discuției. Preocupările atunci abandonate le dădeau iarăși tîrcoale. Și cuvintele — prin care se desfac în lume adevărurile și neadevărurile — nu întîrziară să izgonească tăcerea moleșitoare: mai întîi prin glasul lui Ionel:

— Nu mai putem înota în supoziții. Ne trebuie și o doză de curaj, pentru a ajunge mai repede la capăt. Restrîngem sau nu cercul suspecților?

— Ar trebui să luăm hotărîrea în colectiv, îi răspunse Lucia. De unde știm noi ce gînduri, ce bănuieli, ce fapte noi au în clipa asta ceilalți? Iar să ne pripim?

— Să ne amintim ce spunea bunica, propuse Maria. Să căutăm să interpretăm cît mai bine observațiile ei... Rareori am întîlnit un asemenea spirit de observație și ar fi păcat să nu profităm de el. În cîteva secunde a fotografiat totul cu precizie de obiectiv. Ai o bunică, Ioana...

— Foarte bine, acceptă Ionel. Să interpretăm spusele ei. Cel mai aproape de vitrină era scheletul. Nu? Și mai stătea și ascuns. Probabil comisese furtul și voia să se convingă că nu l-a mai văzut nimeni... și mai ales omul în gri.

— Mai este ceva, se aprinse Maria. Abia acum îmi dau seama. Un amănunt pe care l-a observat bunica la actriță.

Nu-ți mai amintești, Lucia? Actrița avea în mînă un pulover gros, alb, de lînă... Dacă era o simplă mască... Dacă în puloverul acela înfășurase statuetele... sau i le înfășurase altcineva?

— Nu! se împotrivi Ionel. Dacă mergem pe linia asta, nu mai ajungem niciodată la capăt. Cele două femei și omul cu cicatrice au alibiuri. Trebuie să excludem aceste personaje din lista suspecților. Să luăm obligatoriu această hotărîre!

— Parcă n-ai fi în toate mințile, îi replică Maria. Cum ne putem permite așa ceva? Eu nu zic că nu e bine să urmărim mai întîi, repet: mai întîi, o singură pistă, ca să nu încurcăm prea mult ițele, sau ca să nu ne încurcăm pe noi... Dar de aici pînă la a nimici, după inspirație, orice alte posibilități... Asta e o... o nerozie. Tu ce spui, Lucia?

— Sînt absolut de acord cu tine! Fiindcă nu știm încă o seamă de lucruri. Nu știm, de pildă, ce amănunte ne vor aduce cei doi întîrziați și neghiobi: Tic și Dan. Dacă omul cu cicatrice dă peste cap toate alibiurile?...

— Și bunica? întrebă nedumerită Ioana. Eu o cunosc foarte bine. Ea nu se poate înșela.

Lucia trăi un moment de spaimă și de preocupare. Își reveni însă repede:

— Bunica...? Da, bunica... Bine! Să lăsăm pentru mai tîrziu grupul celor trei și să ne ocupăm de cei doi bătrîni...

— De ce spui cei trei? ceru Ionel explicații.

— N-am spus cei trei, ci grupul celor trei, răspunse Lucia. Am vrut să subliniez prin asta că erau împreună în fața unui, sau unor tablouri.

— Și de ce-ai spus cei doi? fu rîndul Ioanei să întrebe.

— Pentru că... Nu înțeleg întrebarea. Pentru că sînt doi.

— Spune drept, Lucia! insistă Ioana. Îl bănuiești și pe omul în gri? Nu te-a convins relatarea noastră despre maior și despre tanagrale? Mi se pare atît de limpede... Omul și-a dat seama, foarte tîrziu, după cincisprezece ani, că a fost furat și s-a gîndit că ar fi momentul să-și ia înapoi, prin aceeași metodă, lucrurile...

— Uiți un amănunt, o întrerupse Maria. N-au dispărut două tanagrale din muzeu... ci, mi se pare, cinci. Sau... tu crezi că s-a gîndit să-și ia și dobînda acumulată în cei cincisprezece ani?

Tonul ironic al Mariei o intimidă pe Ioana. Şi, pe deasupra, mai sări şi Lucia:

— E adevărat ce spui tu, Maria... Iar trebuie să ne adunăm gîndurile... Prin urmare, pentru moment ne despărţim de grupul celor trei. Avem şi cîteva motive. Şi ne oprim la cei doi... Ca să fiu cît mai clară: eu nu vreau să ne gîndim la un singur suspect, ci la doi... Dacă scheletul stătea ascuns după statuie, nu ca să se ferească de omul în gri... ci pentru a-l pîndi pe omul în gri?... Poate că-l văzuse pe acesta scoţînd tanagralele din vitrină... şi primul lui gest a fost acela de a se ascunde... Nu putem şti ce anume a cauzat gestul lui... Dar nu putem neglija în nici un caz şi această posibilitate.

— Tu crezi că bunica s-a uitat în sală după comiterea furtului? întrebă surprins Ionel.

— Mai mult! spuse Lucia. Cred că s-a uitat în sală la foarte puţin timp după comiterea furtului, la cîteva secunde numai. E o intuiţie a mea; se bazează şi pe nişte date, dar ca să fiu sinceră, aşa simt eu. Tabloul pe care ni l-a descris ea înfăţişează condiţiile ideale pentru furt. Grupul celor trei era în colţ, cu spatele...

— Cine ştie cît timp or fi stat aşa, reflectă Maria.

— ...cu spatele la vitrină, continuă Lucia. Unul din cei doi avea deci posibilitatea să acţioneze. În orice caz, cred eu, numai cineva din spatele grupului putea să comită furtul. Ori scheletul, ori omul în gri...

— Bunica spunea că l-a văzut mai aproape de vitrină pe schelet, adăugă Maria. Deci mai plauzibilă ar fi ipoteza că el a comis furtul. Deşi... dacă mă gîndesc... da! Omul în gri, crezîndu-se neobservat, nu s-a mai uitat în spate... Şi dacă scheletul era ascuns după o statuie, nici nu l-a văzut. S-a dus la vitrină şi... gata! În cinci secunde au dispărut tanagralele în interiorul halatului.

— Iar ajungem la coincidenţa asta blestemată, se tîngui Lucia. Cum de s-a potrivit ca exact în ziua cînd scheletul, amintindu-şi de tanagrale, s-a dus la muzeu, hop! apare şi omul în gri pentru a comite furtul?

— Dacă sînt complici? întrebă Ionel. Raţionamentul ar duce spre această concluzie. Unul acţiona, celălalt pîndea, gata în orice clipă să dea semnalul. Bunica l-a surprins pe schelet încă la pîndă... pentru că... pentru că... aşa cum spunea Tic, aşa cum aţi văzut şi voi, omul în gri e atît de

înalt, încît din trei paşi, adică într-o fracţiune de secundă, a ajuns lîngă uşă.

— Chiar aşa de sprinten nu mi-l închipui, spuse Maria. Pare foarte bătrîn, deşi spatele şi-l ţine drept.

— Numai cu oameni lungi ne întîlnim în istoria asta, descoperi Ionel. Şi scheletul, şi omul în gri, şi paznicul, toţi sînt nişte lungani, nişte namile...

Ultimul cuvînt al lui Ionel o făcu pe Ioana să tresară. Îl mai auzise în acea zi... şi deodată simţi c-o apucă ameţeala:

— Staţi! Staţi! se rugă ea. Mi-a venit în cap o idee... Maiorul a fost jefuit de tanagrale... I s-a întins probabil o cursă, aşa spunea fratele lui... Fiindcă în ziua cînd au venit la el cu chitanţele pentru datorii, în ziua aceea a apărut şi un negustor din Bucureşti, care s-a oferit să i le cumpere. Adică să plătească poliţele, vorba vine, şi să-i ofere în plus cîteva sticle cu rachiu... Negustorul acela era ca o namilă şi avea barba sură... aşa a spus fratele scheletului...

Toţi se cutremurară. Zeci de idei se aprindeau ca nişte fulgere în mintea lor. Şi una din ele devenea tot mai obsedantă, le înlătura pe celelalte, se îngroşa, domina.

— Extraordinar! se înfioră Ionel. După cincisprezece ani, marea întîlnire! Cum să nu se trezească? Brrr! Cum să nu-şi amintească de tanagrale? Cum să nu se ducă la muzeu? Şi acolo îl întîlneşte din nou!... Oare cine le-a luat?

— Asta-i întrebarea! gîndi Lucia cu voce tare. Cine le-a luat? Care dintre ei?

— Ei, acum îi excluzi pe ceilalţi? reveni Ionel la vechea obsesie. Restrîngem cercul?

— Pentru moment, răspunse Lucia. Şi nu te mai strîmba aşa! Ţi-am spus de la început. Să vedem ce veşti ne aduc ceilalţi... Dacă descoperă şi ei nişte amănunte care dau peste cap concluziile noastre? Ai văzut cum s-a întîmplat cu noi?... Tu nu te-ai întrebat? De ce întîrzie? De ce n-au venit la masă? De ce n-au lăsat nici un mesaj? De ce n-au venit măcar să caute mesajul nostru De ce?... Pentru că li s-a întîmplat ceva! Asta e! Au descoperit asemenea lucruri care pur şi simplu nu le dau voie să se mişte. Altfel ar fi venit măcar unul dintre ei. Deci prima noastră sarcină, ca întotdeauna în asemenea situaţii, e aceea de a afla ce se întîmplă cu ei! În trei minute plecarea!

Lucia vorbise cu atîta siguranţă şi autoritate, că nu mai crîcni nimeni. Dimpotrivă. Toţi simţeau nevoia de a-i asculta imboldul. După trei minute, chioşcul era gol.

7

Lucia nu greşise. Tic şi Dan nu întîrziaseră fără motive. Unele le cunoaştem. Altele apăruseră după despărţirea noastră de ei. Tocmai se pregăteau să pornească spre casă, sau, ca să fim cu totul sinceri, ajunseseră deja în stradă, cînd deodată îl văzură pe Ilie, paznicul cel uriaş, despărţindu-se de vitrina unui magazin. Se înţeleseră dintr-o ochire. Porniră pe urma lui, cu aerul unor tineri înflăcăraţi şi nerăbdători să comenteze rezultatele sportive din ultimele trei săptămîni, hai să zicem ale unei olimpiade. Şi erau atît de pasionaţi şi într-o dispută atît de aprigă, că nu putea fi vorba decît de aprecierea şanselor unor aşi ai sportului mondial. Ilie era la douăzeci de metri înaintea lor, dar ei erau convinşi că le aude vorbele, ba se speriau să nu le miroasă şi intenţiile. În pauza unui comentariu, Dan îi şopti lui Tic un gînd clandestin:

— Parcă ni s-a aranjat totul! Nu ne întîlnim decît cu personajele care cad în sarcina altora...

— Măcar să avem norocul pe care l-am avut pînă acum, îi răspunse Tic, folosind acelaşi limbaj clandestin.

Previziunea lui Dan se spulberă însă într-o clipă. Subit, fără să-şi explice cum, între ei şi silueta lui Ilie apăru altcineva. Ieşise pesemne dintr-un magazin. Şi acel cineva era personajul pe care cei doi cireşari îl doreau mai mult decît pe oricare altul în acel moment. Înalt ca o prăjină, îmbrăcat într-un pardesiu subţire, de culoare gri, cu o sacoşă verde în mînă, un fel de servietă subţire de material plastic, aşa cum văzuseră cu sutele la bîlci, cu nişte semicercuri groase după ureche, personajul traversa cu paşi lungi (de trei metri fiecare, după calculele nu foarte riguroase ale ciufuliciului) strada principală a orăşelului, îndreptîndu-se spre o direcţie deocamdată necunoscută.

Ilie, în ciuda staturii sale, dispăruse; parcă fusese înghiţit de o ceaţă, de o cortină groasă de catifea. El mergea

liniştit după treburile lui, cireşarii însă nu-l mai vedeau. Traversară şi ei strada, transformîndu-se din comentatori sportivi în tineri moleşiţi de căldură, care se duc să facă o baie în Căprioara. (Pentru că omul în gri părea că are această direcţie.)

— Foarte cald, astăzi, se plîngea Dan. Curge sudoarea pe mine şiroaie. N-ai o batistă, sau un prosop?

— Psssst! îşi aminti ciufuliciul. Am uitat prosopul acasă. Cu ce ne vom şterge, cînd o să ieşim din apă? Am să fac astăzi o baie... Aşa, din răzbunare!

Omul în gri era departe înaintea lor. Paşii lui erau domoli. Nu se simţea nici o grabă în mersul lui. Lungimea lor îi obliga însă pe urmăritori la eforturi. Şi ele trebuiau în aşa fel făcute, ca să nu pară că fug după cineva. Personajul care-i trăgea după el, de parcă-i prinsese cu o funie lungă, nevăzută, pe fiecare de cîte un picior de-al lui, îi ignora cu desăvîrşire. Niciodată nu întorsese capul, ca să se uite înapoi. Şi lucrul acesta îi intrigă foarte mult pe cei doi tineri.

— Oare se simte urmărit? întrebă Dan. Poate că are ochelari speciali, aşa cum am citit în cărţi, şi vede tot ce se întîmplă în urma lui. Ce-ar fi să trecem pe partea cealaltă?

— Dacă vrei tu, putem să i-o luăm şi înainte... (cu voce tare) Ce bine-ai făcut că n-ai luat prosopul! Şi ce păcat că n-ai luat o pătură!... Nu ţi-am spus?

Omul în gri pornise pe o stradă care, în loc să ducă la ştrandul oraşului, se revărsa în poteca principală ce urca spre pădure. Strada aceea avea puţine case, şi dacă personajul nu se oprea la poarta uneia, atunci în mod sigur va lua calea pădurii. Acesta fu raţionamentul lui Tic. Şi raţionamentul se adeveri.

Omul în gri ieşise din oraş. O luase pe cărarea care ducea la pădure. Mergea încet, cu mîinile la spate, din cînd în cînd doar se uita la dreapta sau la stînga, înapoi însă nu.

— Nici acum nu mai crezi că are ochelari speciali? se înspăimîntă Dan. De ce nu se uită înapoi? Acuşi o să intrăm în pădure şi, din păcate, noi nu visăm, ca Ionel. Dac-aş fi singur... aş crede, poate, şi lucrul ăsta.

— Foarte ciudat! acceptă Tic, şi el sub impresia pe care i-o lăsase un fior neaşteptat. Dacă ţi-e teamă, eu zic să te întorci. Pssst! Ar fi şi cazul să-i înştiinţăm pe ceilalţi. Ştii că ne-am purtat ca nişte necireşari? A trecut atîta timp şi nu le-am lăsat nici un mesaj... Zău, du-te! Eu sînt atît de obişnuit cu pădurile şi cu plimbările de unul singur... Parcă

nu ştii... Mai frică îmi este în cîmp gol. Dar în pădure, dacă vreau eu, nici dracul nu mă poate găsi, darămite omul în gri.

— Ăsta poate fi mai rău decît dracu', Ticuşor. Şi dacă e să se întîmple ceva, atunci să fim amîndoi, împreună.

— Mi-e teamă să nu mă încurci, Dan, încercă Tic o nouă stratagemă. De unul singur mă strecor mai uşor.

Dan nu acceptă nici în ruptul capului îndemnurile ciufuliciului. Aşa că rămaseră amîndoi pe cărarea care urca spre pădure, în urma personajului în gri.

De cînd ieşise din oraş, omul în gri nu-şi dezlipise mîinile de la spate. Sacoşa îi atîrna greu, se bănuia aceasta după balansul ei neîntrerupt. Copoii făceau fel de fel de prezumţii cu privire la conţinutul sacului de plastic, toate în gînd, şi mirosul lor era nesigur, capricios. Amîndoi voiau să ajungă mai repede în pădure, ca să scape de o ameninţare care le dădea mereu tîrcoale : teama că omul în gri va întoarce totuşi capul, măcar o dată, şi-i va descoperi pe amîndoi stingheri, fără ţel, în plin cîmp. Ce vor face atunci ? Poteca nu oferea nici un ascunziş. Pomii de pe margine erau înalţi şi aveau trunchiuri subţiri care în loc să ascundă pe cineva, nevoit să facă această operaţie, mai degrabă îl scoteau în evidenţă. Locuitorii oraşului nu avuseseră nici pasiunea arbuştilor şi nici nu săpaseră şanţuri adînci de un metru jumătate-doi, la marginea potecii.

— Eu zic s-o luăm pe cîmp, să părăsim poteca, suflă Tic la urechea lui Dan. Nu mai pot suporta starea asta. Parc-aş aştepta din clipă în clipă să-mi cadă pantalonii. Oricînd poate să se întoarcă brusc şi... Uite ! Aş fi în stare să pariez cu tine pe orice că în mai puţin de trei minute se va uita în urmă.

— Nu-s împotriva ideii tale, răspunse Dan, dar pariul îl ţin. Începînd din clipa asta. Mă uit la ceas.

Tinerii părăsiră poteca. Înaintară pe cîmpul gol, în direcţie oblică, potrivind în aşa fel pasul, ca să ajungă, după un timp, la aceeaşi distanţă de omul în gri, dar nu în spatele, ci la dreapta lui, adică să meargă paralel cu el. În mai puţin de trei minute ajunseră în dreptul lui (e adevărat că alergaseră puţintel), într-un mărăciniş de porumbe, care-i ferea cu multă fidelitate de orice priviri indiscrete. Cîteva clipe după ce ajunseră acolo, tocmai cînd Dan, generos, voia să anunţe cît a mai rămas pînă la scurgerea celor trei minute, cam vreo zece secunde, omul în gri se întoarse încet din

călcîie şi privi în urma sa. Dan nu se mai uita la el. Îl privea cu gura căscată pe Tic.

— Asta n-o mai înţeleg, mărturisi el. Că se va uita o dată înapoi, treacă-meargă, dar că va face acest lucru într-un interval precis de trei minute, asta îmi depăşeşte capacitatea de înţelegere, şi ca urmare pun totul pe seama hazardului. Pariul l-am pierdut, recunosc. Şi cum n-am precizat, poţi să-mi ceri orice...

— Îţi cer să fii altă dată mai atent, atîta. Şi ce spuneai tu cu hazardul, e numai cinci la sută din adevăr. În sensul că am făcut un calcul norocos. Am văzut că poteca duce la o movilă şi m-am gîndit foarte simplu că nu e om pe lume care, ajungînd în vîrful unei ridicături, să nu se întoarcă şi să nu privească locul de unde a pornit. Pentru mine asta e o regulă şi cred că şi pentru tine... Am făcut socoteală cam cîţi metri sînt pînă acolo, am raportat totul la viteza sunetului, apoi am scos rădăcina pătrată... Hopa ! Iată că nu se duce în pădure ! S-a aşezat acolo... Să ştii că e o bancă de lemn acolo...

— Eu pariez că e o bancă de piatră, îl întărîtă Dan.

— Primesc !... Oare cum să facem să ne apropiem de el ? Nu prea văd bine ce face acolo... Tu nu vezi ? Parc-ar umbla în sacoşă... Pssst ! Cum să ajung mai aproape ?

Tic suferea de ciudă că nu poate străbate nevăzut platoul descoperit care despărţea insula de porumbe de movilă. Nici un copac, nici o moviliţă, nici măcar nişte scaieţi nu se zăreau pe platoul despărţitor. Iarbă, iarbă, cîteva smocuri mai înalte, cam de o palmă, probabil pe nişte valuri de pămînt, şi nimic altceva. Desperarea era însă alta. Ar fi ajuns el la movilă, dar răutatea omenească aranjase în aşa fel banca, încît speteaza ei să se sprijine de răsărit şi nu de apus. Adică omul în gri, rezemîndu-se de spetează, stătea cu faţa la ei. Asta îl înnebunea pe ciufulici.

— Auzi ce idee ! S-o aranjeze cu spatele spre răsărit ! E o insultă la adresa soarelui, Dan ! Eu, dac-aş fi în locul lui...

— De ce crezi că amicului tău nu-i place să fie privit cînd asfinţeşte ?

— La cine te referi tu acum ? se mînie ciufuliciul.

— La soare, Ticuşor. Amurgul e mai romantic şi banca s-a pus acolo pentru cei molipsiţi de boala asta...

Tic făcu un semn cu mîna. Dan îşi înghiţi cuvintele. Omul în gri scotea ceva din sacoşă şi acel ceva, întîlnind

cine ştie ce rază ciudată, scăpă o lucire scurtă, de o fracţiune de secundă.

— Oare ce-o fi avînd în mînă ? întrebă el în şoaptă. Ia uite ! Parcă-a venit special pentru asta. Îşi plimbă mîna, parc-ar da un semnal... Ce face acolo ? Ce are în mînă ?

Hotărît să dezlege misterul sacoşei cu orice preţ şi al îndeletnicirii pasagere a omului în gri, Tic născoci un plan nebunesc. I-l destăinui lui Dan într-o răsuflare şi acesta nu mai avu vreme să-l oprească. Ciufuliciul porni ca un glonţ spre movilă, ţintind cu ochii, în alergarea lui nebunească, mîinile omului în gri. Fugea ca un bezmetic, gata să bată toate recordurile de viteză din lume. Dar înainte de a ajunge la jumătatea drumului, pista necercetată de ochii lui îi devie piciorul stîng într-o ridicătură moale, urmată de o groapă în care n-ar fi încăput nici pumnul lui, şi ţuşt ! de-a dura ! aşa cum i se întîmplase cu mai multe ore înainte. Pămîntul lovit cu atîta putere bubui, că Dan îşi duse instinctiv mîinile la urechi.

Omul în gri făcu un gest de surpriză. Cu o iuţeală uluitoare introduse obiectul cercetat în sacoşă, ridicîndu-se tot în acelaşi moment în picioare, pentru a vedea ce se întîmplă.

Tic era ameţit, năucit, îl dureau toate oasele. Spatele parcă-i era rupt în două. Se ridică greu, ţinîndu-se cu mîinile de şale şi gemînd încet şi profund, ca un porc înjunghiat, înainte de a-şi da ultima suflare. Şontîc-şontîc, se întoarse spre insula de porumbe, care-l aştepta nepăsătoare.

Omul în gri se sculase de pe bancă. Cobora încet movila, pe cărarea pe care venise. Se înapoia în oraş.

În mărăciniş, Tic făcea exerciţii de respiraţie. Pe faţa lui, cîteva minute palidă ca a unui mort, începeau să apară pete roşii. Mai răsuflă o dată, apoi spuse destul de calm :

— Cred că nu mi-am rupt nimic... Iarbă moale şi deasă... Nici măcar nu mi-am scrîntit nimic... Noroc nemaipomenit... Şi cred că am văzut în mîna lui ceva care semăna cu o statuetă...

— Poate că semăna cu un luceafăr, Ticuşor. Sau chiar cu mai mulţi luceferi... Erau verzi, roşii, albaştri... dar mai mult verzi...

— Ba nu ! Era ceva ca o statuie... Fir-ar să fie ! Dacă nu cădeam, nu mai avea timp s-o ascundă. Şi poţi să-mi spui, te rog, dacă nu era statuie, de ce-a ascuns-o ?

— Ai văzut şi asta ? îl întrebă Dan. Eu credeam că eşti mort. Aşteptam să văd dacă mai mişti...

— Am văzut. Ochii nu i-am închis nici o clipă. De aceea nu am putut să zăresc luceferii tăi... De ce-a ascuns-o ?

În ciuda mutrei jalnice a prietenului său, Dan pufni în rîs. Nu izbutise să se stăpînească.

— După felul cum ai apărut şi mai ales după felul cum ai căzut, Doamne ! ce-a mai bubuit pămîntul ! eu cred că şi pălăria şi-ar fi ascuns-o. Ar fi luat-o de pe cap şi ar fi băgat-o în buzunar, fără să-şi dea seama ce face. Păi şi eu m-am speriat, Ticuşor. M-am pitit şi mi-am pus mîinile la urechi...

— Eu totuşi cred că avea o statuetă în mînă, se încăpăţînă ciufuliciul. De ce n-am căzut cinci metri mai departe ? Aş fi înghiţit-o înainte de-a o băga în servietă.

— Mai bine spune ce facem ! S-a cam îndepărtat personajul nostru. Crezi că mai are rost să mergem după el ? Să nu ni se întîmple şi altă pacoste mai mare...

— Bine ! Azi am avut o zi de ghinioane fizice... Bine ! Chiar dacă mi-ar spune cineva c-o să cad într-o fîntînă... Ce s-o mai lungesc ? Parcă tu nu mă cunoşti ? Pornim !

— Da ! acceptă Dan. Dar mai întîi să trecem pe la movilă, să vedem din ce e făcută banca.

— Am văzut-o, oftă Tic. Am văzut-o la al treilea rostogol. E făcută din piatră ! Numai ghinioane !

8

Tic era pesimist din cauza întîlnirilor sale neprevăzute cu pămîntul. Alte motive nu avea. Dimpotrivă. Hîrtia descifrată, care se lipise cu atîta dragoste de pieptul lui, personajul care-l purta spre o aşezare omenească obişnuită, cu sonerie, cărţi de vizită sau oameni dispuşi să dea informaţii, fără să ştie că fac acest lucru, erau succese senzaţionale în cariera micului cireşar. Tot meditînd în drumul spre oraş, ajunse la această concluzie. Şi Dan simţi cu bucurie lîngă el pe acelaşi Tic vesel, plin de voie bună, aşa cum îl cunoştea de ani de zile.

Omul în gri mergea cu paşii săi lungi, fără să se preocupe de ceea ce se întîmplă în spatele lui. Doar cînd ajunse la unul din capetele bulevardului care străjuia dinspre nord

orașul, își întoarse privirile, parcă pentru a-și lua cîteva puncte de reper, apoi își continuă drumul pe bulevard. Cireșarii, pregătiți pentru orice eventualitate, avuseseră timp să-și potrivească trupurile lor firave în dreptul unor copaci uriași, așa că prezența lor nu fusese remarcată.

— Doar dacă n-are ochelari cu lentile speciale, repetă pentru a zecea oară Dan.

— Iar mi-a venit o idee, spuse Tic. Eu mă fofilez pînă la el, mă prefac că mă împiedic de ceva și, în timpul căderii, mă agăț de sacoșa lui. Prea o ține la spate, așa, ca o ispită. Nu mai rezist!

— Aș înțelege să mă lași pe mine să fac treaba asta. Tu ai mai căzut o dată lîngă barba lui. Vrei să te ia la ochi?

— Nu se poate! Tu nu știi să cazi, Dan. Dacă-ți spargi capul, sau îți rupi un picior?

— Mă duc! se hotărî Dan într-o clipă.

Tic îl prinse însă de mînă și-l opri. Exact la momentul oportun. La cîțiva metri în fața lor se deschisese o poartă. Nu fără scop. Ci pentru a permite unui personaj binecunoscut să iasă în stradă. În criză acută de inspirație, cireșarii priveau cu sete cerul fără nori. Cu coada ochiului se uitau însă la schelet care, după o scurtă oprire în fața porții, păși pe urmele omului în gri. Și traversară strada, pentru a avea sub observație — de pe celălalt trotuar — ambele personaje. Printr-un simplu gest își repartizară sarcinile. Tic va merge după omul în gri, Dan după schelet. Și astfel merseră amîndoi aproape o oră pe străzile orașului. Dar nu separat, ci împreună. Pentru că scheletul părea umbra omului în gri. Se ținea în permanență de el. Dacă se oprea omul în gri, se oprea și el. Dacă omul în gri cotea pe o anumită stradă, și el făcea același lucru. Dacă omul în gri se oprea în fața unei vitrine, și celălalt se oprea, la altă vitrină, chiar dacă scria pe geamul mare: „Coafură de dame" ori „Remaiem ciorapi" (pe geamul mic).

Străzile orășelului nu mai aveau taine pentru eroii noștri, așa cum, la aceeași oră, nici o baracă din bîlci nu mai avea taine pentru prietenii lor, care-i căutau de le ieșeau ochii. Chiar trăseseră de cîteva ori la roata norocului, pentru a-și învinge sfiala și a intra în vorbă cu Hultanul, înflăcărat și îmbietor ca întotdeauna. Dar nici acesta nu le dădu informații mai sigure despre cei doi cireșari. Le aminti doar

că în cursul dimineții avusese loc un scandal în bîlci, scandal în care fuseseră și ei implicați.

Tic și Dan nu aveau de unde să știe ce spaimă trăiesc, într-un anumit loc, în iarmarocul plin de freamăt și de veselie, cîțiva băieți și fete cu care aveau obiceiul să corespondeze în orice situație, uneori chiar și în somnul liniștit al după-amiezii. Poate chiar în momentul cînd Hultanul îi înspăimînta, ei își înfiorau gîtlejul ars cu cîte o porție de înghețată populară, la colțul unei străzi. Vizavi, tot la colț, omul în gri privea nepăsător cerul. La zece metri în spatele lui, scheletul se uita exact în ceafa omului în gri, parcă era hipnotizat. Cireșarii erau la a treia porție de înghețată. Stăteau de zece minute în colțul străzii, lîngă taraba salvatoare. Apoi Tic și Dan nu-l mai văzură pe omul în gri. Și acest lucru nu se datora unei încețoșări de moment, ci faptului că în dreptul personajului cu sacoșă se oprise un autobuz. Îl zăreau numai pe schelet, și acesta se întorcea scurt din călcîie, milităreşte. Cînd Tic citi firma autobuzului, era prea tîrziu. Șoferul dăduse drumul la motor. Mașina trecu prin fața lor în viteză. Iar locul unde stătuse pînă atunci omul în gri era pustiu. Nici scheletul nu se mai vedea. Cotise probabil după un colț.

— La bîlci! șopti printre dinți ciufulíciul. Sînt un dobitoc, Dan. Auzi tu! Sînt cel mai mare dobitoc de pe pămînt! Și după mine vii tu, și după noi e un pustiu mai mare decît Sahara. Abia pe urmă vin ceilalți.

Era prima erupție, caracteristică lui Tic. O clipă mai tîrziu birui în el simțul practic. Îl favoriza și norocul. La doi pași de el, nu mai departe, tocmai descăleca un băiat de pe bicicletă.

Într-o clipită, ciufuliciul fu lîngă el. N-avea timp de explicații. Trebuia acționat repede.

— L-ai văzut pe prietenul meu? Am pus cu el un pariu extraordinar. Ia uită-te!

Băiatul se uită, Tic sări pe bicicletă și porni după autobuz într-o goană care, în alte condiții, ar fi smuls tricoul galben de pe trunchiul oricărui campion ciclist.

Posesorul bicicletei veni la Dan, gata de bătaie. Cireșarul îl primi cu mîna întinsă. Celălalt, confundînd mișcarea cu o lovitură de jiu-jitsu, făcu un pas înapoi, parcă pentru a se azvîrli în brațele încărcate cu coșuri și sacoșe ale unei

gospodine grijulii, care tocmai trecea atunci. Se iscă un tărăboi cu perspective, pe care numai inocenţa lui Dan îl stăvili. Cei doi foşti viitori rivali se împrieteniră în timp ce culegeau roşiile şi cartofii de pe jos :

— Şi ouăle ! Şi ouăle ! ţipa gospodina încă înfuriată.

Incidentul acela îi aduse pînă la urmă cîştig de cauză gospodinei. Pe lîngă cele două ouă pe care le adăugase ea la suma celor sparte, mai primi şi un kilogram de roşii, gata ambalate în plastic, gest care o dădu gata, pentru că şi ea suferea, ca toate gospodinele de altfel, de obsesia înşelatului la cîntar. Le mulţumi cu entuziasm celor doi băieţi, dar îi sfătui să nu se mai ia la harţă pe stradă, deşi în adîncul sufletului ar fi dorit acest lucru.

— Şi crezi că va cîştiga pariul ? îl întrebă Mircea (acesta era numele băiatului de la care Tic împrumutase bicicleta) pe Dan. Se pricepe el aşa de bine la bicicletă... ?

— A cîştigat un concurs interregional, îi răspunse Dan. E cea mai mare speranţă a ciclismului nostru.

— Prea mare handicap... Două sute de metri ?... Mare... Autobuzul nu opreşte decît în centru. La celelalte staţii, nu. E direct pentru bîlci. Aţi ştiut asta ?

Dan se prefăcu foarte mirat :

— Extraordinar ! Pssst ! Asta n-am ştiut-o ! Începe şi mie să-mi fie frică. Ca să vezi ce şmecher ăla !

— Eu sînt în stare să pariez cu tine că nu ajunge autobuzul. Trebuia să aştepte o maşină... Aşa mai avea şanse...

— De unde maşină ? Nu vezi că pînă acum n-a trecut nici una ? Dacă nu erai tu cu bicicleta, gata !

— Păcat că nu mi-a spus...

Dan înghiţi în sec. Ar fi decurs oare altfel „întrecerea", dacă Mircea ar fi ştiut de pariu ?

— N-a avut timp. Pînă să te lămurească, autobuzul mai parcurgea patru-cinci sute de metri. În cazul acesta n-ar mai fi avut absolut nici o şansă.

— Şi pe ce anume aţi pariat ? întrebă Mircea. Numai asta nu mi-ai spus. Ceva serios, sau o bagatelă ?

— Pe hărţi, nenişorule ! Cine pierde, îi desenează celuilalt, în tot timpul anului viitor, hărţile la geografie...

— Aoleu ! se sperie Mircea. Ştii de ce mi-e frică ? Să nu facă vreo pană de cauciuc...

Dan îl nimerise exact în punctul sensibil.

9

Tic era la vreo trei sute de metri în urmă, cînd autobuzul ajunse la capătul liniei. Pedală din răsputeri şi astfel mai apucă să vadă silueta omului în gri traversînd unul din podurile Căprioarei. Era liniştit. O siluetă ca aceea pe care o urmărea nu poate fi înghiţită atît de lesne, nici măcar într-un iarmaroc supraaglomerat. Liniştea lui era însă numai interioară. Pentru că abia îşi trăgea sufletul. Pedalase ca un nebun, pentru a se putea ţine de autobuz.

„Cumplită zi !" gîndi ciufuliciul, cînd îşi aminti cum era cît pe-aci să se ciocnească de alt autobuz, care se întorcea de la iarmaroc. Scăpase ca prin urechile acului. Mîneca lui atinsese una din aripile maşinii.

Ce-ar fi zis însă dac-ar fi ştiut că în autobuzul pe care îl evitase în ultima clipă se aflau înghesuiţi pe un scaun patru tineri, care îşi făceau cele mai negre gînduri cu privire la soarta lui ?...

Ciufuliciul lăsă bicicleta în grija unui tarabagiu uluit şi mînios de tupeul „neobrăzatului", dar imediat binevoitor şi linguşitor cînd auzi rugămintea lui :

— Vă rog să nu daţi altcuiva bicicleta. Numai dacă o cere tăticul... Probabil că îl cunoaşteţi... Inspectorul Ciucă de la regiune. Vă mulţumesc foarte mult.

După care porni la iuţeală spre parcul de distracţii, convins că va zări foarte repede silueta omului în gri.

Era în plină zi. Dar era aceeaşi forfotă ca în timpul nopţii. Cu singura deosebire că bîlciul era invadat în aceste ore mai ales de către copii şi de însoţitorii lor, părinţi sau bunici. Peste tot se anunţau matinee cu preţuri reduse, aceleaşi strigăte, aceleaşi fanfare entuziaste, ba erau mai multe tarabe cu dulciuri, cu jucărele, cu pachete pentru farse : „Bucuria copiilor" (cu voce tare) „Spaima bunicilor" (cu voce înceată). Şi poate şi căluşeii, şi bărcile, şi lanţurile, şi roata mare, şi avioanele, şi bicicletele, şi podelele miraculoase, şi zidul sau sfera morţii, şi panoramele, şi circul erau mai vii, mai agitate, mai gălăgioase... Şi totuşi cîtă deosebire faţă de bîlciul nopţii ! Lipseau luminile şi insulele de întuneric, şi umbrele care dădeau senzaţia furnicarului. Siluetele de pe estradă nu mai erau fantomatice, mişcările lor nu mai proiectau umbre fantastice, oamenii nu mai trăiau, ca în timpul nopţii, numai prin chipuri. Li se vedea îmbrăcămin-

tea, şi mersul, şi golurile dintre ei, şi nicăieri nu mai aşteptai mistere, iar culorile, culorile care se năşteau din alianţa cu o beznă ciudată, sfîşiată de felinare palide, păreau acum chinuite şi ridiculizate de soarele atotputernic.

Tic nu reflectă multă vreme la toate acestea. Înregistră poate pentru amintire cîteva detalii, apoi se dedică cu trup şi suflet preocupării care-l adusese într-un mod atît de neaşteptat în bîlciul după-amiezii. Trebuia să-l găsească pe omul în gri. Şi apoi să-l urmărească — toată noaptea, dacă va fi nevoie — pînă ce se va întoarce acasă. Nimic mai mult nu dorea cireşarul. Era convins că obiectul pe care-l văzuse în mîna stîngă a omului în gri, sus, pe bancă, la marginea pădurii, fusese o statuetă. Era convins că nimeni altul, ci numai omul în gri luase tanagralele din vitrină. Şi mai bănuia că, în timp ce scotea statuetele, fusese văzut de schelet. De aceea îl urmărise scheletul. Şi foaia de hîrtie pe care scheletul o mîzgălise cu linii, cuvinte şi desene nu reprezenta decît amintirile lui mai îndepărtate şi mai apropiate. Îl văzuse pe omul în gri furînd tanagralele, şi şocul fusese atît de puternic, încît îl trezise.

Tic era atît de mulţumit de raţionamentul lui (dar mai ales fericit că reuşise, aproape singur, să descifreze misterul care îi înveninase pe cireşari), încît îşi permise luxul să se distreze — nu chiar fără nici un scop — cîteva minute. Voia să se dea în lanţuri. Îi plăcea înălţimea, îi plăcea rotirea aceea iute, care-i aduna aburi de ameţeală în jurul capului, îi plăcea să vadă mişcîndu-se, jos, sub el, ca nişte pitici, sutele de oameni. I se părea că el stă pe loc, iar ei se învîrtesc. De acolo, de sus, îl zări pe omul în gri, departe, în faţa unui bazar cu obiecte vechi. Cît de departe era ! Dar viteza lanţurilor creştea, cercul de scaune se dilata, plutea în văzduh, se apropia de omul în gri, era aproape, aproape, deasupra lui. Probabil că era la douăzeci de metri deasupra pămîntului şi tot la douăzeci de metri depărtare de trunchiul lanţurilor. Îl cuprindea ameţeala. Închise ochii, parcă pentru a i se părea şi mai tulbure lumea, şi se gîndi că ar putea să-şi desfacă încet chingile de siguranţă şi să se lase aruncat de mişcare. Ar fi zburat poate chiar pînă lîngă omul în gri. Ameţeala îi trecea. Aburii dureroşi din tîmple se subţiau. Şi mişcarea lanţurilor se încetinea. Cercul se micşorase. Zbura deasupra roţii norocului. Hultanul era acolo. Îl

văzu cum îşi făcea vînt cu pălăria de paie. Cît de chel şi roşu îi era capul ! Semăna cu al lui Ilie. Cîteva secunde nu-l mai văzu, apoi rotirea i-l aduse din nou în raza vederii. Avea în mînă o cratiţă, şi de sus, din înaltul cerului, Tic parcă îi auzea vocea :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o ! Încercaţi-vă norocul ! Care mai trage ?! Toate numerile cîştigătoare ! Nici un număr nu pierde ! Care mai trage ?

Tic nu mai auzea, ci rostea de acolo, din înalt, cuvintele borţosului. Cîţiva oameni se uitară în sus la el. Şi el le rîse vesel şi le făcu semne prieteneşti. Ar fi vrut să-şi pună un fes pe cap şi să pornească în colindă prin bîlci, strigînd reclame, anunţuri, îndemnînd oamenii la veselie. Era vesel ciufuliciul. În mîna lui mică se afla o cheiţă nevăzută, de aur, cu care putea să descuie oricînd noua enigmă a cireşarilor. Şi tot el fusese acela care chemase o anumită persoană în bîlciul acesta mic, provincial, pentru a-i spune, la ureche, că aici se va petrece acţiunea unei noi cărţi despre cireşari. Dar îşi aminti brusc că e în lanţuri, că e în plină acţiune, că e un erou care trebuie să se supună voinţei neclintite a autorului. Uită gîndurile de mai înainte, dar veselia îi rămase în continuare pe faţă, ca o mască.

Cu această figură radioasă îl întîlni el pe atlet, undeva, lîngă o tarabă cu mărunţişuri.

— S-ar putea să ne despărţim, îi spuse el atletului. Şi cum n-am avut timp să vă mulţumesc pentru... pentru ce s-a întîmplat azi dimineaţă, o fac abia acum.

Atletul îl prinse prieteneşte de umăr :

— Iar ai umblat haihui ! Pe unde ai umblat azi ?... Erau foarte îngrijoraţi prietenii tăi. Te-au căutat ore întregi prin bîlci.

Ciufuliciul îi clipi ştrengăreşte din ochi :

— Degeaba sînt îngrijoraţi ! Dacă eu sînt vesel, gata !... Vreau să vă spun un secret, dar trebuie mare discreţie. L-am găsit !

Atletul nu înţelese. Îl zgîlţîi dur, aşa cum avea obiceiul :

— Pe cine-ai găsit ? Iar cu mistere ? Ţi-am mai spus de cîteva ori... Şi dacă nici după cele ce s-au întîmplat azi-dimineaţă nu te-ai învăţat minte...

— E vorba de altceva... Statuetele... Am descoperit hoţul... Le are la el...

Terenţiu zîmbi şi-l ameninţă clătinînd capul:

— Tot de bazaconii te ţii! Să n-o păţeşti odată...

Apoi plecă. Tic ar fi vrut să se ducă pe urmele lui, să-i ţipe tare în ureche că nu e o glumă ceea ce i-a spus, dar vocea răsunătoare a Hultanului îl întoarse din drum:

— Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Oale, crătiţi, vaze, căldări! Care mai trage.?

Discobolul lui Fradaburidi era la locul lui. Nu va mai rămîne mult timp acolo! hotărî ciufuliciul. Mîine, sau poimîine va fi în buzunarul lui şi apoi se va odihni în camera lui şi, pe urmă, ani şi ani de zile, va sta pe colţul unui birou, spre a-i aminti, pînă tîrziu, tîrziu...

Vocea Hultanului îl trezi iarăşi din visare:

— A luat-o! Uite cum a luat-o! Încercaţi-vă norocul! Nimeni nu pierde! Care mai trage? A luat-o! Uite cum a luat-o!

Tic nu se mai înghesui în cercul curioşilor. Dac-ar fi făcut asta, ar fi zărit un băiat cu o şapcă albastră pe cap, cu un cozoroc de ţiplă deasupra frunţii, primind din mîinile Hultanului o oală mare de supă. Se duse spre bazarul unde-l zărise ultima dată pe omul în gri. Personajul era tot acolo. Se uita nemişcat la nişte obiecte vechi, murdare, aparent fără nici o valoare. Şi rămase aşa nemişcat aproape un sfert de oră. Nu mai ţinea sacoşa la spate. De mult i-ar fi pipăit Tic conţinutul. O ţinea la piept, sus, şi pentru a ajunge la ea, Tic ar fi trebuit să se urce pe un scaun.

Omul în gri plecă din faţa bazarului, după ce cumpără un pahar de argint, julit şi decolorat, cu încrustaţii indescifrabile în interiorul lui. Tic se luă pe urmele sale şi se îngrozi la gîndul că va trebui să se ţină iarăşi după autobuz. Din fericire pentru cireşar, omul în gri porni pe jos spre oraş. Tic îl urmări cu bicicleta, străduindu-se de astă dată să pedaleze cît mai încet, pentru a nu i-o lua înainte. După zece minute numai, de mers bolmojit, ciufuliciul regretă că „obiectivul" lui nu preferase autobuzul. Era mult mai chinuitor, mai obositor, mai plictisitor — brrr! îi venea să urle — mersul acela la pas, decît viteza. Noroc că, de la un timp, omul în gri iuţi pasul. Se simţea mai bine.

Tic îl zări de departe pe Dan. Era în acelaşi loc, în compania proprietarului bicicletei. Ajunse în dreptul lor aproape în acelaşi timp cu omul în gri.

— Ei, ai cîştigat? Ai întrecut autobuzul? îl întîmpină Dan, făcîndu-i cu ochiul.

— Pe ultima sută de metri, răspunse Tic. Ca să fiu sincer, pe ultimii zece metri. Of! Dar m-am chinuit...

— Bravo! îl felicită Mircea. Va să zică îţi va face el hărţile la geografie! Formidabil! ha-ha! Un an întreg!

Tic se gîndi să-i mărească veselia. Măcar cu satisfacţia asta să se aleagă:

— A mai fost o clauză secretă în pariu. Foarte secretă. N-o ştim decît noi, altminteri îşi pierde efectul...

— Pe cuvîntul meu de onoare! se jură Mircea. Uite, jur pe bicicletă şi pe dinam...

— Te cred, îl linişti ciufuliciul. E vorba şi de temele de matematică pe trimestrul trei. Ştii, sînt mai grele.

Mircea era în culmea bucuriei:

— Dom'le, ce bine că nu ai avut pană! Tot timpul mi-a bătut inima... Ce te făceai?

Tic îi răspunse printr-un semn rapid de salut. O tuli imediat. Omul în gri dispăru după un colţ. Dar ajunse la timp, pentru a-l vedea intrînd pe o poartă. Cum ar fi putut Tic să uite vreodată poarta aceea? În faţa ei era un castan atît de deosebit de ceilalţi, pentru că din trunchiul lui se desprindeau două ramuri vînjoase, şi una dintre ele îşi azvîrlise în direcţia porţii un ciot, iar la capătul ciotului i se părea că vede o aşchie ca un deget indicînd spaţiul strîmt prin care dispăruse omul în gri. Putea să uite el vreodată acest castan atît de deosebit, care păzea ca o santinelă reşedinţa misteriosului personaj?

„Hm! zîmbi ciufuliciul. A fost misterios. Odată, demult. După zece minute voi da raportul şi misterul, misterul..."

Dar cînd se întoarse din călcîie, imitîndu-l pe schelet, pentru a porni spre locul unde i se aştepta raportul, îl văzu mai întîi pe Ilie, la capătul străzii, iar în spatele lui pe Dan, făcîndu-i semne desperate cu mîna. Ilie parcă presimţi că se întîmplă ceva în spatele lui. Se întoarse greoi, văzu un băiat pe care nu-l cunoştea sărind în sus şi aruncîndu-şi mîinile după nişte gîngănii. Veni şi Tic în ajutorul sîrguinciosului elev, care-şi pregătea insectarul. Într-o clipă erau amîndoi după colţ.

Dan, furios la culme, aşa cum nu-l mai văzuse niciodată ciufuliciul, începu să se reverse:

— Ştiai că te urmăreşte ? A venit după tine pînă la colţ.
— Cine ? întrebă Tic, uluit. Ilie ? Abia acum l-am văzut.
— Ce Ilie ? Nu-i vorba de nici un Ilie. L-am văzut din întîmplare după tine. Ilie a apărut dintr-o dată. Parc-a ieşit din pămînt.

Tic nu înţelegea nimic. Se uită la Dan ca la un năuc, dar şi el avea o mutră asemănătoare.

— Nu poţi să-mi spui mai limpede ? Ca la şcoală, în clasa întîi... Tovarăşe profesor, să vedeţi...

— Ilie a răsărit din pămînt, repetă Dan. L-am văzut şi eu cînd a trecut colţul. Dar înaintea lui te-a urmărit altcineva. L-am văzut mereu după tine, pe partea cealaltă. Cînd te opreai tu, se oprea şi el. Ce s-o mai lungesc ! Se vedea de la o poştă că se ţine după tine.

— Eu cred c-ai avut vedenii, spuse Tic. Dac-ai şti măcar cine este...

— S-a dus Mircea cu bicicleta după el. Eu am venit după tine, să te anunţ. L-am îmbrobodit pe ăla că e tipul cu care ai făcut tu pariul. Şi i-am spus să-l urmărească pînă cînd intră undeva.

Tic era convins că Dan exagerează, sau că fusese prada unei halucinaţii de moment. Vestea, tîmpită, parcă urmărea să-i rănească marea bucurie. Puţintel cam indispus se simţea el.

— Mai bine hai acasă ! se hotărî ciufuliciul. Ne-au căutat ăia şi prin bîlci nu ştiu cîte ore.

— Şi cu Mircea ce facem ? Îl lăsăm ca un caraghios, să ne aştepte în mijlocul drumului ?

Tic era pe cale să dea un răspuns afirmativ. Ce-i păsa lui de Mircea ? Să aştepte oriunde, oricît, oricum. Dar cel în cauză îşi făcu apariţia. Era ud leoarcă, iar bicicleta părea găsită într-un morman de fier vechi.

— M-am nenorocit ! începu el să se jeluiască. Eram în viteză, şi deodată văd o maşină. N-am mai putut să frînez. Am intrat în bazin cu tot cu bicicletă...

În altă situaţie, cireşarii ar fi rîs, să le crape burta. Sinceritatea lui Mircea însă îi emoţionă.

— Cine te-a pus să alergi aşa ? îl întrebă Dan, abia ţinîndu-şi rîsul.

— Cum cine ? ! se holbă Mircea. L-am văzut că se urcă în autobuz şi am început să gonesc. Nu mi-ai spus să-l urmăresc pînă intră undeva ?

— La care staţie s-a urcat ? întrebă Tic, mai mult pentru a-i da oarecare consideraţie şi a-l face să creadă că efortul şi accidentul lui n-au fost inutile.

— Chiar în centru. În autobuzul de oraş. N-a simţit că e urmărit. M-a mirat însă un lucru. Înainte de a se urca, a scos din buzunar o şapcă albastră, cu cozoroc de ţiplă...

Tic simţi că se învîrteşte pămîntul sub el. Dan n-avusese halucinaţii. Oare cozorocul îl urmărise chiar de la bîlci ? Dar pentru ce ? Pentru ce ?

— Pe Ilie cînd l-ai văzut ? îl întrebă el pe Dan.

— Ţi-am spus cînd şi cum. Altceva în plus nu mai ştiu.

Tic simţi o revoltă cumplită împotriva... împotriva... Nici nu ştia împotriva cui se revoltă. Numără în gînd pînă la şaisprezece, îşi închipui că toarnă dintr-o sticluţă într-o lingură şaisprezece picături, aşa cum îl învăţase cineva. Cu fiecare picătură se scurgea parcă şi revolta lui.

— Cred că e timpul să mergem acasă, îl chemă Dan.

10

Toţi erau nervoşi, iritaţi, puşi pe gîlceavă. Tic pentru că raportul lui nu produsese nici o senzaţie. Dan pentru că îşi încheiase rolul şi orice remarcă i se părea că l-ar fi pus în postura unui imbecil. Lucia pentru că simţea undeva o eroare, şi oricît îşi bătea capul, nu putea s-o găsească. Maria pentru că teoria ei era luată în rîs de Ionel, Ionel pentru că Maria îl ridiculiza la orice frază, şi Ioana pentru că îi vedea pe toţi ceilalţi necăjiţi. Şi pe deasupra, ultimii patru îşi pierduseră ore întregi, fără să facă altceva decît să înghită colbul din iarmaroc.

În adîncul fiinţei lor, toţi îşi dădeau seama că erau pe cale să dezlege o extraordinară enigmă. Ar fi trebuit să jubileze, să sară într-un picior, să facă tumbe, să-şi însăileze, veseli, alte planuri mai cutezătoare, mai grandioase. Şi cu toate acestea se uitau unii la alţii, şi încă pe furiş, cu mutre pleoştite, aşteptînd fiecare ocazia să-l contrazică pe celălalt.

— Paralizie generală ! spuse Dan. Trebuie urgent un medic ! Sau un medicament. Ce-aţi spune să ne dăm de-a berbeleacul ?

Atît i-a trebuit lui Dan. Toate trăsnetele cerului se abătură asupra lui! Dar oare el urmărise altceva? Voia să le dea celorlalţi prilejul să erupă; era convins, ştia asta dintr-o experienţă îndelungată, că după erupţie se vor linişti toţi, aşa cum după o vijelie, oricît de cumplită, tot se înseninează cerul, şi toţi oamenii care au trăit vijelia, toţi, îl văd mai frumos, măcar pentru cîteva clipe.

Numai Tic nu participa la această erupţie. Profitase de neatenţia celorlalţi, pentru a spăla putina. Cînd i se observă lipsa, era prea tîrziu.

— Iar a şters-o, vagabondul! se repezi Maria cu insulta, dar amintindu-şi că doar cu cîteva ore înainte, cînd auzise de scandalul din bîlci, tremurase ca o trestie, îşi îndulci expresia: Urîciosul! Nesuferitul!

— Scheletul sau omul în gri? dădu Ionel glas întrebării care-i obseda pe toţi cu o singură excepţie, dar din fericire excepţia aceea nu era prezentă.

Şi iarăşi începu disputa, şi iarăşi se cheltuiră argumente, şi iarăşi logica făcu loc, învinsă, unor explozii care ţineau de alte categorii umane.

Adevărul era altul. Toţi simţeau că se află la capătul enigmei, dar nici unul nu ştia ce trebuie să se facă de acum înainte. O anumită nesiguranţă şi o teamă nelămurită paralizau în faşă orice intenţie de acţiune. Dar gîndul acesta nici unul n-avea curajul să-l mărturisească. Încercau chiar să-l uite, apelînd la certuri şi imprecaţii. Fiecare în sine voia să uite gîndul tulburător, transformîndu-l prin aceasta, aşa cum era firesc, în obsesie.

În sfîrşit, se întoarse şi ciufuliciul. Cinci fulgere erau pe cale să se descarce asupra lui. Tic le oferi însă ceea ce căutau toţi: acţiunea.

— Vă rog să veniţi după mine.

Şi fără să ezite vreunul, fără să scoată o vorbă, porniră imediat după el. Îi purtă o vreme pe nişte alei necunoscute ale parcului, apoi pe nişte poteci strîmte, apoi prin nişte desişuri, pînă ajunseră la o oază de lumină. În faţa lor se înălţa un zid. Tic se căţără primul, folosindu-se de cîteva cărămizi ieşite în afară, ca de nişte trepte. Ceilalţi îi urmară exemplul. Privirile lor întîlniră o curte, o grădină bine îngrijită. În mijlocul grădinii era o masă. Iar pe masă, în culorile neasemuite ale asfinţitului, străluceau cinci statuete.

Erau din nou pe pămînt. Prima vorbi Lucia:

— Să telegrafiem imediat după Victor şi Ursu.

Ea vorbise, dar toţi gîndiseră la fel.

— Am telegrafiat, răspunse Tic. Înainte de a descoperi locul acesta. Am spus: „Veniţi urgent“, dar i-am chemat fulger.

Departe, spre asfinţit, se auzea un zvon de fanfare.

Aproape, în desiş, cineva îi pîndea de după trunchiul unui copac.

1

— Asta nu se poate! spuse Tic la intrarea în parc. Mai sînt şaptezeci de minute pînă la sosirea trenului. Ce-o să facem pe peron? Să ne zgîim ochii la cele două locomotive deşelate?... Mai bine stăm aici, pe o bancă.

— Stai tu, dacă vrei, îi răspunse Maria. Poţi să stai cît vrei. Dacă ţii cu orice chip să faci altceva, n-ai decît. Nimeni nu te împiedică. Dar nici tu nu împiedica pe alţii...

— Şi nici tu nu-ţi da aere de profesoară. De ce-mi vorbeşti pe tonul ăsta? Parcă te-ai fi cocoţat în vîrful unui copac scorojit.

Maria vorbise cu tonul ei firesc, dar acuzaţia frăţiorului n-o mai enerva. Se mulţumi doar să strîmbe din gură, ceea ce însemna că făcuse o alianţă cu muţenia. Tic îi cunoştea obiceiul, aşa că o mai blagoslovi cu cîteva epitete nevoalate, după care îşi duse mîna la un chipiu imaginar, se răsuci scurt pe călcîie şi îi lăsă pe ceilalţi cu gura căscată. Mersul şi gesturile sale erau ale unui pierde-vară. Se uita la flori, admira zborul şi culorile fluturilor, căuta insecte prin iarbă, privea agitaţia puişorilor în cuiburi... (De multă vreme puişorii făcuseră primele antrenamente de zbor.) Şi Dan, interpretînd just ultimul gest al ciufuliciului, înţelese că plimbarea acestuia, nedecisă, inutilă, absentă, avea un scop şi o destinaţie foarte precisă. Dar el nu era omul care să-l trădeze pe Tic. Dimpotrivă, îi sări în ajutor:

— Nu-i place de loc să aştepte în gări. Ăsta e marele lui defect... De, fiecare cu capriciile lui...

— Ăsta-i marele lui defect? îl atacă Maria. Prin urmare, altele nu are, nici mai mici, nici mai mari?

— Ba mai are unul singur, mai mare, o linişti Dan. Pe tine...

Tic, imitîndu-l parcă pe omul în gri, nu se uită nici o clipă înapoi. Scăpă însă de cîteva ori batista, pe care o ţinea în mînă, pentru a se şterge de transpiraţie, şi culegînd-o de jos avu timp berechet să vadă care e poziţia grupului părăsit. I se părea că prietenii lui se grăbesc, nu mai aveau mult pînă la ieşirea din parc. Dan era ultimul, ţinea mîinile la spate, mereu (cît de mult îi influenţase „convieţuirea" cu omul în gri!) şi palmele lui se agitau într-una. Deşi nu conveniseră asupra semnalului, Tic înţelese că Dan îi dădea cale liberă, ceea ce îi făcu plăcere, şi mai înţelese, din insistenţa mişcărilor, şi din aritmia cu care se roteau palmele, că mirosise un plan, e drept, încă neindentificat (cum ştiau să vorbească palmele!), ceea ce nu-i mai făcu plăcere, dar nici nu-l abătu din drumul lui.

Ciufuliciul, sau mai bine zis drumul lui, avea nevoie de o escală, planificată de multă vreme, la banca din faţa muzeului. Sperase să-l găsească acolo pe Tudorel, dar ajungînd în preajma postului de observaţie îl primi o asemenea linişte, că i se păru nefirească. În loc să cotească pe altă alee — care l-ar fi dus spre ţinta dorită — se apropie tiptil de oaza aceea de linişte care-l intriga peste măsură. Desfăcu ramurile unui arbust şi privi.

Şapte copii, probabil cei mai guralivi şi mai neastîmpăraţi din oraş, erau adunaţi în preajma băncii. Cel mai mare dintre ei, Tudorel, stătea pe spetează, aşa cum stătuse şi Tic cîndva. Ceilalţi, aşezaţi pe nişte moviliţe de frunziş, anume făcute, ca nişte scăunele inspirate din obiceiurile cine ştie cărui trib polinezian, stăteau smirnă, cu braţele încrucişate şi cu capul în pămînt. Dirijorul îi cerceta nemilos. Bălăngănea cu mîna dreaptă un fel de pendul făcut dintr-un ciot şi o sfoară şi număra fără glas, mişcîndu-şi doar buzele.

— Gata! anunţă el. Începem sistemul Tananarive! Cine are curaj să ridice mîna! Nu cele două degete de la şcoală. Aşa cum v-am spus: degetul mare şi cel mic. Amîndouă drept în sus şi pumnul strîns. Începem!

Numai trei din cei şase examinaţi avură curajul să facă faţă cumplitului sistem Tananarive. Ceilalţi, ca nişte malgaşi încă analfabeţi, ridicară numai capul, dar imediat şi umerii, parcă pentru a se feri de primejdia unei lovituri. Asta, deoarece faţa dirijorului exprima o anumită nemulţumire.

— Şi mai aveţi pretenţii să ajungeţi la Piroboridava ! îi împroşcă examinatorul cu dispreţ. Drept pedeapsă... să vă amintiţi toate minciunile pe care le-aţi spus într-o săptămînă... Ba nu ! că n-am timp... Minciunile pe care le-aţi spus în ultimele două zile. Şi dacă vă prind cu minciuna, vai de mama voastră !... Să nu vă închipuiţi că mă duceţi !

Cei trei codaşi erau atît de fericiţi că primiseră o pedeapsă atît de uşoară, încît Tic îşi imagină, în acea denumire bine găsită, cu sonoritate, un sistem inspirat de Inchiziţie, sau din cine ştie ce alte vremuri istorice cumplite. Din nefericire, nu avea timp să asiste la experimentarea sistemului. Fără să fie văzut, părăsi marginea oazei de linişte, înapoindu-se pe aleea care-l purta spre ţinta evadării sale iniţiale.

Ciufuliciul refăcu singur drumul de ieri, dinaintea amurgului. Se afundă în parcul neregulat, părăsi căile bătute, se strecură prin desişuri, făcînd mereu ocoluri subtile, pentru a cădea în spatele oricărui urmăritor. Cînd se asigură că nu e absolut nimeni pe urmele lui, nici măcar un copoi, se grăbi să ajungă la zidul uriaş, care despărţea parcul de casele învecinate. Poposi exact în acelaşi loc. Era singur în imensitatea aceea umbroasă şi tăcută. Dar cînd îşi opri respiraţia şi ascultă îndelung, îşi dădu seama că viaţa foieşte în jurul lui. Mii de foşnete, de gungureli, de şuierături, de bîzîieli, toate atenuate de o surdină nevăzută. Soarele abia răzbătea pînă la el. Şi deodată i se făcu frică. O clipă se lăsă scuturat de un cutremur violent, apoi se îndîrji, îşi luă inima în dinţi şi începu să se caţăre pe cărămizile ieşite din zid.

Grădina care se deschidea privirilor lui era pustie. Nici ţipenie de om. Pe o funie atîrnau rufe : două rochii de vară, nişte bluze, trei cămăşi bărbăteşti mai lungi decît rochiile, cîteva perechi de ciorapi, batiste şi altele, pe care ciufuliciul nu le mai luă în seamă. Masa din mijlocul grădinii, masa aceea înconjurată de pomi, pe care văzuse în lumina asfinţitului reflexele celor cinci statuete, era goală. În jurul ei, cîteva coli de hîrtie. Albul lor era nesigur. Prin urmare erau scrise. Îşi duse instinctiv mîna la piept, pentru a simţi foşnetul unei hîrtii pe care o va păstra multă vreme în amintire. Cît ar fi dorit să le alăture, să-şi cunune coala veche cu una din cele care rătăceau atît de nestingherite în grădină ! Gestul acela instinctiv îl dezechilibră pe cireşar. Ca să nu cadă, făcu o mişcare ca de maimuţă. Şi cu toate acestea căzu. Nu pentru că nu-i reuşise mişcarea, ci pentru că o apariţie neaşteptată i se ivi înaintea ochilor. Şi era aşa de uriaşă acea apariţie, că parcă o văzu la cîţiva metri înaintea lui. Noroc că era cu spatele la el. Ce-ar fi făcut, dacă li s-ar fi întîlnit privirile ? Omul care se apropiase de masă, care parcă ieşise din pămînt, care-l speriase pe ciufulici... era Ilie.

Tic o luă la goană spre gară...

2

... Şi ajunse în clipa cînd trenul îşi făcea zgomotos intrarea.

Ionel se văzu nevoit să-i ţipe la ureche, pentru a se face auzit :

— Ai grijă, Ticuşor... Ne-am înţeles între noi să nu le spunem nimic despre ceea ce am văzut ieri seară în grădină. Le povestim absolut totul ; numai despre faptul că ştim unde se află tanagralele nu suflăm nici un cuvînt. Ai înţeles ?

— Am auzit, dar n-am înţeles, îi răspunse Tic. Expli...

Nu-şi mai termină cuvîntul. Sirena locomotivei saluta prelung, desperat, întîlnirea tuturor cireşarilor. Victor şi Ursu erau pe scara unui vagon. Săriră din mersul trenului, nu în gol, ci în braţele nerăbdătoare ale celor care-i aşteptau. Tic se întîlni însă cu Ursu la jumătatea drumului, adică îi sărise în braţe. Şi îndemnat de dragoste, dar şi de un gînd care nu-i dădea pace. Gîndul i se prefăcu în şoaptă :

— E ceva grozav, Ursule ! Formidabil !

Apoi, cu aerul unui om încredinţat că şi-a făcut pe deplin datoria, se grăbi să-l scape pe Victor din celula vie în care-l închiseseră ceilalţi. Bineînţeles că-şi începu acţiunea cu Lucia, pe care o scoase brutal din cerc şi o împinse undeva, la întîmplare. Dacă n-ar fi fost Ursu acolo, ar fi căzut, sărmana !

În afară de veselie — şi aceea simulată — gazdele nu se grăbiră să-i întîmpine cu destăinuiri de genul celor făcute de Tic lui Ursu, sau cu cine ştie ce noutăţi senzaţionale pe noii veniţi. Zîmbeau, zîmbeau fără încetare, întrebau despre felul cum a decurs călătoria, lăudau liniştea şi frumuseţea oraşului, anunţau ca o surpriză că se află şi un bîlci, undeva la margine, arătau spre pădurile şi poenile de pe dealuri (pe care nu le vizitaseră încă), şi mai spuneau şi alte lucruri intere-

sante, şi mai ales zîmbeau aşa de nătîng, că Dan nu se mai putu abţine :

— Fiuuu ! Era cît pe-aci să uit ! Există şi o şcoală în oraş, şi cîteva străzi... şi am mîncat ieri o prăjitură, Ursule... ceva nemaipomenit...

— Ai uitat să le spui că sîntem şi noi în oraş, îl completă foarte prompt ciufuliciul.

Aşa se face că în momentul cînd grupul pătrunse în parc, nimeni nu mai zîmbea. Numai pe Tic era să-l apuce leşinul (de rîs) cînd văzu şase prichindei înşiraţi în faţa unei bănci, într-o poziţie perfectă de „drepţi", şi-l auzi pe cel de-al şaptelea, cocoţat pe bancă, rostind o comandă solemnă :

— Onor la comandantul ! Fradaburidi !

Ciufuliciul rămase cîţiva paşi mai în urmă, pentru a strînge, tot cu un gest solemn, mîna lui Tudorel şi a-i adresa, după ce controlă încă o dată şi teribil de încurcat poziţia trupei de examinaţi, felicitările de rigoare :

— Bravo ! Maximum minus zero cinci !

Tudorel nu se aşteptase la un asemenea succes. De emoţie şi surpriză alunecă de pe spetează (şi rîndul celor în poziţie de drepţi ar fi devenit un rînd de spectatori la circ), dar Tic avu fericita inspiraţie să-i întindă mîna, aşa cum se întîmplă după orice felicitare transmisă personal. Onoarea ajutorului de comandant fusese salvată.

Cireşarii tocmai cochetau cu un cerc de bănci aflate la umbra unui stejar uriaş, cînd îi ajunse Tic. Neştiind ce se întîmplase în timpul scurtei sale absenţe, neştiind dacă se luase vreo hotărîre sau dacă se rostise vreun cuvînt fundamental, se aşeză pe bancă, spunînd el — dar absolut fără nici o intenţie — vorba care stătea pe buzele tuturor :

— În sfîrşit !

— Da ! repetară toţi, ca un cor disonant : În sfîrşit !

— Aţi trăit momente grele, nu glumă ! le-o luă Victor înainte. Chiar atît de mare e dilema la care v-aţi oprit ?... Sau vi se pare că problemele vă depăşesc ?

Ce puteau să răspundă cei întrebaţi ? Înclinară capul, în semn de aprobare.

După ce le trecu, vesel, mutrele în revistă, Victor continuă :

— Prin urmare, sînteţi în posesia tuturor datelor şi nu vă mai satisface (asta e, desigur, abia o simplă intuiţie a voastră) interpretarea pe care le-aţi dat-o pînă acum. Aşa se naşte mi-

crobul paraliziei. La care s-a mai adăugat, sînt sigur, un şoc neaşteptat.

Cît de bine îi cunoştea Victor ! Şi cît de evidentă era pentru ei prezenţa conducătorului ! Cîte respiraţii începură să-şi găsească ritmul regulat în acele clipe !

— Ei, şi acum aţi putea să vă descuiaţi buzele, îi invită Victor. Ca să fiu sincer... ard şi eu de nerăbdare.

O bună bucată de vreme, nici Victor, nici Ursu nu apelară la întrebări. Ascultau amîndoi, fără să intervină, chiar cînd unele amănunte sau unele interpretări dădeau loc la aprige dispute. Faptele ieşeau parcă mai uşor la iveală în fierbinţeala discuţiei. Atît numai. Pentru că relatările se supuneau acelui sistem binecunoscut de informare. Nu era nici confuzie, nici umplutură, nici hazard în vorbele pe care le spuneau ei, în rapoartele izolate, sau în încercările de sinteză ale Luciei. Pînă şi Ioana se supunea, fără să-şi dea încă seama, rigurozităţii sistemului. Erau toţi, toţi cei care vorbiseră, satisfăcuţi că nu omiseseră nimic, că nu adăugaseră nimic întîmplărilor extraordinare prin care trecuseră. Victor şi Ursu aveau în faţa lor oglinda multiplicată şi în relief a tuturor evenimentelor la care participaseră prietenii lor. Conştiinţa acestui lucru îi ajuta să fie mai liniştiţi, mai puţin speriaţi, mai încrezători.

Şi deodată, asupra liniştei care începea să-i împresoare, se abătu o sumedenie de trăsnete : întrebările lui Victor. Şi din sacii pe care-i credeau goi scoaseră alte şi alte fapte, alte şi alte gînduri, alte şi alte probleme. Numai Tic, sărmanul, cît se chinui pînă refăcu exact convorbirile lui cu Tudorel ! Dar Maria şi Lucia pînă repetară în toate detaliile spusele bunicii ! Dar Ionel şi Ioana pînă redară întocmai întîlnirile lor cu fratele scheletului ! Şi din nou Tic, pentru a-şi aminti minutele trăite în faţa muzeului, în seara cînd dispăruseră tanagralele ; şi Ioana pentru a relata nu impresiile, ci gesturile şi atitudinea, şi frazele profesoarei ; şi Dan pentru a-şi juca încă o dată rolul şi a da glas pronosticurilor şi teoriilor sale, oricît de absurde păreau ; şi Maria pentru a-şi aminti alte gesturi şi cuvinte din convorbirea cu bunica ; şi iarăşi Ionel pentru a reface discursul ţinut de fratele maiorului în prima zi ; şi mereu alte întrebări, şi mereu alte răspunsuri, şi mereu alte detalii, şi, în sfîrşit, capitolul de sinteză al Luciei şi foaia mîzgălită de la pieptul lui Tic.

— Nu-ţi fie teamă, Ticuşor, îi zîmbi Victor. O vei primi înapoi... Vreau să mă uit la ea numai din curiozitate... Sînt convins că ai cules tot ceea ce se poate culege din ea.

Ciufuliciul îi făcu un semn uşor cu cotul lui Ursu. (Lîngă cine altcineva putea să stea Ticuşor ?) Apoi se uită gingaş şi modest către ceilalţi. Parcă voia să vadă cum arată faţa lui, împodobită cu expresia acestor rare sentimente, în oglinda vie pe care o constituiau ochii celorlalţi.

Întrebările lui Victor, la care se adăugau şi cele ale lui Ursu, îi storseseră pe toţi. Nu mai găseau nimic altceva demn de a fi luat în seamă şi istorisit. Oricît îşi scormoneau amintirile. Un singur lucru nu spusese nimeni. Nici chiar Tic. Toate amintirile lor, toate faptele lor, toate gîndurile lor se opreau la o oră, la un moment precis : momentul cînd Tic îi chemase după el, ca să le arate statuetele. Din această cauză, ciufuliciul nu-i înştiinţase — nu avusese cînd şi cum — despre ultima lui incursiune, după ce se despărţise de ei în parc.

Trecuseră ore, dar discuţia nu se termina. Din parc, ea se mutase în chioşc. Şi Victor tot mai găsea cîte ceva de întrebat. Cu singura deosebire că întrebările lui nu mai cereau date şi amănunte, toate erau în posesia lui, ci mai degrabă interpretări, atitudini, preocupări. Ionel îşi povesti pînă şi coşmarul. Victor era ghiftuit. Orice nouă întrebare ar fi însemnat repetarea alteia la care se răspunsese o dată.

— Eu nu cred că e o farsă, răsună vocea lui Ursu.

Victor îl aprobă, clătinînd din cap. Dan ridică două degete :

— Vreau să-mi retrag acuzaţia împotriva Ioanei, se scuză el. Eram într-o stare... de rol...

— Multe acuzaţii îţi vei retrage, îi răspunse Victor. Multe presupuneri, multe posibilităţi, multe teorii... multe teorii...

Era evident pentru toţi. Repetiţiile lui Victor arătau că e pe cale să înceapă marea erupţie, marea lecţie de logică, marele moment care se va înscrie printre amintirile de neuitat ale cireşarilor. Se pregăteau toţi pentru tăcere. Dan însă o întîrzie :

— Una din teorii se va dovedi pînă la urmă valabilă. Sau măcar posibilităţile pe care le deschide ea. De pildă, teoria vinovatului inocent. Să căutăm făptaşul printre cei mai inocenţi. Eu am aplicat această teorie la Ioana şi la omul cu cicatrice... dar ea se poate aplica şi la alţii... chiar la unul dintre noi... ducînd-o, bineînţeles, spre hiperbolă.

— Sau spre aberaţie, Dan, începu Victor. Spre absurd... Şi eu cred că una din posibilităţile, una din teoriile pe care le-ai născocit se va potrivi şi cazului nostru. Dar sînt convins că nu e aceea la care te-ai gîndit cel mai serios... sau cel mai

adesea... Poate că ai amintit-o undeva, în treacăt... Eu aş avea un răspuns imediat la cazul vostru... sau mai bine zis nu un răspuns, ci o întrebare... Mi se pare însă prea crudă întrebarea. O voi lăsa pentru mai tîrziu... Să parcurgem logic drumul pe care l-aţi mai parcurs o dată... Bineînţeles, de data asta mai uşor, pentru că o serie de fapte culese ulterior proiectează lumină asupra unor umbre, care, în momentul dat, nu puteau să aibă contururi precise. Eu n-am nici un merit în cele ce voi spune şi s-ar putea să fac multe greşeli. Meritul e al vostru... aţi adunat multe... aţi interpretat multe... poate chiar prea multe... Aţi întrebat mult... poate chiar prea mult... Şi cu toate acestea aţi făcut o greşeală esenţială, o greşeală de bază : aţi inversat o premiză... Şi culmea ! cred că aţi ajuns la acelaşi rezultat la care v-ar fi dus un raţionament solid... Singurul neajuns e acela că aţi păstrat, ceea ce era firesc, pe toată durata raţionamentului, calitatea premizei. Şi ea fiind minus, tot procesul a purtat în permanenţă acel minus în toate datele lui. Fiţi atenţi ! Vorbesc în permanenţă despre calitate...

— Nu asta contează, îl întrerupse Dan, Mai bine să ne spui în ce limbă vorbeşti, ca să căutăm un dicţionar... Eu am cam înţeles pe unde vrei tu să baţi şi mă gîndesc tot timpul ce teorie de-a mea se potriveşte sensului pe care-l întrevăd în preambulul tău.

— În ciuda faptului că l-aţi ridiculizat mereu şi nu prea l-aţi luat în serios, continuă Victor, eu cred că Dan a avut un oarecare rol în inducerea voastră în eroare. Numai că teoriile lui au găsit teren bine pregătit pentru a fi cultivate... Nu vă speriaţi ! Procesul a fost aproape inconştient. Şi nici nu vă alarmaţi, pentru că rezultatul, v-am spus-o doar, nu e negativ, în ciuda premizei şi împotriva ei... Să pornim de la faptul iniţial, sigur, controlabil, verificat : dispariţia tanagralelor. Ticuşor, prin observaţiile lui de cronometru, v-a dat date ideale. Hazardul, starea lui de nerăbdare, plictiseala l-au făcut să-şi controleze mereu ceasul. A legat fiecare mişcare pe care a văzut-o de secundarul ceasului său...

— De minutar, se apără Tic cu modestie.

— De secundar, de minutar, continuă Victor zîmbind, nu are prea mare importanţă. Fapt este că v-a pus la dispoziţie un film al întîmplărilor, cronometrat la secundă. Precizia lui Tic a fost elementul fundamental care a influenţat raţionamentul vostru, care de la început v-a creat un fel de reflex : acela al preciziei, al rigurozităţii. Întîmplarea a făcut

să mai întîlniţi pe drum şi alte elemente dotate cu acest simţ al preciziei, caracteristic lui Tic. Mă gîndesc, de pildă, la Tudorel, la bunica, poate şi la alţii... Şi atunci aţi văzut tot ceea ce s-a întîmplat prin această prizmă... Da, da, Ticuşor. Tu i-ai făcut să alunece de pe Everest în jos. Dar considераţi asta o figură de stil, ceea ce şi este în realitate. Şi deodată v-aţi văzut înconjuraţi de date şi elemente precise : timpul în care au dispărut statuetele, cele cinci personaje din sală... Dacă erau douăzeci sau treizeci, dacă era aglomerat muzeul, dacă nu puteaţi aplica regula după care vă călăuziţi, fără să vă daţi seama, puneaţi alte întrebări, *altă întrebare* şi poate aţi fi ajuns la dezlegarea enigmei mult mai uşor...

— Teoria ta e foarte... hazardată, îl opri Lucia. Cum poţi spune că am fi descoperit mai repede făptaşul, dac-ar fi fost o sută de persoane în muzeu ? Ne-am fi lăsat păgubaşi din prima clipă...

— Greşeşti, Lucia... Gîndeşte-te că se comite undeva... să zicem, o crimă... De ce este descoperit criminalul ? Să ne închipuim că se petrece asta într-un oraş mare, în parcul oraşului. Oricine din cei trei sute de mii de locuitori majori ai oraşului puteau să-l omoare... Cu toate acestea se descoperă autorul din cei trei sute de mii... Există, prin urmare, o cale logică de a se ajunge la un cerc restrîns de suspecţi şi, mai tîrziu, prin eliminare, la autorul crimei. O cale foarte sigură...

— Dar şi noi am folosit aceeaşi metodă, spuse Ionel. Ţin minte cît ne-am chinuit ca să putem restrînge cercul suspecţilor, cît ne-am bătut capul cu alibiurile, pînă s-au confruntat, prin intermediul nostru, bineînţeles, observaţiile profesoarei cu ale bunicii şi cu ale omului cu cicatrice. Numai aşa am ajuns la doi suspecţi principali...

— *La doi suspecţi care nu vă furnizează hoţul*, spuse Victor cu voce tăioasă.

Ascultătorii îngheţară. Toate planurile, toate constatările, toate concluziile lor, toate faptele care sprijineau aceste concluzii erau date peste cap. Şi ei îl cunoşteau prea bine pe Victor, pentru a şti că afirmaţiile făcute cu un astfel de ton nu erau gratuite, ci întotdeauna absolut riguroase. Deruta în care se aflau îi obliga la muţenie. Victor continuă :

— E adevărat. Aţi folosit metoda eliminării, dar aţi făcut aceasta slujindu-vă de reflexul pe care vi-l condiţionase Tic. Aţi transformat metoda într-o formulă algebrică şi cum fiecare formulă are nevoie de cifre, aţi introdus în ea cifrele pe care le aveaţi la dispoziţie. Mai bine zis, cantitatea de cifre

v-a silit să căutaţi o formulă. Şi nu puteaţi să alegeţi decît una greşită ! Relaţiile dintre cifre trebuia să vă dea un rezultat... Mă refer la concepţia voastră... nu la realitate, la adevăr. Şi acest rezultat al îmbinării cifrelor nu putea fi decît *hoţul*... Foarte bine ! Dar ce anume cifre posedaţi voi ? Posedaţi cifrele orelor, ale minutelor, cifrele personajelor, nu pe cele ale logicii. Cam aşa aţi socotit voi. X este egal cu cinci personaje minus patru, dacă adăugăm trei minute, minus o sută şaptezeci de secunde, supra ora nouă fără un sfert, minus ora nouă fără două minute, pe lîngă cinci personaje minus trei plus alte două minute... şi aşa mai departe. Ei, bine ! Cum putea să iasă un rezultat logic dintr-o asemenea ecuaţie ?

— Păi tu singur spuneai, îl întrerupse Maria, că rezultatul nostru nu e negativ.

— Rezultatul vostru, nu al ecuaţiei voastre, preciză Victor. Ceea ce e cu totul altceva... Dar să mergem mai departe... Din datele pe care le aveaţi aţi combinat o formulă originală, care să vă slujească la operaţia de eliminare, la restrîngerea cercului de suspecţi, la aflarea făptaşului. Trec peste faptul că n-aţi găsit *adevărata, singura, cea mai precisă metodă de eliminare*. Purtaţi cu voi reflexul preciziei cauzat de datele lui Tic. Cu toate acestea nu pot să înţeleg de ce nu aţi aplicat în cercetările voastre datele fundamentale ale problemei, *datele cele mai precise ?*... Tic v-a spus că la ora nouă fără un sfert, nouă fără paisprezece, fără treisprezece a văzut, şi o dată cu el au văzut şi alţii, statuetele în vitrină... Să fixăm convenţional ora, nu are nici o importanţă un minut sau două în plus. Deci *nouă fără un sfert*. La ora aceea, tanagralele erau în vitrină. Element fundamental. La ora *nouă fără două minute*, tot oră convenţională, bunica, Maria, Ioana şi Dan n-au mai văzut tanagralele. Ei bine ! Asta nu înţeleg eu. De ce n-aţi plasat dispariţia tanagralelor între ora nouă fără un sfert şi ora nouă fără două minute ? De ce-aţi redus perioada în care puteau să dispară la patru sau la cinci minute şi nu la cincisprezece sau treisprezece minute ?...

— Dar e absurd, Victor, protestă Lucia, să ne închipuim că directorul a intrat în muzeu şi n-a văzut vitrina goală ?

— De ce e absurd ? întrebă Victor la rîndul lui. Argumentează afirmaţia ta !

Dar nu sosi un răspuns, ci o nouă întrebare, din partea Ioanei de astă dată :

— Pentru că ştim în mod sigur că nu se află nici o ascunzătoare secretă în muzeu.

— Sînt absolut de acord, spuse Victor. Dar încă nu mi-aţi răspuns la întrebare. Parcă n-aţi vrea să puneţi punctul pe i.

— De vreme ce directorul n-a dat alarma, spuse Maria.

— Şi eu l-am văzut cu ochii mei că nu avea nimic în mînă, adăugă Tic. Şi mi s-a confirmat asta cu ajutorul unei metode foarte precise. Zău, nu ştiu de ce rîdeţi!

— Vom mai vorbi noi despre metoda asta, îl ameninţă Victor. Eu observ că, în loc să-mi răspundeţi la întrebare, sau veniţi voi cu alte întrebări, sau învîrtiţi totul în jurul directorului. E şi normal lucrul acesta. Prezenţa şi mai ales plecarea directorului vă oferă vouă durata *precisă* în care s-a putut comite furtul. Încercaţi să extindeţi durata! Curaj!

— În cazul acesta, descoperi Dan, în loc să restrîngem, nu facem altceva decît să mărim lista suspecţilor.

— Da! aprobă Victor. Dacă ne supunem logicii voastre, observaţiilor pe care le-aţi cules, de ce oare să nu se fi comis furtul şi în timp ce directorul era acolo? Aşa cum n-a fost văzut — şi băgaţi de seamă! nimeni pînă acum nu v-a spus acest lucru — deci aşa cum n-a fost văzut hoţul în timp ce scotea tanagralele din vitrină, în cele patru sau trei minute blestemate — bine le-aţi numit! — cînd erau încă patru persoane în sală, de ce să fie văzut dacă era o persoană în plus? În loc de patru: cinci vizitatori, în afara hoţului. De ce să nu poată acţiona şi cu cinci persoane în preajma lui, de vreme ce a putut acţiona cu patru?

— Pentru că directorul l-ar fi văzut, răspunse Ursu. Eu aşa cred. El n-a intrat ca să vadă tablourile, cum se întîmpla cu celelalte persoane.

— Exact cum am intuit şi noi, spuse Ioana. El ar fi văzut fie vitrina goală, şi în cazul acesta ar fi dat alarma, fie cînd se scoteau statuetele şi iarăşi ar fi dat alarma...

— Bine! acceptă Victor. Să reţinem deci un alt fapt: directorul n-a dat alarma. Şi să adăugăm la aceasta plasarea dispariţiei tanagralelor în timp: cincisprezece minute. Pentru că, repet, din toate cercetările voastre de pînă acum, nici un vizitator n-a văzut, în cele trei sau patru minute blestemate, acţionînd hoţul. Mai mult: depoziţiile vizitatorilor oferă tuturor alibiuri. Sîntem, prin urmare, nevoiţi să lungim perioada...

— Şi să lărgim cercul suspecţilor, spuse iarăşi Dan.

— Să-l considerăm suspect pe director? se revoltă Ioana. E profesorul nostru de istorie...

— Dar pe profesoara de pian cum ai bănuit-o? o întrerupse Dan cu brutalitate.

— Am greşit, răspunse foarte sincer Ioana. Dacă era şi ea în muzeu în perioada aceea blestemată...? Dar pe director... să-l bănuim pe director mi se pare absurd.

— Şi nici n-a scos statuetele afară, se încăpăţînă Tic.

— Poate că i le-a dat unui complice, insinuă Dan. Ne-am gîndit la atîtea complicităţi, de ce să nu ne gîndim şi la asta?... El a ieşit cu mîinile goale, fluierînd, purta şi o simplă bluză, ca să vadă toată lumea că nu poate ascunde decît cel mult un plic şi un ziar... Şi de fapt a pasat statuetele unui complice... oricărui din cei care se aflau în sală.

— Eşti nebun?! săriră Ionel şi Lucia în acelaşi timp. Ce interes avea el să fure tanagralele?

— *Dar profesoara de pian, dar omul în gri, dar artista,* spuse Victor din nou cu voce tăioasă, *ce interes aveau ca să fure statuetele?* Dacă ştim că directorul n-avea interes să fure tanagralele, atunci de unde ştim că persoanele celelalte din sală aveau interes să le fure?

Se lăsă o tăcere ca de plumb. Toţi simţeau că se ia o ceaţă de pe ochii lor, dar cîteva voaluri subţiri mai rămîneau. Aşteptau ca Victor să continue.

— Da! spuse el. Aţi ajuns singuri la întrebarea fundamentală, la aceea care trebuia să constituie, să condiţioneze toate acţiunile, toate supoziţiile, toate criteriile voastre de cercetare. *De ce s-au furat tanagralele?* Aceasta e întrebarea. Nu cînd şi cum. Precizia unor date v-a îndemnat să abordaţi altă întrebare: cînd? Şi aţi sucit toate datele şi presupunerile şi tot raţionamentul vostru în jurul acestei întrebări. Trebuia să faceţi acelaşi lucru, dar în jurul altei întrebări: *de ce?* Aici trebuia, sau mai bine zis de aici trebuiau să plece acţiunile şi ipotezele voastre. În jurul acestei întrebări trebuia să înfăşuraţi toate cercetările. *De ce s-au furat tanagralele?...* Erau şase persoane în sală, în perioada în care au dispărut. Ei, bine! Aşa cum aţi raportat această întrebare la director şi găsind-o absurdă aţi refuzat-o, aşa trebuia s-o raportaţi şi la celelalte personaje suspecte. De ce X sau Y a furat tanagralele? Nu e cea mai sigură metodă de eliminare?... Din capul locului, aplicînd această întrebare, l-aţi eliminat pe director. Iată cît de uşor se aplică... Amintiţi-vă ceea ce v-am spus la început cu crima imaginară. Din trei sute de mii de

oameni va putea fi găsit criminalul numai dacă se va aplica această întrebare iniţială. Ea e întrebarea de plecare. De ce? Pentru că un X avea interes ca acel om să dispară. Cine-ar fi putut avea un asemenea interes?... Lanţul logic continuă, se strînge, se strînge, pînă ce ajunge la autor... De la această întrebare: de ce? raportată la fiecare din cele şase sau cinci personaje aflate în sală, trebuie să plecăm şi noi. Faptele pe care le avem la dispoziţie ne vor uşura enorm munca. Aici, trebuie să recunosc, aţi dovedit acea iscusinţă, despre care se vorbeşte atît, iscusinţa cireşarilor...

— Am fost o zăludă, recunoscu Lucia. Obsedată de întrebarea aceasta: cînd? şi de implicaţiile ei, la un moment dat mi-a venit în minte o idee — Doamne! ce idee!... Ne povestea bunica în bucătărie că a fost şi ea în centrul sălii în perioada aceea blestemată, pentru a arunca o privire. Şi mi-a trecut prin cap că şi ea ar fi avut vreme şi condiţii, mai ales după ce ne-a spus că toţi vizitatorii se aflau cu spatele la vitrină, să ia statuetele... Nu fi supărată, Ioana! A fost o idee absurdă... Şi Victor are dreptate. Dacă mi-aş fi pus întrebarea: *de ce*? cum m-aş mai fi putut gîndi la o asemenea posibilitate absurdă? De ce să fure bunica tanagralele? Ce interes avea ca să le ia? Ce să facă ea cu statuetele?... Ce nerozie! Ce nerozie!

— Aoleu! îşi aminti Dan. Eu mi-am pus, fără să vreau şi fără să-mi dau seama, întrebarea aceasta. Şi ştii, Victor, că am găsit imediat răspunsul?... Adică de la răspuns, ca să fiu sincer, am ajuns la întrebare, dar n-am reţinut-o. Atunci cînd ţi-am spus, Ticuşor, că poate furtul a fost organizat de Ioana, ca să ne pună pe noi la încercare şi apoi să ne ridiculizeze. M-am gîndit fără să vreau la un motiv al furtului. Păcat că n-am reţinut întrebarea... De ce s-au furat tanagralele? Ca să-şi bată joc Ioana de noi. De ce-a furat artista tanagralele?... Nu vă amintiţi cîtă vreme am învinuit-o?... Dar întrebarea n-am pus-o.

— Exact aşa trebuia să se procedeze, interveni Victor. Şi aşa vom proceda noi acum. Dar pentru a nu scăpa din vedere nici o posibilitate, trebuie să mai lămurim ceva. Să vedem ce anume reprezintă obiectul dispărut. Care este valoarea lui. Sau cum poate fi el valorificat... Eu cunosc prea puţine date despre tanagrale. Ştiu că s-au descoperit în localitatea de unde îşi trag numele, pe la sfîrşitul secolului trecut, în nişte morminte vechi, în cantităţi foarte mari, că s-au descoperit apoi şi în alte locuri, în Turcia, în Italia, şi că valoarea lor a crescut enorm, şi datorită numărului totuşi limitat, şi datorită teoriei emise şi acceptată că nu sînt opera unor meşteri casnici, ci a unor artişti de seamă, influenţaţi de şcoala lui Praxiteles... Altceva...

— Noi am avut o lecţie specială la muzeu, interveni foarte timidă Ioana. Ni s-au spus cam aceleaşi lucruri, dar s-au dat mai multe amănunte. Limitele de mărime sînt între şapte şi douăzeci şi cinci de centimetri... Ale noastre aveau cam cincisprezece centimetri şi se spune că datau din secolul al patrulea, dinaintea erei noastre... Ce să vă mai spun? Ştiţi şi voi că sînt făcute din lut ars, acoperite cu un strat subţire de pămînt special pentru pipe, pe care se aşeza culoarea şi detaliile de mişcare şi îmbrăcăminte. Sînt multe, mii... s-au găsit pe dealul Kokkali, la Tanagra pentru prima dată şi... Da!... Reprezintă diferite scene casnice, măşti, întîmplări comice... Sînt foarte multe dansatoare şi aproape toate poartă voaluri... draperii... De fapt, aşa ni s-a spus, arta asta a draperiilor le-a făcut celebritatea... Şi sînt şi multe zeiţe şi zei, şi Eroşi mulţi... Probabil au slujit şi ca jucării şi bibelouri, dar mai ales ca obiecte de cult... De aceea au ajuns în morminte şi s-au păstrat... Altfel... Sigur că au o valoare foarte mare. Muzeul nostru se mîndreşte cu ele şi au venit atîţia să ne facă oferte din toate părţile... Norocul nostru că profesorul Neştian le-a făcut cadou muzeului de aici... Uite! Abia acum mă întreb de ce ni le-a făcut cadou tocmai nouă?

— Poate că nu eşti mulţumită? o întrebă Dan. Ei, află că noi sîntem oricînd gata să le cărăm, oricît ne-ar încovoia spatele şi să le ducem la noi, la muzeu. Mai ales că-l avem şi pe Ursu cu noi...

— Iată-ne deci în posesia cîtorva date precise, reluă Victor. Cunoaştem valoarea obiectelor dispărute, ştim perioada în care au dispărut, acele cincisprezece minute asupra cărora am convenit, ştim că în perioada respectivă se aflau în aripa dreaptă a muzeului şase personaje, fiecare din acestea devenind suspect. Un altul, în afară de aceştia şase, nu poate fi făptaşul.

— Paznicul! Ilie! spuse Lucia.

— Foarte puţin probabil, răspunse Victor. Pînă la plecarea directorului n-a intrat în muzeu. După ce-a plecat directorul din faţa uşii de la intrare — bunica l-a văzut atunci pe director plecînd şi mă folosesc de mărturiile ei — el nu mai avea vreme şi nici condiţii să ia tanagralele. S-ar fi

ciocnit în calea lui de bunica. Deducţiile pe care le-ai făcut tu, Lucia, cu privire la posibilitatea paznicului de a-şi însuşi tanagralele, fără nici un risc, sînt foarte subtile şi ingenioase, dar suferă de o mare lacună. Privit la modul ideal, el putea să acţioneze aşa cum ai demonstrat tu. Să profite de faptul că nu l-aţi văzut voi, de faptul că nu l-a văzut nimeni nici în aripa cealaltă, şi să scoată tanagralele, fără să-i pese. Să zicem c-a reuşit şi a ascuns undeva tanagralele. S-a întors pe furiş spre uşa de la intrare, nu era nevoie să ajungă pînă acolo, şi apoi a venit să anunţe închiderea. Prin urmare, nu putea să ajungă la tanagrale, fără să-l vedeţi voi. Avea un alibi solid. Şi pe urmă ? întrebă el. Cine ştia că el posedă acest alibi, de vreme ce n-a dat alarma, de vreme ce n-a anunţat dispariţia statuetelor ? Numai în cazul cînd s-ar fi constatat dispariţia tanagralelor în timp ce vă invita pe voi afară, alibiul lui ar fi fost luat în serios. Fără prezenţa voastră (şi el în spatele vostru), în timp ce se constata dispariţia tanagralelor, adio cu alibiul. Şi deoarece lucrurile nu s-au petrecut aşa, eu zic să-l scoatem din cauză, cel puţin pentru o vreme, oricît de suspect ar părea în alte privinţe... Să ne oprim la cei şase suspecţi. Dar pentru a continua raţionamentul nostru, mai avem nevoie de o precizare : să stabilim dacă furtul a fost sau nu premeditat... Voi aţi adus argumente şi pro şi contra. Furtul putea fi spontan, dar pentru aceasta avea nevoie de o condiţie esenţială : vitrina să fie descuiată. Celelalte condiţii : posibilitatea de acţiune, timpul de acţiune, obiectul în care să se ascundă statuetele sînt copilării, sînt copilăreşti. Nici nu ne interesează. Fiindcă, fără ca vitrina să fie descuiată, putea să aibă oricine cele mai ideale condiţii. Zero !... Era sau nu era descuiată vitrina ?... Eu încerc să răspund plecînd de la un calcul foarte simplu. Cînd uiţi ceva descuiat ? Atunci cînd umbli foarte des la el. Eşti atît de obişnuit, încît poţi să fii furat de un gînd oarecare şi să uiţi obiectul descuiat. La vitrină se umbla însă foarte rar şi atunci cu mare prudenţă. Şi mai este ceva. Vitrina conţinea obiecte de mare preţ, era mai bogată decît o casă de bani. Vă închipuiţi voi un casier uitînd casa de fier descuiată ?... Dacă nici nu se umblă des la vitrină, nici nu e un oarecare dulap cu cine ştie ce mărunţişuri, eu cred că posibilitatea ca vitrina să fi fost descuiată trebuie exclusă definitiv. Şi cum aceasta e condiţia esenţială a furtului spontan, trebuie exclusă şi această posibilitate... Mai adăugăm încă o verigă la raţionamentul nostru : premeditarea, premeditarea dispariţiei tanagralelor... Posedăm datele esenţiale şi metoda : întrebarea de ce ?...

— Dacă furtul a fost premeditat, atunci trebuie scos din cauză un personaj, interveni Lucia. Scheletul. El n-a mai fost niciodată în muzeu pînă atunci.

— Nu putem să ne gîndim la el ca la instrumentul ideal ? întrebă Dan.

— După raţionamentul Luciei trebuie scos, după al tău, Dan, trebuie să rămînă. Prin urmare, problema nu se poate rezolva din unghiurile din care o priviţi voi. O vom rezolva probabil în clipa în care o vom raporta la întrebarea noastră de bază... Putem să începem cu el, dacă vreţi, dar pentru că posedă prea multe „posibilităţi", cazul lui eu propun să-l lăsăm mai spre sfîrşit.

Toţi ceilalţi fură de acord cu propunerea lui Victor. Aşa că acesta îşi reluă firul expunerii :

— Să începem, de pildă, cu artista. S-o socotim autoarea furtului. De ce-a furat tanagralele ? Asemenea obiecte, şi vreau prin aceasta să fac o remarcă generală, valabilă pentru toate personajele, nu se vînd prea uşor. Aş putea spune că orice încercare de a le vinde e echivalentă cu o sinucidere. Tanagralele nu puteau fi furate pentru a fi vîndute decît de un „specialist" în asemenea spargeri, de un individ care are relaţii sigure şi care poate să le expedieze undeva în străinătate, fără prea mari riscuri. Pentru că în ţară, fiind înregistrate în catalogul operelor de preţ, ar fi riscat foarte mult oferindu-le cuiva. Repet. Remarca aceasta e de ordin general. Nu se aplică numai la artistă... Ei, bine ! O vedeţi voi pe artistă în postura unui asemenea specialist ?... E ridicol...

— Dar complice ? întrebă Maria.

— Întrebarea aceasta ne obligă să cercetăm datele culese de voi. Să apelăm la ele. Şi voi răspundeţi, prin depoziţiile pe care le-aţi obţinut de la paznic, de la bunica, de la omul cu cicatrice, de la profesoara de pian, că ea are un alibi cvasi-perfect pentru perioada blestemată. Concluzia logică este aceea de a o şterge de pe lista suspecţilor... Au rămas cinci, prin urmare... Să trecem la omul cu cicatrice, la maistrul sticlar... În cazul lui ar exista un mobil... Lasă, Ticuşorule, nu te speria ! Omul s-a îndrăgostit atît de mult de statuete, în plus este şi un amator de artă, încît într-un moment iresponsabil, e drept, mai lung, îşi propune să devină proprietarul tanagralelor, nu vînzătorul lor. Şi aici

iarăşi fac o remarcă de ordin general. La întrebarea: de ce s-au furat tanagralele? sînt posibile două răspunsuri: ca să se valorifice, deci s-au furat de un răufăcător, de un „specialist", sau ca să se păstreze, deci s-au furat de un maniac. Ar mai fi şi un al treilea răspuns: de un om care vrea să distrugă, care vrea să facă rău, gratuit, dar în cazul acesta ar fi găsit alt mijloc: incendiul, explozia... Deci nu ţinem seamă de el... Revenim la cel de-al doilea răspuns: un maniac, şi îl raportăm la omul nostru, cel cu cicatrice, cum l-aţi numit voi. Să zicem c-ar fi un asemenea maniac. Şapte zile la rînd a privit tanagralele, a avut vreme să premediteze furtul, să prindă cele mai favorabile condiţii.. Atunci să controlăm aceste condiţii care s-au ivit în ziua dispariţiei. Unde era el în perioada blestemată? Ce făcea?... Răspunsul îl avem. Părerea Mariei e întru totul realistă. Omul nostru n-a scăpat nici o clipă atenţiei artistei. Alibi foarte solid. La care se adaugă şi spusele profesoarei de pian şi ale bunicii: alibi perfect. La care se adaugă şi impresia lui Tic: alibi irefutabil.

— Deci îl scoatem de pe lista suspecţilor şi pe el, conchise ciufuliciul în locul lui Victor. Şi voi de ce rîdeţi aşa?...

— Lasă, Ticuşor, îl domoli Victor, nu întotdeauna simpatiile tale sînt necriticabile...

— Dacă te referi la Dan, sau la... murmură Tic.

— Să trecem la alt personaj, continuă Victor. La cucoana cu joben... Cel puţin pentru asta poţi să fii mulţumit, Ticuşor. Denumirile tale, după cum vezi, s-au păstrat nealterate. După precizie, e cel de-al doilea element cu care i-ai influenţat pe ei. Poţi să fii mîndru... Profesoara de pian, prin urmare. După datele pe care le-aţi cules, nu pare nici maniacă, poate are mania muzicii, şi cu atît mai mult nu poate fi văzută ca autoare sau complice într-un asemenea furt ca acela pe care l-aţi descoperit voi. La această impresie se adaugă însă faptele: alibiul ei e confirmat de mai multe persoane... Şi astfel, eliminînd, am ajuns la personajele în care v-aţi pus atîtea speranţe... Să începem cu scheletul, a cărui poveste despre tanagrale o cunoaştem toţi. Ar avea un mobil: să-şi ia înapoi tanagralele, sau nişte tanagrale care i s-au „furat" cu cincisprezece ani în urmă. Lipsesc însă datele care ar demonstra că a premeditat furtul. Deci nu poate fi considerat autorul furtului. Ce caută totuşi la muzeu chiar în ziua cînd dispar statuetele, simbolul unui amor disperat cîndva? Vă amintiţi cu cîtă greutate s-a despărţit de ele... Cum se face totuşi că pe hîrtia „dăruită" lui Tic se găsesc desenele celor cinci tanagrale dispărute? Iată date foarte precise, peste care nu putem trece. La care mai adăugăm şi momentul prelungit de luciditate în care se află... Cu omul acesta se întîmplă ceva extraordinar. Aduceţi-vă aminte ce ne-au povestit Tic şi Dan. Scena din bîlci, de la restaurant. Scheletul a stat cîteva ore în faţa unei sticle de vin şi nu a gustat nici măcar o picătură din el. Mai mult. După cum spuneţi voi, lua sticla în mînă, o ducea în faţa ochilor, parcă pentru a fi sigur că se află vin în interiorul ei, şi cu toate acestea nu şi-a turnat în pahar. Ca un om care s-a lăsat de fumat şi, pentru a se controla îşi pune o ţigară în gură, aprinde chibritul, dar nu aprinde ţigara. Ei, bine, acolo la bîlci se dădea o bătălie teribilă între voinţă şi ispită. Şi scheletul a biruit. Ce şoc extraordinar a suferit el, pentru a ajunge în situaţia aceasta nesperată, neverosimilă?... Oare întîlnirea cu tanagralele? E evident, şi foaia de hîrtie culeasă de Tic demonstrează aceasta, că scheletul a suferit şocul la muzeu. S-a întîmplat acolo un lucru atît de extraordinar, încît s-a trezit şi s-a hotărît să rămînă treaz. Ce s-a întîmplat oare acolo, la muzeu, în prezenţa lui?

— Eu bănuiesc, spuse Ionel. A întîlnit acolo pe cineva.

— Asta e şi părerea mea, încuviinţă Victor. Cu singura...

— Eu cred că şocul i-a fost provocat de altceva! interveni Lucia. A asistat acolo la comiterea furtului. A fost martor ocular. Cel care a furat n-a ţinut seamă de el, îl cunoştea, ştia probabil că e permanent inconştient; el cînd a văzut scena furtului s-a îngrozit şi asta l-a trezit şi de atunci îl caută pe autorul furtului...

— Asta am vrut să spun şi eu, sări Ionel. Dar vreau să dau un amănunt în plus, un amănunt plauzibil. El a fost jefuit cu cincisprezece ani în urmă de două tanagrale, care, aşa cum spuneai tu, erau un fel de simbol pentru el... Cel care i le-a cumpărat şi care era înţeles cu organizatorii jafului era „o namilă de om cu barba sură". Eu cred că a întîlnit pe stradă această namilă de om cu barba sură; amintindu-şi ceva vag l-a urmărit, a intrat după el în muzeu, l-a văzut furînd tanagralele, doar namila mai fusese o dată sau de două ori, pentru a premedita furtul, l-a văzut furînd tanagralele, obiecte asemănătoare acelor pe care i le furase şi lui cu cincisprezece ani în urmă, l-a văzut furînd şi şocul a fost atît de puternic, încît l-a trezit. Şi de atunci, aşa cum spune Lucia...

Victor ceru linişte:

— Am spus că sînt de acord cu voi, dar cu o singură rezervă. Nu m-aţi lăsat să termin. Voi spuneţi că s-a întîlnit cu *namila aceea de om cu barba sură,* care-l jefuise şi pe el. Eu cred că, în cincisprezece ani, namila de om putea să slăbească şi să ajungă la dimensiunile omului în gri, dar tot în cincisprezece ani, barba, din sură, trebuia măcar să albească. Cincisprezece ani nu sînt un fleac, Ionel... Iar un negustor, să zicem un „specialist", nu vine într-un oraş, în care pregăteşte un furt, pentru a-şi etala extravaganţele şi a-l lua toată lumea la ochi. Şi eu cred că întîlnirea maiorului cu omul în gri, care s-a petrecut înainte de a intra în muzeu, a constituit marele şoc care l-a trezit. De aceea a intrat la muzeu, pentru prima dată în viaţa lui, de aceea îl urmăreşte şi parc-ar vrea să intre în vorbă cu el. Şi mai cred că dezlegarea acestei probleme se află pe foaia de hîrtie adusă de Tic... Să ne amintim. În tinereţe, după ce-a ieşit ofiţer, sublocotenentul Scarlat şi nu Scarbat, Ticuşor, dar tu nu aveai de unde să ştii numele lui, a plecat împreună cu un prieten de-al lui în Grecia. Prietenul acesta se numea Neştian şi era absolvent, probabil, al Facultăţii de istorie. Nu se poate şti dacă era bogat sau sărac. Au plecat împreună în Grecia — cine ştie dacă tînărul ofiţer nu l-a ajutat cu bani ? — au vizitat probabil Beoţia, au cumpărat cîteva tanagrale şi s-au întors în ţară. Poate s-a întors numai ofiţerul. Absolventul a rămas acolo pentru continuarea studiilor. Sînt simple supoziţii. Cert este însă faptul că pe cînd ofiţerul Scarlat cobora tot mai adînc în mocirlă, ajungînd cu anii o zdreanţă umană, celălalt devenea cu fiecare lucrare publicată tot mai cunoscut, pînă a ajuns la celebritatea de azi. E unul din cei mai mari specialişti ai epocii helenistice din Europa. Amintindu-şi probabil într-un moment al vieţii de fostul său prieten, care-i făcuse probabil un mare serviciu în tinereţe, şi negăsindu-l, sau auzind cine ştie ce despre el, şi-a revărsat recunoştinţa asupra oraşului, donînd muzeului cele cinci tanagrale. Pe urmă a uitat, aşa cum uită toţi marii profesori de istorie, faptele mici, banale, cotidiene, pentru a le reţine pe cele de care au nevoie pentru ştiinţa lor. Şi într-o bună zi — eu nu fac aici decît simple presupuneri — anumite motive, de ordin ştiinţific, cred eu, l-au obligat să vină aici pentru a studia tanagralele... Stai, Ticuşor, nu mă întrerupe... Pe stradă l-a întîlnit fostul său prieten. El nu l-a recunoscut... Parcă aşa ţi-a spus moşnegelul, Ionel, că fratele lui s-a schimbat

în aşa hal, încît nici cei din familie, care nu l-au văzut de mai mult timp, nu-l mai recunosc... Deci, profesorul Neştian nu l-a recunoscut. Dar fostul maior da. Şi şocul a fost atît de mare, încît s-a trezit. L-a urmărit la muzeu, l-a văzut acolo privind tanagralele, şi-a adus şi el aminte de cele două care i se furaseră, şi a treia zi, la bîlci, tot treaz fiind le-a desenat pe o foaie de hîrtie, pe care apoi şi-a trecut numele lui necunoscut şi numele celebru al fostului său prieten din tinereţe şi dacă-l mai întîlneşte pe acesta pe stradă, se ia după el gîndindu-se, poate, să-i spună cîteva cuvinte, dar n-are curajul să-şi ducă gîndul pînă la capăt...

Cireşarii erau uluiţi. Povestea lui Victor, deşi oarecum romanţată, cuprindea adevăruri care li se păreau fără echivoc. Prin urmare, toată truda lor fusese în van. Victor avea însă o teamă, pe care nu le-o mărturisi. Şi anume aceea că povestea tanagralelor nu se încheiase.

— Tu ştii că noi am văzut tanagralele ? spuse Tic într-o asemenea stare de admiraţie, că i se putea ierta orice indiscreţie. Le-am văzut acolo unde locuieşte omul în gri, în grădină. Şi...

Ciufuliciul nu fu lăsat să-şi termine fraza. Interveni imediat Lucia :

— Am fost... sîntem nişte... nişte... nici nu ştiu ce calificativ să găsesc !

— Nu vă mai autoflagelaţi, încercă Victor s-o calmeze. La urma urmei, pornind de la o premiză profund greşită, aţi ajuns la descoperirea unui furt... pentru că, într-un fel, tanagralele s-au furat... N-aţi descoperit însă chiar pe autorul furtului, ci pe complicele lui. Folosesc şi eu hiperbole.

— Tu cum crezi că s-a întîmplat „furtul" ? întrebă Dan. Dar vreau să adaug ceva foarte important. Eu am atras atenţia că s-ar putea să nu fie vorba de un furt... Am întrevăzut şi această posibilitate...

— De ce te lauzi ? se înfurie Tic. Cînd ai spus asta ?

— La pagina 268, Ticuşorule... Dar mai bine să ne spună Victor părerea lui asupra furtului.

— Eu cred, răspunse Ursu în locul lui Victor, că profesorul şi directorul şi-au dat întîlnire la muzeu, la o anumită oră, aceea pe care voi o numiţi „blestemată", şi i-a înmînat foarte frumos tanagralele.

— Absolut ! întări Victor. Şi-au dat întîlnire şi, fiindcă muzeul se închidea, nu era nici o pacoste pentru nimeni faptul că tanagralele se aflau la locuinţa profesorului şi nu în

vitrină. Poate că le-ar fi scos şi dacă nu s-ar fi închis muzeul... dar atunci... nu ne-am fi întîlnit aici şi nici voi n-aţi fi descoperit...

— Dacă nu erau cîteva coincidenţe, spuse Lucia, cîteva blestemate coincidenţe...

— Şi totul din cauza directorului! spuse Maria.

— Ba nu! protestă Tic. Din cauza paznicului. Dacă nu mă dădea pe mine afară... Aoleu! Era să uit. L-am văzut ieşind ca din pămînt, aşa cum are obiceiul, în grădina profesorului. Şi nu mai era nici urmă de statuetă pe masă. Nu vă mai amintiţi ce-i spunea Hultanului?

— Iar începi? îl ameninţă Maria. Nu ţi-a ajuns ce ne-ai făcut pînă acum? Nu tu ai fost primul care ne-ai aiurit cu tanagralele? Şi cu ceasul tău, şi cu exerciţiul tău de memorie...

— Foarte bine! răspunse ciufuliciul. Acum pot să vă spun adevărul. V-am organizat o farsă. Eu am ştiut chiar a doua zi ce s-a întîmplat cu statuetele, de la Tudorel, dar am vrut să vă pun pe voi pe jeratic şi acum... uite chiar acum! să rîd de voi: ha-ha-ha!

Tic rîdea cu gura pînă la urechi. Dan holbă ochii şi se bîlbîi ca un năuc:

— Iată finalul ne... ne... neprevăzut... Aoleu... Dar parcă am prevăzut şi asta, Ticuşor... Ideea cu Ioana... Ideea e totul.

Victor nu participa la uimirea şi suferinţa celorlalţi. Şi nici Ursu, căruia Tic îi făcuse un semn cu ochiul, înainte de a începe să vorbească.

— Mă întreb dacă ai fi fost capabil să organizezi farsa, Ticuşor, spuse Victor. Pentru că posibilităţi aveai. Ştii de ce te-am pus să-mi repeţi chestionarul pe care l-ai experimentat cu Tudorel? Deoarece am avut impresia că la un moment dat puteai să ai în mînă cheia întregii probleme. Şi nu o dată, ci de două ori.

Tic nu mai rîdea. Se uita nedumerit la Victor. Şi ceilalţi îşi reveniseră. Înţeleseseră că spusele lui Tic erau o simplă fanfaronadă, un fel de răzbunare împotriva lor şi, mai ales, împotriva nesuferitei care-l insultase cel mai rău, uitînd că era să plîngă la bîlci de grija lui.

— Cînd am greşit? întrebă Tic. Sau cînd crezi tu că am avut putinţa să pun mîna pe cheie? Aş fi pus mîna pe ea, chiar dac-ar fi fost o simplă cheie de metal, din ălea pentru coteţe...

— Prima dată, îi răspunse Victor, atunci cînd l-ai oprit pe Tudorel să-ţi spună ce-a făcut tăticul după ce a închis telefonul... Ticuşor dragă, prea tare suferi de boala preciziei... Şi a doua oară, cînd l-ai întrebat ce s-a întîmplat pe peron, în ce împrejurări a auzit cuvîntul telefon. Parcă ţi-a spus c-ar mai fi trebuit...

— Îmi amintesc, spuse Tic. (Imită vocea lui Tudorel) „Şi i-a spus tăticul mamei că ar mai fi trebuit să dea un telefon..." Şi eu, ca un nătîng, i-am spus: „Bine, ajunge!"

— Aminteşte-ţi, îl îndemnă Victor, şi despre convorbirea telefonică pe care a avut-o tatăl lui Tudorel, după ce s-a întors acasă... Atunci ai greşit prima dată. Dac-ai fi insistat... Poate că te cert pe nedrept, Ticuşor... Sînt simple presupuneri... Ei! Şi acum v-aş ruga să-mi arătaţi şi mie tanagralele... Dar să nu ne uităm peste gard, ci să intrăm pe poartă...

— Asta de unde o mai ştii? se miră Dan. De unde ştii că am privit tanagralele de după gard?

— De la Tic, rîse Victor. Cum ar fi putut să iasă un om din senin la masa la care stătuseră tanagralele, şi-ncă un om care să-l sperie, fără ca privitorul să fie avertizat?... Înseamnă că privea masa dintr-un loc incomod, dintr-un anumit unghi care nu-i oferea posibilitatea să vadă toată grădina. În nici un caz privitorul nu era în grădină... Şi cum nici unul dintre noi nu s-a mirat... înseamnă că şi voi aţi privit la fel... Eu cred că e mult mai simplu să-i facem o vizită profesorului Neştian. Îi spunem cine sîntem şi-l rugăm să ne arate şi nouă tanagralele...

„Brrr!" era pe cale să exclame Tic, dar îşi aminti repede că înspăimîntătorul personaj, pe care-l numise „omul în gri", era un ilustru şi foarte liniştit profesor de istorie veche.

Porniră tot prin parc, ca să scurteze drumul. Şi nu se poate spune că feţele cireşarilor erau prea vesele.

3

Cînd ajunseră la poartă, un fior de emoţie tot mai trecu prin inimile cireşarilor. La urma urmei, Victor făcuse simple presupuneri. Erau ele convingătoare, logice, dar abia acum se verificau. Oare într-adevăr omul în gri era celebrul pro-

fesor ? Şi emoţia lor creştea pe măsură ce se prelungea aşteptarea. Băteau în poartă, dar nici un glas, nici măcar un lătrat de cîine nu le răspundea.

În sfîrşit, de după clădirea ascunsă de pomi, îşi făcu apariţia o femeie în vîrstă, cu o figură nu prea ospitalieră.

— Dumneavoastră ce mai vreţi ? întrebă ea, văzînd grupul de tineri. A murit cineva ?

— Am vrea să vorbim cu tovarăşul profesor Neştian, o lămuri Victor. Spuneţi-i că un grup de elevi...

Toţi aşteptau răspunsul femeii cu sufletul la gură. Ea însă nu se grăbea să răspundă. Se uita la ei ca la o marfă. Parcă voia să vadă cîte parale face fiecare.

— Nu s-a întors şi nici nu vă pot spune cînd se întoarce, zise femeia, ridicînd din umeri. Îl aştept şi eu, ba am şi trimis pe cineva după el la iarmaroc. O să-i spun că l-aţi căutat.

Altceva nu mai adăugă. Plecă înapoi pe cărarea pavată, cu acelaşi mers legănat şi obosit cu care le ieşise în întîmpinare.

Pe chipurile cireşarilor se putea citi o undă de triumf. Îl felicitară pe Victor cu privirile şi cu tăcerea lor care spuneau mai mult decît orice cuvinte. Şi se înapoiară din nou în parc, alegîndu-şi o bancă dublă, care dădea spre strada principală, cu gîndul că şansa îi va ajuta şi vor zări de acolo, poate, silueta înaltă a profesorului.

Numai Tic se despărţi de ei. Se afundă pe nişte alei care-l duceau în partea cealaltă a parcului. Avea el gust să se odihnească pe o bancă incomodă (Ah ! măcar banca aia să nu fi fost !), care-i prilejuise cu cîteva nopţi înainte blestemata lui precizie. Dar nici pînă acolo nu ajunse. Pentru că în calea lui se ivi altă bancă, nu prea departe de muzeu, pe speteaza căreia făcea echilibru un prichindel simpatic şi activ, nu cu multă vreme în urmă considerat drept candidat de cireşar. Prichindelul îl întîmpină pe Tic cu o figură numai zîmbet. Îi făcu chiar şi un salut milităresc, apoi îi clipi ştrengăreşte din ochi, precum îl învăţase cireşarul. Tic îl cercetă cu o asemenea privire, că puştiului i se iviră lacrimi în ochi. Îşi aminti, într-o fracţiune de secundă, că mîncase frumos, că ţinuse furculiţa cum trebuie, că nu spusese nici o minciună, că luase un singur opt, la matematică, pe trimestrul întîi, dar că media îi ieşise tot zece.

— Mai facem un control, îi spuse Tic morocănos, conştient însă că vorbele lui îl vor mai aduce puţintel în fire

pe puşti. Numai şase întrebări, sistemul Ţombi. (Era noul nume pe care i-l dăduse lui Ţîngulică, fidelul său patruped.)

Timp de cinci minute, prichindelul dovedi foarte serioase cunoştinţe de geografie, gramatică şi zoologie. Tic se prefăcu încîntat. (Pe jumătate era, de, avea spirit sportiv.) Apoi îl întrebă brusc dacă-şi aminteşte chestionarul de la prima lor întîlnire. Prichindelul avea memorie, nu glumă. Îi repeta întrebările ca tabla înmulţirii. Apoi îl puse să-i redea convorbirea telefonică pe care o avusese „tăticul" (Tic respecta expresiile) după ce sosise acasă, în seara în care plecase la Bucureşti. Nici o bîlbîială.

— Şi după ce-a închis telefonul ce-a spus ?

— I-a spus mămicăi aşa : „I-am făcut mare bucurie profesorului cu statuetele... Şi cînd te gîndeşti că sînt donaţia lui !"

Tic era aşa de furios, că-şi pierdu controlul :

— Şi la gară, înainte de plecarea trenului, cui i-a spus că ar fi trebuit să-i telefoneze ?

— Ştiu ! răspunse vesel prichindelul. Tovarăşului Pricop, ajutorul lui de la muzeu. Să-i spună că a umblat el la vitrină, dacă întreabă cineva...

Lui Tic îi venea să urle. Era exact aşa cum prevăzuse Victor. Spiritul de dreptate birui însă pentru o clipă în el :

— Ai obţinut maximum ! Maximum integral ! Fără minus.

Şi prichindelul nu înţelese, în bucuria lui debordantă, de ce examinatorul îşi duce mîinile la cap ca un desperat.

Tic se întoarse cu coada între picioare la banca dublă de lîngă strada principală. Îşi recunoscu, franc, eşecul. Ceilalţi tăcură o vreme, apoi apelară la banalităţi, pentru a trece mai uşor timpul. După vreo oră de aşteptare îşi pierdură însă răbdarea şi porniră iarăşi spre locuinţa profesorului. Şi de data asta le ieşi femeia în întîmpinare. Dar nu li se mai păru atît de ursuză.

— Domnul profesor a plecat, le spuse ea. I-am dat telegrama şi a zis că trebuie să plece imediat. La început mă speriasem. Credeam că e vorba de cine ştie ce nenorocire. De aceea nu mai ştiam ce e cu mine. Că e un om aşa de bun, rareori am întîlnit un altul care să-i semene... Dar m-a liniştit el repede. Mi-a spus că trebuie să ţină mîine o conferinţă nu ştiu unde... I-am zis şi de dumneavoastră. M-a întrebat cîţi eraţi şi a dat din cap a bucurie. Neapărat să veniţi, a spus. Că dacă nu, se supără... Dar nu vreţi să gustaţi nişte

poame ? Avem nişte pere în grădină... Nu vă speriaţi că sînteţi aşa de mulţi... Eu mi-s obişnuită... Am lucrat ani de zile la un internat... Şi apoi şi domnu' profesor a spus că dacă veniţi, să vă invit în grădină, să gustaţi din poamele noastre. Mai vin oameni la el în vizită. A fost şi o profesoară de pian şi un maistru de la fabrica de cristale... Poftiţi !

Tinerii se supuseră invitaţiei. Femeia îi conduse la masa din grădină, la masa pe care văzuseră tanagralele. Erau şi nişte bănci acolo ; ei nu le observaseră din cauza poziţiei incomode în care îşi făcuseră primele investigaţii. Şi se pomeniră, după cîteva minute, cu o căldare de poame : mere, pere, prune, amestecate laolaltă, dar tocmai prin aceasta mai îmbietoare.

— Să vă simţiţi ca la dumneavoastră acasă, ca la dumneavoastră în grădină. Dacă vă fac altele cu ochiul din pom... nu vă sfiiţi... Că n-a dat şi peste noi norocul să avem copii... De două ori cîţi sînteţi dumneavoastră să fi fost în jurul nostru şi tot nu ne-am fi săturat... Că el mai are nişte treburi şi prin alte părţi, nu ştiu pe unde, că eu nu mă amestec în ale lui, şi bani, slavă Domnului ! avem destui. De altele ducem noi lipsă...

Cireşarii nu ştiau cum să-i răspundă, nu ştiau ce să-i spună. Nici fetele. Şi ele erau copleşite de purtarea femeii străine, şi mai ales îşi aminteau că, în urmă cu vreo trei ore, o asemănaseră cu o scorpie.

Şi deodată, ca din senin, se treziră cu Ilie lîngă ei. Instinctiv, Tic se ascunse în spatele lui Ursu. Ilie era încruntat şi nu părea că are chef de vorbă. Îi trecuse în revistă pe toţi, dar se uita cel mai adesea la Ursu. Victor îi explică pentru ce veniseră în vizită :

— Am crezut că putem vedea tanagralele.

Ilie tresări şi aruncă o privire întrebătoare spre nevastă.

— Parcă le ia toată ziua cu el. Niciodată nu le lasă acasă.

— De data asta le-a lăsat, răspunse ea. Mi-a spus să le încui bine şi dacă vor băieţii să le vadă, să le arăt. Da' eu am crezut că e mai bine să te aştept pe tine. Doar tu mi-ai spus că n-au preţ în lume, aşa de scumpe sînt.

— Vas'că le-a lăsat, spuse Ilie. Toată ziua se plimbă cu ele. Dac-ar şti cineva ce are acolo... zău că nu ştiu ce s-ar întîmpla.

Ilie se mai uită încă o dată la tineri, îi cîntări pe îndelete, apoi îi invită în casă. Nevastă-sa scoase dintr-un dulap, încuiat de două ori, o sacoşă verde.

— Ţi-am spus eu, şopti Tic la urechea lui Dan.

— Uitaţi-vă dumneavoastră, îi invită Ilie. Eu le-am văzut de atîtea ori, că mi le închipui ale mele.

Victor desfăcu sacoşa, dar cînd se uită înăuntru, rămase cu gura căscată. Îşi roti apoi privirile ca un năuc. În sacoşă se aflau cîteva cărămizi, cîteva pietre şi o păpuşă hidoasă de ghips.

Zece capete erau aplecate deasupra sacoşei şi zece perechi de ochi clipeau ca în faţa unei vedenii. Numai Ilie nu-şi pierdu cu totul firea :

— Asta a făcut-o domn' profesor, spuse el. Le-a luat cu el.

— Păi nu l-am dus eu la poartă ? îi răspunse nevasta. N-avea cu el decît o geantă, în care tot eu i-am aranjat lucrurile.

— Minte de femeie, ripostă el. Îţi erau ochii la altele...

Cireşarii însă nu erau de aceeaşi părere.

1

Amurgul îi adunase pe cireşari în chioşcul din mijlocul grădinii. Amurgul zilei şi răsăritul unei noi enigme.

— Nu sînt de acord cu Ilie, spuse Dan. Tanagralele sînt în altă parte, bine ascunse, iar sacoşa e o simplă mască. Povestea tanagralelor s-a încheiat, dragii mei prieteni. Îmi pare rău că n-a avut un final cu totul neprevăzut, aşa cum am sperat pînă în ultima clipă... Cît m-au încălzit vorbele tale, Ticuşor !... Atît de mult, că am crezut sincer în ele... Ştii, Victor ? Am emis o teorie, pe vremea cînd îmi interpretam rolul mai bine. M-am gîndit la o carte, cu un subiect asemănător celui pe care îl trăim noi. Şi aşa aş fi vrut ca făptaşul să fie descoperit abia pe ultima pagină, ultima pagină să aibă cinci rînduri, iar în ultimul rînd să se dezvăluie şi cheia cu care a fost dezlegată enigma.

— Să nu ajungem acolo, dragul meu prieten, îl ameninţă Victor. Şi încă ar fi un mare noroc să ajungem la un asemenea sfîrşit. Ar însemna că povestea s-ar încheia bine.

— Tu crezi că tanagralele s-au furat ? îl întrebă Ionel.

— Da ! răspunse Victor, cu tonul care-l însoţea în cele mai grave momente. De astă dată nu mai e vorba de o farsă sau de o interpretare greşită a unor date. Tanagralele s-au furat ! Asta e convingerea mea fermă. Şi tot timpul mi-a fost teamă de această posibilitate. Cînd mi-aţi povestit cum umblă omul în gri cu sacoşa la spate... În sferele în care trăieşte profesorul...

— Stai ! îl întrerupse Lucia. Eu nu sînt chiar atît de pesimistă, Victor. Abia acum putem să aplicăm şi totodată să verificăm metoda pe care ne-ai expus-o mai înainte. Nu se potriveşte furtul acesta real al tanagralelor cu crima despre care ne-ai vorbit ? Iată că într-un oraş, nu cu trei sute de mii de locuitori, ci numai cu douăzeci de mii, se petrece un furt neobişnuit. Să aplicăm metoda ta pentru a găsi „specialistul", sau maniacul, acel care avea interes...

Victor curmă cu gest ferm intervenţia Luciei :

— Din păcate, datele esenţiale ale problemei se schimbă, Lucia. De astă dată, statuetele nu s-au mai furat dintr-un muzeu care le etala valoarea. Ci din sacoşa, sau o dată cu sacoşa unui oarecare cetăţean. Dispariţia lor poate fi pusă în relaţie cu intervenţia oricărui vagabond, chiar a unui inconştient. Pentru că în sacoşa aceea banală tanagralele nu mai aveau valoare. Erau nişte simple obiecte care puteau să tenteze pe oricine, chiar pe un copil dornic să aibă cu ce se juca. Sau pe un vagabond care, neştiind ce se află în sacoşă, căuta o pradă uşoară. Iar profesorul, prin atitudinea lui, putea să constituie acea pradă. Nu înţelegeţi destinul pe care ar putea să-l aibă statuetele ajunse în mîna unui inconştient ? E mai grav decît dacă ar fi în mîna unui „specialist", pentru că acesta mai are şanse să fie detectat şi prins. Sînt ei cunoscuţi „undeva" aceşti „specialişti", n-aveţi grijă. În mîna unui vagabond, însă, a unui vagabond care spera că va găsi în sacoşă cine ştie ce obiecte de gospodărie, sau de îmbrăcăminte, sau altele care au în ochii lui o valoare, statuetele, învechite şi mutilate cum sînt, vor fi dispreţuite ; şi de aici pînă la a le arunca într-o groapă sau într-o ladă cu gunoi, sau a le împărţi unor copii nu e decît un pas. Acest pas mă îngrozeşte.

— Într-adevăr, e foarte grav, recunoscu Lucia. E ca şi cum un nebun sau un borfaş de rînd ar comite acea crimă de care vorbeai tu. Unul fără motiv, dintr-un simplu instinct criminal, altul cu speranţa că va da poate o lovitură. Un asemenea făptaş e cel mai greu de descoperit... Cum, de la ce să începem ?... De unde să pornim ?

— Un element totuşi avem, spuse Ursu. Decorul, locul unde s-a petrecut furtul.

— Da, Ursule ! E singurul element pe care-l avem la dispoziţie. Altceva nu ştim.

— Dar bîlciul e un adevărat furnicar, se înspăimîntă Maria. E mai populat decît un oraş. Mereu vin şi mereu pleacă oameni. Numai cînd îmi amintesc priveliştea de acolo, înghesuiala, îmbulzeala, ţipetele, agitaţia... mi se încreţeşte pielea. Acolo nu ai unde să te opreşti, nu poţi să te opreşti, te duce mereu valul, împotriva voinţei tale. Ca să stăm

ceva mai mult timp la roata norocului — erau acolo Ilie și scheletul — a trebuit să ne zbatem mai rău decît într-o mare plină de valuri...

— N-avem ce face, îi răspunse Victor. Alte elemente nu există. Să ne gîndim la locurile pe care le frecventa profesorul.

— L-am văzut întotdeauna la roata norocului, sări Dan.

— Eu l-am văzut și la un bazar cu vechituri, interveni Tic. A stat o groază de timp acolo. Chiar a cumpărat ceva, un pahar de argint vechi și mutilat...

— Vedeți ? încercă Victor să-și încurajeze prietenii. Iată două locuri spre care ne putem îndrepta de la bun început cercetările. Nu mai plecăm de la zero.

— E mai degrabă o încurajare, îl simți Lucia. Lovitura putea s-o dea oricine, în orice metru pătrat al iarmarocului.

— Oare nu ne pierdem timpul ? întrebă Ioana cu un accent de sfială în voce. Eu cred că în situația noastră, cîteva minute în plus sau în minus pot fi salutare, sau fatale.

— Cam așa e, îi dădu dreptate Ionel. Nu știu ce mai așteptăm. Ar trebui să plecăm imediat la bîlci. Tanagralele nu s-au furat de prea multă vreme. De cîteva ore doar...

Victor era în cumpănă. Simțea nevoia să-și limpezească mai întîi cîteva gînduri care-l preocupau. I se părea că s-ar duce fără să fie bine pregătit și înarmat într-o bătălie în care nici măcar nu cunoaște posibilitățile dușmanului. Numai locul bătăliei îl cunoștea. Nimic altceva. Putea să-și asume un asemenea risc ?

Privirile celorlalți erau însă atît de însetate de nevoia acțiunii, încît Victor se decise. Îi era teamă că orice întîrziere ar putea să potolească acea sete, ar putea s-o înlocuiască pe nesimțite cu neliniște, cu teamă, cu confuzie sau — și asta ar fi fost cel mai grav — cu pesimism.

— Aveți dreptate, spuse el. Nu trebuie să pierdem nici un minut. Avem timp să medităm, să ne clarificăm și în marș. Pornim imediat. Ne vom împărți sarcinile pe drum...

Tinerii se pregăteau de plecare. Lucia se apropie de Victor și-l întrebă în șoaptă :

— De ce ești nesigur ? Crezi că furtul s-a petrecut în altă parte ? Eu sînt sigură că la bîlci s-au furat tanagralele.

— În privința asta nu mai am nici o îndoială. Mă asaltează un gînd nedefinit, Lucia. Și nu pot să-l prind, să-l

păstrez. Știi cum mi se întîmplă ? Ca în jocurile noastre, cînd mergeam la Ionel pentru a face experiențe în laborator... Ți-amintești cum ne chinuiam să culegem mercurul cînd curgea cîte o boabă pe masă ?... Mii și mii de oameni, și printre ei un profesor bătrîn, cu o sacoșă în mînă... Și dintre acele mii, unul singur...

— Și dintre acele mii... nouăzeci, poate nouăzeci și nouă la sută sînt oameni cinstiți, pe care nu-i interesează sacoșa banală a profesorului...

— Știu, Lucia... Dar cum îi putem delimita ?... Asta mă înspăimîntă pe mine. Știm unde se dă bătălia. Dar în ce direcție să atacăm ? Pentru că noi sîntem cei care atacă... Și cu ce arme să atacăm ? Iată-ne ajunși în situația de a căuta acul în carul cu fîn. Avem noi în mînă arma cea mai potrivită ?... Eu, ca să fiu sincer, mi se pare că pornesc undeva, la o mare înfruntare, orb și cu mîinile goale... Ar trebui să recapitulez de zeci de ori faptele, de la începutul începutului...

— De la începutul începutului ?! se miră Lucia. Te pomenești că ai iarăși nevoie de lista primilor suspecți...

Dan, care asculta de cîteva minute convorbirea dintre cei doi, nu pierdu prilejul să se amestece și el în vorbă :

— Iar mă simt în rol, dragii mei. Pentru că simt din nou cum înfloresc posibilitățile... Și un teoretician de forță, cum sînt eu, nu poate să rămînă impasibil... Mă gîndesc, de pildă, la schelet... Tu, Victor, l-ai tratat la un mod sentimental, că eram gata-gata să plîng... Să zicem că șocul l-a trezit. Ei, și ! Trebuia să se transforme neapărat într-un înger ?... Viața cumplită pe care a dus-o i-a lăsat, poate, urme. De ce să nu-și jefuiască prietenul ?... Să zicem că în tinerețe l-a ajutat pe profesor... Dar de unde știm că, într-un anumit moment al vieții, de pildă atunci cînd l-au asaltat creditorii, nu a apelat și el la profesor și acesta l-a refuzat. Dar să zicem că nici asta nu s-a întîmplat. De ce să nu credem că, în momentul cînd s-a trezit, i s-a trezit și pofta pentru tanagrale ? Nu spunea cineva că ne întoarcem mereu la vechile, la primele iubiri ? Ba a simțit și mai mare pasiune decît în tinerețe și, în loc de două statuete, s-a gîndit că n-ar fi rău să aibă cinci... Sau artista, de pildă... Sau chiar Tic... N-a vizitat el, înainte de a veni la gară, locuința în care stă profesorul ?... Știu că spun aiureli, cînd dau nume concrete, cu excepția teoriei despre schelet, în care cred cu toată sinceritatea. Dar mă gîndesc la artistă, la Ticușor, la Ioana, la

moşnegel, la Hultan, la cozoroc — ăsta chiar l-a şi urmărit pe Tic — pentru a oferi ideea unor posibilităţi. Mi se pare că iar pornim de la început şi iar se deschid în faţa noastră toate posibilităţile... Oare putem noi separa prima dispariţie de cea de a doua ?...

Victor rămase un moment pe gînduri :

— Dacă o putem separa, dacă o putem separa, repeta el cu voce slabă. Şi deodată izbucni : Nu, Dan ! Asta în nici un caz ! Totul, totul intră în unul şi acelaşi angrenaj. Nu se poate separa nimic. Ar fi o absurditate. Nu pricepi ? Cum de ţi-a putut veni ideea asta ?

Din vorbăria lui Dan, conducătorul cireşarilor culesese un amănunt esenţial. Nu mai pleca spre locul bătăliei nepregătit. Avea în mînă o armă foarte sigură şi, deocamdată, singura posibilă. Oare o va mînui el unde, cum şi cînd trebuie ?

Lucia şi Dan văzură cum i se luminează faţa. Şi nu erau singurii care asistau la această schimbare. Toţi ceilalţi intraseră în chioşc, echipaţi pentru marea bătălie. Adică erau îmbrăcaţi în costume curate, călcate ; fetele chiar cu amănunte cochete în îmbrăcăminte. Acesta era tot echipamentul lor. Dar mai aveau inimile, gata oricînd să-şi înteţească bătăile în faţa a ceea ce e nobil şi frumos în lume, şi mai aveau minţile care, de fapt, nu făceau altceva decît să dirijeze bătaia inimilor.

2

Astfel cireşarii plecară din nou la bîlci.

Şi ajunseră acolo o dată cu lăsarea nopţii, chiar în clipa cînd sute de felinare palide transformară bîlciul într-un decor fantomatic. Se ţineau iarăşi unul de altul de mînă, ca să nu se piardă în marea de oameni. Tic deschidea drumul, Ursu îl închidea. Şirul acela şerpuia printre oameni, cu alunecări subtile de reptilă. În momentul cînd cineva din şir dădea un semnal, în prima insulă de linişte care apărea în cale se constituia un cerc viu, însufleţit, de comentarii. Cireşarii îşi ascunseseră preocuparea şi neliniştea printr-o veselie de paradă. Îşi cumpăraseră fesuri şi măşti, mingi şi pocnitori.

Primele două obiecte puteau să le fie oricînd necesare ; celelalte făceau parte din rechizita pestriţă şi veselă la care obliga dintotdeauna bîlciul.

Prima jumătate de oră cireşarii şi-o petrecură colindînd iarmarocul (e vorba de regiunea din partea dreaptă a Căprioarei) de la un capăt la altul, străbătîndu-i toate uliţele convenţionale, învîrtindu-se prin toate pieţele convenţionale. Şi descoperiră astfel că locul acela — atît de grotesc şi imens în închipuire — care constituia parcul de distracţii, era un pătrat cu latura de cel mult o sută şi cincizeci de metri. Numai diversitatea priveliştii şi aglomerarea umană îi mărea dimensiunile.

— Facem o simplă recunoaştere, le spusese Victor.

Şi toţi îl acceptaseră. Dar în recunoaşterea aceea de numai o oră, cîte nu văzuseră cireşarii ! O văzuseră pe artistă, însoţită de un spate cam adus, cu un cap chel în creştet — spatele se remarcase numai pentru că era îmbrăcat într-o haină albă, sclipitoare — intrînd într-o panoramă cu Cleopatre, Napoleoni, Wilhelmi de ceară, cu balauri, caracatiţe şi ţestoase vii, pentru că aveau capete de om, înzestrate cu darul vorbirii ; îl văzuseră pe schelet zgîindu-se la nişte bibelouri sinucigaşe — figurine de toate soiurile — spînzurate de grinda vopsită în roşu-sîngeriu a unui bazar ; Tic şi Dan îl zăriseră chiar pe omul cu cicatrice în mijlocul unui grup vesel, care urca spre zidul morţii, pe o scară şubredă de lemn (mai bine i se potrivea ei denumirea) ; pe estrada circului, unde începuseră reclame timpurii, un individ slab şi înalt ca o prăjină, cu faţa vopsită în alb, care jongla cu nişte făclii aprinse, nu se dovedi altcineva decît lunganul ; şi Tic se gîndi — amintindu-şi o scenă mai veche — cît de uşor ar fi putut să-i şterpelească una din făclii cu ajutorul lasoului care nu-i părăsea buzunarul ; cîţiva metri mai departe se întîlniră nas în nas cu atletul ; ciocnirea fu atît de bruscă şi de violentă, încît atletul se sperie ; (oare îi fusese teamă — gîndi Tic — în momentul cînd se văzu în mijlocul cercului, că va înfrunta o răzbunare a lunganului ?) ; ciufuliciul îl salută însă vesel şi atletul îi răspunse clipindu-i din ochi şi prinzîndu-l de umăr, aşa cum avea obiceiul ; îl văzură şi pe moş Costache, la o tarabă colorată, cumpărînd baloane şi fesuri ; şi, spre surprinderea lor, dădură cu ochii de profesoara de pian, lîngă o flaşnetă, culegînd un bileţel din pliscul unui papagal ; era şi ea într-un grup alcătuit din tineri şi bătrîni, legaţi de aceeaşi trăsătură comună tuturor :

veselia ; şi pe Mircea îl descoperiră, călare pe o bicicletă, şi pedala, pedala în neştire, parcă se lua la întrecere cu cineva ; şi se rotea de fapt în jurul unui ax care hotăra singur viteza celor zece biciclete prinse de el prin nişte vergele de oţel... („Ceea ce înseamnă — îi şopti ciufuliciul lui Dan — că nu i s-a reparat încă bicicleta... Să sperăm că n-o să ne vadă...")

— Într-adevăr trebuie să găsim acul în carul cu fîn, spuse Ursu, după ce se opriră toţi în cerc, într-un colţ mai liniştit al iarmarocului.

— Vă mai amintiţi păpuşa aceea hidoasă, care era în sacoşa profesorului, printre pietre şi cărămizi ? întrebă Maria. Am văzut o tarabă cu zeci de surori gemene. Ce-ar fi să mergem acolo ?

— Eu am văzut una aruncată într-un coş de gunoi, spuse Tic. Şi acolo nu vreau să merg.

— Iar începi ?

— Pe cuvîntul meu, Maria ! Zău că am văzut o păpuşă asemănătoare într-un coş de gunoi... Brrr ! M-am gîndit că şi tanagralele noastre pot avea aceeaşi soartă... În mintea unor copii, cum erau ăia de ieri cu iepuraşul, o păpuşă ca aceea din sacoşă e o regină pe lîngă tanagrale. La asta m-am gîndit, cînd am văzut păpuşa de ghips în coşul de gunoi.

— Ar trebui să ne gîndim la asta, zise Ionel. Mie mi se pare tot mai plauzibilă ideea că tanagralele au fost furate de nişte copii. Ei se pot strecura mai uşor în îmbulzeală, nimeni nu le dă atenţie, au mîini mai mici, deci pot să cotrobăie mai lesne într-o sacoşă... Au văzut, cine ştie cum ? capul unei statuete ieşind din sacoşă... şi s-au pus pe lucru...

— Sau au fost folosiţi de unii mai mari ca nişte unelte, adăugă Ioana. În cazul cînd nu se ştia ce este în sacoşă. Şi cînd puştii le-au arătat tanagralele vechi şi mutilate, ăia le-au aruncat sau au zis : jucaţi-vă voi cu ele...

Victor nu era de loc mulţumit de ceea ce auzea :

— Iar plecaţi de la o întrebare neesenţială, cel puţin acum, în acest moment. De ce vă gîndiţi la felul cum au fost furate ?

— Pentru că e foarte important, Victor, spuse Lucia. Explicîndu-ne cum s-a înfăptuit furtul, putem, în mare, să vedem, să ne imaginăm cam cine anume ar putea fi autorul. Am spus : în mare. Eu, de pildă, după felul cum s-au furat, îi exclud dintr-o dată pe copii de pe lista suspecţilor... Nu zic că pe nişte copii nu i-ar fi putut atrage vederea unei statuete în sacoşa profesorului. Ar fi luat-o, sau le-ar fi luat, profitînd de înghesuială, şi gata ! Cu o sută de kilometri pe oră, undeva, la loc sigur, ca să nu-i vadă nimeni ! Mintea mea nu poate să conceapă că, după ce nişte copii au luat statuetele din sacoşă, în loc să fugă, să se apuce să umple sacoşa cu pietre şi cu păpuşa aceea infamă.

— Ba eu aşa aş fi făcut ! strigă Tic. Dac-aş fi fost copil, bineînţeles, şi dac-aş fi vrut să-mi bat joc de cineva.

— Şi mie îmi vine să cred, spuse Ursu, că furtul nu e opera unor copii. Ticuşor a spus singur de ce-ar fi pus altceva în sacoşă. Ca să-şi bată joc de cineva. De unde-l cunoşteau copiii pe profesor şi ce le-a făcut el, ca să-l batjocorească ?

Tic negă imediat teoria lui Ursu :

— S-a plimbat atîta timp profesorul prin bîlci !... Poate că l-o fi repezit pe unul... Şi atunci s-au înţeles între ei... Dacă aţi şti ce mi-au făcut mie ieri, cînd am sărit să le iau apărarea !... Rîdeau de mine, pentru că lunganul era şmecher... Nişte princhindei amărîţi, care-şi scotoceau buzunarele şi scoteau ca nişte scamatori cîte zece sau cincisprezece bani pentru roata norocului.

— Şi tu crezi, întrebă Lucia, că s-ar fi despărţit cu atîta uşurinţă de o păpuşă ?

Tic era în dubiu. Îşi amintea cît de simplu era să-i cîştige lunganul, dîndu-le în locul vazei un iepuraş de ghips, mai hidos decît păpuşa. Ridică din umeri :

— Nu ştiu, Lucia... Adică nu prea cred că nişte copii ar fi renunţat atît de uşor la o păpuşă... dacă vrei să fiu sincer.

— Atunci ce reprezintă păpuşa ? ţipă Dan. Ce semnificaţie are ea în această întîmplare ? Ne dă ea un indiciu ? E gestul unui nebun ? Al unui farsor ?... De ce în loc de cărămidă hoţul, sau hoţii, au pus în sacoşa pe care o goleau o păpuşă ? Fir-ar să fie ! Parcă nu ni s-ar întîmpla nouă lucrurile acestea. Parcă le-am citi într-o carte... Oare păpuşa asta are vreun rol ? Sau e un simplu act al hazardului ?

— Da ! Cred că are un rol, răspunse Victor. Nu a ajuns prin hazard în sacoşă. Tu te întrebai, Dan, dacă ne dă un indiciu. Ei, bine, eu cred că ne dă un indiciu foarte important... Trebuie să mă gîndesc mai mult la acest lucru... Dacă voi reuşi să leg cele două idei...

Tinerii tăcură, parcă pentru a-i da posibilitate lui Victor să mediteze în linişte. Nu-şi dădeau seama cît de caraghios e gestul lor. Totul zbîrnîia în jur. Larma crescuse. Reclamele erau mai zgomotoase, fanfarele şi tobele (mai ales tobele !) rupeau urechile. Uneori, voci mai puternice, mai ascuţite

ajungeau pînă la ei. Nu reţineau decît silabe vagi, poate cîte un cuvînt, larma generală îneca orice evadare personală.

— Victor! rupse Dan tăcerea. Dacă păpuşa e un simbol, prezenţa ei în sacoşă... Nu! Mi se încîlcesc ideile... Mai bine să spun pe şleau. Numai un om inteligent putea să facă un asemenea gest... nu ştiu dacă mă înţelegi... Un om, un om cu simţul umorului...

— Unde vezi tu obligaţia, spuse Maria, ca un om inteligent să aibă şi simţul umorului, sau invers?

— N-o lua şi tu aşa ad literam, îi răspunse Dan. Nu ştiu precis ce-am vrut să spun... Dar nu-mi simţiţi ideea?... Păpuşa s-a pus acolo pentru ceva... Eu cred că e o răzbunare sau o batjocură... Iar mă gîndesc la nişte personaje pe care le-am mai cunoscut. De aceea spuneam că trebuie să fie inteligent...

— Ei, na! îi reteză Ionel. Poate că a pus-o acolo acel necunoscut la care ne gîndim, pentru că e obişnuit cu asemenea obiecte. Din instinct, fără să-şi dea seama... Dacă tot umblă mereu cu statui, cu obiecte de artă, cu tablouri, nu-i trebuie neapărat inteligenţă pentru a scăpa o păpuşă într-o sacoşă....

— După cum văd, înţelese Victor, aţi început să aveţi preferinţe şi presupuneri deosebite. Cum spunea Dan în chioşc... Revenirea... Presupuneri... Ipoteze... Şi timpul trece... Hai să ne împărţim sarcinile... Fiecare va avea ceva de făcut... Dar mai întîi ar fi bine să trecem toţi pe la bazar şi pe la roata norocului, locurile preferate ale profesorului.

3

La bazar nu mai era vînzătorul pe care-l văzuseră cînd trecuseră prima dată pe acolo, în recunoaştere, un bătrînel cam bondoc, cu ochi şireţi de vulpe şi cu nasul ca pliscul unei păsări de pradă. În spatele dughenei, plină şi ea de mărunţişuri, se afla lunganul. Pentru a nu fi recunoscut, ciufuliciul îşi puse repede masca pe faţă şi fesul pe cap. La fel procedase şi Dan.

Bazarul de vechituri conţinea toate ciudăţeniile de pe faţa pămîntului. Ce nu era acolo? Obiecte de fildeş sau imitaţii; bibelouri de toate soiurile şi de toate dimensiunile, murdare, scorojite, mutilate; gablonzuri; cercei, inele, medalioane, unele cu fotografii, broşe, mărgele, coliere, brăţări, dar nici una întreagă; sau fără lanţ, sau cu prinzătoarea lipsă, sau fără boabe, sau tocite, sau zgîriate, sau rupte pe undeva; lădiţe, rame, tablouri, casete, sticle de colonie, pudriere, pahare (cu sau fără picior, cu picior întreg, sau numai jumătate), sticle goale, carafe, ilustrate, stilouri (cu sau fără peniţă), evantaie, scaune de pian, policioare, tabachere, medicamente în fiole sau tablete, vechi, că ambalajul era îngălbenit şi plin de socoteli, becuri, lanterne, pălării, cravate, umeraşe, zgărzi pentru cîini, centuri, nasturi, o maşină Yost, o jumătate de binoclu (prezentat drept lunetă), trepiede, aparate de fotografiat fără lentile, coarne de cerb, banderole de doliu, ochelari cu sau fără lentile, borcane, cutii de chibrituri şi de cremă de ghete, goale, vaze, ibrice, cuţite, bustul lui Traian, un voal de mireasă şi o cunună, lumînări de botez, panglici, flori artificiale, albume cu fotografii, portrete de ţigănci, cărţi fără coperţi, serviete, un capac de abanos, acuarele, o bufniţă împăiată, ziare vechi, pantofi, ghete, sandale, cizme, pinteni de roşiori, pompoane, ceşti, ace, rotiţe, ceasuri, pipe, şuruburi, rulmenţi, pedale şi o cască de pompier.

Părea un haos acolo, dar proprietarul cunoştea locul fiecărui lucruşor, de aceea îşi schimba atît de des vînzătorii, fără să-i fie teamă că va fi înşelat. Cireşarii căscară multă vreme ochii; credeau că vor găsi printre miile de obiecte unul care i-ar interesa, dar în afară de o pereche de bocanci de fotbal, cu multe crampoane lipsă, care reţinu mai multă vreme atenţia lui Tic, nimic altceva nu-i tentă. Lumea se înghesuia la bazar şi aproape toate cererile clienţilor erau satisfăcute. Cît timp stătură ei acolo, înregistrară o seamă de vînzări printre care: un ochi de plită, un batic, mai multe coliere, un sertar de dulap (gospodina controlase cu o aţă plină de noduri dimensiunile mai multora, pînă îl găsi pe cel potrivit), nişte căpute de cizme şi o colivie. Fusese amînat pentru a doua zi un client care ceruse o şa. Iar altul adusese înapoi, pentru schimb, un radiator de calorifer.

Se aflau şi cîteva păpuşi într-un galantar, dar n-aveau nici forma, nu erau făcute nici din materialul care-i interesa pe eroii noştri. Să stea mai mult în faţa bazarului ar fi însemnat pentru ei o inutilă pierdere de timp. Porniră în şir spre roata norocului. Dar mai întîi, la propunerea Ioanei, făcură o escală în

preajma unei tarabe la care se vindeau figurine de ghips. Erau acolo sute de păpuşi asemănătoare celei pe care o văzuseră în sacoşa profesorului. Şi printre ele iepuraşi, elefanţi, cocoşi, lulele şi păsăruici. Negustorul nu prea era asaltat cu cereri. Trăgea cu sete dintr-o lulea, din care nu mai ieşea fum de multă vreme, iar în pauze striga cu voce răguşită, înecată :

— Raiul copiilor ! Exersarea ochiului ! Amintiri de la bîlci ! Luaţi ! Luaţi ! Uite-o că nu se sparge !

După ultima frază arunca, mai mult de ciudă, o păpuşă uriaşă pe o scîndură groasă. Nu se spărgea. Numai că arunca una şi aceeaşi păpuşă. Celelalte obiecte s-ar fi făcut ţăndări.

În sfîrşit, cireşarii se opriră şi la roata norocului. Era îmbulzeală ca întotdeauna. La postul său, Hultanul striga şi-şi făcea vînt cu pălăria de paie :

— Care mai trage ? Care mai ia ?... Nici un număr nu pierde ! Toată lumea cîştigă ! Încercaţi-vă norocul ! Oale, lighene, vaze, tingiri ! Statuia lui Fradaburidi !

Oamenii trăgeau. Mai ales copiii (după ce se scînceau un sfert de oră la poalele mamelor sau bunicilor), şi apoi şi aceştia, întărîtaţi de ghinionul odraslelor. Şi mereu, mereu ieşeau aceleaşi obiecte : lulele, iepuraşi, figurine fără formă. Din cînd în cînd, după ochi, Hultanul dăruia nenorocosului cîştigător cîte o bomboană. Şi cum asta se întîmpla numai cînd trăgeau copiii, răsunau iarăşi scîncete neîntrerupte şi bolboroseli, mamele sau bunicile îşi scotoceau iarăşi genţile, şi iar odraslele îşi încercau zadarnic norocul.

Tic zări lîngă trunchiul lanţurilor silueta înaltă a atletului. Alergă spre el şi, fiindcă îl găsi singur, îi spuse vesel şi prieteneşte :

— Nu vă mai răstiţi la mine, că nu mai joc. M-am lecuit. Acum ştiu că nu se poate cîştiga acolo. De o jumătate de oră numai lulele negăurite şi iepuraşi. Şi din cînd în cînd, cîte o bomboană.

— Asta îmi place, îi răspunse atletul. Şi dacă m-ai fi ascultat mai demult, făceai economii. Ia spune-mi ! Ai fost pînă acuma la circ ?

— Nu ! răspunse ciufuliciul. Am fost foarte ocupat.

— Şi în astă-seară ? De ce nu veniţi la circ în seara asta ?

— Vă găsim acolo şi pe dumneavoastră ?

Atletul zîmbi şi clătină din cap în semn de da.

Tic alergă imediat spre grupul de la roata norocului. Într-o secundă fu lîngă prietenii lui.

— Nu vreţi să mergem la circ ?... Am primit o invitaţie... Atletul mi-a spus că va fi acolo...

Dar nu auzi răspunsul lui Victor, pentru că vocea Hultanului îl asurzi :

— Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage, care mai ia ! Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Oale, crătiţi, vaze, tigăi. Statuia lui Fradaburidi ! Care mai trage !

Îndemnul îi atrase pe mulţi. Nu se mai vedea nimic în îmbulzeală. Doar Ursu, cu statura lui uriaşă, putea să vadă ce se petrece acolo, peste capetele celorlalţi. Şi iar răsună vocea Hultanului :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o !...

— Cine, Ursule ? Ce-a luat ? se rugă Tic.

— Un individ, un cetăţean. De unde să-l cunosc ?... O cratiţă cît toate zilele...

Tic se linişti. Îi spuse din nou lui Victor despre invitaţia atletului. De astă dată cu mai puţin curaj. Spre surprinderea lui, Victor acceptă imediat :

— Chiar ar fi bine să vă duceţi şi la circ. Mi se pare că e singurul loc din bîlci la care nu aţi fost... Mă şi mir, Ticuşor !

— Păi... dac-am văzut programul pe estrada de afară ! Chestii din alea pot să fac şi eu...

— Ei, lasă, că n-au arătat ei chiar totul. Au mai oprit ceva şi pentru arenă. E şi program de lupte, la sfîrşit, parcă aşa am citit pe un afiş...

— Nu e program de lupte, răspunse ciufuliciul. M-am interesat eu. Dac-ar fi fost lupte, ehei ! eram în fiecare seară acolo. Oricît s-ar aranja între ei, tot vezi ceva... E numai o provocare... Unul de la circ, nu ştiu cum îl cheamă, provoacă pe oricine din sală la luptă... contra unui premiu, nu ştiu cît de mare... Şi dacă se găseşte cineva... iese crunt bătut... Aşa se face reclama : două sute celui care învinge ! Nu i se cere nimic celui crunt bătut !... Ştii... asta ca să încurajeze pe eventualii candidaţi...

Victor rîse cu poftă. Apoi deveni brusc serios :

— Da, Ticuşor. A sosit timpul să vă duceţi şi la circ. Tu şi cu Ursu... Noi, cei care rămînem, avem ce face prin bîlci, pînă se termină programul la circ.

Tic încă stătea la îndoială. Era convins că Victor vrea să-i facă o bucurie. Şi îi era teamă totodată că ar putea să piardă cîteva acţiuni senzaţionale, pe care le-ar întreprinde Victor cu ceilalţi. Îi veniră însă în ajutor trompetele şi tobele. Parcă bubuia văzduhul, şi goarnele parcă sfîşiau îmbrăcămintea cu sunetele lor. Tic ştia ce se întîmplă. Se dădea ultimul semnal, pe estrada circului, înainte de începerea spectacolului. Porni împreună cu Ursu în direcţia de unde venea zgomotul. De pe estradă, printr-o pîlnie uriaşă, un om căruia nu i se vedea faţa striga fără încetare:

— Muzica dă ultimul semnal! Reprezentaţia începe!

Era mare înghesuială în faţa circului. Dar bilete se ofereau din toate părţile.

4

Tic insultase pe nedrept programul circului. Intrarea artiştilor pe arenă era foarte vioaie. Aproape cinci minute de salturi mortale, repetate din diferite unghiuri şi diferite poziţii, înainte, înapoi, la dreapta, la stînga. Trupa de saltimbanci cuprindea vreo opt inşi şi printre aceştia cîţiva mai mici de statură decît ciufuliciul. Săreau princhindeii ca nişte păpuşi de cauciuc. Unul din ei, cam de statura lui Tic, făcu, împins de mîinile împreunate ale şefului trupei, un dublu salt mortal, suplu, graţios, sigur, care stîrni admiraţia cireşarului.

— Ai văzut, Ursule? Eu n-aş putea să fac aşa ceva. Şi nici tu nu-l faci decît la bară...

— Dacă te-aş antrena cîteva săptămîni la marginea unei ape, să vezi cum l-ai face şi tu, îi răspunse Ursu.

— În fond, care e secretul? întrebă Tic, în timp ce privea repetarea acelui salt care-l entuziasmase.

— Secretul, Ticuşor, e să simţi cînd l-ai terminat pe al doilea, ca să-ţi împingi picioarele în jos, pentru a-i da direcţie. Altminteri, cazi în cap. Dar nici cu picioarele întinse nu trebuie să rămîi. Să simţi clipa cînd vei atinge pămîntul, pentru a face flexiunea... Altfel îţi zgudui abdomenul şi trebuie să te ridice altcineva de jos.

Victoriosul saltimbanc se îndrepta spre partea unde se aflau cei doi cireşari, pentru a executa saltul a treia oară. Încă înainte ca piciorul lui să fie împins în sus de mîinile împreunate ale şefului trupei, Tic îl recunoscu. Îi făcu semn cu cotul lui Ursu şi şopti uluit:

— Cozorocul, Ursule! Formidabil!... Gata! Trebuie să mă antrenezi! Începînd chiar de mîine. Nu se poate una ca asta!

Extraordinarul saltimbanc nu era altul decît băiatul care cîştigă cu atîta uşurinţă la roata norocului!

Aplauze prelungi, entuziaste, răsplătiră iscusinţa micului acrobat. Şi el răspunse publicului atît de darnic, făcînd o suită uluitoare de salturi mortale, de unul singur, ceea ce la vîrsta lui era desigur o performanţă deosebită, pe care o recunoscu în sinea lui şi cireşarul morocănos. O răsplăti însă cu mai puţin entuziasm decît spectatorii din jur; braţele, palmele lui nu voiau să se mişte şi să se lovească (sărmanele!) cu aceeaşi ardoare.

Al doilea număr, compus de doi acrobaţi la sol, un bărbat şi o femeie, îl lăsă rece pe Tic. În afară de sincronizarea perfectă a cîtorva mişcări şi de supleţea şi forţa bărbatului nu remarcă nimic altceva. Şi cu toate acestea, aplauzele erau aproape la fel de puternice ca la terminarea primului număr. Înfuriat, ciufuliciul scrîşni din dinţi şi îşi făcu amare remuşcări că nu-şi lovise mai tare palmele. Parcă aportul lui ar fi mărit intensitatea aplauzelor! Parcă stînd acum nemişcat, cu mîinile demonstrativ împreunate şi întinse departe, ca să-şi facă atitudinea cunoscută tuturor nepricepuţilor, atenua cu ceva vacarmul din sală!

Ursu îl prinse de umeri şi-i ţipă la ureche:

— Nu te enerva, Ticuşor! Aşa e la circ. Nu se aplaudă numai iscusinţa. Uită-te la ea! Nu vezi ce frumoasă e?

Mai multă înrîurire avu asupra lui Tic gestul decît vorbele lui Ursu. Îşi aminti că, nu cu mult timp în urmă, mai făcuse cineva gestul acela cu el, acolo, lîngă lanţuri, lîngă roata norocului. De aceea era acum la circ. Profită de faptul că urma un număr de contorsionism (Tic nu numai că nu suporta, dar se simţea dezgustat, umilit, jignit, cînd vedea asemenea numere) şi începu să caute, atent şi metodic, prin sală. Căutarea nu-l îngrijora. Era imposibil să nu remarce statura înaltă a atletului printre oameni. Chiar şezînd, ar fi ieşit în evidenţă. Cu toate strădaniile lui — şi numărul de cotorsionism se prelungea la infinit — Tic nu zări nici urmă

de atlet. Cu siguranţă că se afla sus, în ultimele rînduri, acolo unde era întuneric şi unde se deosebeau foarte greu chipurile şi siluetele spectatorilor.

— Nu-l găsesc, îi spuse el lui Ursu. Ori e sus, ori a întîrziat pe undeva...

— De ce crezi tu că e sus? Chiar în ultimele rînduri? Îl vezi tu om pentru cucurigu?

Tic îi clipi lui Ursu din ochi:

— Sigur că da! Cine ştie ce treburi are pe-acolo...

— Lasă-l în pace şi mai bine uită-te la căţeluşii ăştia. Dacă te-a invitat şi ţi-a spus că vine şi el... înseamnă că o să te caute el...

— Şi ce-are a face asta cu căţeluşii?... Să mă uit eu la prăpădiţii ăştia? Păi, Ţîngulică al meu, Ţombi, cum îi spun de cîteva săptămîni, ar scoate aplauze de la dînşii, cît sînt ei de cîini. Le dă handicap. Tu ştii ce salturi mortale l-am învăţat? Chestiile astea sînt umplutură, Ursule, zău că da! Uită-te şi tu la dresori. Nu par mai jigăriţi decît cîinii?

Dar constatarea aceasta, spusă la început cu un ton de dispreţ, îl transformă imediat pe ciufulici. Se uită cu mai multă atenţie la cei cinci căţeluşi, le descoperi o seamă de calităţi — şi erau atît de prostuţi, săracii! — încît chiar aplaudă de cîteva ori, lovind din greşeală pălăria unui grăsan care stătea impasibil în faţa lui; pălăria fu salvată în ultimă instanţă; altfel s-ar fi prăbuşit printre bănci, jos, sub rotonda de scînduri a circului; salvatorul dezastrului fu chiar Tic, aşa că se alese nu cu înjurături, ci cu mulţumiri.

Tic aplaudă ca un nebun cînd se termină numărul cu căţeluşi. Se sculase în picioare şi aplauda şi striga; oamenii începeau să se uite la el.

— Nu-i nimic, îi spuse lui Ursu, cînd se aşeză pe bancă. Poate că i-am dat prilej atletului să mă descopere... Ah, Ursule! Mi s-a făcut o milă... Sărmanii!... La urma urmei, îşi cîştigă şi ei pîinea... şi cred că mai mult de jumătate, poate chiar trei sferturi din ea, o dau căţeluşilor...

Ce putea să răspundă Ursu? Îl strînse înduioşat la piept.

În arenă apărură doi clovni. Matusalemicul Ciacanica şi un altul, Bimbirică, o mogîldeaţă, o bucată de om, slab ca o scrumbie, cu vreo şapte-opt instrumente muzicale prin buzunare.

— Ursule, mor... Ăla prăpădit o să cînte, Ciacanica o să-i ia instrumentele, unul cîte unul, ăla mic o să scoată mereu

altul din buzunar, muzicuţe, fluieraşe, sîrme, linguriţe; cînd se va aşeza pe scaun, Ciacanica o să i-l tragă şi el va cădea cu picioarele în sus, pe urmă o să apară un căţel cu fundu-liţă, vor lătra amîndoi la căţel; o să vină alt căţel cu funduliţă de altă culoare şi ăla mic îi va cînta din armonică, pe urmă Ciacanica va trage cu pistolul şi toţi din sală vor rîde pînă le vor crăpa burţile...

— Taci odată, domnule! i se adresă grăsanul cu voce răstită. Din cauza dumitale nu mai înţeleg nimic.

Tic bufni într-un hohot de rîs, care ar fi cutremurat sala dacă nu s-ar fi potrivit să rîdă şi spectatorii tocmai atunci; apăruse în arenă un căţel cu funduliţă şi cei doi clovni lătrau la el. Ciufuliciul începu să recite în gînd Rapsodiile de toamnă. Le recită şi a doua oară, uitîndu-se spre cupola circului şi abia cînd ajunse la jumătate auzi pocnetul pistolului.

— De ce a durat atît de mult? îl întrebă pe Ursu.

— I-a tras scaunul de sub el de patru ori şi a mai apărut un căţeluş, al treilea, cu funduliţă galbenă la gît, răspunse Ursu.

Numărul de jonglerie care urmă i se păru mai acceptabil cireşarului dezamăgit. Unul din cei patru jongleri era un as în materie. Jongla cu şase obiecte diferite ca formă şi greutate şi i se învîrteau şi două cercuri în jurul picioarelor.

— Dac-ar face asta pe sîrmă, spuse Tic, în echilibru, ar lăsa lumea ţuţ.

Ceilalţi jongleri îşi cîştigară repede dispreţul cireşarului. Mai ales lunganul care mai mult îi încurca, decît îi ajuta pe ceilalţi.

După o pauză comică începură să bubuie tobele, aşa cum se întîmplă înainte de anunţarea unui număr senzaţional. Directorul circului în persoană apăru în arenă şi rosti cu o voce voit stîlcită, pentru a da impresia că e importată din străinătate:

— Şi acum urmează celebro campione de echilibristica, maestro Torenzo!

Numărul era într-adevăr senzaţional sau, cel puţin, aceasta era impresia lui Tic. Maestrul adusese mai întîi o masă, bineînţeles făcînd echilibru cu ea. Apoi patru sticle, fiecare în echilibru pe cîte un deget. Aşeză sticlele pe masă formînd un dreptunghi, apoi pe vîrfurile sticlelor aşeză picioarele altei mese, apoi aduse alte patru sticle şi potrivi deasupra lor altă masă mai mică, apoi cu două scaune într-o mînă şi cu altul în echilibru pe bărbie se căţără pe o scară

de funie. Cînd ajunse în dreptul ultimei mese, muzica şi mai ales tobele dădură un prelung semnal de atenţie şi de alarmă. Apoi se lăsă tăcere deplină în sală. Maestrul Torenzo aşeză primul scaun cu picioarele în sus, pe al doilea îl potrivi pe picioarele primului, iar pe al treilea deasupra. Ultimul scaun avea spetează. Spectatorii nu mai respirau. Pentru că maestrul se aşezase pe scaun, pe ultimul scaun, începu să se balanseze încet cu el, apoi rămase oblic, într-o poziţie perfectă de echilibru, nemişcat. După trei secunde ucigătoare bubui brusc şi năprasnic toba mare, iar maestrul Torenzo se înclină şi căzu pe spate, stîrnind un cor de ţipete, mai ales printre femei. În cădere prinse scaunul de picioare şi ateriză servindu-se de acest sprijin. Căderea era punctul culminant al numărului.

Aplauzele cutremurau circul. Şi cel mai aprig, cel mai entuziast, cel mai gălăgios spectator era ciufuliciul. Îl întrecea de astă dată pînă şi pe grăsanul din faţa lui. Fiindcă acesta trebuia din cînd în cînd să facă pauze, pentru a-şi şterge cu o batistă, mare cît un prosop, faţa udă de sudoare. Cum să nu se bucure, cum să nu urle, cum să nu înnebunească Ticuşor ? Maestrul Torenzo nu era altul decît prietenul lui, atletul.

După emoţia aceea cumplită nu putea să urmeze decît pauza.

Ciufuliciul încă nu-şi revenise. Comenta ca un apucat nemaipomenitul număr, cu prietenul lui cel mai bun, grăsanul. Se împrieteniseră în timpul căderii maestrului, cînd se pomeniseră unul în braţele celuilalt.

— Da, domnule ! Nemaipomenit ! Numai pe sticle şi pe scaune ! Şi cînd a căzut, domnule... cînd a căzut... Nemaipomenit...

— Şi cînd a stat acolo, în vîrf, ripostă Ticuşor. Pe picioarele picioarelor de la picioarele scaunelor...

— Da, domnule ! Nemaipomenit ! Vin şi mîine să-l mai văd. Domnule ! Atîtea mese, şi atîtea scaune, şi atîtea sticle... Şi toba, domnule... Cînd a bubuit şi l-am văzut cum cade... Mi-a sărit inima.

— Eu îl cunosc foarte bine, i se destăinui Tic grăsanului. Ne întîlnim în fiecare zi. Dar nu-i spun Torenzo... Ştiţi ? Are alt nume pentru prieteni... Terenţiu...

— Ce spui, domnule ? ! Terenţiu ! Nemaipomenit... Poate îmi faci şi mie cunoştinţă cu el... După terminarea programului... Că acum trebuie să mă duc după nevastă-mea, la bufet... Altminteri nu mă mai lasă mîine la circ.

Abia după ce plecă grăsanul, Tic îşi aduse aminte de Ursu.

— Ce spui, Ursule, de atlet ? Nemaipomenit !

Ursu ridică din umeri :

— La urma urmei, nu ştie altceva decît să cadă de sus, de la patru metri şi jumătate.

„Aaaa ! gîndi Tic. De aceea Ursu fusese atît de nepăsător ! De aceea nu participase la entuziasmul sălii ! Va să zică Ursu era invidios pe Torenzo !“

Dar gîndurile acestea cireşarul nu i le spuse prietenului său. Bănuia el de ce e invidios Ursu. Era gelos pentru că... pentru că... Şi pentru a-i dovedi că nici un dram din dragostea pe care i-o purta nu se pierduse prin apariţia lui Torenzo, se cuibări la pieptul lui Ursu. Acesta, parcă mai liniştit, începu să-i mîngîie părul ciufulit şi transpirat.

5

Ceilalţi cireşari se împărţiseră în două grupuri. Ionel şi Ioana făceau naveta între roata norocului şi bazar, şi din cînd în cînd dădeau cîte o raită prin bîlci. Ei trebuiau să semnaleze orice prezenţă a vreunui personaj cunoscut. Victor, Lucia, Dan şi Maria nu se dezlipeau de roata norocului. Foarte rar, ultimii doi erau trimişi de Victor la ghereta unde se vindeau păpuşi de ghips.

Timpul se scurgea pe nesimţite, fără ca nimic deosebit să se întîmple. Nu se remarcase prezenţa nimănui, iar la ghereta cu păpuşi vînzătorul căsca a somn şi trăgea în neştire din luleaua stinsă. Nici la roata norocului nu se întîmplase nimic. Hultanul îşi făcea datoria, invitînd vizitatorii să-şi încerce norocul. Oamenii nu rezistau tentaţiilor colorate şi chemărilor Hultanului. Trăgeau, trăgeau mereu, dar în afară de lulele şi iepuraşi nu obţineau nimic. Nici bomboane nu li se mai ofereau, pentru că ora copiilor trecuse. De cîte ori Hultanul se pregătea să deschidă gura, Victor le spunea dinainte ce vor auzi. Îi învăţase repertoriul pe dinafară. Pentru că Hultanul avea totuşi un repertoriu. Erau momente

cînd folosea din aceleaşi cuvinte alte chemări. Uneori începea cu „oale“, alteori cu „vaze“, alteori strecura la mijlocul frazei „statuia lui Fradaburidi“, alteori spunea după „care mai trage“, „care mai ia“, alteori repeta numai prima expresie. Neavînd ce face altceva, Victor îi învăţase repertoriul şi-i amuza pe ceilalţi, luîndu-i-o înainte Hultanului.

Tocmai cînd făcea o astfel de glumă, se pomeni lîngă el cu Ionel şi Ioana, alarmaţi, nervoşi.

— Scheletul! spuse Ionel. S-a oprit în faţa bazarului. Acolo unde l-am văzut cînd am făcut recunoaşterea.

Victor parcă se aşteptase la această întîlnire. Nu părea nici intrigat, nici surprins.

— Mă întreb unde a fost pînă acum? spuse el. Nu s-a plimbat prin bîlci. L-am fi văzut. Nici la circ n-a intrat... aşa îmi închipui eu. N-ar fi plecat în plin program... Şi cu toate acestea cred că a fost aici.

— De ce aici? întrebă Ionel. Poate c-a fost dincolo... la restaurante şi berării... Să-şi exerseze voinţa, sau să mănînce ceva... Şi a încremenit, aşa cum l-am văzut eu şi Tic, la o masă. Păcat că n-am fost acolo. Poate aş mai fi găsit o coală de hîrtie mîzgălită, care să ne ajute să dezlegăm a doua parte a misterului, că singuri, fără ajutorul lui, nu văd cum ne vom descurca...

— Cred că am făcut o greşeală, recunoscu Victor. Trebuia să ne gîndim şi la partea cealaltă. Acolo se întîlnesc de obicei oamenii la o friptură sau la un pahar de vin... Şi poate că nici acum nu e prea tîrziu... Ce spuneţi? Formăm trei grupuri? Tu, Dan, ai mai fost dincolo, aşa că nu-ţi este străin locul...

— Cu însoţitoare, pretinse Dan. Cum o să mă aşez singur la o masă... Dacă dau peste vreun personaj care ne interesează?

— Ei! Ce stai aşa? îl îndemnă Maria. Hai să mergem!

Grupurile erau formate. Ionel şi Ioana porniră spre bazar, pentru a-l supraveghea pe schelet. Dan şi Maria, spre restaurantele bîlciului, adică pe partea cealaltă a Căprioarei. Victor şi Lucia rămaseră în continuare la roata norocului.

— Ştii de cît timp nu s-a cîştigat nici un obiect mare? îl întrebă Lucia pe Victor. Dar tot ea răspunse: De aproape o oră şi jumătate. Numai mărunţişuri insipide. Ce spui?

— Ce i-a spus atletul lui Tic? E o şmecherie toată tragerea şi tot norocul pe care-l oferă Hultanul. Cinstit nu se

poate cîştiga. Numai prin şmecherie. Eu cred că toate obiectele mari le cîştigă oameni de-ai lor...

— De ce să nimerească ei numărul cîştigător şi ceilalţi nu? se miră Lucia.

— Asta mă întreb şi eu, Lucia, de jumătate de oră, după ce m-am convins că norocul nu are nici o valoare aici. Cum aranjează ei să cîştige oamenii lor?

— Asta te interesează pe tine? Eu mă întreb cum fac ei să nu cîştige ceilalţi care trag, sutele de oameni. Aproape o sută au tras pînă acum, fără să ia nimic serios. O sută de trageri! Raportează la şansele posibile... Ei! Cum aranjează ei să nu se oprească niciodată coarda de oţel la un număr mare?

— La lucrul acesta m-am gîndit aproape o oră, Lucia. Adică prima oră de cînd stăm aici. Şi cred c-am dezlegat misterul. E de o simplitate copilărească. O să vi-l spun eu... misterul. Celălalt e încă mister, din păcate... Uită-te bine la roată, Lucia. Caută numerele cîştigătoare printre cuiele ei. Le cunoşti, nu? Vaza aceea chinezească, negrul acela în costum colonial, discobolul... lui Tic, capul lui Apolo, cei doi îmbrăţişaţi... Îţi spun eu numerele pe care le au pe etichetă. Vaza are numărul 94, negrul, numărul 101, discobolul, numărul 89, capul lui Apolo, numărul 75, cuplul de pe soclu, numărul 112... Ei, bine, caută numerele acestea printre cuie... Du-te mai aproape şi uită-te... Uită-te numai la două numere, sînt aproape unul de altul...

Lucia urmă sfatul lui Victor şi se apropie de roată, pentru a observa, între cuie, numerele 89 şi 94, cele mai apropiate. În zadar se chinui să deosebească vreun detaliu. Nu izbuti. Se întoarse lîngă Victor mai nedumerită decît plecase:

— Nu ştiu... N-am remarcat nimic.

În momentul acela parcă se produse o oarecare animaţie în bîlci. Erau mai mulţi oameni, mai multă gălăgie.

— Cred că e pauză la circ şi la alte panorame, spuse Victor. Acum să fim atenţi. Să dezlegăm şi cealaltă parte a misterului. Nu se poate să nu ofere Hultanul o momeală, adu-ţi aminte de ceea ce îi spunea Ilie.

Într-adevăr, Hultanul îşi amplifică vocea:

— Încercaţi-vă norocul! Care mai trage?

— Acum va spune „care mai ia“, îi şopti Victor Luciei.

— Care mai ia? Oale, vaze, crătiţi, tigăi! Care mai trage?

— Acum va repeta, şopti din nou Victor.

— Care mai trage ? continuă Hultanul. Nimeni nu pierde !

Lumea se îmbulzea spre roata norocului. Mitraliera țăcănea fără încetare. Dar nici un norocos nu se afla printre trăgători. Printre spectatorii care priveau mai de departe ceea ce se petrecea la roata norocului, Victor îl zări și pe atletul lui Tic. În același timp îl zări și atletul, și îl salută zîmbind. Victor îi răspunse la fel, clătinînd din cap. Gestul lui îl mișcă pe cireșar. Ar fi vrut să se ducă la el și să schimbe cîteva cuvinte. Dar oamenii veneau buluc. În curînd nu-l mai zări.

— Păcat, spuse Victor. El trebuie să știe ce e la roata norocului. L-aș fi întrebat și poate mi-ar fi divulgat secretul.

— Nu cred, îi răspunse Lucia. Mai degrabă e în situația ta. Caută să dezlege misterul. De aceea vine uneori pe aici... Numai că tu... Cred că tu ești mai avansat decît el.

Complimentul Luciei nu-i displăcu lui Victor. Tocmai voia să-i răspundă ceva. Dar îl opri vocea stridentă, răsunătoare, a Hultanului :

— Încercați-vă norocul !

— Acum va spune : „Oale, crătiți, vaze"...

— Încercați-vă norocul... Vine, vine norocul !

— Am greșit, recunoscu el. De data asta am greșit...

— Încercați-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage ? Care mai ia ?

— Acum va spune : „Statuia lui Fradaburidi", șopti Victor.

— Statuia lui Fradaburidi ! continuă vocea Hultanului. Care mai trage ?

Mitraliera țăcănea fără încetare. Victor o trase de mînă pe Lucia și se apropiară amîndoi și mai mult de roata norocului :

— E prea multă lume, șopti Victor la urechea Luciei. Nu se poate să nu ofere o momeală.

Tocmai trăgea o femeie în vîrstă, îmbrăcată ca o gospodină. Părea cam timidă. Coarda de oțel începu să țăcăne, apoi se opri. Și deodată vocea Hultanului răsună năprasnic :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o !

Ținea în mînă un lighean mare de rufe și-l agita arătîndu-l tuturor. Înghesuiala deveni și mai insuportabilă. Oamenii se repezeau să cumpere trageri. Victor o apucă pe Lucia de braț. O scoase din marea de candidați la noroc.

Se opriră într-un loc liniștit. Nu era nimeni lîngă ei. Puteau să vorbească, în sfîrșit, ca oamenii.

— Cred că acum era momentul cel mai important, spuse Lucia. De ce n-am rămas acolo ?

— N-avem de ce, răspunse Victor. Nimeni n-o să mai cîștige nimic, Lucia. Hultanul le-a dat momeala. Oamenii își vor spune între ei, că au văzut cu ochii lor cum a cîștigat cineva un lighean. Și vor trage, vor trage. Cel puțin treizeci-patruzeci de trageri... Cine să-și închipuie că femeia aceea, cu alură de gospodină, e înțeleasă cu Hultanul ?

— Parcă spuneai că vrei să afli...

— Am aflat, Lucia. Am descoperit cum se cîștigă... Sîntem niște netoți... M-am gîndit la fel de fel de calcule, așa cum a făcut și Tic, după ce l-a văzut pe cozoroc cîștigînd de cîteva ori. M-am gîndit la rezistența cuielor, la viteza care trebuie să i se imprime corzii, la timpul cît durează o turație... Prostii... Știi cît de simplu și sigur e sistemul ?... Îmi vine să-mi dau cu pumnii în cap... Și mai ales mă gîndesc la ce-o să spună Tic... O să ceară să-i dea Ursu cu pumnii în cap...

— De ce mă ții așa ? Spune-mi !

— Știi ce se întîmplă, Lucia ?... Omul lor trage... Am văzut cînd a tras și m-am uitat la numărul la care s-a oprit coarda. S-a oprit la numărul 49. O fracțiune de secundă mai tîrziu, adică după ce s-a făcut că se uită la număr, Hultanul a împins șipca și a început să urle : „A luat-o !" Și a scos din piramidă un obiect care avea alt număr : 53... Înțelegi ?... N-am fost noi niște neghiobi ?... Hultanul se uită cam în ce regiune s-a oprit coarda, o mișcă imediat, ca să nu vadă și alții și pune mîna pe un obiect mare, al cărui număr se află în regiunea în care s-a oprit coarda... Și pe urmă urlă ca un apucat... Dacă nu mi-ar fi trecut prin cap, exact în clipa cînd femeia a împins șipca, gîndul acesta, n-aș fi observat. Noroc că eram în partea în care s-a oprit oțelul. Adică pieziș, pentru că el acoperea regiunea „norocoasă" cu trupul, ca să nu vadă cei din spate. Am ochit numărul și pe urmă m-am uitat la numărul de pe obiectul din mîna Hultanului. Relația s-a făcut instantaneu, ca și observația, de altfel... Doamne ! Ce simplu !

— Într-adevăr, recunoscu Lucia, e foarte simplu, mai ales după ce știi... M-am lămurit cum se cîștigă, dar nu m-am lămurit de ce nu se cîștigă...

— E tot atît de simplu, Lucia. Din cauza cuielor. Toate cuiele au aceeaşi înălţime, aceeaşi grosime, e aceeaşi distanţă între ele, au aceeaşi formă... Trebuie să le priveşti cu un gînd preconceput ca să observi ceva deosebit în dispunerea lor. Altminteri nu sesizezi nimic, aşa cum s-a întîmplat cu tine. Eu, de fapt, te-am pus la încercare... Eu am făcut mai întîi un calcul şi apoi le-am privit. Ştiam din experienţa lui Ticuşor că nu se poate cîştiga la roata norocului. El l-a crezut pe cozoroc. Eu l-am crezut pe atlet. Şi atunci m-am întrebat : de ce ? Ce alt răspuns se putea găsi ? Numai din cauza cuielor. Şi m-am uitat mai întîi la numerele cîştigătoare şi pe urmă la cuie. E cam greu de observat, pentru că figurile de lîngă cuie lasă nişte umbre... Cred că anume e potrivit Petromaxul, ca să lase umbre... Am căutat cuiele în relief, Lucia, şi am văzut că unele sînt drepte, cele mai multe, altele sînt puţintel ieşite în afară, altele puţintel supte, trase înăuntru. Diferenţele acestea sînt aproape insesizabile. Am căutat printre cuie numerele mari, pe care le văzusem pe etichetele obiectelor şi am observat că orice număr mare e plasat între două cuie trase înăuntru, în aşa fel ca abia să le atingă coarda de oţel. Două-trei numere mai departe se află un cui mare, un fel de obstacol în calea corzii. Nu e simplu ? Coarda nu se va opri acolo unde nu întîmpină rezistenţă, ci acolo unde întîmpină. Numerele mari vor fi întotdeauna sărite, iar cuiele ieşite în afară vor opri coarda într-o regiune unde nu sînt decît obiecte fără preţ. Asta e tot secretul. Şi nu se observă neregularitatea din cauza uniformităţii cuielor şi a distanţei foarte exacte dintre ele. În momentul cînd nu le priveşti pe întindere, ci în relief, nu se poate să nu descoperi diferenţa...

— Ce şmecherie ! se cruci Lucia. Şi cu toate acestea se poate întîmpla să iasă o dată un număr mare, chiar la o tragere nearanjată... Cine ştie ce mişcare, ce viteză... ?

— Ai dreptate, Lucia. Dar şansele sînt foarte mici, minime. Poate la zece mii una...

— Nu mă gîndesc la calcule... Mă gîndesc la întîmplare. Scheletul, de pildă, a cîştigat într-o seară o cratiţă, nu mai ştiu ce... Oare să i se fi aranjat cîştigul... ?

Victor rămase pe gînduri.

— Amănuntul acesta mi-a ieşit din cap, spuse el într-un tîrziu. Nu-ţi mai aminteşti : era multă lume ?

— Cum să nu-mi amintesc ! răspunse Lucia. Era o îmbulzeală cumplită. Mă mir cum de-am scăpat... Brrrr !... La ce te gîndeşti ? Crezi c-a fost o simplă întîmplare, sau, cum spune Ilie, s-a oferit ezitanţilor o „momeală" ?

— Nu ştiu ce să răspund, Lucia. Mă gîndesc şi eu la întrebarea asta. Să fie el unul din cei zece mii ?... Ne-am luat cu roata norocului şi am uitat de lucrul cel mai important pentru care sîntem aici... Se întoarce grupa de dincolo...

Într-adevăr, Dan şi Maria veneau spre roata norocului. Şi din graba lor se putea deduce că nu vin chiar cu sacul gol.

— Prea mare lucru n-avem, spuse Dan. Am zărit un singur personaj, într-un restaurant... Un singur personaj cunoscut. Ceilalţi, care erau cu el, ne sînt necunoscuţi... Deocamdată... Că după mutre, par de prin părţile astea...

— Ilie ? întrebă Lucia.

— Ia uite ! se miră Dan. Ai devenit oracol ! Sigur că era Ilie. La o masă dublă, înconjurat de vreo cinci gealaţi, cam de dimensiunile lui. Era o linişte în restaurantul ăla, că am putut să ne aşezăm şi noi la o masă... fără să ne vadă el, asta e de la sine înţeles.

— Ceea ce înseamnă că nu i-aţi auzit vorbind, îl întrerupse Victor. Iar indivizii ăia vi se par nişte profesionişti...

— Cam aşa... spuse Maria. Ba chiar am impresia că i-am mai văzut pe unii din ei, prin nişte panorame. Se distrează acolo de minune. Dar mai mult vorbesc decît beau, deşi sînt vreo cîteva sticle, goale şi pline, pe masă... Voi ce-aţi făcut ?

— Am dezlegat şi noi nişte mistere, răspunse Lucia. Adică Victor le-a dezlegat. Eu n-am nici un merit... Numai că ele nu sînt prea legate de cazul nostru...

Victor nu se simţea prea bine de astă dată :

— Mai bine să ne întrebăm ce fac ceilalţi ? Cuplul Ionilor. Pe unde i-o fi purtînd oare scheletul ?

. . . .

Cuplul Ionel-Ioana îl urmărea fără întrerupere pe Scarlat. Urmărirea nu le cerea nici un efort, în schimb o răbdare de dresor de melci. Scheletul se plimba foarte puţin. Se oprea în faţa firmelor şi stătea, stătea nemişcat, fără măcar să dea impresia că le priveşte. Mai făcea doi-trei paşi şi iar se oprea în faţa unei panorame, sau a unei tarabe, şi iar pleca. Îi purtase în acest fel pe cei doi prin tot bîlciul, dîndu-le posibilitatea să-l cunoască — pe dinafară şi după re-

clame — pînă în cele mai neumblate unghere. Dar oriunde se oprea, scheletul nu arăta nici o reacţie, parc-ar fi vrut să fotografieze cu nişte obiective ascunse în ochii înfundaţi anumite detalii care nu-l impresionau însă cu nimic, detalii care le scăpau celor doi tineri. Nici cînd se oprise în faţa tarabei cu păpuşi — trei minute după ceasul lui Ionel — nu sesizară nici o schimbare în atitudinea lui. Privea tot cu un aer absent ceva ; nu se putea şti ce anume. Capul vînzătorului căzuse pe tarabă şi mişcarea prăvălise o păpuşă peste el. Dar bătrînul nu-i simţea greutatea.

De cîteva ori scheletul se îndreptă spre roata norocului, dar se opri pe la jumătatea drumului, stînd nemişcat ca un stîlp, în mijlocul bîlciului. Multă vreme zăbovi la instalaţia rudimentară pentru încercarea puterii. Proprietarul încercă să-l atragă, la început, oferindu-i reducere, apoi oferindu-i gratuitate. Maiorul nu răspunse nimic şi nici nu se mişcase de la locul lui. Proprietarul ridicase din umeri, apoi îl lăsă în plata Domnului. Ionel şi Ioana imitară gestul lui şi se retraseră cîţiva paşi înapoi, într-un loc întunecos, pentru că scheletul se întoarse pe neaşteptate. Venea drept spre ei. Şi ei rămaseră nemişcaţi şi îngheţaţi de spaimă, lipiţi unul de altul, ca şi cum ar fi vrut să-şi dăruiască şi să-şi caute căldura. Scheletul se opri la cîţiva paşi de ei ; parcă s-ar fi oprit în faţa unor obiecte neînsufleţite, de genul celora pe care le văzuse pînă atunci. Cîteva minute nu se mişcă din faţa lor şi ei nici măcar nu ştiau dacă sînt priviţi sau nu. Ţineau ochii închişi şi aşteptau o lovitură năprasnică, un trăsnet, cuţitul unei ghilotine. În minutele acelea de încremenire îşi căutară încet mîinile şi le împreunară, se strînseră şi mai tare unul în altul, parcă pentru a primi împreună, uniţi, o sentinţă fatală. Şi peste groaza care-i pironise, parcă prin tentaculele ei se apropiau şi nişte adieri calde. Ţineau ochii închişi ; nu voiau ei să-i deschidă ; simţeau contururile dure ale unei umbre fatale ameninţîndu-i, dar în acelaşi timp încălzindu-le faţa. Tremurau, şi izvoarele tremurului se împleticeau, se confundau, se anulau. Cînd deschiseră, în sfîrşit, ochii, nu mai întîlniră nici un obstacol în calea lor, dar nici în interiorul lor nu întîlniră vreun obstacol. Şi atunci se întoarseră unul spre altul, îşi apropiară feţele şi Ioana simţi gustul amar, dulce, desperat, al primului sărut.

Scheletul fusese înghiţit de umbrele nopţii.

6

La circ, Tic era în criză de veselie. Aproape toată partea a doua a programului se petrecea după gratii. Apăruseră, pe rînd, patru lei, doi tigri, doi urşi albi şi se chinuiseră, în faţa spectatorilor îngroziţi, să facă nişte exhibiţii jalnice.

— Iată ce nu-mi place mie la circ, spuse ciufuliciul. Contorsionistele şi dresurile chinuite.

— Da, domnule, îi răspunse grăsanul din faţă, nici mie nu-mi plac chestii din astea. Cînd le vezi, cum se îndoaie... zău că nu e politicos, domnule, aşa, abia îmbrăcate...

„Aha ! gîndi Tic în sinea lui, amintindu-şi cu cîtă ardoare aplaudase grăsanul numărul contorsionistei. Probabil că a avut loc la bufet o anumită discuţie."

Fioroasele animale se chinuiau să treacă prin cercuri de foc, să sară obstacole, să bea sticle de lapte, să se aşeze docile pe nişte bănci de lemn. În zadar întărîtase dresorul pe unul din leii cu coamă mare. Animalul nici măcar nu mişcase din coadă. Să ragă ? Nici nu-i trecea prin gînd.

Condiţiile erau destul de prielnice pentru ca Tic şi grăsanul să înceapă nişte tratative cu privire la programele de circ.

— Va să zică, domnule, spunea grăsanul, ridicînd vocea, ălea care se îndoaie. Ălea să fie scoase din program, în primul rînd. Şi animalele ăstea, vorba dumitale. Să le ducă la menajerii şi să pună preţ popular, sau să lea dea drumul în junglă, domnule. Ce, n-au voie să se ducă şi ele în junglă... Noi cum ne ducem la serviciu dimineaţa ?... Şi să bage în program echilibrişti, domnule. Cel puţin cinci numere...

— Şi căţeluşii, spuse Tic încă înduioşat de amintire. Îşi cîştigă şi ei, săracii, pîinea...

— Asta da ! Da, domnule ! Cine ne fereşte de străini şi de dihori ? Nu ei ?... Trei numere cu căţeluşi, ce crezi dumneata, ajung ?...

— Cred că ajung, spuse ciufuliciul atins de nişte bucle nevăzute de ironie. Dacă s-ar găsi şi doi crocodili... şi un cangur, domnule... Pssst ! Dac-ar fi şi un cangur din cei finlandezi...

— Nu cred eu c-o să ne exporte finlandezii canguri ; mai degrabă ăilalţi, suedezii, că ei n-au făcut război... Şi dacă se bagă şi echilibriştii... e primo, domnule, ce mai !

— Da' mai tăceţi odată! răsună o voce supărată de undeva, de la galerie. Doar n-am venit să v-auzim pe voi!

— Ia mai las-o, domnule! se înfurie grăsanul. Crezi că eu nu ştiu? Dumneata ai venit pentru ălea care se-ndoaie! De-aia nu ţi-ai adus nevasta!

— Parcă dumneata nu ţi-ai adus-o pe-ailaltă? se auzi aceeaşi voce de la galerie.

— Eu pot să-ţi arăt buletinul, domnule! răspunse grăsanul. Dar dumneata ce arăţi? Pălăria?

— Aşa! Aşa! Aşa! răsunară voci încurajatoare.

— Eu cu pălărie, dumneata cu chelie, versifică imediat cel de la „cucurigu".

— Şi crezi că eşti sfîntul Ilie! nu se lăsă mai prejos grăsanul. Şi unde vezi dumneata chelie?... Dumneata te scoli la cinci dimineaţa? Aş... Stai în pat ca o cucoană...

— Aşa! Bravo!

— Care cucoană, dom'le? Eu mă scol la patru şi jumătate. Şi fac piaţa cînd dumneata tragi din lulea...

— Las' că ştiu eu, domnule! Te duci să cumperi „Sportul". Şi eşti din ăia care ţii cu „Progresul". Ha-ha!

— Aşa! Bravo!

— Eu cu Progresul? Eu mă duc numai la teatru, dom'le. L-am văzut şi pe Birlic. Dumneata ce-ai văzut? Filmul ăla cu aia care zice că n-are bani?

— Bani n-ai dumneata! îi ripostă grăsanul. Eu mi-am cumpărat şi frigider. Şi nu în rate ca dumneata. Banii odată! Aşa!

— Uite, dom'le Cecul, uite-l aici! În mîna mea!

— Şi în picioare ce ai? Tot Cec sau... ceapă?

— Eu am vorbit frumos, dom'le, se înfurie cel de la galerie. Nu m-am gîndit la părinţii dumitale dinspre mamă.

— Asta ai învăţat, domnule, de la teatru? Să-ţi fie ruşine!

— Ba dumitale! Că tot vorbeşti şi nu ne laşi să vedem animalele. Că de-alde dumneata sîntem sătui! Nu vezi c-ai asudat? Ha-ha!

— Aşa! Bravo! Aşa!

Dar conflictul nu se prelungi, pentru că între timp gratiile se scoseseră, iar tobele anunţau un număr senzaţional: zburătorii. Pe Tic şi pe Ursu nu-i prea încîntară cei trei zburători. Îşi făceau semne cu coatele la fiecare salt. O singură dată, unul dintre ei încercă un dublu salt mortal, dar şi atunci se prăbuşi în plasă. Zîmbi la public, ca şi

cum saltul i-ar fi reuşit, sau ca şi cum căderea ar fi fost punctul forte al numărului, şi publicul îl aplaudă îndelung, inclusiv grăsanul.

Iarăşi bubuiră tobele şi iar apăru directorul circului în arenă, anunţînd cu vocea lui stricată:

— Stimate spectatori! Direcţia circului vă face una provocare: cine îşi încearcă puterea cu maestro Torenzo? Mare premio pentru cel care învinge maestro Torenzo! Toate figurile permiso! Numai fără pumne şi piciore! Mare premio, mare!... Libero, maestro Torenzo!

Întîmpinat triumfal de orchestră îşi făcu apariţia maestrul Torenzo. Tobele bubuiau fără întrerupere. Chiar dacă ar fi avut cineva curajul, bubuitul lor şi sfîşierea goarnelor l-ar fi întors înapoi, sau l-ar fi ţintuit pe scaun. Iar cînd l-ar fi văzut apoi pe maestrul Torenzo aruncîndu-şi cu un gest elegant hlamida de pe umăr, şi-ar fi uitat şi gîndul. Atletul, aproape gol, avea o musculatură superbă, pe care lumina unor reflectoare o scoteau şi mai bine în relief. Numai şerpi şi colaci peste tot. Stătea încordat, zîmbitor, sigur, aşteptîndu-şi rivalul. Părea o statuie a forţei, a supleţei, a armoniei. Cine să îndrăznească să se înfrunte cu un asemenea campion?

Şi pentru că în cele două minute de aşteptare nu se ivi nici un candidat, muzica dădu semnalul. O explozie înfiorătoare de tunete şi scrîşneli: sfîrşitul spectacolului.

— Cumplit mai e, Ursule! Ai văzut ce musculatură? Brrrr! Cred că în zece secunde ar fi terminat cu oricine.

Era, bineînţeles, vocea ciufuliciului. Ursu îi spuse duios:

— Zău, Ticuşor... Nu ştie decît să cadă...

Tic strînse şi mai tare braţul lui Ursu. La urma urmei, Ursu nu voia altceva decît să-şi păstreze dragostea. Şi asta îl bucura cel mai mult pe ciufulici.

7

Deşi se făcuse tîrziu, mai era multă lume în bîlci. Terminarea spectacolelor umpluse iarăşi insulele pustii. Cei care moţăiau la tarabe se treziră ca la o comandă şi tot ca la o comandă începură să lanseze chemări. Era ultimul

zvîcnet. Peste o oră se va lăsa liniştea, luminile vor începe să se stingă una cîte una, iar întunericul şi noaptea îşi vor împărţi ultima pradă.

Roata norocului părea centrul de atracţie al bîlciului la ora aceea. Hultanul nu mai contenea cu îndemnurile. Cireşarii, din nou împreună, stăteau mai retraşi. Printre cei de la roata norocului Tic întîlni şi chipuri cunoscute. Le văzuse mai înainte la circ. Îşi încercă norocul şi contorsionista, dar nu cîştigă decît o păpuşă, asemenea celei găsite în sacoşa profesorului. Îl zări şi pe Torenzo şi alergă imediat spre el, pentru a-l gratula.

Victor părăsi brusc grupul cireşarilor. Voia să vadă mai bine ce se petrece la roata norocului şi pentru aceasta îşi căută un post de observaţie pe care-l găsi pe o tarabă părăsită, ascunsă în întuneric. Privi de acolo tot spectacolul. Îl văzu pe Tic lîngă atlet. Acesta, zîmbitor, îi mulţumea clătinînd capul. Tic era în culmea fericirii şi observatorului discret îi părea rău că nu aude conversaţia dintre cei doi. Îl zări şi pe lungan printre cei din jurul roţii, şi pe vînzătorul cu ochi de vulpe şi nas de acvilă, de la bazar. Undeva mai departe stătea ascuns şi scheletul. Imobil, absent, straniu. Şi auzi peste glasurile nedefinite vocea stridentă a Hultanului :

— Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul ! Care mai trage ? Care mai ia ?

Un om între două vîrste, cu şapcă pe cap, se desprinse din cerc, ezită un moment, apoi împinse şipca. Cîteva secunde mai tîrziu auzi iarăşi vocea Hultanului :

— A luat-o ! Uite cum a luat-o !

Victor sări jos de pe tarabă. Nu-l mai interesa restul. Ultima figură pe care o văzuse fusese aceea a lui Tic. Ciufuliciul alergase speriat spre roata norocului.

Cireşarii mai rămaseră în bîlci şi după ce ultimii oameni îşi încercaseră norocul, atraşi de momeala oferită de Hultan. Vedeau cum se sting luminile, petromaxurile, cum înaintează întunericul. Hultanul desfăcea piramida. Aranja cu grijă obiectele în nişte lăzi care se găseau sub roată. Cînd se umplea o ladă, o încuia grijuliu cu trei lacăte. Şi de fiecare dată încerca lacătele, le zgîlţîia. Foarte repede, din piramida strălucitoare nu mai rămăsese nimic. Din ungherul întunecos unde se aflau, cireşarii puteau să observe totul, fără să fie văzuţi. Numai patru obiecte nu încuiase Hultanul : capul lui

Apolo, negrul îmbrăcat în costum colonial, vaza chinezească şi cuplul îmbrăţişat.

— Obiectele cele mai de preţ, şopti Lucia.

— Dar discobolul ? întrebă mirat Tic. Discobolul unde l-a pus ? Discobolul e cel mai frumos dintre toate. I-a plăcut şi profesorului. Unde l-a pus ?

— În a doua ladă, răspunse Ionel. Am văzut eu.

Hultanul aranjă cu grijă cele patru obiecte într-un coş de papură, apoi plecă şi el. Dispăru repede în întuneric.

Cireşarii încă nu îndrăzneau să se urnească. Asistau la moartea pasageră, dar dramatică totuşi, a bîlciului. Ici-colo mai pîlpîiau cîteva lumini : pe lîngă panorame, în cuşetele din preajma circului, la cîte o tarabă întîrziată.

— Ce spectacol jalnic ! se înfioră Maria. Aici se moare intens, multiplu...

Apoi plecară şi cireşarii. Dincolo, la un restaurant, la o masă dublă îl zăriră pe Ilie, alături de Hultan şi de alţii, pe care nu-i cunoşteau. Noaptea tîrzie îi împinse repede spre casă.

1

Cît de neliniştiţi erau cireşarii! Nimeni nu-şi găsea locul. Şi cel mai nervos, cel mai agitat dintre toţi era Victor. De dimineaţă nu scosese nici un cuvînt. Uneori se posta în faţa lor, se uita la ei, fără să-i vadă, parcă voia să le spună ceva, făcea şi gestul, dar întotdeauna se oprea în ultima clipă. Îşi relua plimbarea fără ţintă, se oprea aiurea şi atunci îl vedeau clătinînd din cap, în semn de da sau de nu, sau ridicînd din umeri, sau muşcîndu-şi buzele cu dinţii. Îi respectau tăcerea şi îi împrumutau neliniştea şi frămîntarea.

— Dracu' să le ia de tanagrale! spuse la un moment dat Lucia. Niciodată n-am suferit atîtea eşecuri, niciodată nu ne-am dovedit atît de neghiobi ca în povestea asta! Of!

— Ştii teoria lui Hajdeu despre cuvîntul neghiob? întrebă Dan, cu scopul de a face o digresiune. E foarte interesantă şi ingenioasă. El descoperă, prin nu ştiu ce asociaţii, în nu ştiu care vorbire indică, un cuvînt cu rezonanţa *ghiob* şi caută să dovedească, aşa mi se pare, că plasarea negaţiei înaintea acelui cuvînt a dat naştere unei semnificaţii şi unui nou...

— Tu nu înţelegi că nu pot suferi în clipa asta vorbe? se înfurie Lucia. Ce nevoie avem de discursurile tale?

— Discursuri?! se miră Dan. Ce discursuri? Eu fac nişte simple teorii... Gîndeşte-te la cuvîntul nebun, sau la...

— Sau la cuvîntul netot, sări Tic, pentru că ţi se potriveşte mai bine.

— Nu ştiu dacă mi se potriveşte, dragă Ticuşor, dar ştiu că ai ridicat o problemă care ar putea să dea de furcă filologilor... Oare cum s-ar aplica aici teoria lui Hajdeu?

Se lăsă imediat tăcere. Victor se oprise din nou în faţa lor. Chipul lui exprima parcă decizie.

— Ticuşor! spuse el. Te-aş ruga ceva. Poţi să afli cît timp a stat ieri, la muzeu, Ilie?... La ce oră a venit, la ce oră a plecat, dacă între timp şi-a părăsit postul... Şi te-aş ruga să faci asta cît mai repede.

Parcă atîta aştepta ciufuliciul! Nici măcar nu-i răspunse lui Victor. Ridică din sprîncene, îşi strîmbă nasul şi porni ca din puşcă. În două secunde ajunse la poartă.

— Iar voi, se adresă Victor celorlalţi, ar fi bine să vă duceţi... să vă plimbaţi prin bîlci. Tot n-aveţi ce face aici.

— Şi acolo ce să facem? explodă Lucia. Să căscăm gura? M-am săturat pînă în gît de bîlciul ăsta... Dacă vrei să scapi de noi, trimite-ne în altă parte, sau lasă-ne în pace. Găsim noi singuri unde să ne ducem... Te închizi în tine ca o scoică...

Ceilalţi tăceau. Unii erau de acord cu Lucia, alţii nu. Victor părea din nou absent. Oare nu auzise vorbele Luciei?

— Să vă duceţi în altă parte... gîndi el cu voce tare, aproape silabisindu-şi cuvintele... De ce să vă duceţi în altă parte?

Vocea îi suna straniu. Era evident că se gîndeşte la altceva. Subit, glasul lui căpătă fermitate:

— Trebuie să vă duceţi la bîlci, să căscaţi gura, La bazar, la vînzătorul de păpuşi şi, mai ales, la roata norocului... Şi tu, Ursule... Să nu te desparţi de roata norocului. Caută să memorezi precis locul unor numere. Cinci numere: nouăzeci şi patru, o sută unu, optzeci şi nouă, şaptezeci şi cinci şi o sută doisprezece. Fiecare număr e între două cuie. Ei, bine, Ursule! Nu atît numerele, cît cuiele acelea să le memorezi, în aşa fel ca să le poţi atinge din prima clipă, cu ochii închişi... Şipca poate fi împinsă în ambele direcţii, mi se pare...

Ultimele cuvinte fură rostite iarăşi cu voce slabă, nesigură. Parcă intrase într-o nouă criză de nelinişte.

— Înţeleg gîndurile tale umanitare şi sînt de acord cu ele, zise Lucia. Hultanul şi toţi şmecherii de acolo trebuie să primească o lecţie... Dar n-ar fi mai bine să ne gîndim şi la statuete?

— Ba da! răspunse Victor. Tu, Ursule, ştii ce ai de făcut... Voi... Voi trebuie să vedeţi ce se întîmplă în locurile despre care v-am vorbit... Da! Şi trebuie să aflaţi obiceiurile de acolo... Nu atît ceea ce se întîmplă în timpul zilei... cît mai ales ce se întîmplă noaptea, după ce se închide bîlciul... Din ceea ce am văzut noi aseară, nu putem să ne facem o părere precisă...

— Eu am o anumită bănuială, spuse Ionel. Mă gîndesc la relaţia dintre borţos, dintre Hultan şi anumite obiecte... iepuraşi, păpuşi, statuete...

— Foarte bine! îi răspunse Victor. Atunci supraveghează-l tu pe Hultan... Dac-am şti ce-a făcut aseară, după ce a tăcut roata norocului!

— Dacă nu ne-am fi grăbit să ne întoarcem... insinuă Maria.

Victor fusese acela care grăbise întoarcerea, după ce zăriseră grupul în care se aflau Ilie şi Hultanul.

— Şi cu scheletul? întrebă Ionel. Îl abandonez?... Renunţăm la orice idee...?

— De schelet mă ocup eu, îl asigură Victor. Şi ar mai trebui să dăm de urmele cozorocului...

În timp ce Ionel îşi făcea un motiv de întristare din faptul că Victor îi împrumutase personajul într-un moment atît de important, ceilalţi se gîndeau că plimbarea lor prin bîlci urma să se transforme într-o acţiune precisă. Nu se duceau acolo, aşa cum crezuseră la început, în postura de gură-cască. (Deşi, pentru a-şi duce la bun sfîrşit sarcinile, trebuia să împrumute aerul unor asemenea indivizi.)

— Cozorocul lucrează la circ, răspunse Ursu. Aşa că de urmele lui am dat... E saltimbanc într-o echipă care deschide programul. Şi e foarte dotat.

— Mi-aţi spus asta, Ursule. Ar fi bine să ştim ce e cu echipa de saltimbanci şi care e rolul cozorocului în echipă... înainte şi după ce se termină programul ei... Înţelegeţi?... Pentru că, lăsînd la o parte intenţiile umanitare la care se referea Lucia, bîlciul ne interesează în primul rînd ca decor al enigmei... Şi mişună în el cîteva personaje suspecte, care ar putea să aibă legătură cu enigma... Aţi văzut aseară? Într-o simplă recunoaştere am întîlnit o sumedenie de personaje cunoscute. Eu cred că unul din aceste personaje e

legat de dispariţia tanagralelor. Nu! Nu cred că m-am exprimat bine. Poate că sînt mai multe personaje legate de dispariţia lor, conştient sau inconştient, însă unul din ele e autorul direct al dispariţiei...

— Să nu ne pomenim iarăşi cu finalul din prima parte a dispariţiei, mormăi Dan. Dacă tot vorbeşti de dispariţie şi nu de furt.

— Stai puţin, Victor! spuse Maria. După cîte îmi dau seama, după sarcinile pe care ni le-ai expus, tu excluzi din cercul posibilităţilor o anumită teorie, pe care am comentat-o ieri... Văd că nu te mai neliniştesc lăzile cu gunoi şi...

— ...şi rafturile de jucării de prin case, o ajută Lucia. Şi eu mă gîndesc la acelaşi lucru, Maria... Eşti sigur, Victor, că inconştienţii, vagabonzii, copiii pot fi scoşi de pe lista suspecţilor?... Ieri spuneai că nemaigăsindu-se într-o vitrină de muzeu, ci într-o simplă sacoşă, tanagralele, dispariţia lor... În fine, spuneai că se modifică datele problemei... Ţi-ai schimbat părerea de ieri pînă azi?

— Şi ce vrei tu? spuse Dan. Să rămînă cu o idee fixă? Eu îmi schimb ideile de la o clipă la alta. Un singur element nou...

— Tu n-ai nevoie de elemente noi, ca să ţi le schimbi, îi replică Lucia. Orice părere, orice...

— Degeaba te aprinzi, Lucia. Mai bine să te iei după fapte. Eu am emis ieri o părere cu privire la simţul umorului şi la o anumită doză de inteligenţă, necesare pentru combinaţia dintre dispariţia tanagralelor şi apariţia păpuşii... Victor şi-a însuşit ideea mea... Şi aş mai spune ceva, Victor. Oare n-ar fi mai bine să-l căutăm pe autorul dispariţiei, supunîndu-l la aceste teste de umor şi inteligenţă? Dintr-un condei putem elimina cîţiva suspecţi... Pentru că imbecilii nu prea au ce căuta în povestea noastră, ca şi inconştienţii de altfel. Şi cînd spun inconştienţi, mă refer la o categorie mai largă, care să-i cuprindă şi pe copii... Ei! Aplicăm testele de umor şi de inteligenţă? Eu aş începe, de pildă, cu...

— Şi de ce să nu ne gîndim şi la ură, şi la cruzime, şi la răzbunare? întrebă Ioana. Tu, Dan, vezi în furtul acesta opera unui rafinat. S-ar putea însă ca şi un om redus, animat de ură, sau de cruzime, sau de răzbunare, să comită gestul pe care tu i-l atribui rafinatului... „Îi plac păpuşile? va spune el. Na! Poftim păpuşă! Să se sature de ele!“

— Pentru asta îţi trebuie ură, nu glumă, spuse Maria.

— Eu rămîn la întrebarea mea veche, reveni Lucia. Excludem categoria inconştienţilor ?

— Da ! răspunse Victor. O excludem !

— Numai pentru a rămîne iluzia că tanagralele mai pot fi găsite ? Pentru asta, Victor ?

Întrebarea Luciei era foarte gravă. Victor însă nici nu clipi din ochi cînd răspunse :

— Nu din cauza asta. Din cauza păpuşii !

Dan îşi freca mîinile de bucurie. Pînă la urmă, teoria lui se va adeveri. Şi ceilalţi, chiar dacă nu erau bucuroşi, deveniseră parcă mai liniştiţi, mai încrezători. Tanagralele mai puteau fi găsite. Acesta era esenţialul. Încăpute pe mîna unor copii sau a unor vagabonzi, pierderea, distrugerea lor era sigură. Constatarea aceasta le mări pofta de acţiune. Se pregăteau de plecare.

Înainte de a părăsi chioşcul, Ionel i se adresă lui Victor :

— Cunoşti adresa scheletului ? Stă pe bulevardul...

— N-am nevoie de ea, îi răspunse Victor. Ţi-am spus să-l laşi pe schelet, pentru un timp, în sarcina mea.

— Şi dacă-l întîlnesc în iarmaroc ?

Victor căzu un moment pe gînduri. Apoi se hotărî :

— Lasă-l tot în seama mea, Ionel. Tu ai altceva de făcut.

Victor rămase singur în chioşc. Stătu o vreme la masă, sprijinindu-se în coate. Clătina mereu din cap. Ştia că îşi luase o mare răspundere. Deodată izbi violent cu pumnul în masă. Apoi se ridică în picioare şi părăsi chioşcul.

2

Graba cu care plecase nu-l împiedicase pe Tic să fie prevăzător. Îşi luase blocul de schiţe, gîndindu-se că s-ar putea să nu-l găsească în parc pe fidelul Tudorel. Şansele de a nu-l găsi erau de unu la mie, dar putea ciufuliciul, în situaţia gravă în care se aflau cireşarii, să-şi asume un risc, oricît de neînsemnat ar fi fost ? Banca din faţa muzeului — care

devenise sediul exerciţiilor de memorie din oraş — se anunţa, din depărtare, plină şi gălăgioasă. Iată însă că acel unu la mie îşi găsi tocmai atunci momentul de a se manifesta. Erau mulţi prichindei pe bancă, sub bancă şi în jurul ei. Numai Tudorel lipsea.

Moş Costache se pomeni din nou cu un elev sîrguincios lîngă el, care în loc să se ducă la scăldat sau la iarmaroc, prefera să facă schiţe, aşa cum i se ceruse la cercul pionierilor. Tic nu-şi dădu prea mare osteneală pentru a-l cuceri pe paznic. Mai degrabă voia paznicul să-l cucerească pe el. După un preambul puţintel cam lung — aşa i se părea lui Tic — moş Costache începu să-i povestească despre avantajele şi necazurile meseriei de paznic. Ascultătorul său era însă un ingrat. Ce-i intra pe o ureche îi ieşea pe cealaltă. Nu asculta, ci pîndea momentul potrivit pentru a intra în acţiune. Şi cîtă silinţă îşi dădea bătrînul să-l convingă pe elevul sîrguincios că meseria de paznic, mai ales la muzeu, are o însemnătate atît de mare şi cere calităţi atît de diverse, încît... Ciufuliciul avea impresia că niciodată nu va fi apt pentru o asemenea meserie.

— Şi se mai ivesc prilejuri ca acestea, spuse bătrînul, cînd trebuie să supraveghezi şi reparaţiile, cînd n-ai voie să pierzi nici o minută, nici măcar ca să-ţi aprinzi ţigara.

Reparaţii se făceau o dată la douăzeci sau treizeci de ani, iar bătrînul nu numai că-şi aprindea ţigara cu toate tabieturile din lume, dar mai găsea cu cale să-şi petreacă timpul cu un oarecare elev, venit acolo să facă schiţe. Prilejul i se păru foarte potrivit lui Tic :

— Şi staţi aici de dimineaţa pînă seara, mereu cu ochii la reparaţii ?... Mare oboseală... Eu nu ştiu cum de rezistaţi...

— Păi... răspunse moş Costache, noroc că facem cu schimbul. O zi, Ilie, o zi, eu. Azi e rîndul meu... Ilie mă schimbă la opt seara, dar fiindcă m-a rugat să vin ceva mai devreme, i-am cerut şi eu azi acelaşi lucru... De ce să rămînem datori ?

„Va să zică Ilie a plecat ieri mai devreme ? gîndi Tic. Da ! Pentru că sosise acasă înainte de opt, înainte de a asfinţi soarele..."

— Şi cam pe la ce oră vă schimbă ? întrebă el cu voce tare.

— La şapte punct. Noi, în privinţa orelor, sîntem straşnici. În privinţa asta, nimic de zis. Ne înţelegem bine amîndoi. Ne mai cocoşim noi cînd e vorba de altceva... despre un pahar de vin... despre o treabă suplimentară. La prima e fruntaş, da' rezistă, că nu cred să-şi aibă pereche... La a doua e un catîr... Un ceas mai mult nu stă... Eu l-am mirosit că mai face şi altceva, de aceea nu se lasă... Încolo, grijuliu... şi să-l vezi 'mneata cum ţine la tablouri... Ca la ochii lui. Un fir de praf nu lasă pe ele... Ca să fiu drept, eu nici nu prea mai am ce face după el.

— Azi parcă sînteţi mai liber, încercă Tic să-l abată pe altă cale de discuţie.

— Azi, da. Da' ieri nici nu ştiu cum a răzbătut săracu' Ilie. Ieri a venit toată marfa şi restul sculelor şi s-au pus şi schelele. Am mirosit eu c-o să fie aşa, de-aceea am schimbat zilele cu Ilie. Că de fapt el trebuia să fie azi şi eu ieri. Da' am zis eu că m-a apucat vătămătura...

— Ieri a venit toată marfa şi sculele... ? se miră Tic.

— Ieri... Şi ce-a avut săracu' pe cap. Că la toate trebuia să dea bon de intrare, să iscălească... Şi s-au descărcat ieri cam cincisprezece camioane: nisip, pietriş, lemnărie, fier, scule... Ultimul abia se descărcase, cînd am sosit eu... Tocma' iscălea Ilie bonul... Ş-aşa am scăpat eu de daravele.

— Bine că măcar în timpul mesei a avut răgaz, spuse Tic cu un accent de bucurie duioasă în voce.

— Masa ?... Cînd îţi vin cincisprezece camioane, mai ai timp de masă ? Eu cred că n-a avut timp nici de ţigară. Noroc că nu fumează... Pentru mine, ziua de azi e domnie...

Fără să-i mai pese de ceea ce ar putea crede moşneagul, Tic se hotărî să scoată tot ce îl interesa pe dînsul :

— Şi ziceţi că după toate acestea mai are timp să se ocupe şi de alte treburi ?

— Are, da' nu vrea să spună... Eu cred că nu e angajat cu leafă... da' bani primeşte el, bani buni... Învîrteşte ceva şi pe la fabrică, şi pe la cooperativă. Se ţine într-una de bătăi... Ai văzut şi dumneata ce zdravăn este. Mai ceva ca un bivol...

Ar mai fi insistat Tic să afle amănunte — mai ales că începea să-l intereseze povestea lui Ilie — dar îl văzu pe Victor plimbîndu-se gînditor de partea cealaltă a străzii şi făcîndu-i cu degetul acel semn imperceptibil, care însemnă adunare, în codul cireşarilor. Aşa că îl părăsi pe moş Costache după cîteva cuvinte de mulţumire şi de recunoştinţă... pentru că-l iniţiase în tainele meseriei de paznic de muzeu.

După foarte puţin timp, ciufuliciul îi făcu lui Victor un raport amănunţit despre cele culese de la moş Costache cu privire la Ilie.

— Bine, Ticuşor, îi spuse Victor. Maximum integral. Totul e să interpretăm cum trebuie cîteva amănunte furnizate de moşul tău. Dar nu pentru asta am venit după tine. Hai să ne aşezăm pe o bancă, pentru că avem multe, multe de discutat.

Găsiră după multe căutări o bancă liberă într-un colţ mai liniştit al parcului. Deşi îndrăzneţ, ba chiar prea, Tic simţi o oarecare emoţie cînd se aşeză pe bancă. Pînă atunci Victor nu scosese un cuvînt. Oare ce voia de la el ? Şi spre surprinderea lui, Victor îi ceru să-i povestească despre bîlci, despre primele impresii culese la roata norocului, despre programul de la circ, despre tragerile lui nenorocoase (şi, cu acest prilej, ciufuliciului i se dezvălui misterul roţii ; despre mutra lui nu mai este cazul să spunem ceva), despre plimbările omului în gri şi ale scheletului prin bîlci, despre felul cum îl recunoscuse pe Torenzo, despre norocul scheletului şi despre oamenii care asistaseră la tragerea lui, despre conflictul pe care-l avusese cu lunganul, despre prima întîlnire cu cozorocul, despre urmărirea infructuoasă... Aici Tic devie de la răspuns :

— Oare ce s-ar fi întîmplat dacă m-aş fi ţinut după el pînă cînd intra undeva ?

— Ar fi fost foarte rău pentru noi, Ticuşor, îi răspunse Victor. Cred că te păştea o mare primejdie. Aminteşte-ţi ce s-a întîmplat cu lunganul... şi la povestea aceea erai un simplu spectator. Ai avut mare noroc, mare, Ticuşor, că te-a văzut Torenzo cînd te-ai luat după cozoroc.

— Tu crezi că el m-a văzut ? Eu am crezut că a fost o întîlnire întîmplătoare... Va să zică m-a salvat de două ori...

— Şi acum vorbeşte-mi despre Hultan, Ticule, absolut tot ce ai observat la el. Înţelegi, tu ? Cum îşi scotea şi cînd îşi scotea pălăria, aminteşte-ţi repertoriul lui... Şi încă o dată aminteşte-ţi discuţia lui cu Ilie. Totul, totul, pînă la gesturi.

Tic era un maestru în arta fotografiatului fără obiectiv. Imaginile pe care i le înfăţişa lui Victor erau fidele, precise, fără pete sau umbre. Şi repertoriul Hultanului parcă era înregistrat pe o bandă sonoră.

— Şi acum fă un exerciţiu de memorie, Ticule. Aminteşte-ţi ce l-ai auzit spunînd prima dată, înaintea de a trage tu. Şi apoi aminteşte-ţi ce a spus cînd a tras cozorocul... sau scheletul...

Tic făcu un groaznic efort de memorie, dar avu impresia că-i spune lui Victor exact ceea ce auzise. Victor nu era mulţumit. Calmul şi nuanţa de veselie din vorbele lui dispărură iarăşi. Neliniştea parcă-i întuneca faţa. Îi ceru să-şi amintească alte amănunte înainte, în timpul şi după tragerile norocoase. Cît de greu îi venea ciufuliciului! Parcă trecuseră ani de atunci... Spunea ceea ce credea el că văzuse.

— Şi acum un nou exerciţiu de memorie, Ticule. Aminteşte-ţi cu precizie la cîte trageri norocoase ai asistat, ce cîştiguri s-au oferit, în ce loc erai, cine era alături de tine, ce personaj cunoscut de noi era în faţa ta sau trecuse pe-acolo... şi toate acestea la fiecare tragere, Ticule.

Tic îi răspunse lui Victor la toate întrebările, fără să piardă, fără să uite nici un amănunt esenţial.

— Mai refă o dată tragerea scheletului, Ticuşor... dar nu numai momentul tragerii. Lungeşte-l puţin... Să zicem cu cinci minute înainte şi cu cinci minute după...

Tic se strădui să răspundă exact. (Dacă Dan ar fi fost acolo, i-ar fi spus ciufuliciului: Închipuie-ţi, Ticuşor, că ai în mînă o carte. Aminteşte-ţi cu asemenea precizie, ca şi cum te-ai uita în paginile cărţii. Pentru că de aceste amănunte, de aceste pagini atîrnă misterul tanagralelor.) Ca şi în celelalte răspunsuri (prin asta vrem să-i liniştim şi pe cititori, nu numai pe Victor), Tic nu omise nici un amănunt esenţial.

— Încă o dată, Ticule, te rog să-ţi aminteşti prima întîlnire cu profesorul Neştian. În toate amănuntele ei esenţiale. Şi el, ca şi tine, era îndrăgostit de discobolul lui Fradaburidi, parcă aşa mi-ai spus. Nu? Mi se pare că el a vrut să-l cumpere, sau a întrebat dacă e de vînzare? Plasează-te în peisajul de la roata norocului şi răspunde-mi cît mai precis!

După ce termină cu răspunsurile, Tic adăugă:

— Ce hoţ, Victor! Ce şmecher Hultanul ăsta? Cum a vrut să-i facă în ciudă profesorului! Ştii? De ciudă, profesorul a împins şipca şi a plecat. Şi Hultanul imediat: „Discobolul lui Fradaburidi!" ca şi cum, dacă ar fi tras serios, profesorul ar fi cîştigat discobolul! Abia acum îmi dau seama că vorbise din burtă. Cine ştie unde se oprise coarda de oţel!... Atletul mi-a spus că nu-i adevărat, chiar atunci. Mi-a spus că e o şmecherie, dar nu l-am crezut nici o clipă. Dacă l-aş fi ascultat... Dar tot iau eu discobolul, chiar dacă nu-mi dai tu voie. Vreau să-l am amintire. Şi înainte de a pleca, o să i-l arăt şi lui Torenzo.

— Te-am văzut aseară discutînd cu el, Ticule... Eraţi amîndoi veseli. Ce-i povesteai?

— Nu-i spuneam nimic, răspunse Tic emoţionat. Îl ţineam de mînă. Dar mă feream să nu mă vadă Ursu... De-aceea am tăcut mereu.

— Aaaa! Va să zică ai intrat în conflict cu Ursu!... Bine, Ticule... Aş vrea să-ţi mai aminteşti ceva. Nu ştiu a cîta oară ţi-o cer... Convorbirea lui Ilie cu Hultanul... Şi pe urmă caută să-ţi aminteşti dacă ai văzut vreodată ghereta cu păpuşi lîngă roata norocului...

Tic se supuse din nou. Cînd ajunse la gheretă, răspunse cam în doi peri:

— Eu am văzut-o întotdeauna la locul ei, aşa cred. Dar pentru că n-am luat-o în seamă, nu pot să garantez exactitatea...

— Ia spune, Ticule! Pe individul ăla cu mutră de vulpe l-ai văzut pe la roata norocului? A stat vreodată în locul Hultanului? L-ai văzut măcar printre spectatori?

— În locul Hultanului nu l-am văzut decît pe lungan. Dar printre spectatori l-am zărit.

— Spuneai că la una din tragerile norocoase, la care ai asistat, o femeie, o gospodină a cîştigat un obiect oarecare, nu ne interesează obiectul... Nu-ţi aminteşti ce personaje cunoscute erau atunci în jurul tău?

— Atunci... se gîndi Tic. Nu ştiu... Nu eram decît eu şi atletul... dar parcă am zărit pe cineva cunoscut... Pssst! Cum de nu mi-am dat seama? Era artista! Da! Era ea cu un bărbat. Acum îmi amintesc de o tînără cu mănuşi lungi, albastre... Ea era!

— Foarte, foarte ciudat... spuse Victor ca pentru sine. Totul s-ar înnoda perfect... dar lipseşte una din verigi, Ticule... o verigă esenţială... După ce a tras, sau înainte de a trage, l-ai văzut pe schelet cumva vorbind cu cineva?

— Nu! A tăcut tot timpul. Parcă era mut. Niciodată nu l-am auzit vorbind... Parcă n-are limbă.

— Nu l-ai văzut niciodată în bîlci vorbind cu cineva ?

— Absolut niciodată ! răspunse Tic foarte sigur.

— Dar pe Ilie, Ticuşor, l-ai mai văzut şi altă dată în bîlci ?

— Ştii cînd l-am văzut ? Atunci seara şi aseară la restaurant. Altă dată, nu. Deşi se pare că are cunoştinţe pe acolo.

Victor era din ce în ce mai nemulţumit :

— Şi în seara aceea, Ticule, a mai vorbit Ilie cu altcineva în afară de Hultan ? Bagă de seamă ! E o întrebare esenţială.

— Eu nu l-am văzut vorbind cu altcineva. Şi pe urmă a plecat... Şi-au strîns mîna şi a plecat...

— Brrrr ! se înfurie Victor. Bună expresie ai scornit, Ticule... Va să zică a plecat. Ia aminteşte-ţi ce s-a întîmplat pe urmă... Şi aminteşte-ţi din nou convorbirea Hultanului cu Ilie... Nu, nu trebuie să mi-o mai redai. Caută să vezi dacă ai uitat vreun amănunt... Şi dacă Ilie a mai vorbit cu altcineva... oricine ar fi fost această persoană, Ticuşor, chiar moş Costache, sau chiar nevasta lui... Şi scheletul, scheletul, Ticuşor, eşti sigur că n-a deschis gura, că n-a vorbit cu nimeni înainte de a cîştiga şi după ce a cîştigat ?... De ce dracu' a cîştigat ?... Ia aminteşte-ţi ce a spus Hultanul... aminteşte-ţi chemările lui înainte de a trage scheletul... Eşti sigur, Ticule ?...

Victor simţea că se sufocă. Lacrimi de neputinţă îi răsăreau în colţul ochilor. Şi strîngea pumnii cu o forţă sălbatică. Asculta ceea ce-i spunea Tic. Ştia dinainte care vor fi răspunsurile. Nimic, nici un amănunt nou. Totul era cunoscut. Doar la ultimul răspuns tresări şi-l puse pe Tic să i-l repete.

— Ţi-am spus şi mai înainte acelaşi lucru, răspunse cam îmbufnat ciufuliciul. N-am uitat nimic. Ţi-am spus. Hultanul a strigat, a repetat de două ori aceeaşi frază : „Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul..." Ştii tu ! Reclama lui. A strigat de două ori.

— Cam la ce interval, Ticuşor ? Între prima şi a doua chemare care o repeta pe prima : „Încercaţi-vă norocul ! Vine, vine norocul !" cam cît timp a trecut ? O secundă, două, trei ?

— Ce trei secunde ? răspunse Tic uimit. Poate treizeci de secunde, poate un minut, poate chiar mai bine de un

minut... Nu-mi amintesc precis. Dar ştiu că a fost o pauză mai lungă...

— Bravo, Ticuşor ! strigă Victor. Mi-ai relevat un amănunt esenţial, extrem, extrem de important... Din păcate, însă, în loc să dezlege enigma, o încurcă şi mai rău... Sau, ştiu eu ? poate că totuşi o simplifică... Dacă v-aţi fi luat atunci după Ilie... Nu ! Înainte de sosirea lui Ilie nu putea să se întîmple nimic. Mă gîndesc la Ilie, Ticule. Mă gîndesc în general. Oare Ilie a plecat imediat din bîlci ?

— Eu cred că s-a dus la restaurant, Victor.

— Asta n-are nici o importanţă, Ticule. Nu ! Dacă a rămas sau nu în bîlci, asta contează... Deşi nu cred, nu cred... Dar cine ştie... Dacă aş găsi încă o verigă, Ticuşor... Una singură... S-ar înnoda totul. Ia spune ! Tu ai putea să furi discobolul ?

— Mai întrebi ? Mi-am şi făcut planul. M-am jurat, Victor. Al meu va fi discobolul !

— De unde o să-l iei ? întrebă Victor.

— De unde ? De acolo, din vîrful piramidei, o să vedeţi voi. Cum o să-l iau ? Asta-i mai interesant...

— Vezi ce relativ e totul, Ticuşor ? De unde ştii tu că e în vîrful piramidei ?

— Păi nu stă tot timpul acolo ? Nu-l văd cu ochii mei ? Tu crezi că n-or să-l scoată din ladă ?... Oare cum de nu le-a fost teamă că o să-l fure cineva ? Celelalte valori le pun la adăpost. Deşi eu cred că discobolul e cel mai valoros dintre toate. Şi profesorul avea aceeaşi părere. Nişte tîmpiţi, Victor. Nu-şi dau seama de valoarea obiectelor proprii.

— Şi eu mi-am spus acelaşi lucru, Ticuşor, aseară. Dar mi se pare că am sărit peste o problemă. Te-am întrebat de unde o să iei discobolul, nu cum o să-l iei... Ticuşor, eu nu pot să răspund la prima întrebare, la a doua, da. Dacă aş putea să răspund la prima întrebare... Ce frumoasă ar fi viaţa, Ticule !

Tic se uita la Victor cu nedumerire şi admiraţie. Dar îl vedea trist, suferind, cu pumnii încordaţi.

— Spune-mi ce pot să fac, Victor ! Dacă vrei, îţi repet totul încă o dată, de zece ori dacă vrei... Sau altceva...

O duioşie alintătoare se ţesea în sufletul lui Victor :

— M-ai ajutat foarte mult, enorm, Ticuşor. Îţi voi spune mai tîrziu. Vreau să-ţi destăinui acum un singur amănunt,

care va căpăta poate o importanţă excepţională. Ţi-am spus *cum* se cîştigă la roata norocului. Acum vreau să-ţi spun *cînd* se cîştigă. Deoarece *cine* cîştigă de asemenea ştim. Deci *cînd* se cîştigă... În masa de oameni e în permanenţă un cîştigător, un om care stă acolo, cum e cozorocul, de pildă — tu credeai că face calcule — şi aşteaptă să fie chemat pentru a cîştiga. E chemat în momentele cheie : cînd e îmbulzeală, cînd e ezitare mare, în pauzele spectacolelor. Omul acesta e chemat printr-o formulă care face parte din repertoriul borţosului, Hultanului. Acesta strigă aşa de tare, încît se aude de la mare distanţă. Cînd o aude, omul vine şi trage şi cîştigă. Am descoperit aseară formula şi tu mi-ai confirmat-o. Aminteşte-ţi, sau caută să fii atent de acum înainte cînd treci pe la roata norocului. De cîte ori vei auzi după : „Încercaţi-vă norocul", aceste trei vorbe : „Vine, vine norocul !" să ştii că se va cîştiga la roata norocului. „Vine, vine norocul !" e chemarea pe care Hultanul o adresează celui care trebuie să cîştige, pentru a întinde o momeală, cum spunea Ilie, nehotărîţilor din jur. Niciodată nu se va cîştiga, sau nu s-a cîştigat la roata norocului, fără să se rostească această formulă. Caută şi aminteşte-ţi, dragul meu Ticuşor. La vremea lui, acest amănunt va căpăta o importanţă excepţională ! Aşa îmi închipui, aşa sper eu...

3

Ceilalţi cireşari rătăceau prin bîlciul dimineţii. Vînzătorul de păpuşi era la ghereta lui, mai vioi, mai îndrăzneţ, mai încrezător decît în timpul nopţii. Încerca să ademenească prin tot felul de chemări şi promisiuni prichindeii care-şi zgîiau ochii la mărfurile hidoase de pe tarabă. Bazarul avea clienţi din belşug, poate mai mulţi decît în oricare alt moment al zilei. Mai ales gospodine şi ţărani, în căutare de obiecte care ajutau la completarea altor obiecte mai mari. Roata norocului era în criză la acea oră. Din cînd în cînd, cîte un puşti răzleţ, sau cîte un copil agăţat de poalele bu-

nicii, atraşi de strigătele lunganului, îşi încercau şansa. Se alegeau cu un iepuraş sau cu o păpuşă cam de mărimea degetului mic. Dimineaţa nu se cîştigau lulele la roata norocului ; se respecta specificul clientelei.

Pentru a-şi îndeplini misiunea, Ursu se văzu nevoit să tragă de cîteva ori, la intervale rari, parcă pentru a căuta obiectele pe care ar fi dorit să le cîştige. Iepuraşii şi păpuşelele cîştigate le oferi prichindeilor, cască-gură, care stăteau cu duiumul în preajma roţii. Ursu, precum se ştie, era renumit pentru agerimea privirilor sale. Observă şi el, ca şi Victor, neregularităţile insesizabile în dispoziţia cuielor. Toate cuiele care încadrau numere mari, numere care ofereau cîştiguri „senzaţionale", erau într-adevăr aplecate spre interiorul roţii. Coarda de oţel nici nu le atingea, aceasta era părerea lui Ursu. Memoră cu precizie locul exact unde se aflau cuiele care încadrau cele cinci numere indicate de Victor. Pentru a fi sigur că nu va greşi, făcu cîteva experienţe. Se plasă în cîteva unghiuri diferite, după ce înconjurase roata norocului, mergînd cu spatele spre piramidă — ca şi cum ar fi fost atras de cine ştie ce spectacol care se petrecea undeva în bîlci (deci nu ştia unde se va găsi în clipa cînd se va întoarce). Apoi într-o fracţiune de secundă se orienta şi ghicea dispoziţia precisă a celor cinci numere excepţionale. Era imposibil să greşească. Şi cu ochii închişi le-ar fi găsit. Ceilalţi îi protejau experienţele, ţinîndu-l de vorbă pe lungan. Numai Dan stătuse mai la o parte, de teamă să nu reînvie amintirile lunganului. O simplă căutătură îi aruncase Torenzo şi fusese de-ajuns ca lunganul să se transforme în trestie, iar adierea molcomă, ce bîntuia bîlciul, în vijelie. Dan îşi pierdu orice urmă de teamă sau de jenă şi se apropie şi el de roată.

Apoi cireşarii se despărţiră din nou în grupe, pentru a colinda bîlciul şi a culege informaţiile cerute de Victor. Ursu şi Lucia rămaseră în preajma roţii, Dan şi Maria se duseră spre circ, Ionel şi Ioana se opreau cînd în faţa bazarului, cînd lîngă ghereta vînzătorului de păpuşi.

Ioana cumpără o păpuşă uriaşă, pentru a deschide gura vînzătorului. Dar nu reuşi să afle prea multe de la el. În esenţă le spuse că noaptea se strînge totul şi se încuie în lăzi, că ei — vînzătorii — trebuie să se ducă în oraş, unde

au gazde, că nu rămîne nimic deschis după miezul nopții, uneori doar ghereta de tragere la țintă de lîngă circ, dar nu mai mult de jumătate de oră, o oră.

— Și nu v-au călcat niciodată hoții? întrebă Ioana, de parcă ar fi fost în fața unui magazin de bijuterii.

— Pe mine? răspunse vînzătorul. Păi ce să ia de la mine? Ghipsul ăsta? Lada și lacătul ăsta ajung. Acolo unde ar fi ce să se ia, nu pot dovedi spărgătorii; doar cu dinamita.

Arătase cu mîna spre vecinii îndepărtați, de la roata norocului. Și s-ar fi retras în muțenia lui, dacă Ioana n-ar fi continuat cu întrebările. Pentru a-i deschide gustul de vorbă, plecă de la ultima lui afirmație:

— Sînt chiar așa de blindați cei de la roata norocului?

— Trei lacăte speciale și cheie... Și în pădure ar putea să lase lăzile, că sînt căptușite cu metal.

Ioana se gîndi că sosise momentul să pună întrebarea cheie:

— Vă ajută și pe dumneavoastră, cînd aveți obiecte mai de preț? Poate că se întîmplă uneori...

— Cine? Ei? Tîlharii ăia? Eu măcar îmi cîștig pîinea cinstit. Cine vrea să cumpere cumpără; cine nu, treaba lui. Nu iau banii prin viclenie și hoție ca ei... Da' nici nu vreau să mai aud de dînșii. Înainte am stat mai aproape de ei, e vad mai bun acolo... Dar m-au amenințat că-mi distrug marfa, dacă nu mă mut; cică le făceam concurență... Cred și eu, că eu nu hoțeam lumea ca ei... Decît să tragă la ei, mai bine cumpărau de la mine... mai ales copiii, că pe ei îi atrag păpușile ăstea... Ce era să fac? Să mă pun cu ei? Mi-ar fi spart lada într-o noapte și mi-ar fi distrus marfa... Iată cum am ajuns în locul ăsta mai ascuns, pe unde nu prea trece lumea... Acolo lîngă ei era în avantajul meu... Lucrurile lor atrag și mă vedeau și pe mine copiii cu tărăbuța asta....

Dan trecu pe lîngă Ionel, făcîndu-i semnul acela discret de adunare. După două minute, toți, cu excepția lui Ursu, care rămînea de pază la roata norocului, se întîlniră lîngă călușei. Acolo era mai multă animație, călușeii se roteau întruna, nu atrăgeau atenția nimănui. Dan părea alarmat:

— L-am văzut pe cozoroc! îi anunță el. Stă cu cîțiva băieți de seama lui la ghereta de tir. Trag la țintă. Din fericire, el nu m-a zărit. Și nu știu ce să facem? Eu nu pot să intru în vorbă cu el. Mă cunoaște și s-ar putea să iasă cu scandal. Dacă n-ar fi atîția băieți acolo...

Maria se simți jignită. Îl întrerupse imediat pe Dan:

— Și ce dacă sînt atîția băieți? Crezi că mi-e teamă? Stați voi aici liniștiți. Mă duc eu. Gata!

Și se opri la ghereta, nu ca să se uite la figurile și scenele mobile, ci ca să rîdă de neîndemînarea unui trăgător. În loc să simtă curaj sau să treacă la golănisme, băieții, așa versați cum erau ei într-ale circului, se cam intimidară. Gestul ei era neobișnuit, neverosimil. Și Maria își continuă ofensiva. Se adresă direct cozorocului (avea șapca pe cap):

— Dumneata neapărat trebuie să fii la înălțime, ca...

Maria arătă cu mîna spre circ. Cozorocul tocmai se pregătea să tragă și din cauza emoției rată și el ținta. Dar Maria era convinsă că va avea în el un aliat în incidentul care se pregătea.

Într-adevăr, revenindu-și din prima uimire, băieții își pregăteau atacurile. Căutau vorbe grosolane și chiar acțiuni directe. Dar mai întîi unul din ei lansă provocarea (pe care Maria o aștepta de la început):

— Arată-ne dumneata, dacă o faci atît pe grozava.

Maria își înclină capul, uitîndu-se speriată la vecinul ei, cozorocul. Ceilalți nu-i puteau vedea figura. Mai ridică o dată din sprîncene, luă o pușcă și potrivi o țintă. Ochi mult, multă vreme, pînă simți că vecinul i-a prins intenția. Își căuta și el o țintă.

— Calul și călărețul? spuse Maria zeflemitoare, apoi își îndreptă țeava armei spre micul punct negru.

Ea nici nu apăsă pe trăgaci și ținta anunțată începu să se miște ca urmare a zgomotului sec pe care-l făcu descărcarea unei arme. „Acum se va decide soarta partidei!" gîndi ea. Lăsă arma pe tarabă și le adresă un zîmbet de dispreț băieților în semn de: „Ați văzut?" Forțase jocul, pentru că nu știa sigur dacă vecinul ei voise s-o ajute, sau s-o batjocorească. Prin gestul pe care îl făcuse îi strecura însă o anumită îndoială. El putea să-și închipuie că au tras amîndoi în același timp, sau că el a greșit ținta și că ea a nimerit-o. Nu putea fi sigur că el a țintit și ea a greșit.

Cozorocul îi zîmbi admirativ. Partida fusese cîştigată. Ceilalţi încercară un atac verbal, dar privirile cozorocului îi puseră repede la punct. De unde se vedea că se bucură de un mare respect printre ei. De aici pînă la a se plimba cu cozorocul prin bîlci era un fleac. Băiatul devenise atît de timid, că ea se văzu nevoită să facă propunerea, după ce strîmbă nasul în direcţia celorlalţi.

Cozorocul nu avea nimic din ceea ce îşi închipuia Maria că trebuia să fie un artist de circ. Nu era nici înfumurat, nici arţăgos, nici nepoliticos, ba mai mult, părea că posedă o anumită doză de inocenţă. Ridica mereu din umeri şi zîmbea chinuit ca un nătîng. La toate întrebările ei răspundea prin da sau prin nu, parcă n-ar fi ştiut să vorbească. Cînd îl atinse de cîteva ori cu mîna se înroşi pînă la urechi. Şi Maria căpătă subit simpatie pentru el. Probabil că şi glasul ei se schimbase, deoarece cozorocul îşi pierdu zîmbetul acela care-l urîţea şi parcă îi pieri şi stinghereala. După un sfert de oră începu să-şi povestească viaţa prin cîteva cuvinte, fără prea multe amănunte. Reda numai esenţialul. Fusese pierdut în timpul secetei într-o gară. Cunoscuţii, care-l luaseră cu ei, spre a-l duce undeva în Muntenia la nişte rude, coborîseră în staţie împreună cu el şi-l pierduseră în aglomeraţia de pe peron. Trenul plecase fără el. Cineva îl văzuse plîngînd, se strînsese probabil lume, îl întrebaseră cum îl cheamă, dar el nu avea decît trei ani şi răspunsese aşa cum ştia: Andu. În gară era un circ şi el gata de plecare: Cineva îl luase. O dresoare de cai. Îl dusese probabil în cuşeta ei. Îi rămăsese numele. Numai vocala de la sfîrşit i se schimbase. Ando. Şi de atunci trăise în permanenţă la circ. Era copilul circului. Dresoarea plecase cu cinci ani în urmă în altă parte. De astă dată nu-l mai luase cu ea. Avea trei copii.

— Eşti numai saltimbanc? îl întrebă Maria.

— Mai fac şi altele... de toate... Pantomimă... Vînd programe... am grijă de animale... Şi altele.

— Şi altele?... prelungi Maria întrebarea.

Dar Ando nu-i răspunse. Îşi plecă ochii în jos şi iar se înroşi pînă la urechi. Şi mersul parcă i se împletici.

— Te-am văzut... minţi Maria. Şi mi-a plăcut foarte mult cum faci salturile mortale.

Ando ridică timid din umeri. Parcă voia să spună: „Asta-i meseria mea". Dar aproape imediat se produse o nouă erupţie în el:

— Nu vreau să rămîn saltimbanc! Vreau să mă fac echilibrist! Asta n-am voie s-o spun nimănui. M-ar călca în picioare şeful trupei. Fac pe ascuns antrenamente cu maestrul Torenzo. Ştii ce bine stau pe patru scaune? Şi cad jos în salt mortal... Pregătim împreună un număr senzaţional... Dar asta nu trebuie s-o ştie absolut nimeni!...

Mai merseră cîteva minute împreună, tăcînd amîndoi. Deodată Ando tresări şi se scuză:

— Trebuie să plec... Dacă vrei să vii şi mîine la aceeaşi oră... tot acolo... Am văzut că n-ai apăsat pe trăgaci... Eu pot să ţintesc şi cu ochii închişi... Numai atunci am greşit, cred că prima dată în viaţa mea... Am văzut că n-ai tras şi... Dar să nu-ţi mai fie frică de ei... Dacă te-au văzut cu mine... La revedere...

Ando zbură de lîngă ea. Nu se ducea spre circ. Ci în altă parte, spre o panoramă, în faţa căreia îl aştepta atletul.

Cînd ajunse la roata norocului, Maria îl zări pe schelet. Stătea cu mîinile la spate, nemişcat, tăcut. I se putea vedea însă, pentru prima dată, direcţia privirilor. Se uita necontenit spre Ionel şi Ioana care se prefăceau interesaţi de ceea ce se întîmpla la roata norocului încercuită de un grup de prichindei. Amîndoi însă tremurau. Şi după ce scheletul părăsi regiunea, cei doi vinovaţi rămaseră cîtva timp nemişcaţi. Pînă cînd Lucia, cu tonul ei care nu accepta împotrivire, anunţă că a sosit timpul plecării.

4

Imediat după masă — bunica fusese nemulţumită de întîrzierea neanunţată a celor de la bîlci — cireşarii se retraseră în grabă la sediul cartierului general, în chioşc.

Victor le ascultă cu multă atenţie rapoartele, rugîndu-i încă înainte de a începe să nu omită nici un detaliu. Raportorii erau nemulţumiţi de sărăcia şi neînsemnătatea informaţiilor culese. Dar Victor îi încuraja mereu să vorbească, să spună totul, chiar şi amănuntele din îmbrăcămintea celor

întîlniţi sau a celor cu care intraseră în vorbă. Cea mai mare emoţie produse, aşa cum era firesc, povestirea Mariei, deşi ea nu insistase de loc asupra modului cum intrase în vorbă cu Ando. (După multe insistenţe, din partea lui Tic mai ales, ea cedă.) Ciufuliciul, ca şi Ursu, ca toţi ceilalţi, de altfel, erau profund impresionaţi de povestea saltimbancului. Începeau să-i urască pe cei de la circ.

— A spus chiar aşa : că l-ar călca în picioare ? întrebă emoţionată Ioana.

— Noroc de maestrul Torenzo ! strigă Tic. O să facă din el cel mai mare echilibrist din lume. Cuplul Ando — Torenzo ! Auziţi ce frumos sună ?

— A încăput pe mîna unui maestru, spuse Victor. Cuplul Ando — Torenzo ! Într-adevăr sună frumos, Ticuşor...

Victor era vesel. Se ghicea aceasta din toată atitudinea lui. De cîteva ori, însă, figura lui fu bîntuită totuşi de o undă de nelinişte. Atunci ridica sprîncenele şi murmura ca pentru el :

— Tîlharii de la roata norocului !

Repeta cuvintele pe care le rostise vînzătorul de păpuşi. Alunga însă de fiecare dată, cu o mişcare a mîinii, gîndurile negre.

— Cam săraci, spuse Lucia. Dacă ar fi fost lume mai multă... poate că am fi aflat lucruri mai interesante. Ne simţeam cam stingheri, Victor. Mereu înfipţi în mijlocul bîlciului, putea să ne ia toată lumea la ochi...

— La asta nu m-am gîndit, recunoscu Victor. Mi-e teamă să nu vă fi luat la ochi... tîlharii de la roata norocului... Hultanul nu a apărut nici o clipă pe acolo ?... Şi nimeni, niciodată măcar, n-a cîştigat un obiect mai mare ?

Negaţie totală, sigură, fără echivoc.

— Mă întreb de ce nu s-a cîştigat ? continuă Victor. Tu, Ursule, ai stat tot timpul lîngă roată ?

— Cam... răspunse cel întrebat. M-am mai mişcat eu, dar tot în apropierea ei... Cred că am greşit...

— Şi scheletul ? întrebă Tic. N-a tras niciodată ? Asta nu se poate ! După ce a cîştigat... Tu ce crezi, Victor ?

— Ce cred eu, Ticuşor ? Eu cred că astăzi nu se va mai cîştiga la roata norocului... Aşa s-a planificat... Dar nu uita

că Lucia spunea, dimineaţă, ceva despre nişte intenţii umanitare. Şi tare mi-e teamă, Ticule, că se vor cîştiga nişte obiecte...

Lucia îl întrerupse iritată :

— Noi v-am spus ceea ce aveam de spus... Am fost cam săraci. Dar după bucuria ta, Victor, îmi închipui că voi aţi pus mîna pe nişte date esenţiale... Lasă, că simţim noi...

— Mai întîi că n-aţi fost de loc săraci, răspunse Victor. Dimpotrivă. *Aţi adus cîteva date esenţiale.* Şi am fost convins că le veţi aduce. Noi ? Ce-am făcut noi ? Spune-le tu, Ticule, că tu ai fost cel chinuit. Noi am discutat mereu, mereu. Ore întregi... Hai, Ticuşor, nu-i mai ţine pe jeratic.

Ticuşor relată mai întîi convorbirea pe care o avusese cu moş Costache, apoi concluzia discuţiei cu Victor. Şi trebui să răspundă la o sumedenie de întrebări. Cum ? De ce ? Cînd ? Ce fel ? Suporta un al doilea calvar după cel de dimineaţă, din parc. Rezistă însă eroic pînă la sfîrşit. În sfîrşit, toţi tinerii cunoşteau în aceeaşi măsură datele problemei. Nimic din ce ştia unul nu-i era străin celuilalt.

— Asta e ! spuse Victor în concluzie. Din aceste date va trebui să dezlegăm misterul tanagralelor.

— Lipseşte totuşi o logică, îndrăzni Lucia să-l contrazică.

— Ştiu, Lucia, răspunse el. Lipseşte ceva. O verigă esenţială. Dar cîteva fapte, şi unele din ele culese azi, ne vor ajuta s-o găsim. Eu am impresia, am aproape certitudinea, că unul din noi are această verigă în mînă, dar nu e conştient de ea. Poate că nici nu-şi aminteşte de ea, poate că i se pare atît de mărunt şi de nesemnificativ detaliul, încît îl ignoră, sau poate că nu-l pune în relaţie cu problema noastră. Bineînţeles fără să-şi dea seama. Ei, dar logica va putea suplini, nădăjduiesc, lipsa verigii... S-ar mai putea şi altceva. Poate că n-am avut posibilitatea materială, fizică, de a descoperi acel amănunt esenţial... Dar eu înclin spre prima părere...

— Te-ai apropiat atît de mult de dezlegarea misterului ? întrebă Dan. Şi tot ce ai scos din mister ai adăugat persoanei tale. De aceea ai devenit atît de misterios. Acum te cred, Victor. Pe baza raţionamentului pe care l-am expus. Ca la o balanţă. Ce scoţi dintr-un taler este egal...

— Iar cu teoriile? spuse Maria. Am ajuns într-un loc... Eu mă simt în beznă... Parcă aş fi la bîlci, după miezul nopţii...

Victor o linişti:

— Nu vom sta pînă la miezul nopţii. Dar trebuie să ne pregătim pentru bîlci. Lucia susţinea că trebuiesc pedepsiţi tîlharii de la roata norocului... Dacă ştim totul, nu sînteţi de părere că intenţia noastră umanitară poate fi transformată foarte uşor într-o acţiune cu acelaşi caracter?

— Ba da! Ba da! se înfierbîntă Tic. Am jurat ceva la începutul întîmplărilor noastre şi eu îmi ţin jurămintele. Cu banii pe care i-am pierdut acolo puteam să organizez o roată a norocului. Măcar la un obiect, la un singur obiect, am şi eu dreptul.

— Ai, Ticuşor! Ai din plin dreptul! îl încurajă Dan. Şi dacă vrei, îţi pot veni în ajutor.

— Dar pentru a reuşi acţiunea noastră umanitară, spuse Victor, trebuie să-i invităm pe bunici la circ, şi pe prietenii bunicilor tăi, Ioana, şi pe alţi prieteni ai bunicilor tăi... Trebuie să fie alături de noi şi împreună cu noi oameni în vîrstă, care impun respect... Amintiţi-vă scena dintre prichindelul care a cîştigat vaza şi lunganul care l-a bătut apoi pe Tic...

— Cînd m-a bătut? se oţărî ciufuliciul. Mi-a tras o palmă şi m-am împiedicat eu. Nu asta-i durerea. M-a scuipat, nemernicul, m-a scuipat de la cinci metri drept pe vîrful pantofului şi din păcate chiar acolo a vrut să ochească...

Intervenţia lui Tic, cu tot patetismul ei, nu fu luată în serios. Toţi se gîndeau la ceea ce spusese Victor. Era nevoie să se preîntîmpine orice conflict şi asta nu se putea face decît aşa cum propusese el.

— Şi chiar crezi că o să-i putem pedepsi pe tîlhari? întrebă Dan. Cine ştie ce şmecherii mai descoperă, sau cine ştie ce obstacole pot ridica în calea acţiunii noastre profund umanitare?

Era şi un ton de zeflemea în spusele lui. Dar Victor parcă nici nu sesiză:

— E obligatoriu, Dan.

— E obligaţia noastră morală! îl susţinu Lucia. Şi decît să ne pierdem timpul, mai bine să lansăm invitaţii. Eu îi invit pe bunici! Tu, Ioana, caută pe alţii. Ia-ţi ajutoare!

Victor rămase singur cu Ursu:

— Tu ai rolul cel mai greu, Ursule. Trebuie, la un anumit semnal, dar numai atunci, în cîteva secunde să îndrepţi cuiele şi chiar să le scoţi în faţă, pentru a le transforma în obstacole. Şi cred că şi după aceea o să ai ceva greu de făcut...

5

Şi Lucia, şi Ioana, şi Maria procedaseră cu atîta iscusinţă, încît cireşarii porniră spre bîlci, după cină, însoţiţi de patru perechi de bunici, care tot timpul drumului lăudară „stima şi grija tinerilor de azi. Ehei! Iată-i că nu-i uită pe cei bătrîni, care le-au îndulcit copilăria. Ieri îi duceam noi de mînă pe la panorame şi menajerii, azi ne duc ei. Şi să le fie spre cinste şi cu noroc!"

— Oare n-am plecat prea tîrziu? îl întrebă Ursu în şoaptă pe Victor. La ora asta, oamenii au intrat la spectacole. Ba chiar cred că o să ajungem după pauză, Victor.

— Nimic nu e întîmplător, Ursule. Nu ştiu cine a spus vorba asta pentru prima dată, dar cred că orice om a descoperit-o, măcar la vîrsta de şapte ani...

— Aaaaa! Va să zică eşti vesel... înţelese Ursu.

— Cam aşa, Ursule, şi sînt un ingrat. Mă gîndesc la tine. Şi ar trebui să fiu trist, foarte trist.

— Cuiele alea? Cu riscul de a-mi rupe degetele, de a-mi zdrobi braţele şi tot le scot eu în afară.

— Numai asta nu, Ursule! Să-ţi fereşti degetele şi braţele ca ochii din cap. Nici o julitură, auzi?

— Cuiele sînt înfipte cam adînc, răspunse Ursu. Le-am controlat dimineaţa. Şi lemnul e foarte rezistent. N-o să fie chiar aşa de uşor. Mai ales că trebuie făcut totul iute. N-ai spus aşa?

— Ba da! Ba da! În mai puţin de jumătate de minut. Dar nu mi-e teamă mie de asta... Stai puţin mai în urmă... Vreau să discutăm ceva între noi... Nu ştiu de ce am impresia că Ticuşor are gînduri de circ... L-a impresionat atîta povestea lui Ando... Pînă s-a înnoptat, a făcut într-una exerciţii. De jonglerie, de echilibru...

— Nu Ando, răspunse Ursu morocănos, Torenzo l-a prins. Tot timpul, aseară, am stat la circ ca pe ghimpi...

— Eşti gelos, Ursule...

— Sînt furios! De ce să mi-l ia pe degeaba? Ăla nu ştie decît să cadă, cu bubuituri de tobe. Atît de rău m-am înfuriat aseară, că eram, cît pe-aci să răspund la provocare. Numai ca să-i arăt lui Ticuşor...

— Extraordinar! spuse Victor uluit. Crezi tu că i-ai putea face faţă?

— Nu ştiu... Dar cu furia pe care o aveam în mine... E antrenat şi e foarte puternic şi are şi mai multă experienţă...

— Cred că ar vui oraşul numai dacă i-ai răspunde la provocare... Dar mi-e teamă, Ursule... Şi tare-aş vrea să-l lecuim pe Ticuşor... Hai mai repede! Ne apropiem...

Se terminase de mult pauza spectacolelor, cînd cireşarii şi invitaţii lor ajunseră la bîlci. În dosul cartoanelor, scîndurilor şi pînzelor de cort se auzea larmă, vuiete, muzică, aplauze. Spectacolele continuau.

Grupul de tineri şi bătrîni colinda parcă la întîmplare prin bîlci, dar avea o direcţie precisă, e drept, cam lentă: roata norocului. În faţa gheretei cu păpuşi de ghips, Tic se ciocni fără să vrea de un bărbat gras şi înalt, care se uita fără scop la statuete.

— Pardon! Ce, nu vezi, domnule, pe unde treci? spuse înfuriat cel lovit. Eu mă scol mîine dimineaţă la...

Dar nu-şi mai termină fraza. Se uita cu ochii mari şi puţintel cam încurcat la ciufulici. Îşi dăduseră doar amîndoi întîlnire la circ, singuri, ca să poată comenta în voie programul.

— Ştiţi... se scuză Tic, sînt cu bunicii... Nu s-a putut...

— Şi eu, arătă el spre nevastă, sînt tot cu... Nu s-a...

Deodată lui Tic îi veni o idee:

— Nu mergeţi cu noi la roata norocului? Săru-mîna...

— Cum să nu! răspunse grăsanul. Mai luăm şi noi oleacă de aer. Nu-i aşa, Sofiţo?... Da, domnule! Toată noaptea m-am gîndit. Extraordinar! Cîte mese, cîte sticle, cîte scaune! Şi tobele, domnule! Tobele! Exact cînd s-a prăbuşit. Extraordinar!

— Eu l-am şi visat, mărturisi Tic. Parcă săream amîndoi, de sus de tot, din cer, ţinîndu-ne de mînă. Şi coboram lin, fără paraşută şi lumea se uita înspăimîntată...

— Da, domnule! Fără paraşută! Aşa ar trebui să se facă!

Victor îl lovi cu cotul pe Ursu. Auziseră amîndoi conversaţia filo-echilibriştilor. Ursu răspunse semnului lui Victor, încordîndu-şi braţul ca o coardă de oţel. Şi Victor se cutremură.

Erau mulţi gură-cască la roata norocului, dar parcă nimeni nu îndrăznea să-şi pună mintea cu şipca de oţel. Hultanul striga, striga fără încetare, chema, ridica şi flutura deasupra capetelor celor adunaţi tigăi, oale, căldări, statuete. Din cînd în cînd îşi făcea vînt cu pălăria de paie şi apoi iar striga. Faţa i se congestionase de atîta efort, ochii i se făcuseră cît nişte cepe.

Grupul noilor sosiţi înconjură roata. Hultanul simţind pradă în apropiere îşi înteţi chemările:

— Încercaţi-vă norocul! Care mai trage! Care mai ia! Oale, vase, crătiţi, tigăi! Discobolul lui Fradaburidi! Care mai trage!

Victor lansă semnalul de adunare al cireşarilor. Toţi erau în jurul lui şi-i ascultau şoaptele. Apoi se răspîndiră în jurul roţii. Hultanul striga mereu. Făcea semne cu mîna oamenilor. Cireşarii şi însoţitorii lor strîngeau pe nesimţite cercul în jurul roţii. Făcuseră un zid între ei şi ceilalţi privitori. Victor se uită la ceas. Numără în gînd pînă la zece. Voia să-şi adune calmul. Cu o mînă îi făcu semn lui Ursu, iar cu cealaltă îşi aranjă părul.

Atacul porni simultan. Tinerii îl înconjurară pe Hultan, cumpărîndu-i trageri. Nu mai prididea cu împărţirea biletelor. Fiecare cumpăra cîte cinci, cîte şase trageri o dată şi se băteau pentru rînd. Aşa ceva nu i se mai întîmplase nici în zilele cele mai norocoase, în toiul bîlciului. Împărţea într-una bilete, aranja ordinea tragerilor, iar Ursu înconjura roata, trăgînd cu o putere cumplită, desperată, cuiele care încadrau cele cinci numere mari. În sfîrşit ajunse în dreptul lui Victor, cu mîinile amorţite de durere. Răsuflă de două ori. Era semnalul convenit. Putea să înceapă tragerea. Dar Victor mai întîrzie o clipă. Îl felicită pe Ursu, strîngîndu-i braţul, apoi îi strigă la ureche:

— Şi acum poţi să te răzbuni, Ursule! Măcar să-i rezişti. Arată-i de ce sînt capabili cireşarii. Să-i rezişti pînă la ultima putere!

Vlăjganului nu-i venea să creadă:
— Chiar ? întrebă el.
— N-a fost asta dorinţa ta ?
Ursu se desprinse ca un fulger din grupul cireşarilor. Era convins că în urma lui aleargă Tic.

6

Ciufuliciului nici nu-i trecea prin cap un asemenea gînd. Începu primul tragerile. Ghinionul îl urmărea însă şi în aceste condiţii noi de „răzbunare umanitară". Primi trei lulele şi doi iepuraşi pentru cele cinci trageri.
— Mai daţi-mi cinci trageri ! ceru Tic.
Hultanul primi banii şi-i înapoie biletele, dar nu izbuti să-i pună şi şipca în mînă.
— La rînd ! La rînd ! se auziră voci nerăbdătoare, şi toate îi erau cunoscute.
— Ce la rînd, domnule ?! îi luă cineva apărarea. Ce, el n-are voie să tragă cînd vrea ? N-aveţi şi dumneavoastră bilete ?
— La rînd ! ţipă Dan şi împinse şipca.
La a treia tragere, Hultanul se îngălbeni. Coarda se oprise în dreptul cifrei care avea drept obiect cîştigător negrul îmbrăcat în costum colonial.
— Ura ! strigă Dan ca un apucat. Ura !
— A luat-o ! ţipă cu jumătate de gură Hultanul. A luat-o !
Pentru celelalte două trageri, Dan primi doi iepuraşi. Ionel trase de şase ori, fără să cîştige altceva decît iepuraşi şi lulele. Ioana, în schimb, îi arătă Hultanului chiar de la prima tragere o cifră care-l înverzi de astă dată. Pierduse vaza chinezească.
— Staţi ! spuse el ca un răcnet. Vă dau o oală în loc. O oală de sarmale. Poftiţi oala !
— Vaza ! ţipă Ioana. Să-mi dai vaza ! Am cîştigat-o !
Imediat se ridicară cîteva bastoane şi umbrele. Grupul bătrînilor devenise de temut, ameninţător. O voce şi mai groasă decît a Hultanului domină vacarmul:

— Să dai, domnule, vaza imediat ! Ştii cine sînt eu ? Te iau de guler şi te duc imediat ! Auzi ?
Intervenţia aceea autoritară îl dădu gata pe Hultan. Ridică vaza în mînă şi de ciudă începu să urle ca un smintit:
— A luat-o ! Uite cum a luat-o !
Dar nu mai era nevoie să urle. Acţiunea umanitară a cireşarilor strînsese toţi oamenii care erau la ora aceea în bîlci, la roata norocului. Şi în faţă de tot era un zid imens, format numai din oameni respectabili, cu părul alb, cu bastoane argintate la capăt, şi cu un conducător foarte hotărît şi activ, autorul acelui cutremurător: „Ştii cine sînt eu, domnule ?".
Îi venea rîndul lui Victor să tragă. El nu era însă fericit şi vesel ca prietenii lui. Se gîndea la altceva. Mîna lui tremura cînd împinse şipca.

7

Ursu răspunsese provocării. Coborî din stal, printre spectatori, în arenă. Directorul circului îi strînse mîna. Torenzo îl întîmpină zîmbitor, ca pe o veche cunoştinţă. Apoi Ursu dispăru după perdele, în culisele circului. În cele două minute de aşteptare, atletul înconjură de cîteva ori arena, făcînd exerciţii de respiraţie. Pectoralii i se umflau ca mingile.
— Aoleu ! se auzi o voce de femeie dintr-o lojă. Ce i-a venit tînărului ăla să se bată ? O să-l omoare. Eu plec. Nu suport.
Apăru în sfîrşit şi Ursu, îmbrăcat la fel ca Torenzo, în ţinută de luptător. Un murmur de admiraţie întîmpină sosirea lui. Păcat că era mai scund şi mai slăbuţ decît adversarul său. Musculatura lui superbă părea mai suplă, mai fină, mai reliefată.
— Ar trebui să-l oprească, se auzi altă voce. E diferenţă de greutate. Asta nu-i drept. Cel puţin cincisprezece kilograme...
Cei doi adversari îşi întinseră mîinile şi chiar în aceeaşi clipă porniră atacul. Îşi căutau umerii, gîtul, picioarele. Dar

fiecare se ferea. După cîteva tatonări, pentru a încerca forţa şi rezistenţa adversarului, Torenzo îi întinse o cursă lui Ursu. Se lăsă apucat de gît şi de braţul stîng, se prefăcu că-şi pierde echilibrul, dar se întoarse imediat ca o sfîrlează şi căzu în spatele lui Ursu. Sala izbucni în aplauze. Nu era un aranjament, ci o luptă adevărată. Ursu prevăzuse însă manevra. Simulă şi el o cădere, dar în plină alunecare prinse braţul drept al adversarului, petrecîndu-şi-l după umăr cu iuţeala fulgerului. Torenzo fu azvîrlit în aer, dar efortul îl ameţise pe Ursu. Căzu la podea, înaintea atletului. Şi se pomeniră amîndoi jos, încolăciţi, căutînd prize, puncte vulnerabile, rotindu-se ameninţători, apucîndu-se, respingîndu-se, încleştîndu-se, apoi alunecînd din încleştare exact în momentul hotărîtor.

Într-o astfel de alunecare, Torenzo îl prinse pe Ursu de picior cu amîndouă braţele. Partida părea jucată. Şi nu-l trase spre el, cum sperase şi cum se pregătise cireşarul, ci îi suci piciorul, nemilos, crud, ca un cleşte de fier, neînsufleţit. Durerea neaşteptată, violentă, îl transformă pe Ursu în arc. Nu alunecă, nu se desprinse din teribilul cleşte, ci sări ca împins de o altă forţă. Şi fără să-şi refacă respiraţia, se azvîrli asupra atletului. Surpriza îl dezechilibră pe Torenzo. Ursu îi căzu în spate, prinzîndu-l pe sub braţe, parcă voind să-l ducă spre dublu Nelson. Aceasta crezu atletul. Şi îşi căută toate rezistenţele împotriva primejdioasei figuri. Se înţepeni, îşi încordă toţi muşchii, se lăsă încet în genunchi, aşteptînd acţiunea adversarului, pregătindu-şi replica hotărîtoare. Dar Ursu nu urmărea Nelsonul. Îl speria numai pe atlet, prin încordarea muşchilor. Încordarea se petrecea la intervale precise. Şi foarte tîrziu, atletul înţelese că adversarul său urmărise o simplă manevră, o manevră copilărească prin acea mişcare ameninţătoare, atît de temută în lumea luptătorilor. Într-adevăr, Ursu îşi potrivise în aşa fel mişcările, încît ele să-i dea rivalului impresia că încearcă să-l doboare, dar de fapt să-l ajute la refacerea respiraţiei şi la adunarea forţelor. Se odihnise şi atletul în această perioadă tulbure, plină de ameninţări pentru el. Dar odihna lui fusese neregulată, întîmplătoare, parcă impusă anume aşa de adversarul pe care-l ţinea în spate. Cu un efort teribil se eliberă din strînsoare, dar efortul lui fusese în van. Ursu îi dăduse drumul exact în

clipa în care simţi încordarea celuilalt. Ştia că explozia lui nu se va întrerupe, ci va continua inutil.

Se aflau din nou la mijlocul podelei, unul în faţa altuia. Parcă abia începeau lupta. Cu deosebirea că amîndoi începeau să-şi cunoască forţele. Cu spatele aplecat, cu umerii şi mîinile întinse înainte se căutau, dar mai ales îşi căutau în gînd metodele, armele cu care să învingă. Primul atac îl porni Torenzo.

8

La roata norocului, bastoanele şi umbrelele se înmulţiseră. Cîţiva „oameni" liberi de la panorame şi de la tarabele întîrziate încercară să intervină în sprijinul Hultanului.

— Se închide! Se închide! strigau ei.

Porniră imediat bunicile la asalt:

— Să vă fie ruşine! Parcă-aţi fi nişte vagabonzi!... Staţi! Staţi puţin! Domnule! Domnule! Veniţi aici! Aveţi nişte clienţi!

— Ia staţi, nenişorilor! strigă grăsanul. Staţi numai o secundă! N-auziţi? (era urlet, nu voce) Fugiţi, hai?

„Ajutoarele" nu se gîndiseră pînă atunci la fugă. Dar cînd îi auziră întrebarea (parcă îi era teamă grăsunului că n-o să-i prindă), o tuliră ca nişte potîrnichi.

Victor cîştigase capul lui Apolo. Chiar la ultima tragere. A şaptea. Îl ridică în sus, ca pe un trofeu. Dar temîndu-se că i l-ar putea lua cineva, îl duse imediat în sacoşa bunicilor, special pregătită pentru acţiunea „umanitară" a cireşarilor.

Era Maria la rînd. De undeva din cercul privitorilor, cu pumnii strînşi, palid, cu buzele muşcate pînă la sînge, o privea Ando. Tremura ca o vargă. Maria trase de două ori. Prima dată primi o păpuşă cît degetul. A doua oară coarda se opri la numărul la care fusese vaza chinezească.

Lumea începu să vocifereze:

— Să-i dai altceva în loc! Altceva! A cîştigat!

Hultanul se strîmba la toţi. Nu ştia ce să facă. Scoase o păpuşă de ghips de sub tarabă şi i-o întinse. Apoi se rugă de ea:

— Nu mai trageţi, vă rog! Mă nenorociţi...

Victor îl auzi şi-i făcu semn Mariei să tragă. La a patra tragere, Maria cîştigă cuplul de îndrăgostiţi înălţat pe un soclu de marmură şi abia atunci descoperi că marmura era o imitaţie. Victor luă trofeul şi-l duse vesel spre sacoşa bunicilor.

Hultanul profită de răgaz şi smulse cu o repeziciune uluitoare, de necrezut pentru proporţiile sale, eticheta de pe soclul discobolului şi o lipi în aceiaşi secundă pe un lighean de rufe. Mişcarea fusese atît de fulgerătoare, că nimeni n-o sesiză. Nimeni... cu excepţia ciufuliciului care nu-şi dezlipise nici o clipă ochii de la acel obiect. Mai trebuia oare Tic să-şi amintească jurămintele, suferinţele pe care i le pricinuise discobolul? Fără ispita pe care i-o produsese acea statuie ar mai fi trăit oare cireşarii extraordinara lui aventură? Cum ar fi putut să renunţe la ea? Mai bine... Mai bine...

Discobolul stătea triumfător şi, de cîteva clipe, invulnerabil, în vîrful piramidei. Braţele lui, în efort, se depărtau de umeri ca o cruce, apoi urma trunchiul şi picioarele suple, subţiri, apoi venea soclul ca o palmă de mare şi subţire ca un deget. Cît timp studiase ciufuliciul detaliile statuii! Cît de mult îi plăceau braţele întinse ca nişte aripi, apoi linia subţire a trupului şi soclul acela parcă anume potrivit pentru planul său.

9

Ursu ştia că va fi învins. Încercase zadarnic să-şi obosească adversarul. Folosise în acest scop o sumedenie de tertipuri şi de manevre, care altuia i-ar fi scos sufletul. Dar atletul avea rezistenţa dură a oamenilor de profesie. Era imposibil să-l doboare. Peste un anumit timp, care nu va fi prea lung, vlaga se va scurge din trupul său şi atunci atletul — care se pregătise pentru o asemenea posibilitate, care acceptase şi impusese această tactică — îl va răsuci de cîteva ori, îl va lua pe umeri şi-l va azvîrli la pămînt, apoi îl va întinde ca pe o zdreanţă pe podea, îl va imobiliza acolo,

atîta timp cît va voi el. Trebuia să rişte un atac surpriză, să strecoare, cît mai era vreme, în mintea atletului, nesiguranţa, neprevăzutul. Va face exact ceea ce îi spusese Victor: să reziste cît mai mult. Şi porni un atac fulger. Se repezi spre gîtul adversarului cu iuţeala şi supleţea unei pantere. Atletul se feri printr-o eschivă uşoară, întocmai cum prevăzuse şi dorise Ursu. În plin salt, cireşarul schimbă direcţia atacului şi, de astă dată, Torenzo nu mai avu timp să se ferească. Îi prinse piciorul drept. Îi apucase cu amîndouă mîinile glezna. Şi începu să-l împingă şi să-l tragă, neregulat, dezordonat, încet sau tare, pentru a nu-i da celuilalt posibilitatea să se apere, pentru a-l face să-şi piardă echilibrul. Torenzo nu rezistă multă vreme ritmului dezordonat. Se prăbuşi, dar în cădere, lovi fulgerător cu piciorul liber abdomenul lui Ursu. Durerea înţepă cu mii de ace ochii cireşarului. Respiraţia i se opri, simţi cum i se clatină capul şi în cădere i se aprinse fulgerul unui gînd. Toată fiinţa lui era parcă un singur gînd. Nu mai ştia dacă are puteri, simţuri, senzaţii. Un singur gînd: să mai reziste. Parcă treceau ore. Se zvîrcolea cu ideea că se întîmplă totuşi ceva care scăpa oricăror reguli umane. Cînd îşi reveni din ameţeală, simţi că are ceva în mîini, ceva dur şi viu, pentru că degetele lui sesizau zvîrcoliri. Prin urmare nu scăpase piciorul, nu-i dăduse drumul. Înţelese că strînsoarea aceea de cleşte, care nu se supunea nici unei reguli, care scăpa oricărei înţelegeri şi oricărui experiment, acea strînsoare, transformarea braţelor în cleşte neînsufleţit, dirijat şi susţinut de alte forţe, îl salvase.

Publicul nu înţelegea ce se petrece în arenă. Văzuse un om căzut în genunchi, cu trupul îndoit, cu capul balansîndu-i-se ca un pendul neregulat, ţinînd cu mîinile glezna altuia, care se zbătea să scape, se sucea, se învîrtea, izbea, împingea, trăgea, dar nu reuşea în nici un chip; piciorul îi părea prins într-o capcană de oţel.

Descleştarea îi trînti pe amîndoi. Torenzo se ridică primul. Chipul lui exprima o decizie neclintită. Ursu îl aştepta în genunchi. Se trezise. Îşi amintea lovitura pe care o primise în abdomen. Nu putea, sau nu voia să creadă, că fusese o lovitură întîmplătoare, o scăpare, un reflex necontrolat al adversarului. Fusese prea dură, prea sigură, îl ţintise exact în plexul solar. Va răspunde cu aceeaşi monedă. Se repezi ca un fulger în braţele adversarului. Şi, în încleştarea aceea,

nimeni nu văzu genunchiul lui Ursu izbind în acelaşi loc în care fusese izbit el, nimeni nu văzu cotul lui înălţîndu-se ca un arc spre falca lui Torenzo. Cireşarul ridică pe umeri un corp inert. Iar cînd îl azvîrli pe podea şi-l întinse ca o cruce, corpul nu opuse nici o rezistenţă.

Publicul delira. Se azvîrleau pălării, pulovere, se roşeau mîinile de aplauze. Ursu nu văzu şi nu auzi nimic. Se retrase cu spatele, ameţit, năucit, abia trăgîndu-şi sufletul, spre culise.

10

Maria trase ultima dată. Coarda de oţel se opri în dreptul numărului dorit.

— Atletul ! ţipă Maria. Am cîştigat statuia lui Fradaburidi ! Ticuşor ! Ţi-am cîştigat discobolul !

Tic n-o auzea, iar Hultanul îi întindea un lighean de rufe.

— Nu se poate ! răcni Maria. Să-mi dai discobolul !

— Să-i dai... ăla, domnule, auzi ! Să i-l dai imediat !

Hultanul, fără să vorbească, arătă cu mîna spre o etichetă.

— Săracul Tic ! îl compătimi Victor. Apoi adresîndu-se Hultanului : N-avem nevoie de lighean. Poţi să-l ţii pentru dumneata.

Hultanul nu aşteptă să i se repete propunerea. Imediat puse ligheanul la loc, într-o ladă plină cu obiecte asemănătoare.

Săracul Tic ! Dar el nu auzea compătimirile şi lamentările prietenilor săi. El se dădea în lanţuri. Şi de acolo, de la înălţime, privea insula de oameni, care avea în centru roata norocului. Aşa îl descoperi în marea de oameni pe Ilie, aşa o descoperi pe profesoara de pian cu pălăria ei ca un joben, pe maistrul de la fabrica de cristale, aşa îl descoperi şi pe schelet, fix, nemişcat, ca un stîlp. Dar ce-l mai interesa pe ciufulici cine era la roata norocului ! ? El savura înălţimea şi viteza. Roata norocului ajunsese sub el. Vedea piramida de obiecte şi în vîrful ei silueta mică a aruncătorului de disc. Ce inspiraţie fericită avusese artistul ! Îl sculptase în plină mişcare, cu braţele întinse. Acolo între braţe şi soclu trebuia să ajungă capătul lassoului. Chiar de la prima aruncare. Şi

cînd va trage... Tic îşi pregăti momentul, fără să se grăbească. În curînd, scaunul lui va trece iarăşi pe deasupra roţii norocului... Azvîrli lassoul încă înainte de a ajunge deasupra cercului de oameni. Nici n-avu timp să vadă dacă discobolul fusese prins. Mişcarea rotativă îl ducea, dar parcă simţea o greutate în mîini. Şi cînd ajunse din nou deasupra roţii, totul era la fel, nu se schimbase nimic. Parcă revedea o fotografie. Numai discobolul nu se mai afla în vîrful piramidei. Atîrna la capătul lassoului.

Cînd Victor îl văzu pe Ursu, se înspăimîntă :

— Ce s-a întîmplat, Ursule ? N-ai rezistat ?

— Nu, Victor. L-am doborît. Şi nu cred că-şi va reveni prea repede... Dar... l-am lovit nepermis... Am crezut că şi el a procedat la fel...

1

Cireşarii erau toţi în chioşc. Becul mare, înşurubat cu cîteva minute înainte, împrăştia o lumină orbitoare. Tinerii îşi trăiau acolo veselia. Pe masă, în faţa lor, sacoşa de piaţă a bunicii ascundea, vremelnic, roadele acţiunii lor umanitare.

— Mamă dragă, spuse Dan cuprins de frenezie, i-am pedepsit mai ceva ca într-o carte. Cred că nici fantezia celui mai înaripat autor n-ar fi descoperit o metodă mai grozavă. Cîndva voi folosi această întîmplare. Bravo! Bravo tuturor şi, dacă-mi permiteţi, consideraţi-mă şi pe mine un erou. Extraordinar!

— Brrrr! se răţoi Tic mai mult în glumă. Potriveşti în aşa fel cuvintele ca să ne ameţeşti urechile. Noroc că se mai şi scriu. Te ajut şi eu, dacă-mi permiteţi... Erou. Punct. Extraordinar.

Probabil molipsindu-se de la Dan, se avîntă şi Ioana în discuţie, cu un curaj de zile mari:

— Am o propunere! Adică mai întîi o întrebare... Ce facem cu obiectele cîştigate?... Oare n-ar fi bine să le transformăm în amintiri?... Fiecare să-şi declare preferinţa!

— Eu n-am nici o preferinţă, se repezi Dan. Nu mă interesează nici unul din obiectele cîştigate la roata norocului.

— Nu mai cred eu asta...

— Zău, Ticuşor, zău că n-am. Eu îmi voi păstra păpuşa. Aşa hidoasă cum este, va fi pentru mine cea mai frumoasă amintire. Sau cum ar spune nu ştiu care francuz celebru: Păpuşa aceasta e cea mai frumoasă zi din viaţa mea... Cu propunerea Ioanei sînt însă de acord. Şi pentru că ea a făcut-o, să auzim mai întîi preferinţa ei... Hai, hai! Nu te mai codi atîta!

Ioana îşi făcu din nou curaj:

— Eu... Dacă nu vrea altcineva vaza chinezească...

Dan care îşi asumase dintr-o dată sarcina de conducător al discuţiei decretă, fără să asculte părerea celorlalţi:

— S-a făcut! Şi vă rog să nu mă acuzaţi pe mine de familiarism, ci mai degrabă pe Ioana de exces de modestie. Dacă ne gîndim că e gazdă, şi că e o verişoară inteligentă, frumuşică... Şi aş mai da o decizie: Cuplul de îndrăgostiţi va aparţine lui Ionel! Am spus şi repet: decizie!

Ionel se îmbujoră la faţă, dar nici un cuvînt de refuz nu ieşi din gura lui. Se împărţiră repede şi celelalte obiecte. Maria se alese cu capul lui Apollo, Lucia cu negrul îmbrăcat în costum colonial.

Dan îşi freca mîinile de bucurie:

— Aşa! *Aşa* din mai multe puncte de vedere. Mai întîi pentru că am împărţit — animat de nişte simboluri ascunse — obiectele cîştigate la roata norocului. Căutaţi fiecare simbolul, eu nu-l dezvălui... Apoi pentru că sînt într-o vervă grozavă... În al treilea rînd pentru că recunoaşteţi acest lucru... Apoi...

Şi deodată Dan tăcu. Privirile sale făcuseră înconjorul mesei şi...

Într-adevăr, mai rămăseseră trei cireşari care nu se alegeau cu nici o amintire materială, drept mărturie a nemaipomenitelor lor întîmplări. Abia atunci, urmărind privirile lui Dan, înţeleseră ceilalţi acest lucru.

— Oh, Ticuşor! Tocmai tu... se întristă Maria.

— La mine să nu vă gîndiţi, răspunse prompt ciufuliciul. Am şi eu o surpriză, dar v-o arăt mai tîrziu.

— Şi tu, Victor? întrebă Ionel. Te-am despuiat de cîştig fără să ne dăm seama.

— Eu mă mulţumesc cu o sacoşă... adică m-aş mulţumi cu ea. ...Numai dacă o voi căpăta, bineînţeles.

— Cum să n-o capeţi? răspunse Ioana. Ştii tu ce mult ţin bunicii mei la tine?

Victor zîmbi şi se uită demonstrativ spre Ursu. Îl imitară şi ceilalţi. Ursu simţi privirile tuturor aţintite asupra lui. O clipă de stinghereală, numai o clipă. Îşi reveni imediat. Îl apucă de umeri pe ciufuliciul care stătea lîngă el şi rosti emoţionat:

— Eu am... Mi-a rămas şi mie ceva... Mult mai frumos.

Ticuşor simţi îmbrăţişarea şi se lipi de pieptul lui. Dar nu ştia la ce anume „obiect" se referă Ursu.

Dan ridică mîna şi ceru tăcere :

— Pentru că e tîrziu... v-aş ruga să-mi daţi mie cuvîntul de închidere... E un non-sens voit, Lucia, nu te speria... Mă gîndeam la un somn mai timpuriu... Aoleu, Ticuşor ! Ai făcut chestia aia cu cocoşul ?

— Astă seară nu, răspunse cel întrebat. Şi nu fiindcă am uitat. Am presimţit ceva deosebit şi l-am lăsat liber, ca să ne cînte triumful... Dar metoda de amuţire nu-mi aparţine, Dan. Am împrumutat-o de la un candidat de cireşar din oraşul nostru. Unul Ionuţ. Are şanse mari să intre în rîndurile noastre... Dacă aţi fi fost atenţi, aţi fi auzit prima exclamaţie de bucurie a cocoşului. Chiar cînd am intrat pe poartă. Prin urmare a trecut de miezul nopţii...

— Atunci cu atît mai bine, reluă Dan. Ne-am împărţit amintirile, am pedepsit tîlharii... N-or să uite ei lecţia cît vor trăi, două secole. Chiar dacă se vor muta pe altă planetă... Şi, dacă îmi permiteţi, vreau s-o iau înaintea lui Victor. Vreau să vă dezvălui eu enigma tanagralelor. Îmi pare rău că nu vă pot oferi finalul acela de pe ultima pagină, cu cinci rînduri, şi cu ultimul care să dea cheia enigmei. Dar nici nu vreau să pierd ocazia de a ieşi în relief, după ce am slăbit atîta cu istoriile acestea neroade şi în acelaşi timp de neuitat. Eu ştiu cine a luat tanagralele şi unde se află ele. S-a întîmplat exact ca prima dată. Profesorul nu s-a plimbat cu tanagralele...

— Nu-i adevărat ! îl contrazise Tic. Nu l-am văzut eu, acolo pe bancă, scoţînd o statuetă din sacoşă ?

— Iluzie optică, Ticuşor, continuă Dan imperturbabil. Aşa cum am avut şi eu astă-seară, la plecarea din bîlci, o asemenea iluzie. Numai că a fost inversă. N-am mai zărit discobolul în vîrful piramidei... Deci, iubiţii mei, profesorul nu s-a plimbat cu tanagralele, ci cu o sacoşă încărcată cu pietre şi cărămizi. Din spirit de farsă a pus înăuntru şi o păpuşă. Tanagralele le-a ascuns bine, şi Ilie ştia aceasta. De aceea n-a părut de loc mirat cînd a văzut sacoşa. Cine ştie dacă n-a umplut-o chiar el... Apropo ! Nici nu ne-ai spus, Ticule, ce explicaţie ţi-a dat moş Costache. De ce nu s-a prezentat Ilie la muzeu, să-şi ia serviciul în primire ?

— I-am spus lui Victor, răspunse Tic. Moş Costache zicea că aşa l-a rugat Ilie. Şi cum ştia că mîine, adică azi, se vor descărca alte camioane, a acceptat imediat. Ba mi-a făcut şi cu ochiul... Dar să ştii că tu ai greşit într-un loc, Dan. Cînd ai făcut teoria iluziilor optice.

Tic îşi băgase mîna în buzunarul lui fără fund şi pipăia fără încetare un obiect dur, care făcea să-i tremure inima.

— Lasă, lasă ! îl ignoră Dan. Şi acum, după ce v-am explicat enigma tanagralelor, să-mi daţi voie să fac o adăugire. Mai există o tanagra în povestea asta, care nu şi-a dezvăluit misterul. Din păcate... Discobolul lui Fradaburidi ! Eu sînt convins că e o tanagra veritabilă...

— Fradaburidi ! rîse Maria. E un nume născocit, Dan. Ca să uimească pe cei nătîngi ca noi. Şi nu mai fi tu atît de sigur. Nu e tanagra ! E o imitaţie. Dacă ar fi fost veritabilă, o cumpăra de multă vreme profesorul Neştian.

— Şi eu cred asta ! o susţinu Lucia. Cum să lase profesorul Neştian un asemenea obiect pe mîinile unor inconştienţi ?

— A vrut s-o cumpere ! se opuse Dan. Eram acolo cînd a întrebat dacă e de vînzare, însă i s-a răspuns negativ.

— E o prostie ! se încăpăţînă Lucia. Dacă le oferea o sumă mare, de pildă cîteva mii de lei, tu crezi că ăia n-o vindeau ? Nu, Dan. Discobolul e o imitaţie. În mod sigur. El voia s-o studieze ca imitaţie, pentru a concepe originalul. De aceea îi dădea mereu tîrcoale. Şi cine ştie dacă pînă la urmă n-o va cumpăra ?

— Asta nu, Lucia ! strigă ciufulicìul. În mod sigur, nu !

— Treaba voastră, se retrase Dan. Eu mi-am făcut datoria. Pssst ! Dacă stau şi mă gîndesc...

— Stai şi te gîndeşte ! îl pofti ciufuliciul. Nu faci decît să mă amărăşti şi să... Brrrr !

— Brrrr ! Ticule ! spuse Victor. Bună erupţie acest brrrr ! Tare cred eu că-l vom mai folosi... poate chiar în noaptea asta...

Era o ameninţare în vocea lui Victor. Şi atunci descoperiră cireşarii că Victor tăcuse de mult timp. Se uitau la el. El ridică din umeri şi începu să vorbească domol, cu tonul acela cu care îşi pregătea de obicei raţionamentele :

— Nici nu ştiu cum să încep... de la ce să pornesc. Poate de la ceea ce spunea Dan, cu singura deosebire că eu neg teoria lui. Prima dată, furtul tanagralelor a fost o invenţie de-a noastră... Am vorbit despre asta, nu mai trebuie să insistăm. A doua oară, însă, nu a mai fost o *invenţie* a cuiva dintre noi, cum s-a întîmplat la început, Ticuşor. Nu l-am

mai *inventat* noi, Ticușor... Și vă rog să rețineți cuvintele pe care le accentuez. A doua oară, tanagralele au fost furate. *Bel et bien*, cum spun francezii... Cum îți poți închipui, Dan, măcar o clipă, că profesorul Neștian s-ar fi plimbat cu adunătura aceea de pietre la el? Tic n-a avut nici o iluzie optică, nici prima dată, cînd l-a văzut pe profesor, acolo pe movilă, privind statuetele, nici a doua oară, cînd le-a văzut nu căzînd, ci cocoțîndu-se pe zid. De altfel v-a chemat și pe voi să le vedeți... Și mai cred, dragul meu Dan, că nici tu nu ai suferit de o iluzie optică în momentul cînd n-ai mai zărit discobolul în vîrful piramidei. Cireșarii nu prea suferă de această boală... cel puțin pînă acum...

— Sigur că da! strigă Tic. Și sigur că nu! Sau invers, cum vreți voi. Nu mai pot răbda! Numai voi să aveți amintiri?

Tic așeză în mijlocul mesei — parcă ar fi înfipt o suliță în miniatură — discobolul lui Fradaburidi, stîrnind o adevărată uimire în rîndurile celorlalți. După ce se potoli efectul surprizei, după ce Tic dădu explicațiile cerute și flutură lassoul fidel în aer, Victor continuă:

— Așa dar, tanagralele au fost furate! A doua oară! Nu am avut nici o clipă un dram de îndoială. Dacă nu m-aș fi gîndit mereu la acest lucru... Dar mai bine să-mi alung această idee nebună... Cum puteam noi să suportăm ideea că s-au furat, cînd avem un asemenea rol în *toată* povestea tanagralelor?... Ne-am fi comportat ca niște lași, ca niște josnici. Cum se pot împăca aceste atitudini cu calitatea de cireșar?... Nu! Aveam datoria sacră să descoperim, să dezlegăm enigma tanagralelor... Peste cîteva ore vom merge la profesorul Neștian și împreună cu el vom admira în toate detaliile anticele statuete... Bineînțeles dacă profesorul va fi acasă, dacă se va fi întors din orașul unde și-a ținut conferința...

— N-am spus eu? profită Dan de răgazul pe care-l făcea Victor, pentru a-și aduna gîndurile.

— Nu te grăbi, Dan! spuse Victor. Mai avem încă mult pînă la ora aceea fericită pentru toți... Să ne întoarcem la povestea noastră... Furtul tanagralelor era un fapt sigur, de altfel singurul pe care-l posedam. Ba mai era un fapt. *Obligația* noastră sacră de a dezlega enigma lor... Cînd am acceptat ideea furtului real și nu a unei dispariții care poate fi

interpretată în fel și chip, ne-am pomenit — amintiți-vă discuțiile noastre — în fața unei întrebări hotărîtoare: *Cine le-a furat?* Înspăimîntătoare întrebare, pentru că statuetele nu mai fuseseră furate din vitrina unui muzeu în care se aflau cîțiva vizitatori, ci din sacoșa unui profesor necunoscut, înconjurat de un adevărat furnicar uman, la bîlci. Datele problemei se schimbau în *esența* lor. Era un furt întîmplător, sau un furt premeditat? Aceasta era întrebarea la care trebuia să dăm în primul rînd răspunsul. Ideea furtului întîmplător era groaznică. Tanagralele nu mai puteau fi găsite, sau, în cel mai bun caz, nu mai puteau fi recuperate. Am discutat despre aceasta. Și cred că toți aveam în fața ochilor imaginea obsedantă a lăzilor de gunoi, a gropilor, a ogrăzilor, a rafturilor cu jucării stricate... Puteam noi să eliminăm, fără riscul de a greși, această idee, această posibilitate? Puteam să ne agățăm, de asemenea fără riscuri, de ideea unui furt premeditat, idee care ne lăsa totuși speranța regăsirii tanagralelor? Ce elemente aveam? O simplă sacoșă, cu cîteva pietre și cărămizi în ea, și cu o păpușă hidoasă, care se oferă cu miile la bîlci. Dar mai aveam un element subînțeles: substituirea tanagralelor, înlocuirea lor cu acele pietre. De ce au fost înlocuite tanagralele? Această întrebare m-a chinuit, la început, cel mai mult. *De ce?* Care e logica acestei înlocuiri?... Dan avea dreptate. Numai un om cu simțul humorului, răufăcător fiind, sau — adaug eu — un nebun putea să facă acest gest. Niște copii? În nici un caz. Niște vagabonzi, niște pungași din aceia care caută pradă în bîlciuri? E de necrezut. Răspundeți! De ce, într-un asemenea furnicar uman, într-o asemenea îmbulzeală și înghesuială, în asemenea condiții ideale de a șterpeli un obiect, fără să fii văzut, de ce atunci, un copil sau un vagabond, sau un pungaș, *în loc să fure sacoșa și să se strecoare cu ea și să dispară cu ea în marea de oameni*, fără să-i pese de țipetele păgubașului, să aleagă un asemenea mod ciudat de a fura? De ce să scoată una cîte una statuetele — deoarece toate o dată era imposibil — și apoi să vîre una cîte una pietrele și cărămizile în sacoșă, pentru a nu constata păgubașul diferența de greutate, în loc să smulgă, într-un moment favorabil, sacoșa și să se piardă cu ea în înghesuială?... Puteți da vreo explicație logică, o explicație care să favorizeze metoda de

sustragere folosită de un copil sau de un pungaş oarecare ? Nu ! Şi iată cum o întreagă categorie, cea mai numeroasă categorie de suspecţi posibili, era înlăturată... Dar se ridicau, vai ! se ridicau imediat alte întrebări grave... Sacoşa şi conţinutul ei trebuiau văzute cu altă optică, dintr-un alt unghi. Acel unghi trebuia să-l descoperim noi, acel unghi care ar fi făcut din sacoşă un ajutor foarte preţios în cercetările noastre. Şi acest unghi îl constituia ideea furtului premeditat. Între sacoşă şi furtul premeditat era o relaţie indisolubilă. Amîndouă aceste elemente se susţineau reciproc. Să raţionăm. De ce fuseseră introduse acele pietre în sacoşă... ?

— Şi păpuşa ? întrebă Dan. Păpuşa nu e o piatră, Victor !

— Va veni şi rîndul ei, Dan. Nu te speria !... Cît m-a ucis această păpuşă, de cîte ori m-a ucis ? !... De ce fuseseră introduse acele pietre în sacoşă ? Pentru ca profesorul să nu simtă o diferenţă în greutate... Acesta ar fi răspunsul... Prin urmare, cineva se gîndise, nu întîmplător şi nu dintr-o dată, să fure statuetele *pe care le ştia în sacoşa profesorului*. Deci premedita un furt. Acţionînd astfel şi nu smulgînd la înghesuială sacoşa înseamnă că : sau era un mare specialist şi ca toţi specialiştii nu putea să-şi imagineze un furt banal ; sau era un începător *în asemenea furturi*, încît îşi bătea capul cum să fure neobservat statuetele. Şi într-un caz şi într-altul, acest cineva avea o idee despre valoarea obiectelor din sacoşă. Şi într-un caz şi în altul era un individ care prin firea sa, prin natura profesiunii sale, complica lucrurile. Apela la inteligenţă, nu se folosea de experienţă (mă refer la furtul care se comite la înghesuială) ; deci e de crezut că nu avea o asemenea experienţă. Gîndind astfel i-a venit ideea sacoşei. Cum puteau fi furate cel mai lesne tanagralele, fără ca proprietarul lor să-şi dea seama ? Substituindu-le una cîte una şi pentru aceasta fiindu-i necesare cel puţin cinci momente prielnice ? Sau pur şi simplu înlocuind o sacoşă dinainte pregătită cu sacoşa profesorului ? Profitînd, bineînţeles, tot de un moment de înghesuială. Iată cum se leagă, în sfîrşit, cele două elemente : sacoşa şi premeditarea furtului. *În clipa cînd descoperim ideea substituirii sacoşei, premeditarea furtului devine o certitudine.* Posibilitatea furtului spontan este înlăturată definitiv, cercul suspecţilor se restrînge enorm. Nu mai orbecăim în întuneric. Încep să vină de la sine, fără să ceară nimeni, indicii, elemente noi. Substituindu-se sacoşa, furtul este în mod cert premeditat.

— Sigur că da ! interveni Lucia. Trebuia să-l fi văzut măcar o dată pe profesor plimbîndu-se cu sacoşa prin bîlci. Ca să-şi poată procura una la fel. Şi se găsesc — slavă Domnului ! — asemenea sacoşe, cu sutele.

— Şi mai trebuia, adăugă Maria, să ştie ce avea profesorul în sacoşă. Altminteri de ce ar fi substituit-o ?

— Şi mai trebuia, sări Tic, împins de spiritul său de precizie, să ştie cam ce greutate au tanagralele.

— Foarte bine, Ticuşor ! îl felicită Victor. Da ! Erau necesare aceste amănunte de care aţi vorbit. În esenţă — *şi deocamdată* — acel cineva trebuia să ştie măcar două lucruri : ce avea profesorul în sacoşă şi cam ce greutate aveau acele obiecte. Deci : *cel care premedita furtul văzuse tanagralele, acele tanagrale pe care le avea profesorul în sacoşă şi mai poseda şi un etalon pentru aprecierea lor materială.* Despre aprecierea lor ca valoare v-am spus mai înainte. Trebuia să aibă măcar o vagă idee. Numai astfel era interesat să substituie sacoşa, numai astfel putea să acţioneze fără să rişte nimic. Deci : ştim unde, de ce şi cum s-a petrecut furtul. Apărea, în sfîrşit, problema esenţială : cine l-a comis ? Întrebarea esenţială : *Cine ?*... Din clipa aceasta nu mai interesează sacoşa, ci *conţinutul* ei. Dintr-o dată, păpuşa aceea hidoasă capătă o importanţă excepţională. Pentru că, printre pietrele şi cărămizile care se găsesc pe toate drumurile, păpuşa era singurul obiect deosebit. Ce reprezenta oare această păpuşă în sacoşa substituită ? Putea ea să ne ofere măcar o pagină, măcar un rînd din carnetul de identitate al celui care comisese şi premeditase furtul ? Vă amintiţi cîte supoziţii s-au făcut. Vă amintiţi ideile lui Dan. Oare aveam de-a face cu un nebun ? Cu un individ înzestrat cu simţul humorului ? Cu un maniac ? Cu un om care prin acest gest îi răspundea unui alt gest al profesorului ? Cu un individ însetat de gîndul unei răzbunări rafinate ? Ce reprezenta această păpuşă ? O răzbunare ? O glumă ? Un simbol ? O batjocură ? O idee fixă ? Gîndiţi-vă şi voi şi încercaţi să răspundeţi, făcînd o asociaţie între păpuşă şi toate personajele pe care le cunoaştem noi, pentru că furtul fiind premeditat şi comis din motivele pe care le-am stabilit, autorul lui nu putea fi decît un personaj pe care îl cunoaştem. Condiţiile expuse : să fi fost în muzeu şi să fi văzut tanagralele, să-l fi cunoscut pe pro-

fesor, să fi ştiut ce are el în sacoşă, să fi avut o vagă idee măcar despre valoarea tanagralelor, sau măcar dorinţa de a poseda asemenea obiecte, toate aceste condiţii indică un personaj cunoscut de noi, cu care noi într-un fel sau altul am fost în contact. *Individul respectiv era familiarizat cu statuetele şi, pentru un motiv sau altul, voia să intre în posesia lor.* Pentru a le ţine, pentru a le valorifica ? — lucrul acesta nu contează în clipa de faţă. Gîndiţi-vă la un asemenea personaj şi puneţi-l în relaţie cu păpuşa şi cu toate posibilităţile pe care le oferă ea... Cît m-a chinuit, cît m-a obsedat păpuşa asta blestemată !

— Eu ştiu cine este ! strigă Tic.

— Şi eu ştiu ! îl imită Dan. Dar nu e acelaşi personaj, Ticuşor. Eu mă gîndesc la altul.

— Scheletul ! strigă cineva.

— Nu ! Nu putem proceda aşa. Trebuie să mergem pe un fir logic, nu să dăm răspunsuri — şi sînt multe răspunsuri posibile — care ne-ar face nedrepţi faţă de un om sau altul...

Intervenţia lui Victor, făcută cu voce gravă, aduse din nou tăcere. După cîteva secunde, Victor continuă :

— Înainte de a căuta un răspuns, trebuie să ne gîndim, să ne mai gîndim, dacă prezenţa păpuşii nu poate să aibă şi o altă semnificaţie acolo în sacoşă. Oare considerînd-o răzbunare, glumă, simbol, batjocură, idee fixă i-am descoperit toate semnificaţiile ? Oare numai văzînd-o dintr-un astfel de unghi — oricare ar fi el — o putem lega de un personaj sau altul ?... Nu mai e posibilă nici o altă semnificaţie ? Le-am găsit pe toate ? Pentru că, dragii mei, nu ne putem continua drumul, nu avem voie să răspundem la întrebarea *cine ?* dacă nu sîntem siguri că am găsit toate semnificaţiile care pot explica prezenţa păpuşii în sacoşă. Şi eu cred că mai e o semnificaţie posibilă. Cel puţin una. După ce o găsim, ne putem continua liniştiţi drumul mai departe, spre locuinţa făptaşului. Dar nu înainte de aceasta.

Se făcu o pauză. Liniştea era gravă. Toţi căutau — cei mai mulţi apelînd la fantezie — răspuns la întrebarea subînţeleasă, pe care o ridicase Victor. Ce semnificaţie mai putea avea prezenţa păpuşii în sacoşă ?

— Şi eu am căutat semnificaţia cu ajutorul fanteziei, spuse Victor, după ce înţelese că tăcerea se poate prelungi

încă multă vreme. Şi nu puteam găsi decît aceleaşi răspunsuri, în esenţă. Deosebiri de nuanţe erau şi sînt. Dar noi nu de nuanţe avem nevoie, ci de un răspuns sigur. Pe care numai logica îl poate da. *Oare prezenţa păpuşii în sacoşă nu putea să reprezinte şi o simplă necesitate ?* Putem noi să eliminăm, să nu luăm în consideraţie şi această posibilitate ?

Toţi rămăseseră atît de uluiţi de spusele lui Victor, încît nu erau în stare să deschidă gura nici măcar pentru silaba sau silabele unei simple întrebări.

— Să apelăm la logică, dragii mei cireşari, continuă Victor emoţionat. La celelalte semnificaţii pe care ar fi putut să le reprezinte prezenţa păpuşii ne-am gîndit destul şi fiecare poate însemna un jalon pe drumul pe care îl mai avem de parcurs. Să încercăm să ne gîndim şi la semnificaţia despre care v-am vorbit. Cum s-ar putea explica prezenţa păpuşii în sacoşa substituită, privind această prezenţă prin unghiul necesităţii ?... Un individ oarecare, să-i spunem X, premeditează furtul şi descoperă ideea substituirii sacoşei. Primul lucru pe care îl va face va fi acela de a-şi procura o sacoşă asemănătoare. Aşa cum spunea Lucia, aceasta nu constituie o problemă. Sînt sute de asemenea sacoşe la bîlci, poate că X şi-a procurat-o chiar de la taraba de la care şi-a cumpărat-o profesorul pe a lui. Amănuntul acesta nu are nici o importanţă. Are sacoşa în permanenţă la el. Aţi văzut-o toţi, e făcută din material plastic, încape cu uşurinţă într-un buzunar. Chiar şi în buzunarul tău, Ticule... Şi deodată, individul X îl vede pe profesor prin bîlci, poate chiar trecînd pe lîngă el. Momentul i se pare favorabil. E înghesuială — să spunem că profesorul s-a oprit în faţa bazarului — sacoşa poate fi uşor substituită. Se va lipi de profesor, se vor stîlci unul pe altul şi, la un moment dat, va smulge brusc sacoşa din mîna profesorului, ca şi cum aceasta s-ar datora îmbulzelii, şi i-o va pune în aceeaşi clipită în mînă pe a lui. Sînt convins — faceţi experienţe, dacă vreţi — că nici nu s-ar sesiza faptul că sacoşa a dispărut, chiar pentru o fracţiune de secundă, din mîna celui care o ţine. Proprietarul ei se va crede, dacă va simţi, victima unui gest reflex. Era să-i cadă sacoşa din mînă, era să-i fie smulsă de înghesuială, dar a prins-o în ultimul moment. În cel mai rău caz se va uita la sacoşă, apoi îşi va relua liniştit preocuparea de mai înainte, să zicem, va privi mărfurile din bazar... Acesta e planul lui

X, pe această bază a premeditat furtul. Să revenim... X, pregătit pentru furt, îl descoperă pe profesor în condiţii favorabile. Ce va face el atunci ? *Nu va scoate imediat sacoşa din buzunar şi o va umple cu ceea ce va găsi în preajma lui, pentru a acţiona imediat, pentru a nu pierde minunata ocazie ?* Găseşte cîteva pietre, cîteva cărămizi, ceea ce se afla în imediata lui apropiere, dar îşi dă seama că sacoşa nu a ajuns la greutatea pe care o au tanagralele în închipuirea lui, în calculul pe care îl face spontan. Din întîmplare nu mai vede pietre şi cărămizi în apropiere. Şi profesorul cu sacoşa lui ispititoare e tocmai în locul şi în condiţiile pe care şi le dorea el. Ce va face ? Va băga repede în sacoşă primul obiect pe care-l va avea la îndemînă — care după calculele lui sumare reprezintă tocmai diferenţa de greutate — şi va fugi spre locul unde se află profesorul. Obiectul care-i satisface *necesitatea* e tocmai păpuşa !... Iată cum prezenţa ei în sacoşă îşi schimbă imediat şi esenţial semnificaţia !

— Extraordinar ! şopti Ioana şi vorba ei exprima starea tuturor celorlalţi.

— Ei, bine ! continuă Victor. Dintre toate semnificaţiile pe care le căuta fantezia, eu am ales această semnificaţie pe care o furniza logica. Drumul spre X, spre autorul furtului, devenea dintr-o dată mai sigur... dar, din păcate, nu şi mai lesne de parcurs, dragii mei.

— De ce ? se miră Lucia. Dacă X a luat la repezeală un obiect care se afla în preajma lui, atunci are, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, o anumită relaţie cu acel gen de obiecte.

— Exact invers decît în romanele poliţiste, spuse Dan, încă sub impresia raţionamentului lui Victor. În ele, orice păpuşă, mai cu seamă una hidoasă ca a noastră, ar fi dus tocmai spre un simbol misterios... În altă ordine de idei, sînt şi eu de părerea Luciei, dragul nostru Victor.

— Ceea ce spuneţi voi e adevărat, încuviinţă Victor. Dar ia gîndiţi-vă ! Dacă acel X se afla întîmplător lîngă ghereta vînzătorului de păpuşi ? Dacă în locul în care stătea era aruncată, pur şi simplu aruncată, o păpuşă. Dacă o cîştigase la roata norocului ? Dacă o luase din mîna unui copil, oferindu-i în schimb o monedă sau o bancnotă cu care copilul putea să-şi cumpere altceva mai frumos, mai de preţ ?... Iată

întrebări, întrebări, întrebări la care nu puteam să dau un răspuns precis...

— Dar nu era mai simplu, spuse Ionel, să te gîndeşti la posibilitatea despre care au vorbit Lucia şi Dan ? Pare cea mai apropiată de adevăr. Eu aşa aş fi făcut şi aş fi ajuns mult mai repede la domnul X... dacă aş fi descoperit mai întîi, se înţelege, ideile tale, Victor.

— Da ! Da ! Da ! aprobă Victor. Era cel mai simplu, era cel mai logic să mă gîndesc mai întîi la vînzătorul de păpuşi, sau la Hultan, sau la vulpoiul de la bazar, sau la lungan, sau la alţii care au, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, o relaţie oarecare cu păpuşile de ghips. Acest lucru m-a chinuit cel mai mult. Logica, Ionel, se opunea — încearcă şi tu, încercaţi şi voi ! — se opune acestei optici. *Pentru că în momentul cînd ne gîndim la aceste personaje, dispare tocmai elementul care ne-a dus la ele, elementul fundamental pe care se bazează întregul nostru raţionament :* p r e m e d i t a r e a... De unde ştiau toate aceste personaje cine este acel bătrîn excentric, care se plimbă cu sacoşa prin bîlci, şi ce anume are el în acea sacoşă ? Adu-ţi aminte, Ticuşor, cît te-am chinuit cu nişte întrebări ! De cîte ori ţi-am cerut să-mi repeţi ce a discutat Hultanul cu Ilie la bîlci, sau dacă scheletul a vorbit cu cineva, pentru că aceste două persoane — scheletul şi Ilie — *erau singurele care ştiau ce se află în sacoşa profesorului.* Din două una : ori au substituit ele sacoşa, ori, voluntar sau inconştient, le-au vorbit despre conţinutul sacoşei celor care puteau s-o substituie : adică personajelor care aveau relaţii cu păpuşile. Cum puteau personajele acestea să premediteze furtul ? Cum ? Dacă nu ştiau ce este în sacoşă ?

— De aceea l-au răsplătit pe schelet la roata norocului ! ţipă Dan. Pentru că le-a vîndut pontul.

— De ce să le vîndă scheletul pontul şi să nu ia el sacoşa, dacă tot ştia că se va fura ? întrebă Lucia.

— Dar profesoara de pian... sau omul cu cicatrice ? ţipă Tic. Ei puteau să ştie ce se află în sacoşă. Au fost doar la profesor...

— Dar Ilie ? întrebă Maria. L-am văzut la restaurant cu Hultanul şi cu alţii. Poate că-şi primea răsplata.

— Sau poate că-şi sărbătorea reuşita acţiunii, spuse Ioana.

— Toate întrebările voastre, ca şi ale mele, îşi reluă Victor raţionamentul, vizau aceleaşi personaje. Şi mă gîndeam mereu la aceste personaje, încercînd să mi le imaginez

în diferite situaţii, în care noi nu le observasem, pentru a mă apropia de făptaşul real, de acel X. Pînă cînd am descoperit că toate aceste personaje au un element comun. Nu puteam să le judec separat în faptele lor — şi aţi demonstrat şi voi prin întrebările voastre acest lucru — ci numai în relaţie cu un element comun. În afara lui nu puteau să existe ca suspecţi, nu puteau candida la postul X. Şi acest element comun, dragul meu Ticuşor, era roata norocului... Încercaţi să vă gîndiţi la oricare personaj şi să nu-l legaţi de roata norocului — unde venea profesorul, unde se găseau păpuşi, unde Hultanul înşela oamenii, unde Ilie spunea să li se ofere ezitanţilor o momeală, unde activau „tîlharii aceia", cum spunea moşneagul de la ghereta cu păpuşi, unde scheletul cîştiga un obiect însemnat, cînd ştim că numai „oamenii" lor puteau cîştiga ceva — încercaţi deci să dezlipiţi suspecţii noştri de roata norocului. E foarte greu să ni-i imaginăm, fără roata norocului, ca suspecţi. Şi, la urma urmei, oare nu acolo îşi dădeau loc de întîlnire toţi suspecţii noştri ? Ei, care dintre ei era domnul X ?

— Scheletul ! răspunse Dan. N-a cîştigat... ?

— Stai, Dan ! îl opri Victor. Vreau să lămuresc această problemă. De aceea l-am pus pe Ticuşor să-mi repete de o sută de ori cum a cîştigat scheletul acolo. Noi ştim formula prin care se invitau „oamenii" la cîştig. „Vine, vine norocul." Hultanul a lansat formula de două ori, cu un anumit interval între chemări, cam la jumătate de minut, după cîte spune Tic. Înseamnă că nu era ceva în regulă. Hultanul nu se aştepta la asemenea „om". Şi a lansat formula a doua oară, ca să se convingă definitiv că despre el, despre schelet, este vorba. Hultanul a avut deci o ezitare, care i-a dispărut însă după ce a lansat a doua chemare. Putem trage această concluzie, deoarece pînă la urmă scheletul a cîştigat.

— Deci nu a cîştigat prin noroc, trase Ursu concluzia.

— Nu a cîştigat prin noroc, sublinie Victor. Şi se va subînţelege, mai tîrziu, de ce a cîştigat scheletul.

— În cazul acesta rămîne principalul suspect, spuse Dan. De ce i-a oferit Hultanul cîştig ? Adică reiese tot ceea ce susţineam eu, şi anume că scheletul a vîndut pontul...

— Pînă la această concluzie, îl opri Victor, să revenim la roata norocului, la locul de întîlnire al tuturor suspecţilor. Şi să ne continuăm raţionamentul. Prin urmare, enigma nu

se putea dezlega decît la roata norocului. De aceea am rămas aseară acolo pînă la închiderea, pînă la stingerea bîlciului. Să vedem ce se întîmplă la roata norocului, care sînt relaţiile, care sînt obiceiurile de acolo. Le ştiam pe toate — de dimineaţă, de după-amiază, de seară — nu le cunoşteam însă pe cele din momentul stingerii. Şi s-a întîmplat aseară un eveniment care dovedea că nu greşisem. Că tanagralele s-au furat de cineva care era în legătură cu roata norocului şi — ceea ce este mult mai important, esenţial — că tanagralele sînt păzite de cei de acolo, sau că vor fi păzite de cei de acolo. Deci tanagralele existau şi mai ales exista un mijloc de a intra în posesia lor. De aceea, înainte de a răspunde la întrebarea cine este hoţul ?, era mult mai important să luăm înapoi tanagralele. Îmi era teamă să nu-şi schimbe destinaţia... Trebuia acţionat rapid şi sigur. Nu vă uitaţi aşa ! Amintiţi-vă ce am observat aseară şi ce mi-aţi confirmat apoi dimineaţa. Toate obiectele de la roata norocului se încuie, după stingere, în nişte lăzi care există acolo, sub tarabă. Acesta e obiceiul şi păpuşarul susţinea că lăzile sînt invulnerabile, în graiul lui, cînd spunea că numai cu dinamită ar putea fi desfăcute. Atunci cu ce scop au fost luate aseară cîteva obiecte : vaza, negrul, cuplul, capul lui Apolo ? De ce n-au fost şi ele încuiate în lăzi, cum s-a întîmplat cu discobolul lui Tic, cel mai preţios obiect de la roata norocului ? Transportarea lor de acolo nu era deci o obişnuinţă, ci un accident izvorît dintr-o necesitate oarecare. Care putea să fie acea necesitate ?... Să recapitulăm. Tanagralele fuseseră furate în plină zi. Noul lor proprietar n-avusese unde să le ascundă, într-un loc sigur, pe care nimeni nu l-ar fi bănuit. Le purta cu dînsul. Se poate ca ideea ascunzişului să-i fi venit mai dinainte. Asta nu contează. Prin urmare, hoţul nu putea ziua, pentru că nu avea condiţiile necesare, să folosească ingeniosul ascunziş. A preferat să facă operaţia noaptea, pentru că nu-l vedea nimeni. De aceea, după stingere, la miezul nopţii, s-au transportat cîteva obiecte mai mari : vaza, cuplul, capul lui Apolo, negrul, spre o destinaţie care le îmbogăţea *conţinutul*... Nu rămîneau arătoase numai pe dinafară... Da ! Dragii mei ! Căutaţi în ele ! Scoateţi capacele acelea provizorii, sau mişcaţi fundurile... Da ! Da !

Cireşarii se supuseră îndemnului lui Victor. În mai puţin de un minut, cinci tanagrale superbe îmbogăţeau masa la care se aflau cireşarii. Încremeniţi de admiraţie, cireşarii nu se uitau atît la tanagrale, cît la Victor. Conducătorul lor făcu un gest de apărare cu mîna, apoi continuă :

— Şi acum trebuie să ne ocupăm, să încercăm să răspundem la cea mai gravă întrebare : cine a furat tanagralele ?

— Cum cine ? strigă Lucia. Dar e evident, Victor.

— Da, Lucia. Aşa pare la prima vedere. Dar cîtă mizerie conţine această întrebare, cîte chinuri, cîte absurdităţi ! Şi mereu, una şi aceeaşi obsesie : de unde au aflat cei de la roata norocului despre plimbarea pe care o făceau tanagralele prin bîlci ? De la Ilie, de la schelet ? Sau poate aceştia doi aveau relaţii ascunse, neştiute, cu roata norocului ?

— Moş Costache spunea azi-dimineaţă, îl întrerupse Tic pe Victor, că Ilie are nu ştiu ce treburi misterioase în alte părţi, vorbea şi de nişte „bătăi"...

— Şi femeia lui, aminti Lucia, şi ea cînd se referea la bani, spunea că are şi alte ocupaţii...

— Şi convorbirea lui cu Hultanul, adăugă Dan. Ilie a fost în mod sigur luptător la bîlci. Nu-i sînt străine lucrurile care se petrec în iarmaroc. Momeală, lupte, vin şi alte chestii...

— Asta însă nu l-ar împiedica să fie totuşi un om la locul lui, spuse Victor. După experienţa bîlciului, şi-a găsit altă meserie, paznic de muzeu, iar seara antrenează nişte echipe de luptători de la diferite cluburi... E posibil şi acest lucru...

— Şi scheletul ? întrebă Ioana. De unde ştim că nu are şi el relaţii cu bîlciul sau cu unii de acolo, cum ar fi cei de la roata norocului ? Parcă spuneai că nu a cîştigat întîmplător ?...

— Da ! răspunse Victor şi îmi susţin mai departe afirmaţia. Un lucru e cert. Tot raţionamentul nostru de pînă acum şi faptele acestea care stau pe masă, în faţa noastră — tanagralele, daţi-mi voie să le numesc fapte — demonstrează că domnul X nu poate fi altul decît proprietarul roţii norocului. Numai el, el singur, putea să ascundă statuetele în obiectele pe care le-am cîştigat noi, împinşi, cum spunea

Lucia, de un profund sentiment umanitar. Dar ca să premediteze furtul, omul acesta trebuia, repet, să mai fi văzut tanagralele, la muzeu, pentru a-şi face o idee despre valoarea lor : asta pentru ca în momentul cînd, voluntar sau inconştient, i s-ar fi spus sau i s-ar fi dat a înţelege că tanagralele se plimbă prin bîlci, să pornească la premeditarea şi organizarea furtului. Deci trebuia să îndeplinească aceste condiţii : să aibă o idee despre valoarea tanagralelor ; să ştie că sînt în altă parte decît la muzeu, adică în sacoşa unui bătrîn excentric ; şi să fie proprietarul roţii norocului. Condiţii *sine qua non.*

— Hultanul ! ţipă Tic.

— Să punem una din condiţii : ştia, şi de la cine ştia Hultanul ce conţine sacoşa profesorului ?

— Aaaaa ! îşi aminti Tic. Ştii, Dan ?... Atunci cînd cu Mircea... cu bicicleta... Tu l-ai văzut !... Da ! Da, Victor ! Fiuuu ! Cum de nu ne-am gîndit pînă acum ?... Cozorocul. M-a urmărit cozorocul, Victor... Vezi ? L-a trimis Hultanul după mine...

— De ce, Ticuşor ? De ce crezi că l-a trimis *tocmai* Hultanul după tine ? Cu ce scop ?

— De ce ? Ca să ştie unde mă duc... A observat că-l urmăresc pe omul în gri şi l-a anunţat pe Hultan... A doua zi au venit după noi şi ne-au văzut cînd ne uitam la tanagrale... S-au uitat şi ei... Şi au pus la punct combinaţia...

— Raţionamentul tău e valabil, Ticuşor, spuse Victor. S-ar putea ca să vă fi văzut cineva uitîndu-vă la tanagrale. Dar ce anume l-a atras pe X acolo ? Ce anume l-a determinat să organizeze urmărirea ta şi apoi a celorlalţi ? Prin ce ai putut să devii tu un obiect de interes în ochii Hultanului ?

— Păi am jucat atîta acolo, că toţi ar fi trebuit să se ia după mine, răspunse ciufuliciul.

— De ce vorbeşti la plural ? întrebă Victor.

— Tu, Victor, crezi că Hultanul a acţionat de unul singur ? se miră Dan. În cazul acesta, cozorocul a fost o simplă iscoadă. I-a dat ăluia raportul. Şi pe urmă, aşa cum spunea Ticuşor...

— Imposibil ! se împotrivi Maria. Nu-l văd pe Ando capabil de asemenea gesturi. Nu-i el omul pe care să-l impresioneze şi să-l influenţeze un individ ca Hultanul...

— De ce? întrebă Ionel. Nu era unul din „oamenii" care cîştigau la roata norocului? Nu vezi că toţi cei de la bîlci sînt legaţi între ei? Pe lungan îl găseşti cînd la bazar, cînd la roata norocului, cînd la circ... Aoleu! Lunganul!

— Stai! îl întrerupse Dan. S-ar putea ca hoţul să fie chiar cozorocul... Nu e nici prost, a prins obiceiurile de la cei mari...

— Bine! interveni Victor. Să aplicăm la lungan şi la cozoroc una din condiţiile esenţiale. Poate fi unul din ei — oricare — proprietarul roţii norocului?... Eu cred că nu. Şi în nici un caz cozorocul. E doar o mică unealtă, supusă, subjugată, sau inconştientă, în această combinaţie.

— Atunci tot Hultanul... Sau lunganul? se răzgîndi Ionel. În orice caz unul din ei. Şi s-au servit de Ando ca unealtă.

— V-am mai spus, dragii mei, zîmbi Victor. Hoţul trebuie să fie proprietarul roţii norocului. Obligatoriu!... Amintiţi-vă încă o dată convorbirea dintre Hultan şi Ilie. Paznicul îl sfătuia pe Hultan să ofere momeală, dar Hultanul îi riposta că nu are semnal. Un proprietar nu aşteaptă semnal, pentru a oferi cîştiguri „oamenilor" lui. Îi cheamă singur, atunci cînd simte nevoia...

— Cu formula aceea: „Vine, vine norocul!", îl completă Ursu pe Victor. Lucia abia îşi reţinu un tremur de spaimă:

— Dar asta înseamnă că de cîte ori s-a cîştigat la roata norocului, el era acolo. Era printre noi. Înseamnă că şi aseară a fost printre noi. Cînd s-a cîştigat prima dată...

— Eu nu ştiu... se bosumflă Tic. Eu eram cu Ursu la circ. Poate că l-aş fi observat.

— Dar şi după circ s-a mai cîştigat o dată! continuă Lucia. După ce v-aţi întors voi. Şi nu e de mirare, Ticuşor, că nu l-ai văzut. Tu erai ameţit de echilibristică şi nu aveai ochi decît pentru Torenzo al tău...

— Dacă ai fi fost şi tu la circ şi l-ai fi văzut... încercă să se apere ciufuliciul.

— Puteai măcar în pauză să ne faci o vizită, Ticuşor, îl ameninţă Victor. Da... Da... De cîte ori se cîştiga un obiect important, proprietarul era în preajma roţii norocului. Întotdeauna el dădea semnalul de cîştig. A fost şi aseară la roata norocului. A dat şi aseară semnale. Roata norocului era şi

o sursă de cîştig şi un fel de pasiune a lui. Îi plăceau obiectele frumoase, mai cu seamă statuetele. De aceea n-a vîndut imitaţia de tanagra profesorului. Tot el s-a opus... Ia gîndeşte-te, Ticuşor, tu care eşti omul preciziei! Hultanul i-a răspuns imediat profesorului că discobolul nu e de vînzare? Sau a avut un moment de nehotărîre?

Răspunse Dan în locul lui Tic:

— Într-adevăr, Victor. A avut un moment de ezitare.

— Şi eu îmi amintesc, spuse Tic la rîndul său.

— Momentul necesar pentru a primi sau nu încuviinţarea, accentuă Victor.

— Acum îmi explic limpede ce s-a întîmplat cu scheletul, zise Maria. Hultanul a aşteptat un al doilea semnal de la adevăratul proprietar, de teamă că ar putea să greşească... Oare a avut proprietarul un acces de milă atunci cînd l-a obligat pe Hultan să-i ofere un cîştig important scheletului?

— Nu văd cum s-ar putea explica altfel gestul lui, răspunse Lucia cu un ton cam nesigur.

— Tot ce se poate, spuse Victor. După cum vedeţi, era cineva acolo — domnul X — care dirija activitatea de la roata norocului. Nu lăsa nimic la întîmplare. Tanagralele i s-au părut nişte obiecte atrăgătoare — nu avea calitatea să cunoască valoarea lor reală — şi eu cred, aproape sînt convins, că după ce bîlciul se muta în alt oraş, statuetele ar fi împodobit roata norocului, înconjurîndu-l poate pe discobolul lui Fradaburidi... Da, dragii mei cireşari! Aseară, proprietarul era printre noi, era lîngă unul dintre noi. Şi eram foarte curios să ştiu dacă vorbesc amîndoi şi dacă proprietarul aprobă într-adevăr spusele cireşarului. Am aflat azi-dimineaţă că n-au vorbit nimic... Deci aproba nişte cuvinte care nu se rosteau. Bănuiam acest lucru, dar voiam să ajung la o certitudine... Cum să nu-şi însuşească acest om tanagralele care erau atît de frumoase — le văzuse doar la muzeu şi poate şi în grădina profesorului, atunci în amurg — mai ales cînd ştia că sînt lucruri de furat. Nu era prea mare păcat — în concepţia lui — să le fure de la un hoţ... Pentru că există un organizator inconştient al acestui furt, care i-a vorbit cîndva — discret — despre sacoşă, adevăratului proprietar al roţii norocului, adică aceluia care dădea semnale de cîştig; un organizator căruia îi devenise

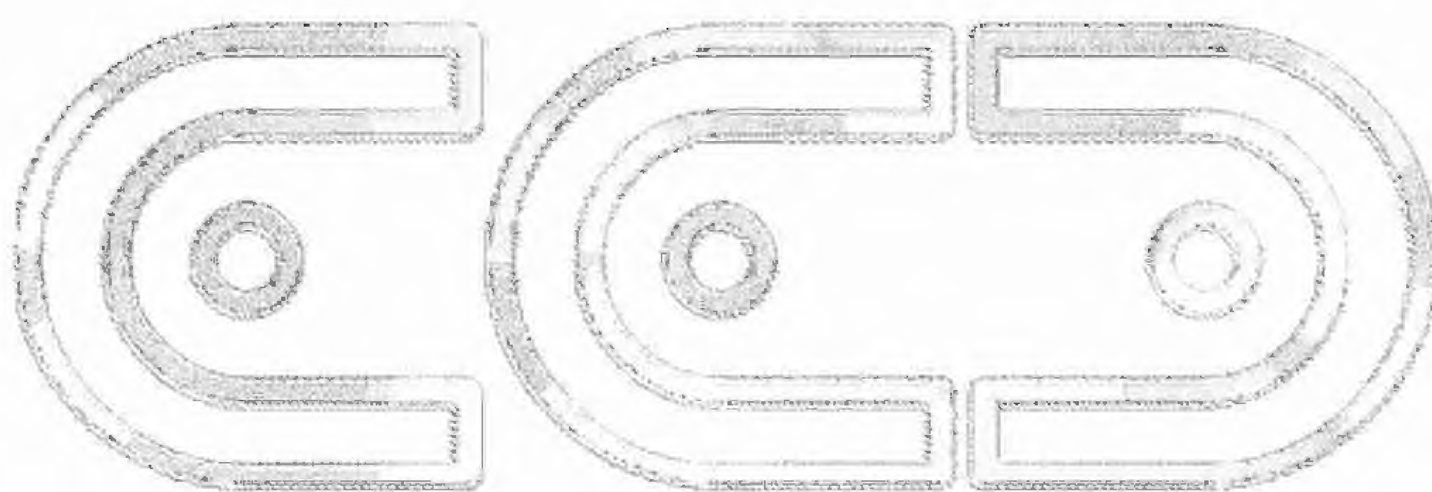
simpatic proprietarul, dar şi proprietarul îl simpatiza, la rîndul său, pe micul inconştient.

— Atletul ?! şopti ciufuliciul cu ochii în lacrimi.

Victor încuviinţă clătinînd încet capul. Imita gestul cu care atletul dădea semnal de cîştig la roata norocului.

— Sfîrşit —

Scanare și prelucrare digitală

de

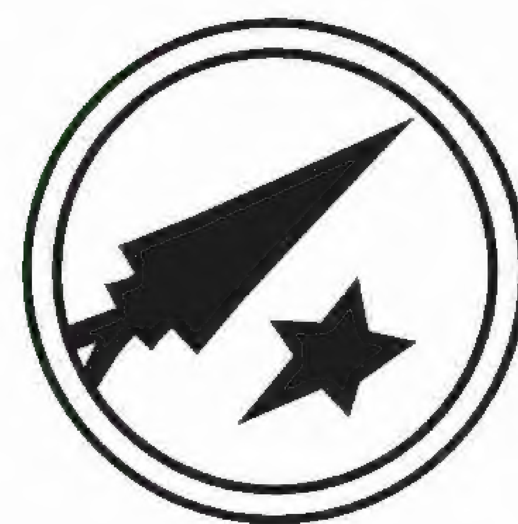

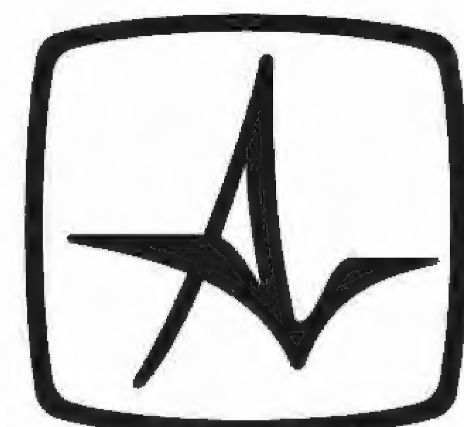
Anonim

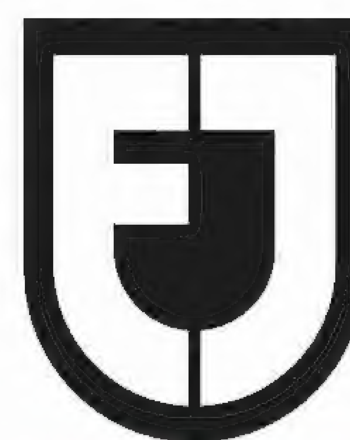
și

CAT Graur

Antwerpen

2024